Uhohug na Namaratu gafu te Hesus Kristu

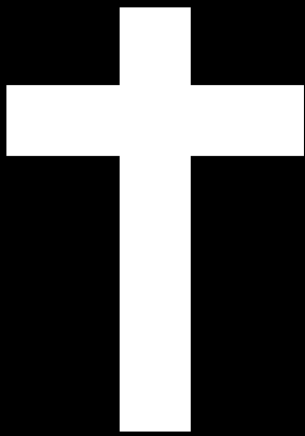

New Testament in Agta, Central Cagayan

Uhohug na Namaratu gafu te Hesus Kristu
New Testament in Agta, Central Cagayan

copyright © 1992 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Central Cagayan Agta (Agta, Central Cagayan)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 1992, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

- You must give Attribution to the work.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Agta, Central Cagayan

© 1992, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
160f023e-5fca-509f-ab59-e136848ce2f4

Contents

Matyu 1
Markus 66
Lukas 105
Hwan 174
Turin Kiden 224
Roma 285
1 Korinto 314
2 Korinto 341
Galasya 358
Efeso 369
Pilipos 378
Kolosas 385
1 Tesalonika 392
2 Tesalonika 398
1 Timotyo 402
2 Timotyo 410
Tito 415
Pilimon 418
Hebreyu 420
Santiago 442
1 Pedru 449
2 Pedru 457
1 Hwan 462
2 Hwan 469
3 Hwan 470
Hudas 471
Nagmatakar 474

Ya Nesurat Ni Matyu Gafu Te Hesus Kristu

Ya Gafu Na Suratin Yan

A ta kaarawan ni Hesus Kristu ta lutakin a ya lugar na kagitta na kiden Hudyo ya iturayan na dakalen ari nga taga Roma, a yen ta itta hapa ya suddalu na kiden ta lugar na Hudyo kiden, petta taronan da ya lutaken nga ginubatan da.

A pake mazigatan hapa ya Hudyo kiden, te napersa kid nga magpaga ta bwis da ta gubyernu nga taga Roma. Ammi ya agsingir ta bwis da a kagitta da en hala nga Hudyo, a yen ta ikatupag da hapa, aglalo te padakalan na para ya bwis da petta isirak na ya kadwan. A i Matyu ya takday agsingir ta bwis ta nepagsimmu ni Hesus tentu (itam Mat. 9:9), ammi ta nepagpadagdag ni Hesus tentu a alistu imikkat, a nagtugutan na ya pagpagan na tolay kiden ta bwis da tentu, a dumagdag na te Hesus. A intu hapa ya takday na mafulu duwa kiden nga pinili ni Hesus petta mesaad ta turin na nga ange mangipadangag ta damag ni Hesus.

A kanayun nehulhulun i Matyu teg Hesus ikid na kadwan kiden turin na addet ta pasi ni Hesus ikid na netattullu na en ta langit, a yen ta pake amu na ya ngamin binida ni Hesus ikid na ngamin tinarabaku na. A yen hapa ya pakkamun tam ta kakurugan ya nesurat ni Matyu. A ya surat na en gafu te Hesus a intu yan:

Ya Gingginafu Ni Hesus
(Lk 3:23-38)

1 A ya ngagan na ngamin kiden gingginafu ni Hesus Kristu nga simsima ni
mina Dabid ikid ni mina Abraham a ikid yan:
2 Mamegafu te mina Abraham a intu ya dama ni mina Isak,
a i mina Isak ya dama ni mina Hakob,
a i mina Hakob ya dama nig mina Huda ikid na kabagis na kiden.
3 A i mina Huda ya dama nig mina Pares ikid ni Zira nga neanak ni Tamar,
a i mina Pares ya dama ni mina Esron,
a i mina Esron ya dama ni mina Aram,
4 a i mina Aram ya dama ni mina Aminadab,
a i mina Aminadab ya dama ni mina Naason,
a i mina Naason ya dama ni mina Salmon,
5 a i mina Salmon ya dama ni mina Boas nga neanak ni Rahab,
a i mina Boas ya dama ni mina Obed nga neanak ni Rut,
a i mina Obed ya dama ni mina Dyesi,
6 a i mina Dyesi ya dama ni Ari en Dabid.
A i mina Dabid ya dama ni mina Solomun nga neanak na dana en atawa
ni Urias,
7 a i mina Solomun ya dama ni mina Roboam,
a i mina Roboam ya dama ni mina Abias,
a i mina Abias ya dama ni mina Asa,
8 a i mina Asa ya dama ni mina Yusafat,
a i mina Yusafat ya dama ni Yuram,
a i mina Yuram ya dama ni mina Osyas,
9 a i mina Osyas ya dama ni mina Hwatam,
a i mina Hwatam ya dama ni mina Akas,
a i mina Akas ya dama ni mina Ezikias,
10 a i mina Ezikias ya dama ni mina Manasa,

a i mina Manasa ya dama ni mina Amos,
a i mina Amos ya dama ni mina Yosias,
11 a i mina Yosias ya dama ni mina Yekonias ikid na kabagis na kiden nga
sakā nehulun ta Istralita kiden tekiden nealit petta mafukuk kid ta lugar
na Babilonya.
12 A ta nepagyan ni Yekonias ta lugar na Babilonya a nagbalin hapa ta
dama ni Salatila,
a i mina Salatila ya dama ni mina Zorubabel,
13 a i mina Zorubabel ya dama ni mina Abiyud,
a i mina Abiyud ya dama ni mina Eliakim,
a i mina Eliakim ya dama ni mina Azor,
14 a i mina Azor ya dama ni mina Saduk,
a i mina Saduk ya dama ni mina Akim,
a i mina Akim ya dama ni mina Eliyud,
15 a i mina Eliyud ya dama ni mina Elezar,
a i mina Elezar ya dama ni mina Matan,
a i mina Matan ya dama ni mina Hakob,
16 a i mina Hakob ya dama ni mina Hose,
a i Hose ya atawa ni Mariya,
a Mariya ya hina ni Hesus nga nagngagan hapa ta Kristu nga
Mangikerutan.
17 A itta mantu ya mafulu appat na simsima ni Hesus addet te mina
Abraham addet te mina Dabid. A itta hapa ya mafulu appat na simsima na
addet te mina Dabid addet ta nekafukuk na taga Istralita kiden ta lugar na
Babilonya. A itta hapa ya mafulu appat na simsima na addet ta nekafukuk
na Istralita kiden addet te Hesus Kristu.

Ya Nekeanak Ni Hesus
(Lk 1:26-35; 2:1-7)

18 A ya pakabida na pakeanak ni Hesusen a intu yan: Te dana nagbabidan
da ya pagatawa nig Mariya ikid ni Hose, ammi ta aweda para la pagdorug
a dana matarun na i Mariya gafu ta nehuga na Kahalwa na Namaratu ta
matarun. 19 Ammi te Hose a pahig na ta nakikadallaw i Mariya en, a yen ta
ikayat na idarum petta pagtalekudan na mina ya nagbabidan da en. Ammi
gafu ta maallak hapa i Hose en a awena ikayat ta mamatan ya babbayen, a
nakanonot mantu tatakday ta awena mina idarum, te pagurayān na la. 20 A
tentu en para la nagnononot ta kumanin a nakatarinap hapa tentu nasidug,
a nakipaita kan ya anghel na Namaratu tentu ta tarinap na.

"Hose O," kunna kan na anghelen tentu, "Awem pahig ta dulay am
alapam i Mariya ta atawam, te ya Kahalwa na Namaratu ya nangihuga
ta nekatarun na. 21 A am maganak sangaw ya atawam ta lalaki a ingagan
muy sangaw te Hesus, te intu sangaw ya mangikaru ta liwat na ikattolay
muy kiden petta mekerutan kid," kun na anghelen tentu.

22-25 A tentu en nahukal a kinurug ni Hose ya uhohug na anghelen tentu.
Inalap na i Mariya ta bali na en petta atawa na, ammi aweda bit nagdodorug
abat ta nekeanak na abbingen, a nengagan da hapa te Hesus. A uray yen na
Namaratu petta magdulot ya nepeuhohug na ta aglavunen ta idi, te ya nebar
na a

"**Matarun sangaw ya balatang nga awan para la ta nakidorugan na
ta lalaki, a maganak hala sangaw ta lalaki, a ya ibar da sangaw
ta ngagan na abbingen a Imanwel,**" kun na surat na aglavunen.

A ya ikayat na uhohugan na ngagan na en "**Imanwel**" a "**Ittan ya Nama-
ratu tekitam,**" kunna.

2

Ya Ange Kiden Magapag Ta Abbingen Hesus

1 A ta nepaganak ni Mariya te Hesus a itta kid ta ili na Betlihem ta lugar na
Hudeya. A i Heruden hapa ya ari na Hudyo kiden. A ta kabalin na nekeanak
ni Hesusen a itta ya lālāki kiden nga dumabilbig ta bitwan nga nagafu ta
pake adayu ta daya na Hudeya, a nagdulot kid hapa ta ili na Herusalem, 2 te
pohutan da ta tolay kiden am had agyan na bagu en ari na Hudyo kiden,
"Te naita min ya lattog na bitwanen nga mangibar ta nekeanak na, a yen
ta itta kamin sin te emmi hapa dayawan," kunda.
3 A ta nepakadamag ni Ari en Herud ta ittan ya takwan na ari nga neanak
ta lugar na en a nagburung na hapa, yaga nagburung hapa ya tolay na kiden
ta ili na Herusalem. 4 A pinagkakampat na mantu ya padi kiden nga Hudyo
ikid na mangituldu kiden ta relisyon da, a pinohutan na tekid am had sin na
lugar ya kinankanna na aglavunen ta keanakan na Ari en Kristu nga nebar
na Namaratu. 5 A ya uhohug da hapa a
"Yo ten, ili kan na Betlihem ya keanakan na," kunda, "te ya uhohug na
surat na aglavunen a
6 '**Maski am ili na Betlihem ya kaassangan na ili ta lugar na Hudeya**
a pake madaydayawan sangaw ammi ta ngamin kiden ili ta
lugar na Hudeya,
te yen sangaw ya pagafun na Akkimohayan nga magtaron ta tolay
ku kiden nga Istralita,' kunna."
7 A ta nepakadangag ni Herud ta uhohug na padi kiden ikid na mangituldu
kiden a pinaayagan na hapa ya dumabilbig kiden ta bitwan, petta kabida
na kid ta melemad, te damagan na tekid am kanu na araw ikid na hulan ya
nelattog na bitwanen nga pakaitan da ta pakeanak na abbingen, 8 a sangaw
pinagdulot na kid hala ta ili na Betlihem.
"E kanan ta iten Betlihem, te yen kan sangaw ya pakaitan muy ta
abbingen. A sangaw am maita muy a emmuy hapa sangaw ibar ya agyan
na en teyak, te e yak hapa sangaw magdayaw tentu," kunna kampon tekid.
9 A ta nekabalin da nagdangag te Herud a nagtugut kid na nga umange ta
ili na Betlihem. A mappya la te netuldu na kid hapa na bitwanen nga naita da
ta lattog na en, a yen ya aanungan da ta angen da abat ta nagimmang ta utun
na bali en nga pagyanan na abbingen. 10 A ta pakaita dan ta nagimmang ya
bitwanen a pake timoltollok ya nonot da ta talak da. 11 A sangaw simarok
kid hapa ta umag na bali en, a naita da hala ya abbingen Hesus ikid na hina
na en Mariya. A alistu kid namalentud ta atubang ni Hesus nga nagdayaw
tentu, kapye da inukadan ya kaha na agitunan da ta balituk ikid na mangina
na bangog, a neuhet da ya iatad da tentu. 12 A sangaw ta hiklam tekid
nagkakāsidug a nakatarinap kid, a tinarinap da kan ta aweda kan mina
magtoli te Herud, te itta kan ya dulay. A gafu ta kumanen a nagtatugut kid
ha, ammi linillikan da ya agyan ni Ari Herud, a dumatang kid hala ta agyan
da en.

Ya Pangitammang Ni Hose Teg Hesus

13 A ta gafan na dumabilbig kiden ta bitwan a nakatarinap hapa i Hose, a
nakipaita kan ya anghel na Namaratu tentu.
"Imivwat kanan, Hose," kunna kan na anghelen, "te itammang mu ya
abbingina ikid na hina na ina, te iangem kid ta iten lugar na Egipto. A
magyan kam la ten abat ta pakauhohug ku teko, te paapag ni Herud ya
abbingina petta papasin na," kunna kan.

14 A imivwat kid na ta tangngan na hiklam, a umange kid na ta lugar na
Egipto.
15-18 Ammi ya Ari en Herud a pake nakaporay na ta dumabilbig kiden ta
bitwan gafu ta aweda nagtoli tentu petta ibar da ya agyan na abbingen.
A gafu ta pangayayyaw da tentu a negakkad na ta mapapasi ya ngamin
kiden abbing ta ili na Betlihem ikid na paglelehut na en, talo am mesipat
hapa mapapasi i Hesusen. A yen ta dinob na ya suddalu na kiden, a sa
pinapasi da ya ngamin kiden lālāki na abbing nga tagdwa darun kontodu
ngamin kaassangan da kiden, te nekwenta ni Herud ta ittan ya duwa na
darun addet ta lalattog na bitwanen nga binida na dumabilbig kiden. A gafu
ta pangpapasi da ta abbing kiden a nagdulot hapa ya kuman na binida na
aglavunen mina Heremyas ta palungu araw, te ya uhohug na ta surat na en
a

"**Pake masitang sangaw ya ngahal da ta ili na Rama,**
te magtatangit ya simsima ni Rakel ta anak da kiden.
A awena matabtabang na damdam da te awan na haman ya anak
da kiden," kunna.

Ammi teg Hose a nagyan kid la ta lugar na Egipto abat ta pasi ni Ari en
Herud, kapye na kid pinatugut na Namaratu. Te yen ya uray na tekid petta
magdulot sangaw ya nepeuhohug na ta aglavunen, te ya nebar na a

"**Pinatugut ku ya anak ken ta lugar na Egipto,**" kunna.

Ya Pagtoli Nig Hose Ta Lugar Na Istralita

19 A ta nepasi ni Ari en Herud a nagtarinap ha i Hose en ta iten Egipto, a
naguhohug ha ya anghel na Namaratu tentu.
"Imivwat kanan," kunna, 20 "te dumatang kanan hala ta agyan muy ten
Istralita, te nasin ya nangigakkad ta pasi na abbingina," kunna kan.
21 A imivwat kid na, a netugut ni Hose ya abbingen ikid na hina na en, a
dumatang kid ta lugar na Istralita kiden. 22 Ammi ta datang da ta iten a
nadamag ni Hose ta intun magari i Arkelaw nga anak ni mina Heruden. A
gafu ta nagtalaw hapa ig Hose ta bagu en ari a aweda nagdulot ta nagyanan
da en. A tinarinap na ha ta magdulot kid ta lugar na Galileya. 23 A yen mantu
ya nagdulotan da, a nagyan kid ta ili na Nasaret, a yen hapa ya dumakalan
ni Hesus. A gafu ta kumanen a nagdulot hapa ya uhohug na aglavun kiden
gafu tentu, te ya uhohug da ta surat da kiden a

"**Ingagan da sangaw ta Taga Nasaret,**" kunda.

3

Ya Nepadangag Ni Hwan
(Mk 1:1-8; Lk 2-17; Jn 1:6-8, 19-28)

1 A ta nepagpasa na addu na darun a itta ya takday lalaki nga nagngagan
te Hwan, a intu hala ya nangzigut ta tolay kiden gafu ta liwat da kiden. A
naglattog hapa i Hwan ta kawanan na babali ta lugar na Hudeya, te kinasaba
na ya tolay kiden nga nagtalib.
2 "Ulin muy ya gagangay muy, te ittan ya dafu tam nga nekari na
Namaratu ta magturay tekitam," pakakin tekid,
3 te intu hala ya binida na aglavunen mina Isayas nga mapolu bit ta Dafu
tam, petta dana iparan na ya tolay kiden. Te ya uhohug ni Isayas a intu yan:

"**Itta sangaw ya makipaita ta kawanan na babali,**
a iayayag na sangaw ya pangtabarang na ta tolay kiden,
petta meparan kid mina ta datang na Dafu tamen, petta malo-
gon mina ya iange na tekid," kunna.

4 A ya gagangay ni Hwan a nagbarawasi ta pinadday da en nga nagafu
ta dutdut na kamelo, a sebarekas hapa ta la-las. A intu la kanan na ya
dudun ikid na tahu na kalaba. 5 A umange tentu ya addu na tolay nga
taga ili na Herusalem, ikid na ngamin kiden ili ta lugar na Hudeya, ikid na
naggwadamdammang na karayan na Hurdan. 6 A dana nebosag da ya liwat
da kiden tentu, kapye na kid zinigut ta karayanen.

Ya Pangaskasaba Ni Hwan

7 A ta nepakaita ni Hwan ta umange hapa magpazigut ya addu na Pariseyu
ikid na Saduseyu nga mangituldu ta relisyon na Hudyo kiden a pake nagsa-
sitangan na kid hapa.

"Kuga magimmamappya kam ta pagzigut muy. Awemuy mina pahig
muy ta melillik kam sangaw ta pama-gang na Namaratu gafu ta pagzigut
muy, 8 te dana ipaita muy mina ta naulin ya nonot muy, kapye muy
magzigut. 9 A awemuy pahig ta melillik kam sangaw gafu ta simsima kam
ni mina Abraham, te ibar ku tekamuy ta itta ya pakapangwa na Namaratu
nga magpabalin ta batu kidin ta simsima ni mina Abrahamen. 10 Kuman
kanan na kayu nga tokadan na Namaratu ewan, te dana neparan na ya
watay na en, a awena la mabayag a tokadan na ya kayu kiden ta agyan na
ramut da kiden. Te ya ngamin kiden kayu nga awan magmayan ta mappya
a tokadan na kid kapye na kid iwarad ta afuy.

11 "A yen ta itta yak sin nga mangzigut tekamuy ta danumin, petta
mepasikkal ta nauli muy ya gagangay muy. Ammi itta sangaw ya ange
ta gafan ku nga pake dakdakal ya pakapangwa na ammi teyak, te maski la
awek megitta nga makitagabu tentu nga mangubad ta sapatos na kiden.
A intu sangaw ya mangpasinap tekamuy ta Kahalwa na Namaratu. Ammi
ya awan kiden magbabawi a pa-gangan na kid sangaw ta afuy, 12 te itta ya
kuman na pagsap na ta tolay, a am nabalin magsap a uknudan na sangaw
ya semayan, ammi apangan na sangaw ya kupat," kunna tekid.

Ya Pangzigut Ni Hwan Te Hesus
(Mk 1:9-11; Lk 21,22)

13 A ta ye-yen kid na araw a nagganwat hapa i Hesus ta agyan na en ten
Galileya, a dumatang ta karayan na Hurdan, te umange hapa pazigut te
Hwan. 14 Ammi mamat haman i Hwan nga mangzigut tentu,

"Te anu haman pazigut ka teyak bakawa iyak mina ya zigutam?" kunna
te Hesus.

15 Ammi ya tabbag hapa ni Hesus tentu a

"Awem la igamma ya kumanin, te mappya ta sa idulot ta ya ngamin
pakkwa na Namaratu tekita," kunna.

A malologon mantu i Hwan nga nangzigut tentu. 16 A insigida lumattog i
Hesus ta danumen, a kuman na bimangrit na hapa ya langit, a naita na ya
Kahalwa na Namaratu nga nagsunak ta kuman na kalapati, a nagpotun na
tentu. 17 A nepagka-ma na hapa ya naguhohug ta langit.

"Ye ye-yan ya Anak ku nga matakit ta nonot ku. Pake matalakanak
tentu," kunna.

4

Ya Pangparuba Ni Satanas Te Hesus
(Mk 1:12,13; Lk 4:1-13)

1 A ta nekabalin ni Hesus nagzigut a pinagtugut na Kahalwa na Namaratu
petta ange tatakday ta bagbagetay kiden nga adayu ta tolay, te mappya ta
attaman na hapa ya pangparuba ni Satanas tentu. 2 A nagyan la ten abat ta

appatafulu araw ikid na hiklam, ammi awena pulus nangnangan, a sangaw pake nelunus. 3 A yen hapa ya neange ni Satanas tentu, petta paruban na.
"Bakkan ka hud ta Anak na Namaratu ewan? A maguhohug ka mantu ta batu kidin, petta magbalin kid ta pan, petta mangan ka," kun ni Satanas tentu.
4 Ammi ya tabbag hapa ni Hesus te Satanas a,
"Awek O, te ya uhohug na Namaratu ta lebru na en a
'**Bakkan la ta kanan muy ya pagafun na katolay muy am awa ngamin kiden uhohug nga ibar na Dyos muy,**' kunna."
5 A gafu ta kumanen a takwan ha ya nepangparuba ni Satanas tentu, te neange na ta ili na Herusalem ta agyan na Simbaanen, a pinatayuk na ta pingit na atap na Simbaanen. A ya nebar na ha tentu a
6 "Bakkan ka hud ta Anak na Namaratu ewan? A maglattu kan mantu ta lutakewan, te nesurat hapa ta lebru na en ta doban na kan sangaw ya anghel na kiden nga magtaron teko, a ta-mawan da ka kan sangaw petta awem matakitan ta batu kiden," kunna.
7 A ya tabbag ha ni Hesus tentu,
"Awek maglattu, te ya uhohug na takday surat na Namaratu a
'**Awemuy sangaw paruban ya pangkenga na Dafu muy Namaratu tekamuy,**' kunna."
8 A gafu ta kumanen a neange na ha i Hesus ta pake atata-nang na bagetay, a nesaned na nepaita ya ngamin kiden lugar ta paglelehutin kontodu tolay da kiden, a
"Itam ya kalalaki na lugar kidina ikid na gubyernu da," kunna te Hesus.
9 "A ya ngamin nepaitak teko a kwam na sangaw am makidafu ka teyak," kunna.
10 "Atsii, umadayu kan teyak, Satanas, te ya nesurat ta lebru na Namaratu a
'**Namaratu la ya dayawan muy, a intu la tatakday ya pakidafun muy,**' kunna."
11 A ta nepagtugut ni Satanas, a umange hapa ya anghel kiden nga manguffun te Hesus nga mangpasikan tentu.

Ya Pamegafu Na Tarabaku Ni Hesus (Mk 1:14,15; Lk 4:14,15; Jn 4:43-45)

12 A ta nekabalin na kumanen a nadamag ni Hesus ta nebalud dan i Hwanen nga nangzigut ta tolay kiden. A yen ta nagtugut hapa i Hesus ta lugar na Hudeya, te nagtoli ta agyan na en ta iten Galileya. 13 A pa nagyan bit ta ili na Nasaret, kapye na umalit hapa ta ili na Kapernayum.
A ya ili na Kapernayum a nesaad ta pingit na Alug na Galileya ta lutaken nga nebingay ta tribu na Zebulun ikid na Naptali ta palungu na araw. 14 A yen hala ya nagyanan ni Hesus abat ta mabayag, te sinaned na ya ngamin kiden lugar na Hudyo kiden pase Hentil kiden ta lugar na Galileya. A uray hapa yen na Namaratu petta magdulot ya inuhohug na aglavunen mina Isayas, te ya uhohug na en a
15-16 "**Ya Hentil kiden nga taga Zebulun ikid na Naptali a magyan kid ta sugiram ikid na ngarab na pasi, ammi nadakaran kid na, te naita dan ya masikan na zilag,**" kunna.
17 A ta neaange ni Hesus ta ili na Kapernayum a pinegafwanan na ya mangipadangag ta damag na pagturay na Namaratu ta tolay kiden, a ya nebar na hapa ta tolay kiden a
"Ulin muy ya gagangay muy, te ittan ya Dafu muy nga nekari na Namaratu ta magturay tekamuy," pakakin.

Ya Pagpili Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden
(Mk 1:16-20; Lk 5:1-11; Jn 1:40-42)

18 A tentu en nagtugtugut ta pingit na Alug na Galileya a nesimmun na
ya duwa na magkabagis, ig Simon nga magngagan hapa te Pedru, ikid ni
Andres. A magtahukul kid na ta alugen te dumatahukul kid ta ikan, a
binaran na kid.
19 "Dumagdag kanan hala teyak, te ituldu ta kam petta dumatahukul
kam sangaw ta tolay," kunna tekid,
20 a insigida newagak da ya tahukul da a dumagdag kid na. 21 A tekiden nag-
dulot nagtugtugut ta ba-naden a naita ni Hesus ya duwa ha na magkabagis,
ig Santiago ikid ni Hwan, a nehulun kid hapa ta dama da en Zibadeyu ta
barangay na en, a magpakappya kid ta tahukul da kiden. 22 A binaran ni
Hesus ya duwa kiden magkabagis, a insigida newagak da ya dama da en ta
barangayen, a dumagdag kid na hapa.

23 A sa nahahulun kid ni Hesus nga nagsaned ta ngamin kiden ili ta
lugar na Galileya, te mangituldu hapa i Hesus ta kapilya na Hudyo kiden.
A nepadangag na hapa ya damag na pangikerutan na Namaratu, yaga
pinagmappya na hapa ya magtatākit kiden ta magdaduma na takit ikid
na pagzigātān. 24 A alistu kumalay ya damag na pakapangwa ni Hesus
addet ta lugar na Siriya ta amyanan na Galileya, a enda hapa nekarad ya
ngamin kiden nagtatākit tentu. Itta ya nagtakit ta magdaduma na takit,
ikid na ut-ut, ikid na seanitu, ikid na magkissiw, ikid na awan makahehit,
a sa pinagmappya na kid ngamin. 25 A maski am had ya eyan ni Hesus a
dumadagdag hapa ya awan bababang na tolay nga taga Galileya, ikid na
lugar na Dikapolis, ikid na ili na Herusalem, ikid na lugar na Hudeya, ikid
na dammang na karayan na Hurdan.

5

Ya Netuldu Ni Hesus Ta Utun Na Bagetay
(Lk 6:20-30)

1 A gafu ta dumadagdag hapa ya pake addu na tolay teg Hesus a gimon kid
hapa ta bagetay. A ta nepagtuttud ni Hesus a enna hapa kinalihung na ituldu
na kiden petta dangagan da ya ituldu na. 2 A ya netuldu na tekid a intu yan:
3 "Ya ngamin kiden makkamu ta itta ya pagkurangan da a nagāsāt kid, te
Namaratu sangaw ya makkamu tekid," kunna.
4 "A ya magdamdam hapa gafu ta dulayen ta paglelehutin a nagāsāt kid
hapa, te Namaratu sangaw ya manabtabang ta damdam da.
5 "A nagāsāt hapa ya ngamin kiden masippat, te yen kid sangaw ya
makaalap ta ngamin lutakin nga pinadday na Namaratu ewan.
6 "A nagāsāt hapa ya ngamin kiden iminam ta mappya na gagangay, te
uffunan na kid hapa sangaw na Namaratu.
7 "A ya ngamin kiden makipagrikna ikid na mangikallak a nagāsāt kid
hapa, te ikid hapa ya ikallak na Namaratu ewan.
8 "A nagāsāt hapa ya tolay kiden nga matunung ya agnonotan da, te maita
da sangaw ya Namaratu.
9 "A nagāsāt hapa ya ngamin kiden mangpakappya ta magtatapil, te yen
kid ya ikwenta na Namaratu ta anak na nga megitta tentu.
10 "A ikamuy hapa nga tapangan da gafu ta matunung ya gagangay muy a
nagāsāt kam hapa, te Namaratu sangaw ya makkamu tekamuy.
11 "A am angarigan mantu ta amāmatan da kam, ikid na tapangan da
kam, ikid na padpadulayan da kam gafu ta pangurug muy teyak a nonotan

muy ta nagāsāt kanan. 12 A mappya ta magayayat kanan, te pake dakal
sangaw ya isagolyat na Namaratu tekamuy. A awemuy la magdamdam,
te nonotan muy mina ya aglavun kiden na Namaratu ta palungu na araw,
te kagitta muy kid hapa nga natapangan."

Ya Keangarigan Na Mangurug

13 A ya netuldu na para tekid a
"Ikamuy nga mangurug teyak a kuman kam na asin nga mekikkihu ta
awan kiden mangurug, te ikamuy mina ya mangatad ta pagkappyanan da.
Ammi nonotan muy mina ya gagangayen asin, te am imawan ya apgad
na a awan sangaw ta kapkappyan na, a mewarad sangaw ta dalan, petta
kelubegan na tolay kiden.
14 "A ya takday para pangiangarigan ku tekamuy a ikamuy hapa ya
kuman na zilag nga magpadakar ta tolay kiden. A mappya mantu ta
awemuy ilingad ya pagdakar muy, petta pake maita ta kuman na ili
nga napatayuk ta toktok na bagetay. 15 A am itta ya nagpagatang ta
zilag na ta bali na a enna hud itagu ta umag na kalamba awa itun na
haman ta kabagawan na, petta madakaran ya ngamin umag na bali en.
16 A kumanen hapa mina tekamuy, te mappya ta awemuy ikamat ya
pagdakar muy ta ikattolay muy kiden, petta maita da hapa ya kappyanan
na tarabaku muy, a ikayat da hapa sangaw dayawan ya Namaratu ta
kuman na ikamuy.

Ya Ituldu Ni Hesus Ikid Na Lintigen

17 "A awemuy mina pahig ta yen ya neangek sin petta azin ku ya lintig
na Namaratu ikid na nesurat na aglavun kiden, te awek kid azin awa
pake ipaitak hud la ya ikayat da uhohugan, 18 te ya pake ibar ku tekamuy
a mapmappya ta lumitap ya langitewan pase lutakin ammi ta maazi ya
maski kaassangan na letra ta lintig na en, te mappya ta sa magdulot ya
ngamin nesurat ta lintig na en. 19 A maski am inya sangaw ya magsoysoy
ta maski kaassangan na uhohug ta lintig na en ikid na manansanat hapa ta
kadwan petta magsoysoy kid hapa a aweda sangaw mesipat ta tolay kiden
nga iturayan na Namaratu ewan. Ammi ya kanayun mangidulot ikid na
mangituldu ta lintig na en a yen kid sangaw ya igitta na Namaratu ta
kaispotan na tolay na kiden. 20 Te ya pake ibar ku tekamuy a mapmappya
mina ta magsurok ya kappya muy ammi ta kappya na Pariseyu kiden
nga kampon la mappya ya tarabakun da, te am awan a awemuy sangaw
mesipat ta iturayan na Namaratu ewan.

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Magporay

21 "Dana nadangag muy hapa ya netuldu da ta popolu kiden dadagkal
muy ta
'Awemuy mamapasi ta tolay, te maski am inya sangaw ya mamapasi
a medarum sangaw ta atubang na mangpa-gang ta makaliwat,' kunda
tekid.
22 Ammi ya uhohug ku tekamuy ta ayanin a maski am magporay kam ta
ikattolay muy a medarum kam sangaw ta atubang na Namaratu ewan.
Te am '**Awan ka ta kapkappyan,**' kummuy ta ikattolay muy a medarum
kam ta atubang na mangpa-gang ta makaliwat, a mewarad kam sangaw
ta pangtaguhali na Namaratu ewan. 23 A am angarigan mantu ta itta ka ta
bali na Namaratu nga makimallak, a manonot mu ya liwat mu ta kagittam
tolay, 24 a e ka bit makikoma tentu, kapyem ange ha makimallak. 25 A
am itta ya mangidarum teko gafu ta liwat mu tentu a mappya ta alistu ka
makikoma tentu ta awena para la nepangidarum teko. Te am nedarum

na kan ta kwes a igawat na ka sangaw na kwes ta polis petta ibalud da ka.
26 A talaga ta awem sangaw makauhet abat ta nabalin na ya pangikarum
ta ngamin liwat mu.

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Magatattug
(Mk 10:11; Lk 16:18)

27 "A dana nadangag muy hapa ya netuldu ni mina Moses ta idi ta '**Awem**
mangadallaw,' kunna. 28 Ammi ya uhohug ku tekamuy ta ayanin a maski
am inya ya mangit-ita ta babbay gafu ta pagattugān na a nekwenta hala ta
mangadallaw ya nonot na en. 29 A yen ta ibar ku ta tagtakday tekamuy ta
am magliwat ka mina gafu ta sanatan na ka na takday matam a mappya
ta kilotam ya matamen petta iwarad mu, te mapmappya ta mewarad ya
takday la na matam ammi ta sa mewarad sangaw ya ngamin barim ta
pangtaguhali na Namaratu ewan. 30 A am masanat ka magliwat gafu ta
takday kamat mu a mappya ta gappakam ya kamat men petta iwarad mu,
te mapmappya ta awan ya takday kamat mu ammi ta sa mewarad sangaw
ya ngamin barim ta pangtaguhali na Namaratu.

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Makigungay

31 "A ya netuldu hapa ni Moses ta idi a
'Maski am inya ya makigungay ta atawa na a mappya ta atadan na ta
papel na pakigungay na tentu,' kunna.
32 Ammi ya uhohug ku tekamuy ta ayanin a maski am inya na lalaki
ya makigungay ta atawa na a ya lalaki en sangaw ya makaliwat am
makiatawa ha ya negungay na en, te kuman na napersa nakikadallaw,
ammi awan bale am apolu nakikadallaw ya babbayen kapye na igungay
na lalaki en. A maski am inya ya mangatawa ta negungay na en a
nekwenta hala ta mangadallaw.

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Magpagasingan

33 "A dana nadangag muy hapa ya netuldu ta dadagkal muy kiden gafu
ta pagpagasing muy, te ya nebar ni mina Moses a
'Am itta ya ikarim nga ipagasingam ta Namaratu ewan a awem mantu
mangilogot, te idulot mu ya nekari men,' kunna.
34 Ammi ya uhohug ku tekamuy a awemuy malat magpagasingan ta maski
am anu ya ngagan na, te makaliwat kam. '**Ampade mahunnak sangaw**
ya langit am tulad ya ikari kin teko,' awemuy kumin, te pagyanan na
Namaratu ya langitina. 35 '**Ampade lumitap ya lutakin am awek idulot**
ya kinan ken,' awemuy hapa kumin, te ya lutakin ya pagkasoyadan na
takki na Namaratu ewan. A awemuy hapa ikabat ya ili na Herusalem, te
yen sangaw ya pagyanan na Ari en nga pagtogkokan na Namaratu. 36 A
awemuy hapa ikabat ya huk na ulu muy, te awan haman ta makkwa muy
ta huk muy petta mauli mina. 37 Am itta ya onan muy a '**On,**' kummuy
la ten. A am itta ya aweyan muy a '**Awek,**' kummuy la ten. Te am
magpagasingan kam para a yen ya tarabaku ni Satanas.

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Mangibalat

38 "A ya takday ha nadangag muy nga netuldu ni mina Moses a
'Am itta ya mangbattak ta matam a battakam hapa ya mata na. A am
pakkan na ya ngipam a pakkam hapa ya ngipan na,' kunna.
39 Ammi ya uhohug ku tekamuy ta ayanin am itta ya mangwa ta dulay
tekamuy a awemuy la ibalat. Am lappagan na ya pahingil mu a itayam
hala tentu ya taakub. 40 A am idarum na ka petta alapan na ya barawasim
a iatad mu hala kontodu kamasitam. 41 A am persan na ka mehulun tentu

abat ta takday kilumetru a hulunam la maski abat ta duwa na kilumetru.
42 Am itta ya adangan na ono gubatan na teko a iatad mu la.

Ya Gagangay Na Mangidduk
(Lk 6:31-36)

43 "A ya takday ha nga nadangag muy nga netuldu da ta idi a
'Iddukam ya makikofun teko, ammi ya makitapil teko a awem la
ikallak,' kunda.
44 Ammi ya uhohug ku tekamuy a iddukan muy ya makitapil tekamuy,
a pakimallak muy hapa ya mangigaged tekamuy, 45 pettam megitta kam
ta Dama muyewan Namaratu. Te ya gagangay na Dama muyewan a
paglattogan na ya bilag na en ta ngamin tolay, dulay am dulay ikid na
mappya am mappya, yaga pagudanān na hapa ya agyan na magliwat
pase awan magliwat. 46 A mappya ta kunna ten ya tarabakun muy, te
am intu la iddukan muy ya mangidduk tekamuy a itta hud sangaw ya
pangsagolyat na Namaratu tekamuy, te awan haman ta pagdaduman
muy na magdarogas kiden nga mangidduk ta mangidduken tekid. 47 A
am intu la pagdulotan muy ta bali muy ya kahulun muy kiden a had
kukunna mantu imaddu na tarabaku muy ammi ta tarabaku na awan
kiden makkamu ta Dyos muy. 48 Mappya mantu ta awan ta taliban muy ta
pangidduk muy petta megitta kam ta Dama muyewan Namaratu, te awan
ta idaduma na ta ngamin tekamuy."

6

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Manglimut

1 A ya ituldu para ni Hesus tekid a
"Itan muy ta ipabuya muy ya kappya muy ta atubang na tolay petta
dayawan da kam, te am kunna ten ya tarabakun muy a awan sangaw
ta pangsagolyat na Dama muyewan tekamuy. 2 A am angarigan mantu
ta manglimut kam a awemuy ipadangag ya panglimut muy ta kuman na
gagangay na magimmamappya kiden, te intu la pangatad da am itta kid
ta umag na paggagimungan ikid na dapun, petta pahig na tolay kiden ta
masikan ya pangidulot da ta lintig na Namaratu. Ammi ya pake ibar ku
tekamuy a naalap dan ya sagolyat da ta pangdayaw na tolay kiden tekid.
3 A am angarigan mantu ta manglimut kam a awemuy la ibabar maski
ta pake abikanen nga kofun muy, 4 te mangatad kam hud la am awan ta
makaita, a ya Dama muyewan nga makaita ta ngamin ya mangsagolyat
sangaw tekamuy.

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Makimallak
(Lk 11:1-13)

5 "A kumanen hapa am makimallak kam ta Namaratu a awemuy la
parigan ya magimmamappya kiden nga ape la magdayaw ta Namaratu.
Te am makimallak yen kid a ikayat da ipaita ya pakimallak da ta umag na
kapilya da ikid na ang-angen na tolay, petta pahig na tolay kiden ta abikan
kid ta Namaratu, ammi naalap dan malat ya sagolyat da ta pangdayaw na
tolay kiden tekid. 6 A am itta mantu ya mayat makimallak a ange mina
tatakday ta awan ta totolay nga makaita ikid na makadangag tentu. A ya
Dama na ewan nga awan maita a intu hapa la sangaw ya makaita ikid na
mangsagolyat tentu.
7 "A kumanen hapa am makimallak kam tentu a awemuy totolin uho-
hugan ya takday la ta kuman na akkimallak na Hentil kiden ta dyos
da kiden. Parig da ta dangagan na kid na dyos da gafu ta kaddu na

uhohugan da, 8 ammi awemuy parigan ya akkimallak da, te ya Dama muy
ta langitewan a dana amu na am anu ya masapul muy maski awemuy para
la inadang tentu.
9 "A mappya mantu ta kumanin ya pakimallak muy:
'Ay, Afu, nga Dama mi ta langit, ampade nonotan na ka mina na
ngamin tolay sin,
petta sa ikamat da ya ngagam, 10 ikid na makituray kid teko,
petta kanayun magdulot hapa ya ngamin ikayat mu ta lutakin ta
kuman na tarabakun da ta langitina.
11 A atadan na kami haen, Afu, ta kanan mi ta kinanghahaw.
12 A pakoman na kami hapa ta liwat mi kiden teko, te napakoma min
hapa ya nagliwat tekami.
13 A awena kami doban ta pagliwatan mi, te ikerutan na kami hud la
ta pangparuba ni Satanas tekami. Amen.'
14 "A mappya ta dana pakoman muy ya nagliwat tekamuy kapye muy
makipakoma ta Dama muyewan, petta pakoman na kam hapa. 15 Te am
awemuy pakoman ya ikattolay muy nga nagliwat tekamuy a awena kam
mantu pakoman na Dama muyewan ta liwat muy.
16 "A am ngilinan muy ya arawen nga aweda pangan gafu ta damdam
muy ikid na pakimallak muy a awemuy ipaita ya damdam muy ikid na
bisin muy ta kuman na magimmamappya kiden nga ape magdamdam,
te dana tunan da ya ulu da ikid na mukat da ta lafu, petta maita na tolay
kiden ta aweda pulus mangmangan. Ammi naalap dan malat ya sagolyat
da ta pangdayaw na tolay kiden tekid. 17 A am awemuy mantu mangan
a magamwas kam ikid na magtagetay kam ta kuman na gagangay muyen
hala, 18 petta bakkan ta tolay ya makaita ta awemuy pangan am awa Dama
muyewan nga awemuy maita, a intu hapa la ya makkamu ta damdam muy
ikid na mangsagolyat tekamuy.

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Maginggum

19 "A mappya hapa ta awemuy maguknud ta pagba-nang muy ta lutakin,
te perdin na sangaw na ulolag ikid na duping, yaga sarokan na sangaw na
tulisan petta takawan na. 20 Mapmappya hud la ta isaned muy ya sobra
na kwa muy, petta magserbi ta kappyanan na ikattolay muy kiden. Te am
kunna ten ya tarabakun muy a itta sangaw ta Namaratu ewan ya pagba-
nangan muy nga awan maperdi, a awena masi-ged na tulisan. 21 Te am
itta la ta Namaratu ewan ya pake kengan muy a yen la ya agyan na nonot
muy.
22 "Ya mata muy kidina ya mangatad mina ta dakar na bari muy, a am
mappya ya mata muy a sa madakaran ya ngamin bari muy. 23 Ammi am
dulay ya mata muy a sugiram hapa sangaw ya ngamin bari muy. A am
sugiram mantu ya magdakar mina ta bari muy a pake sugiram kanan. 24 A
yen ta ibar ku hapa tekamuy ta awena mabalin ta duwa ya dafu muy, te am
pake ikayat muy ya takday a kuman na ikatupag muy ya takdayen, a am sa
idulot muy ya ikayat na takday a kuman na aweyan muy ya takdayen. A
yen ta awemuy mapaggindan manonot ya Namaratu ikid na pagba-nang
muy hapa.
25 "A ya pake ibar ku mantu tekamuy a awemuy mina burungan ya
pagkatolay muy am anu sangaw ya kanan muy ikid na inuman muy.
A awemuy hapa burungan am anu sangaw ya pagbarawasi muy, te
Namaratu haman ya nangatad ta bari muy ikid na angat muy, a awena
hud iatad ya magserbi ta angat muy ikid na bari muy? 26 Intu mina

pagnonotan muy ya mamanuk kiden, te aweda haman magmula ikid na
maggapas, yaga aweda haman maguknud ta kanan da, ammi mangan kid
hala, te ya Dama muyewan ya makkamu ta kanan da. Ammi tekamuy a
pake mesasita kam tentu ammi ta mamanuk. 27 A maski am magburung
kam mina a itta hud ya medagga ta pagkatolay muy maski ta takday
la na oras gafu ta pagburung muy? 28 A annun muy hapa burungan
ya pagbarawasi muy? Itan muy la ya lappaw kiden awa aweda haman
magbannag magdaget ta kuman na barawasi da, ammi magispot kid hala.
29 Pake is-ispot kid ammi ta Ari en mina Solomun, te awena haman negitta
na kalalaki na nepagbarawasi na ta kalalaki na lappaw kiden. 30 A am
kumanen mantu ya kalalaki na pabarawasi na Namaratu ta kaddat kiden
nga makalimagan kapye da matongradan a awan hud ta pangkenga na
tekamuy ta pagbarawasi muy?

"Anu haman ta assang la ya pangikatalak muy tentu? 31 Awemuy
mantu burungan am had ya pangalapan muy sangaw ta kanan muy ikid
na inuman muy ikid na pagbarawasi muy, 32 petta awemuy megitta ta
awan kiden makkamu ta Dyos muy, te yen kid ya kuga mafulotan nga
magburung ta pagkatolay da. Ammi ya Dama muyewan ya makkamu
ta ngamin masapul muy, 33 a am intu apolu karagatan muy ya ikayat na
Namaratu ikid na patarabaku na tekamuy a sa medagga hapa sangaw ya
ngamin masapul muy. 34 A awemuy mantu burungan ya masapul muy
sangaw ta lakwat, te awemuy para la amu am anu ya dumatang ta lakwat.
A awemuy mina daggan ya burung muy, te gustun ya burung muy para
ayanin na araw."

7

Ya Pangihuya Ni Hesus Ta Mangpaliwat
(Lk 6:37-42)

1 A ya ituldu para ni Hesus tekid a
"Awemuy ka-ma la palpaliwatan ya ikattolay muy, talo am paliwatan na
kam sangaw na Namaratu ewan. 2 Te am anu ya pangitan muy ta kadwan
a kumanen hapa sangaw ya pangitan na Namaratu tekamuy. A ya pangik-
wenta muy ta ikattolay muy a kumanen hapa sangaw ya pangikwenta na
Namaratu tekamuy. 3 Ya ibar ku ta tagtakday tekamuy a anu haman ta
ihuyam ya salasangkap ta mata na ikattolay mu, am awem maamu ta itta
hapa ya tarosu ta matam. 4 A pa-pa-num maazi ya salasangkap na am itta
para la ya tarosu ta matam? 5 Kuga magimmamappya ka. Azim bit ta apolu
ya tarosu ta matam, a sangaw magdakar ya pakaitam, pettam maazim ya
salasangkap ta mata na ikattolay mu.

6 "A am ikayat muy bidan ya mappya nga netuldu na Namaratu tekamuy
a itan muy ta awemuy bidan ta kuman na atu kiden nga malogon magpo-
ray, talo am tapilan da kam sangaw. A awemuy hapa iwarad ya mapateg
teko ta atubang na awan kiden makanonot talo am ilublubeg da la sangaw
ta kuman na bahuy kiden.

Ya Sagolyat Na Makimallak
(Lk 11:1-13)

7-8 "A am itta ya masapul muy a adangan muy la ta Namaratu te iatad
na hala tekamuy, te am kanayun apagan muy ya ikayat muy tentu a
maapagan muy hala, a am magtoktok kam tentu a hukatan na kam. 9 Te
maski am ikamuy ya pagadangan na anak muy ta kanan na a batu hud ya
iatad muy tentu? 10 A am dalag ya adangan na a ulag hud ya iatad muy?

11 A yen mina ya pagnonotan muy, te maski am seliwat kam a amu muy
haman mangatad ta kappyanan ta anak muy kiden. A kontimas mantu ta
mangatad i Dama muyewan ta kappyanan ta magadang tentu.
12 "A am anu ya ikayat muy ta ipaita na ikattolay muy tekamuy a mappya
ta kumanen hapa ya ipaita muy tekid, te yen ya fun na ngamin patarabaku
na Namaratu tekamuy nga nesurat ta lintig na en ikid na lebru na aglavun
kiden.

Ya Duwa Na Dalan

13 "A am ikayat muy simarok ta pagtolayan muy a intu angen muy ya
mailaten sasarokan, te maski am malmalogon ya dalan ta agyan na alawa
en sasarokan a yen haman ya ange ta kaperdin na kahalwa muy, a addu
hapa ya kahulun muy, te yen ya angen na addu na tolay. 14 Ammi assang
la na tolay ya makadatang ta agyan na pagtolayan, te ilat ya sasarokan na,
yaga mazigat hapa ya dalan na en.

Ya Pakaitan Ta Kakurugan Na Mangurug

15 "A itan muy hapa ta maayayyaw na kam sangaw na ape mangipadan-
gag ta uhohug na Namaratu, te am e kid tekamuy a igitta da ya bari da ta
kuman na mangurug, ammi ya nonot da ya kuman na nonot na atu en nga
magkalong. 16 A ya gagangay da ya pakaitan muy ta kaladdud da, te awena
haman negitta ta uhohugan da. Am maita muy ya lanut na mawini a yen
hud ya pakaitan muy ta mayan na patani? A am ambabanga a yen hud ya
pakaitan muy ta mayan na anyog? 17-18 A kumanen hapa ta kompormi na
kayu, te am mappya ya fun a magmayan hud sangaw ta dulay awa mappya
haman. Ammi am dulay ya fun a magmayan hud ta mappya awa dulay
hapa ya mayan na en.
19-20 "A kumanen hapa ta ange kiden mangituldu tekamuy, te ya
tarabaku da ya pakkamun muy tekid am mappya kid ono am matulad
kid. A ya ngamin kiden fun nga awan magmayan ta mappya a matukad
kid hala sangaw petta mewarad kid ta afuy. 21 A maski am ibar da ta
iyak ya dafu da a bakkan ta yen kid sangaw ya pasarokan ku ta agyan na
Namaratu ewan, te intu la sangaw makasarok ya mangidulot ta ikayat ni
Damakewan.
22 "A sangaw ta araw na pama-gang na ta awan kiden mangurug a addu
sangaw ya makikekallak teyak, te

> 'Afu, Afu, ikallak na kami, te ikami paen ya nangipadangag ta ngagam,
> a ya ngagam hapa ya nepagpatugut mi ta anitu, a addu hapa ya pinad-
> padatu mi, Afu, gafu ta kalalaki na ngagam,' kunda sangaw teyak.

23 Ammi ya ibar ku sangaw tekid a

> 'Umadayu kanan teyak, ikamuy nga magtarabaku ta awan kustu, te
> bakkan haman teyak ya nangidob tekamuy,' kunku sangaw tekid.

Ya Keangarigan Na Magbali

24 "A am pake nonotan muy ya ngamin kiden netulduk tekamuy petta
yen kid ya tarabakun muy a megitta kam hapa ta kuman na nakanonoten
nga nagbali ta maladda na bali. Te ya nakanonoten nagbali a dana nagpili
ta maladda na arigi, kapye na kid nekali ta adalam. 25 A tentu en nagkawan
ta agyan na bali na en a pirmi ya sikan na paddaden ikid na udanen
addet ta naglayus, ammi awena hala natukalit na bali na en te maladda
haman ya arigi na kiden yaga adalam hapa ya kali da. 26 Ammi ya awan
kiden mangdangag ta uhohug ku kiden a megitta kid ta kuman na awanen
nakanonot nga nagbali ta malogon matukalit. Te ya awanen nakanonot a
nangalap ta magdalikompormi na arigi, yaga netunglak na kid ta assang

la. 27 A tentu en nagkawan a pirmi ha ya sikan na paddaden ikid na
udan ikid na layus ta agyan na bali na en, a piga la ya katukalit na, a sa
nakutukutet hapa."
28 A yen bit la ya addet na netuldu ni Hesus ta tolay kiden, ammi
nepagpaka-lat da hapa ya gagangay na pangituldu na, 29 te nangituldu ta
kuman na intu ya makkamu ta ngamin, a bakkan ta kuman na gagangay
kiden nangituldu tekid.

8

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Naggalis
(Mk 1:40-45; Lk 5:12-15)

1 A gafu ta nabalin na i Hesus nangituldu a dumagut na ta bagetayen, a
dimadagdag hapa ya pake addu na tolay. 2 A ka-ma la itta ya takday lalaki
nga naggalis, a umange namalentud ta atubang ni Hesus.
"Ay Afu, ikallak nak haen, te amuk ta maurum ya tabbit kin am ikayat
mu," kunna.
3 A ya uhohug ni Hesus ta nepangisi-ged na ta lalaki en, a "**Ikayat ku hapa, a
itam awa malinis na ya tabbit mina,**" kunna. A ka-ma la imawan ya galis
na en. 4 A ya uhohug para ni Hesus tentu a
"Itam ta awan ta pangibibidam ta isin, ammi em ipaita ya barim ta padi
en ta simbaanen petta maita na ta awan na ya galis men, a iatad mu hapa
tentu ya iatang na ta kuman na nebar ni Moses ta lintigen, te yen sangaw
ya mangipasikkal ta tolay kiden ta nagmappya kan," kunna.
A sangaw nagdulot hapa i Hesus ta ili na Kapernayum.

Ya Pakimallak Na Suddalu En Te Hesus
(Lk 7:1-10)

5 A tentu en simarok ta ili en a itta hapa ya kapitan na suddalu nga taga
Roma, a umange nangdafung tentu.
6 "Ikallak nak haen, Afu, te itta ya tagabuk ta bali nga awan makahehit,
a pake mazigatan na," kunna te Hesus.
7 "A entanan mantu ta balim petta pagmappyan ku," kunna hapa ni
Hesus.
8 Ammi ya uhohug na hapa te Hesus a
"Maski awem la ange ta bali, Afu, te awek megitta ta kappyam. A ibar
mu la ya kakustun na pagmappya na a amuk ta magmappya hala, 9 te
maski iyak, Afu, a itta ya mangituray teyak, yaga itta hapa ya suddalu nga
iturayan ku. A am '**E ka ten,**' kunku ta takday a ange hala ten. A am '**E ka
sin,**' kunku para ta takday a ange hala teyak. A am '**Kwam yan,**' kunku ta
tagabu ken a kwan na hala. A kontimas mantu ta makkwa hapa ya ngamin
uhohugam," kunna.
10 A pake nepagpaka-lat ni Hesus ya inuhohug na kapitanen, a dinayawan
na hapa ta atubang na tolay kiden nga dumagdag tentu.
"Pake masmasikan haman ya pangikatalak na kapitanen ammi ta Is-
tralita kiden. Te maski am ikid ya pinili na Namaratu ta tolay na a awan
para la ta naitak tekid nga mangikatalak tentu ta kuman na kapitanin,"
kunna tekid.
11 "A pake ibar ku hapa tekamuy ta pake addu para sangaw ya mangurug
nga taga ngamin kiden lugar ta paglelehutin. A maski am bakkan ta
Istralita kid a mesipat kid hala sangaw teg mina Abraham ikid ni mina
Isak ikid ni mina Hakob ta pangikerutan na Namaratu ewan. 12 Ammi
ya Istralita kiden nga apolu pinili na a melogot sangaw ya pake addu

tekid, te meabbang kid sangaw ta agyan sugiram, a magyan kid la ten
makatangtangit ikid na magngahitam," kunna tekid.
13 A ya nebar na hapa ta kapitanen a
"Dumatang kan la ta balim, te nabalin na ya inadang men teyak ta
kuman na nekatalak mu," kunna.
A negindan hapa ya nepagmappya na tagabu na en ta nepaguhohug ni
Hesusen.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Nagtatākit
(Mk 1:29-34; Lk 4:38-41)

14 A ta nepagtugut nig Hesusen a kumin kid ta bali ni Pedru. A ta datang
da ta bali na en a neddatangan da ya katahungan ni Pedru nga babbay
nga umaidda, te nagpatu. 15 A enna sini-ged ni Hesus ya kamat na en,
a yen hapa ya nepagkamag na patu na en. A sangaw nagtayuk hapa, a
enna nepagafuy ig Hesusen. 16 A sangaw ta hiklam a itta ya nagdadatang
ta bali da en nga ange mangikahad ta addu na seanitu ikid na magtatākit.
A pinatugut ni Hesus ya anitu na seanitu kiden ta kasikan na uhohugan
na, yaga pinagmappya na hapa ya ngamin kiden nagtatākit. 17 A gafu ta
kumanen a nagdulot hapa ya inuhohug na aglavunen mina Isayas, te ya
uhohug na en a
"**Intu ya nangazi ta pagkafuy tam ikid na nagpamappya ta takit
tam kiden,**" kunna.

Ya Tabarang Ni Hesus Ta Dumagdag Tentu
(Lk 9:57-62)

18 A ta takday ha na araw a itta kid ta pingit na alug, a umange hapa
kumalihung ya pake addu na tolay. Ammi ya uhohug ni Hesus ta ituldu na
kiden a "**Entanan ta dammangewan,**" kunna. 19 A ka-ma la umabikan hapa
tentu ya takday mangituldu ta lintig na Namaratu, a
"O, Mistro," kunna te Hesus, "Dumagdagak hapa teko, te maski had sin
ya eyam," kunna.
20 "A pake kakallak ka sangaw am dumagdag ka teyak, te maski am iyak
ya Tolayen nga Taga Langit a awan haman ta datangan ku ta pagiban-
nagan ku mina. A mapmappya haman ya kasasaad na mungaw ikid na
mamanuk kiden, te itta haman ya pagyanan da," kun ni Hesus tentu.
21 A sangaw pehulun hapa ya takday para na ituldu na, te
"Dumagdagak hapa sangaw teko, Afu, ammi indagan ku bit ya pasi ni
damaken, te itanam ku," kunna.
22 Ammi ya uhohug ni Hesus tentu a
"Bay-am la, te ya awan kiden matolay ta Namaratu a yen kid mina ya
makkamu mangitanam ta kahulun da kiden nasi, ammi teko a dumagdag
kan teyak," kunna.

Ya Pagpaimmang Ni Hesus Ta Paddad
(Mk 4:35-41; Lk 8:22-25)

23 A ta nepaglugan ni Hesus ta barangayen a dumagdag hapa ya ituldu
na kiden. 24 A tekid para la dumakit ta alugen a nasidug na i Hesus ta
barangayen, a ka-ma la nagsikan na ya paddaden ta kuman na kawan, a
lima-nug na ya danum na alugen ta umag na barangay da en. 25 A gafu ta
nagburung na ya kahulun na kiden a enda hapa hinukal i Hesus.
"Ay Afu, ikerutan na kami, te lumammad kitanan," kunda.
26 "A anu haman ta magburung kam? Kuga assang la ya pangikatalak
muy," kunna hapa tekid.

A tentu en nagtayuk a “**Magimmang kanan,**” kunna ta paddaden ikid na palung kiden, a nagimmang kid na, a nagsimpan ya danumen. 27 A pake nagpaka-lat hapa ya kahulun na kiden tentu, a

“Anu panaw ya katolay na tolayin yan, te maski ya paddad ikid na palung a kurugan da hala ya uhohug na,” kunda.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Duwa Na Seanitu
(Mk 5:1-20; Lk 8:26-39)

28 A tekiden nakadatang ta dammang na alugen a itta kid na ta lugar na Gadareno kiden, a nepagka-ma ni Hesus ya duwa na lalaki nga pinagguyung na anitu da kiden, te bagu nagafu kid ta agyan na tanam kiden. Pake maporay kid kan ta idi addet ta magtalaw ya tolay kiden nga magtalib ta agyan da. 29 A ta nepakaita da te Hesus a naggihawa kid tentu,

“Iko kad ya Anak na Namaratu ewan, ammi anu itta ka sin tekami? Awena kami haen pakākāllakan, te awan para la ya araw mi en,” kunda te Hesus.

30 A gafu ta itta hapa ya addu na bahuy nga magdukdukit ta sang adayu tekid, 31 a inadang na anitu da kiden ta yen kid ya pangidoban ni Hesus tekid.

“Am patugutan na kami ta lalaki kidin a doban na kami mantu ta bahuy kidewan,” kunda.

32 “**A e kanan mantu,**” kun ni Hesus ta anitu da kiden, a nagtugutan da ya lalaki kiden, kapye da simarok ta bahuy kiden. A ka-ma la nagadukal ya bahuy kiden bumilag, a sa nagurdak kid ta gatab na bagetayen kapye da nagkahunnak ta alugen, a sa nagkalimat kid na. 33 A ya nagtahon kiden ta bahuy kiden a nagbabilag kid na hapa nga ange ta ili, a nedanug da hapa ya ngamin naita da ta nepagpamappya ni Hesus ta duwa kiden lalaki. 34 A magananwan la a imuhet ya ngamin kiden tolay ta ili, te enda itan i Hesus. Ammi ta datang da tentu a aweda haman pinagdulot awa nebar da hud la ta umadayu ta agyan da.

9

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Awan Makahehit
(Mk l-12; Lk 5:17-26)

1 A naglalugan mantu ha ig Hesus ta barangay da en, a nagtoli kid ha ta nagafun da en ta dammang, a dumatang kid na ta ili na en. 2 Awena la nabayag a itta ya enda nekahad nga awan makahehit ta bali en nga nagyanan ni Hesus, a nesarok da ta bali en nga umaidda para la ta pagiddan na en. A ta nepakaita ni Hesus ta pangikatalak da tentu a naguhohug hapa ta awanen makahehit.

“Matalak ka la, Aleng, te pakoman kun ya liwat mu kiden ta Namaratu,” kunna.

3 Ammi ya kadwan kiden nga mangituldu ta relisyon na Hudyo kiden nga gituttudan hapa ta umag na bali a linibakan da hapa ya inuhohug ni Hesus ta nonot da hapa la.

“Dulay mantu yan na tolay te ugtulān na haman ya turay na Namaratu,” kun na nonot da.

4 Ammi narikna ni Hesus ya nonot da, a

“Anu haman ta libakan muy ya inuhohug ken? 5 Had sin hud ya malmalogon, am pakoman ku ya liwat na kiden ono am pagmappyan ku petta makatugut? 6 Ammi itta ha ya ibar ku ta awanin makahehit, petta amu muy ta itta ya turay na Tolayen taga Langit nga mangpakoma ta liwat na tolay kiden,” kunna tekid.

A ya nebar na en ta awanen makahehit a

"Imivwat kan, Aleng, te alapam na ya pagiddamina a dumatang kan ta balim," kunna.
7 A imivwat kad, kapye na magtugut, a nagdulot hapa ta bali na. 8 A ta nepakaita na tolay kiden ta nagmappyan ya lalaki en a nahigalan kid na, otturu dinayawan da ya Namaratu gafu ta inatadan na ya tolay ta kuman na pakapangwa na en.

Ya Pangpadagdag Ni Hesus Te Matyu (Mk 13-17; Lk 5:27-32)

9 A ta nepagtugut nig Hesus ta iten a nasimmu na hapa ya takday agsingir ta bwis nga imatuttud ta lugar na pagpagan na tolay kiden ta bwis da, a i Matyu ya ngagan na agsingiren. A ya uhohug ni Hesus ta pagtalib na tentu a
"Dumagdag kan teyak petta ituldu ta ka," kunna tentu,
a imikkat hala nga dumagdag tentu, a sa nagdulot kid ta bali ni Matyu.
10 A ta datang da ta bali na en a sa magkakan kid. A sakā makikkanan hapa ya addu na agsingir ta bwis ikid na dulay kiden na tolay teg Hesus ikid na ituldu na kiden. 11 A ta nepakaita na Pariseyu kiden te Hesus ta makikkanan hapa ta bali ni Matyu a linibakan da hapa, ammi ya ituldu na kiden ya nangibaran da;
"Anu haman ta makikkanan ya mistro muy ta agsingir kiden ta bwis ikid na dulay na tolay?" kunda.
12 Ammi nedangagan na kid ni Hesus, a intu ya tumabbag tekid:
"A on ay, te gagangay haman ta ange ya manguru en ta agyan na magtakit kiden, te yen haman ya makaapag tentu. 13 A mappya hapa ta pake nonotan muy am anu ya ikayat na Namaratu, te ya uhohug na ta suraten a
'**Bakkan ta intu ikayat ku ya pangatang muy teyak, te mapmappya ta ikallak muy ya ikattolay muy kiden,**' kunna.
"A bakkan ta yen ya umeyan ku sin petta padagdagan ku ya awanen ta liwat am awa seliwat kiden," kunna ha tekid.

Ya Mangpohut Te Hesus Gafu Ta Ngilinan Da (Mk 18-22; Lk 5:33-37)

14 A ta nekabalin na kumanen a umange hapa nakibidan ya ituldu kiden ni Hwanen nga nangzigut ta tolay kiden. A ya pohut da hapa te Hesus a
"Anu kawagan na, Afu, ta awena ngilinan na ituldum kiden ya arawen nga aweda pangan, te ikami ikid na Pariseyu kiden a ngilinan mi haman?" kunda.
15 A ya tabbag hapa ni Hesus tekid a
"Mabalin hud ta magdamdam ya makiboda kiden am itta para la tekid ya magboda en? Itta la sangaw ya araw am metugut tekid, a yen sangaw ya pagngilin da ta arawen nga aweda pangan gafu ta damdam da tentu," kunna.
16 A nebar na hapa ya kuman na keangarigan tekid petta aweda mina pagdadaggan ya dana kiden gagangay da ikid na ituldu na.
"Am angarigan ta napispissang ya dana en barawasi muy a awemuy haman pissangan ya bagu en ga-gamit petta itta ya itakup muy ta dana en, te kenga sangaw ya bagu en, otturu mapissang ha sangaw ya dana en barawasi muy am kumbat ya takup na en," kunna.
17 "A kumanen hapa ta mamadday kiden ta basi, te aweda haman ikarga ya bagu na basi ta dana na abyat, te am bumlad ya basi en a mabattak ya abyaten, otturu meburud hapa ya basi en. Mapmappya ta mekarga ya bagu na basi ta bagu na abyat petta azo mabayag kid," kunna ha tekid.

Ya Pangtolay Ni Hesus Ta Abbingen Nasi (Mk 5:21-43; Lk 8:40-55)

18 A tentu en para la naguhohug tekid a itta ya takday pinakadakal na
Hudyo kiden nga umange namalentud ta atubang na en ta pagadang na
tentu.
"Ay Afu, bagu nasi ya anak ken nga balatang, ammi em haen isi-ged ya
kamat mu tentu petta matolay," kunna.
19 A imivwat hapa i Hesus petta dumagdag ta lalaki en, a sakā dumagdag
hapa ya ituldu na kiden. 20 A tekid para la nakatugtugut ta dalan a itta ya
babbay nga sumalsal ta talekud ni Hesus, te enna si-gedan ya barawasi ni
Hesusen gafu ta nakataktakit kan, te nakadagdaga abat ta mafulu duwa na
darun. 21 Te ya itta ta nonot na a
"Maski la am masi-ged ku ya barawasi na en a magmappya yak sangaw,"
kunna kan na nonot na.
22 A ta nepakkamu ni Hesus ta itta ya nangsi-ged ta barawasi na a
nagbalittag hapa, a
"Matalak ka la, Aboy, te ya pangikatalak mu teyak ya nagmappyam,"
kunna.
A ye-yen hapa na oras ya nepagmappya na.
23 A ta datang nig Hesus ta bali na makāanaken a neddatangan da ya addu
na tolay nga masitang ikid na magtatangit ikid na magmusiko, ammi nehuya
na kid ni Hesus.
24 "Imuhet kanan ta isin, te awena haman nasi na abbingen awa
masidug la," kun ni Hesus tekid,
ammi nekakatawa da hapa. 25 A tekid na nakauhet a simarok i Hesus ta
agyan na abbingen a inibbalan na ya kamat na en, a imivwat na. 26 A
nepadamag da hapa ya iningwa ni Hesus addet ta ngamin paglelehut na
lugarin yen.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Duwa Na Daram

27 A ta nepagtugut nig Hesus ta iten a tinaliban da ya duwa na lalaki nga
nagdaram, ammi dumagdag kid hapa nga nagayayag te Hesus.
"O, Afu, Anak ni mina Dabid, Ikallak na kami O, Afu," pakakin kid.
28 A ta nesarok nig Hesus ta pagyanan na en bali a dumagdag hapa tentu
ya daram kiden, a yen ya nepaguhohug ni Hesus tekid.
"Ikatalak muy hud ta mabalin ku hala ya adangan muy teyak?" kunna
hapa tekid, a
"On, Afu," kunda hapa.
29 "A nabalin na mantu gafu ta pangurug muy," kunna ha tekid,
otturu sini-ged na hapa ya mata da kiden. 30 A yen na hapa ya pakaita da.
A pake nebar ni Hesus tekid ta aweda sangaw ibabar ya pagpamappya na
tekid. 31 Ammi tekiden nagtugut a enda haman nepadangag ya kalalaki ni
Hesus addet ta ngamin paglelehut na lugarin yen.
32 A ta nepagtugut na duwa kiden a itta hapa ya takday lalaki nga neange
da te Hesus, te umal gafu ta anitu na. 33 A pinatugut ni Hesus ya anitu na en,
a nakasitang na ya lalaki en. A ya uhohug na tolay kiden ta pagpaka-lat da
te Hesusen a
"Pake nabayag kitam haman nga Istralita a awan para la ta naita tam ta
kumanin awa ayanin la," kunda.
34 Ammi ya uhohug na Pariseyu kiden a
"Namaratu hud ya nagafun na pakapangwa na awa patugutan na ya
anitu gafu ta itta tentu ya dafu na anitu kiden," kunda hud la.

Ya Pangidob Ni Hesus Ta Turin Na Kiden
(Mk 13-19; Lk 6:12-16)

35 A ta kabalin na kumanen a sinaned nig Hesus ya ngamin kiden ili ikid na
babali ta lugar na Istralita kiden, petta mangituldu hapa ta umag na kapilya
da. A nepadangag na hapa ya damag na pangikerutan na Namaratu tekid,
otturu pinagmappya na hapa ya ngamin kiden takit da ikid na zigat na bari
da. 36 A tentu en nakaita ta pake addu ya tolay kiden nga umange nagdangag
tentu a pake timalin ya allak na tekid, te kuman na kimongkong kid ikid na
nakutukutet kid ta kuman na kalneru kiden nga awan ta mangtaron tekid.
37 A yen hapa ya nepangibar na ta ituldu na kiden ta
"Kuga alawa ya paggatabanin yan, ammi assang la garay ya maggatab.
38 A te awemuy haman ibar ta Makkamu en magpagatab, petta doban na
kam hapa nga manguffun maggatab?" kunna tekid.

10

1 A gafu ta kumanen a pinabikan ni Hesus ya mafulu duwa kiden ituldu
na nga kanayun dumagdag tentu, a pinasinapan na kid ta pakapangwa na,
petta itta ya mabalin da nga magpatugut ta anitu na seanitu kiden, ikid na
magpamappya ta magtatākit ikid na mazigatan ta bari da.
2 A ya ngagan na mafulu duwa kiden a i Simon ya patudunan da, ammi
Pedru ya agngilinan da tentu,
a i Andres nga kabagis ni Simon,
ikid ni Santiago nga anak ni Zibadeyu,
ikid ni Hwan nga kabagis ni Santiago,
3 ikid ni Felipe,
ikid ni Bartolome,
ikid ni Tomas
ikid ni Matyu nga nagsingir ta bwis ta idi,
a takdayen Santiago nga anak ni Alfeyo,
ikid ni Tadyo,
4 a ya takdayen Simon nga kahulun na nakitapil ta gubyernu ta idi,
ikid ni Hudas Iskaryote nga mangitalaba sangaw te Hesus.

(Mk 6:7-13; Lk 9:1-6)

5 A ya uhohug ni Hesus ta mafulu duwa kidin a
"Awemuy sangaw ange ta agyan na Hentil kiden ikid na Samariyano
kiden, 6 te yen la sangaw eyan muy ya lugar na sakā Istralita muy kiden,
te kimongkong kid na ta kuman na awan ta magtaron tekid. 7 A maski am
had ya pagdulotān muy a ipadangag muy ya pangikerutan na Namaratu
tekid.
'Ayanin ya araw na pangikerutan na Namaratu tekamuy,' kummuy
sangaw tekid.
8 "A pagmappyan muy hapa ya magtatākit, ikid na tolayan muy ya
nagpasi, ikid na pagmappyan muy ya maggalis, a patugutan muy ya anitu
na seanitu kiden. Te ya neatad ken tekamuy a awemuy haman pinagan, a
yen hapa ya iatad muy, a awemuy papaga. 9-10 A awemuy hapa magbalun
ta pirak, ikid na tali na barawasi muy, ikid na tali na sapatos muy, ikid na
kanan muy, te am itta ya masapul muy a gagangay ta ikallak na kam hapa
sangaw na ikallak muy kiden.
11 "A maski am had sin sangaw na ili ikid na fugu ya eyan muy, a magita
kam bit ta mappya na tolay, a yen sangaw ya pagdulotān muy. A magyan
kam hapa tentu addet ta magtugut kam. 12 A am gimon kam sangaw ta
bali na en a '**Namaratu ya makkamu tekamuy,**' kummuy sangaw ta

makābali kiden. 13 A am kakurugan ta mappya kid a mapadatang hala ya
inuhohug muy tekid. Ammi am aweda megitta ta bendisyon muy tekid a
awena mantu mapadatang. 14 A am awan pulus ta magpadulot tekamuy
ikid na magdangag ta uhohug muy a pagtugutān muy kid mantu, a azin
muy ya lafu na agyan da ta takki muy kiden. 15 A kustu hapa ya uhohugan
ku ta pake mepallat sangaw ya pama-gang na Namaratu ta isina kid ammi
ta tolay kiden nga taga Sodom ikid na Gomora nga awan nagbabawi ta idi.

16-17 "A pake magpalan kam, te doban ta kanan nga ange mangipadan-
gag ta agyan na mangikatupag sangaw tekamuy. A mappya mantu ta
masippat kam, a pake imugudan muy ya tolay kiden ta eyan muy, te
gafutan da kam sangaw petta idarum da kam. A paligatan da kam hapa
sangaw maski ta umag na kapilya da. 18 A idarum da kam hapa sangaw
ta atubang na gubernador da kiden ikid na ari da kiden, te ikabkabat
da kam sangaw ta pangikatupagan da teyak. Ammi uray hapa yen na
Namaratu petta madangag da ya ipadangag muy tekid, kumanen hapa ta
Hentil kiden nga awan para nakadangag. 19 A sangaw am idarum da kam
a awemuy la burungan ya uhohugan muy, te sangaw am ittan ya kustu
na paguhohug muy a yen na sangaw ya datang na uhohugan muy, 20 te
bakkan sangaw ta ikamuy ya maguhohug, te ya Kahalwa na Namaratu
sangaw ya makisagapil tekamuy.

21 "A am itta sangaw ya mangurug ta ipadangag muy a sakā mazigatan
hapa sangaw ya kadwan, te papapasi na kid hala na kabagis da. A
mapapasi para sangaw ya kadwan kiden gafu ta dadagkal da. A mazigatan
hapa sangaw ya kadwan gafu ta anak da kiden, a papapasi da kid hapa.
22 A ikatupag na kam sangaw na tolay kiden ta ngamin kiden lugar gafu
ta pangurug muy teyak. Ammi ya ngamin kiden maketurad abat ta
pagaddetan na pagzigātān da a yen kid sangaw ya mekerutan. 23 A am
tapangan da kam ta takday lugar a umalit kam mantu ta takday na lugar,
te pake ibar ku tekamuy ta awemuy sangaw mesaned ya ngamin kiden ili
ta lugar na Istralita addet ta dumatang ya Tolayin nga taga Langit.

24 "A awemuy hapa pahig ta mapmappya kam ammi ta dafu muy, te
am anu ya kwan da ta mistro muy ikid na dafu muy a kumanen hapa
la sangaw ya kwan da tekamuy, 25 te gagangay ta mekabat ya metuldu
ta nangituldu en tentu, a mekabat hapa ya daddoban ta nangidoben en
tentu. A am Satanas ya nangingaganan da teyak a pake dulay hapa sangaw
ya pamadakat da tekamuy. 26 Ammi awemuy sangaw magtalaw tekid, te
maski am anu ya pamadakat da tekamuy a mepasikkal hala sangaw ya
katunung muy, te Namaratu sangaw ya mangpalattog ta ngamin melemad
ikid na natappanan. 27 A ya ngamin ibar ku tekamuy ta paghahulun tam
a yen sangaw ya uhohugan muy ta ngamin tolay. A ya ngamin nadangag
muy teyak a yen hapa ya ipadangag muy ta ngamin.

28-31 "A awemuy sangaw magtalaw ta makapapasi ta bari muy, te
aweda haman mapapasi ya kahalwa muy. Intu mina pagnonotan muy ya
malamamanuk kiden, te maski am malogon ya paga da ta dapun a awan
ta makapapasi tekid, maski ta takday la, am awena ipalubus na Dama
muyewan Namaratu. Ammi tekamuy a dakdakal ya pangkenga na teka-
muy ammi ta malamamanuk, te dana nabilang na ya ngamin kiden huk
muy, a awan sangaw ta maazi maski ta tālabāg la am bakkan ta uray na. A
awemuy mantu la magtalaw ikid na magburung ta dumatang tekamuy,
te pake mataktakit kam ta Namaratu ammi ta addu na malamamanuk.
A mapmappya hud la ta burungan muy ya pagliwat muy tentu, te intu
haman ya makapapasi ta bari muy pase kahalwa muy ta pangtaguhali na

tekamuy. A yen mina ya italaw muy.
32 “A maski am inya sangaw ya mangibosag ta pangurug na teyak a yen
hapa sangaw ya ibosag ku te Damakewan. 33 Ammi ya mangilemad ta
pangurug na teyak a ilemad ku hapa sangaw te Damakewan. 34 A awemuy
mina pahig ta iyak sangaw ya gafu na kaam-ammungan na tolay kiden, te
iyak hala sangaw ya gafu na pagkakattwayan da. 35 Te ya awan mangurug
a ikatupag na sangaw ya kahulun na en mangurug, te ikatupag na takday
ya dama na en, a ikatupag na takday para ya hina na, a ya takday para
a ikatupag na sangaw ya katahungan na en. 36 A intu sangaw katapil
da ya kahulun da kiden nga awan mangurug. 37 Ammi am intu pake
nonotan da ya dama da ikid ni hina da ikid na ānāk da kiden ammi teyak
a aweda mantu megitta teyak. 38 A ya awanen makaattam ta zigat na
pangdagdag na teyak maski abat ta pakapapasi na a awena mantu megitta
teyak. 39 Te am kengan na mina ya angat na a mawakay hala. Ammi
ya mangisagapil ta angat na gafu ta dumagdag teyak a yen sangaw ya
matolay nga magnayun.
40 “A maski am inya sangaw ya magpadulot tekamuy a mekwenta ta
iyak hapa ya pagdulotan na. A gafu ta pagdulotan nak a mekwenta
ta pagdulotan na hapa i Damakewan nga nangidob teyak. 41 Te ya
magpadulot ta dinob na Namaratu ewan gafu ta Namaratu ya nangidob
tentu a pagsipatān na sangaw ya itandan na Namaratu ta dinob na en.
A ya magpadulot ta matunung na tolay gafu ta katunung na en a sakā
mesipat hapa sangaw ta itandan na Namaratu ta matunungen tolay. 42 A
am itta sangaw ya mangatad maski ta masanaw na inuman ta kompormi
na mangurug teyak gafu ta ikallak na ya mangurug a itta hala sangaw ya
itandan na Namaratu tentu,” kunna.
A yen ya addet na inuhohug ni Hesus ta nepangidob na ta turin na kiden.

11

Ya Dinob Ni Hwan Ta Magpohut Te Hesus (Lk 7:18-35)

1 A ta nekabalin ni Hesus nangituldu ta mafulu duwa kiden ituldu na a
dinob na kid ta eyan da, kapye na nagtugut hapa, te umange hapa tatakday
nga mangituldu ikid na mangipadangag ta kadwan kiden ili.

2 A ta kabalud para la ni Hwan a nadamag na hapa ya ngamin kiden
tinarabaku ni Hesus, a yen ta dinob na hapa ya kadwan kiden ituldu na petta
magpohut kid te Hesus. 3 A ya nebar da tentu a
“Damagan mi kan am iko ya Mangikerutanen nga nekari na Namaratu
ewan nga indagan mi? O itta para la ya takwan nga indagan mi?” kunda
tentu.
4 A ta pagtabbag ni Hesus tekid a intu netabbag na ya nesurat ni mina
Isayas tentu en nanglavun ta iange na Mangikerutanen. A ya nebar na
mantu tekid a
“Magtoli kanan te Hwan a bidan muy tentu ya ngamin nadangag muy
ikid na naita muy teyak, 5 te makaita haman ya daram, a makatugut hapa
ya pilay, a nagmappyan ya nagkangaw, a makadangag ya bangngag, a
natolay ya nagpasi, a mepadangag hapa ya mappya na damag ta pobre
kiden. A yen kid mina ya pakkamun na teyak. 6 A ibar muy hapa tentu ta
nagāsāt hapa ya awan magtabeng gafu teyak,” kunna tekid.

7 A ta nepagtugut dan a naguhohug i Hesus ta tolay kiden nga kimalihung
para la tentu magdangag, te binida na tekid ya kasasaad ni Hwanen nga
nangidob ta nagpohut kiden tentu.
"A tekamuyen umange nangita te Hwan ta kalafukanen ta idi a anu hud
ya naita muy? Intu de naita muy ya awanen ta turad ta kuman na kulang
na sikal nga malogon mapakkul ta paddad? Bakkan. 8 Ono intu de naita
muy ya malapat na tolay nga mapenam magbarawasi ta kuman na maba-
nang? Bakkan haman, te itta haman ta bali na ari ya magbarawasi ta ispot
ikid na mangina. 9 A anu mantu ya pangitan muy tentu? Nalasin muy
de ta intu ya takday aglavun nga paguhohugan na Namaratu ewan? A
kakurugan ta aglavun na Namaratu, ammi pake ibar ku tekamuy ta pake
malmalalaki para i Hwan ammi ta gagangayen aglavun, 10 te intu hala
ya nebar na Namaratu nga mapmapolu ammi teyak, te ya uhohug na ta
suraten a
'**Itta sangaw ya doban ku nga mapmapolu ammi teko, a intu san-
gaw ya mangipadangag ta iangem,**' kunna.
11-14 "A am kurugan muy ta intu ya dinob na Namaratu tekamuy a amu
muy mina ta intu hala ya kagitta ni mina Eliyasen nga linavun da ta iange
na. A kakurugan hapa ya ibar ku tekamuy ta awan para la ta neanak nga
megitta ta kalalaki ni Hwan. Ammi ya pake al-alinnaken ta ngamin kiden
iturayan na Namaratu a pake malmalalaki para ammi tentu.
"A ta palungu na araw addet na neange ni Hwan a nagattam hapa ya
tolay kiden nga magindag ta araw na pagturay na Namaratu ta lutakin,
te dana nepasikkal na ta lebru na lintigen ikid na surat na aglavun
kiden. Ammi ta neange ni Hwanen nga mangipasikkal ta pagturayan na
Namaratu a ittan hapa ya masikan makitapil addet ta ayanin, te ikayat da
ugtulān ya turay na en. 15 A am itta ya bangbang muy a mappya mantu ta
pake dangagan muy ya inuhohug kin tekamuy.
16 "Ammi ya pangigittan ku hapa ta magsoysoy kiden ta tarabaku na
Namaratu a negitta kid haman ta kuman na anak kiden nga magalikkad
ta sakā ānāk da kiden, te ya kuman na alikkad na ānāk kiden a ikayat da
matubtubbat. Ammi gafu ta takwan ya nonot na kadwan a
17 'Anu awemuy haman magtalip am maggasa kami?' kun na kadwan.
'A am masi kami pon awemuy haman magtangit,' kunda hapa.
18 "A kumanen hapa ya nonot na kadwan kiden tolay ta ayanin, te
matupag kid gafu ta aweda ikayat ya gagangay na sakā tolay da kiden,
te intu nonotan muy i Hwan, te awena haman uminum ta binarayang,
yaga ngilinan na hapa ya arawen nga aweda pangan, a ibar da haman
ta maguyung. 19 Ammi gafu ta uminum ya Tolayin taga Langit ikid na
awena ngilinan ya arawen nga aweda pangan a ibar da haman ta mellaw
ikid na madugal. A ibar da para ta iyak ya kahulun na magsingir kiden
nga magdarogas ikid na dulay na tolay. Ammi maski padpadulayan da
kami duwa a ya kappya na tarabaku mi ya mangipasikkal ta katunung na
gagangay mi," kunna.

Ya Pangpaliwat Ni Hesus Ta Awan Magbabawi (Lk 10:12-15)

20 A tentun nabalin nagbida ta tolay kiden a pinegafwanan na paliwatan
ya tolay kiden ta kadwan kiden lugar, te maski am naita da ya kalalaki na
pakapangwa na a aweda la nagbabawi ta gagangay da.
21 "Mapa-gang kam sangaw, ikamuy Hudyo nga taga Korazin ikid na
Betsayda, te maski am naita muy ya tarabaku na Namaratu a awemuy
haman nagbabawi ta pagliwat muy. A am naita mina na Hentil kiden nga

taga Tiro ikid na Sidon ya kuman na naita muy a nagbarawasi kid na hapa ta kustal gafu ta pagbabawi da. 22 A yen ta pake kakallak kam sangaw ammi tekid ta araw na pangpa-gang na Namaratu tekamuy.

23 "A ikamuy hapa nga taga Kapernayum, a pahig muy ta dayawan na kam na Namaratu, ammi mewarad kam sangaw ta pangtaguhali na tekamuy, te awemuy haman magbabawi. Te am naita mina na taga Sodom kiden ya kuman na naita muy a itta la mina ya ili da abat ta ayanin. 24 Ammi kustu hala ya ibar ku tekamuy nga taga Kapernayum ta pake kakallak kam sangaw ammi ta tolay kiden taga Sodom ta araw na pangpa-gang na Namaratu tekamuy," kunna tekid.

Ya Pagagagay Ni Hesus Ta Umalinnak
(Lk 10:21,22)

25 A tentu en nabalin naguhohug ta kumanen tekid a nakimallak hapa ta Namaratu.

"Matalakak teko, Amang, te iko ya makākwa ta ngamin langitina ikid na lutakin. A mappya hapa te nelemad mu ya gagangay na pangikerutam ta malalaki kiden ikid na seadal, ammi yen ya inukadam ta kuman na abbing kiden, petta maawatan da. 26 A mappya hapa ta kunna ten, Amang, petta magdulot ya ikayat men nga kappyanan," kunna ta pakimallak na.

27 A ya uhohug na ha ta tolay kiden a

"Ya ngamin kiden amu ni Damakewan a nepakamu na hapa teyak. A awan hapa ta makkamu ta amukin am awa i Damakewan la, a awan hapa ta makkamu ta amu ni Damak am awa iyak la nga anak na, ikid na tolay kiden nga ikayat ku pangipakamun tentu. 28 A e kanan mantu teyak, ikamuy ngamin nga mazigatan ikid na nadammatan, te atadan ta kam ta pakabannayan muy. 29 A itun muy mina ya sangul kin ta bari muy, a petuldu kam teyak, petta maapagan muy ya pakabannayan na nonot muy, 30 te masippatak hala, a awek magparayag. A awemuy sangaw mazigatan ta sangul kin, te malampaw hapa ya paagtu kin tekamuy," kunna tekid.

12

Ya Makitapil Te Hesus Gafu Ta Araw Na Agimmang
(Mk 23-28; Lk 6:1-5)

1 A sangaw ta takday ha na araw a magtugtugut ig Hesus ikid na ituldu na kiden ta tātangngan na kamaitan ta araw na agimmang. A gafu ta mabisin ya ituldu na kiden a nagpusit kid na ta mait a kinan dan. 2 Ammi gafu ta naita na kid na Pariseyu kiden a nepehuya da kid hapa te Hesus.

"Itam ya ituldum kidina, anu awem kid ihuya, te magtarabaku kid haman ta araw na agimmang," kunda tentu.

3 A ya tabbag na hapa tekid a

"Annun ku kid ihuya, te intu la kwan da ya kuman na iningwa ni mina Dabiden ikid na kahulun na kiden ta kawan na kanan da, 4 te simarok kid ta bali na Namaratu, a inalap da ya pan kiden nga nedasar ta atubang na Namaratu nga mehangat mina tekid, te kanan hala na padi kiden. Ammi maski kunna ten a bakkan haman ta nakaliwatan da yen.

5 "A intu mina pagnonotan muy ya gagangay na padi kiden, te gagangay ta magtarabaku kid ta kada araw na agimmang, a maski am aweda kurugan ya lintigen nga mangihangat ta pagtarabaku na tolay ta araw na agimmang a awan ta liwat da, te intu pagtarabakun da ya bali na Namaratu ewan, a dakdakal mantu ya pangdayaw da ta bali na Namaratu ammi ta araw na agimmang. 6 Ammi ya ibar ku tekamuy a dakdakal ya

dayaw na itta in sin nga maguhohug tekamuy ammi ta bali na Namaratu,
7-8 a intu mantu ya makkamu ta araw na agimmang.
"A ya takday para a awemuy mina paliwatan ya awanen ta liwat am
dana naawatan muy mina ya ikayat na uhohugan na Namaratu, te ya
uhohug na ta takday surat a
'**Bakkan ta intu ikayat ku ya pangatang muy teyak, te mapmappya
ta ikallak muy ya ikattolay muy kiden,**' kunna."

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Nagpilay Ta Kamat
(Mk 3:1-6; Lk 6:6-11)

9 A ta kabalinan na kumanen a nagtatugut ig Hesusen, te e kid na ta
kapilya, a simarok kid. 10 A gafu ta itta hapa ten ya takday lalaki nga pake
nagpilay ya takday kamat na, a ape pinohutan na Pariseyu kiden te Hesus
am mepalubus ta magpamappya ta tolay ta araw na agimmang. Ammi
pangayayyaw da la tentu petta itta mina ya pangidaruman da tentu. 11 A
ya tabbag na hapa tekid a
"Anu hapa ya uray muy, te am angarigan ta itta ya kalding muy nga
neavut ta araw na agimmang a awemuy hud iagon? 12 A awena hud
mesasita na tolay ammi ta kalakalding? A mabalin mantu ta tarabakun
tam ya mappya maski am araw na agimmang," kunna tekid.
13 A ya uhohug na hapa ta pilayen ta kamat a
"Uyadam la ya kamat mina," kunna.
A tentu en nanguyad a negitta hapa ta takdayen kamat na nga mappya.
14 A gafu ta kumanen a imuhet na ya Pariseyu kiden ta kapilya en, a
nagtatahatun da am had kunna mina na pangpapasi da te Hesus. 15 A
narikna hapa ni Hesus ta dulay ya igakkad da tentu a nagtugut hapa.
A tentu en nagtugut a addu hapa ya dumagdag tentu nga nagtatākit, a sa
pinagmappya na kid ngamin, 16 ammi ya pake nebar na tekid a
"Awedak sangaw bibidan," kunna.
17 A uray hapa yen na Namaratu petta magdulot ya uhohug na en nga
linavun ni mina Isayasen ta idi, te ya nebar na a
18 "**Itan muy ya daddoban ken nga nesaad ku, te intu ya pake
iddukan ku ikid na ikayat ku.**
**A intu hapa ya pasinapān ku ta Kahalwak, te ipadangag na ya lintig
ku ta Hentil kiden nga awan makkamu teyak.**
19 **A awena sangaw makitapil ikid na masitang makidibati ta kad-
dun na tolay.**
20 **A am itta ya natakitan a awena dahangan, a am itta ya makafuy
a awena uyoyungan.**
**Te intu la ipaita na ya mappya addet ta pake metunglak ya lintig
na Namaratu ta lutakin.**
21 **A intu sangaw ya ikatalak na ngamin tolay,**" kunna.

Ya Pamadakat Da Te Hesus
(Mk 3:20-27; Lk 11:14-23)

22 A ta takday ha na araw a itta ya neange da te Hesus nga nagdaram ikid
na umal gafu ta anitu na, a pinagmappya ni Hesus petta makaita ikid na
makasitang. 23 A ya tolay kiden nga naggihaw a pake nepagpaka-lat da ya
iningwa ni Hesus.
"Mabalin de ta intu ya nebar da en nga simsima ni mina Dabid nga itun
na Namaratu ta pinakadama tam," kunda.
24 Ammi nedangagan na Pariseyu kiden ya uhohugan da, a linibakan da i
Hesus ta tolay kiden.

"Namaratu hud ya pangalapan na tolayina ta pakapangwa na am awa
Satanas, te itta tentu i Belzibub nga mayor na anitu kiden," kunda.
25-26 Ammi dana naamu ni Hesus ta kunna ten ya nonot da a tinabbag na
hapa ya nesaned da ta tolay kiden.
"Had hud kun na nonot muy, te am Satanas mina ya nangatad ta
pakapatugut ku ta sakā anitu na kiden a nakikattway na mantu ya dafu da
en tekid, a naperdin mina ya patarabaku na en tekid. Te am makikattway
mina ya tolay kiden nga makitapil ta gubyernu a awena hud sangaw
maperdi na gubyernu da? A kumanen hapa am makikattway mina ya
makipagyan kiden ta takday na bali, te maperdi hapa ya pagkakahulun
da. A yen ya addet na tarabakun da.
27 "A am uray muy ta Satanas ya nangalapan ku ta pakapatugut ku ta
anitu a had sin mantu ya nangalapan na kagitta muy kiden ta pakapatugut
da? Ikid mantu sangaw ya mangipasikkal ta pagkilluyan na nonot muy.
28-29 Te awan haman ta makagubat ta ibbalan ni Satanas am bakkan la
ta masmasikanen ammi tentu, te yen sangaw ya mangabak tentu petta
gubatan na ya ibbalan na en. A bakkan mantu ta kuman na inuhohug
muyen, te ya kakurugan a ya Kahalwa na Namaratu ya pangalapan ku ta
pakapatugut ku ta anitu, a yen mina ya pakkamun muy ta ittan tekamuy
ya nesaad na Namaratu nga magturay ta ngamin. 30 A ya awan makikahu-
lun teyak a mekwenta ta ikatupag nak, a ya awan makipaguknud teyak a
mekwenta ta mangkutkutet.
31 "A gafu ta nepagsil muy ya dafu na anitu ta Kahalwa na Namaratu
nga magyan teyak, itta mantu ya ibar ku tekamuy: Te maski am anu ya
liwat na tolay ikid na pamadpadulay na ta ikattolay na kiden a mabalin
ta mapakoma. Ammi ya mangipagsil ta dulay ta Kahalwa na Namaratu
a awena pulus mapakoma. 32 A maski am inya mantu ya mamadpadulay
ta Tolayin taga Langit a mapakoma, ammi ya mamadpadulay ta Kahalwa
na Namaratu a awena pulus mapakoma maski am kanu, te magnayun ya
liwat na addet ta addet.
33 "A am gagangay mantu ta mappya ya mayan na kayu awemuy mina
ibar ta dulay ya kayu en, a am madi ya mayan na a awemuy mina ibar
ta mappya ya kayu en, te ya mayan na ya mangibar am anu ya kasasaad
na fun na en. 34 Negitta kam haman ta kuman na ulag, a had kukummuy
mantu maguhohug ta mappya am dulay ya nonot muy, te maski am anu
ya magyan ta nonot na tolay a yen ya iuhohug na. 35 A am mappya ya tolay
a uknudan na hapa ya mappya na nonot, a mappya hapa sangaw ya iuhet
na ta sakā tolay na kiden. Ammi am dulay ya tolay a intu sangaw iuhet na
ya dulayen nga nauknud na ta nonot na.
36 "A pake ibar ku tekamuy ta am ittan sangaw ya araw na pangpa-gang
na Namaratu ta tolay kiden a ibalat na sangaw ya ngamin kiden inuhohug
da nga awan ta kapkappyan. 37 Te am anu ya inuhohug da a yen ta pa-
gangan na kid, ono sagappyan na tekid," kunna.

Ya Ituldu Ni Hesus Gafu Te Mina Honas (Lk 11:29-36)

38 A ta nekabalin na nagbida tekid a naguhohug hapa ya kadwan kiden
Pariseyu nga mangituldu ta relisyon na Hudyo kiden.
"Mistro," kunda tentu, "mappya ta itta ya ipaitam ta pakapangwam
petta pakaitan mi ta Namaratu ya nangidob teko," kunda.
39 A ya tabbag hapa ni Hesus tekid a
"Kuga awan ta kapkappyan na tolay kidin nga awan mangurug gafu ta
awan ta maita da. Pake adayu kanan para la ta Namaratu, a awan sangaw

ta ipaitak tekamuy am bakkan la ta kuman na nepaita na Namaratu gafu te
mina Honasen nga pinaglavun na ta nabayag na araw. 40 Te ya kuman na
nekafukuk ni mina Honasen ta sirat na dakalen ikan ta las-ud na talluhaw
ikid na tallu hiklaman a kumanen hapa sangaw ta Tolayen taga Langit, te
mafukukak hapa sangaw ta umag na lutak addet ta talluhaw ikid na tallu
hiklaman.
41 "A am ittan sangaw ya araw na pama-gang na Namaratu a ya taga Nin-
aba kiden nga kinasaba ni mina Honas ya mangpaliwat sangaw tekamuy,
te nagbabawi kid haman gafu ta nepadangag ni mina Honas tekid. Ammi
ya itta in sin nga mangipadangag tekamuy a malmalalaki haman ammi te
mina Honas a awemuy haman kurugan am awan ta ipaita na tekamuy.
42 A ya takday para sangaw nga mangpaliwat tekamuy a intu hala ya
babbayen ari ta lugar na Syiba, te nagafu ta pake adayu na lugar petta
enna dangagan ya amu ni mina Ari en Solomun nga neatad na Namaratu
tentu, ammi ya itta in sin tekamuy a malmalalaki haman ammi te mina
Solomun a awemuy la kurugan.
43 "Ammi makkwa hala sangaw tekamuy ya kuman nakkwa ta takdayen
tolay nga seanitu, te ya anitu na en a nagtugut bit, a immange nakakalka-
lay ta bagbagetay kiden nga magapag ta pagyanan na. Ammi gafu ta awan
ta maapagan na a 44 '**Asakay, paruban ku la magtoli ta nagtugutan
ken,**' kunna. A tentu en nakaita ta nagmappyan ya tolayen ikid na awan ta
mangihangat tentu, 45 a nagtugut ha ya anitu en, te immange bit nangalap
ta pitu ta sakā anitu na kiden nga pake duldulay ammi tentu, a sa simarok
kid na, petta magyan kid ta tolayen. A pake nagduldulay ya kasasaad na
tolayen ta pagyan na pitu kiden anitu ammi ta ketta para la na takdayen.
A kumanen hapa sangaw tekamuy ikid na kagitta muy kiden nagdupal,"
kunna tekid.

Ya Pangikwenta Ni Hesus Ta Hina Na Ikid Na Kabagis Na (Mk 8:31-35; Lk 8:19-21)

46 A tentu para la naguhohug ta tolay kiden a dumatang hapa ya hina na
en ikid na kabagis na kiden, te ikayat da magbida tentu. A magindag kid ta
bagaw na bali en, te itta ya umange nangbar tentu.
47 "Itta kan ta bagaw ig hinam ikid na kabagis mu kiden, a ikayat da kan
makibida teko," kunna te Hesus.
48 Ammi ya uhohug ni Hesus tentu a
"On ay, ammi inya hud ig hinak ikid na kabagis ku kiden am awa yen kid
hapa," kunna.
49 A nesaned na netuldu ya kahulun na kiden ta umag na bali.
"Ye yan kid hapa ig hinak ikid na kabagis ku, 50 te maski am inya ya
mangidulot ta ikayat ni Damakewan a yen kid ya kabagis ku ikid ni hinak,"
kunna.

13

Ya Keangarigan Na Magpurwak (Mk 4:1-20; Lk 8:4-15)

1 A sangaw ta medyo furab a imuhet i Hesus ta bali en, a umange ta
pingit na alugen kapye na nagtuttud petta mangituldu ta tolay kiden. 2 A
magananwan la a pake imaddu ya tolay kiden nga kumalihung tentu. A gafu
ta pake imaddu kid na a gimon i Hesus ta barangay kapye na ha nagtuttud,
a nagyan hapa ya tolay kiden ta pingit nga magdangag. 3 A addu hapa ya
netuldu ni Hesus tekid ta keangarigan.

“Itta ya umange nagpurwak,” kunna. 4 “A nehunnak ya kadwan kiden
hukal ta dalan, ammi enna kid inafut na mamanuk kiden. 5 A nehunnak
hapa ya kadwan kiden ta kabatunen nga nebagbagtu ya lutak na, a alistu
kid nagtatuhu gafu ta awan ta pake gimafutan na ramut da. 6 A ta kasikan
na bilagen a nagladdag kid, te awan ta nagramutan da, a nagkatang kid na.
7 A ya kadwan para hukal a nehunnak kid ta natungradanen gahut. A ta
pagtuhu na hukal kiden a negindan hapa ya gahut kiden, a tinappanan
na ya tuhu na hukal kiden, a yen ta awedan nakapagmayan. 8 A ya
kadwan kiden hukal a nehunnak kid ta mappya na lutak, a yen kid ya pake
dumakal ikid na nakapagmayan, te itta ya nagdawa ta magatut, a itta hapa
ya nagdawa ta annamafulu, a nagdawa hapa ya kadwan ta tallufulu.
9 “A am kakurugan ta itta ya bangbang muy a mappya mantu ta pake
dangagan muy ya nabidakin tekamuy,” kunna.

Ya Gafu Na Pangituldu Ni Hesus Ta Keangarigan (Mk 4:10-12; Lk 8:9-10)

10 A tentu nabalin nagbida a umabikan hapa ya ituldu na kiden tentu, a
pinohutan da ya gafu na pagbida na ta keangarigan ta tolay kiden. A ya
tabbag na tekid a
11 “A on ay,” kunna, “te ikamuy la bit ya nekallak na Namaratu petta
amu muy ya gagangay na pangikerutan na ta tolay kiden, ammi ta kadwan
kiden a melemad la tekid. 12 Te am itta ya mangurug ta nadangag na
en a madaggan hapa sangaw ya amu na petta addu. Ammi ya awanen
mangurug a maazyanan hapa ya amu na en. 13 A yen ta nagbida yak tekid
ta keangarigan, te maski am itta ya mata da a aweda haman maita ya
mepaita tekid, a maski am itta ya bangbang da a aweda pake madangag
ya mepadangag tekid, a yen ta aweda maawatan ya mebida tekid. 14 A
ikid mantu ya pagdulotān na uhohug na Namaratu nga linavun ni mina
Isayasen, te ya uhohug na en gafu tekid a

‘**Kanayun madangag muy ya mebar tekamuy, ammi awemuy
haman maawatan ya madangag muy, a kanayun maita muy hapa
ya mepaita tekamuy, ammi awemuy haman amu am anu ya
maita muy.**
15 **A on te kuman na nagbanad na ya nonot muy, a awemuy pake
ukadan ya bangbang muy ikid na mata muy petta awemuy pake
makadangag ikid na makaita.**
**A yen ta awemuy maawatan, ikid na awemuy magbabawi petta
pagmappyan ta kam mina,**’ kunna.
16 “Ammi tekamuy nga petuldu teyak a nagāsāt kanan, te amu muy ya
maita muy ikid na madangag muy. 17 A pake ibar ku tekamuy ta itta ya
addu na aglavun ikid na mappya na tolay ta idi nga nagkaragāt makaita
ikid na makadangag ta kuman na maita muy ikid na madangag muy ta
ayanin ammi nelogot kid, te aweda nadatang ya araw na.

Ya Pangipalawag Ni Hesus Ta Keangarigan (Mk 4:13-20; Lk 8:11-15)

18 “A dangagan muy mantu ya pagbalinan na keangarigan na magpur-
wak. 19 Te ya hukal kiden nga nehunnak ta dalan a yen ya keangarigan
na makadangag ta uhohug na pangikerutan na Namaratu, ammi gafu ta
awena itug ya madangag na a ange i Satanas tentu a tabtabangan na ya
nadangag na en petta kaliwatan na.

20 “A ya hukal kiden nga nehunnak ta kabatunen a yen ya keangarigan na makadangag ta uhohug na Namaratu a ialistu na hapa ikatalak,
21 ammi gafu ta awena pake itug ya madangag na en a awena la mabayag na pangikatalak na, te am itta sangaw ya pagzigātān na ono mangikatupag tentu gafu ta uhohugen nga nekatalak na a alistu hapa magtabeng, te kuman na ikazigman na ya nekatalak na en.
22 “A ya hukal kiden nga nehunnak ta dana natungradanen gahut a yen hapa ya keangarigan na makadangag ta uhohug, ammi gafu ta addu hapa ya burungan da ta magmagannud, ikid na pakolangan da ya pagbanang da a yen kid na nonot ya mangiduyat ta uhohugen, a awan na ta pagbalinan na uhohugen petta magserbi ta kappyanan da.
23 “A ya hukal kiden nga nehunnak ta mappya na lutak a yen ya keangarigan na makadangag ta uhohug na Namaratu, a itug na hapa ya madangag na, a yen mantu ya kuman na ammay nga makapagmayan ta pake addu, a ta kadwan a makapagmayan kid ta kustu, a ta kadwan medyo makurang la,” kunna.

Ya Keangarigan Na Ammay Ikid Na Gahut (Mk 4:26-29)

24 A ya takday para na keangarigan nga binida na tekid a intu yan:
“Ya gagangay na pangikerutan na Namaratu a meangarig hapa ta uma nga namulan ta mappya na ammay. 25 Ammi ta pakasidug na makāuma en ta hiklam a umange ya katapil na en, a minulan na ha ya uma na en ta gahut ta lemad, kapye na nagbilag. 26 A naggagindan mantu nagtatuhu ya ammayen ikid na gahuten, ammi ta pagdawa na ammayen a mapilin hapa ya gahuten, 27 a enna hapa nedanug na tagabu na makāuma en,
‘O Afu, anu napannun ya umamen ta gahut? A te mapmappya hamanen ta nepagmulamen ta ammay?’ kunda kan tentu.
28 ‘Kuga uyoyungan nak mantu na katapil ken,’ kunna kan hapa na makāuma en.
‘A ikayat mu de ta emmi hantudan ya gahut kiden?’ kunna kan tentu.
29 ‘Awemuy la, te mesipat hapa mahantud ya ammay. 30 A azo padakalan muy ya ammay ikid na gahut. Mappya yen ta makapaghuku bit ya gahuten a malogon na mapili, te ibar ku sangaw ta maggagatab kiden ta pilin da ya gahut apolu kapye da sangaw gataban ya ammay, te babbadan da hapa ya gahut kiden petta iwarad da ta afuy, a sangaw alapan da hapa ya ammay ta gitad ken,’ kunna kan na makāuma en.”

Ya Kadwan Para Na Keangarigan (Mk 4:30-32; Lk 13:18,19)

31 A ya takday ha na keangarigan nga binida ni Hesus a intu yan:
“A ya keangarigan na tolay kiden nga iturayan na Namaratu a kuman kid na kaassangan na hukal nga nemula ta lutak, 32 te sangaw am dakal na a nagbalin ta kadakalan na ngamin kiden mula, te magge kuman na kayu, petta yen ya eyan na mamanuk kiden pagumukan,” kunna.
33 “A meangarig hapa ya tolay kiden na Namaratu ta kuman na tāpirit na asin nga mekihu ta lappa, a yen ta sa maasinan ya ngamin lappa,” kunna.

Ya Kebalinan Na Keangarigan Na Gahut

34 A ya gagangay mantu ni Hesus tentu en mangituldu ta addu na tolay a intu la binida na ya keangarigan, te awan ta netuldu na tekid am awa keangarigan la. 35 A kunna ten ya gagangay na, te yen haman ya dana linavun na aglavunen gafu tentu.

“**Magbida yak sangaw ta keangarigan, te bidan ku sangaw ya nelemad na Namaratu addet ta nekapadday na paglelehutin,**” kunna.

36 A tentu en nabalin nangituldu ta tolay kiden a nagtugutan na kid, a umange ta bali, a dumadagdag hapa ya ituldu na kiden. A ya uhohug da hapa tentu ta bali en a

“Ipalawag mu haen, Afu, ya keangarigan na gahut kiden nga nemula ta uma en,” kunda.

37 “A ya nagmula en ta mappya na ammay,” kunna, “a intu hala ya Tolayin taga Langit. 38 A ya uma en nga namulan ta ammayen a yen ya keangarigan na ngamin paglelehutin, a ya ammay kiden ya tolay kiden na Namaratu, a ya gahut kiden ya tolay ni Satanas, 39 te Satanas haman ya nangimula tekid. A ya araw na gatab a yen ya pagaddetan na arawin yan, a ya anghel kiden sangaw ya kuman na maggagatab kiden. 40 A ya pangbadbad da en hapa ta gahut kiden petta mewarad kid ta afuy, a kumanen hapa sangaw ya makkwa ta tolay kiden ta pagaddetan na arawin yan, 41 te doban ku sangaw ya anghel ku kiden, a hantudan da sangaw ya ngamin kiden mazigman ikid na mangwa ta dulay ta lugar na tolay ku kiden, 42 a iabbang da kid sangaw ta lugar na pangiapangan, a yen sangaw ya pagzigātān da. 43 A am sa maazi sangaw ya ngamin dulay a pake magdakar sangaw ya kalalaki na mappya kiden tolay nga mesipat ta lugar na Dama da ewan Namaratu.

“A am kakurugan ta itta ya bangbang muy a mappya mantu ta pake dangagan muy ya nabidakin tekamuy,” kunna.

Ya Kadwan Kiden Keangarigan Ni Hesus

44 A ya kadwan kiden keangarigan nga netuldu ni Hesus a intu yan:.

“Ya gagangay na pangikerutan na Namaratu a meangarig hapa ta addu na balituk nga nabayag nekali ta bangkag. Ammi itta hapa ya umange nagaradu ta bangkagen a nearadun hapa ya balituken. A gafu ta talak na ta gāsāt na en a tinappanan na ha bit ya balituken, te umange bit maglaku ta ngamin kiden kwa na petta itta sangaw ya igatang na ta bangkagen, petta kwa nan hapa ya balituken.

45 “A ya takday ha na pangiangarigan ku ta pangikerutan na Namaratu a kuman na takday tolay nga maguknud ta magindumohuma na batu nga ispot. 46 A tentu en nakaita ta takday na batu nga pake mangina a enna hapa nelaku ya ngamin kiden kwa na petta itta ya igatang na ta batu en.

47 “A ya takday para na pangiangarigan ku ta pangikerutan na Namaratu a kuman sigay nga nehuklad da ta danum, a nakaalap kid hapa ta pake addu na magdaduma na ikan. 48 A gafu ta pake napannu ya sigay da en a enda ginerger ta pingit, kapye da nagtuttud nagpili ta ikan kiden, te ya ikan kiden nga mappya a inuknud da, ammi newarad da hala ya madi. 49 A kumanen hapa sangaw ya makkwa ta tolay kiden ta pagaddetan na arawin yan, te ange sangaw ya anghel kiden a igungay da sangaw ya dulay kiden tolay ta mappya kiden, 50 a iwarad da kid sangaw ta pangiapangan, a yen sangaw ya pagzigātān da,” kunna.

51 A sangaw pinohutan ni Hesus ta ituldu na kiden am naawatan da ya ngamin binida na tekid, a “**On,**” kunda hapa.

52 “Am itta mantu ya makkamu ta lintig na Namaratu otturu metuldu hapa ta gagangay na pangikerutan na Namaratu a imaddun mantu ya amu na petta itta ya ituldu na nga dan ikid na bagu.” kunna tekid.

Ya Pagpaka-lat Da Ta Ituldu Ni Hesus
(Mk 6:1-6; Lk 4:16-30)

53 A tentu en nabalin nangituldu ta keangarigan kiden a nagtugut ha, te
ange ta lugar na en hapa la. 54 A tentu en dumatang ta ili na en a umange
hapa nangituldu ta kapilya. A pake nepagpaka-lat da hapa, te kalugarān da
haman a papa-nun na makkamu mangituldu, a yen ta nagimpopohut kid na
ta pagpaka-lat da tentu.
"Inya hud ya nangalapan na ta kumanin na bida?," kun na takday.
"A anu hud ya ikayat na uhohugan?" kunna hapa na takday.
"A anu kawagan na ta itta ya pakapangwa na?" kunna para na takday.
55-57 A gafu ta kalugarān da ikid na kagitta da en napanglaw a aweda kinurug,
a nedadula da.
"Bakkan hud ta anak na kalapintero ikid ni Mariya en nga kagitta tam
napanglaw? Yaga kagitta tam hapa ya kabagis na kiden Santiago ikid
ni Hose, ikid ni Simon, ikid ni Hudas, ikid na wāgi na kiden nga babay
nga magyan sin. A inya mantu ya nangalapan na ta ituldu na ikid na
pakapangwa na?" kunda.
Ammi ya uhohug ni Hesus tekid a
"Kakurugan ta madayawan ya paguhohugan na Namaratu ta ngamin
kiden lugar, ammi fwera la ta lugar na en hapa la ikid na bali na," kunna.
58 A gafu ta aweda kinurug a assang la ya nepaita na ta pakapangwa na ta
agyan da.

14

Ya Pasi Ni Hwan En Nga Nangzigut Ta Tolay
(Mk 6:14-29; Lk 9:7-9)

1 A gafu ta ngamin kiden tinarabaku ni Hesus a simaned hapa ya damag na
addet ta addu na lugar. A ta nepakadamag ni Gubernador Herud ta ngamin
tinarabaku na a pahig na ta intu hala i Hwanen nga pinapasi na ta idi otturu
natolay hala.
2 "Intu malat i Hwanen nga nangzigut ta tolay kiden, a yen ta itta ya
pakapangwa na, te natolay hala ta pasi na en," kunna kan ta magyan kiden
tentu.
3-5 A ya gafu na nepangpapasi ni Heruden te Hwan ta idi a nangadallaw i
Heruden, te inatawa na ya ipag na en nga atawa na kabagis na en Felipe. A
yen ta natotoli hapa i Hwan te Heruden petta ihuya na ya tinarabaku na en.
"Nakaliwat kan ta Namaratu te ginubatam haman ya atawa na kabagis
men," kunna te Herud.
A gafu ta pangihuya ni Hwan tentu a ikayat ni Herud ta papasin na mina,
ammi nagtalaw hapa ta tolay kiden, te nekwenta da i Hwan ta mappya na
tolay nga dinob na Namaratu. Ammi te Herodias hapa, (intu hala ya ipag ni
Herud nga inatawa na,) a pake nekatupag na hapa i Hwan gafu ta pangihuya
na tekid, a yen ta nepagafut ni Herud nepabalud petta matappag hapa ya
atawa na en Herodias.
6 A ta nekabalud para la ni Hwan a magayayat ig Herud ta araw na
nekeanak na en ta idi, a umange hapa ya anak ni Herodias nga balatang,
a nangayaw hapa ta atubang na sangaili kiden. 7 A gafu ta pake natalakan i
Herud ta pangayaw na balatangen a
"Pagasingan ta Dyos, Aboy, am awek iatad teko ya kompormi na adan-
gam teyak," kunna tentu.
8 A gafu ta pangsanat na hina na en tentu a
"Iatad mu mantu teyak ya ulu ni Hwan, te pedatang mu sin nga melātuk,"
kunna.

9-10 A nadamdam hapa i Herud ta inadang na en, ammi gafu ta nekari na
en tentu ikid na amat na hapa ta sangaili na kiden a dinob na ya ange
mangputul te Hwan ta pagbaludanen, a nebilin na ta meatad ya ulu na ta
balatangen. 11 A magananwan la a itta ya nangidatang ta ulu na en nga
nelātuk da, a negawat da ta balatangen, otturu negawat na hapa te hina na
en. 12 A ya ituldu kiden ni Hwan a enda hapa inalap ya bari na, a netanam
da kapye da nedanug te Hesus.

Ya Pagtugut Ni Hesus Ikid Na Pagpakan Na Ta Limaribu (Mk 6:30-44; Lk 9:10-17; Jn 6:1-13)

13 A ta nepakadangag ni Hesus ta pasi ni Hwan a naglugan kid ha na
ituldu na kiden ta barangay da en petta umadayu kid ta lugar ni Herud, a
umange kid ta awan ta totolay ta dammang na alugen. Ammi kadulayan na
te nadamag na kadwan kiden tolay ya eyan da a inakkawan da kid, te inange
da ya pingit na alugen. 14 A ta datang nig Hesus ta datangan da en a itta hala
ten ya tolay kiden nga nagapag tentu. A ta nepakaita na ta kaddu da a timalin
hapa ya allak na tekid, a pinagmappya na hapa ya nagtatākit tekid.
15 A tentu en marimat a nagburung na ya ituldu na kiden gafu ta tolay
kiden, a enda nebar te Hesus.
“Mappya, Afu, ta patugutam ya tolay kidin, petta e kid gumatang ta
pamuhab da ta babali kidewan, te furab na a awan haman ta pangalapan
ta isin,” kunda.
16 “Maski aweda mina magtugut, te ikamuy mina ya mangatad ta kanan
da,” kunna hapa tekid.
17 “A on ay, ammi intu la itta sin ya lima na pan ikid na dwahukal na
dalag,” kunda hapa.
18 “A alapan muy kid mantu sin,” kunna ha,
19 otturu pinagtuttud na ya tolay kiden ta kakaddatanen. A tentu en
nanggawat ta lima kiden pan ikid na duwa kiden ikan a tumangad hapa ta
langit petta pakimallak na ya kanan da.
A sangaw ginadgadwa na ya pan kiden ikid na ikan kiden, kapye na kid
negawat ta ituldu na kiden petta ikid ya mangisaned ta tolay kiden. 20 A sa
nagkakan kid abat ta nabattug kid. A tekid na nabalin nagkakan a pinannu
da ya mafulu duwa na la-ba ta huna na tolay kiden. 21 A ya kaddu na
nagkakan kiden a limaribu kid na lālāki fwera ta bābāy ikid na ānāk.

Ya Pagpapa-yat Ni Hesus Ta Danum (Mk 6:45-52; Jn 6:15-21)

22 A sangaw pinaglugan ni Hesus ya ituldu na kiden ta barangay da en,
petta mapolu kid ta dammang, te mapozan la bit petta patugutan na hapa
ya tolay kiden. 23 A tentun nakapatugut tekid a gimon hapa tatakday ta
bagetay, te ange makimallak. A nagyan la ten tatakday nakimallak abat
ta hiklam. 24 Ammi ya ituldu na kiden a nakatangngan kid na ta alugen, a
sisikbatan na kid na palung, te atubangan na kid hapa na paddad. 25 A tentu
en nagkarawan a umange i Hesus tekid nga nagpapa-yat ta danumen. 26 A ta
pakaita da tentu nga magpapa-yat ta danum a nagtalaw kid na, te pahig da
ta datay, a kumahkahaw kid na. 27 Ammi alistu hapa i Hesus nagayag tekid,
“Awemuy la magtalaw te iyakin yan,” kunna.
28 “A am kakurugan ta iko, Afu, a ayagan nak hapa sina, te magpa-yatak
hapa ta danum,” kunna hapa ni Pedru.
29 “On, e ka mantu sin,” kunna ha ni Hesus tentu.
A dumagut mantu i Pedru ta barangayen, a nagpapa-yat hapa ta danum
kumin te Hesus. 30 Ammi gafu ta nagliplipay hapa ta kasikan na paddad a

kima-ma la nagtalaw a namegafu lumammad, a nagayag na, “**Ikerutan nak O, Afu,**” kunna. 31 A alistu tina-mak ni Hesus ta kamat na en.

“Kuga assang la ya pangikatalak mu. Anu haman ta pinagduwaduwam ya nonot mu,” kunna hapa tentu.

32 A tentu nangitoli ta barangayen a nagimmang hapa ya paddad. 33 A ya kadwan kiden hapa ta barangayen a pake dinayawan da i Hesus.

“Kakurugan kad, Afu, ta iko ya Anak na Namaratu ewan,” kunda.

34 A ta nepakadakit dan a itta kid na ta lugar na Genesaret, 35 a nalasin na kid hapa na tolay kiden, a nagbabilag kid ta babali kiden, te enda inalap ya ngamin kiden nagtatākit, a nedatang da kid te Hesus. 36 A nakimemallak kid ta si-gedan da la ya kayadan na barawasi na en, a nagmappya hapa ya ngamin kiden nakasi-ged tentu.

15

Ya Pagzigmanan Na Tolay
(Mk 7:1-23)

1 A ta takday ha na araw a umange te Hesus ya kadwan kiden Pariseyu nga taga Herusalem, ammi ikid hala ya mangituldu ta relisyon na Hudyo kiden, a imbestigaran da i Hesus gafu ta ituldu na kiden. A ya nebar da tentu a

2 “Anu awena haman dumagdag na ituldum kiden ta netuldu na dadagkal tam kiden, te am kada mangan kid a aweda bit magbaggaw ta kamat da?” kunda tentu.

3 “A itta hapa ya pohutan ku tekamuy,” kunna, “te anu kawagan na ta soysoyan muy ya lintig na Namaratu petta itali muy ya ituldu muy? 4 Te ya nebar na Namaratu tekitam a

‘**Nonotan muy ig dama muy ikid na hina muy,**’ kunna. ‘**A mappya ta mapapasi hapa ya maguhohug ta dulay tekid,**’ kunna ha.

5 Ammi tekamuy a ugtulān muy haman ya uhohug na en, te ya ituldu muy ta tolay kiden a

‘Dana mangatad kam bit ta simbaan na Namaratu, a am awan na sangaw ta iuffun muy ta dadagkal muy a ibar muy tekid ta dana neatad muy na ta Namaratu,’ kummuy haman.

6 A gafu ta kumanen a awemuy ipalubus ta kurugan da ya nebar na Namaratu gafu ta dadagkal da kiden. A liblibangan muy mantu ya uhohug na Namaratu petta idulot da ya ituldu muy. 7 Ammi kuga magimmamappya kam, a kustu hapa ya nepeuhohug na Namaratu ta aglavunen Isayas gafu tekamuy, te

8 ‘**Dayawan nak na tolay kidin ta simuk da, ammi adayu garay ya nonot da teyak.**

9 **Awan mantu ta kapkappyan na pangdayaw da teyak, te igitta da haman ya ituldu da ta itulduk,**’ kunna.”

10 A ta nepaguhohug ni Hesus ta isin a pake pinaabikan na hapa ya kadwan kiden tolay tentu petta madangag da hapa ya ibar na.

“Pake dangagan muy ya uhohug ku tekamuy petta maawatan muy: 11 Bakkan ta intu ikazigman na Namaratu ya awan magbaggaw kapye na mangan, baka ikazigman na hud ya itun muy ta simuk muy awa intu hud la ikazigman na ya dulay nga nagafu ta simuk muy,” kunna tekid.

12 A ta magananwan la a itta hapa ya ibar na ituldu na kiden tentu.

“Awem de amu, Afu, ta pake ikatupag na ka na Pariseyu kiden gafu ta inuhohug mu tekid?” kunda.

13-14 “Bay-an muy la yana kid, te ya awan kiden nemula ni Damakewan
a mappya ta mahantud kid, te daram kid haman. A am daram ya
mangituldu ta kagitta na en daram a azo meavut kid duwa,” kunna tekid.
15 A ya uhohug hapa ni Pedru a
“Mappya, Afu, ta pake ipasikkal mu ya ikayat mu uhohugan ta ikazig-
man na Namaratu, te awemi maawatan,” kunna.
16 “Anu awemuy hapa metug ya inuhohug ken? 17 A awemuy hud
manonot ta maski am itta ya duping nga mehulun ta kanan na tolay a ange
hala ta sirat na kapye na sangaw mewarad. 18 Ammi ya imuhet ta simuk
na tolay a magafu hala ta nonot na, a yen ya mangatad ta pagzigmanan na.
19 Te ya magafu ta nonot na tolay a dulay na nonot, ikid na pangpapasi na
ta ikattolay na kiden, ikid na pangadallaw na, ikid na pagtakaw na, ikid
na pagladdud na, ikid na pamadpadulay na. 20 Yen kid ya mangatad ta
pagzigmanan na tolay, ammi ta awemen pagbaggaw a awan bale,” kunna.

Ya Gagangay Na Masikan Mangikatalak (Mk 7:24-30)

21 A ta nekabalin na kumanen a nagtatugut ha ig Hesus ta nagyanan da en,
te ange kid ta tagad ta lugar na Tiro ikid na Sidon. 22 A tekid para la nagyan
ten a umange hapa ya takday babbay nga Hentil taga Kanaan, a binaran na
i Hesus,
“Anak ni Dabid,” kunna, “Ikallak nak O, Afu, te pake mazigatan ya anak
ken nga babbay gafu ta anitu na,” kunna.
23 Ammi awena pulus nagsitang ni Hesusen. A gafu ta pakolangan na la na
babbayen a mahulat na ya ituldu na kiden.
“Pagustum mina, Afu, petta magtugut, te kuga masitang ya babbayin
nga dumagdag tekitam,” kunda.
24 Ammi ya tabbag hapa ni Hesus tekid a
“Awek haman nedob ta isina kid na tolay, te yen la ya umeyan ku sin
petta makaapagak ta Istralita kiden nga netawag ta Dyos da,” kunna.
25 Ammi umabikan hapa ya babbayen, a namalentud ta atubang ni Hesus, a
“Uffunan nak kad, Afu,” kunna.
26 “On ay, ammi dulay am meatad ta atu ya kanan na anak kidin,” kunna
hapa ni Hesus tentu.
27 “Kakurugan, Afu, ya uhohug mina, ammi awena hud mangan na atu
kiden ta hugta na dafu na en nga nahunnak ta lutak?” kunna hapa na
babbayen.
28 A gafu ta uhohug na babbayen a
“Kakurugan ta masikan ya pangikatalak mu, Aboy, magdulot hala ya
kuman na inadang mu teyak,” kun ni Hesus tentu.
A ye-yen hala na oras ya nepagmappya na anak na en.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Kadwan Nagtakit (Mk 7:31-37)

29 A ta nekabalin nig Hesusen ta iten a nagtatugut kid ha, a inange da
ya pingit na Alug na Galileya, kapye da gimon ta bagetay, a nagtuttud i
Hesus petta magibannag. 30 A tentu para la nagtuttud a dumatang ya pake
addu na tolay nga mangikahad ta pilay, ikid na pukul, ikid na daram, ikid
na umal, ikid na addu para. A ta nepangitabnak da tekid ta atubang ni
Hesus a sa pinagmappya na kid hapa. 31 A ta nepakaita na tolay kiden ta sa
nagmappyan ya ngamin kiden neange da tentu a pake dinayawan da hapa
ya Dyos na Istralita kiden.

Ya Pagpakan Ni Hesus Ta Appataribu
(Mk 8:1-9)

32 A ta nekabalin ni Hesus nagpamappya ta neange da kiden tentu a
pinaabikan na ya ituldu na kiden petta madangag da ha ya bida na tekid.
"Kuga timalin ya allak ku ta tolay kidin, te tallu araw kid na teyak, a
naafut na ya balun da. A am padatangan ku kid mina ta bali da a magkafuy
kid ta dalan gafu ta bisin da," kunna.
33 "A onay, ammi bababang kid, Afu, a had ya pangalapan tam ta isin
na lugar ta ipakan tam tekid, te adayu haman yan ta babali," kunda hapa
tentu.
34 "A awan hud ta huna muy nga pan?" kunna ha tekid.
"A itta ay, ammi pitpitu hukal la, ikid na assang kid la na daldalag,"
kunda hapa.
35 A gafu ta kumanen a pinagtuttud na ya tolay kiden ta lutak, 36 a ginawat
na hapa ya pan kiden kontodu daldalag kiden, kapye na kid nepakimallak.
A sangaw ginadgadwa na kid hapa, kapye na kid negawat ta ituldu na kiden,
petta isaned da kid hapa ta tolay kiden. 37 A sa nagkakan kid abat ta nabattug
kid, a sangaw inuknud da hapa ya pitu na la-ba ta nehuna na tolay kiden. 38 A
ya kaddu na nagkakan kiden a appataribu kid na lālāki fwera ta bābāy ikid na
ānāk. 39 A sangaw pinatugut ni Hesus ya tolay kiden, kapye na naglugan hapa
ta barangay kontodu ituldu na kiden, te ange kid na ta lugar na Magadan.

16

Ya Pangparuba Na Pariseyu Ikid Na Saduseyu Te Hesus
(Mk 8:11-21)

1 A ta ketta para la nig Hesus ta lugar na Magadan a umange ha tentu ya
kadwan kiden Pariseyu ikid na Saduseyu, petta paruban da.
"Mistro," kunda, "mappya ta itta ya ipaitam ta pakapangwam petta
pakaitan mi ta Namaratu ya nangidob teko," kunda tentu.
2-3 A ya tabbag na en hapa tekid a
"Gafu ta itta ya pakaitan ta langit a amu muy am magbilag ta lakwat
ono am magudan. A anu kawagan na mantu ta awemuy malasin ya
pakapangwa na Namaratu am itta ya pakaitan na? 4 Kuga awan ta
kapkappyan na awan mangurug gafu ta awan ta mepaita tentu. Ammi
awan sangaw ta mepaita tekamuy, te intu mina pagnonotan muy ya
nakkwa ta aglavunen mina Honas," kunna tekid,
a nagtugutan na kid. A naghahulun ha ig Hesus ikid na ituldu na kiden nga
ange ta dammang na alugen.
5 A ta pakadatang da ta dammang a awan ta kanan da ta tangngan na araw,
te naliwatan na ituldu na kiden ya nagbalun ta pan. 6 A ya uhohug ni Hesus
tekid a
"Mappya ta palanan muy ya beking* na Pariseyu kiden ikid na Saduseyu
kiden, te dulay," kunna.
7 A nagbabidan da am anu ya ikayat na uhohugan, te pahig na kadwan ta
tabarangan na kid gafu ta naliwatan da ya magbalun ta pan. 8-10 Ammi ta
nepakarikna ni Hesus ta bida da a
"Anu kuga pagbabidan muy ya kawan na kanan tam? Kuman na
awemuy maawatan ya inuhohug ken, yaga assang la ya pangikatalak
muy, te naliwatan muy de ya lima kiden pan nga nakabattugan na
limaribu kiden, ikid na pitu kiden pan nga nakabattugan na appataribu

* **16:6** Ya beking ya ikihu da ta arena en am mamadday kid ta pan petta bumlad ya panen am malutu.

kiden? A naliwatan muy hapa de am piga na la-ba ya nauknud muy ta
nekabalin na limaribu kiden ikid na appataribu kiden? 11 Anu awemuy
haman maawatan ya inuhohug ken nga '**Palanan muy mina ya beking
na Pariseyu kiden ikid na Saduseyu kiden?**' Pake nonotan muy, te
bakkan ta intu bidan ku ya kanan tam," kunna.
12 A gafu ta inuhohug na en a yen ya nepakanonot da ta intu papalan na tekid
ya ituldu na Pariseyu kiden ikid na Saduseyu kiden, te bakkan ta kanan ya
ikayat na uhohugan.

Ya Pangpohut Ni Hesus Ta Pangitan Da Tentu (Mk 8:27-29; Lk 9:18-27)

13 A tekiden umabikan ta ili na Sesariya Pilipo a itta ya pinohutan ni Hesus
ta ituldu na kiden;
"Anu kan ya pangitan na tolay kiden teyak am inya yak?" kunna tekid.
14 "A pahig na kadwan ta iko i mina Hwanen nga nangzigut ta tolay kiden
ta idi, te ibar da ta natolay hala. Ammi ta kadwan a pahig da ta iko ya
aglavunen Eliyas nga magtoli kan ta lutakin. A ta kadwan para a pahig da
ta iko ya aglavunen mina Heremyas," kunda.
15 "A ikamuy ay, anu hapa ya pangitan muy teyak?" kunna ha tekid.
16 A i Simon Pedru ya alistu tumabbag;
"A iko ya Mangikerutanen nga netun na Namaratu ta pinakadama mi,
te Anak ka na sigatolay na Dyos," kunna.
17 "Pake nagāsāt kan, Simon, te awem mina amu am inya yak am awa
netuldu na ka ni Damakewan. 18 A gafu ta Pedru† hapa ya ngagam a iko
ya kuman na pundasyon na batu, te iko ya pamepegafwanan ku ta tolay
ku kiden nga pagyanan ku ta lutakin, a awan sangaw ta makaperdi ta
pagyanan ku maski ta pasi. 19 A iko hapa ya itunglak ku ta makkamu ta
pangikerutan na Namaratu ta lutakin, petta intu sangaw ihangat mu ta
lutakin ya dana nehangat na Namaratu, a intu sangaw ipalubus mu ta
lutakin ya dana nepalubus na Namaratu," kunna.
20 A sangaw pake nebar ni Hesus ta aweda mina bibidan ta intu ya
pinakadama da nga nekari na Namaratu.

Ya Pangilavun Ni Hesus Ta Pasi Na (Mk 8:31-9:1; Lk 9:22-27)

21 A ta nekabalin na en a namegafun hapa i Hesus nga mangipadangag ta
pasi na tekid.
"Mappya ta e yak sangaw ta ili na Herusalem, petta pakākāllakan nak
sangaw na pinakadakal na Hudyo kiden kapye dak sangaw papapasi,
ammi matolayak hala sangaw am nagpasan ya talluhaw," kunna.
22 Ammi ta nepaguhohug ni Hesus ta isin a sang neadayu ni Pedru, kapye na
nehuya;
"Awem mina ibar ta mapapasi ka, Afu, te Namaratu ya makkamu teko,"
kunna.
23 A nagbalittag hapa i Hesus nga nangatubang te Pedru, a
"Umadayu kan teyak, te itta ya Satanas teko, te sanatan nak nga magli-
wat, te bakkan ta uray na Namaratu ya ibar mu teyak awa uray hud la na
tolay," kunna tentu.
24 A tentu en ha naguhohug ta ituldu na kiden a kumanin ya nebar na
tekid:
"Am itta ya mayat dumagdag teyak a mappya ta pagtalekudan na ya
bari na, a attaman na ya zigat na pangurug na teyak, petta makadagdag

† **16:18** Ya ngagan na "Pedru" ta agsitang da en a "Batu" tekitam Agta.

teyak. 25 Te maski am inya ya mangkenga ta angat na a masi hala sangaw
ta magnayun. Ammi ya mangisagapil ta angat na gafu ta pangurug na
teyak a matolay hala sangaw nga magnayun. 26 Te maski am itta mina
ya nakaalap ta ngamin kiden magmagannud ta paglelehutin a itta hud
sangaw ya kappyanan na tentu am nawakay ya kahalwa na ta pasi na?
A itta hud sangaw ya pangsaka na ta kahalwa na petta matolay mina? 27 A
yen mina ya nonotan muy, te gagangay ta magtoli sangaw sin ya Tolayin
taga Langit kontodu anghel na kiden a mehulun hapa tentu ya ngamin
pakapangwa na Namaratu, a yen sangaw ya pangatad na ta tagtakday
tolay ta megitta ta tinarabaku na. 28 Ammi kustu hapa ya ibar ku tekamuy
ta itta ya kadwan kiden tekamuy nga awan para la masi addet ta maita da
sangaw ya kadakar na Tolayin taga Langit am ange sangaw sin magtogkok
ta pagariyan na en," kunna.

17

Ya Pagdakar Na Bari Ni Hesus
(Mk 9:2-8; Lk 9:28-36)

1 A ta nepagpasa na annam na araw a inalap ni Hesus ig Pedru, ikid na
magkabagis kiden Santiago ikid ni Hwan, a sa naghahulun kid nga gimon ta
ata-nang na bagetay. 2 A ta datang da ta utun a ka-ma la nanguli ya mukat
ni Hesus, te nagdakar ta kuman na dakar na bilag, a pake nagfuraw hapa ya
barawasi na en ta kuman na kadakar na zilag. 3 A nepagka-ma da hapa ya
lalattog ni mina Moses ikid ni Eliyas, a nagbida kid te Hesus. A ya uhohug
hapa ni Pedru a

4 "Mappya, Afu, te itta kamin sin, te am ikayat mu a mamaddayak na
ta tallu na ba-bali, petta tagtakday kam ni Moses ikid ni Eliyas ta ba-bali,"
kunna.

5 Ammi ta paguhohug para la ni Pedru a imakban ya pake furaw na kulam
a tinappanan na kid, a nadangag da ya maguhohug tekid ta umag na
kulamen;,

"Ye-yan ya Anak kin nga pake iddukan ku, a matalakanak hapa tentu.
Mappya ta dangagan muy ya ituldu na tekamuy," kunna.

6 A alistu nagtakab ya ituldu kiden ni Hesus, te pake nagtalaw kid na ta
pakadangag da ta naguhohugen tekid. 7 Ammi enna kid sini-ged ni Hesus,
a

"Imivwat kanan, a awemuy la magtalaw," kunna tekid.

8 A tekid na tumangad a intu la naita da i Hesusen.

9 A tekiden dumadagut ta bagetayen a nebar ni Hesus tekid ta aweda la bit
bibidan ya naita da,

"te mappya ta apolu masi ya Tolayin taga Langit kapye na sangaw
matolay, a yen sangaw ya pangipadangag muy," kunna.

10 A ya uhohug da hapa tentu,

"A am gagangay ta kunna ten sangaw ya kasasaad mu, Afu, ta iangem
ta lutakin a anu mantu ya ikayat na uhohugan na mangituldu kiden?
Te ibar da haman ta apolu maglattog ha i Eliyasen kapye na umange ya
Mangikerutanen nga nekari na Namaratu. Ammi ikon haman ya napolu,"
kunda.

11 "Kustu hala ya nebar da," kunna hapa ni Hesus, "te kakurugan ta
apolu maglattog i Eliyas, petta dana iparan na ya tolay kiden. 12 Ammi ya
ibar ku tekamuy a nabayag na haman ya nelalattog ni Eliyas, a aweda amu
ta intu, a yen ta tinapangan na pinakadakal tam, a kumanen hapa sangaw
ya tarabakun da ta Tolayin taga Langit," kunna.

13 A gafu ta nebar na en tekid a yen ya nakkamun da ta intu binida na tekid
i mina Hwanen nga nangzigut ta tolay kiden.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Abbingen Seanitu (Mk 9:14-29; Lk 9:37-43)

14 A tekid en nakadagut ta agyan na kadwan kiden ituldu na ta akban na
bagetayen a pake umaddun ya tolay kiden nga nagindag tentu. A umange
hapa ya takday nga namalentud ta atubang ni Hesus nga nakimemallak
tentu.
15 "Ikallak mu haen ya anak kin, Afu, te magkiskissiw, a pake mazigatan,
te mahunnak ta afuy yaga danum. 16 Neangek apolu ta ituldum kidin,
ammi aweda haman mapagmappya," kunna.
17 "Kuga awan ta kapkappyan na tolay kidin yan nga awan maketug
ta pangurug da. Bababang yen kabayag na pagyan ku tekamuy nga
mangitultuldu, ammi awemuy para la netug. Iange muy mantu sin ya
abbingina," kunna.
18 A ta nepangihuya ni Hesus ta anitu na abbingen a nealistu na nagtugutan,
a yen ya nepagmappya na abbingen.
19 A sangaw ta awan ta nakibidan te Hesus a umange tentu ya ituldu na
kiden, a
"Anu awemi napatugut ya anitu na en?" kunda tentu.
20 "A on ay te awemuy pake nekatalak ta makkwa na Namaratu ya ibar
muy," kunna hapa. "Te pake ibar ku tekamuy ta am itta ya pangikatalak
muy tentu maski la ta kuman na kaassangan na hukal a mabalin ta ibar
muy ta bagetayin, '**Umalit ka ta lugarewan,**' a umalit hala, te awan
sangaw ta awemuy makkwa am kustu ya pangikatalak muy. 21 Ammi
ya kuman na anitu en nga pinatugut ku ta ayanen a awena magtugut
am awemuy bit pagpasān ya pangan muy petta pake pakimallak muy ya
pagpatugut muy tentu," kunna.
22 A ta takday ha na araw tekiden nagkakampat ta iten Galileya a itta hapa
i Hesus tekid, a binida na ha ya pasi na tekid.
"Papasin da hala sangaw ya Tolayin taga Langit, te itta sangaw ya
mangitalaba tentu, a yen sangaw ya panggafut da tentu. 23 Ammi maski
am papasin dak a matolayak hala sangaw ta mekatallu na araw," kunna.
A pake nagdamdam kid na ta inuhohug na en tekid.

Ya Pakaapag Ni Pedru Ta Pirak Ta Simuk Na Ikan

24 A tekiden dumatang ta ili na Kapernayum a nesimmun da ya magtuki
kiden ta bwis na Simbaan. A pinohutan da hapa te Pedru am magpaga i
Hesus ta bwis.
"Anu, awena de magpaga na mistro muy ta bwis na Simbaan?" kunda
tentu.
25 "Haan man," kunna hapa ni Pedru.
Ammi ta datang ni Pedru ta bali a nepagka-ma na hapa ya pohut ni Hesus
tentu.
"Anu ya uray mu, Simon, ta gagangay na ari kiden ta lutakin am had sin
na tolay ya pagpagan da ta bwis? Intu de pagpagan da ya kagitta da kiden
ono taga kadwan kiden lugar?" kunna tentu.
26 "A intu pagpagan da ya taga kadwan kiden lugar," kun ni Pedru.
"A ta kumanen awena mantu magpaga na kagitta da kiden," kun ni
Hesus. 27 "Ammi mappya ta magpaga kita hala petta awan ta bida. Ara,
mangalap ka mantu ta banwit, a em iparuba ta alugewan, te ya imunnan
na maalap mu a itam sangaw ya pirak ta simuk na en, a yen sangaw ya
iangem ta simbaanen, te kustu hala ta pagpaga ta ta bwis ta," kunna.

18

Ya Bida Na Umalinnak
(Mk 9:33-37; Lk 9:46-50)

1 A ta pagyan da para la ten a itta ya ikayat na ituldu na kiden ta pohutan
da te Hesus, a
"Afu, inya hud sangaw tekami ya pake kadakalan na makipagturay teko
ta pagariyan na Namaratu ewan?" kunda.
2 A pinaabikan bit ni Hesus ya takday abbing, kapye na pinatayuk ta
nagtatangngan da, 3 a sangaw tinabbag na hapa ya pohut da.
"Ya pake ibar ku tekamuy a am awemuy mauli petta negitta kam ta
kuman na abbing a awemuy sangaw mesipat ta pagariyan na Namaratu.
4 Te maski am inya sangaw ya imalinnak ta nonot na ta kuman na
abbingin yan a yen sangaw ya pake kadakalan na ngamin kiden tolay na
Namaratu," kunna.
5 A ya uhohug na para tekid a
"Maski am inya hapa ya mangtagop ta abbing nga kumanin gafu ta
pangurug na teyak a mekwenta ta iyak hapa ya pinagdulot na. 6 Ammi am
itta ya mangituldu ta dulay ta maski takday la na kaassangan kiden nga
mangurug teyak a pake kakallak sangaw. A mapmappya mina en ta dana
nakaddangan ya lig na en ta dappug na batu kapye na newarad ta bebay,
petta awena mina nakaliwat. 7 Kakallak ya tolay kiden gafu ta ketta na
pakaayayyawan da ta pagliwat da, ammi pake kakallak para ya tolayen
nga mangayayyaw tekid.
8 "A yen mina ya pagnonotan muy ta bari muy, te am angarigan ta kamat
mu ono takkim ya gafu na pagliwat mu a awem hud gappakan kapyem
iwarad, petta awem sangaw melogot? Te mapmappya ta napukulan ka
mina nga magdulot ta magnayun na pagtolayam ammi ta mewarad ka ta
afuyen nga awan maazap gafu ta awemen inazi. 9 A kumanen hapa ta
matam, te am angarigan ta matam ya gafu na pagliwat mu a awem hud
kilotan kapyem iwarad, petta awem melogot? Te mapmappya ta bulding
ka mina nga magdulot ta magnayun na pagtolayam ammi ta mewarad ka
ta afuyen gafu ta awemen inazi.
10 "A ya ibar ku hapa tekamuy ngamin a itan muy ta idadula muy
ya maski takday la na kaassangan na mangurug kiden teyak, te itta ya
anghel da nga mangtaron tekid, a mangidarum kid hapa ta atubang na
Damakewan. 11-14 A intu mina pagnonotan muy ya magtaron ta kalneru.
Te am angarigan ta itta ya magatut na kalneru na ammi metawag hapa
ya takday, a awena hud isirak ya siyamafulu siyam kiden ta panganan da
kapye na ange magapag ta takdayen nga netawag? A am naapagan nan a
yen ya pake ikatalak na ammi ta awan kiden netawag. A kumanen hapa
te Damakewan, te awena ikayat ta itta ya metawag maski ta takday la na
kaassangan kiden nga mangurug teyak, te yen ta umange ya Tolayin taga
Langit ta lutakin petta ikerutan na ya netawag," kunna.

Ya Kwan Tam Mina Gafu Ta Nagliwat Tekitam

15 A ya takday para na bida ni Hesus tekid a
"Am angarigan ta itta ya liwat na takday kabagis mu teko a e ka mantu
tatakday makibida tentu, a tabarangam. Am ikayat na dangagan ya
itabarang mu tentu a awan kad mappya, te nagmappya kanan," kunna.
16 "Ammi am angarigan ta awena ikayat kurugan ya uhohug mu tentu a
mangalap ka mantu ta takday ono maski duwa na manguffun teko nga
mangtabarang, kapye muy ha sangaw ange maguhohug tentu, pettam

kumanen itta hapa sangaw ya duwa ono tallu na mangipasikkal ta ngamin
uhohugan muy. 17 A am awena kid hapa kurugan a mappya mantu ta
mebida ya liwat na ta atubang na maggagimung kiden. A am awena hapa
ikayat dangagan ya tabarang na maggagimung a ikwenta muy mantu ta
kuman na dulay na tolay nga awan mangurug, a awemuy na sangaw
pagdulotan.
18 "A ya pake ibar ku ha tekamuy a intu sangaw ihangat muy ta lutakin
ya dana nehangat na Namaratu ewan. A intu sangaw ipalubus muy
ta lutakin ya dana nepalubus na Namaratu ewan. 19 A ya uhohug ku
para tekamuy a maski am itta ya duduwa la tekamuy nga makimallak ta
Namaratu ewan, ikid na tatakday la ya nonot muy ta adangan muy tentu a
kwan na hala ya ibar muy tentu. 20 Te maski am had sin na lugar ya agyan
na duduwa ono taltallu la na maggimung gafu ta pangurug da teyak a itta
yak hapa ta hebing da," kunna.

Ya Bida Na Awanen Nangpakoma

21 A tentu en nabalin nagbida a umabikan hapa i Pedru nga mangpohut
tentu.
"A am pagliwatan nak na kabagis ku, Afu, a mamempiga mina ya
pagpakomak tentu am inaman nak? Gustu de ya mamempitu?" kunna.
22 A ya tabbag hapa ni Hesus tentu a
"Awek ibar ta gustu ya mamempitu, te maski abat ta mamempitu fulu
pitu," kunna, 23 "te am ikayat muy mesipat ta iturayan na Namaratu ewan
a intu mina pagnonotan muy ya keangarigan na takday ari nga nagsingir
ta gagatut na tagabu na kiden. 24 Te ya takdayen tagabu na a niribribu ta
pesuk ya gatut na, 25 ammi awan garay ta pagpaga na ta gatut na kiden. A
gafu ta awena mapagan ya gatut na kiden a nebar na ari en ta melaku ya
lalaki en, a kumanen hapa ta atawa na en kontodu ngamin kiden anak na
ikid na ngamin kwa na, petta mapagan ya gatut na kiden. 26 Ammi alistu
namalentud hapa ya lalaki en ta ari en, te nakimemallak tentu.
'Ay afu, indagam para haen ya pagpagak, te sa pagan ku ngamin gatut
ku,' kunna.
27 "A gafu ta ikallak na ari en a sa inazi na ya ngamin gatut na, a pinatugut na.
28 A tentu en nagtugut a nesimmun na ya sakā tagabu na en nga nakagatut
tentu ta mafulu la ta idi, ammi awena para la napagan ya gatut na en. A ka-
ma la ginafut na ya hul na en pattalan, a '**Pagam na ya gatut mu**,' kunna
tentu. 29 A alistu namalentud hapa ya segatuten nga nakimemallak tentu,
'Ay indagam la bit, Kofun, petta makaapagak, te pagan ku sangaw
ngamin,' kunna.
30 Ammi awena haman nekallak na takdayen awa enna hud la nedarum,
petta mebalud abat ta pakapaga na mina ta ngamin gatut na. 31 A gafu ta
kumanen a nagdamdam hapa ya kadwan kiden sakā tagabu na, te naita da
ya iningwa na awanen nangikallak, a enda nedanug ta ari da en. 32 A ta
nepangpaalap na ari en tentu a
'Kuga magdupal kan na tagabu. Inazik haman ya ngamin gatut mu
teyak gafu ta pakimallak mu teyak, 33 a kumanen mina ya pinarigam ta
sakā tagabu men ta pakimallak na en teko,' kunna.
34 "A gafu ta pake nagporay ya ari en tentu a pinatoli na hala ya gatut
na kiden, a nepebalud na hapa petta mapa-gang abat ta pakapaga na
hapa ta ngamin kiden gatut na. 35 A yen mina ya pagnonotan muy, te
kumanen hapa sangaw ya kwan ni Damakewan tekamuy am awemuy
hapa pakoman ta mappya ya nagliwat tekamuy."

19

Ya Ituldu Ni Hesus Gafu Ta Magatawa Kiden (Mk 10:2-12)

1 A ta nekabalin ni Hesus nagbida a nagtatugut kid na ituldu na kiden ta
lugar na Galileya, te ange kid ta lugar na Hudeya ta dammang na karayan
na Hurdan. 2 Ammi dumadagdag hapa ya awan bababang na tolay abat ta
eyan da, a pinagmappya ni Hesus ya nagtatākit tekid.
3 A umange hapa tentu ya kadwan kiden Pariseyu, te itta ya pinohutan da
tentu ta pangparuba da tentu.
"Mistro, had kun na pangawatam ta lintigen nga netuldu ni Moses gafu
ta magatawa kiden, te mepalubus de ta igungay na lalaki ya atawa na ta
kompormi la na razon?" kunda tentu.
4 A ya tabbag na hapa a
"Intu mina nonotan muy ya uhohug na surat na en, te
'**Pinadday na Namaratu ya napopolu kiden tolay petta itta ya
lalaki ikid na babbay.**
5 **A yen ta makigungay ya lalaki ta dadagkal na kiden, te makidagga
ta atawa na en,**
a ikwenta na Dyos ya duwa kiden ta tatakday la na tolay,' kunna
paen.
6 A bakkan kid na mantu ta duwa na tolay, te tatakday kid na. A madi mantu
am paggungayan tam ya pinagdagga na Namaratu ewan," kun ni Hesus
tekid.
7 A ya pohut da ha tentu a
"Anu kawagan na mantu ta nepalubus ni Moses ta makigungay ya lalaki
ta atawa na am iatad na tentu ya papel na pakigungay na?" kunda.
8 "A nepalubus na ay, gafu ta pagbanad na nonot muy, ammi addet ta
nepagatawa na napopolu kiden a bakkan ta kunna ten ya uray na Nama-
ratu. 9 A yen ta ibar ku hapa tekamuy ta am itta ya makigungay ta atawa na
otturu mangatawa ha ta takwan a mekwenta hala ta mangadallaw, ammi
awan bale am atawa na en ya apolu nakikadallaw ta takwan na lalaki,"
kunna ha tekid.
10 A ya uhohug hapa na ituldu na kiden tentu a
"A am gagangay ta kunna ten a mapmappya mantu ta awan ta man-
gatawa," kunda.
11 Ammi ya uhohug na hapa tekid a
"On ay, ammi bakkan haman ta ngamin tolay ya makaattam nga
awan magatawa fwera la ta maatadan kiden ta pakaattam da. 12 Te itta
ya kadwan kiden nga awan mangatawa gafu ta dana nakapun kid ta
nekeanak da. A itta hapa ya kadwan nga kinapun na sakā tolay da, a
itta hapa ya kadwan nga awan mangatawa petta awan ta manabtabang
ta pangidulot da ta tarabaku na Namaratu. A am itta ya makaattam nga
awan mangatawa a mappya hapa am attaman na," kunna.

Ya Pagbendisyon Ni Hesus Ta Abbing (Mk 10:17-31; Lk 18:18-30)

13 A sangaw itta ya mangiange ta anak da kiden te Hesus petta ipotun na
ya kamat na tekid, te ikayat da ta pakimallak na kid. Ammi nehuya na kid
hapa na ituldu na kiden. 14 Ammi ya uhohug ni Hesus tekid a
"Awemuy la gamman ya anak kidin, petta e kid la teyak, te ya ngamin
kiden makigitta ta abbing a yen kid ya iturayan na Namaratu ewan,"
kunna.

15 A nepotun na ya kamat na tekid, a nepakimallak na kid, a sangaw nagtugut kontodu ituldu na kiden.

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Naba-nang
(Mk 10:17-31; Lk 18:18-30)

16 A magananwan la a itta ya umange nangpohut te Hesus.
"Mistro, ibar mu haen teyak am anu mina ya tarabakuk nga mappya petta itta sangaw ya angat ku nga magnayun," kunna.
17 Ammi ya tabbag ni Hesus tentu a
"Anu haman ta iyak ya pangpohutam ta mappya na tarabaku, te tatakday la ya makkamu ta mappya. A am ikayat mu maatadan ta magnayun na angat a mappya ta kurugam ya lintig na kiden," kunna hapa.
18 "A onay ammi had sin hud na lintig ya kurugan ku?" kunna ha na lalaki en.
"A amum haman ya lintig na kiden ta awem mamapasi ta tolay, ikid na awem mangadallaw, ikid na awem magtakaw, ikid na awem magladdud.
19 A dayawam hapa ig damam ikid ni hinam, a iddukam hapa ya kagittam tolay ta kuman na pangidduk mu hala ta barim," kunna hapa ni Hesus tentu.
20 Ammi ya tabbag ha na lalaki en,
"A onay ammi kanayun kinurug ku yana kid na lintig abat ta kaabbing ku, a anu para ya pagkurangan ku?" kunna.
21 "A am ikayat mu ta awan pulus ta pagkurangam a em mantu ilaku ya ngamin kiden kwam, a mangatad ka ta pobre kiden, petta itta sangaw ya pagba-nangam nga mauknud ta agyan na Namaratu ewan. A am mabalin kan a magtoli ka sangaw petta dumagdag kan teyak," kun ni Hesus tentu.
22 Ammi ta pakadangag na lalaki en ta inuhohug ni Hesus tentu a nagtugut hapa nagdamdam, te pake addu ya kwa na.
23 A ta nepagtugut na lalaki en a nagbida ha i Hesus ta ituldu na kiden:
"Kakurugan ya uhohug ku tekamuy ta pake mazigat ya isassarok na maba-nang ta pangikerutan na Namaratu. 24 A pake ibar ku para tekamuy ta malmalogon ya isassarok na anwang ta hubu na dagum ammi ta isassarok na maba-nang ta pangikerutan na Namaratu," kunna tekid.
25 A pake nepagpaka-lat da hapa ya inuhohug na tekid, a
"Am gagangay ta kunna ten, Afu, a itta hud para ya mekerutan?" kunda.
26 A nesaned na bit ya mata na tekid kapye na tumabbag.
"Awan pulus ta makkwa na tolay petta mekerutan mina, ammi itta ya makkwa na Namaratu, te intu ya makapangwa ta ngamin," kunna.
27 A ya pohut hapa ni Pedru tentu a
"Anu mantu ya maalap mi, Afu? Te amum ta sa newasa min ya ngamin kwa mi petta dumagdag kami teko," kunna.
28 A ya tabbag hapa ni Hesus tentu a
"Kakurugan ya uhohug ku tekamuy ta sangaw am ittan ya bagu en paglelehut a yen hapa sangaw ya pagtogkok na Tolayin taga Langit ta pagariyan na en. A ikamuy hapa nga nagattam dumagdag teyak a maatadan kam hapa sangaw ta turay muy, petta makkamu kam ta mafulu duwa kiden tribu na Istralita kiden. 29 A ya ngamin kiden nagtugut ta bali da, ikid na kabagis da, ikid na dadagkal da kiden, ikid na lutak da, ikid na anak da kiden gafu ta pakesipat da teyak a maatadan kid hala sangaw ta minagmagatut ta kuman na nagtugutan da kiden, yaga maatadan kid hapa sangaw ta magnayun na angat. 30 Ammi ya kadwan kiden nga magimpapolu ta ayanin a mapozan kid sangaw, a ya kadwan kiden nga magimpapozan ta ayanin a mapolu kid sangaw," kunna tekid.

20

Ya Gagangay Na Panandan Na Namaratu

1 A ya uhohug ha ni Hesus ta ituldu na kiden a
"Ya pangiangarigan ku ta pangsagolyat na Namaratu ta tolay na kiden a
kuman na tolayen nga itta ya alawa na uma na, a naggabgabi ta lalakwat,
te ange magapag ta mayat mangallu ta uma na en. 2 A ya nagtatulagan da a
tandanan na kid sangaw ta kuman na mekustu ta tangagaw, a dinob na kid
ange manguma. 3 A sangaw ta medyo alas nwebe a umange ha ta agyan
na dapunen a nasimmu na hapa ya kadwan para na tolay nga imatuttud
la, te awan ta tarabaku da.
4 'E kanan hapa magtarabaku ta umaken, te tandanan ta kam sangaw
ta kuman na mekustu ta oras muy,' kunna tekid, a umange kid hapa.
5 A kumanen ha ta alas dose, ikid na alas tres, te pinidwa na ha ya umange
ta dapunen, a nangidob ha ta ange magtarabaku. 6 A sangaw ta alas singko
a umange ha ta dapunen a itta para la ya kadwan nga awan naghehit, a
'Annun muy haman magmalmalem ta isin nga awan magtarabaku?'
kunna tekid.
7 'A on ay te awan haman ta magpatarabaku tekami,' kunda hapa.
'A e kanan mantu magtarabaku ta umaken, te tandanan ta kam hapa,'
kunna tekid.
8 "A sangaw ta marimat na a dinob na makāuma en ya kapatas na en
petta ayagan na ya magtarabaku kiden.
'Em kid ayagan, te atadam kid na ta tandan da, ammi intu pangigafum
ya napozan kiden,' kunna tentu.
9 "A ta datang na napozan kiden nga umange nagtarabaku ta alas singko
a inatadan na kid ta kuman na metandan ta nagmalmalem. 10 A ta datang
na imunnan kiden nagtarabaku a pahig da ta ad-addu sangaw ya tandan
da ammi ta napolu kiden natandanan, ammi kagitta hala na metandan ta
napolu kiden, 11-12 a nagsasitangan da hapa ya nagpauma en.
'Anu haman ta igittam tekami ya napozan kiden nga nagtarabaku
awa nakaoras kid la, ammi tekami a nagmalmalem kami haman nga
nagattam ta patu na bilag,' kunda tentu.
13 A ya uhohug na hapa ta takday tekid a
'Anu hud ya liwat ku teko, Kofun? Awek hud netandan teko ya kuman
na nagtulagan ta en? 14 Alapam la ya tandam a dumatang kan ta balim.
Am ikayat ku iatad ta napozan kiden ya kagitta na iatad ku teko a
15 awan hud ta katunungan ku petta igastuk ya pirak ku ta kuman na
ikayat ku? Mappya hud ta pumassil ka gafu ta nasurok ya neatad ku ta
kadwan?' kunna.
16 A yen ta nebar ku tekamuy ta mapozan sangaw ya napa-polu ta ayanin, a
ya napozan ta ayanin a yen sangaw ya mapolu," kun ni Hesus ta ituldu na
kiden.

Ya Ange Nig Hesus Ta Ili Na Herusalem
(Mk 10:32-34; Lk 18:31-34)

17 A ta nekabalin na ten a magduldulot para la ig Hesus ikid na ituldu na
kiden ta ili na Herusalem, a sang neadayu na bit ya mafulu duwa kiden ta
kadwan kiden tolay ta dalan, petta ikid la ya makadangag ta ibar na.
18 "A ta ayanin a magdulot kitanan ta ili na Herusalem," kunna, "a
yen sangaw ya panggafutan da ta Tolayin taga Langit, petta idarum da
ta atubang na padi kiden ikid na mangituldu kiden ta lintig kiden, a sa
ikayat da sangaw ta masi. 19 A am negawat dan ta Hentil kiden nga

mangibbal tekitam a amāmatan da hapa, yaga paligatan da kapye da
sangaw pagappan ta krus. Ammi matolay hala sangaw ta mekatallu na
araw," kunna.
20 A tekid na nagdulot ta dalan a himebing te Hesus ya hina nig Santiago
ikid ni Hwan, a namalentud ta atubang na en ta pagadang na tentu.
21 "Anu ya ikayat mu, Ina?" kun ni Hesus tentu.
"A te ya ikayat na duwa kidin anak ku a ikid kan mina ya mesaad sangaw
ta hebing mu am makatogkok kan sangaw ta pagariyam ta lutakin," kunna
hapa.
22 "Ahu, awemuy de amu ya zigat na adangan muy," kun ni Hesus tekid.
"Makkwa muy hud sangaw ya magattam ta kagitta na neatad na Nama-
ratu teyak ta zigat kin?" kunna.
"A on ay, makkwa mi hapa," kunda.
23 "A kakurugan ta paruban muy sangaw ya kagitta na zigat kin, ammi
maski kunna ten a bakkan hala teyak ya magpili ta magyan ta hebing ku,
te i Damakewan ya makkamu magpili," kunna.
24 A ta pakadangag na kadwan kiden ta inadang na duwa kiden te Hesus
a nalussaw kid hapa tekid. 25 Ammi sa pinaabikan na kid ni Hesus petta
madangag da ya ibar na tekid.
"Amu muy ya gagangay na Hentil kiden ta ikwenta da ya iturayan da
kiden ta kuman na tagabu da. A ya mayat magmayor ta kahulun da kiden
a doban na kid. 26 Ammi awemuy mina parigan yen kid, te ya mayat
madayawan tekamuy a maguray mina makitagabu ta kadwan. 27 A ya
mayat metun ta mayor na ngamin a maguray hapa makitagabu tekid. 28 Te
maski ya Tolayin nga taga Langit a bakkan ta yen ya umeyan na ta isin
petta makitagabu ya tolay kiden tentu, awa intu ya makitagabu tekid, a
isagapil na hapa ya angat na tekid, petta addu hapa ya masaka na tekid,"
kunna tekid.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Duwa Na Nagdaram (Mk 10:46-52; Lk 18:35-43)

29 A tekiden nagtalib ta ili na Heriku a dumadagdag hapa tekid ya pake
addu na tolay. 30 A itta hapa ya duwa na nagdaram nga imatuttud ta pingit
na kalsada en. A ta pakadangag da ta magtalib na i Hesusen a nagayayag kid
na,
"Ay Afu, Simsima ni mina Dabid, ikallak na kami haen, Afu," pakakin
kid.
31 Ammi nehuya na kid na tolay kiden petta aweda mina magsitang. Ammi
nepasikan da para ya iayag da,
"Ay, Afu, Simsima ni mina Dabid, ikallak na kami haen, Afu," kunda.
32 A nagtayuk hapa i Hesus, a binaran na kid;
"Anu hapa ya pakkwa muy teyak?" kunna tekid.
33 "Ay, Afu, ipaita mi ya awemi in pakaita," kunda hapa.
34 A gafu ta allak ni Hesus tekid a sini-ged na ya mata da kiden, a yen hapa
ya nepakaita da, a dumagdag kid na hapa.

21

Ya Pagpaari Na Tolay Kiden Te Hesus (Mk 11:1-10; Lk 19:28-40; Jn 12:12-19)

1 A tekiden nakaabikan ta ili na Herusalem a pa nagimmang kid bit ta bikat
na babali kiden ta Beffage ta Bagetay na Olibo, te pinaunnan ni Hesus ya
duwa na ituldu na kiden.

2 “Magdulot kanan ta babali kidewan, a maita muy sangaw ya takday
kabayu nga negalut ikid na urbun na en. Ubadan muy kid te idatang muy
kid hapa sin. 3 A am itta sangaw ya mangpohut ta pangubad muy tekid
‘**A te masapul na kid la bit ni Afu,**’ kummuy tentu, a ipalubus na hala
tekamuy,” kunna tekid, a umange kid.
4-7 A inalap da hala ya kabayu kiden ta kuman na nebar ni Hesus tekid. A
ta nepangidatang da tekid a nehuklad da ya ga-gamit da ta kabayu kiden
a nagtakayan ni Hesus ya urbunen. A uray hapa yen na Namaratu petta
magdulot ya uhohug na en ta aglavunen, te
“**Ibar mu ta taga Herusalem kiden ta ittan ya ari da, te dumatang
na magtakay ta urbun na kabayu,**” kunna.
8 A ta nepagtakay ni Hesusen a imunnan hapa ya addu na tolay nga
nangihuklad ta ulolat da kiden ta angen na en ta pangdayaw da tentu. A
nangalap hapa ya kadwan ta kuman na don na anaw, a nehuklad da hapa ta
angen na en. 9 A ya tolay kiden nga imunnan tentu ikid na itta kiden ta gafan
na a nagayayag kid na.
“Madaydayaw ya simsima ni mina Ari en Dabid. Bendisyonam, Afu,
ya umange in sin nga pinakabarim. Madaydayaw ya Namaratu ewan,”
kunda ta pagayayag da.
10 A ta nepakasarok nig Hesus ta ili na Herusalem a pake masitang na ya tolay
kiden ta pagpaka-lat da tentu, te
“Inya hud ya tolayin yan?” kukunda.
11 “A i Hesus yan nga aglavunen nga taga Nasaret ta iten Galileya,”
kunna hapa na tolay kiden nga nakihulun te Hesus.

Ya Pangihuya Ni Hesus Ta Maglaku Kiden (Mk 11:15-19; Lk 19:45-48)

12 A ta datang ni Hesus ta ili na Herusalem a simarok hapa ta simbaan na
Namaratu. A tentu nakaita ta naglaku kiden ikid na gumatang kiden a sa
pinohet na kid, yaga pinagsikig na hapa ya lamesa na nagtali kiden ta pirak,
ikid na pagtuttudan na naglaku kiden ta kalapati.
13 “Anu awemuy haman manonot ya uhohug na Namaratu ta suraten,
te
‘**Gagangay ta balikin yan ya eyan na tolay kiden nga pakimal-
lakan**,’ kunna haman,
ammi pinagbalin muy garay ta pagkakampatan na magdarogas ikid na
magswitik,” kunna tekid.
14 A sangaw umange hapa te Hesus ya nagdaram kiden ikid na napilay
kiden ta umag na simbaanen, a pinagmappya na kid. 15 A nagayayag na ya
anak kiden ta pangdayaw da tentu.
“Madaydayaw ya simsima ni mina Dabiden,” pakakin kid.
A ta nepakaita na padi kiden ikid na mangituldu kiden ta iningwa ni Hesus
ikid na anak kiden nga magayag a nagporay kid na.
16 “Awem hud madangag ya uhohugan na anak kiden?” kunda hapa te
Hesus ta pagporay da.
“A onay, a awemuy hud nabasa ya uhohug na suraten ta maski abbing
ikid na asitay ya netuldu na Namaratu ta pangdayaw da tentu?” kunna
tekid.
17 A sangaw nagtugutan na kid, a imuhet ta ili en kapye na nagdulot ta babali
kiden ta Betanya.

Ya Pangigaged Ni Hesus Ta Kayu (Mk 11:12-14, 20-25)

18 A ta lalakwat a nagtoli kid na ituldu na kiden ta ili na Herusalem, ammi
nabisinan i Hesus ta dalan. 19 A tentu en nakaita ta kayu na higos ta bikat na
dalan, a umange mina nagpusit ta mayan na, te negindan mina ya mayan
na ta don na kiden, ammi awan haman ta mayan na. A gafu ta kumanen
a "**Maski awem na sangaw magmayan,**" kunna ta kayu en. A awena la
nabayag a namegafu magkatang ya kayu en. 20 A ta nepakaita na ituldu na
kiden ta kayu en a "**Anu alistu nagkatang ya kayu in?**" kunda ta pagpaka-
lat da. 21 A ya uhohug ni Hesus tekid a

"Kakurugan ya uhohug ku tekamuy, ta am pake ikatalak muy ya Na-
maratu ikid na awemuy pagduwaduwan ya nonot muy a makkwa muy
hala ya kuman na nakkwak ta kayu in. A maski am ibar muy sangaw ta
bagetayin '**Umalit kan te maglattu kan ta bebay,**' kummuy, a Namaratu
ya makkamu petta makkwa hala ya nebar muy. 22 Te maski am anu ya
adangan muy ta pakimallak muy a meatad hala tekamuy am kakurugan
ta ikatalak muy ya pangatad na tekamuy," kunna.

Ya Pangpohut Da Ta Turay Ni Hesus (Mk 11:27-33; Lk 20:1-8)

23 A ta datang da ha ta ili na Herusalem a kuga simarok kid ha ta
simbaanen, a nangituldu hapa i Hesus ta tolay kiden. A sangaw umabikan
hapa tentu ya padi kiden ikid na kadwan kiden pinakadakal na tolay kiden,
a pinohutan da ya gafu na tarabaku na.

"Inya hud ya nangatad ta turay mu petta maguray ka la ta ngamin
tinarabakum ta isin?" kunda.

24 "A itta hapa ya pohut ku tekamuy," kunna hapa tekid, "te am matab-
bag muy ya pohut ken a ibar ku hapa tekamuy ya gafu na turay ku ta
tarabaku kin. 25 A ya pohut kin tekamuy a inya hud ya nangatad ta turay ni
mina Hwanen petta mangzigut ta tolay, te ibar muy teyak am Namaratu,
ono tolay la ya nangatad ta turay na?" kunna tekid.

A gafu ta napopoyung kid na ta saludsud na en tekid a dana nagbabidan da
bit ta melemad am anu mina ya tabbag da tentu;

"A anu mina ya tabbag tam tentu, te am ibar tam ta Namaratu ya
nangatad tentu a '**Anu kawagan na mantu ta awemuy kinurug,**' kunna
sangaw tekitam. 26 Ammi am '**Tolay la ya nangatad,**' kun tam a ikatupag
na kitam sangaw na tolay kiden, te pake ipasikkal da haman ta Namaratu
ya nangidob tentu," kunda.

27 A ya tabbag da mantu te Hesus a

"Awemi haman amu," kunda.

"A am awemuy mantu matabbag ya pohut ken tekamuy a awek hapa
ibar tekamuy am had sin ya gafu na turay kin ta tarabaku kin," kunna
hapa tekid.

28 A ya uhohug na para tekid a

"Nonotan muy mina ya keangarigan kin: Itta ya duwa na lalaki nga
nagkabagis. A ya uhohug na dama da ta takdayen a

'Aleng, e ka magtarabaku ta uma ta arawin,' kunna tentu.

29 'O, awek ikayat O,' kunna hapa.

Ammi sangaw a nagbabawi, a umange hala. 30 Ammi dana umangen hapa
ya dama da en ta takdayen, a nebar na hapa tentu ya kuman na nebar na ta
napolu en. A '**On, Amang, eyak,**' kunna hapa, ammi awena haman umange.
31-32 A had sin mantu ta duwa kiden ya nangurug ta dama da en?" kun ni
Hesus tekid.

"A ya napolu en ay," kunda hapa.

“A yen mina ya pagnonotan muy, te ta neange ni Hwanen nga nangipadangag ta katunungan tekamuy a awemuy haman kinurug. Ammi ya nagdarogas kiden nga nagsingir ta bwis ikid na nakisweldu ta pakidallaw da a kinurug da a nagbabawi kid. A maski am naita muy ya panguli na gagangay da, a usut kam la nga awan nagbabawi. A yen ta ikid sangaw ya mesipat ta pangikerutan na Namaratu, ammi tekamuy a melogot kam,” kunna.

Ya Keangarigan Na Nagmula Ta Unas
(Mk 12:1-12; Lk 20:9-18)

33 “A dangagan muy ha ya takday para na keangarigan,” kunna ha. “Itta ya takday ha na tolay nga nagmula ta addu na unas, a inaladan na hapa ya kaunasan na en. A sangaw namadday hapa ta agdapilan na ikid na babali en nga pagyanan na magtaron kiden. A sangaw nepaābāng na hapa ya kaunasan na en ta kadwan, te ange bit ta takwan na lugar. 34 A ta kaarawan na pagapit da a dinob na ya tagabu na kiden ta nangābāng kiden, petta alapan da mina ya ābāng na. 35 Ammi ginafut na kid na nangābāng kiden, a pinalpaluk da ya takday, a pinapasi da hapa ya takday, yaga pinapasi da ya takday ta warad. 36 A gafu ta kumanen a nangidob ha ya makāunasen ta addu para na tagabu na, ammi tinapangan da kid ha. 37 A sangaw dinob na tekid ya anak na en, te nonotan na ta ‘**Mamat kid sangaw ta anak kin,**’ kunna. 38 Ammi ta nepakaita na nangabang kiden ta anak na en a

‘Gagangay ta ye-yan sangaw ya makaalap ta ngamin kwa na makāunasen, a mappya mantu ta papasin tam hapa ya anak na in petta awan sangaw ta mangalap ta lutak na in, a kwa tanan sangaw,’ kunda.

39 A ginafut da mantu ya anak na en, a neuhet da ta kaunasan kapye da pinapasi.

40 “A ta kuman na uray muy, a anu sangaw ya uray na makāunasen ta nangābāng kiden am dumatang sangaw tekid?” kunna.

41 A ya tabbag da hapa a

“Sa papasin na kid mina ay, te nagdupal kid, a ipaābāng na mina ya kaunasan na ta kadwan kiden nga makanonot ikid na mangatad tentu ta lugar na ābāng na,” kunda.

42-43 A ya uhohug ni Hesus tekid,

“A kustu hapa ya tabbag muyen, te kakurugan ta azin na kam sangaw na Namaratu ta pangikerutan na en, a takwan na tolay sangaw ya itali na tekamuy nga mangatad tentu ta lugar na kwa na. Awemuy mantu naawatan ya binasa muyen ta surat na aglavunen, te

‘**Newarad na magbali kiden ya arigi en nga nepapatayuk na Namaratu tekid.**
Ammi netoli na hala,
a nagbalin ta kasikanan na arigi ta ngamin bali,
te Namaratu ya nakkamu tentu, a dayawan tam hapa ya kalalaki na,’ kunna.

44 A maski am inya sangaw ya medumpar ta arigi na Namaratu a intu hapa la sangaw ya matakitan, a pake nahammek na sangaw am igsilan na arigi en,” kun ni Hesus tekid.

45 A ta nepakadangag na padi kiden ikid na Pariseyu kiden ta keangarigan kiden ni Hesus a naawatan da ta ikid hapa la ya pagbalinan na ta kuman na nangābāng kiden ta keangarigan na kiden. 46 A yen ta ikayat da gafutan petta idarum da, ammi pinalanan da hapa ya kaddu na tolay kiden, te amu da ta intu ya aglavun nga dinob na Namaratu.

22

Ya Keangarigan Na Ari En Nga Nagpamakan (Lk 14:15-24)

1 A ya takday para na keangarigan nga binida ni Hesus tekid a intu yan:
2 "Ya pangiangarigan ku ta pangikerutan na Namaratu ta tolay a kuman
na takday na ari nga nagpamakan ta boda na anak na en," kunna. 3 "A
dinob na ari en ya tagabu na kiden, petta enda alapan ya ginawi na kiden
ta pagpamakan na en, ammi aweda ikayat ange. 4 A sangaw nangidob ha
ya ari en ta kadwan para tagabu na, a nebar na hapa tekid ya bidan da;
'Ibar muy sangaw ta ginawik kiden ta dumatang kid na ta pagpa-
makan kin, te nabalin na haman ya pagparti mi ta baka kiden, a sa
neparan na ya ngamin kanan da,' kunna tekid, a umange kid na.
5 Ammi ya enda kiden inalap a aweda kan matagop, te umange ya takday ta
uma na en, a umange hapa ya takday ta tyenda na en. 6 A ya kadwan kiden
para a ginafut da haman ya tagabu kiden na ari en, a pinakakallak da kid
kapye da kid pinapasi. 7 A pirmi hapa ya poray na ari en, te dinob na ya
suddalu na kiden, a enda pinapasi ya namapasi kiden ta tagabu na kiden,
yaga tinungradan da hapa ya ili da. 8 A sangaw nangidob ha ya ari en ta
kadwan para tagabu na. A ya uhohug na tekid a
'Sa neparan ya ngamin makan, ammi awena haman megitta na
ginawik kiden. 9 A emmuy mantu sanedan ya kalsada kiden, a gawin
muy sangaw ya ngamin maita muy, petta e kid mangan,' kunna tekid, a
umange kid hapa.
10 A sinaned da ya ngamin kiden kalsada ikid na dalan, a pinagkakampat
da ya ngamin naita da nga dulay pase mappya na tolay, a napannu kid ta
pagbodan na en.
11 "A sangaw simarok hapa ya ari en, te ange hapa makikumusta ta
sangaili na kiden. Ammi neitan na hapa ya takday tolay nga awan
nagbarawasi ta barawasi na magboda, 12 a
'Hoy', kunna tentu, 'had kukum nakasarok ta isin nga awan mag-
barawasi ta pakibodam?' kun na ari en tentu.
Ammi awan ta matabbag na. 13 A inayagan na ari en ya tagabu na kiden petta
pohetan da ya tolayen.
'A pake galutan muy ta mappya a iwarad muy ta agyan na sugiram,
petta magyan la ten makatangtangit ta pagagayoy na,' kunna.
14 A yen mina ya pagnonotan muy, te maski am addu ya ayagan na Namaratu
ewan a addu hapa ya umawe, a assang la mantu ya mapili," kun ni Hesus
tekid.

Ya Pangayayyaw Na Pariseyu Kiden Te Hesus (Mk 12:13-17; Lk 20:19-26)

15 A ta nepakadangag na Pariseyu kiden ta bida kiden ni Hesus a nag-
babidan da am had kunna mina na pangsikwat da tentu gafu ta uhohug
na, petta itta mina ya pangidaruman da tentu. 16 A ya iningwa da a dinob
da tentu ya kadwan kiden ituldu da ikid na kahulun kiden ni Herud petta
paruban da i Hesus. A ya uhohug da hapa te Hesus a
"Mistro, itta ya pohut mi teko, te amu mi ta matunung ka na tolay, a
matunung hapa ya ngamin ituldum ta patarabaku na Namaratu tekitam,
te awem la burungan am anu ya uray na tolay, ikid na awan ta idadumam.
17 A dangagan mi haen teko am ipalubus na lintig ni Moses ya pagpaga tam
ta bwis ta Ari na taga Roma kiden," kunda.
18 Ammi dana narikna ni Hesus ta itta ya dulay ta nonot da, a

“Kuga magimmamappya kam na tolay, te parparuban dak la. 19 Itan ku
bit ya piraken nga ipaga muy ta bwis muy,” kunna.
A negawat dan hapa ya piraken tentu.
20 “A inya hud ya makāmukat ikid na makāngagan ta pirakin yan?” kunna
tekid.
21 “A sinang mukat na Ari en,” kunda hapa.
“A ipaita muy mantu ta gubyernu na Ari en ya mekustu ta pangurug
muy tentu, a ipaita muy hapa ta Namaratu ya mekustu ta pangurug muy
tentu,” kunna tekid.
22 A gafu ta pake nepagpaka-lat da ya tabbag na en, a awedan pakolangan, a
nagtatugut kid na.

Ya Pangparuba Na Saduseyu Kiden Te Hesus
(Mk 12:18-27; Lk 20:27-40)

23 A ta arawin yen para la a umange hapa te Hesus ya Saduseyu kiden. A
itta hapa ya pohut da tentu gafu ta aweda kurugan ta matolay hala sangaw
ya nagpasi kiden.
24 “Itta hapa ya pohut mi, Mistro, gafu ta lintig ni Moses,” kunda, “te am
masi kan mina ya lalaki nga awan ta anak na, a mappya kan ta kabagis
na en ya mangatawa ta kabalwan na en petta itta sangaw ya anak da nga
lalaki nga mekwenta ta anak na nasi en. 25 A ta idi ta lugar mi a itta ya pitu
na lālāki nga nagkakabagis, a nangatawa hapa ya imunnanen, ammi nasi
hala ta aweda para la paganak. A gafu ta netuldu ni Mosesen a ya kabagis
na en ya nangatawa ta nabalu en, ammi nasi hala yen ta aweda para la
paganak. 26 A kumanen hapa ta mekatallu en ikid na mekappaten addet
ta mekapitu en. 27 A ta kabalinan na pasi na mekapitu en a nasi hapa ya
babbayen. 28 A am kakurugan ta matolay hala sangaw ya nagpasi kiden a
had sin hud ta pitu kiden ya atawa sangaw na babbayen, te sa inatawa da
haman?” kunda te Hesus.
29 A ya tabbag ni Hesus tekid a
“Kuga magamamangaw kanan, te awemuy maawatan ya ikayat na
uhohugan na surat kiden, yaga awemuy hapa amu ya pakapangwa na
Namaratu. 30 Te am matolay sangaw ya nagpasi kiden a megitta kid
sangaw ta anghel kiden ta langit, a yen ta awedan sangaw mangatawa. 31 A
am pahig muy ta awena sangaw matolay na nagpasi kiden a had kunna
mantu na pangawatan muy ta takdayen uhohug na Namaratu, te ya nebar
na a
32 ‘**Iyak ya Dyos nga dayawan ni Abraham, ikid ni Isak, ikid ni
Hakob,**’ kunna.
A gagangay mantu ta matolay la yen kid, te bakkan haman ta nasi ya
magdayaw ta Dyos, te ya matolay ya magdayaw tentu,” kunna tekid.
33 A ta pakadangag na tolay kiden ta tabbag ni Hesus ta Saduseyu kiden a
nepagpaka-lat da hapa ya kalalaki na netuldu na en tekid.

Ya Kadakalan Na Lintig
(Mk 12:28-34)

34 A ta nepakadangag na Pariseyu kiden ta nepangabak ni Hesus ta
Saduseyu kiden a naghahulun kid ha nga ange nagpohut te Hesus. 35 A ya
takday tekid nga abugadu a intu ya nagpohut te Hesus ta pangparuba na
tentu.
36 “Mistro, dangagan mi haen teko am had sin ya kadakalan na lintig ta
ngamin kiden lintig na Namaratu,” kunna.
37-38 A ya tabbag hapa ni Hesus tentu a
“Ya kadakalan na ngamin kiden lintig na a intu yan:

‘**Iddukam ya Dafumewan Namaratu ta ngamin nonot mu ikid na ngamin kasikanan na barim,**’ kunna.
39 A ya dagga hapa na lintigin yen a
‘**Iddukam ya kagittam tolay ta kuman na pangidduk mu hala ta barim,**’ kunna hapa.
40 Te ya duwa kidin lintig ya fun na ngamin kidin lintig na Namaratu nga netuldu ni mina Moses ikid na aglavun kiden ta idi,” kun ni Hesus tentu.

(Mk 12:35-37; Lk 20:41-44)

41 A ta pagkakampat para la na Pariseyu kiden a itta hapa ya pinohutan ni Hesus tekid.
42 “Anu hapa ya uray muy ta Mangikerutanen nga nekari na Namaratu tekamuy? Inya hud ya gingginafu na?” kunna tekid.
“A intu gingginafu na i mina ari en Dabid,” kunda hapa.
43 “A ta kumanen mantu a intu hala ya simsima ni mina Dabid. Ammi anu kawagan na ta nekwenta hapa ni Dabid ta dafu na, te ya nesurat ni Dabid gafu ta Kahalwa na Namaratu a
44 ‘**Itta ya nebar na Namaratu ta dafu ken, te**
E ka sin magtogkok ta kanawan kin, te ikita ya mangabak ta katapil mu kiden, petta iko sangaw ya makkamu ta ngamin,’ kunna.
45 A am nengagan na mantu ni mina Dabid ta ‘**Dafu ken,**’ kunna, a had kukunna mantu magbalin ta simsima na para?” kun ni Hesus tekid,
46 ammi awan ta amu da ta itabbag da tentu, a ye-yen na araw ya addet na pakidibati da tentu, te naabak kid na.

23

Ya Pangpaliwat Ni Hesus Ta Pariseyu Kiden
(Mk 12:38-40; Lk 11:37-54)

1 A ta pagyan da para la ta simbaanen a nedulot ni Hesus ya mangituldu ta ituldu na kiden ikid na kadwan kiden tolay.
2-3 “Mappya ta kurugan muy ya ituldu na Pariseyu kiden ikid na mangituldu kiden, te itta ya turay da nga mangituldu ta lintig kiden nga netuldu ni Moses. Ammi awemuy parigan ya gagangay da, te aweda haman idulot ya ituldu da tekamuy, 4 yaga addu hapa ya patarabaku da ta awena mabalinan na tolay kiden, a aweda kid uffunan ta maski assang la. 5 A addu hapa ya tarabakun da petta pahig na kadwan ta masikan ya pangurug da ta Namaratu, te isurat da ya lintig kiden na Namaratu, kapye da ibārungut ta mukat da, ikid na ipatāpāt da hapa ta kamat da kiden, yaga pake paispotan da ya gayadan na barawasi da. 6 A am itta ya pabuya ono gimung a pilin da para ya pake kaispotan na agtuttudan. 7 A am itta kid ta lugar na addu na tolay a karagatan da hapa ya pangdayaw na tolay kiden tekid, a pake ikaykayat da am ‘**Ser,**’ kummuy tekid.
8 “Ammi tekamuy a awemuy padayaw ta ‘**Ser,**’ te sa magkakabagis kam haman, a tatakday la ya mistro muy. 9 A awan mina ta ikwenta muy ta pinakadama muy ta ikattolay muy kiden, te tatakday la ya Dama muy ta langitewan. 10 A awemuy hapa padayaw ta ‘**Afu,**’ te intu la dafu muy ya Ari en Kristu nga netun na Namaratu ta makkamu tekamuy. 11 A ya manguffun tekamuy ta kuman na tagabu a yen ya mekwenta ta kadakalan muy, 12 te maski am inya sangaw ya mangpātā-nāng ta bari na a mapaākban sangaw, ammi ya imunnan magpaakban ta bari na a yen sangaw ya mapātā-nāng,” kunna.

13 A ya uhohug ni Hesus ta Pariseyu kiden ikid na mangituldu kiden ta lintig kiden a
"Kakallak kam sangaw, ikamuy nga magimmamappya, te tabtabangan muy garay ya isassarok na tolay kiden ta pangikerutan na Namaratu. Gafu ta awemuy mangurug a tabtabangan muy hapa ya mayat kiden mangurug. 14 A kakallak kam hapa sangaw, te sisteman muy ya babay kiden nga nabalu, petta maalap muy ya bali da, yaga pādanukan muy ya pakimallak muy petta pahig na tolay kiden ta abikan kam ta Namaratu ewan, ammi pake padakalan na hapa sangaw ya pama-gang na tekamuy.
15 A kakallak kam sangaw, ikamuy nga Pariseyu ikid na mangituldu gafu ta magimmamappya kam. Te maski am takday la na tolay a yen ya pake pakolangan muy petta ikayat na simarok tekamuy. Ammi am pake netuldu muy a nagbalin ta pake magimmamappya ammi tekamuy.
16 "Kakallak kam sangaw, ikamuy nga daram na mangituldu, te am itta ya magpagasingan ta ngagan na simbaan na Namaratu a ibar muy ta awan ta kwenta na pagpagasingan na, ammi am magpagasingan ta ngagan na balituken ta simbaanen a ibar muy ta liwat na am awena idulot ya nekari na en. 17 Nagdaram kam nga awan ta nonot, te ya kuman na uray muy a dakdakal ya balituken ammi ta simbaanen, ammi ya simbaanen haman ya mangatad ta kwenta na balituken. 18 A ya takday para uhohugan muy a
'Am itta ya magpagasingan ta ngagan na angiatangan a awan ta kwenta na, ammi am magpagasingan ta ngagan na neatangen a liwat na am awena idulot ya nekari na en,' kummuy haman.
19 Kuga daram kam! te awan haman ta kwenta na neatangen am bakkan haman ta angiatanganen ya nagafun na kwenta na. 20 A am itta mantu ya magpagasingan ta ngagan na angiatanganen a mesipat hapa ya ngamin netun ten. 21 A am itta ya magpagasingan ta ngagan na simbaanen a mesipat hapa ya Namaratu ewan nga magyan ten. 22 A am itta magpagasingan ta ngagan na langitewan a mesipat hapa ya Namaratu ewan, te ya langitewan ya pagyanan na.
(Lk 13:31-35)
23 "A kakallak kam sangaw, ikamuy Pariseyu ikid na mangituldu gafu ta magimmamappya kam, te am kwentan muy ya mekamafulu en ta apit muy nga ibingay muy ta Namaratu ewan a pake sukatan muy ta mappya petta awena nasurok ikid na awena makurang. Ammi ya pake mesasita en nga patarabaku na tekamuy nga matunung ikid na mangikallak ikid na awan mangilogot a yen kid haman ya taliban muy. Mapmappya ta yen kid mina ya pake nedulot muy kontodu pangiatad muy ta mekamafulu ta kwa muy. 24 Ammi daram kam haman na mangituldu, te intu masamgad muy ya alaassangen, ammi ta dappugen a awemuy masamgad.
25 "A pake kakallak kam sangaw, ikamuy nga magimmamappya, te pakappyan muy ya bari muy petta ispot ya maita na tolay, ammi ilemad muy haman ya itta ta nonot muy nga paginggum muy ikid na pagattug muy. 26 Daram kam mantu na Pariseyu. Dana pakappyan muy mina ya nonot muy nga awena maita na tolay, petta ispot hapa sangaw ya maita da ta bari muy.
27 "A pake kakallak kam sangaw, ikamuy nga Pariseyu ikid na mangituldu, te kuman kam na tanam kiden na semyento nga pinintoran da ta furaw petta ispot. Ammi napannu haman ta tulang na nasi ikid na kompormi na matapang. 28 A ta kuman na maita na tolay tekamuy a mappya kam, ammi napannu ya nonot muy ya ngamin dulay ikid na

pagimmamappya muy.
29 “A kakallak kam sangaw, ikamuy nga Pariseyu ikid na mangituldu, te
am appiyan muy ya tatānam na aglavun kiden a tunan muy kid hapa ta
magmagannud na ispot, 30 te ape madamdam kam tekid.
‘Ay, am natolay kami mina ta araw na dadagkal mi kiden awemi
nekabat tekid nga namapasi ta aglavun kiden,’ kummuy.
31 A yen mina ya pakanonotan muy ta liwat muy, te ibar muy haman ta
awan ta liwat na Hudyo gafu ta simsima kam ni mina Abrahamen, ammi
ipasikkal muy hala ta anak kam na namapasi kiden ta aglavun kiden.
32-33 Had kukummuy mantu makalillik ta pama-gang na Namaratu tekamuy,
te anak kam haman na madagaten. A ikamuy hala sangaw ya mangibalin
ta pinegafwanan na dadagkal muy kiden, 34 te itta sangaw ya doban ku
tekamuy nga aglavun ikid na mangituldu ikid na malalaki magnonot, a
papasin muy sangaw ya kadwan, ikid na pagappan muy ya kadwan, a ta
kadwan a paligatan muy kid, ikid na dadagdagan muy kid ta kompormi
na lugar nga pagbilagan da. 35 A yen ta ikamuy nga magimmamappya ya
mesipat ta pama-gang na Namaratu ta dadagkal muy kiden, te sa makaliwat
kam ta pasi na mappya kiden tolay nga pinapasi da addet te mina Abel nga
awan ta liwat addet te mina Zikaraya nga anak ni Barakiya, nga pinapasi
muy ta hahat na simbaanen ikid na angiatanganen. 36 A kakurugan ya
uhohug ku tekamuy ta ikamuy ngamin ya pangibalatān na Namaratu ta pasi
na inin kid na tolay.”

Ya Pagdamdam Ni Hesus Ta Tolay Kiden Taga Herusalem
(Lk 13:34,35)

37 A gafu ta madamdam i Hesus ta pagdaram na sakā tolay na kiden a
tinangitan na kid;
“Ay, anak ku nga taga Herusalem; mamempiga yak mina nga
nangikerutan tekamuy ta kuman na manuken nga mangukup ta piyak
na kiden, ammi awemuy ikayat, awa pinapasin muy hud la ya aglavun
kiden nga dinob na Namaratu ta mangaskasaba tekamuy. 38 A ta ayanin
a awena kam pagyanan na Namaratu ewan. 39 A ibar ku tekamuy ta
awedak sangaw maita am awemuy ulin ya nonot muy, petta dayawan
muy ya pinakabari na Namaratu nga dinob na tekamuy,” kunna.

24

Ya Dumatang Ta Pagaddetan Na Arawin Yan
(Mk 13:1-36; Lk 21:5-19)

1 A ta neuhet ni Hesus ta simbaanen a nagtugut mina, ammi dinadagdag
hapa na ituldu na kiden, te enda bit ipaita tentu ya ngamin kalalaki na
simbaanen. Te ya kasasaad na simbaanen a pake dappug na bali, yaga
dappug hapa ya batu kiden nga nepadday da ta simbaanen, ammi dana
nataga kid, kapye da kid sinalsalnuk abat ta utun. A yen kid ya binida da
te Hesus. 2 A ya uhohug hapa ni Hesus tekid a
“Pake dayawan muy ya kapadday na simbaanin, ammi ibar ku tekamuy
ta sa marabba sangaw ya batu na kiden abat ta awan pulus ta mesalnuk
ta maski takday la na batu,” kunna tekid.
3 A tekiden nakadatang ta utun na bagetay na Olibo, a nagtuttud i Hesusen.
A umange ha tentu ya ituldu na kiden, a pinohutan da ya nebar na en tekid.
“Afu, dangagan mi haen am kanu sangaw na araw ya nebar men nga
kaperdi na simbaanen. A am magtugut kan sangaw a anu hapa sangaw ya
pakaitan mi ta pagtolim sangaw sin ikid na pagaddetan na arawin yan?”
kunda.

4 A ya tabbag na en tekid a
"Pake itan muy ta maayayyaw kam sangaw," kunna, 5 "te addu sangaw ya umange nga magingagan ta ngagan kin, te '**Iyak ya Kristu nga Mangikerutan tekamuy,**' kunda sangaw, a addu sangaw ya mapadagdag da ta pangayayyaw da tekid. 6 A itta hapa sangaw ya gubat ta agyan muy, pase adayu na lugar, ammi awemuy la malalang ta isin kid, te gagangay ta dumatang ya kumanin, kapye na idatang na pagaddetan na arawin yan. 7 Te pagka-ma makigubat ya takday gubyernu ta takwan, a pagka-ma magkāgubgubat ya kadwan kiden tribu, yaga magkakattway hapa ya kadwan kiden tolay nga maginggubgubat, a dumatang hapa sangaw ya addu na agbabisin ikid na lunig ta magdaduma na lugar. 8 Ammi ye-yen kid na zigat ya pamegafwanan la na kadakalan na pagzigātān.
9 "A gafutan da kam hapa sangaw petta iatad da kam ta mangpa-gang tekamuy. A papasin da sangaw ya kadwan tekamuy, te ikatupag na kam sangaw na tolay kiden ta ngamin kiden lugar gafu ta pangurug muy teyak. 10 A gafu ta pagzigātān a addu hapa sangaw ya magtalekud ta pangurug da teyak, a ikatupag da sangaw ya kahulun da kiden mangurug, a italaba da kid.
11 "A imitta hapa sangaw ya addu na matulad na aglavun, a addu sangaw na tolay ya mapadagdag da ta pangayayyaw da tekid. 12 A gafu ta dumakal la dumakal ya kadulayan a addu sangaw ya magsanaw ta pangidduk da ta Namaratu. 13 Ammi ya maketurad sangaw abat ta kabalin na a yen sangaw ya mekerutan. 14 A mepadangag sangaw ya damag na pangikerutan na Namaratu abat ta ngamin kiden lugar ta paglelehutin petta madangag na ngamin tolay. A am nabalin na mepadangag ta ngamin tolay a yen sangaw ya pagaddetan na arawin yan.

Ya Dulayen Nga Ikatupag Na Namaratu (Mk 13:14-19; Lk 21:20-24)

15 "A am maita muy hapa sangaw ya pake dulay nga ikatupag na Namaratu ta umag na simbaan na in a amu muy na ta yen ya dana binida na aglavunen mina Danyel. (A ikamuy nga magbasa ta isin a nonotan muy ya ikayat na uhohugan.) 16 A yen mina ya pagbabakwit na tolay kiden ta Hudeya petta umahat kid mina ta bagetay kiden. 17 A ya itta en ta lawan na bali na en a awena mina nonotan ya kwa na kiden ta umag na bali. 18 A ya magtarabaku ta uma awena mina tolin ya barawasi na en nga netabnak na ta lutak. 19 Ammi kakallak sangaw ya matarun ikid na magpasusu ta isina kid na araw, te matalantan kid sangaw gafu ta pagdammatan da. 20 A dana pakimallak muy hapa ta bakkan ta agirid ikid na araw na agimmang ya datang na dulayen, talo am mazigatan kam ta pagbakwit muy.
21 "A am ittan sangaw ya dulayen nga ikatupag na Namaratu a yen sangaw ya ketta na dakal na pagzigātān nga pake dakdakal ammi ta ngamin kiden pagzigātān abat ta nekapadday na lutak abat ta ayanin. A am nagpasan a awan na ha sangaw ta kumanen maski am kanu. 22 A am mabayag mina ya araw na pagzigātānen a awan mina ta makalillik ta zigaten, ammi paāssangan na sangaw na Namaratu ya kabayag na petta mekerutan ya tolay na kiden nga pinili na.
23 "A am madangag muy sangaw ya '**O itan muy, itta in ya Kristu nga mangikerutan tekitam,**' kumin, ono am '**Yo, itta tewan,**' kumin, a awemuy malat kurugan, 24 te kurug ta addu hala sangaw ya matulad na Mangikerutan ikid na addu na matulad na aglavun. A am itta kid na a mangwa kid hapa ta dakal na pakaitan ikid na pagpaka-latan na

tolay kiden, te pangayayyaw da tekid talo am itta hapa ya mapadagdag da ta maski tolay kiden na Namaratu. 25 A mappya ta awemuy sangaw kaliwatan yan, te dana nebar kun haman tekamuy. 26 A am ibar da mantu sangaw ta itta yak na ta talun, a awemuy malat magalit. A am magtagu yak kan ta umag na bali, a awemuy malat kurugan, 27 te am dumatang sangaw ya Tolayin nga taga Langit, a ka-ma la sangaw ya iange na ta kuman na kilaten nga magdangāng. 28 A yen hapa sangaw ya pakkamu muy ta bida en ta '**Maski am had sin ya agyan na nasi en nalabag a yen hapa ya datangan na ngamin kiden gayang,**' kunna."

Ya Imunnan Ta Datang Na Tolayin Taga Langit (Mk 13:24-27; Lk 21:25-33)

29 "A am nabalin na sangaw ye-yen na pagzigātān a mavit hapa ya pagsugiram na bilag ikid na hulan, yaga makutukutet sangaw ya bitwan kiden ta langit, a magkāhunnak kid. 30 A yen sangaw ya pagagayoy na ngamin kiden tolay nga awan mangurug gafu ta liwat da ta Tolayin nga taga Langit, te maita da sangaw ya lattog na en ta langitewan, te dumagut sangaw nga imatogkok ta kulam kiden, a mehulun sangaw tentu ya ngamin kasikanan ikid na kalalaki na Namaratu ewan. 31 A doban na hapa sangaw ya anghel na kiden ta pagsitang na masikan na amaryung petta uknudan da ya ngamin kiden tolay na nga taga ngamin paglelehutin.

32 "A intu mina pagnonotan muy ya keangarigan na taggaten, te am lumattog na ya lappaw na kiden a yen ya pakaitan ta darun na. 33 A kumanen hapa sangaw am dumatang na ya ngamin kiden nabidak tekamuy ta ayanin, te yen kid sangaw ya pakaitan ta tanagay na ya pagtolik. 34 A kakurugan ya ibar ku tekamuy ta sa magdulot ya ngamin kidin nabidak tekamuy ta awena para la masi na tolay kiden ta ayanin. 35 Te gagangay ta umawan sangaw ya ngamin langitewan ikid na lutakin, ammi awena mauli na ngamin inuhohug ku tekamuy.

Ya Maalap Ikid Na Mesirak (Mk 13:32-37; Lk 21:34-36)

36 "Ammi am kanu sangaw na araw ikid na oras ya pagtolik ta lutakin a awan ta makkamu, maski ta anghel kiden, a maski teyak, te intu la makkamu i Damakewan. 37 Ammi addu sangaw ya awan nakaparan ta datang ku, te pagka-ma da sangaw ya datang ku ta kuman na nepagka-ma na tolay kiden ta layusen ta araw ni mina Nowe en, 38 te aweda kurugan ta itta ya dulay awa pangākan da la, a iafura da la ya mangatawa, ikid na magboda abat ta araw na layusen. A nagkealud kid na ta danumen nga nagkalimat. 39 Ammi teg Nowe ikid nga mamattama a dana simarok kid na ta bapor na en nga dana pinadday na, te pake dakal ya layusen abat ta nalintab ya ngamin kiden kayu ikid na bagetay. A kumanen hapa sangaw ya kelogot na kadwan kiden ta datang na Tolayin taga Langit, 40 te maghebing sangaw magtarabaku ya duwa na lalaki ta uma, a ka-ma la sangaw maalap ya takday, a mesirak ya takdayen. 41 A magkaalsud hapa sangaw ya duwa na babbay nga magbayu, a ka-ma la sangaw maalap ya takday a mesirak ya takdayen.

42 "A mappya mantu ta if-ifunan muy ya bari muy, te awemuy amu am kanu sangaw na araw ya pagtoli na dafu muy. 43 A itan muy ta parigan muy sangaw ya natulisanen ta bali na, te am dana amu na mina ya oras na iange na tulisan a awena mina nasidug, te inifunan ya bali na en, petta awena natulisan. 44 A mappya ta dana magparan kanan hapa ta datang ku,

te am pahig muy sangaw ta awek para la dumatang, a yen hala sangaw ya datang ku," kunna.

Ya Keangarigan Na Awan Mekatalak
(Lk 12:42-46)

45 A ya takday para na keangarigan nga binida ni Hesus tekid a intu yan:
"Ya mekwenta ta mekatalak ikid na makanonot a intu hala ya kuman na tagabu en nga awan mangilogot ta dafu na en, te idulot na la ya magpakan ta anak na kiden ta kuman na nebar na dafu na en tentu. 46 A pake magāsāt hapa sangaw yen am datangān na dafu na en, 47 te intu sangaw ya pagtaronan na ta ngamin kiden kwa na. 48 Ammi ya tagabu en nga awan makanonot, a pahig na ta '**Oh, pake mabayag para ya datang na dafu ken,**' kunna, 49 a palpalukan na ya sakā tagabu na kiden, ikid na sakā makipaginum ikid na makipangan ta magkellaw kiden. 50 Ammi pagkama na sangaw ya datang na dafu na en gafu ta awena amu ya oras na datang na. 51 A kattaban na sangaw na dafu na en, kapye na pehulun ta magimmamappya kiden ta lugar nga pagzigātān da ikid na pagtatangitan da," kunna.

25

Ya Nakanonot Ikid Na Napapawang Ta Nonot

1 A sangaw binida ha ni Hesus ya takwan na keangarigan tekid;
"Am magdulot sangaw ya pangikerutan na Namaratu ta pagaddetan na arawin yan a datangan na sangaw ya tolay kiden ta kuman na mafulu kiden babbalatang nga umange nakibodan ta hiklam. Tagtakday ya balatang kiden ta zilag da tekiden umange dimafung ta lalaki en nangatawa. 2 A ya lima na balatang kiden a napāpāwang ya nonot da, 3 te aweda haman nanonot ya nagbalun ta gās na hilag da, 4 ammi ya nakanonot kiden a dana neparan da gās da, a nehulun da hapa ta agzilag da. 5 A gafu ta nagtalantan ya lalaki en nangatawa a sa nakakasidug ya babbalatang kiden, 6 ammi sangaw ta tangngan na hiklam a itta ya nagayag, '**Ittan ya lalaki en, emmuy na dafungan,**' kunda. 7 A alistu imivwat ya babbalatang kiden, a padakalan da ya gatang na hilag da kiden, ammi dulay te maazap hala ya hilag na napāpāwang kiden, a magadang kid hapa ta kadwan kiden.
8 'Ay mangatad kam bit ta gās na hilag muy O, te naazap ya hilag mi kiden,' kunda.
9 'A mappya ta alistu kanan ange ta maglaku kiden petta gumatang kam talo am awena sangaw makalannat na gās na hilag mi,' kunna hapa na nakanonot kiden.
10 "A tekid na umange gumatang a dumatang na hapa ya lalaki en, a ya nakanonot kiden nga dana nakaparan a nehulun kid na tentu nga simarok ta bali en nga pagbabodan da, a nelitup ya bali en. 11 A ta pagtoli na kadwan kiden balatang nga umange gumatang ta gās da a baran da hapa ya lalaki en ta umag na bali, '**Afu, ihukatan na kamin O,**' kunda. 12 Ammi netabbag na ta '**Aweta kam aamu,**' kunna la tekid.
13 "A yen mina ya pagnonotan muy petta awemuy sangaw melogot awa dana nakaparan kam mina, te awemuy hapa amu am kanu ya datang na Dafu muy," kun ni Hesus tekid.

Ya Magpataron Ta Pagba-nang Na
(Lk 19:11-27)

14 “A ya takday para keangarigan na pangikerutan na Namaratu ta tolay,
a kuman na takday tolay nga umange nagpasyar ta adayu na lugar. Te
dana inayagan na ya tagabu na kiden, petta isaned na ya pirak na tekid
petta taronan da mina ya paganak na pirak na en. 15 A ya takdayen
ya inatadan na ta limaribu, a ya mekaduwa en ya inatadan na hapa ta
dwaribu, a ya mekatallu en ya inatadan na ta maribu la, te intu neatad na
tekid ya kustu la en nga mataronan na tagtakday tekid, a sangaw nagtugut.
16 A ya naatadan ta limaribu a alistu ange magapag ta pagatutan na ta
pirak na en, a naba-bayag ta assang a nadaggan hapa ta limaribu ha.
17 Kumanen hapa ta naatadanen ta dwaribu, nadaggan hapa ya pirak na
en ta dwaribu ha. 18 Ammi ya mekatallu en nga naatadan ta maribu la a
enna haman nekali ya pirak na dafu na en, a netagu na haman ta umag na
lutak.
19 “A ta nepagpasa na addu na araw a dumatang hapa ya dafu na tagabu
kiden, a inayagan na kid ha petta tukin na kid ta kwa na. 20 Umange ya
takdayen nga inatadan na ta limaribu, a

‘Limaribu ya neatad mu teyak, Afu. Ye, nadaggan kun hapa ta
limaribu te mafuluribun ngamin,’ kunna.

21 ‘A mappya ka mantu na tagabu te awenak nelogot. A gafu ta
mekatalak ka nga magtaron ta assang a paturinan ta ka hapa petta
makaibbal ka ta addu. A mesipat kan mantu ta pagayayatan na dafum,’
kunna hapa na dafu na en tentu.

22 A sangaw umange hapa ya naatadan ta dwaribu, a

‘Dwaribu ya neatad mu teyak, Afu, te nadaggan kun hapa ta dwaribu
te appataribun ngamin,’ kunna.

23 ‘A mappya ka mantu na tagabu te awenak hapa nelogot. A gafu
ta mekatalak ka nga magtaron ta assang a paturinan ta ka hapa petta
makaibbal ka ta addu. A mesipat kan mantu ta pagayayatan na dafum,’
kunna hapa na dafu na en tentu.

24-25 A sangaw umange hapa ya naatadan ta maribu la. A ya uhohug na hapa
a

‘Ay, Afu, awek napadakal ya pirak men te nagburungak ta maabakak,
a yen ta enku nekali ta lutak petta itta hala sangaw ya itolik teko ta
datang mu, te amuk ta maporay ka na tolay, te pangalapām haman ya
awem minulan, yaga magba-nang ka ta banbannag na kadwan. A yeh,
alapam na ha, te itta ya ngamin kwam sina,’ kunna.

26-27 Ammi pake nagporay ya dafu na en, a

‘Kuga dupal ye-yan na tagabu nga matalakag. Am amum mantu ta
magba-nangak ta banbannag na kadwan a anu awem mantu nepagatut
ya pirak ku ta gumatut kiden petta madaggan mina ya pirak ku?’ kunna
hapa na dafu na en tentu.

28 ‘Azin muy mantu ya maribu en tentu a iatad muy ta magibbalen ta
mafuluribu,’ kunna.

29 “A yen mina ya pagnonotan muy, te kunna ten sangaw ta iturayan na
Namaratu ewan. Te ya mekatalak magtaron ta neatad tentu a madaggan
sangaw ya kwa na petta addu, ammi ya awan mekatalak a maazi sangaw
ya dana neatad tentu. 30 A ya kuman na tagabu en nga awan ta serbi
na a iabbang da sangaw ta agyan na sugiram, petta yen sangaw ya
pakatangtangitan na ta takit na,” kun ni Hesus tekid.

Ya Bida Na Kalneru Ikid Na Kalding

31 A ya takday para na keangarigan nga binida ni Hesus a intu yan:

"Am magtoli hala sangaw ya Tolayin taga Langit a pake mepaita ya
ngamin kalalaki na, a mehulun hapa tentu ya ngamin na anghel na kiden.
A am nakatogkok na ta agtuttudan na pagturay na, 32 a sa pagkakampatan
na hapa sangaw ya ngamin tolay ta atubang na en. A am sa nagkakampat
kid na a paggungayan na kid sangaw ta kuman na magtaronen nga
magpagungay ta kalneru ikid na kalding. 33 A ya kuman na kalneru kiden
a itun na kid ta kanawan na en, a ya kuman na kalding kiden a yen sangaw
ya itun na ta kanigid na en. 34 A ya uhohug sangaw na Ari en ta itta kiden
ta kanawan na en a
'Ikamuy ya pasinapān ni Damakewan, a magdulot kanan mantu
teyak, te mesipat kanan ta pangikerutan na Namaratu, te yen ya
neparan na tekamuy abat ta nekapadday na lutakin. 35 Te ikamuy ya
nangatad ta kanan ku teyaken nabisin, a teyaken gimtang a ikamuy ya
nangatad ta inuman ku, a teyaken nakipagsil tekamuy a ikamuy hala ya
nagpadulot teyak, 36 yaga inatadan dak hapa ta barawasi teyaken awan
ta nepagbarawasi, a kinahadan dak ta nepagtakit ken, a pinasyar dak
hapa ta nekabalud ken,' kunna sangaw na Ari en tekid.
37 Ammi pagpaka-lat da hapa sangaw ya ibar na tekid, a
'Kanu huden ya nepangpakan mi teko, Afu, ikid na nepangpenum
mi teko? 38 A kanu huden ya nepagpadulot mi ta nepakipagsil mu
tekami ikid na nepangatad mi ta pagbarawasim? 39 A kanu huden ya
nepagpasyar mi ta nepagtakit mu pase nekabalud mu?' kunda sangaw.
40 'A kakurugan ta kunna ten, te tekamuyen nangikallak ta
kaāassangan na kabagis ku kiden sin a mekwenta ta yen hapa ya
nepangikallak muy teyak,' kunna hapa sangaw na Ari en tekid.
41 "A ya uhohug sangaw na Ari en ta itta kiden ta kanigid na en a
'Umadayu kanan teyak, te mataguhali kanan, a mekabat kanan ta
afuyen nga awan maazap nga neparan na Namaratu teg Satanas ikid
na anitu na kiden. 42 Te maski nabisinak a awedak inatadan ta kanan,
a teyaken gimtang a awedak haman pinenum. 43 A teyaken nagdulot
tekamuy a awedak pinagdulot, a teyaken awan ta barawasi a awedak
inatadan ta pagbarawasik. A nagtakitak, a nabaludak, ammi awedak
tinagop kinahadan,' kunna sangaw tekid.
44 A pagpaka-lat da hapa sangaw ya uhohug na tekid, a
'Kanu huden, Afu, ya nekabisim ta awemi nepangikallak teko? A
kanu hud ya nepakainum mu ta awemi nepangpenum teko? A kanu
hud ya nepagdulot mu tekami ta awemi nepagpadulot teko? A kanu
huden ya awemi nepangatad teko ta kawan na nepagbarawasim, ikid
na nepagtakit mu, ikid na nekabalud mu?' kunda sangaw tentu.
45 'A kakurugan ta kunna ten, te tekamuyen awan nangikallak ta
kaāassangan na kabagis ku kidin a mekwenta hapa yen ta awemuyen
nepangikallak teyak,' kunna sangaw tekid.
46 A gafu ta kumanen a medob sangaw ye-yen kid ta magnayun na kapa-
gangan da, ammi ya mangurug kiden a yen kid sangaw ya mesipat ta
magnayun na pagtolayan," kun ni Hesus tekid.

26

Ya Pangipadangag Ni Hesus Ta Pasi Na
(Mk 14:1-2; Lk 22:1-6)

1 A ta nekabalin ni Hesus nangituldu ta keangarigan kiden ta ituldu na
kiden a takwan na ya nebar na tekid;

2 “Amu muy ta dwangagaw para la abat ta pyesta na Simana tam, a yen
sangaw ya panggafut da teyak petta pagappan dak papasin,” kunna tekid.
3 A ta pagbida na para la tekid a itta hapa ya miting na ngamin kiden
pinakadakal na Hudyo kiden ta bali ni Kaypas nga kadakalan na padi, 4 te
pagbabidan da am had kunna mina na panggafut da te Hesus ta awena
pakkamu na tolay kiden, petta papasin da.
5 “Ammi awetam mina gafutan ta ketta para la na pyesta en, talo am
magtatapil ya tolay kiden,” kunda.
6 A sangaw umange ig Hesus ikid na ituldu na kiden ta iten Betanya ta bali
ni Simonen nga nagkangaw ta idi. 7 A tekid para la nangnangan a itta hapa ya
babbay nga himebing te Hesus, a ibbalan na hapa ya botelya na bangog nga
pake mangina am melaku, a neburud na ta ulu ni Hesus. 8 Ammi nagporay
hapa ya ituldu na kiden ta babbayen, a nehuya da.
“Anu haman ta isayang mu ya bangogina? 9 Pade awa mangina mina
am melaku, petta meatad mina ya paga na ta pobre kiden,” kunda.
10 A ta pakadangag ni Hesus ta uhohug da tentu a nehuya na kid hapa.
“Annun muy haman ihuya ya babbayin? Awa mappya haman ya in-
ingwa na teyak. 11 Sigida itta haman tekamuy ya pobre kiden, ammi teyak
a awek sangaw sigida tekamuy. 12 A neburud na ya bangogin ta barikin
petta dana meparan ya barikin ta ketanam na. 13 A kakurugan hapa ya
uhohug ku tekamuy ta maski am had sin na lugar ya pakepadangagan na
damag ku ta ngamin paglelehutin a megindan hapa mebida ya iningwa na
babbayin yan, te panadamdaman da sangaw tentu,” kunna tekid.
14 A ta nekabalin na en a nagtugut hapa i Hudas Iskaryote nga takday
ituldu ni Hesus, te umange nakitulag ta padi kiden. 15 A ta datang na tekid a
“Piga hud sangaw ya iatad muy teyak am uffunan ta kam manggafut te
Hesus?” kunna tekid.
A nagtatulagan da ya tallufulu hukal na pirak. 16 A yen hapa ya pamegafu ni
Hudas nga magapag ta mappya na araw ta pangitalaba na te Hesus.

Ya Pangitalaba Ni Hudas Te Hesus
(Mk 14:12-21; Lk 22:7-23; Jn 13:21-30)

17 A ta napolu en araw ta pyesta na Simana na Hudyo kiden am mangan
kid la ta panen nga awan bumlad a umange ya ituldu na kiden tentu, a
pinohutan da am had sin na lugar ya pangiparanan da ta pamurab da ta
Simana. A nebar na tekid ta
18 “E kam ta ili ta bali na kofun ken, a ‘**Dinob na kami na Mistro mi en,**’
kummuy sangaw tentu, ‘**te mangan kami kan ta pamurab mi ta Simana
ta bali min, te abikan na ya pasi na,**’ kummuy sangaw tentu,” kunna.
19 A enda ibalin ya nebar na en tekid, a neparan da ya pamurab da ta Simana.
(Mk 14:17-21; Lk 22:14-22; Jn 13:1-30)
20 A ta furab a nakikkanan ig Hesus ikid na mafulu duwa kiden ituldu na.
21 A tekid para la nagkakan a naguhohug hapa i Hesus.
“Kakurugan ta takday sangaw tekamuy ya mangitalaba teyak,” kunna.
22 A gafu ta nebar na en a nagdadamdam kid na, a ya tagtakday kid hapa ya
nagpohut tentu,
“Iyak hud ya kinamen, Afu?” kun na tagtakday tekid.
23 “Intu sangaw mangitalaba teyak ya nakipagkammat teyak ta ping-
ganin. 24 A gagangay ta masi sangaw ya Tolayin taga Langit ta kuman
na nesurat na aglavunen, ammi maski kunna ten a kakallak hala sangaw
ya mangitalaba tentu, a mapmappya mina ta awena neanak, petta awena
mina metalaba magliwat,” kunna tekid.

25 A yen hapa ya nepagpohut ni Hudasen nga manggakkad mangitalaba tentu.
“A iyak hud, Afu, ya kinamen nga mangitalaba teko?” kunna.
“Maski iko,” kunna hapa ni Hesus tentu.

Ya Pagpakan Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden
(Mk 14:22-25; Lk 22:19-24)

26 A tekid para la nagkakan a nangalap i Hesus ta pan kapye na nepakimallak, kapye na hapa ginadgadwa, a sangaw nesaned na ta ituldu na kiden.
“Yeh, kanan muy yan te ye-yan barikin,” kunna.
27 A sangaw inalap na hapa ya basu na binarayangen kapye na ha nepakimallak, a sangaw negawat na hapa tekid,
“Yeh, sa uminum kam ta isin, 28 te yan ya dagak nga magarut sangaw, te yen sangaw ya mangipasikkal ta pakitulagan na Namaratu, petta mapakoma na ya liwat na addu na tolay. 29 Ammi ibar ku hapa tekamuy ta awek sangaw makipaginum tekamuy abat ta panginum tam sangaw ta bagu na inuman ta pangayayat tam ta pagariyan ni Damakewan,” kunna.
30 A ta nekabalin da uminum a nagkakansyon kid nga nangdayaw ta Namaratu, kapye da umange ta Bagetay na Olibo.

Ya Panglavun Ni Hesus Ta Pangiwagak Da Tentu
(Mk 14:27-31; Lk 22:31-34)

31 A ya takday ha na uhohug ni Hesus tekid a
“Amuk ta pakigungayān dak sangaw ta hiklamin yan ta kuman na nesurat na aglavunen ta palungu araw, te ya uhohug na aglavunen a
‘**Papapasi sangaw na Namaratu ya magtaron a makutkutet sangaw ya kalneru kiden,**’ kunna ta surat na en.
32 Ammi sangaw am matolayak hala a mapa-polu yak sangaw ammi tekamuy nga ange ta iten Galileya,” kunna.
33 “O maski pakigungayān na ka na kadwan, Afu, aweta ka sangaw pakigungayān,” kunna hapa ni Pedru tentu.
34 “Maski ilemad nak hala sangaw ta mamillu ta hiklamin yan ta awena para la pagtareknay na manuk,” kunna hapa ni Hesus tentu.
35 “Ay awan, Afu, maski ikabat dak sangaw teko papasin a aweta ka sangaw ilemad,” kunna ha ni Pedru.
A kumanen hapa ya nepasikkal na kadwan kiden ituldu na.

Ya Pakimallak Ni Hesus Ta Lugar Na Getsimani
(Mk 14:32-42; Lk 22:39-46)

36 A ta datang da ta Bagetay na Olibo a nagdulot kid ta lugaren nga nagngagan ta Getsimani, a ya uhohug ni Hesus tekid a
“Magtuttud kanan ta isin te eyak bit yo tewan makimallak,” kunna.
37 Ammi nehulun na hapa ig Pedru ikid na duwa kiden anak ni Zibadeyu. A sangaw nepagka-ma na hapa ya pagdamdam na, a pake nagburung na.
38 “Kuga ipasik de ya sikan na damdam kin. Magyan kam la sin a awemuy la masidug,” kunna tekid,
39 a sang imadayu tekid kapye na nagtakab ta lutak nga nakimallak.
“Ikallak nak, Amang, te am mabalin mina a ilillik nak haen ta pagzigātān kin nga nekarim teyak. Ammi maski kunku a bakkan mina ta yen ya magdulot, te mappya ta ikayat men ya idulot ku,” kunna ta pakimallak na.
40 A tentu en nagtoli teg Pedru a masidug kid na, a
“Anu hud, awemuy hud maattaman ya awan masidug ta maski takday la na oras? 41 Awemuy la masidug, te makimallak kam mina petta awemuy

mina maayayyaw, te maski am malogon ya nonot muy a makafuy ya bari muy," kunna.
42 A umange ha nakimallak ta kuman na intu en.
"Am uray mu, Amang, ta awek melillik ta iatad men teyak nga pagzigātān ku a mappya mantu ta yen ya magdulot," kunna.
43 A sangaw nagtoli ha ta ituldu na kiden, a masidug kid ha, te awena makaladdang na mata da. 44 A gafu ta kumanen a nagtugut ha ange nakimallak, a pamillun na hala ya kuman na nepakimallak na en.
45 A ta nepagtoli na ha ta ituldu na kiden masidug a
"Ayanin hud ya agkakasidug ikid na agibannag? Itan muy ya oras awa ayanin ya ange na mangitalaba ta Tolayin taga Langit petta igawat na ta awan kiden mangurug ta Namaratu. 46 Imivwat kanan, te entanan, te ittan ya mangitalaba teyak," kunna tekid.

Ya Paggafut Da Te Hesus
(Mk 14:43-50; Lk 22:47-55; Jn 18:1-11)

47 A ta pagbida para la ni Hesus ta ituldu na kiden a dumatang na i Hudasen, a nehulun hapa tentu ya awan bababang na tolay nga dinob na pinakadakal da kiden ikid na padi kiden, a nagibbal kid hapa ta kampilan ikid na paluk. 48 A dana nebar na mangitalaba en ya pagsenyas na sangaw ta kahulun na kiden petta amu da ya gafutan da.
"Ya amuyan ku sangaw a yen ya gafutan muy, te intu yen," kunna.
49 A gafu ta kumanen a nagdaretyo i Hudas te Hesus a
"Itta yak O, Afu," kunna tentu, kapye na inamu.
50 "A iko mantu, Kofun," kun ni Hesus tentu, "Aran, ialistum mantu ya neangem sin," kunna hapa tentu.
A umabikan hapa ya kadwan kiden tolay, a ginafut da i Hesus. 51 A ka-ma la sinukkut na takday kahulun ni Hesus ya kampilan na en, a kinattab na ya takday tekid ta bangbang na en a newasik na. Intu kinattab na ya tagabu na kadakalan na padi. 52 Ammi ginamman hapa ni Hesus ya nangkattaben,
"Ialag mun ya kampilamina, te am intu ikatalak mu ya pangkattab mu awem hud sangaw masi ta kattab? 53 Am awek mina ikayat magafut a awek hud magadang te Damakewan, a doban na ta alistu ya nasurok ta limafulu ribu na anghel petta ikerutan dak mina. 54 Ammi am kunna ten a had kukunna sangaw magdulot na uhohug na surat kiden?" kunna tentu.
55 A sangaw naguhohug hapa i Hesus ta tolay kiden nga nanggafut tentu.
"Anu dulayak hud na tolay, petta endak gafutan konsu kampilan ikid na paluk ta kuman na panggafut muy ta tulisan? Kinanghahawak haman imatuttud ta simbaanen nga nangituldu, a anu bakkan ta yen ya nanggafutan muy teyak? 56 Ammi gagangay ta kunna sin ya tinarabaku muy petta magdulot ya nesurat na aglavun kiden," kunna.
A yen hapa ya nepangiwagak na ituldu na kiden tentu, te nagbabilag kid na.

Ya Pangidarum Da Te Hesus
(Mk 14:53-65)

57 A ya nanggafut kiden te Hesus a neange da ta bali ni Kaypas nga kadakalan na padi, te yen ya nagaammungan na mangituldu kiden ikid na pinakadakal na tolay kiden. 58 Ammi te Pedru a tinultulitul na kid hapa abat ta bagaw na bali en. A tentun nakasarok ta bagawen a nakipagtuttud hapa ta maggwardya kiden, petta itan na am anu ya pagbalinān na pangidarum da te Hesus.

59 A ya padi kiden ikid na ngamin kiden nagkonsihal a apagan da ya pangi-
pasikkal da ta liwat ni Hesus petta pangpapasin da mina tentu. 60 Ammi
awan ta naapagan da, te maski am addu ya nagtayuk nga nagtulad a
nagimpagsil haman ya inuhohug da. A ta kapozyanan na a nagtayuk ya
duwa na mangipasikkal ta tulad da, 61 a ya uhohug da hapa a
"Ya kuman na nadangag mi ta uhohug na inin a itta kan ya pakapangwa
na nga mangkutkutet ta simbaan na Namaratu kapye na ha patayukan ta
las-ud na talluhaw," kunda.
62 A sangaw nagtayuk hapa ya kadakalan na padi, kapye na naguhohug te
Hesus.
"Awan hud ta tabbag mu? Anu mantu ya uhohugam ta ipaliwat na duwa
kiden teko?" kunna.
63 Ammi awena la nagasitang i Hesusen. A nagsitang ha ya padi en ta
"Magsitang kan, a magpagasingan ka ta sigatolay na Dyos. Ibar mu
mantu am iko ya Ari en nga Anak na Namaratu ewan," kunna.
64 A ya tabbag hapa ni Hesus tentu a
"A iko haman ya nangibar, ammi ibar ku hapa tekamuy ta makipaita
sangaw ya Tolayin taga Langit nga makipagtuttud ta agtuttudan na Sep-
pakapangwa ta Ngamin, te magtoli hala sangaw sin nga imatuttud ta
kulam kiden," kunna.
65 "**Agayaya!**" kun na hapa na kadakalan na padi ta pakadangag na ta
uhohug ni Hesus, kapye na pinissang ya salnuk na pagpadi na gafu ta
katupag na en ta inuhohug ni Hesus.
"Naguhohug yan ta dulay, te igitta na haman ya bari na ta Namaratu
ewan," kunna. "A masapul hud para ya mangipasikkal ta liwat na awa
ikitanan hapa la ya nakadangag ta uhohug na. 66 Anu mantu ya uray muy
tentu?" kunna ha.
"A mappya ta mapapasi!" kunda.
67 A sangaw inuparan da ya mukat na en, yaga pinalpaluk da. A linaplappag
na hapa na kadwan, kapye da ibar ta
68 "O Kristu, ibar mu am inya ya naglappag teko, te malalaki ka haman
maglavun," kunda.

Ya Pangilemad Ni Pedru Te Hesus
(Mk 14:65-72; Lk 22:56-62; Jn 18:25-27)

69 A ta pagimbestigar da para la te Hesus a itta la i Pedru ta bagaw na bali
en, te imatuttud la ten. A sangaw imabikan te Pedru ya takday babbay nga
tagabu, a
"Maski iko hapa ya takday kahulun ni Hesusen nga taga Galileya,"
kunna tentu.
70 Ammi nelemad na ta atubang na ngamin kiden nakadangag,
"Amuk hud am anu ya ikayat mu uhohugan teyak," kunna,
71 kapye na sang umadayu tagad ta sasarokanen. Ammi itta hapa ten ya
takday ha na babbay nga nakelasin tentu, a netuldu na i Pedru ta katayukan
na kiden.
"Yeyan hapa ya takday kahulun ni Hesusen taga Nasaret ta iten
Galileya," kunna tekid.
72 Ammi nelemad na ha,
"Pagasingan ta Dyos am amuk ya tolayina," kunna.
73 Awena para la nabayag a umabikan tentu ya kadwan kiden imatayuk ta
iten, a
"Talaga ta iko hapa ya takday kahulun na te italaba na ka na agbalikas
mu," kunda tentu.

74 “Atsi O, pagasingan ta Dyos am tulad ya uhohug ku, awek malat amu
ya tolayina,” kunna ha naglemad.
A ka-ma la nagtareknay ya manuk, 75 a yen hapa ya nepakanonot ni Pedru
ta uhohug ni Hesus tentu, te ‘**Mamillu ka mangilemad teyak ta awena
para la pagtareknay na manuk,**’ kunna. A insigida nagtugut i Pedru en,
a masikan nagtangit.

27

Ya Pagimbestigar Na Gubernador Te Hesus Ikid Na Pasi Ni Hudas
(Mk 15:1-5; Lk 23:1-12; Jn 18:28-38)

1 A tentun araw a nagkakampat para la ya padi kiden ikid na pinakadakal
na tolay kiden, a nagtatulagan da ya pasi ni Hesus. 2 A sangaw ginalutan da
kapye da neuhet, te enda idarum ta atubang ni Pilato nga gubernador nga
taga Roma.
3 A ta pakkamu ni Hudasen ta papasin da i Hesus a nebabawi na ya
nepangitalaba na tentu, a netoli na ya piraken nga neatad na padi kiden ikid
na pinakadakal kiden.
4 “Nakaliwatak, te netalabak haman ya awanen ta liwat,” kunna tekid.
“A nekabat kami hud ta iningwam? Problemam yana,” kunda hapa
tentu.
5 A gafu ta kumanen a enna newarad ya pirak kiden ta umag na simbaanen,
otturu enna ginalutan ya hul na en kapye na nagbesin.
6 A ta nepakaakut dan ta pirak kiden a inalap na padi kiden, a
“Anu mina ya pagserbi na inin? Te madi am metun ta pundo na
simbaanin, te paga na daga na tolay,” kunda.
7 A tekid na nabalin nagbabida ta pangusar da ta piraken a enda negatang ta
lutak na magdammili, petta itta ya ketanaman na tolay kiden nga taga adayu
na lugar nga nasi ta ili na Herusalem. 8 A gafu ta piraken nga negatang da ta
lutaken a ‘**Lutak na Daga**’ ya nangingaganan da ta lutaken. 9 A kumanen
nagdulot hapa ya nesurat na aglavunen mina Heremyas, te ya uhohug na
en a

‘**Inalap da ya tallufulu hukal na pirak nga nagtatulagan na Hudyo
kiden ta gatad na angat na en,**
10 **a negatang da ta lutak na magdammili en,
te kumanen ya uray na Namaratu,**’ kunna.

11 A i Hesusen hapa a pinagtayuk da ta atubang na gubernadoren, petta
imbestigaran na.
“Anu, iko hud ya nebar da en nga Ari na Hudyo kiden?” kunna te Hesus,
“A iko mina ya mangibar,” kunna hud la ni Hesus tentu.
12 A addu hapa ya nepaliwat na padi kiden tentu ta gubernadoren, ammi
awena pulus nagsitang ni Hesus ta pangpaliwat da tentu. A ya uhohug na
gubernadoren te Hesus a
13 “Anu awem hud madangag ya ngamin ipasikkal da ta liwat mu?”
kunna hapa ni Pilato tentu.
14 Ammi awena kad tumabbag maski ta takday la na uhohug, a pake
nepagpaka-lat na gubernadoren.

(Mk 15:6-15; Lk 23:13-25; Jn 18:39-19:16)

15 A ya gagangay na gubernadoren ta idi am araw na mayor na pyesta
na Hudyo kiden a pohetan na ya takday mabalud nga pinili na tolay kiden.
16 A ta nepangidarum da te Hesus a dana ittan ya takday nabalud nga
magngagan te Barabas, a malalaki hapa namadday ta dulay ta idi. 17 A gafu

ta nagaammung na ya tolay kiden a pinohutan ni Pilato tekid am inya ya ikayat da pohetan.
"Had sin mina ta duwa kidin ya ikayat muy ta pohetan ku? I Barabas ya ikayat muy, ono i Hesus nga magngagan hapa ta Kristu?" kunna.
18 A yen ya nebar na ta tolay kiden nga nagaammung, petta damagan na tekid am inya ya ikayat da, te dana amu na ta nedarum na pinakadakal da kiden i Hesusen gafu ta katupag da tentu. 19 A tentu en para la imatuttud nga magindag ta uray da a itta hapa ya enna nepadamag na atawa na en tentu.
"Awem la mekabkabat ta panggakkad da ta tolayina nga awan ta liwat, te pake nazigatanak ta hiklamen gafu ta tarinap ku tentu," kunna kan.
20 Ammi ya padi kiden ikid na pinakadakal kiden a sinansanat da ya tolay kiden petta ipasikkal da ya pakauhet ni Barabas, petta i Hesus mina ya papasin da. 21 A sangaw pinidwa ni Pilato ya pohut na ta tolay kiden,
"A anu ya uray muy ta duwa kidin, had sin mina tekid ya pohetan ku?" kunna ha tekid.
"I Barabas!" kunda hapa.
22 "A anu mantu ya uray muy te Hesusin nga magngagan te Kristu?" kunna ha ni Pilato tekid.
A giaggayan kid na ta "**Pagappam ta kayu,**" pakakin kid.
23 "Te anu hud, anu hud ya liwat na?" kunna hapa.
Ammi pake giaggayan kid ha ta masikan ta "**Pagappam ta kayu, pagappam ta kayu,**" pagkin kid ha.
24 A gafu ta awena mapagimmang ni Pilato ya tolay kiden, te yaga magtat-apil kid na a nagpaalap ta palanggana na danum, kapye na binaggawan ya kamat na kiden ta atubang na tolay kiden.
"Itan muy na, nabaggawan kun ya kamat ku kidin, petta amu muy ta awan ta liwat ku ta pasi na tolayin yan. Ikamuy hapa la ya makkamu tentu," kunna tekid.
25 "Onay, ikami ikid na anak mi kiden ya makkamu ta pasi na," kunda.
26 A gafu ta kumanen a pinohet na i Barabasen, a nepapaligat na i Hesus, kapye na negawat ta suddalu na kiden, petta enda pagappan ta kayu.

Ya Pamābānglu Na Suddalu Kiden Te Hesus (Mk 15:16-20)

27 A ta nepanggawat na suddalu kiden te Hesus a neange da bit ta umag na bali na gubernadoren, a sa nangkalihung hapa ya ngamin batalyon da. 28 A inazi da ya salnuk ni Hesusen, kapye da nesalnuk tentu ya darag na ga-gamit nga kuman na salnuk na ari. 29 A sangaw nangwa kid hapa ta sangngat na sit kapye da nesangngat ta ulu na en, yaga nepaibbal da tentu ya kulang na biraw petta kuman na baston na. A namalentud kid na ta atubang na en ta pamābānglu da tentu, a
"Ihi, malalaki ya Ari na Hudyo kiden," kun na kampon na dayaw da tentu.
30 A ta nekabalin da en a inuparan da hapa, kapye da inalap ya biraw na en, a nepalpaluk da ta ulu na en. 31 A tekid na nabalin a inazi da ya salnuk na en darag, kapye da ha netoli ya dana en salnuk na, a neuhet dan petta pagappan da.

Ya Pagpaappa Da Te Hesus (Mk 15:21-31; Lk 23:26-43; Jn 19:17-27)

32 A tekiden nakauhet ta irwangan na ili a nesimmun da ya takday tolay nga nagngagan ta Simon nga taga Sirene, a intun ya kinalbatan da nga pinagagtu ta pagappan ni Hesus. 33 A ta datang da ta nengagan da en Golgota

(intu hala kettayan na Balontok), 34 a pinenum da i Hesusen ta binarayang
nga kinihun da ta apdu, ammi tentu en nakakakkap a inawenan.
35 A ta nekabalin na nepagpaappa da tentu a nagbabinununtan da ya
barawasi na kiden, 36 a nagtuttud kid na nga naggwardya tentu. 37 Itta hapa
ya nesurat da ta utun na ulu na en petta mebasa ya pangpapasin da tentu,
"**Ye-yan i Hesus nga Ari na Hudyo kiden,**" kun na surat da, 38 te itta hapa
ya duwa na tulisan nga pinagappa da ta dwaakub ni Hesus. 39 A kada itta ya
nagtalib ta nagappan ni Hesus a nelutab da ya pangidadula da tentu.
40 "Agu ta itta ya pakapangwam nga mangkutukutet ta simbaanen
kapyem ha patayukan ta las-ud na talluhaw? A ikerutam mantu ya barim
ta pakapangwamina," kun na kadwan.
"A am gagangay ta iko ya Anak na Namaratu a dumagut kan mantu ta
krusina," kunna hapa na kadwan.
41 Tumubbat hapa mangidadula tentu ya padi kiden ikid na mangituldu
kiden ikid na kadwan kiden pinakadakal na tolay kiden.
42 "Intu kan ya nangikerutan ta kadwan, ammi awena mekerutan ya
bari na en," kun na kadwan.
"Intu pon ya Ari na Istralita kiden, a mappya mantu ta dumagut na ta
krus, petta itta mina ya pangurugan tam tentu," kunna hapa na kadwan.
43 "Nekatalak na kan ya Namaratu, a am itta ya pangkenga na Namaratu
tentu a ikerutan nan mina, te '**Iyak ya Anak na Namaratu,**' kunna paen,"
kunna para na kadwan.
44 A kumanen hapa ya pangidadula na tulisan kiden tentu nga pinagappa da
ta dwaakub ni Hesus.

Ya Pasi Ni Hesus
(Mk 15:33-41; Lk 23:44-49; Jn 19:28-30)

45 A tentun pagtangnganan na araw a nagsugiram na ya ngamin na
paglelehut da en ta kuman na hiklam abat ta tallu na oras. 46 A ta mekatallu
en na oras a nagayag i Hesus ta masikan, "**Ilay, Ilay, lama sabaktani,**"
kunna ta agsitang na Hudyo kiden. A ya ikayat na uhohugan na ayag na en
a "**Dyos ku, Dyos ku, anu haman ta nagtalekudan nak,**" kunna.
47 "**Anu, ayagan na de i Eliyas?**" kunna hapa na kadwan kiden nga
nagbuya tentu. 48 A alistu nagbilag ya takday tekid nga ange nangalap ta
kuman na ga-gamit, kapye na tinunan ta suka, a sangaw nesukil na ta ud na
biraw te Hesus petta inuman na mina. 49 Ammi ya nebar na kadwan kiden
a
"Awem bit la, te itan tam la bit am enna sangaw ikerutan ni Eliyasen,"
kunda.
50 A sangaw nagayag ha i Hesus ta masikan, a yen hapa ya nepakasukkut na
kahalwa na. 51 A negindan hapa napissang ya zingzingen nga ga-gamit ta
umag na simbaan en. Namegafu napissang ta utun abat ta akban. A naglu-
nig hapa ya lutak abat ta nakassib ya batu kiden, 52 yaga nahukatan hapa
ya tanam kiden, te natolay hala ya addu na nagpasi kiden nga nangurug ta
Namaratu ta palungu araw, a imuhet kid ta tanam da kiden. 53 A sangaw ta
nekatolay hapa ni Hesus a umange kid ta ili na Herusalem, a nakipaita kid ta
addu na tolay ten. 54 Ammi ta nepasi ni Hesus ta nagappan na en a itta hapa
ya takday kapitan ikid na sakā suddalu na kiden nga nagtaron ta pasi na. A
tekid na hapa nakaita ta lunigen, ikid na ngamin kiden napadatang, a pake
nagtalaw kid na, "**Kakurugan kad ta Anak na Namaratu yan,**" kunda.
(Mk 15:42-47; Lk 23:50-56; Jn 19:38-42)

55 A ta medyo adayu ta nagappan ni Hesus a itta hapa ya addu na babay nga
mangita tentu, te ikid ya dana dimmagdag tentu tentu en nagafu ta lugar na
Galileya, te inuffunan da. 56 A nehulun hapa tekid i Mariya Magdalena, ikid
ni Mariya nga hina nig Santiago ikid ni Hose, ikid na atawa ni Zibadeyu.
57 A itta hapa ya takday ituldu ni Hesus nga naba-nang nga nagngagan te
Hose, a taga ili na Arimateya. 58 A ta furab ta nepasi ni Hesusen a umange i
Hose ta bali ni Gubernador Pilato, a inadang na ya bari ni Hesus petta itanam
na, a nebar ni Pilato ta meatad hala tentu. 59 A inalap na mantu ya bari na
en, a finutefutan na ta bagu na furaw na ga-gamit, 60 otturu enna netanam
ta kababagu na tanam nga nakali ta batu ta kuman na kweba. A sangaw
nadokalig na ya dakal na batu ta irwangan na tanamen petta namunitan, a
sangaw nagtugut. 61 Ammi pa nasirak bit ten ig Mariya Magdalena ikid na
takdayen Mariya, te umatuttud kid ta bikat na tanamen.
62 A ta lalakwat ta Sabadu a umange ya padi kiden ikid na Pariseyu kiden
ta bali ni Pilato gafu ta ibar da tentu.
63 "Itta ya nanonot mi, Ser, te ya takday para na tulad na nagtuladen
ta katolay na para la en, a '**Matolayak hala sangaw ta kabalinan na
talluhaw,**' kunna kan. 64 A mappya mantu ta mangidob ka mina ta
maggwardya ta tanam na en abat ta mekatallu araw, petta awena sangaw
makaange na ituldu na kiden nga magtakaw ta bari na en. Te am '**Natolay
hala ya nasi en,**' kunda sangaw ta tolay kiden a pake dulay sangaw ya
tulad da ammi ta tulad na dafu da en," kunda tentu.
65 "A aran ay, mangalap kam mantu ta suddalu kiden, a paggwardyan
muy kid ta kustu na paggwardya," kun ni Pilato tekid.
66 A ta nepangalap da ta suddalu kiden a umange kid ta agyan na tanamen, a
dinirkatan da ya nelitupen batu ta tanamen, petta maita sangaw am maazi
ya batu en, a nesirak da hapa ya suddalu kiden nga maggwardya.

28

Ya Pagtolay Hala Ni Hesus
(Mk 16:1-8; Lk 24:1-12; Jn 20:1-10)

1 A ta nekabalin na araw na agimmang na Hudyo kiden ta pagkarawan
ta Liggu a umange ig Mariya Magdalena ikid na takdayen Mariya ta tanam
ni Hesusen. 2 Ammi dana itta ya masikan na lunig, te umangen ya takday
na anghel na Namaratu nga nagafu ta langit, a dinokalig na ya batu en nga
nelitup ta tanamen kapye na nagtuttudan. 3 Kuman na kaitan na kilat ya
bari na anghelen, a awan ta pangiduman na furaw na barawasi na en. 4 A
ya suddalu kiden hapa nga nanggwardya a nagapilpilpig kid hapa ta talaw
da en ta anghelen, a nagkapedda kid na ta kuman na pagpasi da.
5 A ta datang na babay kiden a itta para la ya anghelen a
"Awemuy la magtalaw," kunna, "te amuk ta apagan muy i Hesusen nga
pinagappa da, 6 ammi awan na sin, te natolay hala ta kuman na nebar na
en tekamuy. Maski e kanan sin, te itan muy ya nagiddan na bari na en. 7 A
alistu kam sangaw magtoli ta ituldu na kiden, te ibar muy sangaw tekid
ta natolay hala ya nasi en, a maita da sangaw ten Galileya, te mapmapolu
ammi tekid. Aranan, te yen la ya ibar ku tekamuy," kunna tekid.
8 A alistu kid na nagtugut ta tanamen ta talaw da en, ammi nekihu hapa ya
dakal na talak da. A nagbilag kid na ange nangipadamag ta ituldu na kiden,
9 ammi ka-ma la nesimmun na kid ni Hesus ta dalanen.
"O ey, itta kanan," kunna tekid.

A enda inahakupan ya takki na kiden, a dinayawan da. A ya uhohug na hapa tekid a
10 “Awemuy la magtalaw, te emmuy ibar ta kabagis ku kiden ta e kid
mina ta iten Galileya, te maita dak sangaw ten,” kunna hapa tekid.

Ya Pagreport Na Naggwardya Kiden

11 A ta nepagtugut na babay kiden a nagtolin hapa ya kadwan kiden naggwardya ta ili, te enda nedanug ta padi kiden ya naita da ta agyan na tanamen tekiden naggwardya. 12 A gafu ta kumanen a nagkakampat ha ya pinakadakal na Hudyo kiden kontodu naggwardya kiden, a nagbabidan da ya uray da. A nagtatulagan da ta maatadan ya naggwardya kiden ta pirak petta magtulad kid. A nebar da tekid ya bidan da sangaw ta tolay kiden.
13 “ ‘Umange ya ituldu na kiden ta hiklam, a netammang da ya bari ni
Hesus tekami en nagkasidug,’ kummuy tekid.
14 “A am angarigan ta madamag sangaw na gubernador ta nasidug kam
ta nepaggwardya muy a ikami hala sangaw ya makkamu magbida tentu,
petta awan sangaw ta dulay tekamuy,” kunda tekid.
15 A inalap da mantu ya piraken a enda nepadangag ya kuman na netuldu na padi kiden tekid. A ye-yen na bida ya isansaned na Hudyo kiden ta ngamin kiden lugar na sakā Hudyo da kiden maski abat ta ayanin.

Ya Pakipaita Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden
(Mk 16:14-18; Lk 24:36-49; Jn 20:19-23)

16 A ya mafulu takday kiden na ituldu ni Hesus a umange kid hala ta lugar na Galileya ta nebar na en bagetay nga pangdafungan na tekid. 17 A tekiden nakaita tentu a namalentud kid na nga nangdayaw tentu. Ammi ta kadwan a aweda kurugan ta intu in yen. 18 A ya uhohug ni Hesus tekid a
“Iyak ya nagitunan na Namaratu ta ngamin makkwa ta langit ikid na
lutak. 19 A ta ayanin a doban ta kanan, te e kam sangaw ta ngamin
tolay ta ngamin paglelehutin petta magalap kam ta dagga na itulduk
kidin. Zigutan muy sangaw ya mangurug petta mesipat kid tekami ni
Damakewan ikid na Kahalwa na en. 20 A sage ituldu muy kid hapa petta
kurugan da hapa ya ngamin nepatarabakuk tekamuy. A nonotan muy
yan: sigida itta yak la tekamuy nga mehulhulun abat ta pagaddetan na
arawin yan,” kunna.

Ya Nesurat Ni Markus Gafu Te Hesus Kristu

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ya ngagan na nagsuraten ta isin na surat a Markus. A ta ketta ni Hesus ta lutakin a medyo babagu para la i Markus, ammi nehulun de te Hesus ta kadwan eyan na, te anu kawagan na amu na ya mangisurat ta katolay ni Hesus. A ta kuman na uray na kadwan a i Markus ya babagu en nga sakā ginafut na suddalu kiden ta nepanggafut da te Hesus (itam Mar. 14:51), ammi nakaibbat hala i Markus, te ya barawasi na en la ya ginafut da, ammi newasik na ya barawasi na en kapye na nagbilag nga nauhagan.

I Markus hapa ya nehulun teg Pablu ikid ni Barnabas ta napolu en ange da pangipadangag ta damag ni Hesus, te nagkasinsin kid ni Barnabas. Ammi intu dulay te nagtammangan na kid ni Markus ta aweda en para la pangibalin ta pangipadangag da.

A ta mekaduwa na ange da a ikayat ni Barnabas ta mehulun ha i Markus ammi awena ikayat ni Pablu gafu ta nagtammangan na kid ta idi, a yen ta naggungay kid, te inalap ni Barnabas i Markus, a i Silas ya inalap ni Pablu.

Ammi ta nepagpasa na addu na darun a nagsikan de ya pangurug ni Markus, te nesurat ni Pablu ta doban da mina i Markus tentu, petta uffunan na i Pablu ta tarabaku na nga mangituldu ta uhohug na Namaratu. A ya nesurat ni Markus gafu te Hesus a intu yan:

Ya Nepadamag Ni Hwan Ta Tolay Kiden
(Mt 3:1-12; Lk 3:2-17; Jn 1:6-8, 19-28)

1-2 Ya fun na Bida ni Hesus Kristu nga Anak na Namaratu ewan a intu yan ta kuman na nesurat na aglavunen mina Isayas:

"**Ya uhohug na Namaratu ta Anak na en a**
'**Dangagam, Anak ku, te itta sangaw ya doban ku nga mapmapolu ammi teko,**
te intu sangaw ya mangipadangag ta iangem,' **kunna.**
3 **Te ya nebar na en nga mapmapolu a makipaita sangaw ta kawanan na babali,**
a iayayag na sangaw ya tabarang na ta tolay kiden,
petta makaparan kid mina ta datang na Dafu tamen, petta malogon mina ya iange na tekid," kun na surat ni Isayas.

4 A gafu ta kumanen a nakipaita hala ya binida ni Isayasen ta kawanan na babali, a intu hala i Hwan nga nangzigut ta tolay kiden, a kinasaba na kid.

"Ulin muy ya gagangay muy a zigutan ta kanan, petta pakoman na Namaratu ya liwat muy kiden," kunna.

5 A umange tentu ya addu na tolay taga ili na Herusalem, ikid na ngamin kiden lugar ta Hudeya. A dana nebosag da ya liwat da kiden tentu, kapye na kid zinigut ta karayan na Hurdan. 6 A ya gagangay ni Hwan a nagbarawasi ta pinadday da en nga nagafu ta dutdut na kamelo, a sebarekas hapa ta lalas. A intu la kanan na ya dudun ikid na tahu na kalaba. 7 A ya nepadangag na para a

"Itta sangaw ya ange ta gafan ku nga pake dakdakal ya pakapangwa na ammi teyak, te maski la awek megitta makitagabu tentu nga mangubad ta sapatos na kiden. 8 Te maski zinigut ta kam ta danumin, a intu sangaw ya mangpasinap tekamuy ta Kahalwa na Namaratu," kunna.

Ya Pangzigut Ni Hwan Te Hesus
(Mt 3:13-17; Lk 3:21,22)

9 A ta arawin yen hapa la a nagganwat hapa i Hesus ta agyan na en ten
Nasaret ta lugar na Galileya, a dumatang hapa ta karayan na Hurdan, te
umange hapa pazigut te Hwan. 10 A ta nepakagon ni Hesus ta danumen
a naita na ta bimangrit ya langit, a nagsunak ya Kahalwa na Namaratu ta
kuman na kalapati, a nagpotun na tentu. 11 A nepagka-ma na hapa kan ya
naguhohug tentu ta langit:
"Iko ya Anak ku nga matakit ta nonot ku. Pake matalakanak teko,"
kunna kan.

Ya Pangparuba Ni Satanas Te Hesus
(Mt 4:1-11; Lk 4:1-13)

12 A ta nekabalin ni Hesus nagzigut a pinagtugut na Kahalwa na Namaratu,
petta ange tatakday ta bagbagetay kiden nga adayu ta tolay. 13 A nagyan
la ten abat ta appatafulu araw, a nekihkihu ta magdaduma na ayam nga
simaron ikid na maporay. A yen hapa ya neange ni Satanas tentu, petta
paruban na, ammi ta nekabalin ni Satanas tentu a umange hapa ya anghel
kiden nga manguffun te Hesus nga mangpasikan tentu.

Ya Pamegafu Ni Hesus Ta Tarabaku Na
(Mt 4:12-17; Lk 4:14,15; Jn 4:43-45)

14 A sangaw ta nekebalud ni Hwanen nga nangzigut ta tolay kiden a
dumatang ha i Hesus ta agyan na ta iten Galileya nga mangipadangag ta
damag na Namaratu;
15 "Ayanin ya arawen nga binida na aglavun kiden, te ittan ya dafu muy
nga nekari na Namaratu. Ulin muy mantu ya gagangay muy, a kurugan
muy na ya ipadangag kun tekamuy nga mappya," pakakin.

Ya Pagpehulun Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden
(Mt 4:18-22; Lk 5:1-11; Jn 1:40-42)

16 A tentu en nagtugtugut ta pingit na Alug na Galileya a nesimmun na
ig Simon ikid na kabagis na en Andres, a magtahukul kid na ta alugen te
dumatahukul kid ta ikan.
17 "Dumagdag kanan hala teyak, te ituldu ta kam petta dumatahukul
kam sangaw ta tolay," kun ni Hesus tekid,
18 a insigida newagak da ya tahukul da, a dumagdag kid na. 19 A tekiden nag-
dulot nagtugtugut ta ba-naden a naita ni Hesus ig Santiago ikid na kabagis
na en Hwan nga anak ni Zibadeyu ta barangay da en, a magpakappya kid ta
tahukul da kiden. 20 A insigida inayagan na kid, a newagak da ya dama da
en kontodu tagabu na kiden ta barangayen, a dumagdag kid na hapa, a sa
nagdulot kid na ta ili na Kapernayum.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Seanitu
(Lk 4:31-37)

21 A tentu en araw na agimmang a umange kid nakigimung ta kapilya en, a
nangituldu hapa i Hesus. 22 Ammi nakagtut hapa ya tolay kiden ta gagangay
na pangituldu na, te awena pinarigan ya mangituldu kiden ta relisyon da
awa nangituldu ta kuman na intu ya makkamu ta ngamin. 23-24 A tentu
para la nangituldu a ka-ma la kimahalwan hapa ya takday lalaki ta umag
na kapilya en gafu ta anitu na en;
"O, Hesus taga Nasaret, anu itta ka sin tekami? Amu ta ka, te iko ya
kagitta na Namaratu ewan. Yen hud ya umeyam sin petta pakākāllakan na
kami?" kunna.
25 Ammi nehuya ni Hesus ya anitu na en ta

“Awem la magsitang, a pagtugutām na ya tolayina,” kunna.
26 A nagganwatan na anitu en ya lalaki en pinagbalyad, kapye na hapa
kimahalwan ta pagtugut na tentu. 27 A pake nakagtut ha ya tolay kiden ta
iningwa ni Hesus, a
“Anu panaw ye-yan O? Takwan ya ituldu na inin, te mangituldu seturay,
yaga kurugan na anitu kiden am patugutan na kid,” kunda.
28 A gafu ta kumanen a insigida sumaned ya damag ni Hesus abat ta ngamin
kiden babali ta lugar na Galileya.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Nagtatākit Kiden (Mt 8:14-17; Lk 4:38-41)

29 A ta nepagtugut nig Hesus ta kapilya en a umange kid ta bali nig Simon
ikid ni Andres, a dumagdag hapa ig Santiago ikid ni Hwan. 30 A ta datang
da ta bali na en a neddatangan da ya katahungan ni Simon nga babbay nga
imaidda, te nagpatu, a nebar da hapa te Hesus. 31 A enna ginafut ni Hesus
ya kamat na en pinatayuk, a yen hapa ya nepagkamag na patu na en, a enna
kid hapa nepagafuy. 32 A ta marimaten a itta hapa ya nagdadatang ta bali da
en nga ange nangikahad ta seanitu ikid na magtatākit. 33 A sa kumalihung
ya ngamin kiden umili ta lugar na irwangan na bali en. 34 A addu ya
pinagmappya ni Hesus ta magdaduma na takit, yaga pinatugut na hapa ya
addu na anitu na seanitu kiden, ammi sinanat na kid nga maguhohug, te
amu da ta intu ya Anak na Namaratu.

Ya Pagapag Nig Simon Te Hesus (Lk 4:42-44)

35 A ta lalakwat a nagkarawan i Hesus nga imivwat, a umange la tatakday
ta awan ta totolay, a pa nagyan ten nakimallak. 36 A ta nekahukal nig Simon
a awan i Hesusen, a enda inapag. 37 A tekid na nakaapag tentu a
“Anu itta ka sin, Afu? Itta haman ya addu na tolay makaapag teko,”
kunda tentu.
38 A ya tabbag na tekid a
“On ay, ammi magdulot kitanan ta kadwan kiden babali, te mappya ta
yen kid hapa na lugar ya pangipadangagan ku, te yen ya gafu na umeyan
ku ta isin,” kunna.
39 A gafu ta kumanen a sinaned da ya ngamin kiden babali ta lugar na
Galileya, a nangipadangag i Hesus ta kapilya da kiden, yaga pinatugut na
hapa ya anitu na seanitu kiden.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Naggalisen (Mt 8:1-4; Lk 5:12-16)

40 A sangaw itta ya takday lalaki nga naggalis, a umange namalentud ta
atubang ni Hesus;
“Ay, Afu, ikallak nak haen, te amuk ta maurum ya tabbit kin am ikayat
mu,” kunna.
41 A gafu ta timalin ya allak ni Hesus tentu a neuyad na ya kamat na en nesi-
ged ta lalaki en, a
“Ikayat ku hapa, itam awa malinis na ya tabbit mina,” kun ni Hesus
tentu.
42 A ka-ma la imawan ya galis na en, a pake nalinis na ya tabbit na en. 43 A ta
nepagpatugut ni Hesus tentu a pake nebar na ta awena sangaw bidan.
44 “Itam ta awan ta pangibibidam ta isin, ammi em ipaita ya barim ta
padi en ta simbaanen petta maita na ta awan ya galis men, a iatad mu hapa
tentu ya iatang na ta kuman na nebar ni Moses ta lintigen, te yen sangaw
ya mangipasikkal ta tolay kiden ta pagmappyam,” kunna.

45 Ammi tentu en nagtugut a pinegafwanan na hala nepadangag ya pag-
pamappya ni Hesus tentu, a yen ta awenan nakasarok ni Hesus ta ili kiden
gafu ta kaddu na tolay kiden. A nagyan mantu la ta adayu ta babali kiden,
ammi umange hala tentu ya tolay kiden nga taga ngamin kiden lugar.

2

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Awan Makahehit
(Mt 9:1-8; Lk 5:17-26)

1 A naba-bayag ta assang a dumatang ha ig Hesus ta ili na Kapernayum,
a nadamag na tolay kiden ta ittan ha ta nagyanan na en bali. 2 A ta
magananwan la a pake umaddun ya tolay kiden nga nagaammung ta umag
na bali en abat ta awan ta ketunan na kadwan kiden maski ta bikat na
irwangan, a nepadangag ni Hesus ya uhohug na Namaratu tekid. 3 A itta
hapa ya enda nekahad tentu nga awan makahehit nga inisaw na appat na
lalaki, 4 ammi aweda garay neabikan te Hesus gafu ta kaddu na tolay, a yen ta
negon da ta addanen nga ange ta atap na bali en. A sangaw inazi da ya assang
la ta atapen ta annung ni Hesus, kapye da neuhiyay ya awanen makahehit
ta umag na bali, a netabnak da ta bikat ni Hesusen. 5 A ta nepakaita ni Hesus
ta pangikatalak da tentu a naguhohug hapa ta awanen makahehit;

"Aleng, pakoman kun ya liwat mu kiden ta Namaratu," kunna.

6 Ammi ya kadwan kiden nga mangituldu ta relisyon na Hudyo kiden nga
gituttudan hapa ta umag na bali a linibakan da hapa ya inuhohug ni Hesus
ta nonot da hapa la.

7 "Anu haman ta uhohugan na ya kumanen bakawa Namaratu hud.
Dulay mantu yan te ugtulān na haman ya turay na Namaratu," kun na
nonot da.

8 Ammi narikna ni Hesus ya nonot da, a

"Anu haman ta libakan muy ya inuhohug ken? 9 Had sin hud ya
malmalogon, am pakoman ku ya liwat na kiden, ono am pagmappyan ku
petta makatugut? 10 Ammi itta hapa ya ibar ku ta awanin makahehit petta
itta sangaw ya pakaitan muy ta itta hapa ya turay na Tolayin nga taga
Langit nga mangpakoma ta liwat na tolay kiden," kunna tekid,

11 otturu naguhohug ha ta awanen makahehit;

"Imivwat kan, Aleng, te alapam na ya pagiddamina a dumatang kan ta
balim," kunna.

12 A imivwat kad, a inalap na ya dapan na en kapye na nagtugut ta atubang
da ngamin. A pake nagpaka-lat hapa ya tolay kiden ta pagmappya na, otturu
dinayawan da ya Namaratu.

"Nabayag kitanan sin a ayanin la ya pakaita tam ta kumanin," kunda.

Ya Pangpadagdag Ni Hesus Te Lebi
(Mt 9:9-13; Lk 5:27-32)

13 A sangaw ta mittan a umange i Hesus ta pingit na alugen, a dumadagdag
hapa ya pake addu na tolay nga mangkalihung tentu, a netuldu na kid hapa.
14 A tentu nabalin nangituldu a nagtugut ha, a nasimmu na hapa ya takday
agsingir ta bwis nga imatuttud ta lugar na pagpagan na tolay kiden ta bwis
da. I Lebi ya ngagan na nga anak ni Alfeyo. A ta pagtalib ni Hesus tentu a

"Dumagdag kan teyak, petta ituldu ta ka," kunna tentu,

a imikkat hala nga dumagdag tentu.

15 A sangaw itta kid na ta bali ni Lebi en, a sa magkakan kid. A itta hapa
ya addu na agsingir ta bwis ikid na dulay na tolay, a sakā makikkanan kid
hapa teg Hesus kontodu ituldu na kiden, te addu kid nga imanghulun tentu.
16 A ta pakaita na Pariseyu kiden ta nakikkanan hapa i Hesus ta agsingir ta

bwis ikid na dulay na tolay, a linibakan da hapa, ammi ya ituldu na kiden ya nangibaran da;
"Anu makikkanan hapa ya mistro muy ta agsingir kiden ta bwis ikid na dulay na tolay?" kunda.
17 Ammi nedangagan na kid ni Hesus, a intu ya tumabbag tekid:
"On ay, te gagangay haman ta ange ya manguru en ta agyan na magtakit kiden, te yen haman ya makaapag tentu. A bakkan ta yen ya umeyan ku sin petta padagdagan ku ya awanen ta liwat am awa seliwat kiden talo am magbabawi kid," kunna tekid.

Ya Pohut Da Te Hesus Gafu Ta Ngilinan Da (Mt 9:14-17; Lk 5:33-39)

18 A ta takday ha na araw a ngilinan na Pariseyu kiden ya arawen nga aweda pangan gafu ta pagdamdam da, a kumanen hapa ta ituldu kiden ni Hwanen nga nangzigut ta tolay. Ammi ta ituldu kiden ni Hesus a aweda ngilinan. A yen ta umange ya kadwan kiden tolay te Hesus, petta damagan da ya uray na.
"Anu kawagan na, Afu, ta awena ngilinan na ituldum kiden ya arawen nga aweda pangan, ammi ta Pariseyu kiden ikid na ituldu kiden ni Hwan a ngilinan da?" kunda.
19 A ya tabbag hapa ni Hesus tekid a
"Mabalin hud ta magdamdam ya makiboda kiden am itta para la tekid ya magboda en? Gagangay ta makikkanan kid la tentu ta ketta na en para la tekid. 20 Itta la sangaw ya araw am metugut tekid, a yen sangaw ya pagngilin da ta arawen nga aweda pangan gafu ta damdam da tentu," kunna.
A nebar na hapa ya kuman na keangarigan tekid petta aweda mina pagdadaggan ya dana kiden gagangay da ikid na ituldu na.
21 "Am angarigan ta napispissang ya dana en barawasi muy a awemuy haman pissangan ya bagu en ga-gamit petta itta ya itakup muy ta dana en, te kenga sangaw ya bagu en, otturu mapissang ha sangaw ya dana en barawasi muy am kumbat ya takup na en," kunna.
22 "A kumanen hapa ta basi muy, te awemuy haman ikarga ya bagu na basi ta dana na abyat, te am bumlad ya basi en a mabattak ya abyaten, otturu meburud hapa ya basi en. Mapmappya ta mekarga ya bagu na basi ta bagu na abyat petta azo mabayag kid," kunna ha.

Ya Pakitapil Da Gafu Ta Araw Na Agimmang (Mt 12:1-8; Lk 6:1-5)

23 A sangaw ta mittan a magtugtugut ig Hesus ikid na ituldu na kiden ta tātangngan na kamaitan ta araw na agimmang, a nagpusit hapa ya ituldu na kiden ta angen da. 24 Ammi gafu ta naita na kid hapa na Pariseyu kiden a ipahuya da kid hapa te Hesus.
"Itam ya ituldum kidina, anu awem kid ihuya, te magtarabaku kid haman ta araw na agimmang," kunda tentu.
25 A ya tabbag na hapa tekid a
"Annun ku kid ihuya, te intu la kwan da ya kuman na iningwa ni mina Dabiden ikid na kahulun na kiden ta kawan na kanan da, 26 te simarok kid ta bali na Namaratu ta nepagpadi ni mina Abyatar, a inalap da hapa ya pan kiden nga nedasar ta atubang na Namaratu nga mehangat mina tekid, te kanan hala na padi kiden. Ammi maski kunna ten a bakkan haman ta nakaliwatan da yen. 27 A ya takday para ibar ku tekamuy a netunglak na Namaratu ya araw na agimmang petta magserbi ta tolay, te bakkan ta

tolay ya magserbi ta araw na agimmang. 28 A ya Tolayin nga taga Langit
ya makkamu ta araw na agimmang," kunna.

3

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Nagpilay Ta Kamat
(Mt 12:9-14; Lk 6:6-11)

1 A sangaw ta mittan a umange i Hesus nakigimung ta kapilya na Hudyo
kiden ta araw na agimmang. A gafu ta itta hapa ten ya takday lalaki nga pake
nagpilay ya takday kamat na, 2 a aitan da bit i Hesus talo am pagmappyan
na ya kamat na en, te am pagmappyan na ta araw na agimmang a yen
sangaw ya pangidaruman da tentu. 3 A ya uhohug ni Hesus ta lalaki en a
"**Magtayuk kan ta tangnganina,**" kunna, 4 kapye na naguhohug hapa ta
nagilalap kiden tentu;
"A anu hapa ya uray muy ta ipalubus na Namaratu ta araw na ag-
immang? Intu ipalubus na ya mappya ono dulay? Mappya panaw ta
magpamappya kitam ono magpapasi kitam?" kunna tekid.
Ammi aweda la nagasitang. 5 A init-ita na kid la ta pagporay na tekid, te
madamdam hapa gafu ta pagtuyag na nonot da, otturu naguhohug ha ta
lalaki en. "**Uyadam la ya kamat mina,**" kunna, a tentu en nanguyad a
negitta ta takdayen kamat na nga mappya. 6 A gafu ta kumanen a alistu
imuhet ya Pariseyu kiden ta kapilya en, te umange kid nakibidan teg Herud,
petta pagtatahatun da am had kunna mina na pangpapasi da te Hesus.
7 A gafu ta kumanen a nagtugut hapa i Hesus kontodu ituldu na kiden, a
umange kid ta tagad ta alugen, a dinadagdag na kid hapa na pake addu na
tolay nga taga Galileya. 8 Umange hapa tentu ya awan bababang na tolay nga
taga Hudeya, ikid na ili na Herusalem, ikid na Idumeya, ikid na dammang
na karayan na Hurdan, ikid na lugar na Tiro ikid na Sidon, te nadamag da
ya ngamin tinarabaku na. 9 A gafu ta kaddu na tolay kiden nga umab-abikan
te Hesus a
"Iparan muy bit ya barangayen talo am malipitak ta tolay kiden," kunna
ta ituldu na kiden.
10 te kuga addu na tolay ya pinagmappya na, a addu para ya nagtatākit nga
simalsal tentu petta si-gedan da ya bari na en. 11 A ya seanitu kiden hapa a
ka-ma kid la nagtakab ta atubang na en nga kimahalwan, "**Iko ya Anak na
Namaratu,**" kunda. 12 Ammi nehuya na hapa ya anitu da kiden petta aweda
ipakamu ya ngagan na.

Ya Pagpili Ni Hesus Ta Turin Na Kiden
(Mt 10:1-4; Lk 6:12-16)

13 A sangaw gimon i Hesus ta agyan na bagetay kiden, a pinadagdag na
hapa ya kadwan kiden tolay nga ikayat na ta kahulun na, a dumagdag kid.
14 A pinili na ya mafulu duwa tekid, petta kanayun magyan kid tentu, a yen
kid hapa ya dinob na ange mangipadangag ta uhohug na. 15 A pinasinapan
na kid hapa ta pakapangwa na petta itta ya mabalin da nga magpatugut ta
anitu na seanitu kiden.
16 A ya ngagan na mafulu duwa kiden a i Simon nga nengagan na te Pedru,
17 a ig Santiago ikid ni Hwan nga anak ni Zibadeyu, ammi Bwanergis ya
nangingaganan na tekid, te ikayat na uhohugan ta kuman kid na dalak.
18 A itta hapa i Andres,
ikid ni Felipe,
ikid ni Bartolome,
ikid ni Matyu, (intu hala i Lebi),

a i Tomas,
ikid na takday Santiago nga anak ni Alfeyo,
ikid ni Tadyo,
ikid ni Simon nga kahulun na nakitapil kiden ta gubyernu na taga Roma kiden,
19 a i Hudas Iskaryote nga mangitalaba sangaw te Hesus.

Ya Pamadakat Da Te Hesus (Mt 12:22-45; Lk 11:14-23)

20 A ta nekabalin na kumanen a dumatang ha ig Hesus ta nagyanan na en bali, a imaddu ha ya tolay kiden nga nagaammung ta bali addet ta awena matagop nig Hesus ya mangan. 21 A ta pakadangag nig hina ni Hesus ta pakolangan na la ya mangituldu a naggaganwat kid nga ange tentu, petta gamman da mina, te pahig da ta magamamangaw. 22 A ya uhohug na mangituldu kiden hapa nga taga Herusalem a
"Itta malat ya Satanas tentu nga mayor na anitu kiden, a yen ta itta ya mabalinan na nga magpatugut ta anitu," kunda.
23 Ammi pinaabikan na kid ni Hesus hapa petta pake madangag da ya tabbag na ta uhohug da.
"Mabalin hud ta Satanas ya magpatugut ta sakā anitu na kiden?" kunna tekid,
otturu nepasikkal na para ta keangarigan.
24 "Am angarigan mina ta makikattway ya tolay kiden nga makitapil ta gubyernu a awena hud sangaw maperdi na gubyernu da? 25 A am makikattway ya makipagyan kiden ta takday na bali a maperdi hapa ya pagkakahulun da. 26 A kumanen hapa te Satanas, te am patugutan na ya sakā anitu na kiden a nakikattway kid na, a naperdin ya patarabaku na en tekid, te yen la ya pagaddetan na. 27 Killu mantu ya nonot muy, te ya kakurugan a awan ta makagubat ta ibbalan ni Satanas am bakkan la ta masmasikanen ammi tentu, te yen na sangaw ya mangabak tentu petta gubatan na ya ibbalan na en," kunna tekid.
28-30 A gafu ta nepagsil da ya mayor na anitu kiden ta Kahalwa na Namaratu a pake nepasikkal na ya liwat da;
"Kakurugan ya uhohug ku tekamuy ta maski am anu ya liwat na tolay ikid na pamadpadulay na ta sakā tolay na kiden a mabalin mapakoma, ammi ya mamadpadulay ta Kahalwa na Namaratu a awena pulus mapakoma, te nakaliwat ta magnayun na liwat," kunna.

Ya Pangikwenta Ni Hesus Ta Hina Na Ikid Na Kabagis Na (Mt 12:46-50; Lk 8:19-21)

31 A ta datang nig hina na en ikid na kabagis na kiden a nagindag kid ta bagawen, te nangidob kid ta ange magayag tentu. 32 A gafu ta addu ya kumalihung kiden tentu a nebar da hapa tentu;
"Itta kan ta bagaw ig hinam ikid na kabagis mu kiden, te apagan da ka kan," kunda.
33 Ammi ya tabbag na tekid a
"On ay, ammi inya hud ig hinak ikid na kabagis ku kiden am bakkan ta isin kid hapa," kunna,
34 a nesaned na netuldu ya kahulun na kiden ta umag na bali,
"Yeyan kid hapa ig hinak ikid na kabagis ku, 35 te maski am inya ya mangidulot ta ikayat na Namaratu ewan a yen ya kabagis ku ikid ni hinak," kunna.

4

Ya Keangarigan Na Magpurwak
(Mt 13:1-9; Lk 8:4-8)

1 A sangaw ha ta mittan a namegafu i Hesus nga mangituldu ta pingit na
alugen, a magananwan la a itta ya pake addu na tolay nga kumalihung tentu.
A gafu ta kaddu da a gimon na ta barangay kapye na ha nagtuttud, a nagyan
hapa ya tolay kiden ta pingit na alugen nga magdangag. 2 A addu hapa ya
netuldu na tekid ta keangarigan, a kumanin ya takday netuldu na:
3 "Dangagan muy yan," kunna, "Itta ya umange nagpurwak, 4 a nehun-
nak ya kadwan kiden hukal ta dalan, ammi enna kid inafut na mamanuk
kiden. 5 A nehunnak hapa ya kadwan kiden ta kabatunen nga nebagbagtu
ya lutak na, a alistu kid nagtatuhu gafu ta awan ta pake gimafutan na
ramut da. 6 A sangaw ta kasikan na bilag a nagladdag kid te awan ta
nagramutan da, a nagkatang kid na. 7 A ya kadwan para hukal a nehunnak
kid natungradanen gahut, a negindan ya hukal kiden ta pagtuhu na
gahut kiden, ammi tinappanan na gahut kiden ya tuhu na hukal kiden
pettam kumanen awedan makapagmayan. 8 A ya kadwan kiden hukal
a nehunnak kid ta mappya na lutak, a yen kid ya pake dumakal ikid na
nakapagmayan, te itta ya nagdawa ta magatut, a itta hapa ya nagdawa ta
annamafulu, a nagdawa hapa ya kadwan ta tallufulu.
9 "A am kakurugan ta itta ya bangbang muy a mappya ta pake dangagan
muy ya bidan kin tekamuy," kunna.

Ya Gafu Na Pangituldu Ni Hesus Ta Keangarigan
(Mt 13:10-17; Lk 8:9-10)

10 A tentu en tatakday a umange tentu ya kadwan kiden ituldu na nga
nehulun ta mafulu duwa kiden, te enda pinohutan am anu ya ikayat na
uhohugan ta keangarigan na en. 11 A ya nebar na tekid a
"Mappya te ikamuy ya pinili na Namaratu petta amu muy ya gagangay
na pangikerutan na ta tolay kiden, ammi ta kadwan kiden a nelemad na
tekid petta intu la madangag da ya keangarigan. 12 A yen ta nagbida yak
tekid ta keangarigan, te maski am itta ya mata da a aweda haman maita ya
mepaita tekid, a maski am itta ya bangbang da a aweda pake maawatan
ya mepadangag tekid, te am maawatan da mina a magbabawi kid hapa
mina petta pakoman na kid na Namaratu," kunna tekid.

Ya Pangipalawag Ni Hesus Ta Keangarigan
(Mt 13:18-25; Lk 8:11-15)

13 A ya nebar na para tekid a
"Am awemuy mantu amu ya ikayat na uhohugan na keangarigan na
nagpurwak a pake ipasikkal ku petta amu muy sangaw ya pagbalinan na
kadwan kiden keangarigan nga mebida sangaw tekamuy. 14 A ya umange
en nagpurwak a yen ya mangipadangag ta uhohug na Namaratu. 15 A ya
dalanen nga nehunnakan na kadwan kiden hukal a yen ya keangarigan
na makadangag ta uhohug na Namaratu, ammi gafu ta aweda itug ya
madangag da a ange i Satanas tekid a tabtabangan na ya nadangag da en
petta kaliwatan da. 16 A ya kabatunen nga nagtuhun na kadwan kiden
hukal a yen ya keangarigan na makadangag ta uhohug na Namaratu, a
alistu kid hapa mangurug ta talak da. 17 Ammi gafu ta aweda pake itug
ya madangag da en a awena la mabayag na pangikatalak da, te sangaw
am itta ya pagzigātān da ono mangikatupag tekid gafu ta uhohugen nga

nekatalak da a alistu kid hapa magtabeng, te kuman na ikazigman da ya
nekatalak da en.
18 "A ya natungradanen gahut nga nehunnakan na kadwan kiden hukal
a yen hapa ya keangarigan na makadangag ta uhohug, 19 ammi gafu ta
addu hapa ya burungan da ta magmagannud, ikid na pakolangan da
ya pagba-nang da, ikid na addu ya ingguman da a yen kid na nonot ya
mangiduyat ta uhohugen, a awan na ta pagbalinān na uhohugen petta
magserbi ta kappyanan da. 20 A ya mappya en lutak nga nehunnakan
na kadwan kiden hukal a yen ya keangarigan na makadangag ta uhohug
na Namaratu, a itug da hapa ya madangag da, a yen mantu ya kuman
na ammay nga makapagmayan ta pake addu, ikid na makapagmayan ta
kustu, ikid na makapagmayan ta medyo makurang la," kunna.

Ya Kadwan Para Na Keangarigan

21 A ya kadwan kiden keangarigan nga binida ni Hesus tekid a intu yan:
"Am napagatangan muy ya zilag ta bali a emmuy hud itagu ta umag na
kalamba ono addun na agiddan, awa itun muy haman ta kabagawan na.
22 A kumanen hapa mina ta keangarigan kiden nga nabidak tekamuy, te
maski am maumag ya ikayat da uhohugan a mappya ta mepalawag kid.
23 A am kakurugan ta itta ya bangbang muy a mappya ta pake dangagan
muy ya uhohug kin tekamuy. 24 A pake itug muy hapa ya nadangag muy, te
ya kaddu na metug muy a kumanen hapa sangaw ya kaddu na amu muy,
a madaggan para. 25 Te ya mangitug ta madangag na a itta para sangaw ya
medagga ta amu na, ammi ya awanen mangitug a imawan hapa sangaw
ya dana en amu na," kunna.
26 "A ya gagangay na pangikerutan na Namaratu ta tolay kiden," kunna
ha ni Hesus, "a meangarig ta hukal kiden nga nepurwak na tolay ta uma na
en. 27 Te am nabalin na nagpurwak a awena la bit nonotan ya nepurwak
na kiden, te ange magtarabaku ta kadwan kiden tarabaku na am ahaw, a
am hiklam a masidug. A ya nepurwak na kiden a magtatuhu kid la, ammi
awena haman amu am had kun na pagtuhu da ikid na idakal da, 28 te ya
lutaken hala ya magpatuhu, a sangaw lumattog ya don na kiden, kapye na
sangaw magdawa ikid na magmayan ta addu. 29 A sangaw am nagtuyag
na ya dawa na kiden a ange hapa maggatab ya nagmula en, te dumatang
na ya araw na kagatab na. A kumanen hapa sangaw ta mesipat kiden ta
pangikerutan na Namaratu.
30 "A anu mina ya takday para keangarigan na tolay kiden nga iturayan
na Namaratu petta amu muy? 31 A kuman kid na kaassangan na hukal nga
imula na tolay, 32 te sangaw am dakal na ya mula na en a intu ya kadakalan
na ngamin kiden mula, te magge kuman na kayu, petta yen ya eyan na
mamanuk kiden pagumukan," kunna.
33 A addu para ya binida ni Hesus tekid ta kumanin na keangarigan, te
yen ya naattaman da dangagan. 34 A awan ta takwan na binida na tekid
am bakkan ta keangarigan, ammi am ik-ikid la na ituldu na kiden a sa
nepalawag na ya ngamin tekid.

Ya Pagpaimmang Ni Hesus Ta Paddad
(Mt 8:23-27; Lk 8:22-25)

35 A sangaw ta marimat a "**Entanan ta dammangewan,**" kunna. 36 A
nagtugutan da ya kaddu na tolay kiden ta ba-nad na alugen, te naglalugan
kid na ta barangayen nga nagtuttudan ni Hesus tentu en nangituldu ta tolay
kiden, ammi dumadagdag hapa ya kadwan kiden tolay ta barangay da kiden
hala. 37-38 A nagyan la i Hesus ta huli na barangayen, a masidug na ta fungan.

A tentu en nasidug ta mappya a kima-ma la umange ya masikan na paddad.
A pake nagpalung na ya danumen, a lima-nug na ta umag na barangay da
en addet ta tanagay kid na lumammad. A gafu ta burung da a enda hinukal
i Hesus,
"Magpasi kitam O, Afu, anu awan haman ta pangkengam," kunda.
39 A tentu nahukal a nehuya na ya paddad, a "**Magintak kan,**" kunna hapa
ta danumen, a nagimmang na, a nagsimpan ya danumen. A ya uhohug na
hapa ta ituldu na kiden a
40 "Anu haman ta magburung kam? Awan hud ta pangikatalak muy?"
kunna hapa tekid.
41 A pake nahigalan kid na tentu, a
"Anu panaw ya katolay na tolayin yan, te maski ya paddad ikid na
palung a kurugan da hala ya uhohug na," kunda.

5

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Seanitu
(Mt 8:28-34; Lk 8:26-39)

1 A tekiden nakadatang ta dammang na alugen a itta kid na ta lugar na
Gadareno kiden, a dumagut na i Hesus ta barangayen. 2 A tentun dimmagut
a nepagka-ma na ya takday lalaki nga pinagguyung na anitu na kiden. 3-5 Te
bagu nagafu ta agyan na tanam kiden, te yen hala ya nagyanan na. A ya
gagangay na hapa ta idi a pakpakataraw ikid na paghuhuklaw gimihgihawa
ikid na nakakalkalasig ta agtatanamanen ikid na bagbagetay kiden, yaga
kulkulsangan na ya barbari na ta batu. Namengaddu nagalutan ta idi ta
kawad ta kamat na pase takki na kiden, ammi awena haman nagamman, te
gasgasātan na hala ya kawad ta kamat na kiden, a pakpakkan na ya kawad
ta takki na kiden, a awan ta tolay nga nakagamma tentu. 6 Ammi tentu en
nakaita te Hesus ta adayu a bumilag na hapa nga ange namalentud tentu.
7-8 "O Hesus, Anak na Namaratu," kunna,
ammi ginamman ni Hesus ya anitu na en;
"Pagtugutām na ya tolayina," kunna.
A pake pinaggihawa na anitu en,
"Anu hud ya aamum teyak? Magpagasingan ka ta Dyos ta awenak
pakākāllakan," kunna.
9 "Anu hud ya ngagam?" kunna ha ni Hesus ta anitu na en.
"Armado ya ngagan ku te adaddu kami sin," kunna hapa.
10 A nakikekallak para la te Hesus ta awena kid patugutan ta adayu na lugar.
11-12 "Doban kami haen ta bahuy kidewan petta magyan kami la tekid,"
kunna,
te abikan hapa ya addu na bahuy nga magdukdukit ta hukeb na bagetay.
13 "E kanan mantu," kun ni Hesus ta anitu kiden,
a nagtugutan da ya lalaki en, kapye da simarok ta bahuy kiden, a ka-
ma la nagadukal ya bahuy kiden bumilag, a sa nagurdak kid ta gatab na
bagetayen, kapye da nagkahunnak ta alugen. Dwaribu kid, a sa nagkalimat
kid ta danumen.
14 A ya nagtahon kiden ta bahuy kiden a nagbabilag kid na hapa nga kumin
ta ili, a nesaned da nedanug ya ngamin iningwa ni Hesus, a umange hapa ya
tolay kiden, te enda inita ya makkwa. 15 A ta datang da ta agyan ni Hesus, a
nagtalaw kid na hapa, te naita dan ya lalaki en nga nagyanan na anitu kiden,
ammi awan na ya uyung na en, te nagbarawasin, a imatuttud la ten. 16 A
binida hapa na nagtahon kiden ya ngamin naita da ta naguyungen ikid na
bahuy kiden. 17 A yen ya gafu na ta pinatugut da i Hesus, te aweda ikayat

ta magdulot ta lugar da. 18 A nagtoli mantu ta barangayen nga nagluganan
da, a paalap hapa ya lalaki en nga nagyanan na anitu kiden petta dumagdag
hapa tentu, 19 ammi awena nepalubus ni Hesus.
"Awem la ange, te dumatang kan mina ta balim ikid na kahulum kiden,
te ipadangag mu sangaw tekid ya ngamin kallak na Namaratu teko,"
kunna tentu.
20 A nagtugut mantu ya lalaki en, a enna nepadangag ya kallak ni Hesus tentu
abat ta ngamin paglelehut na mafulu kiden ili. A nepagpaka-lat da hapa ya
binida na tekid.

Ya Pangtolay Ni Hesus Ta Nasi (Mt 9:18-26; Lk 8:40-56)

21 A ta nepakadakit nig Hesus ta dammang na alugen a enna kid kinal-
ihung na addu na tolay ta bikat na alugen. 22 A nehulun hapa tekid ya
takday pinakadakal ta kapilya na Hudyo kiden nga nagngagan te Hayrus. A
tentu nakaita te Hesus a umange namalentud ta atubang na nga makimallak
tentu.
23 "Masi ya anak ken, Afu. Em haen isi-ged ya kamat mu tentu petta
matolay," kunna.
24 A dumagdag mantu i Hesus tentu nga ange ta agyan na anak na en masi.
A sakā dumadagdag hapa ya magamagaddu na tolay nga ange mangiil-ilat
te Hesus.
25 A itta hapa tekid ya takday babbay nga makataktakit, te makadagdaga
kan abat ta mafulu duwa na darun. 26 A sa inafut na kan ya ngamin
katolayan na nga netandan na ta addu na manguru, yaga addu hapa ya
inattaman na ta nepanguru da tentu, ammi awena haman nagmappya awa
nagkehal la. 27 A mappya hapa, te nadamag na ya pakapangwa ni Hesus gafu
ta bida na tolay kiden, a yen ta sumalsal ta talekud ni Hesus, petta si-gedan
na ya barawasi na en.
28 "Maski la am masi-ged ku ya barawasi na en a magmappya yak,"
kunna kan na nonot na.
29 A tentun nakasi-ged ta barawasi na a yen hapa ya nepagimmang na daga
na en, te narikna na kan ta awan na ya takit na en. 30 Ammi narikna hapa
ni Hesus ya imuhet ta bari na en nga nagpamappya ta magtakit, a alistu
nagbalittag, a
"Inya ya nangsi-ged ta barawasikin?" kunna,
31 "A maitam haman ya kaddu na tolay kiden nga magitaptapal nagsi-
ged teko, a annum para ibar am inya ya nangsi-ged teko," kunna hapa na
ituldu na kiden tentu.
32 Ammi nakaliplipay para la, te apagan na ya takdayen nga nangsi-ged
tentu. 33 A gafu ta narikna na babbayen ya pagkamag na takit na en a
umange hapa namalentud ta atubang ni Hesus, te yaga nagtalaw hapa tentu,
a sa binida na ya ngamin tentu. A ya nebar ni Hesus tentu a
34 "Itam awa nagmappya kan, Aboy, te ya pangikatalak mu teyak ya
nagmappyam. Awem la sangaw magburung, te awena sangaw magtoli na
takit men," kunna hapa ni Hesus tentu.
35 A tentu para la naguhohug ta babbayen a itta ya umange mangidanug
tekid nga nagafu ta bali ni Hayrus.
"Maski awem na pagdulotan ya Mistro ta bali, te nasin ya anak men,"
kunna te Hayrus.
36 Ammi nedangagan hapa ni Hesus ya inuhohug na, a nebar na te Hayrus
ta
"Awem la magburung, te itug mu la ya pangikatalak mu," kunna tentu.

37 A gafu ta kumanen a nagdulot kid la ta bali na en, ammi nehangat ni Hesus
ta dumagdag ya addu na tolay tekid, te ikid la inalap na ig Pedru, ikid ni
Santiago, ikid na kabagis na en Hwan, kontodu dama na abbingen.
38 A ta pakadatang da ta bali ni Hayrusen a neddatangan da ya tolay kiden
nga gisitangan ikid na gitangitan ta masikan. 39 Ammi tekiden gimon ta bali
a
"Anu masitang kam gitangitan? Nasi hud ya abbingina awa masidug la,"
kun ni Hesus tekid.
40 A nekakatawa da hapa, ammi pinohet na kid ta bali en, kapye na inalap
ya dama na abbingen ikid na tallu kiden kahulun na, a simarok kid ta agyan
na abbingen. 41 A inibbalan na ya kamat na en kapye na binaran, "**Talita
kumi,**" kunna la ta agsitang na Hudyo kiden. Ammi ya ikayat na uhohugan
a "**Aboy, imivwat kan,**" kunna. 42 A alistu kad imivwat ya abbingen, a
nagpapa-yat hapa ta umag na bali en, te dakal hapa na abbing, te itta kan
mafulu duwa darun na. A pake nafulotan ya pagpaka-lat nig dama na en.
43 "**Pakanan muy na,**" kunna hapa ni Hesus tekid, otturu pake nebar na
tekid ta aweda la ibabar ya iningwa na ta anak da en.

6

Ya Pagpaka-lat Da Ta Ituldu Ni Hesus
(Mt 13:53-58; Lk 4:16-30)

1 A ta nekabalin ni Hesus ta iten a nagtatugut kid na ituldu na kiden, te
umange kid ta lugar na en hapa la. 2 A sangaw ta araw na agimmang a
umange kid nakigimung ta kapilya, a nangituldu hapa i Hesus ta addu na
tolay. A pake nepagpaka-lat da hapa, te kalugaran da haman, a papa-nun
na makkamu mangituldu, a yen ta nagimpopohut kid na ta pagpaka-lat da
tentu.
"Inya hud ya nangalapan na ta kumanin na bida?" kun na takday.
"A anu hud ya ikayat na uhohugan?" kunna hapa na takday.
"A anu kawagan na ta itta ya pakapangwa na?" kunna para na takday.
3 A gafu ta kalugaran da ikid na kagitta da en napanglaw a aweda kinurug, a
nedadula da.
"Bakkan hud ta anak la na kalapintero ikid ni Mariya en nga kagitta tam
napanglaw? Yaga kagitta tam hapa ya kabagis na kiden Santiago, ikid ni
Hose, ikid ni Simon, ikid ni Hudas, ikid na wāgi na kiden nga babay nga
magyan tekitam sin," kunda.
4 Ammi ya uhohug ni Hesus tekid a
"Kakurugan ta madayawan ya paguhohugan na Namaratu ta ngamin
kiden lugar ammi fwera la ta lugar na en hapa la ikid na kahulun na kiden
ta bali na," kunna.
5-6 A pake nepagpaka-lat na hapa ya kawan na pangurug da tentu, a yen ta as-
sang la ya nepaita na ta pakapangwa na tekid, te assang la ya pinagmappya
na ta magtakit nga sini-ged na ta kamat na. A sangaw sinaned na ya kadwan
kiden lugar na babali petta mangituldu ta tolay kiden.

Ya Pangidob Ni Hesus Ta Turin Na Kiden
(Mt 10:5-42; Lk 9:1-6)

7 A sangaw pinagammung ni Hesus ya mafulu duwa kiden ituldu na,
a pinasinapan na kid ta pakapangwa na, petta itta ya mabalin da nga
magpatugut ta anitu na seanitu kiden, a sinagduwa na kid nga ange mangi-
padangag.
8-9 "Awemuy ihulun ya gamgamak muy, fwera la ta sarukud muy ikid
na pagsapatos muy. A awemuy hapa magbalun ta kanan muy ikid na

pirak muy ikid na tali na barawasi muy. 10 A maski am inya sangaw ya
magpadulot tekamuy ta bali da a magyan kam ten abat ta magtugut kam.
11 A am awan pulus ta magpadulot tekamuy ikid na magdangag ta uhohug
muy a pagtugutān muy kid mantu, a azin muy ya lafu na agyan da ta takki
muy kiden," kunna tekid.
12 A nagtatugut kid na nga ange mangipadangag, a nepadangag da ta
magbabawi mina ya tolay kiden ta pagliwat da. 13 A addu hapa ya pinatugut
da nga anitu ta seanitu kiden, a addu hapa na magtatākit ya linugudan da ta
denu a nagmappya kid.

Ya Bida Na Pasi Ni Hwan en Nga Nangzigut Ta Tolay (Mt 14:1-12; Lk 9:7-9)

14 A sangaw nadamag ni Ari en Herud ya ngamin kiden tarabaku ni Hesus,
te sigida bibidan na tolay kiden ya ngagan na, a lavlavunan da am inya ya
katolay na.
"Intu hala i Hwanen nga nangzigut ta tolay kiden, a yen ta itta ya
pakapangwa na, te natolay hala ta pasi na en," kun na kadwan.
15 Ammi ya uray kadwan a
"Intu hala ya aglavunen Eliyas, te nagtoli hala ta lutakin," kunda.
A ta kadwan para a
"Kakurugan ta aglavun ta kuman na aglavun kiden ta palungu araw,"
kunda.
16 Ammi ta nepakadamag ni Herud tentu a
"Intu malat i Hwanen nga pinaputulan ku ta kwa en sina, a natolay
hala," kunna.
17-20 A kunna ten ya nebar na te ta katolay para la ni Hwan a nangadallaw i
Herud, te ginubatan na i Herodias nga atawa na kabagis na en Felipe. A yen
ta natotoli i Hwan tentu petta ihuya na ya tinarabaku na en.
"Nakaliwat kan ta Namaratu ewan te ginubatam haman ya atawa na
kabagis men," kunna te Herud.
A yen ta masikan hapa ya pangikatupag ni Herodias te Hwan, a ikayat na
ta napapasi mina. Ammi awan ta nabalin na, te nagtalaw i Herud nga
mangpapasi tentu, te yaga amu na ta mappya na tolay na Namaratu nga
awan ta liwat. A yen ta kengan ni Herud ya angat na, a nepebalud na la gafu
ta atawa na en. A kanayun nagpatotoli ta agyan na kabaludan na en petta
dangagan na ya bida na, ammi napopoyung hala ya nonot ni Herud gafu ta
bida ni Hwan tentu.
21 A sangaw ta nekabalud para la ni Hwan a dumatang ya araw na
panadamdaman ni Herud ta araw na nekeanak na en, a namadday hapa ta
pagpamakan na ta opisyales na kiden ikid na suddalu na kiden pase naba-
nang kiden tolay nga taga Galileya. 22 A ye-yen hapa na araw ya pakagāsāt na
babbayen petta papapasi na i Hwan, te umange nagsala ya anak na en nga
balatang ta atubang ni Heruden ikid na sangaili na kiden, a pake natalakan
kid ta pagsala na. A ya uhohug ni Herud tentu a,
"Maski am anu ya ikayat mu, Aboy, a adangam la teyak te iatad ku hala
teko. 23 A pagasingan ta Dyos am awek iatad teko ya ngamin adangam
teyak maski abat ta gadwa na ngamin pagariyan ku," kunna.
24 A nagtugut la bit ya balatangen, te enna pinohutan te hina na en am anu
mina ya adangan na. A ya uhohug na hina na en tentu a
"Maski intu la adangam ya ulu ni Hwan en," kunna tentu.
25 A alistu mantu nagtoli ya balatangen ta agyan na ari en, a
"Iatad mu mantu teyak ya ulu ni Hwan en, te pedatang mun ta isin nga
melātuk," kunna.

26 A pake nagdamdam hapa ya ari en ta inadang na en, ammi awena ikayat
ilogot ya balatangen gafu ta kari na en tentu, yaga amat na hapa ta sangaili
na kiden. 27 A dinob na mantu ya suddalu en naggwardya petta enna
papasin i Hwan, yaga nebar na ta idatang na hapa ya ulu na en. Enna mantu
pinutulan ta agyan na agbaludanen, 28 a magananwan la a nedatang nan ya
ulu na en nga nelātuk, a negawat da ta balatangen, otturu negawat na hapa
te hina na en. 29 A ta nepakadamag na ituldu kiden ni Hwan ta pangpapasi
da tentu a enda inalap ya bari na en, kapye da netanam.

Ya Pagtugut Ni Hesus Ikid Na Pagpakan Na Ta Limaribu (Mt 14:13-21; Lk 9:10-17; Jn 6:1-13)

30 A sangaw ta pagtoli na turin kiden ni Hesus nga dinob na ange mangi-
padangag, a binida da tentu ya ngamin tinarabaku da ikid na netuldu da.
31 A gafu ta kanayun timahud ya addu na tolay tekid a aweda matagop ya
mangan, a

“Mappya ta limillik kitam bit ta isin petta ik-ikitam la bit, te magibannag
kitam,” kun ni Hesus ta turin na kiden.

32 A naglalugan kid mantu ta barangay, te ange kid mina ta awan ta totolay
ta dammang na alugen. 33 Ammi kadulayan na te neitan na kid na kadwan
kiden tolay ta nepagtugut da en. A gafu ta amu da kid a enda kid inakkawan
ta lehut na alugen, a naghahulun hapa tekid ya addu na tolay nga taga
ili kiden nga tinaliban da. A naunnanan da ig Hesus ta datangan da en.
34 A ta datang nig Hesus a dana ittan hala ten ya tolay kiden nga nagapag
tentu. A ta nepakaita ni Hesus ta kaddu da a timalin hapa ya allak na tekid,
te kimongkong kid ta kuman na awan ta magtaron tekid. A namegafu ha
nangituldu tekid ta addu.

35-36 A ta furab a nagburung ya ituldu na kiden ta tolay kiden, a enda nebar
te Hesus,

“Mappya, Afu, ta patugutam ya tolay kidin, petta e kid gumatang ta
pamuhab da ta babali kidewan, te furab na a awan haman ta pangalapan
ta isin,” kunda.

37 “A ikamuy na mina ya mangatad ta kanan da,” kunna hapa tekid.

“A had mantu ya pangalapan mi ta awan bababang na pirak, petta
igatang mi ta ipakan mi tekid?” kunda hapa.

38 “A emmuy mantu itan am piga ya binalun na tolay kiden,” kunna ha
tekid, a umange kid.

A ta pagtoli dan a

“Intu la itta sin ya lima na pan ikid na dwahukal na ikan,” kunda hapa.

39 “A pagammungan muy mantu ya tolay kiden, a pagtuttudan muy kid
ta kaddat kidina,” kunna ha tekid.

40 A gafu ta kumanen a gituttudan kid nga naammungan ta taglimafulu ikid
na tagmagatut, 41 a inalap ni Hesus ya lima kiden na pan ikid na dwahukal
na ikan, kapye na tumangad makimallak. A sangaw ginadgadwa na ya pan
kiden ikid na ikan kiden, kapye na kid negawat ta ituldu na kiden petta ikid
ya mangisaned ta tolay kiden. 42 A sa nagkakan kid abat ta nabattug kid. 43 A
tekid na nabalin nagkakan a pinannu da ya mafulu duwa na la-ba ta huna na
tolay kiden. 44 A ya kaddu na nagkakan kiden a limaribu kid na lālāki fwera
ta bābāy ikid na anak.

Ya Pagpapa-yat Ni Hesus Ta Danum (Mt 14:22-36; Jn 6:15-21)

45 A tekiden nabalin a pinapolu ni Hesus ya ituldu na kiden ta barangay,
petta mapolu kid ta dammang ta ili na Betsayda, te mapozan la bit petta

patugutan na ya tolay kiden. 46 A tentun nakapatugut tekid a gimon hapa
tatakday ta bagetay petta makimallak. 47 A sangaw ta hiklam a nakatangn-
gan ya barangay na ituldu na kiden ta alugen, a tatakday la i Hesus ta
bagetayen. 48 Ammi naita na ta nazigatan kid nagtagwan, te atubangan
na kid hapa na paddad. A tentu nagkarawan a umange i Hesus tekid nga
nagpapa-yat ta danumen. A taliban na kid mina, 49 ammi ta nepakaita da
tentu nga magpapa-yat ta danum en a pahig da ta datay, a kumahkahaw
kid na, 50 te sa ikid nga nakaita tentu a gisatalaw kid na. Ammi alistu hapa i
Hesus nga nagayag tekid, "**Awemuy la magtalaw te iyakin yan,**" kunna.
51 A tentu en hapa nakipaglugan tekid a ka-ma la nagimmang na ya
paddaden, a pake masikan ya pagpaka-lat da tentu. 52 Te maski am naita dan
ya pagpakaddu na ta pan kiden a aweda para la naawatan ya pakapangwa
na, te aweda netug ta nonot da. 53 A ta nepakadakit dan a itta kid na ta lutak
na Genesaret, a negon da ya barangay da en.
54 A tekiden nakadagut ta barangayen a alistu nalasin na kid na lumugar
kiden. 55 A nagbabilag na ya tolay kiden ta babali kiden, te enda inalap ya
ngamin kiden nagtatākit, a nedatang da kid giiddan ta dapan da kiden ta
nagyanan ni Hesus. 56 A maski had sin na ili ikid na lugar ya umeyan na
a enda nekahad tentu ya nagtatākit kiden, a maski netabnak da kid la ta
tātangngan na dapun kiden petta maita na kid. A nakimemallak kid ta si-
gedan da la ya gayadan na barawasi na en. A sa nagmappya hapa ya ngamin
kiden nakasi-ged tentu.

7

Ya Katapang Na Tolay
(Mt 15:1-11)

1 A ta takday ha na araw a nakikkanan i Hesus ikid na kadwan kiden
Pariseyu ikid na mangituldu nga taga Herusalem, 2 a neitan da hapa ya
kadwan kiden ituldu na ta aweda nagbaggaw kapye da nangan. 3 Ammi
tekid, kontodu ngamin kiden Hudyo a aweda bit makakan am aweda apolu
makapagbaggaw ta kamat da ta kuman na agangwa na dadagkal da kiden.
4 A maski am bagu nagafu kid ta dapun a aweda bit makakan am dana aweda
warsin ya bari da. A addu para ya parigan da ta agangwa na dadagkal da
kiden, te padeletan da ya magbaggaw ta ngamin banga da ikid na pinggan
da ikid na paginuman da kiden. 5 A yen ta nebar da te Hesus ta

"Anu awena dumagdag na ituldum kiden ta netuldu na dadagkal tam
kiden? Te mangan kid hala maski aweda bit magbaggaw," kunda tentu.
6 A ya tabbag hapa ni Hesus tekid a

"Kuga magimmamappya kam, kustu hala ya nebar na Namaratu ta
aglavunen Isayas gafu tekamuy, te ya nebar na a

'**Dayawan nak na tolay kidin ta simuk da, ammi adayu garay ya**
nonot da teyak.
7 **Awan mantu ta kapkappyan na pangdayaw da teyak,**
te igitta da haman ya ituldu da ta itulduk,' kunna,
8 "On, te baybay-an muy hapa ya lintig na Namaratu, a intu idulot muy ya
gagangay na tolay. 9 Malalaki mantu ya sistema muy, te takwan ya ipagsil
muy ta lintig na Namaratu petta idulot muy la ya agangwa muy. 10 Te ya
lintig na Namaratu nga netuldu ni mina Moses a

'**Nonotan muy ig dama muy ikid na hina muy,**' kunna.
'**A mappya ta mapapasi ya maguhohug ta dulay tekid,**' kunna
ha.

11 Ammi tekamuy a ugtulān muy haman ya uhohug na en, te ya ituldu muy tekid a
"Dana mangatad kam bit ta simbaan na Namaratu, a am awan na
sangaw ta iuffun muy ta dadagkal muy kiden a ibar muy tekid ta dana
neatad muy na ta Namaratu,' kummuy.
12 A gafu ta kumanen a awemuy ipalubus ta kurugan da ya nebar na
Namaratu gafu ta dadagkal da kiden. 13 A liblibangan muy mantu ya uhohug
na Namaratu petta idulot da ya ituldu muy, yaga addu para ya ituldu muy ta
gagangay muy," kunna tekid.
14 A sangaw pinaabikan ni Hesus ya tolay kiden tentu, a nebar tekid ta
"Pake dangagan muy ya uhohug ku tekamuy petta maawatan muy:
15 Bakkan ta intu ikazigman na Namaratu ya awan magbaggaw kapye na
mangan, baka ikazigman na hud ya itun muy ta simuk muy? Intu hud la
ikazigman na ya dulay nga nagafu ta simuk muy.
16 "A am kakurugan ta itta ya bangbang muy a mappya ta dangagan muy
ya bidan kin tekamuy," kunna tekid, kapye na kid nagtugutan.

Ya Pangipalawag Ni Hesus Ta Ikazigman Na Namaratu (Mt 15:12-20)

17 A ta datang nig Hesus ikid na ituldu na kiden ta bali a pinohutan da tentu
am anu ya ikayat na uhohugan ta ikazigman na Namaratu. A ya nebar na
tekid a
18 "Anu awemuy hapa metug ya inuhohug ken? Awemuy hud manonot
ta maski am anu ya mehulun ta kanan na tolay a bakkan haman ta yen ya
mangatad ta pagzigmanan na, 19 te awena haman ange ta nonot na awa
ange hala ta sirat na kapye na sangaw mewarad," kunna tekid.
A gafu ta uhohug na en a nepasikkal na ta mepalubus makan ya kompormi
na kanan. 20 A ya uhohug na para tekid a
"Ya imuhet ta simuk na tolay ya mangatad ta pagzigmanan na, te
magafu hala ta nonot na. 21 Te ya dulay na nonot, ikid na magtakaw,
ikid na mangpapasi, ikid na mangadallaw, 22 ikid na maginggum, ikid na
mangikatupag, ikid na magladdud, ikid na awan mangiguwad ta dulay na
nonot, ikid na pumassil ikid na mamadpadulay, ikid na magparayag, ikid
na manguyoyung, 23 a yen kid na tarabaku ya magafu ta nonot na tolay a
mangatad kid ta pagzigmanan na," kunna.

Ya Pangikallak Ni Hesus Ta Hentil Na Babbay (Mt 15:21-28)

24 A tekiden nagtatugut ta iten na lugar a umange kid ta tagad ta lugar na
Tiro ikid na Sidon. A nagyan kid ta takday bali ten petta awan ta makkamu
ta pagyanan da. Ammi maski kunna ten a aweda haman nakatagu, 25 te
magananwan la a itta ya takday babbay nga nakadangag ta itta la ten i Hesus,
a umange nagtakab ta atubang na en gafu ta balatang na en nga pagzigātan
na anitu. 26 Bakkan ta Hudyo ya babbayen, te Giregu nga taga Funisya, a ya
uhohug na te Hesus a
"Ikallak nak, Afu, te patugutam mina ya anitu na anak ken nga babbay,"
kunna.
27 Ammi ya tabbag ni Hesus tentu a
"Mappya ta apolu mangan ya anak kiden, te dulay am meatad ta atu ya
kanan na anak kidin," kunna.
28 "A kakurugan, Afu, ya kinamina, ammi awena hud mangan na atu
kiden ta hugta na anak kiden nga nahunnak ta lutak?" kunna hapa na
babbayen.

29 “A kustu hapa ya inuhohug mu, Aboy, dumatang kan mantu ta balim,
te nagtugut na ya anitu na anak men,” kun ni Hesus tentu.
30 A nagtugut mantu ya babbayen, a dinatangan na hala ya anak na en nga
imaidda, a awan na ya anitu na en.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Bangngag Ikid Na Umal
(Mt 15:29-31)

31 A ta nekabalin da ta iten a nagtatugut kid ha, a inange da ya ili na Sidon
ikid na lugar na Dikapolis addet ta Alug na Galileya. 32 A sangaw neange da
tentu ya takday lalaki nga bangngag ikid na umal, a nakimemallak kid tentu
ta isi-ged na ya kamat na tentu. 33 A sang neadayu bit ni Hesus ya lalaki en ta
kaddun na tolay kiden petta ik-ikid la, a netulpat na ya guramay na ta duwa
kiden bangbang na lalaki en, kapye na hapa naglutab. A sangaw netulpaw
na hapa ya guramay na ta zila na lalaki en. 34 A tumangad i Hesus ta langit,
a manalasigak hapa kapye na naguhohug ta lalaki en, “**Efata,**” kunna ta
agsitang na Hudyo. “**Maukadan kan,**” kunna. 35 A nakadangag na ya lalaki
en, yaga nalukay hapa ya zila na en, a mappya hapa ya pakauhohug na. 36 A
pake nebar ni Hesus ta tolay kiden ta aweda mina bibidan ya naita da. Ammi
aweda garay dinangdangag ya nebar na tekid awa pake nepadangag da hud
la. 37 A pake nafulotan ya pagpaka-lat na ngamin kiden nakadangag ta bida
da en.

“Mappya kad ya ngamin ya tarabaku na, te atadan na ya bangngag ta
pakadangag na, ikid na umal ta pakauhohug na,” kunda.

8

Ya Pagpakan Ni Hesus Ta Appataribu
(Mt 15:32-39)

1 A sangaw ha ta mittan a nagaammung ya pake addu na tolay, a gafu ta
awan ta kanan da a pinaabikan ni Hesus ya ituldu na kiden petta ibar na
tekid.

2 “Kuga timalin ya allak ku ta tolay kidin, te tallu araw kid na teyak,
a naafut na ya balun da. 3 A am padatangan ku kid mina ta bali da a
magkafuy kid sangaw ta dalan gafu ta bisin da, pade awa pake adayu ya
bali na kadwan,” kunna.

4 “Ahu, had ya pangalapan tam ta isin na lugar ta ipakan tam tekid, te
adayu haman yan ta babali?” kunda hapa tentu.

5 “A piga hud ya nehuna muy nga pan?” kunna ha,

“A pitpitu hukal la,” kunda hapa.

6 A gafu ta kumanen a pinagtuttud na ya tolay kiden ta lutak, a ginawat na
hapa ya pitu kiden pan kapye na kid nepakimallak, a sangaw ginadgadwa
na kid kapye na kid negawat ta ituldu na kiden, a nesaned da kid hapa ta
tolay kiden. 7 Itta hapa ya assang la na ikan da, a nepakimallak na kid hapa
kapye na kid nepesaned. 8 A sa nagkakan kid abat ta nabattug kid. A sangaw
pinannu da hapa ya pitu na la-ba ta nehuna na tolay kiden. 9 A ya kaddu na
nagkakan kiden a nasurok ta appataribu kid, a sangaw pinadatang na kid ta
bali da. 10 A tekid na nagtugut a naglugan hapa i Hesus ta barangay kontodu
ituldu na kiden, a umange kid ta lugar na Dalmanuta.

Ya Pangparuba Na Pariseyu Kiden Te Hesus
(Mt 16:1-10)

11 A sangaw umange te Hesus ya kadwan kiden Pariseyu, a nakidibati kid
tentu.

“Mappya ta itta ya ipaitam ta pakapangwam, petta pakaitan mi ta
Namaratu ya nangidob teko,” kunda ta pangparuba da tentu.
12 A nanalasigak hapa i Hesus ta pagdamdam na tekid, a
“Anu ya kuga pagdaram na tolay kidin yan ta kanayun adangan da
ya ipaitak tekid? Kakurugan ya uhohug ku tekamuy ta awan sangaw ta
ipaitak tekamuy,” kunna tekid, 13 a nagtugutan na kid.
A nagbarangay ig Hesus ikid na ituldu na kiden petta e kid ta dammang na
alugen.
14 A ta nepaglugan da ta barangayen a naliwatan na ituldu na kiden ya
nagbalun ta kanan da, te tatakday la na pan ya huna da ta barangayen. 15 A
ya uhohug ni Hesus tekid a
“Mappya ta palanan muy ya beking* na Pariseyu kiden ikid na beking
na kahulun ni Herud, te dulay,” kunna.
16 A nagbabidan da am anu ya ikayat na uhohugan;
“Ay On, te naliwatan tam ya nagbalun ta pan,” kunda.
17 Ammi ta nepakarikna ni Hesus ta bida da a
“Anu kuga pagbabidan muy ya kawan na kanan tam?” kunna. “Awe-
muy hud para maawatan ya ikayat ku uhohugan tekamuy. Nagbanad hud
ya nonot muy? 18 Itta haman ya mata muy, a anu awemuy haman makaita.
A itta hapa ya bangbang muy, a anu awemuy makadangag? 19 Naliwatan
muy de ya lima kiden pan nga nepakan ku ta limaribu kiden. A piga hud
na la-ba ya pinannu muy ta huna da kiden?” kunna tekid.
“A mafulu duwa,” kunda hapa.
20 “A ta pitu kiden pan nga nepakan ku ta appataribu kiden, a piga hapa
na la-ba ya pinannu muy ten ta huna da kiden?” kunna ha.
“A pitu hapa,” kunda.
21 “Ay, awemuy para la de maawatan ya ikayat ken uhohugan tekamuy
nga
‘Palanan muy mina ya beking na Pariseyu kiden ikid nig Herud?’ ”
kunna.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Nagdaram

22 A ta pakadatang da ha ta ili na Betsayda a itta ya umange nangidafung
ta nagdaram te Hesus, a nebar da ta
“Maski la isi-ged mu ya kamat mu tentu petta makaita,” kunda tentu.
23 A inibbalan ni Hesus ya kamat na nagdaramen, kapye na ginemidan
neuhet ta ada-dayu ta babali kiden. A sangaw linutaban na ya mata na kiden
kapye na kid hapa sini-ged ta kamat na.
“Itta de ya maitam?” kunna tentu.
24 A nesaned na hapa ya mata na kiden, a
“Maitak de ya tolay kiden nga magpapa-yat, ammi awan ta pagdaduman
da ikid na kayu kiden,” kunna hapa.
25 A gafu ta kumanen a sini-ged na ha ya mata na kiden, a tentu ha pake
nagladdang a nagmappyan ya mata na kiden, a pake madakar na ya pakaita
na ta ngamin. 26 A pinadatang ni Hesus ta bali na, ammi dana nebar na ta
“Awem la magsibsibal ta kadwan kiden babali,” kunna hapa tentu.

Ya Pangpohut Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden (Mt 16:13-20; Lk 9:18-21)

27 A tekiden nagduldulot ta ili na Sesariya Pilipo a itta ya pinohutan ni
Hesus ta ituldu na kiden;

* **8:15** Ya beking ya ikihu da ta arena en am mamadday kid ta pan petta bumlad.

“Anu kan ya pangitan na tolay kiden teyak am inya yak?” kunna tekid.
28 “A pahig na kadwan ta iko i mina Hwan nga nangzigut ta tolay nga napapasi ta kwa en sina. Ammi ta kadwan a pahig da ta iko ya aglavunen Eliyas nga magtoli kan ta lutakin. A ta kadwan para a pahig da ta iko ya takday na aglavun nga nasi ta palungu araw,” kunda.
29 “A ikamuy ay, anu hapa ya pangitan muy teyak?” kunna ha tekid.
A i Simon Pedru ya alistu tumabbag;
“A iko ya Mangikerutanen nga netun na Namaratu ta pinakadama mi,” kunna.
30 A sangaw pake nebar ni Hesus ta aweda mina bibidan yen ta kadwan kiden tolay.

Ya Panglavun Ni Hesus Ta Pasi na
(Mt 16:21-28; Lk 9:22-27)
31 A ta nekabalin na en a namegafun hapa i Hesus nga mangipadangag ta pasi na tekid.
“Mappya ta pakākāllakan da sangaw ya Tolayin taga Langit, te ya kalalaklakayan kiden ikid na padi kiden ikid na mangituldu kiden, a aweyan dak sangaw, kapye dak sangaw papapasi, ammi matolayak hala sangaw am nagpasan ya talluhaw,” kunna,
te awena nelemad awa pake nebar na tekid. 32 Ammi ginamid ni Pedru ta sang adayu, a
“Awem mina ibar ta mapapasi ka, Afu, te Namaratu ya makkamu teko,” kunna.
33 A nagbalittag hapa i Hesus nga nangita ta kadwan kiden ituldu na kapye na nehuya i Pedru,
“Umadayu kan teyak, te itta Satanas teko, te bakkan ta uray na Namaratu ya patarabakum teyak awa uray hud la na tolay,” kunna tentu.
34 A sangaw pinaabikan na ya ituldu na kiden ikid na kadwan kiden tolay nga nangkalihung tentu petta madangag da ya ibar na tekid.
“Am itta ya mayat dumagdag teyak a mappya ta pagtalekudan na ya bari na, a attaman na ya zigat na pangurug na teyak, petta makadagdag teyak.
35 Te maski am inya ya mangkenga ta angat na a masi hala sangaw ta magnayun, ammi ya mangisagapil ta angat na gafu ta pangurug na teyak ikid na damag ku a matolay hala sangaw nga magnayun. 36 Te maski am itta mina ya nakaalap ta ngamin kiden magmagannud ta paglelehutin a itta hud sangaw ya kappyanan na tentu am nawakay ya kahalwa na ta pasi na. 37 A itta hud sangaw ya pangsaka na ta kahalwa na petta matolay?
38 A maski am inya sangaw ya mamat mangibosag teyak ikid na uhohug ku ta atubang na awan kiden mangurug a yen hapa sangaw ya ikamat ku am magtoli yak sangaw ta lutakin nga mangihulun ta pakapangwa ni Damakewan ikid na anghel na kiden,” kunna.

9

Ya Pagdakar Na Bari Ni Hesus
(Mt 17:1-8; Lk 9:28-36)
1 A ya uhohug na para tekid a
“Kustu hapa ya ibar ku tekamuy ta itta ya kadwan kiden tekamuy nga awan para la masi addet ta maita da sangaw ya pakapangwa na Namaratu ewan nga mehulun ta Mangikerutan am ange sangaw sin magtogkok ta pagariyan na Namaratu,” kunna.
2 A ta nepagpasa na annam na araw a inalap na ig Pedru, ikid ni Santiago ikid ni Hwan, a sa naghahulun kid nga gimon ta ata-nang na bagetay, petta

ik-ikid la. A sangaw nanguli hapa ya bari ni Hesus en, 3 a pake nagfuraw ya
barawasi na kiden, te awan ta kagitta na kafuraw na, te pake makatulang
hapa ya dakar na en. 4 A nepagka-ma da hapa ya lalattog ni mina Moses ikid
ni Eliyas, a nagbida kid te Hesus. A ya uhohug ni Pedru a
5 "Mappya, Afu, te itta kamin sin, te mamadday kami mina ta tallu na
ba-bali, petta tagtakday kam ni Moses ikid ni Eliyas ta ba-bali," kunna.
6 Ammi pagtaranyag na yen gafu ta talaw na en, te sa nagtalaw kid. 7 A kima-
ma la hapa ya pake furaw na kulam nga imakban tekid, a tinappanan na kid,
a nadangag da hapa ya maguhohug tekid ta umag na kulamen,
"Ye-yan ya Anak kin nga pake iddukan ku. A mappya ta dangagan muy
ya ituldu na tekamuy," kunna.
8 A tekiden naglipay a awan na ta naita da am awa i Hesusen la.
9 A tekiden dumadagut ta bagetayen a nebar ni Hesus tekid ta aweda la bit
bibidan ya naita da,
"te mappya ta apolu masi ya Tolayin taga Langit kapye na sangaw
matolay, a yen sangaw ya pangipadangag muy," kunna.
10 Aweda mantu binibida, ammi nagbabidan da am anu ya ikayat na uho-
hugan ta uhohug na en nga '**masi kapye na sangaw matolay**'. 11 A ya pohut
da en hapa tentu a
"Am gagangay ta kumanen sangaw ya kasasaad mu, Afu, ta iangem
ta lutakin a anu mantu ya ikayat na uhohugan na mangituldu kiden,
te ibar da haman ta apolu maglattog i Eliyasen kapye na umange ya
Mangikerutanen nga nekari na Namaratu, ammi ikon haman ya napolu?"
kunda.
12-13 "A kustu hala ya nebar da," kunna hapa ni Hesus, "te kakurugan
ta apolu maglattog i Eliyas, petta dana iparan na ya tolay kiden. Ammi
ya ibar ku tekamuy a nabayag na haman ya nelalattog ni Eliyas ta kuman
na linavun da ta suraten, ammi aweda nalasin, a yen ta tinapangan da ta
kuman na nekayat da. A mappya hapa ta magdulot ya uhohug na suraten
gafu ta Tolayin taga Langit, te pakākāllakan da sangaw kapye da iwarad,"
kunna.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Abbingen Seanitu (Mt 17:14-21; Lk 9:37-43)

14 A tekid na nakadagut ta agyan na kadwan kiden ituldu na ta akban na
bagetayen a itta hapa ya addu na tolay. A ya kadwan kiden mangituldu
ta relisyon na Hudyo kiden a pakidibatin da ya ituldu na kiden. 15 A ta
nepakaita na tolay kiden te Hesus a kuga nekawa kid tentu, a nagbabilag
kid na nga ange magpadulot tentu. A ya nebar ni Hesus tekid a
16 "Anu hud ya nagtatabbagan muy ta ayanen?" kunna hapa tekid.
17 A ya tabbag na takdayen a
"Itta yak sin, Mistro, te neangek mina teko ya anak ken, te itta ya anitu
na nga nagpaumal tentu. 18 A am pagkissiwan na a pagdangkakan na hapa
ta lutak, kapye na pagtuyagan ya bari na en, otturu pagngahitaman na, a
paglukbakan na para. A nepatugut ku ya anitu na en ta ituldum kidin sin,
ammi aweda haman nabalinan," kunna.
19 "Kuga awan ta pangikatalak na tolay kidin yan. Bababang yen
kabayag na pagyan ku tekamuy nga mangitultuldu, ammi awemuy para
la netug. Iange muy mantu sin ya abbingina," kunna.
20 A neange da mantu tentu, ammi ta nepakaita na anitu na en te Hesus
a ka-ma la pinagkissiw na ha ya abbingen, a pinagdangkak na ta lutak, a
nagkakuyat, a naglukbak na hapa.

21 “Umanu hud ya kabayag na ta kumanin?” kun ni Hesus te dama na
en, a
“Addet ta pake kaassang na ay,” kunna. 22 “A ta kadwan a paglattun na
ta afuy pase danum petta papasin na. Ammi am itta ya makkwam, Afu, ay
ikallak kami, Afu,” kunna ha.
23 “Annum hud ibar am itta ya makkwak? Makkwak ngamin am itta ya
pangikatalak mu teyak,” kunna hapa ni Hesus tentu.
24 “Ay, ikatalak ta ka, Afu, pagustum haen ya pagkurangan na pangikata-
lak ku,” kunna hapa nagtangit.
25 A gafu ta nagbabilag na ya tolay kiden nga ange magbuya a dana nehuya
ni Hesus ya anitu na abbingen.
“Iko anitu nga nagpaumal ikid na nagpabangngag ta abbingina, pag-
tugutām na, a awem na sangaw magtoli,” kunna.
26 A pinaggihawa na anitu en ya abbingen kapye na ha pinagkissiw ta
masikan na kissiw, a yen ya nepagtugut na. A kuman na nasin ya abbingen.
“Ay e, nasin,” kun na kadwan kiden.
27 Ammi enna inibbalan ni Hesus ya kamat na en kapye na pinagivwat, a
nagtayuk na.
28 A sangaw ta bali ta awan ta nakibidan te Hesus a umange tentu ya ituldu
na kiden, a
“Anu awemi napatugut ya anitu na en?” kunda tentu.
29 A ya tabbag na hapa tekid a
“Awena mapatugut na kumanin na anitu am awemuy dana makimallak
petta uffunan na kam na Namaratu ewan,” kunna.
30 A ta nekabalin da ten a nagpaabagatan kid ta lugar na Galileya, ammi
ikayat ni Hesus ta awan ta makkamu ta agyan da, 31 petta awan ta manabta-
bang ta pangituldu na ta ituldu na kiden. A ya uhohug na tekid a
“Papasin da hala sangaw ya Tolayin taga Langit, te itta sangaw ya
mangitalaba tentu petta enda gafutan na mangikatupag kiden tentu.
Ammi maski am papasin dak a matolayak hala sangaw ta mekatallu na
araw,” kunna.
32 Ammi aweda para la naawatan ya ikayat na uhohugan tekid, a mamat kid
nangibar.

Ya Bida Na Umalinnak
(Mt 18:1-5; Lk 9:46-48)

33 A ta nekabalin da ten a nagdulot kid ta ili na Kapernayum. A tekid
na gimon ta bali a pinohutan ni Hesus tekid am anu ya nagbabidan da ta
dalan. 34 Ammi aweda nagasitang, te intu nagbabidan da am inya tekid ya
pinakadakal da. 35 A tentun hapa nakatuttud a pinaabikan na kid tentu, ya
mafulu duwa kiden, a netuldu na kid.
“Am itta ya mayat magbalin ta pinakadakal na kahulun na kiden a
mappya mantu ta intu ya kapozyanan da petta makitagabu tekid,” kunna.
36 A pinatayuk na hapa ya takday abbing ta tātangngan da, kapye na sina-bil,
37 kapye na ha binida ta mafulu duwa kiden.
“Maski am inya ya mangtagop ta kumanin na abbing gafu ta pangurug
na teyak a mekwenta hapa ta iyak ya tinagop na, a ya mangtagop teyak a
bakkan la ta iyak ya tagopan na am awa nangidoben teyak hapa,” kunna.
38 A ya uhohug hapa ni Hwan tentu a
“Mistro, itta ya naita mi nga magpatugut ta anitu na seanitu kiden, ammi
usaran na hapa ya ngagam. A ginamman mi hapa te awena mehulun
tekitam,” kunna.

39 “Awemuy mina gamman ya kumanen,” kunna hapa ni Hesus tentu,
“te maski am inya mina ya mangipaita ta pagpaka-latan gafu ta ngagan
ku a awenak otturu padpadulayan. 40 Te ya awan mangikatupag tekitam
a kahulun tam kid hapa. 41 A kakurugan hapa ya uhohug ku tekamuy ta
maski am inya ya mangatad ta inuman muy gafu ta kahulun ta kam a itta
hala sangaw ya isagolyat na Namaratu tentu,” kunna.
42 “Ammi am inya ya mangituldu ta dulay ta maski takday la na kaassan-
gan kiden nga mangurug teyak a pake kakallak sangaw, a mapmappya
mina en ta dana nakaddangan ya lig na en ta dappug na batu kapye na
newarad ta bebay, petta awena mina nakaliwat. 43-46 A am angarigan ta
kamat mu ono takkim ya gafu na pagliwat mu a awem hud gappakan
kapyem iwarad petta awem sangaw melogot? Te mapmappya ta napuku-
lan ka mina nga magdulot ta magnayun na pagtolayam ammi ta mewarad
ka ta afuyen nga awan maazap gafu ta awemen inazi. 47 A kumanen hapa
ta matam, te am angarigan ta matam ya gafu na pagliwat mu a awem hud
kilotan kapyem iwarad petta awem melogot? Te mapmappya ta bulding
ka mina nga simarok ta pangikerutan na Namaratu ammi ta mewarad
ka ta pangtaguhali na en gafu ta awemen inazi. 48 Te ya ngamin kiden
magaddet ta iten a awena sangaw masi na irat da kiden, yaga awena
maazap na afuyen, 49 te sa mapa-gang kid ta afuy.
50 “Itta hud ya kapkappyan na asin am awan na ya nanam na? A yen
ya pagnonotan muy, te mappya ta kuman na asin ya gagangay muy, petta
mappya ya pagkakahulun muy.”

10

Ya Ituldu Ni Hesus Gafu Ta Paggungay Na Nagatawa (Mt 19:3-12)

1 A ta nepagtugut nig Hesus ta nagyanan da en a umange kid ta lugar na
Hudeya ta dammang na karayan na Hurdan, a nagammung ha tentu ya
awan bababang na tolay, a netuldu na kid ta kuman na gagangay na en.
2 A umange hapa tentu ya kadwan kiden Pariseyu, te itta ya pohut da ta
pangparuba da tentu.
“Mistro, had kun na pangawatam ta lintig ni Moses gafu ta magatawa
kiden, te mepalubus de ta igungay na lalaki ya atawa na?” kunda.
3 A ya tabbag na hapa tekid a
“Anu hud ya nebar ni mina Moses tekamuy?” kunna.
4 “A nepalubus na ta igungay na lalaki ya atawa na, ammi mappya ta
iatad na tentu ya papel na pakigungay na,” kunda.
5 “A onay, gafu ta pagbanad na nonot muy, 6 ammi addet ta nepamadday
na Namaratu ta napopolu kiden a bakkan haman ta kunna ten, te ya
uhohug na suraten a
‘**Pinadday na kid petta itta ya lalaki ikid na babbay.**
7 **A yen ta makigungay ya lalaki ta dakal na kiden, te**
makidagga ta atawa na en,
8 **a ikwenta na Dyos ya duwa kiden ta tatakday la na tolay,**’
kunna,
A bakkan kid na mantu ta duwa na tolay, te tatakday kid na. 9 A madi mantu
am paggungayan tam ya pinagdagga na Namaratu,” kunna tekid.
10 A ta datang nig Hesus ikid na ituldu na kiden ta bali a pabida da ha tentu
ya kasasaad na makigungay ta atawa na. 11 A ya uhohug na tekid a

"Am makigungay ya lalaki ta atawa na otturu mangatawa ha ta takwan
a mekwenta hala ta mangadallaw. 12 A am makigungay hapa ya bab-
bay ta atawa na otturu makiatawa ta takwan a mekwenta hapa yen ta
makikadallaw," kunna.

Ya Pagbendisyon Ni Hesus Ta Abbing
(Mt 19:13-15; Lk 18:15-17)

13 A sangaw itta ya mangiange ta anak da kiden te Hesus petta ipotun na
ya kamat na tekid, ammi nehuya na kid na ituldu na kiden. 14 Ammi ta
nepakaita ni Hesus ta iningwa da a nagporayan na kid hapa.
"Awemuy la gamman ya anak kiden, petta e kid la teyak, te ya ngamin
kiden makigitta ta abbing a yen kid ya iturayan na Namaratu ewan,"
kunna.
15 "A kakurugan hapa ya uhohug ku tekamuy ta am awemuy ikatalak
ya pagtaron na Namaratu ta kuman na abbing a awemuy sangaw mesipat
tentu," kunna,
16 otturu sina-bil na ya tagtakday abbing, a pinasinapan na kid ta nepangipo-
tun na ta kamat na tekid.

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Naba-nang
(Mt 19:16-30; Lk 18:18-30)

17 A tentu en nagganwat nga ange ha magpasyar ta takwan na lugar a itta
ya nagbilag nga ange namalentud ta atubang na en nga nakimemallak tentu.
"Ay, Mistro, kakurugan ta mappya ka na tolay, a ibar mu haen teyak am
anu mina ya tarabakuk nga mappya petta itta sangaw ya angat ku nga
magnayun," kunna.
18 A ya tabbag ni Hesus tentu a
"Annum hud ibar ta mappya yak na tolay? Itta hud ya mappya am
bakkan la ta Namaratu ewan," kunna.
19 "Ammi am ikayat mu maatadan ta magnayun na angat a amum
haman ya lintig na kiden ta awem mamapasi, ikid na awem mangadallaw,
ikid na awem magtakaw, a awem hapa magladdud, ikid na awem mag-
darogas, a dayawam hapa ig damam ikid ni hinam," kunna ha.
20 "Ay, kanayun kurugan ku yen kid na lintig abat ta kaabbing ku,"
kunna hapa.
21 A inaita la ni Hesus ta pangidduk na tentu, kapye naguhohug ha tentu;
"Itta para la ya takday pagkurangam," kunna, "te em mina ilaku ya
ngamin kiden kwam, a mangatad ka ta pobre kiden petta itta sangaw ya
pagba-nangam nga mauknud ta agyan na Namaratu. A am mabalin kan a
magtoli ka sangaw petta dumagdag kan teyak," kunna.
22 A ta pakadangag na lalaki en ta inuhohug ni Hesus tentu a nagsugyab
ya mukat na, a nagtugut hapa nagdamdam, te pake addu ya kwa na. 23 A
nesaned ni Hesus ya mata na ta ituldu na kiden kapye na ha naguhohug
tekid:
"Kuga mazigat ya isassarok na maba-nang ta pangikerutan na Nama-
ratu," kunna.
24 A nepagpaka-lat da hapa ya inuhohug na, ammi pinidwa na ha tekid;
"Anak ku, kakurugan ta mazigat ya isassarok na tolay ta pangikerutan
na Namaratu, 25 te malmalogon ya isassarok na anwang ta hubu na dagum
ammi ta isassarok na maba-nang ta pangikerutan na Namaratu," kunna
tekid.
26 A pake nepagpaka-lat da ha ya inuhohug na;
"A am gagangay ta kunna ten, Afu, a itta hud para ya mekerutan?"
kunda.
27 A nesaned na bit ya mata na tekid kapye na tumabbag.

“Awan pulus ta mabalin na tolay petta mekerutan mina, ammi itta ya
mabalin na Namaratu, te intu ya makapangwa ta ngamin,” kunna.
28 A ya uhohug ni Pedru tentu,
“A itan na kamin, Afu, te sa newasa min ya ngamin kwa mi petta dumagdag
kami teko,” kunna.
29-30 A ya tabbag hapa ni Hesus a
“Kakurugan ya uhohug ku tekamuy ta am itta ya nagtugut ta bali na,
ikid na kabagis na, ikid na dakal na kiden, ikid na lutak na, ikid na anak
na, gafu ta pakesipat na teyak ikid na pangipadangag na ta damag ku a
maatadan hala sangaw yen ta minagmagatut ta katolay na sin ta kuman
na natugutan na kiden, ammi medagga hapa sangaw ya mangitapang
tentu. A sangaw ta ketta na pangipa-na na a maatadan hapa ta magnayun
na angat. 31 Ammi ya kadwan kiden nga mapa-polu ta ayanin a mapozan
kid sangaw, a ya kadwan kiden nga mapozan ta ayanin a mapolu kid
sangaw,” kunna tekid.

Ya Ange Nig Hesus Ta Ili Na Herusalem (Mt 20:17-28; Lk 18:31-34)

32 A ta nekabalin na en a magtugtugut kid na nga ange ta ili na Herusalem,
a malalang ya mafulu duwa kiden te Hesus gafu ta maaggut imunnan tekid
ta dalan, yaga medyo magtalaw hapa ya kadwan kiden tolay nga dumagdag
tekid. A pinaabikan ni Hesus ya mafulu duwa kiden tentu petta bidan na
tekid ya makkwa sangaw tentu.
33 “Dangagan muy ya ibar ku tekamuy, te magdulot kitanan ta ili na
Herusalem, a yen sangaw ya panggafutan da ta Tolayin taga Langit,
petta idarum da ta padi kiden ikid na mangituldu kiden ta lintigen, a
sa ikayat da sangaw ta masi. 34 A am negawat dan ta Hentil kiden nga
mangibbal tekitam a amāmatan da hapa, yaga paligatan da kapye da
sangaw pagappan ta krus. Ammi matolay hala sangaw ta mekatallu na
araw,” kunna.
35 A pake himebing tentu ig Santiago ikid ni Hwan nga anak ni Zibadeyu, a
“Mistro, itta haen ya adangan mi teko,” kunda.
36 “A anu hud ya ikayat muy?” kunna hapa.
37 “A te ikayat mi ta makipagtogkok kami sangaw ta hebing mu am
makatogkok kan sangaw ta pagariyam ta lutakin,” kunda.
38 “Ahu, awemuy de amu ya zigat na adangan muy. Makkwa muy hud
sangaw ya magattam ta kagitta na neatad na Namaratu teyak ta zigat kin?”
kunna.
39 “A on ay, makkwa mi,” kunda hapa.
40 “A kakurugan ta paruban muy sangaw ya kagitta na zigat kin, ammi
maski kunna ten a bakkan hala ta iyak ya magpili ta magyan ta hebing ku,
te i Damakewan ya makkamu magpili,” kunna tekid.
41 A ta pakadangag na kadwan kiden ta inadang na duwa kiden te Hesus
a nalussaw kid hapa tekid, 42 ammi sa pinaabikan na kid ni Hesus a
tinabarangan na kid.
“Amu muy ya gagangay na Hentil kiden ta ikwenta da ya iturayan da
kiden ta kuman na tagabu da, a ya mayat magmayor ta kahulun da kiden
a doban da kid, 43 ammi awemuy mina makigitta ta isina kid, te ya mayat
madayawan tekamuy a maguray mina makitagabu ta kahulun na kiden.
44 A ya mayat metun ta mayor na ngamin a maguray hapa makitagabu
tekid. 45 Te maski ya Tolayin taga Langit a bakkan ta yen ya umeyan na
ta isin petta makitagabu ya tolay kiden tentu, awa intu ya magserbi tekid,
a isagapil na hapa ya angat na tekid petta masaka na kid,” kunna tekid.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Te Bartimeyo
(Mt 20:29-34; Lk 18:35-43)

46 A tekiden nagtalib ta ili na Heriku a dumadagdag hapa tekid ya pake
addu na tolay. A itta hapa ya nagdaram nga imatuttud ta pingit na kalsada
en nga nagngagan te Bartimeyo nga anak ni Timeyo. 47 A ta pakadangag na
ta magtalib na i Hesus taga Nasaret a nagayayag na,
"Ay, Hesus, Simsima ni mina Dabid, ikallak nak haen, Afu," pakakin.
48 Ammi nehuya na kadwan kiden tolay petta awena magsitang, ammi
nepasikan na para ya iayag na,
"Ay, Simsima ni mina Dabid, ikallak nak haen, Afu," kunna.
49 A nagtayuk hapa i Hesus a
"Baran muy, petta ange hala sin," kunna.
A binaran da.
"Awem la magburung, a imivwat kan, te paayagan na ka," kunda tentu.
50 A alistu timollok nangiwasa ta salnuk na en, a umange te Hesus.
51 "A anu hapa ya pakkwam teyak?" kun ni Hesus tentu.
"Ay Afu, ipaitak ya awekin pakaita," kunna hapa.
52 A ya uhohug ni Hesus tentu a
"Magdulot kan la ta eyam, te nagmappya kan gafu ta pangikatalak mu
teyak," kunna,
a yen hapa ya nepakaita na, a dumagdag na hapa teg Hesus ta dalan.

11

Ya Pagpaari Mina Na Tolay Kiden Te Hesus
(Mt 21:1-11; Lk 19:29-44; Jn 12:12-19)

1 A tekiden nakaabikan ta ili na Herusalem a pa nagimmang kid bit ta bikat
na babali kiden ta Beffage ikid na Betanya ta Bagetay na Olibo, te pinaunnan
ni Hesus ya duwa na ituldu na kiden.
2 "Magdulot kanan ta babali kidewan, a am nakasarok kanan a maita
muy sangaw ten ya urbun na kabayu nga megalut nga awan para la
natakayan. A ubadan muy hapa, te idatang muy hapa sin. 3 A am itta
sangaw ya mangpohut ta pangubad muy a '**Pa masapul na bit la i Afu,
te petoli na hala sangaw ta ayanin,**' kummuy."
4 Umange kid mantu, a naita da hala ya kabayu en negalut ta irwangan na
bali ta pingit na kalsada. A tekiden nangubad tentu a
5 "Annun muy hud ubadan ya urbunina?" kunna hapa na imatayuk
kiden ten.
6 A nebar da hapa ya uhohug ni Hesus tekid, a nepalubus da hala. 7 A
ta nepangidatang da tentu a nehuklad da ya ga-gamit da ta urbunen, a
nagtakay na hapa i Hesus. 8 A tentu en nagtakay a imunnan hapa ya addu
na tolay, a nehuklad da ya ulolat da kiden ta angen na en ta pangdayaw da
tentu. A nangalap hapa ya kadwan ta kuman na don na anaw, a nehuklad
da hapa ta angen na en. 9 A ya tolay kiden nga imunnan tentu ikid na itta
kiden ta gafan na a nagayayag kid na,
"Madaydayaw ya Namaratu ewan. Bendisyonam, Afu, ya umange in sin
nga pinakabarim.
10 "Bendisyonam, Afu, ya umange in nga magtogkok ta iturayan ni
minakakayen Dabid.
"Madaydayaw ya Namaratu nga kata-nangan na Dyos," kunda ta pa-
gayayag da.

Ya Pangigaged Ni Hesus Ta Kayu Ikid Na Pangihuya Na Ta Maglaku Kiden
(Mt 21:18-22)

11 A ta datang ni Hesus ta ili na Herusalem a simarok hapa ta Simbaan na
Namaratu. A tentun nabalin nangita ta ngamin ten a imuhet ha, a umange
ta Betanya te furab na, a nehulun hapa ya ituldu na kiden.
12 A ta lalakwat tekiden ha nagtoli ta ili na Herusalem a nabisinan i
Hesus ta dalan. 13 A tentu en nakaita ta kayu na higos ta sang adayu,
a umange nagpusit ta mayan na en, te itta mina ya negindan ta don na
kiden. Ammi awan haman ta mayan na, a awan para la ya kaarawan na
mayor na pagmayan na. 14 A gafu ta kumanen a "**Maski awem na sangaw**
magmayan," kunna ta kayu en, a nedangagan na hapa na ituldu na kiden.
(Mt 21:12-17; Lk 19:45-48)
15 A ta datang da ta ili na Herusalem a simarok kid ha ta simbaanen
a pinegafwanan ni Hesus pinohet ya naglaku kiden ikid na gumatang
kiden, yaga pinagsikig na hapa ya lamesa na nagtali kiden ta pirak, ikid na
pagtuttudan na naglaku kiden ta kalapati. 16 A am itta mina ya mangigadak
ta agtun na ta bagaw na simbaanen a nehangat na hapa. 17 A pake nehuya
na kid,

"Anu awemuy haman manonot ya uhohug na Namaratu ta suraten, te
'**Gagangay ta balikin yan ya pakimallakan mina na ngamin tolay,**'
kunna haman,
ammi pinagbalin muy garay ta pagkakampatan na magdarogas ikid na
magswitik," kunna tekid.

18-19 A sangaw ta marimat a nagtugut ha ikid na ituldu na kiden. Ammi ta
nepakadamag na padi kiden ikid na mangituldu kiden ta iningwa ni Hesus
ta simbaanen a nagbabidan da am had kunna mina na pangpapasi da tentu,
te nagburung kid tentu gafu ta pangdayaw na tolay kiden ta ituldu na en
tekid.
20 A ta lalakwat ta pagtalib nig Hesus ta kayu en nga negaged na a nakatang
na ya kayu en addet ta ramut na kiden, 21 a nanonot ni Pedru ya nebar ni
Hesus ta kayu en,

"Itam yan, Afu, nakatang kad na ya kayu in nga negaged mu ta karabi,"
kunna.

22 A ya uhohug ni Hesus tekid a

"Mappya ta ikatalak muy ya Namaratu, 23 te kakurugan ya uhohug ku
tekamuy ta am ikatalak muy ya panguffun na tekamuy a mabalin ta ibar
muy sangaw ta bagetayin '**Umalit kan te maglattu kan ta bebay,**' a
Namaratu mantu ya makkamu petta makkwa hala ya nebar muy, am
kakurugan ta awemuy pagduwaduwan ya nonot muy.
24 "A yen ta ibar ku tekamuy ta maski am anu ya adangan muy ta
pakimallak muy a ikatalak muy la ta neatad nan, a kwa muy hala sangaw.
25 Ammi am kada makimallak kam a mappya ta pakoman muy ya nakali-
wat tekamuy, petta pakoman na kam hapa na Dama muyewan Namaratu.
26 Ammi am awemuy pakoman ya nakaliwat tekamuy a awena kam hapa
pakoman na Dama muyewan," kunna.

Ya Pangpohut Da Ta Turay Ni Hesus
(Mt 21:23-27; Lk 20:1-8)

27 A sangaw ta mittan a nagtoli kid ha ta ili na Herusalem a simarok kid ha
ta simbaanen. A ta pagpatoyan ni Hesus ta umag na simbaanen a umange
hapa tentu ya padi kiden ikid na kadwan kiden pinakadakal na tolay kiden,
a pinohutan da ya gafu na tinarabaku na.

28 “Inya hud ya nangatad ta turay mu petta maguray ka la ta ngamin
tinarabakum ta isin?” kunda.
29 “A itta hapa ya pohut ku tekamuy,” kunna hapa, “te am matabbag
muy ya pohut ken a ibar ku hapa tekamuy ya gafu na turay ku ta tarabaku
kin. 30 A ya pohut kin tekamuy a inya hud ya nangatad ta turay ni mina
Hwanen petta mangzigut ta tolay? Ibar muy teyak am Namaratu, ono
tolay ya nangatad ta turay na?” kunna tekid.
31 A gafu ta napopoyung kid na ta saludsud na en tekid a dana nagbabidan
da bit ta melemad am anu mina ya tabbag da tentu;
“Am ibar tam ta Namaratu ya nangatad tentu a ‘**Anu kawagan na
mantu ta awemuy kinurug,**’ kunna sangaw tekitam. 32 Ammi am ‘**Tolay
la ya nangatad,**’ kuntam a ikatupag na kitam sangaw na tolay kiden, te
ipasikkal da haman ta Namaratu ya nangidob tentu,” kunda.
33 A ya tabbag da mantu te Hesus a
“Awemi haman amu,” kunda.
“A am awemuy mantu matabbag ya pohut ken tekamuy a awek hapa
ibar tekamuy am had sin ya gafu na turay kin ta tarabaku kin,” kunna
hapa tekid.

12

Ya Keangarigan Na Nagmula Ta Unas
(Mt 21:33-46; Lk 20:9-19)

1 A nedulot na ya pagbida na tekid ta keangarigan:
“Itta ya takday tolay nga nagmula ta addu na unas, a inaladan na hapa
ya kaunasan na en. A sangaw namadday hapa ta agdapilan ikid na ba-
bali para magtaron kiden. A sangaw nepaābāng na ya kaunasan na en, te
umange bit ta takwan na lugar. 2 A ta kaarawan na pagapit da a dinob na
ya tagabu na en ta nangabang kiden petta alapan na mina ya abang na en.
3 Ammi ginafut da, a pinalpaluk da kapye da pinatugut, a awan ta inalap
na. 4 A sangaw dinob na ha ya takday para tagabu na, a binigadan da ya ulu
na yaga inamāmat da. 5 A sangaw dinob na ha ya takday para, a pinapasi
da. A addu para ya dinob na tekid, ammi tinapangan da ya kadwan, a
pinapasi da ya kadwan. 6 Itta para ya takday doban na ammi anak na en
nga pake iddukan na, a yen ya kapozyanan na dinob na tekid, te nonotan
na ta ‘**Mamat kid sangaw ta anak kin,**’ kunna. 7 Ammi ta nepakaita na
nangabang kiden ta anak na en a nagbabidan da ya pangpapasi da tentu.
‘Gagangay ta ye-yan sangaw ya makaalap ta ngamin kwa na
makāunasen, a mappya mantu ta papasin tam hapa ya anak na in petta
awan sangaw ta mangalap ta lutak na in, a kwa tanan sangaw,’ kunda.
8 A ginafut da mantu ya anak na en, a neuhet da ta kaunasan kapye da
pinapasi,” kunna tekid.
9 A ya nebar ni Hesus ta kinabida na kiden a
“A anu sangaw ya uray na makāunasen ta nangabang kiden, awa enna
kid mantu papasin, a ipaabang na sangaw ya kaunasan na ta kadwan. 10 A
yen ta nonotan muy mina ya uhohug na aglavunen ta surat na en, te nebar
na ta
‘**Newarad na magbali kiden ya arigi en nga nepapatayuk na Nama-
ratu tekid,
ammi netoli hala,
a nagbalin ta kasikanan na arigi ta ngamin bali,
11 te Namaratu ya makkamu tentu, a dayawan tam hapa ya
kalalaki na,**’ kunna.”

12 A gafu ta uhohug ni Hesus tekid a ginafut da mina petta idarum da,
te naawatan da ta ikid hapa la ya pagbalinan na ta kuman na nangabang
kiden ta keangarigan na en, ammi gafu ta talaw da hapa ta tolay kiden a
nagtugutan da la.

Ya Pangayayyaw Na Pariseyu Kiden Te Hesus
(Mt 22:15-22; Lk 20:20-26)

13 A ta nekabalin da ten a nangidob ya Hudyo kiden ta kadwan kiden
Pariseyu ikid na kahulun ni Herud, petta paruban da mina i Hesus talo am
masikwatan da mina ta uhohug na, petta itta mina ya pangidaruman da
tentu. 14 A ya uhohug da tentu a

"Mistro, itta ya pohut mi teko, te amu mi ta matunung ka na tolay, a
matunung hapa ya ngamin ituldum ta patarabaku na Namaratu tekitam,
te awem la burungan am anu ya uray na tolay, ikid na awan ta idadumam.

"A dangagan mi haen teko am ipalubus na lintig ni Moses ya pagpaga
tam ta bwis ta ari na taga Roma kiden, petta amu mi am magpaga kami
mina ono awan?" kunda.

15 Ammi dana narikna ni Hesus ta yen ya pangayayyaw da mina tentu, a ya
tabbag na tekid a

"Annun dak hud paruban? Itan ku bit ya piraken nga ipaga muy ta bwis
muy," kunna.

16 A ta nepangigawat dan ta piraken a

"A inya hud ya makāmukat ikid na makāngagan ta pirakin yan?" kunna
tekid.

"A sinang mukat na Ari en," kunda hapa.

17 "A ipaita muy mantu ta gubyernu na Ari en ya mekustu ta pangurug
muy tentu, a ipaita muy hapa ta Namaratu ya mekustu ta pangurug muy
tentu," kunna tekid.

A nepagpaka-lat da hapa ya tabbag na en.

Ya Pangparuba Na Saduseyu Kiden Te Hesus
(Mt 22:23-33; Lk 20:27-38)

18 A ta nekabalin na Pariseyu kiden a umange hapa tentu ya Saduseyu
kiden. A itta hapa ya pohut da tentu gafu ta aweda kurugan ta matolay hala
sangaw ya nagpasi kiden.

19 "Itta hapa ya pohut mi, Mistro, gafu ta lintig ni Moses," kunda, "te am
masi kan mina ya lalaki nga awan ta anak na a mappya kan ta kabagis na
en ya mangatawa ta kabalwan na en petta itta kan sangaw ya anak da nga
lalaki nga mekwenta ta anak na nasi en. 20 A ta idi ta lugar mi a itta ya pitu
na lalaki nga nagkakabagis, a nangatawa hapa ya imunnanen, ammi nasi
hala ta aweda para la paganak. 21 A gafu ta netuldu ni mina Mosesen a ya
kabagis na en ya nangatawa ta nabalu en, ammi nasi hala yen ta awena
para la paganak na babbayen. A kumanen hapa ta mekatallu en. 22 A sa
nagpasi ya pitu kiden ta aweda para la paganak. A kabalinan na pasi na
mekapitu en a nasi hapa ya babbayen. 23 A am kakurugan ta matolay hala
sangaw ya nagpasi kiden a had sin hud ta pitu kiden ya atawa sangaw na
babbayen, te ikid ngamin ya nangatawa tentu?" kunda te Hesus.

24 A ya tabbag ni Hesus tekid a

"Kuga magamamangaw kanan te awemuy maawatan ya ikayat na
uhohugan na surat kiden, yaga awemuy hapa amu ya pakapangwa na
Namaratu. 25 Te am matolay sangaw ya nagpasi kiden a megitta kid
sangaw ta anghel kiden ta langit, yen ta awedan sangaw mangatawa. 26 A
am awemuy kurugan ta matolay hala sangaw ya nagpasi kiden a had

kunna mantu na pangawatan muy ta uhohug na Namaratu te Moses ta agyan ta kalakayu en gumatgatang, te ya nebar na tentu a
'**Iyak ya Dyos nga dayawan ni Abraham, ikid ni Isak, ikid ni Hakob,**' kunna.
27 "Gagangay mantu ta matolay la yana kid, te bakkan haman ta nasi ya magdayaw ta Dyos, te ya matolay ya magdayaw tentu. A yen ta killu ya nonot muy," kunna tekid.

Ya Fun Na Ngamin Kiden Lintig Na Namaratu
(Mt 22:34-40)
28 A ta pagintabtabbag da para la ni Hesus ikid na Saduseyu kiden, a neddatangan na kid na takday mangituldu. A gafu ta mappya ya tabbag ni Hesus ta Saduseyu kiden a itta hapa ya pinohutan na tentu.
"Mistro, ta kuman na ituldum a had sin hud ya fun na ngamin kiden lintig na Namaratu?" kunna.
29 A ya neuhohug mantu ni Hesus tentu a
"Ya fun na ngamin lintig na a intu yan:
'**Dangagan muy, ikamuy nga Istralita, Intu la dafu muy ya Namaratu ewan, a awan ta takwan.** 30 **A mappya mantu ta iddukan muy ta ngamin nonot muy ikid na ngamin kasikanan na bari muy.**' kunna.
Yen ya kadakalan na fun na ngamin lintig na Namaratu. 31 A ya mekaduwa na fun, a intu yan:
'**Iddukam ya kagittam tolay ta kuman na pangidduk mu hala ta barim,**' kunna.
A ya duwa kidin lintig ya fun na ngamin kiden lintig na Namaratu," kunna.
32 "Kustu hapa ya tabbag mina, Mistro," kunna hapa na takdayen, "te kakurugan ta tatakday la ya Dyos, a awan ta takwan, 33 a am iddukan tam ta ngamin nonot tam ikid na kasikanan na bari tam, ikid na iddukan tam ya sakā tolay tam ta kuman na pangidduk tam ta bari tam a pake mapmappya yen ammi ta ngamin kiden iatang tam," kunna.
34 A ya uhohug hapa ni Hesus tentu gafu ta mappya ya inuhohug na a
"Kakurugan ta assang na la ya awena pakatolay teko na Namaratu," kun ni Hesus tentu.
A yen hapa ya abat na pagpohut da tentu, te mamat kid na.
(Mt 22:41-46; Lk 20:41-44)
35 A ta pangituldu para la ni Hesus ta umag na simbaanen a itta hapa ya pinohutan na ta tolay kiden.
"Ya kuman na ituldu na mangituldu kiden a ibar da ta simsima ni mina Dabid ya Mangikerutanen nga nekari na Namaratu. A kakurugan hapa ya ibar da, ammi had kukunna simsima na? 36 Te ya nesurat ni Dabid nga nepaita na Kahalwa na Namaratu tentu a
'**Itta ya nebar na Namaratu ta dafu ken, te**
"**E ka sin magtogkok ta kanawan kin, te ikita ya mangabak ta katapil mu kiden, petta iko sangaw ya makkamu ta ngamin,**" **kunna.**'
37 "A am '**Dafu ken,**' kun ni mina Dabid ta pagtogkokan na Namaratu a had kukunna mantu magbalin ta simsima na para?" kun ni Hesus tekid.
A matalakan kid mangdangag ta ituldu na.
38 A ya kadwan kiden para netuldu na tekid a
"Itan muy ta awemuy parigan ya mangituldu kiden, te ikayat da itugtugut ya barawasi na pangituldu da petta dayawan na kid na tolay. 39 A

am itta ya pabuya ikid na gimung a pilin da para ya pake kaispotan na agtuttudan petta malogon kid maita. Ammi magimmamappya kid la, 40 te ikid hala ya mangsistema ta babay kiden nabalu ta panguffun da tekid, petta magubat da ya bali da. A am itta kid ta paggagimungan a makimallak kid ta mabayag petta pahig na kadwan kiden ta abikan kid ta Namaratu. Ammi pake dakdakal sangaw ya pama-gang na Namaratu tekid ammi ta kadwan," kunna.

Ya Nabalu en Nga Nangatad Ta Pirak
(Lk 21:1-4)

41 A sangaw umange nagtuttud i Hesus ta batug na agila-nugan na tolay kiden ta pirak ta umag na simbaanen, a itan na la ya ange kiden mangila-nug ta pirak da. Umange hapa ya addu na naba-nang, a dakal hapa ya nela-nug da. 42 A umange hapa ya takday babbay nga napanglaw, a intu la nela-nug na ya duduwa la na sinsilyu, kustu ta lugar na binting. 43 A binaran ni Hesus ya ituldu na kiden petta madangag da ya ibar na gafu ta babbayen.

"Itan muy ya babbay ewan, kakurugan ta ad-addu ya nela-nug na ammi ta pagdadaggan na ngamin kiden nela-nug na kadwan kiden, 44 te intu neatad da ya sobra na pagba-nangan da, ammi tentu a neatad na ya magserbi mina tentu gafu ta kapanglaw na, te sa neatad na ya ngamin katolayan na," kunna tekid.

13

Ya Dumatang Ta Pagaddetan Na Arawin Yan
(Mt 24:1-14; Lk 21:5-19)

1 A ta neuhet nig Hesus ta simbaanen a makibidan kid na takday ituldu na, a

"Itam, Mistro, ya batu kiden nga nepadday da ta simbaanin, awa ispot kid kontodu ngamin bali in," kun na ituldu na en tentu,

te dappug kid na batu nga nataga, a nasalsalnuk kid abat ta utun. A ya tabbag hapa ni Hesus tekid a

2 "Pake dayawan muy ya kapadday na simbaanin, ammi ya ibar ku tekamuy a sa marabba sangaw ya ngamin bali in yan abat ta awan pulus ta mesalnuk ta maski takday la na batu," kunna.

3 A tentu en imatuttud ta utun na bagetay na Olibo ta batug na simbaanen a umange tentu ig Pedru, ikid ni Santiago, ikid ni Hwan, ikid ni Andres, te itta ya pohutan da tentu gafu ta binida na ta simbaanen.

4 "Afu, damagan mi haen am kanu sangaw na araw ya nebar men nga kaperdi na simbaanen. A awan hud ta imunnan petta pakaitan mi ta tanagay na ya datang na?" kunda tentu.

5 A ya tabbag na en tekid a

"Pake itan muy ta awemuy sangaw maayayyaw," kunna, 6 "te addu sangaw ya ange nga magingagan ta ngagan kin, te '**Iyak ya Kristu nga Mangikerutan tekamuy,**' kunda sangaw, a addu sangaw ya mapadagdag da ta pangayayyaw da tekid. 7 A am itta sangaw ya madamag muy ta gubat ta agyan muy ikid na gubat ta adayu a awemuy la malalang ta isin kid, te gagangay ta dumatang ya kumanin kapye na idatang na pagaddetan na arawin yan. 8 Te pagka-ma makigubat ya takday gubyernu ta takwan, a pagka-ma magkāgubgubat ya kadwan kiden tribu, yaga magkakattway hapa ya kadwan kiden tolay nga maginggubgubat, a dumatang hapa sangaw ya addu na agbabisin ikid na lunig ta magdaduma na lugar. Ammi ye-yen kid na zigat ya pamegafwanan la na kadakalan na pagzigātān.

9 “A pake imugudan muy sangaw, te gafutan da kam sangaw petta
idarum da kam ta mangpa-gang tekamuy, a palpalukan da kam sangaw
ta atubang na tolay kiden ta kapilya, a mepaatubang kam hapa sangaw ta
gubernador da kiden ikid na ari da kiden gafu ta pangurug muy teyak,
petta ipasikkal muy tekid ya gafu na tarabaku muy. 10 Te mappya ta
mepadangag ya damag na pangikerutan na Namaratu ta ngamin tolay ta
ngamin kiden lugar ta paglelehutin kapye na idatang na pagaddetan na
arawin yan. 11 A am idarum da kam sangaw a awemuy la burungan ya
uhohugan muy, te am ittan sangaw ya kustu na paguhohug muy a yen na
sangaw ya datang na uhohugan muy, te bakkan ta ikamuy ya maguhohug,
te ya Kahalwa na Namaratu sangaw ya makisagapil tekamuy.
12 “A am itta sangaw ya mangurug ta ipadangag muy a mazigatan hapa
sangaw ya kadwan, te papapasi na kid na kabagis da. A papapasi na
kadwan ya anak da kiden nga mangurug, a papapasi na kadwan para
ya dadagkal da kiden. 13 A ikatupag na kam sangaw na tolay kiden ta
ngamin kiden lugar gafu ta pangurug muy teyak. Ammi ya ngamin kiden
maketurad abat ta pagaddetan na pagzigātān da a yen kid sangaw ya
mekerutan.

Ya Dulayen Nga Ikatupag Na Namaratu
(Mt 24:15-28; Lk 21:20-24)

14 “A am maita muy hapa sangaw ta itta ya pake dulay nga ikatupag
na Namaratu ta lugaren nga mehangat tentu, (Ikamuy nga magbasa ta
isin a nonotan muy ya ikayat na uhohugan), a yen mina ya pagbabakwit
na itta kiden ta Hudeya petta umahat kid mina ta bagetay kiden. 15 A ya
itta en ta bagaw na bali na en a awena mina nonotan ya kwa na kiden ta
umag na bali. 16 A ya magtarabaku ta uma awena mina tolin ya barawasi
na en nga netabnak na ta lutak. 17 Ammi kakallak sangaw ya matarun
ikid na magpasusu ta isina kid na araw, te matalantan kid sangaw gafu ta
pagdammatan da. 18 A mappya mantu ta dana pakimallak muy ta bakkan
ta agirid ya datang na dulayen, talo am mazigatan kam ta pagbakwit muy.
19 Te am dumatang sangaw ye-yen na araw a yen sangaw ya ketta na dakal
na pagzigātān nga pake dakdakal ammi ta ngamin kiden pagzigātān abat
ta nekapadday na lutak abat ta ayanin. A am nagpasan a awan na ha
sangaw ta kumanen maski am kanu. 20 A am mabayag mina ya araw
na pagzigātānen a awan mina ta makalillik ta zigaten, ammi paāssangan
sangaw na Namaratu ya kabayag na petta mekerutan ya tolay na kiden
nga pinili na.
21 “A am madangag muy sangaw ya ‘**O itan muy, itta in ya Kristu nga
mangikerutan tekitam,**’ kumin, ono am ‘**Yo, itta tewan,**’ kunna, a awe-
muy malat kurugan, 22 te itta hala sangaw ya matulad na mangikerutan
ikid na matulad na aglavun. A am itta kid na a mangwa kid hapa ta
dakal na pakaitan ikid na pagpaka-latan na tolay kiden, te pangayayyaw
da tekid talo am itta hapa ya mapadagdag da ta maski tolay kiden na
Namaratu. 23 A mappya ta awemuy sangaw kaliwatan yan, te dana nebar
kun haman tekamuy,” kunna.

Ya Imunnan Ta Datang Na Tolayin Taga Langit
(Mt 24:29-35; Lk 21:25-33)

24 “A am nabalin na sangaw ye-yen na pagzigātān a mavit hapa ya
pagsugiram na bilag ikid na hulan, 25 yaga makutukutet hapa sangaw ya
bitwan kiden ta langit, a magkāhunnak kid. 26 A yen sangaw ya pakaita
na ngamin tolay ta lattog na Tolayin taga Langit, te dumagut sangaw nga

imatogkok ta kulam kiden, a mehulun sangaw tentu ya ngamin kasikanan
ikid na kalalakin na Namaratu ewan. 27 A doban na hapa sangaw ya
anghel na kiden petta uknudan da ya ngamin kiden tolay na nga taga
ngamin paglelehutin.
28 "A intu mina pagnonotan muy ya keangarigan na taggaten, te am
lumattog na ya lappaw na kiden a yen ya pakaitan ta darun na. 29 A
kumanen hapa sangaw am dumatang na ya ngamin kiden nabidak teka-
muy ta ayanin, te yen sangaw ya pakaitan ta tanagay na ya pagtolik. 30 A
kakurugan hapa ya ibar ku tekamuy ta sa magdulot ya ngamin kidin
nabidak tekamuy ta awena para la masi na tolay kiden ta ayanin. 31 Te
gagangay ta imawan sangaw ya ngamin langitewan ikid na lutakin, ammi
awena mauli na ngamin inuhohug ku tekamuy.
32 "Ammi am kanu sangaw na araw ikid na oras ya pagtolik ta lutakin
a awan ta makkamu, maski ta anghel kiden, a maski teyak, te intu la
makkamu i Damakewan. 33 Mappya mantu ta imugudan muy petta dana
nakaparan kanan, te awemuy amu am kanu sangaw ya araw na. 34 Intu
keangarigan na ya nagpaibbal ta bali na en ta tagabu na kiden gafu ta ange
magpasyar ta adayu na lugar. A nebar na ya ngamin tarabaku da, yaga
nebar na hapa ta imugudan ya maggwardya en ta irwangan, a sangaw
nagtugut. 35 A mappya mantu ta imugudan muy, te awemuy amu am
kanu sangaw ya datang na makābali en, te mabalin ta furab, ono tangngan
na hiklam, ono magkarawan, ono lalakwat. 36 A imugudan muy talo am
datangan ta kam masidug. 37 A ya ngamin nabidak tekamuy ta ayanin a
ibar ku hapa ta ngamin tolay, imugudan muy," kunna.

14

Ya Pangipadangag Ni Hesus Ta Pasi Na
(Mt 26:1-5,14-16; Lk 22:1-6)

1 A ta nekabalin ni Hesus nangituldu ta ituldu na kiden a itta para la ya
dwangagaw abat ta pyesta na Simana na Hudyo kiden am mangan kid ta pan
nga awan bumlad. A nagmamiting hapa ya padi kiden ikid na mangituldu
kiden, te pagbabidan da am had kunna mina na panggafut da te Hesus ta
awena pakkamu na tolay kiden, pettam papasin da.
2 "Ammi awetam mina gafutan ta ketta na pyesta en, talo am magtatapil
ya tolay kiden," kunda.

3 A sangaw umange ig Hesus ikid na ituldu na kiden ta iten Betanya ta bali
ni Simonen nga nagkangaw ta idi. A tekid para la nagkakan a itta hapa ya
babbay nga himebing te Hesus, a ibbalan na hapa ya botelya na bangog nga
pake mangina am melaku, a tinappok na ya hul na en kapye na neburud
ya mayan na en ta ulu ni Hesus. 4 Ammi nagporay ya kadwan kiden ta
babbayen, a nehuya da.
"Anu haman ta isayang mu ya bangogen? 5 Pade awa mangina mina am
melaku, petta meatad mina ya paga na ta pobre kiden," kunda.
6 Ammi nehuya na kid hapa ni Hesus;
"Bay-an muy, annun muy hud ihuya ya babbayin? awa mappya haman
ya iningwa na teyak. 7 Sigida itta haman tekamuy ya pobre kiden, petta
mauffunan muy kid am ikayat muy, ammi teyak a awek sangaw sigida
tekamuy. 8 A iningwa na babbayin ya mabalin na te linuggudan na ya
barikin ta bangogin, petta dana meparan ta ketanam na. 9 A kakurugan

hapa ya uhohug ku tekamuy ta maski am had sin na lugar ya pakepadangagan na damag ku ta ngamin paglelehutin a megindan hapa mebida ya iningwa na babbayin yan, te panadamdaman da sangaw tentu," kunna.
10 A ta nekabalin na kumanen a nagtugut i Hudas Iskaryote nga takday ituldu ni Hesus, te umange nakitulag ta padi kiden, petta italaba na i Hesus tekid.
11 A natalakan kid hapa ta bida na tekid, a nekari da tentu ya pirak. A yen hapa ya pamegafu ni Hudas nga magapag ta mappya na araw ta pangitalaba na te Hesus.

Ya Mangitalaba Te Hesus
(Mt 26:17-25; Lk 22:7-18)

12 A ta napolu en araw ta pyesta na Simana na Hudyo kiden a mangan kid la ta panen nga awan bumlad, ikid na mangiatang kid ta kalneru, te panadamdaman da ta araw na nepangilillik na Namaratu ta gingginafu da kiden. A umange hapa ya ituldu kiden ni Hesus tentu, te pohutan da am had sin na lugar ya pangiparanan da mina ta pamurab da ta Simana. 13 A dinob na ya duwa la tekid,

"E kam ta ili, te masimmu muy sangaw ya magtattun ta tākalamba na danum, a dagdagan muy la. 14 A sangaw am nakasarok kanan ta bali a ibar muy ta makābali en, '**Dinob na kami ni Mistro, te itan mi kan ya lugar na panganan mi ta pamurab mi ta Simana in ta bali min,**' kummuy, 15 a ituldu na sangaw ya dakal na silid ta utun, a yen sangaw ya pangiparanan muy ta pamurab tam," kun ni Hesus tekid.
16 A umange kid a naita da hala ya bali en nga nebar ni Hesus tekid, a neparan da ya pamurab da ta Simana.

(Mt 26:20-25; Lk 22:14-22; Jn 13:1-30)

17 A ta furab a dumatang ig Hesus ikid na mafulu duwa kiden ituldu na ta bali en. 18 A tekid para la nagkakan a naguhohug i Hesus tekid.

"Kakurugan ta takday tekamuy ya mangitalaba sangaw teyak," kunna tekid.
19 A nagdamdam kid na hapa ta nebar na en, a ya tagtakday kid hapa ya nagpohut tentu;

"Iyak hud ya kinamen, Afu?" kunda.

20 "Intu sangaw mangitalaba teyak ya itta sin nga makipagkammat teyak ta pingganin," kunna hapa tekid.

21 "A mappya ta masi sangaw ya Tolayin taga Langit ta kuman na nesurat na aglavunen, ammi maski kunna ten a kakallak hala sangaw ya mangitalaba teyak, te mapmappya mina ta awena neanak petta awena mina metalaba magliwat," kunna ha tekid.

Ya Kapozyanan Na Pamurab Nig Hesus
(Mt 26:26-30; Lk 22:19-24)

22 A tekid para la nagkakan a nangalap i Hesus ta pan kapye na nepakimallak, kapye na hapa ginadgadwa, a sangaw nesaned na ta ituldu na kiden.

"Yeh, kanan muy yan te yeyan ya barikin," kunna.
23 A sangaw inalap na hapa ya basu na binarayangen kapye na ha nepakimallak, a

24 "Yeyan hapa ya dagak nga mangipasikkal ta pakitulagan na Namaratu, te mapagarut sangaw ya dagakin petta mapakoma ya liwat na addu na tolay. 25 Ammi ibar ku hapa tekamuy ta awek sangaw makipaginum tekamuy ta kumanin abat ta panginum tam sangaw ta bagu na inuman ta pangayayat tam ta pagariyan ni Damakewan," kunna.

A negawat na hapa tekid, a sa uminum kid hapa. 26 A ta nekabalin da
uminum a nagkakansyon kid, kapye da umange ta Bagetay na Olibo.

Ya Panglavun Ni Hesus Ta Pangiwagak Da Tentu
(Mt 26:31-35; Lk 22:31-34)

27 A ya uhohug ni Hesus tekiden nagtugtugut ta dalan a
"Amuk ta pakigungayān dak sangaw, te yen ya nesurat na aglavunen;
'**Papapasi sangaw na Namaratu ya magtaron a makutkutet sangaw
ya kalneru kiden,**' kunna ta surat na en.
28 Ammi am matolayak hala sangaw a mapa-polu yak sangaw ammi teka-
muy nga ange ta iten Galileya," kunna.
29 "O maski pakigungayān na ka na kadwan, Afu, aweta ka sangaw
pakigungayān," kunna hapa ni Pedru tentu.
30 "Maski ilemad nak hala sangaw ta mamillu ta hiklamin yan ta awena
para la pagtareknay na manuk ta kapidwa na pagtareknay na," kunna
hapa ni Hesus tentu.
31 Ammi pake nepapilit na ha,
"Ay awan, Afu, maski ikabat dak sangaw teko papasin a aweta ka
sangaw ilemad," kunna ha.
A kumanen hapa ya nebar na kadwan kiden ituldu na.

Ya Pakimallak Ni Hesus Ta Lugar Na Getsimani
(Mt 26:36-46; Lk 22:39-46)

32 A ta datang da ta bagetayen a nagdulot kid ta lugaren nga nagngagan ta
Getsimani, a ya uhohug ni Hesus tekid a
"Magtuttud kanan ta isin te eyak bit yo tewan makimallak," kunna.
33 Ammi nehulun na hapa ig Pedru ikid ni Santiago ikid ni Hwan. A sangaw
nepagka-ma na hapa ya pagdamdam na, a pake nagburung na.
34 "Kuga ipasik de ya sikan na damdam kin. Magyan kam la sin, a
imugudan muy," kunna tekid.
35 A sang imadayu tekid kapye na nagtakab ta lutak, a nepakimallak na ta
pagpasan na Namaratu ya zigat na pasi na am mabalin mina.
36 "Amang, amuk ta mabalin ya ngamin teko, a azim haen ya zigatin
yan. Ammi maski kunku a bakkan mina ta yen ya magdulot, te mappya
ta ikayat men ya idulot ku," kunna ta pakimallak na.
37 A tentu en nagtoli teg Pedru a masidug kid na, te hiklam, a
"Anu masidug kan, Simon, awem hud maattaman ya awan masidug ta
maski takday la na oras? 38 Awemuy la masidug, te makimallak kam mina
petta awemuy mina maayayyaw, te maski am malogon ya nonot muy a
makafuy ya bari muy," kunna.
39 A umange ha nakimallak ta kuman na intu en. 40 A sangaw nagtoli ha ta
ituldu na kiden, a masidug kid ha, te awena makaladdang na mata da. A
mamat kid hapa magsitang. 41 A ta mekatallu na neange na tekid a
"Ayanin hud ya agkakasidug ikid na agibannag? Itan muy ya oras awa
ayanin ya ange na mangitalaba ta Tolayin taga Langit petta igawat na ta
awan kiden mangurug ta Namaratu. 42 Imivwat kanan, te entanan, te ittan
ya mangitalaba teyak," kunna tekid.

Ya Paggafut Da Te Hesus
(Mt 26:36-56; Lk 22:47-53; Jn 18:1-11)

43 A ta pagbida para la ni Hesus tekid a dumatang na i Hudasen, a nehulun
hapa tentu ya addu na tolay nga dinob na pinakadakal da kiden ikid na padi
kiden, a nagibbal kid hapa ta kampilan ikid na paluk. 44 A dana nebar na

mangitalaba en ya pagsenyas na sangaw ta kahulun na kiden petta amu da ya gafutan da.

"Ya amuyan ku sangaw a yen ya gafutan muy, te intu yen, a appiyan muy ya panggafut muy tentu," kunna tekid.

45 A nagdaretyo i Hudas te Hesus a

"Itta yak O, Afu," kunna tentu, kapye na inamu.

46 A yen hapa ya nepanggafut da tentu. 47 Ammi ka-ma la sinukkut na takday kahulun ni Hesus ya kampilan na en, a kinattab na ya takday tekid ta bangbang na en a newasik na. Intu kinattab na ya tagabu na kadakalan na padi. 48 A ya uhohug ni Hesus ta tolay kiden nanggafut tentu a

"Anu dulayak hud na tolay, petta endak gafutan konsu kampilan ikid na paluk ta kuman na panggafut muy ta tulisan? 49 Kinanghahaw itta yak haman tekamuy ta simbaanen nga nangitultuldu, anu bakkan ta yen ya nanggafutan muy teyak? Ammi gagangay ta kunna sin ya tarabaku muy petta magdulot ya nesurat na aglavun kiden," kunna.

50 A yen hapa ya nepangiwagak na ituldu na kiden tentu, a nagbabilag kid.

Ya Pangidarum Da Te Hesus
(Mt 26:57-68; Lk 22:54; Jn 18:12-14,19-25)

51 A ta nepangitugut da te Hesus a dumagdag hapa ya takday babagu nga nagsalnuk para la ta ulolat na en, a nepagka-ma da hapa ginafut, 52 ammi newasik na ya ulolat na en, a nakabilag nauhagan.

53 A ya nanggafut kiden te Hesus a neange da ta bali na kadakalan na padi, te yen ya nagaammungan na padi kiden ikid na mangituldu kiden ikid na pinakadakal na tolay kiden. 54 Ammi te Pedru a dana tinultulitul na kid hapa abat ta bagaw na bali en, a nakipagtuttud hapa ta maggwardya kiden, te maggukup hapa ta afuy da en.

55 A ya padi kiden ikid na ngamin kiden nagkonsihal a apagan da ya mangipasikkal ta liwat ni Hesus petta itta mina ya pangpapasin da tentu, ammi awan ta naapagan da, 56 te maski am addu ya nagtayuk nga nagtulad tentu a nagimpagsil haman ya inuhohug da. 57 A ta kapozyanan na a nagtayuk ya kadwan mangipasikkal ta tulad da, a ya uhohug da hapa a

58 "Ya kuman na nadangag mi ta uhohug na inin a itta kan ya paka-pangwa na nga mangkutkutet ta simbaanen nga pinadday na tolay, te takwan kan ya patayukan na ta las-ud na talluhaw nga awena paddayan na tolay," kunda.

59 Ammi maski kunna ten a nagimpagsil hala ya inuhohug da. 60 A nagtayuk hapa ya kadakalan na padi, kapye na hapa nagpohut te Hesus.

"Awan hud ta tabbag mu? Anu mantu ya uhohugam ta ipaliwat na inin kid teko?" kunna.

61 Ammi awena la nagasitang ni Hesusen. A nagsitang ha ya padi en,

"Ibar mu mantu am iko ya Ari en nga Anak na Namaratu ewan," kunna. A ya tabbag hapa ni Hesus tentu a

62 "A iyak ay, a ibar ku hapa tekamuy ta makipaita sangaw ya To-layin taga Langit nga makipagtuttud ta agtuttudan na Seppakapangwa ta Ngamin, te magtoli hala sangaw sin nga imatogkok ta kulam kiden," kunna.

63 "**Agayaya!**" kun na hapa na kadakalan na padi ta pakadangag na ta uhohug ni Hesus, kapye na pinissang ya salnuk na pagpadi na gafu ta katupag na en ta inuhohug ni Hesus.

"Naguhohug yan ta dulay, te igitta na ya bari na ta Namaratu ewan. 64 A masapul hud para ya mangipasikkal ta liwat na awa ikitanan hapa la ya

nakadangag ta uhohug na. Anu mantu ya uray muy tentu?" kunna hapa
ta kahulun na kiden.
A sa ikayat da ta mapapasi. 65 A inuparan na hapa na kadwan kiden, otturu
tinappanan da hapa ya mukat na kapye da sinilsiltuk.
"O, ibar mu am inya ya nagsiltuk teko, te malalaki ka haman maglavun,"
kunda.
A sinilsiltuk da hapa na maggwardya kiden.

Ya Pangilemad Ni Pedru Te Hesus
(Mt 26:69-75; Lk 22:55-62; Jn 18:15-18,25-27)

66 A ta pagimbestigar da para la te Hesus a itta la i Pedru ta bagaw na bali
en. 67 A ta pagtalib na takday babbay nga tagabu na kadakalan na padi a
naita na i Pedru nga maggukup ta afuyen, a naguhohug tentu;
"Maski iko hapa ya takday kahulun ni Hesusen nga taga Nasaret," kunna
tentu.
68 "Amuk hud am anu ya ikayat mu uhohugan teyak," kunna hapa,
kapye na sang umadayu ta tagad ta sasarokanen. 69 Ammi nalasin na hapa
na takday ha na babbay, a netuldu na i Pedru ta katayukan na kiden.
"Yeyan hapa ya takday kahulun na," kunna tekid.
70 Ammi nelemad na ha. Awena para la nabayag a nepasikkal da ha na
kadwan kiden nga imatayuk ta iten;
"Talaga ta iko hapa ya takday kahulun na, te taga Galileya ka," kunda
tentu.
71 "Atsi O, pagasingan ta Dyos am tulad ya uhohug ku, awek malat amu
ya tolayina," kunna ha naglemad.
A nagtareknay ha ya manuk ta pidwa na, 72 a yen hapa ya nepakanonot
ni Pedru ta uhohug ni Hesus tentu, te '**Mamillu ka mangilemad teyak ta
awena para pagtareknay na manuk ta kapidwa na**,' kunna. A insigida
nagtangit i Pedru en.

15

Ya Pagimbestigar Na Gubernador Te Hesus
(Mt 27:1-26; Lk 23:3-25; Jn 18:29-40)

1 A tentun araw a nagkakampat para la ya padi kiden ikid na pinakadakal
na tolay kiden, a nagtatulagan da ta masi mina i Hesus. A sangaw ginalutan
da kapye da neuhet, te enda nedarum ta atubang ni Pilato nga gubernador
taga Roma. 2 A ta nepagpatayuk dan tentu ta atubang na gubernadoren a
nagpohut hapa i Pilato tentu;
"Anu, iko hud ya nebar da en nga ari na Hudyo kiden?" kunna te Hesus.
"Iko mina ya mangibar," kunna hud la ni Hesus tentu.
3 A addu hapa ya nepaliwat na padi kiden tentu ta gubernadoren, ammi
awena pulus nagsitang ni Hesus.
4 "Awan hud ta tabbag mu, awem hud madangag ya ngamin ipasikkal
da ta liwat mu?" kunna hapa ni Pilato tentu.
5 Ammi awena kad tumabbag ta maski takday la na uhohug, a pake
nepagpaka-lat na gubernadoren.
6 A ya gagangay na gubernadoren ta idi am araw na mayor na pyesta na
Hudyo kiden a pohetan na ya takday mabalud nga pinili na tolay kiden. 7 A
ta nepangidarum da te Hesus a dana ittan ya nabalud kiden nga nakapapasi
ta pakitapil da ta gubyernu na taga Roma kiden, a i Barabas ya ngagan na
takday tekid. 8 A gafu ta nagaammung na ya tolay kiden a inadang da te

Pilato ta pohetan na ya takday nabalud ta kuman na gagangay na en ta idi.
A ya uhohug ni Pilato tekid a
9 “Ikayat muy mantu ta pohetan ku ya ari muy in Hesus?” kunna tekid,
10 te dana amu na ta nedarum na pinakadakal da kiden gafu ta katupag
da tentu. 11 Ammi ya padi kiden ikid na pinakadakal na tolay kiden a
sinansanat da ya tolay kiden petta adangan da ya pangpohet na te Barabas.
12 A sangaw pinidwa ni Pilato ya pohut na ta tolay kiden,
“A anu mantu ya uray muy ta kinan muyin nga ari na Hudyo kiden?” kunna.
13 A giaggayan kid na ta “**Pagappam ta kayu,**” pakakin kid.
14 “Te anu hud, anu hud ya liwat na?” kunna hapa.
Ammi pake giaggayan kid ha ta masikan; “**Pagappam ta kayu, pagappam
ta kayu,**” pakakin kid. 15 A gafu ta ikayat ni Pilato nga pagustun ya tolay
kiden a pinohet na mantu i Barabas, a nepapaligat na i Hesus, kapye na
negawat ta suddalu kiden petta pagappan da.

Ya Pamābānglu Na Suddalu Kiden Te Hesus
(Mt 27:27-31; Jn 19:2,3)

16 A ta nepanggawat na suddalu kiden tentu a neange da bit ta umag na
bali na gubernadoren, a sa pinagkalihung da tentu ya ngamin batalyon da.
17 A inazi da ya salnuk na en, kapye da nesalnuk tentu ya darag na ga-gamit
nga kuman na salnuk na ari, a nangwa kid hapa ta sangngat na sit kapye da
nesangngat ta ulu na en. 18 A sangaw daydayawan da kampon ta
“Ihi, malalaki ya Ari na Hudyo kiden,” kunda.
19 A pinalpaluk da hapa ya ulu na en ta biraw kapye da inuparan. A
namalentud kid hapa ta atubang na en nga ape mangdayaw tentu. 20 A tekid
na nabalin a inazi da ya salnuk na en darag, kapye da ha netoli ya dana en
salnuk na, a neuhet dan petta pagappan da.

Ya Pagpaappa Da Te Hesus
(Mt 27:32-44; Lk 23:32-43; Jn 19:17-24)

21 A nesimmun da hapa ya takday tolay nga nagngagan ta Simon nga
taga Sirene, a intu hala ya dama ni Alehandru ikid ni Rufo. A nagtalib
mina, te bagu nagafu ta lawan a simarok mina ta ili, ammi kinalbatan da
nga pinagagtu ta pagappan ni Hesus. 22 A ta datang da ta nengagan da en
Golgota (intu hala kettayan na Balontok), 23 a pinenum da mina i Hesusen ta
binarayang nga kinihun da ta apdu, ammi inawena.

24 A ta nekabalin na nepagpaappa da tentu a nagbabinunutan da ya
barawasi na kiden. 25 Alas nwebe ta lalakwat ya nepagpaappa da tentu, 26 a
itta hapa ya nesurat da ta utun na ulu na en petta mebasa ya pangpapasin
da tentu. “**Ye-yan ya Ari na Hudyo kiden,**” kun na surat da. 27 Itta hapa ya
duwa na tulisan nga pinagappa da ta dwaakub ni Hesus, 28 petta magdulot
ya dana nebar na aglavunen ta surat na en, te “**Isipat da sangaw ta dulay
kiden na tolay,**” kunna. 29 A kada itta ya nagtalib ta nagappan ni Hesus a
nelutab da ya pangidadula da tentu.
“Agu ta itta ya pakapangwam nga mangkutukutet ta simbaanen kapyem
ha patayukan ta las-ud na talluhaw? 30 Ikerutam mantu ya barim ta
pakapangwamina, a dumagut kan ta krusina,” kunda.
31 Tumubbat hapa ya padi kiden ikid na mangituldu kiden;
“Intu kan ya nangikerutan ta kadwan tolay, ammi awena mekerutan ya
bari na en,” kunda.

32 “Intu pon ya Mangikerutan nga Ari na Istralita kiden, a mappya
mantu ta dumagut na ta krus, petta itta mina ya pangurugan tam tentu,”
kunna hapa na kadwan.
A kumanen hapa ya pangidadula na tulisan kiden tentu nga pinagappa da
ta dwaakub na en.

Ya Pasi Ni Hesus
(Mt 27:45-61; Lk 23:44-56; Jn 19:28-42)

33 A tentun pagtangnganan na araw a nagsugiram na ya ngamin na
paglelehut da en ta kuman na hiklam abat ta tallu na oras. 34 A ta alas tres
ta furab a nagayag i Hesus ta masikan, “**Ilay, Ilay, lama sabaktani,**” kunna
ta agsitang na Hudyo kiden. A ya ikayat na uhohugan na ayag na en a “**Dyos
ku, Dyos ku, anu haman ta nagtalekudan nak,**” kunna.
35 “Anu, ayagan na de i Eliyas?” kunna hapa na kadwan kiden nga
nagbuya tentu.
36 A nagbilag hapa ya takday tekid nga ange nangalap ta kuman na ga-gamit
kapye na tinunan ta suka, a sangaw nesukil na ta ud na biraw te Hesus petta
inuman na mina, a
“Itan tam bit la am enna sangaw ikerutan ni Eliyasen,” kunna.
37 A tentu en ha nagayag ta masikan a yen hapa ya nepakasukkut na kahalwa
na en. 38 A negindan hapa napissang ya zingzingen nga ga-gamit ta umag na
Simbaan na Namaratu. Namegafu napissang ta utun abat ta akban. 39 A ta
atubang na nagappan na en a itta ya kapitan na suddalu kiden, a tentu en
nakaita ta nepagaswang ni Hesus ta pasi na a “**Kakurugan kad ta Anak na
Namaratu yan,**” kunna.
40 A ta medyo adayu ta nagappan ni Hesus a itta hapa ya addu na babay
nga nangita tentu, a nehulun hapa tekid i Mariya Magdalena, ikid ni Mariya
nga hina nig Santiago assang ikid ni Hose, ikid ni Salome, 41 te ikid hapa ya
kanayun nehulhulun nga nanguffun te Hesus ta idi ta lugar na Galileya. A
addu kid para na babay nga dumadagdag te Hesus tentu en dumatang ta ili
na Herusalem.
42-43 A itta hapa ya takday lalaki nga naba-nang nga konsihal na Hudyo
kiden, intu ngagan na i Hose nga taga ili na Arimateya. A nabayag na hapa
nangipapa-na ta araw na pangikerutan na Namaratu. A gafu ta furab na
ta kaatubangan na araw na agimmang a neturad ni Hose ya ange ta bali
ni Gubernador Pilato, petta adangan na ya bari ni Hesus, petta itanam na.
44 Ammi ta pakadangag ni Pilato ta nasin a nepagpaka-lat na hapa, te pahig
na ta awena para la nasi. A pinaayagan na mantu ya kapitan na suddalu,
petta damagan na am kurug ta nasin i Hesus. 45 A ta nepakadamag nan
ta nasin a nepalubus na hala ta alapan ni Hose ya bari na en. 46 A ta
nepangidagut nan ta bari na en a finutefutan na ta bagu na furaw na ga-
gamit nga ginatang na, a enna netanam ta kababagu na tanam nga nakali
ta batu ta kuman na kweba. A sangaw nadokalig na ya dakal na batu ta
irwangan na tanamen petta namunitan. 47 A ig Mariya Magdalena ikid ni
Mariya nga hina na takday Hose a dana nehulun kid hapa, petta itan da ya
pangitanaman na tentu.

16

Ya Pagtolay Hala Ni Hesus
(Mt 28:1-10; Lk 24:1-11; Jn 20:1-18)

1 A ta nekabalin na araw na agimmang a umange ig Mariya Magdalena
ikid ni Mariya nga hina ni Santiago ikid ni Salome nga gumatang ta bangog,

petta iluggud da mina ta bari ni Hesus. 2 A tentu nagkarawan ta Liggu
a naggaganwat kid, a dumatang kid ta agyan na tanam en ta lalattog na
bilagen. 3-4 Ammi ya uhohug da hapa ta pakatugtugut da para la ta dalan
a
"Inya hud sangaw ya manguffun tekitam nga mangazi ta batu en nga
nelitup da ta tanamen?" kunda,
te dappug haman na batu. Ammi ta datang da a dana naazin, a simarok kid.
5 A ta nepakasarok dan a neitan da ya takday babagu nga nagbarawasi ta
furaw nga imatuttud ta bikat na irwanganen, a nakagtut kid.
6 "Awemuy la magtalaw, te amuk ta apagan muy i Hesus nga taga
Nasaret nga pinagappa da, ammi awan na sin, te natolay hala. Maski itan
muy ya nagiddan na bari na en," kunna.
7 "Ammi alalag muy magtoli ta ituldu na kiden, aglalo te Pedru, te ibar
muy sangaw tekid ta imunnan i Hesus tekid ta iten Galileya.
'Maita muy kan hala sangaw ten ta kuman na nebar na en tekamuy,'
kummuy sangaw tekid," kunna.
8 A tekiden nakauhet ta tanamen a bumilag kid na ta talaw da en, ammi awan
ta nakibidan da ta dalan, te kuga nagtalaw kid.
9 A kumanen natolay hala i Hesus ta pake nagkarawanen ta araw na Liggu,
a intu apolu nakipaitan na i Mariya Magdalena nga nagpatugutan na ta
pitu na anitu ta idi. 10 A intu ya umange nangipadangag ta kadwan kiden
kahulun ni Hesus. Nagtatangit kid para la ta pagdamdam da, 11 a tekiden
nakadangag ta natolay hala i Hesus, te nakipaita hapa te Mariya, a aweda
kurugan.
12 A ta nekabalin na kumanen a nakipaita ha i Hesus ta duwa para na
ituldu na tekiden nagtugtugut ta dalan, ammi aweda bit la nalasin ta damo,
te kuman na takwan ya mukat na. 13 A tekiden hapa nagtoli ta kadwan kiden
kahulun da a nebar da hapa tekid, ammi aweda hapa kurugan.
14 A sangaw nakipaita hapa i Hesus ta mafulu takday kiden ituldu na
tekiden nagkakan, a pake nehuya na kid hapa ta kawan na pangurug da ikid
na katuyag na nonot da, gafu ta aweda kinurug ya uhohug na nakaita kiden
tentu. 15 A ya takday para na uhohug nga nesirak na tekid a intu yan:
"E kam sangaw ta ngamin kiden lugar ta paglelehutin, te ipadangag
muy ya damag na Namaratu ta ngamin tolay. 16 A ya mangurug sangaw
ta ipadangag muy ikid na magzigut a mekerutan kid, ammi ya awan
kiden mangurug a mekabat kid sangaw ta pangtaguhali na Namaratu.
17 A ya mangurug kiden sangaw teyak a mehulun hapa sangaw tekid ya
pakapangwa na Namaratu petta itta ya mangipasikkal ta ipadangag da,
te patugutan da sangaw ya anitu na seanitu kiden, a makauhohug kid
hapa sangaw ta takwan kid na agsitang nga aweda inadal. 18 A maski
am keibbalan da sangaw ya madagat, ono am keinuman da ya tamay a
awan sangaw ta makkwa tekid. A isi-ged da hapa sangaw ya kamat da ta
magtatākit, a magmappya kid hapa," kunna tekid.
19 A ta nekabalin na naguhohug tekid a ka-ma la timullu ta langit, a
nakipagtogkok ta hebing na Namaratu ewan. 20 A ya dinob na kiden a
umange kid hapa nangipadangag ta ngamin kiden lugar, a nepehulun na
Namaratu ya pakapangwa na tekid petta mangipasikkal ta ipadangag da.

Ya Nesurat Ni Lukas Gafu Te Hesus Kristu

Ya Gafu Na Suratin Yan

A ya ngagan na nagsuraten ta isin na surat a Lukas. A ta ngamin kiden nagsurat ta lebru in yan a i Lukas la ya awan nagHudyo, te takwan ya gingginafu na kiden nga bakkan ta Hudyo. Ammi dakal hapa ya adal ni Lukas, te doktor nga nanguru ta takit na tolay kiden. A nangurug hapa te Hesus gafu ta nepadangag ni Pablu tentu. Am basam hapa ya **Tarabaku Na Turin Kiden**kapitulo 16 bersikulo 10 a mabasam ya gafu na panghulun ni Lukas teg Pablu ikid ni Silas, te nehulun bit hapa tekid addet ta ili na Pilipos, a kumanen hapa sangaw ta kadwan kiden immeyan da.

A ya ngagan na nagsuratan ni Lukas a Teyopilo. Intu de ya takday kofun ni Lukas nga mayat de magdangag ta bida ni Hesus. A yen ta pake sinanedan ni Lukas ya addu na nakkamu te Hesus ikid na nakadangag tentu, petta pake dangagan na ta mappya ya ngamin netuldu na ikid na tinarabaku na, a yen kid ya nesurat na te Teyopilo. A ya nesurat ni Lukas gafu te Hesus a intu yan:

Ya Gafu Na Pagsurat Na

1-4 Iko nga kofun ku, Teyopilo.

Yen ta nagsuratak teko petta amum ya kakurugan gafu te Hesus Kristu, te addu hapa ya nadangag mu gafu tentu nga nesurat na kadwan kiden. A intu nesurat da ya kuman na nabida tekitam ngamin, te ya kahulun kiden ni Hesus nga nakaita ikid na nanguffun tentu nga nangipadangag ta uhohug na a ikid hala ya imunnan nga nangibida tentu. A gafu ta pake napasikkal kun hapa ya ngamin tarabaku na addet ta gafu na en a yen ta nanonot ku hapa ya mangisurat ta matunung na bida teko, petta amum hapa ya kakurugan ta ngamin kiden nabida teko.

Ya Nalavun Gafu Ta Pakeanak ni Hwan

5 A ta idi ta nepagari para la ni Herud ta lugar na Hudeya a itta ya padi na relisyon na Hudyo kiden nga nagngagan te Zikaraya, a nedagga hapa ta padi kiden ni Abias. A intu hapa atawa ni Zikaraya i Lisabet nga simsima ni mina Aron. 6 A amu hapa na Dyos ta matunung ya duwa kiden, te kanayun kurugan da ya ngamin kiden lintig na Namaratu, a awan ta pakehuyan da. 7 Ammi intu dulay te awan ta anak da, te awena magāānak na babbayen, yaga bakbakat na hapa, ikid na laklakay na hapa ya atawa na en.

8 A ta datang na araw na pagtarabaku na padi kiden ni Abias ta simbaan na Namaratu a nehulun hapa i Zikaraya, 9 a intu ya napili nga simarok tatakday ta pake umag na simbaanen petta apangan na ya bangogen ta kuman na gagangay na tarabaku na padi kiden. 10 A ta oras na pangiapang na ta bangogen a nagyan ya tolay kiden ta bagaw na simbaanen, a nakimalmallak kid la. 11 A sangaw nepagka-ma ni Zikaraya ya anghel na Namaratu nga nagmatakar ta kanawan na pangiapangan na en, 12 a nakagtut i Zikaraya en, a pake nagtalaw. Ammi ya uhohug na anghelen tentu a

13 “Awem la magtalaw,” kunna kan na anghelen tentu, “te itta yak sin gafu ta dinangag na Namaratu ya pakimallak muy ikid na atawam. A pasinapān na kanan, petta maganak kam hala sangaw ta lalaki, a intu sangaw ingagan muy tentu ya Hwan.

14 “A bakkan la teko ya pake matalakan ta keanak na, te sakā matalak hapa sangaw ya addu na tolay, 15 te maita da sangaw ta pake malalaki na

tolay na Dyos. A awena sangaw uminum ta binarayang ono kompormi na
madagat na inuman. A mapasinapān sangaw ta Kahalwa na Namaratu ta
maski pagyan na para la ta sirat na hina na en.
16 “A addu hapa sangaw ya patolin na ta Istralita kiden ta dafu da
ewan Namaratu, 17 te mapsinapan sangaw ta kagitta na nonot ikid na
pakapangwa ni Eliyas. A intu sangaw ya mapmapolu ammi ta Dafu tamen,
petta pagnonotan na ya dadagkal kiden ta kuman na nonot na abbing.
“A pagbabawin na sangaw ya masoysoy kiden petta magtunung ya
nonot da, petta dana makaparan ya tolay kiden ta datang na dafu da en,”
kunna kan hapa na anghelen tentu.
18 A ya uhohug hapa ni Zikaraya a
“Anu hud ya pakkamun ku ta dumatang hala ya kuman na nebar men
teyak, te laklakayak haman, a pake bakbakat hapa ya atawak?” kunna.
19 A ya tabbag hapa na anghelen a
“Amum hala sangaw, te iyak i Gabriyel nga kanayun magyan ta atubang
na Namaratu ewan. A intu hala ya nangidob teyak petta ipadangag ku teko
ya kuman na nebar ken ta ayanin. 20 A magdulot hala sangaw ta arawen
nga nekari na Namaratu, ammi gafu ta awem kinurug ya inuhohug ken a
magumal kan sangaw, a awem na sangaw makasitang addet ta nagdulot
na ya kuman na inuhohug ken teko,” kunna.
21 A gafu ta pake nabayag i Zikaraya ta umag na simbaanen a nagburung
na ya tolay kiden nga nagaindag tentu, a pahig da ta anu ya dulay. 22 Ammi
tentu en nakauhet a awena nakauhohug tekid, a yen ya nakkamun da ta itta
ya nagmatakar tentu ta umag na simbaanen. A gafu ta awena nakasitang
a nagsenyas la tekid. 23 A ta nagaddetan na araw na pagtarabaku na ta
simbaanen a dumatang hala ta bali na en.
24-25 A ta nekabalin na en a natarun hala ya atawa na en Lisabet. A ya
uhohug na en hapa a
“Mappya mantu la ya Namaratu, te nekallak nak hala ta kumanin, petta
awek na sangaw mamat ta sakā tolay ku kiden,” kunna kan na nonot na.
Ammi awena limatlattog addet ta lima hulan.

Ya Nalavun Gafu Ta Pakeanak ni Hesus

26-27 A ta kaarawan na katarun ni Lisabet a itta ya takday balatang nga
nagngagan ta Mariya, a nagyan ta ili na Nasaret ta lugar na Galileya. A dana
nakiatawa hapa ta takday simsima ni mina Ari en Dabid nga nagngagan
ta Hose nga taga Nasaret hapa, ammi aweda para la nagdorug. A ta
mekānnamen hulan na katarun ni Lisabeten a nagmatakar hapa ya anghelen
Gabriyel te Mariya, te dinob na Namaratu tentu. 28 A tentu en nakipaita te
Mariya a
“Namaratu ya makkamu teko, Aboy, a itta hapa ya pangdayawan na
teko, te iko ya pinili na,” kunna tentu.
29 A nagburung hapa i Mariya en gafu ta uhohug na en, a “**Anu panaw ya
ikayat na uhohugan teyak**?” kunna kan na nonot na. A ya uhohug ha na
anghelen tentu a
30 “Awem la magburung, Mariya, te dayawan na ka na Namaratu ewan,
31 te matarun ka sangaw, a maganak ka sangaw ta lalaki, a ingagan muy
sangaw ta Hesus.
32 “A am dakal na sangaw ya anak mu a pake malalaki na tolay, a amu
sangaw na ngamin tolay ta intu hala ya Anak na Namaratu ewan. A intu
hapa sangaw ya pagbalinan na Namaratu ta ari, te intu ya ari muyen nga
nekari na Namaratu nga metali ta minakakay na en Dabid.

33 “A awan sangaw ta addet na pagari na, te intu hala sangaw ya
makkamu ta ngamin kiden tolay na Namaratu addet ta addet,” kunna ha
na anghelen tentu.
34 A ya uhohug hapa ni Mariya a
“Onay, ammi had kun na katarun ku, te awek para la nakidorug ta
lalaki?” kunna.
35 “A maski, te ange sangaw teko ya Kahalwa na Namaratu, a ihuga na
sangaw ta matarun ka. A pake dayawan da sangaw ya anak men, te ibar
da sangaw ta awan ta pakehuyan na, te kagitta hala na Namaratu ewan.
36 “A em sangaw itan ya Anti men Lisabet nga awan nagan-anak ta idi, te
maski am bakbakat na a ittan ya annam na hulan ta katarun na, 37 te maski
am anu ya ngagan na a awan ta awa makkwa na Namaratu awa makkwa
na ya ngamin,” kunna ha na anghelen tentu.
38 “A kwa nak mantu la na Dafu tamewan, petta dumatang hala ya
kuman na inuhohug mu teyak,” kunna hapa ni Mariya.
A ta nepaguhohug nan ta kumanen a nagtugut hapa ya anghelen.

Ya Pagpasyar Ni Mariya Te Lisabet

39 A ta nekabalin na anghelen a nahukal hapa i Mariya ta pake lalakwat,
a imalistu umange ta takday ili ta lugar na Hudeya, 40 a nagdulot ta bali na
Anti na en Lisabet. A tentu en simarok ta bali na a “**Namaratu ya makkamu
teko, Anti**,” kun ni Mariya tentu.
41 A ta nepakadangag ni Lisabet ta uhohug na en a timollok kan hapa ya
asitayen ta umag na sirat na, a ka-ma la napasinapān i Lisabet ta Kahalwa
na Namaratu, 42 a nagsitang hapa ta masikan;
“Iko, Mariya, ya pake nagāsāt ammi ta ngamin kiden bābāy, a Dyos hapa
ya mangbendisyon ta anak mina. 43 Ammi anu hud ya pangdayawan
na Namaratu teyak ta doban na teyak ya hina na Dafu kewan? 44 On,
Aboy, amuk na ta iko sangaw ya maganak tentu, te teyaken nakadangag
ta inuhohug men teyak ta ayanen a timollok hapa ya asitay kin ta talak na
ta umag na sirat kin. 45 A yen ta nagāsāt kan hapa, Aboy, te kinurug mu ya
uhohug na Namaratu nga nepepadangag na teko,” kunna.

Ya Pagnot Ni Mariya

46 A gafu ta matalak hapa i Mariya a ka-ma la magnot hapa:
“Napannu ya nonot ku
ta pangdayaw ku te Afu.
47 A magayayatak ta Dyos
nga mangikerutan teyak,
48 te maski pobre yak a pinili nak.
A ta ngamin kiden tolay
nga meanak sangaw,
a awan sangaw ta awa makanonot
ta iyak ya nagāsāt
ta bendisyon na Dyos.
49 Te ya Namaratu ewan
nga seppakapangwa na Dyos
a nekallak nak hala
ta dakal na bendisyon.
Madaydayawan mantu ya Dafu tamewan,
50 te ikallak na ikallak
ya ngamin mamat tentu,
a kumanen hapa ta simsima da kiden.

51 Ammi ta ngamin kiden magparayag a
nepaita na ya kasikan na kamat na,
te kinutkutet na kid
gafu ta pagparayag da.
52 A ya masikan kiden magturay a
pinaakban na kid,
ammi pinautun na hapa
ya alinnak kiden.
53 A pake binattug na hapa
ya mabisin kiden,
ammi nagtalekudan na la
ya naba-nang kiden.
54 A pinagdulot na la ya nekari na en
ta gingginafu tam kiden,
te nedulot na ya panguffun na
ta tolay na kiden,
55 te nanonot na i mina Abraham
ikid na simsima na kiden
addet ta addet," kunna.
56 A nagyan i Mariya te Anti na en Lisabet addet ta tallu hulan kapye na dimmatang ta agyan na.

Ya Keanak Ni Hwan Nga Mangzigut Ta Tolay

57 A ta datang na paganak ni Lisabet a naganak hala ta lalaki, 58 a enda hapa itan na kahulun na kiden ikid na karuba na kiden gafu ta kallak na Namaratu tentu, a nekokolu da hapa ya anak na en. 59 A ta mekawalu en araw a nagaammung kid ha gafu ta banggitan ni Zikaraya ya anak da en, te yen ya gagangay na Hudyo ta pagbunyag da. A ikayat na kahulun na kiden ta makikanāgān ya asitayen ta dama na en Zikaraya, 60 ammi ya uhohug na hina na abbingen a "**Bakkan, te Hwan ya ngagan na**," kunna.
61 "A anu haman ta Hwan, bakawa itta hud ya kumanen na ngagan ta kadwan kiden kahulun muy?" kunda hapa.
62 Otturu nagsenyas kid hapa ta dama na abbingen am anu ya ikayat na ta ngagan na. 63 A nagpaalap i Zikaraya ta pagsuratan na petta isurat na ya ngagan na, a ya nesurat na a "**Hwan ya ngagan na**," kunna. A pake nepagpaka-lat na kahulun da kiden. 64 Ammi ta nepakasurat ni Zikaraya ta ngagan na anak na en a ka-ma la nakasitang na hapa, a dinayawan na ya Namaratu.
65 A gafu ta kumanen a nahigalan hapa ya ngamin kiden karuba da, a kanayun bibidan da ya dumatang ta agyan da addet ta sumaned ta ngamin kiden tolay taga Hudeya. 66 A ya ngamin kiden nakadangag ta pakabidan da ta abbingen a pake netug da hapa ta nonot da, a "**Anu panaw ya pagbalinān na abbingin yan**?" kunda, te yaga naita da ta itta ya bendisyon na Namaratu tentu.

Ya Panglavun Ni Zikaraya

67 A ta nepakasitang ni Zikaraya en a napasinapān hapa ta Kahalwa na Namaratu, otturu naglavun;
68 "Madaydayawan ya Namaratu ewan
nga Dafu na Istralita kiden,
te nanonot na ya tolay na kiden
nga nagtalekudan na ta idi,
petta ikerutan na kid ta zigat da.

69-70 A kustu hapa ya uhohug
na aglavun kiden
nga nepeuhohug na Namaratu tekid
ta palungu araw,
te patayukan nan tekitam
ya mangikerutan nga meanak ta simsima ni mina Dabid,
71 petta mekerutan kitam
ta mangikatupag kiden
nga mangpazigat tekitam.
72 "A nekallak na kitam hapa
ta kuman na nekari na
ta dadagkal tam kiden,
73 te nanonot na ya tulag na en
nga nepagasingan na
ta gingginafu tamen Abraham.
74 Te intu nebar na ta ikerutan na
kitam ta mangikatupag tekitam,
petta awan na sangaw ta talaw tam,
am awa idulot tam la
ya pangurug tam tentu,
75 petta meduma kitam hapa
gafu ta matunung ya nonot tam
ikid na gagangay tam
addet ta awetam pasi," kunna.
A ya uhohug hapa ni Zikaraya ta anak na en nga bagu neanak a
76 "Iko sangaw, Aleng, ya mapmapolu ammi ta Dafu tam, te paguhohugan na
na ka sangaw na Namaratu ewan,
petta iparam ya ange na tekitam.
77 Te ipadangag mu ya pangikerutan na
ta tolay na kiden,
ikid na pagpakoma na
ta liwat da kiden.
78 A gafu ta allak na Namaratu tam, ikid na idduk na tekitam,
a palattogan na ya dakar na tekitam nga nagafu ta langit.
79 Te madakaran ya itta kiden ta sugiram,
ikid na itta kiden ta ngahab na pasi.
A ituldu na kitam ta dalan na kappyanan tam," kunna.
A yen ya addet na lavun na.
80 A dumakal la dumakal ya anak nig Zikaraya, a nagsikan hapa ya nonot
na. Ammi tentu en dakal a kanayun nagyan ta kawanan na babali addet ta
makipaita sangaw ta kagitta na kiden nga Istralita.

2

Ya Paganak Ni Mariya Te Hesus

1 A ta kaarawan na nekeanak ni Hwan a ya ari en nga taga Roma ya
nagturay ta ngamin kiden lugar kontodu lugar na Hudyo kiden, a Sisar
Agusto ya ngagan na ari en. A ya naggubernador hapa ta lugar na Hudyo
kiden a Kirinu ya ngagan na, a kagitta hapa na ari en, a Siriya ya ngagan na
lugaren nga iturayan na. A ta paggubernador para la ni Kirinu a namadday
hapa ya ari en ta bagu na lintig, te nebar na ta melista ya ngamin kiden tolay
nga magyan ta ngamin kiden lugar ta pagariyan na en. 2 A ye-yan hapa

ya napolu en pakelista na tolay kiden nga negindan ta paggubernador ni Kirinu.
3 A gafu ta sa melista kid mina ta lugar na gingginafu da kiden 4 a masapul
ta magtugut bit hapa ig Hose en ikid na atawa na en Mariya ta ili na Nasaret
ta iten Galileya, te ange kid ta ili na Betlihem ta lugar na Hudeya, te yen ya ili
na gingginafu da en mina Dabid ta idi. 5 A yen ya umeyan da nga pakelistan,
ammi tanagay na hapa ya araw na paganak ni Mariya en.
6 A ta datang da ta ili na Betlihem a nadatang hapa ni Mariya ya paganak
na, 7 ammi intu naganakan na ya agsigongan na baka ikid na kabayu, te
awan ta takwan na agdulotan gafu ta kaddu na tolay kiden nga umange
magpalista. A yen mantu ya naganakan na ta napopolu en anak na. A dana
binabbad da ta kuman na gagangay da, kapye da nepaidda la bit ta anganan
na baka.

Ya Bida Na Anghelen Ta Mangipastu Kiden Ta Kalneru

8 A sangaw ta hiklam ta nekeanak na abbingen a itta hapa ya lālāki
kiden nga mangipastu ta kalneru da kiden ta bikat na ili en, 9 a ka-ma la
nagmatakar ya anghel na Namaratu tekid, a nadakaran na kid na dakar na
Namaratu, a pake nagtalaw kid na. A ya uhohug na anghelen tekid a
10 “Awemuy la magtalaw O, te mappya ya ipadangag ku tekamuy. A
pakatalakan hapa sangaw na ngamin tolay, 11 te ittan ya mangikerutan
tekamuy nga bagu neanak ta ayanin ta ili na Betlihem. A intu hala ya ari
muyen Kristu nga nekari na Namaratu tekamuy.
12 “A itan muy sangaw awa kustu ya uhohug ku tekamuy, te am e kam
ta ili ewan a maita muy hala sangaw ya bagu neanak nga nepaidda da ta
anganan na baka, a bagu para la ya babbad na kiden,” kunna hapa.
13 A ta nekabalin na anghelen a ka-ma la umaddu ya sakā anghel na kiden
ta langit, a gisakansyon kid hapa nga nagdayaw ta Namaratu ewan.
14 “Madaydayawan ya Namaratu ewan,
nga mangikallak ta tolay na kiden,
te ittan ya dinob na en
nga mangpakappya tekid,”
kun na kansyon da.
A sangaw limitap kid ha ta langitewan. 15 A ya uhohug hapa na mangi-
pastu kiden ta nepagtugut na anghel kiden a
“Entanan mantu ta ili ewan, te entam itan ya abbingen nga nepadangag
na Dafu tamen tekitam,” kunda.
A alistu kid hapa umange. 16 A naita da hala ig Mariya ikid ni Hose, a itta
hala ya asitayen nga imaidda ta anganan na baka. 17 A binida da hapa tekid
ya uhohug na anghelen gafu ta abbingen. A sangaw nesaned da hapa ya
damag da en ta kadwan kiden tolay ta ili, 18 a nagpaka-lat kid hapa gafu
ta bida na lālāki kiden tekid. 19 Ammi te Mariya a awena la nagsitsitang,
te netatug na la ya ngamin nadangag na ikid na dumatang tentu. 20 A
ta nepagtatugut na manaron kiden ta kalneru, a nagtoli kid ta agyan na
kalneru da kiden, a nagkakansyon kid ta dalanen nga nagdaydayaw ta
Namaratu gafu ta ngamin nadangag da ikid na naita da, te kustu ya ngamin
inuhohug na anghelen tekid.

Ya Pagbunyag Da Te Hesus

21 A ta nepagpasa na waluhaw a binanggit da hapa ya asitayen, te yen
haman ya gagangay na Hudyo kiden. A nengagan da hapa ta Hesus, te yen
ya nebar na anghelen te Mariya ta awena en para la natarun.

22 A gafu ta lintigen nga netuldu ni Moses ta Hudyo kiden a mehangat
ya bagu naganak nga simarok ta simbaan na Namaratu, te itta kan ya
pagzigmanan na addet ta appatafulu araw. A ta nekabaggaw ni Mariya ta
pagzigmanan na a inalap da i Hesus ta ili na Herusalem petta igawat da ta
Namaratu, 23 te ya takday lintig na Namaratu tekid a kwa na kan ya napolu
en neanak na tagtakday pagatawan. 24 A enda hapa peatang ya duwa na
lummun ono duwa na kalapati, te yen hapa ya nebar na Namaratu ta lintig
na en tekid.

25 A itta hapa ten Herusalem ya takday laklakay nga nagngagan ta Simyon.
A pake matunung hapa na tolay nga mamat ta Namaratu, te nabayag na
hapa nga nagaindag ta pangikerutan na Namaratu ta Istralita kiden. A gafu
ta napasinapān hapa ta Kahalwa na Namaratu, 26 a neparikna na tentu ta
awena para la masi addet ta maita na bit apolu ya Ari en Kristu nga nekari
na Namaratu. 27 A gafu ta pangwalwag na Kahalwa na Namaratu tentu a
umange ta simbaanen, a yen ta dana ittan ten ta pangidatang nig Mariya te
Hesus petta idulot da ya kuman na gagangay na lintig da en. 28 A ta nepakaita
ni Simyon ta asitayen a enna pegawat, a inahakupan na hapa nga nedayaw
ta Namaratu.

29 "Ay, Afu, maski masi yak na ta kuman na inuhohug mu teyak, 30 te
naitak na ya dinob min nga mangikerutan, a matalakanak na. 31 Te ye-
yan na abbing ya nekari men nga umange sin, petta ikaru na ya liwat na
ngamin tolay.

32 "A ye-yan mantu, Afu, ya mangpadakar ta Hentil kiden hapa, petta
amu da ya kakurugan na Dyos, a intu hapa sangaw ya mangatad ta
pakadayaw na tolay mu kiden nga Istralita," kunna.

33 A pake nakagtut hapa ig Hose en ikid ni Mariya ta uhohug ni Simyon
gafu ta anak da en, a nepakimallak na kid hapa. 34-35 A ya uhohug na para ta
hina na abbingen a

"Dangagam, Aboy, ya ibar kin teko, te palattogan sangaw na Namaratu
ya itta ta nonot na ngamin tolay gafu ta abbingin yan, a mapaakban hapa
sangaw ya addu na Istralita gafu tentu, ikid na addu hapa sangaw ya
mapātā-nāng. A maski am intu ya pakaitan ta ketta na Namaratu tekitam
a addu sangaw ya magsoysoy tentu. A gafu ta ikatupag da sangaw a pake
matakitan hapa sangaw ya nonot mu ta kuman na takit na amuku nga
mekaddug," kunna tentu.

36-38 A ta pagbida para la ni Simyon tekid a itta hapa ya pake bakbakat nga
aglavun nga nakasimmu tekid. A ya ngagan na hapa a Ana, a anak hapa ni
Fanwel nga takday simsima ta tribu ni Aser. A walufulu appat ya darun na,
ammi nabalun, te pitu darun bit ya pagatawa na, kapye na nasi na la-laay
na en. A sigida nagyan la ya bakbakaten ta simbaanen ta araw pase hiklam,
te awena bit nonotan ya mangan gafu ta pakimallak na. A ta nepakaita
na hapa ta abbingen a nedayaw na hapa ta Namaratu, a binida na hapa ta
kadwan kiden, te sakā indagan da hapa ya panguffun na Namaratu ta taga
Herusalem kiden.

39 A gafu ta nedulot nig Mariya ikid ni Hose ya ngamin nebar na Namaratu
ta lintig na en gafu ta anak da en a dumatang kid hala ta ili na Nasaret ta lugar
na Galileya, 40 a yen hala ya dumakalan ni Hesusen. A nagsikan hapa ya bari
na ikid na nonot na, a umaddu ya adal na ikid na kalalaki na, a kanayun
inuffunan na Namaratu.

Ya Pakasirak Ni Hesus Ta Ili Na Herusalem

41 A ta kaassang para la ni Hesus a nagpatotoli ya dadagkal na kiden ta
ili na Herusalem ta kada darun, te e kid makipagayayat ta pyesta na Hudyo
kiden gafu ta panadamdaman da ta araw na nepangilillik na Namaratu ta
gingginafu da kiden ta lutak na Egipto. 42 A ta mekamafulu duwa na darun
ni Hesus a umange kid ha ta pyesta en ta kuman na gagangay da en, a
nehulun da hapa i Hesus. 43 A ta kabalinan na pyesta en a nagtugut kid ha,
te dumatang kid ta agyan da. Ammi intu dulay, te aweda amu nig Mariya ta
nasirak i Hesus ta ili en, 44 te pahig da la ta sakā nagtugut hapa nga nakihulun
ta kadwan kiden kahulun da. A tekid na nakatugtugut addet ta takday araw
a apagan dan i Hesusen ta kahkahulun da kiden ikid na kofun da kiden,
ammi awan na, aweda naapagan.
45 A gafu ta kumanen a tinoli dan apagan ta gafan da en abat ta ili na
Herusalem. 46 A ta mekatallu en araw a naita da ta umag na simbaanen,
ammi nehulun haman ta mangituldu kiden nga gitogkokan nakibibida
tekid. 47 A dinayawan da hapa ya pagtabbag na ikid na kalalaki na nonot
na. 48 A ta nepakaita nig Mariya tentu a nagpaka-lat kid tentu, a nehuya na
hapa na hina na en;
"Aleng, anu haman ta nasirak ka ta isin, te pake nagburung kami ni
Damam nga nagapag teko," kunna.
49 "A annun dak haman burungan? Dana amu muy mina ta itta yak ta
bali ni Damakin," kunna hapa tekid.
50 Ammi aweda amu ya ikayat na uhohugan tekid. 51 A ta nekabalin da ten
a dumagdag na i Hesus tekid, te nagtatugut kid ha nga ange ta agyan da en
ta ili na Nasaret. A malologon hapa i Hesus ta ngamin patarabaku da tentu.
Ammi te Mariya a netatug na la ta nonot na ya ngamin dumatang tekid gafu
te Hesus. 52 A dumakal la i Hesus addet ta nagtuyag na hapa ya bari na ikid
na nonot na, a mappya la mappya ya gagangay na ta kuman na ikayat na
Namaratu, a kumanen hapa ta tolay kiden.

3

Ya Nepadamag Ni Hwan Nga Nangzigut Ta Tolay
(Mt 3:1-12; MK e1:1-8; Jn 1:6-8,19-28)

1 A ta nepagpasa na addu na darun a i Sisar Tiberyo ya ari ta ngamin
pagturayan na taga Roma kiden, a ittan ya mafulu lima darun na pagturay
na. A i Ponsyo Pilato hapa ya gubernador ta lugar na Hudeya, a i Herud hapa
ya magibbal ta lugar na Galileya, a ya kabagis na en Felipe ya magibbal ta
lugar na Itureya ikid na lugar na Tarakonita. A i Lisanyas ya magibbal ta
lugar na Abilena. 2 A ya kadakalan na padi kiden ta ili na Herusalem a i
Annas, a sangaw ya manuhang na en Kaifas.
A ta kaarawan na inin kid a napasinapān i Hwanen nga anak ni Zikaraya ta
uhohug na Namaratu tentu en nagyan ta kalafukanen. 3 A sinaned na hapa
ya ngamin kiden lugar ta naggwadamdammang na Karayan na Hurdan, a
kinasaba na ya tolay kiden.
"Ulin muy ya gagangay muy, a zigutan ta kanan, petta pakoman na kam
hapa na Namaratu ta liwat muy," pakakin tekid.
4 A gafu ta ange ni Hwan a nagdulot ya nesurat na aglavunen mina Isayas,
te ya uhohug na en a
"**Itta sangaw ya makipaita nga magayayag ta kalafukanen, te intu
sangaw iayayag na ya tabarang na ta tolay kiden, petta mag-
paran kid mina ta datang na Dafu tamen, petta malogon mina
ya ange na tekid.**

5 “**Te mapātā-nāng sangaw ya alinnak, ikid na mapaakban ya atanang, a mapatunung ya killu, ikid na maazi ya ketumpapan.**
6 “**A maita sangaw na ngamin tolay ya pangikerutan na Namaratu**,” kunna ta surat na en.

Ya Pangkasaba Ni Hwan Ta Tolay Kiden
(Mt 3:7-10)

7 A ya nekasaba ni Hwan ta umange kiden pazigut tentu a
“Anu kuga magimmamappya kanan ta pagzigut muy. Pahig muy hud ta melillik kam sangaw ta pama-gang na Namaratu gafu ta pagzigut muy?
8 Dana ipaita muy mina ta naulin ya nonot muy, kapye muy magzigut. A awemuy pahig ta melillik kam sangaw gafu ta simsima kam ni mina Abrahamen, te ibar ku tekamuy ta itta ya pakapangwa na Namaratu nga magpabalin ta batu kidin ta simsima ni mina Abraham.
9 “Negitta kanan ta kayu nga tokadan na Namaratu ewan, te dana neparan nan ya watay na en, a awena la mabayag a tokadan na ya kayu kiden ta agyan na ramut da kiden. Te ya ngamin kiden kayu nga awan magmayan ta mappya a tokadan na kid kapye na kid iwarad ta afuy,” kunna tekid.
10 A ya pohut da hapa tentu a
“A anu mina ya tarabakun mi petta mekerutan kami mina?” kunda.
11 A ya tabbag na hapa tekid a
“Am itta ya duwa na barawasi muy a iatad muy ya takday ta awanen ta barawasi. A ya nasurok ta kanan na a isipat na hapa ya awanen ta kanan,” kunna.
12 A umange hapa pazigut tentu ya magsingir kiden ta bwis na tolay kiden nga nesaad na gubyernu na taga Roma, a pinohutan da hapa ta
“Anu mina ya tarabakun mi petta makaparan kamin hapa?” kunda hapa.
13 A ya tabbag na hapa tekid a
“Awemuy pagsurokan ya singiran muy,” kunna.
14 Yaga suddalu hapa ya umange pazigut, a pinohutan da hapa ya tarabakun da mina, a ya tabbag na tekid a
“Awemuy persan ya tolay kiden nga mangatad ta pirak, a awemuy kid hapa tātālawan, te matappag kanan mina ta tandan muyen,” kunna.
15 A gafu ta ittan i Hwan nga mangaskasaba ta tolay kiden a nekatalak da ta ittan ya mangikerutanen nga nekari na Namaratu ta dadagkal da kiden, a nonotan da am intu hala i Hwanen. 16 Ammi ya uhohug ni Hwan tekid a
“Itta yak sin nga mangzigut tekamuy ta danumin gafu ta liwat muy kiden, ammi itta sangaw ya umange ta gafan ku nga pake dakdakal ya pakapangwa na ammi teyak, te maski la awek megitta nga makitagabu tentu nga mangubad ta sapatos na kiden. A intu sangaw ya mangpasinap tekamuy ta Kahalwa na Namaratu. Ammi ya awan kiden magbabawi a pagangan na kid sangaw ta afuy, 17 te itta ya kuman na pagsap na ta tolay, a am nabalin na magsap a uknudan na sangaw ya semayan, ammi apangan na sangaw ya kupat na kiden,” kunna tekid.

Ya Pangzigut Ni Hwan Te Hesus
(Mt 3:13-17; Mk 1:9-11)

18 A* ta nekabalin na tolay kiden nagzazigut a umange hapa i Hesus nga pazigut te Hwan. A tentu en hapa nakazigut a nakimallak, a kuman

* **3:18** Ya katunud na bersikulo 18 addet ta 22 ta kadwan kiden Bibliya a 21, 22, 18, 19, 20.

na bimangrit na ya langit, 19 a nagsunak ya Kahalwa na Namaratu nga
nagpotun tentu ta kuman na kalapati, a nepagka-ma na hapa ya naguhohug
tentu ta langit;
"Iko ya Anak ku nga matakit ta nonot ku. Pake matalakanak teko,"
kunna.
20 A addu para ya nekasaba ni Hwan ta kuman netabarang na kiden tentu
en nangipadangag ta tolay kiden. 21-22 Ammi te Gubernador Herud nga
nakagubat ta atawa na kabagis na en a awena dangdangagan ya tabarang
ni Hwan tentu awa dinaggan na hud la ya liwat na, te nepebalud na i Hwan
gafu ta pangihuya ni Hwan tentu.

Ya Ngagan Na Gingginafu Kiden Ni Hesus
(Mt 1:1-17)

23 A ta nepangrugi ni Hesus ta tarabaku na en a ittan ya tallufulu darun na.
A kumanin hapa ya ngagan na dadagkal na kiden:
I Hose en nga atawa ni Mariya a intu ya mekwenta ta dama ni Hesus.
A ya dama ni Hose a Heli nga anak ni Matat.
24 A i Matat ya anak ni Lebi,
A i Lebi ya anak ni Melki,
a i Melki ya anak ni Hanni,
25 a i Hanni ya anak ni Hose nga anak ni Matatiyas,
a i Matatiyas ya anak ni Amos,
a i Amos ya anak ni Nahum,
a i Nahum ya anak ni Esli,
a i Esli ya anak ni Nage,
26 a i Nage ya anak ni Maat,
a i Maat ya anak ni Matatiyas nga anak ni Semi,
a i Semi ya anak ni Hose nga anak ni Huda,
27 a i Huda ya anak ni Hwanan,
a i Hwanan ya anak ni Resa,
a i Resa ya anak ni Zorubabel,
a i Zorubabel ya anak ni Saltiyel,
a i Saltiyel ya anak ni Neri,
28 a i Neri ya anak ni Melki nga anak ni Adi,
a i Adi ya anak ni Kosam,
a i Kosam ya anak ni Elmadam,
a i Elmadam ya anak ni Er,
29 a i Er ya anak ni Hoswe,
a i Hoswe ya anak ni Elizer,
a I Elizer ya anak ni Horim,
a i Horim ya anak ni Matat nga anak ni Lebi nga anak ni Simyon,
30 a i Simyon ya anak ni Hudas,
a I Hudas ya anak ni Hose nga anak ni Honan,
a i Honan ya anak ni Eliakim,
31 a i Eliakim ya anak ni Meleya,
a i Meleya ya anak ni Menna,
a i Menna ya anak ni Matata,
a i Matata ya anak ni Natan,
a i Natan ya anak ni Dabid,
32 a i Dabid ya anak ni Dyesi,
a i Dyesi ya anak ni Obed,
a i Obed ya anak ni Bowas,
a i Bowas ya anak ni Sala,
a i Sala ya anak ni Nasyon,

33 a i Nasyon ya anak ni Aminadab,
a i Aminadab ya anak ni Admin,
a i Admin ya anak ni Arni,
a i Arni ya anak ni Esron,
a i Esron ya anak ni Peres,
a i Peres ya anak ni Huda,
34 a i Huda ya anak ni Hakob,
a i Hakob ya anak ni Isak,
a i Isak ya anak ni Abraham,
a i Abraham ya anak ni Tera,
a i Tera ya anak ni Nakor,
35 a i Nakor ya anak ni Serug,
a i Serug ya anak ni Ragaw,
a i Ragaw ya anak ni Peleg,
a i Peleg ya anak ni Heber,
a i Heber ya anak ni Selar,
36 a i Selar ya anak ni Kaynan,
a i Kaynan ya anak ni Arpaksad,
a i Arpaksad ya anak ni Sem,
a i Sem ya anak ni Nowe,
a i Nowe ya anak ni Lamek,
37 a i Lamek ya anak ni Matusalem,
a i Matusalem ya anak ni Enok,
a i Enok ya anak ni Hared,
a i Hared ya anak ni Mahalalel,
a i Mahalalel ya anak ni Kaynan nga anak ni Enos,
38 a i Enos ya anak ni Set,
a i Set ya anak ni Adan,
a i Adan ya napopolu en tolay nga anak na Namaratu.

4

Ya Pangparuba Ni Satanas Te Hesus
(Mt 4:1-11; Mk 1:12,13)

1 A ta nekabalin ni Hesus nagzigut ta karayan na Hurdan a napasinapān
hapa ta Kahalwa na Namaratu. A tentu en nagtugut a dumatang na mina
ta agyan na, ammi pinagdulot na Kahalwa en ta bagbagetay kiden addet ta
appatafulu araw petta attaman na hapa ya pangparuba ni Satanas tentu.
2 A awena pulus nangnangan addet ta appatafulu araw. 3 A tentu en pake
melunus a yen hapa ya neange ni Satanas tentu, petta paruban na. A ya
uhohug ni Satanas tentu a
"Bakkan ka hud ta Anak na Namaratu ewan? A maguhohug ka mantu
ta batu kidin petta magbalin kid ta pan petta mangan ka," kunna tentu.
4 Ammi ya tabbag hapa ni Hesus tentu a
"Awek kurugan ya ibar men, te ya uhohug na surat na Namaratu a
'**Bakkan la ta kanan muy ya pagafun na katolayan muy**,' kunna."
5 A gafu ta kumanen a neange na i Hesus ta pake atata-nang na lugar, a
ta las-ud na takday minutos a nepaita na tentu ya ngamin kiden lugar ta
paglelehutin kontodu tolay da kiden, 6-7 a ya uhohug ha ni Satanas tentu a
"Itam ya kalalaki na lugar kidina ikid na gubyernu da, te ya ngamin
kiden nepaitak teko a kwam na sangaw am makidafu ka teyak, te neatad
yan kid teyak, a iatad ku hapa ta kompormi na ikayat ku," kunna.
8 Ammi ya tabbag ni Hesus tentu a

“Iko hud ya pakidafun ku, te ya uhohug na suraten a
‘**Namaratu la ya dayawan muy, a intu la tatakday ya pakidafun muy**,’ kunna.”
9 A sangaw a takwan ha ya nepangparuba ni Satanas tentu, te neange na
i Hesus ta ili na Herusalem ta agyan na simbaanen, a pinatayuk na ta pingit
na atap na simbaanen. A ya uhohug na ha tentu a
“Bakkan ka hud ta Anak na Namaratu ewan? A maglattu kan mantu ta
lutakewan, 10 te intu la nonotam ya nesurat ta lebru na Namaratu, te
‘**Doban na ya anghel na kiden nga magtaron teko,** 11 **a ta-mawan da ka
sangaw petta awem matakitan ta batu kiden,**’ kunna haman.” kun
ni Satanas tentu.
12 A ya tabbag ha ni Hesus tentu a
“Awek maglattu, te ya uhohug na takday surat na Namaratu a
‘**Awemuy sangaw paruban ya pangkenga na Dafu muy Namaratu teka-
muy**,’ kunna.”
13 A ta nekabalin ni Satanas nga nangparuba tentu a nagtugutan na addet
la ta takwan na araw. 14 A nagtoli hapa i Hesus ta lugar na Galileya, a
napasinapān hapa ta pakapangwa na Kahalwa na Namaratu. A sumaned
hapa ya damag na pakapangwa na addet ta ngamin kiden lugar ta lehut
na Galileya. 15 A nangituldu hapa ta umag na kapilya na Hudyo kiden, a
dinayawan na ngamin tolay.

Ya Pangituldu Ni Hesus Ta Lugar Na Dumakalan Na en (Mt 13:53-58; Mk 6:1-6)

16 A ta datang ni Hesus ta ili na Nasaret nga dimmakalan na, a umange
hapa nakigimung ta kapilya ta araw na agimmang da ta kuman na gagangay
na en ta idi. A gafu ta intu ya pinili da nga mangibasa ta arawin yen a
nagtayuk hapa ta atubang na tolay kiden. 17 A negawat da hapa tentu ya
lebru nga nesurat na aglavunen mina Isayas. A tentu en nangukad ta lebru
en a apagan na ya lugar na ibasa na, a ya uhohug ni mina Isayas nga nebasa
na tekid a intu yan:
18 “**Itta teyak ya Kahalwa na Dafu tamen, te pinasinapan nak nga ange
mangipadangag ta mappya na damag ta napanglaw kiden.**
“**A dinob nak hapa nga ange mangipadangag ta pakaubad na negalut
kiden, ikid na pakaladdang na daram kiden, ikid na pakaban-
nayan na mazigatan kiden,** 19 **a petta ipadangag ku hapa ya araw
na pangikallak na Dafu tamen**,” kunna.
20 A tentu nabalin nangibasa a kinalaban na ya lebru en kapye na netoli ta
nanggawaten tentu, a sangaw nagtuttud hapa petta mangituldu. Ammi sa
gahgahalangan da hapa, te indagan da ya ituldu na. A ya nebar na tekid a
intu yan:
21 “Ikamuy nga Amang ku ikid na Kabagis ku, A ya suratin yan nga
nebasak tekamuy a nagdulot na hala ta ayanin na araw ta pakadangag
muy teyak,” kunna.
22 A “**On**,” kunda hapa, ammi gafu ta ispot ya inuhohug na en a kuman na
nakagtut kid hapa tentu. A ya uhohug da hapa gafu ta pumassil kid la tentu
a
“Pa-pa-nun na hud makauhohug ta kumanin bakawa sakā tolay tam
haman la nga anak ni Hose,” kunda,
23 A ya uhohug para ni Hesus tekid a
“Gagangay ta kummuy nga maguhohug teyak ta

‘Am magdoktor ka a mappya ta urum bit ya barimina hapa la. A
ipaitam mina ta lugar min ya kuman na tinarabakum kan ta ili na
Kapernayum, petta itta hapa ya pangurugan mi teko,’ kummuy teyak.
24 Ammi kakurugan ya ibar ku tekamuy ta am itta ya doban na Namaratu
nga paguhohugan na a dayawan da hapa ta ngamin kiden lugar ammi fwera
la ta lugar na en hapa la. 25 A kumanen hapa te Eliyasen ta idi, te intu ya
dinob na Namaratu nga magtabarang ta Istralita kiden ta idi, ammi gafu
ta magsoysoy kid a awena nepalubus na Namaratu ta magudan addet ta
tallu darun a gadwa, petta mapa-gang kid. A gafu ta agbabisinen ta ngamin
kiden lugar a pake nazigatan ya addu na kagitta muy nga bābāy nga babbalu.
26 Ammi maski Istralita kid a awan ta nepaita ni Eliyas ta pakapangwa
na Namaratu tekid, awa intu hud la nangidoban na Namaratu tentu ya
babbayen nabalu ta ili na Sarepta ta lugar na Hentil kiden taga Sidon.
27 “A kumanen hapa ta kaarawan ni mina Eliseyo, te addu hapa ya nagkan-
gaw nga kagitta muy kiden Istralita ta ketta ni Eliseyo, ammi bakkan
ta isina kid ya enna pinagmappya, te intu hud la pinagmappya na i
Naaman nga kapitan na Hentil kiden taga Siriya,” kunna.
A yen hapa ya addet na binida ni Hesus tekid.
28 A gafu ta inuhohug na en ta tinaliban na Namaratu ya gingginafu da
kiden ta idi a nagporay kid na tentu, 29 a gisatayuk kid nga ange nanggafut
tentu. A ginerger da ta lawan na ili, te enda itulud ta ngahab na gatab nga
nagyanan na ili da en, petta itu-bang da mina ta akban. 30 Ammi awena
mabalin ta itu-bang da, te nagpapa-yat la ta hahat da, a nagtugut.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Seanitu (Mk 1:21-28)

31 A nagtoli mantu i Hesus ta ili na Kapernayum nga takday para na ili ta
lugar na Galileya. A ta araw na agimmang a umange nakigimung ta kapilya
da en, a nangituldu hapa. 32 Ammi nakagtut ya tolay kiden ta gagangay na
pangituldu na, te naguhohug ta kuman na intu ya makkamu ta ngamin. 33 A
ka-ma la kimahalwan hapa ya takday lalaki ta umag na kapilya en gafu ta
anitu na en.
34 “O Hesus nga taga Nasaret, anu itta ka sin tekami? Amu ta ka, te iko
ya kagitta na Namaratu ewan. Yen hud ya umeyam sin petta pakākāllakan
na kami?” kunna.
35 Ammi nehuya ni Hesus ya anitu en ta
“Awem la magsitang, a pagtugutām na ya tolayina,” kunna.
A nagganwatan na anitu en pinagbalyad ya lalaki en, kapye na nagtugutan,
ammi awan ta nakaan-anun na lalaki en. 36 A gafu ta pagpaka-lat na tolay
kiden ta iningwa ni Hesus a
“Anu masikan hapa ya uhohug na inin? Te seppakapangwa ya paguho-
hug na ta anitu kiden, a magtugut kid la,” kunda.
37 A gafu ta kumanen a insigida sumaned ya damag ni Hesus abat ta
ngamin kiden babali ta lugar na Galileya.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Nagtatākit Kiden (Mt 8:14-17; Mk 1:29-34)

38 A ta nepagtugut ni Hesus ta kapilya en a nagdulot ta bali ni Simon. A
gafu ta nagtakit hapa ya katahungan ni Simon nga babbay nga nagpatu a
nebar da te Hesus. 39 A umange i Hesus ta pagiddan na en, a nehuya na ya
patu na, a yen hapa ya nepagkamag na patu na en. A alistu imivwat kapye
na ange nagafuy petta mangan kid.

40 A sangaw ta marimat a addu ya nagdadatang ta bali, te enda nekahad ya
magtatākit kiden ta magdaduma na takit. A nepotun ni Hesus ya kamat na
ta tagtakday tekid, a pinagmappya na kid. 41 A pinatugut na hapa ya anitu
na addu na seanitu kiden, a nagtugut kid kimahalwan, "**Iko kad ya Anak na
Namaratu ewan**," kun na ayag da. Ammi nehuya na kid nga maguhohug,
te amu da ta intu ya Kristu nga Mangikerutan, a awena ikayat ta ikid ya
mangipadangag tentu.

Ya Pagapag Da Te Hesus
(Mk 1:35-39)

42 A ta lalakwat a nagtugut ha i Hesus, a umange la tatakday ta awan ta
totolay, ammi enna inapag na tolay kiden, te ikayat da ta magyan mina tekid.
43 Ammi ya uhohug na tekid a

"Mappya ta magdulotak ta kadwan kiden ili, petta madangag da hapa ya
damag na pangikerutan na Namaratu tekid, te yen ya gafu na nepangidob
na teyak, "kunna.

44 A gafu ta kumanen a sinaned na ya ngamin kiden babali ta lugar na
Hudeya, a nangipadangag hapa ta umag na kapilya da kiden.

5

Ya Pangpadagdag Ni Hesus Ta Imunnan Kiden Ituldu Na
(Mt 4:18-22; Mk 1:16-20)

1 A sangaw ta mittan a imatayuk la i Hesus ta pingit na Alugen Genesaret,
a pake imabikan ya pake addu na tolay petta dangagan da ya uhohug na
Namaratu. 2 A naita ni Hesus ya duwa na barangay nga negalut ta pingit
nga awan ta totolay na te itta kid ta danumen nga magbaggaw ta tahukul
da kiden. 3 A gimon mantu ta takdayen nga barangay ni Simon, a nebar
na te Simon ta itu-bang na bit ya barangay na en ta sang adayu ta pingit, a
sangaw nagtuttud hapa petta mangituldu ta tolay kiden. 4 A tentu en nabalin
nangituldu a nebar na te Simon ta

"Entam bit ta adalamewan, te ihunnak muy ya tahukul kiden petta
makaalap kam," kunna.

5 "Onay, ammi paghuhuklaw kami haman, Afu, nga nagtahukul, a awan
haman ta naalap mi. Ammi gafu ta inuhohug mu a paruban mi ay," kunna
hapa ni Simon.

6 A ta nepangihunnak da ta tahukul da kiden a "**Awe**", ta kaddu na
ikan kiden ay nga nagkapannu ta tahukul kiden, a namegafu nagasāt ya
tahukul kiden ta dammat da. 7 Pinaypayan da ya kahulun da kiden ta
takdayen barangay petta e kid hapa manguffun, a pinannu da ya duwa kiden
barangay ta ikan abat ta magge lumammad kid na. 8 A ta nepakaita ni Simon
Pedru ta kaddu na naalap da a ka-ma la nagtakab ta atubang ni Hesus.

"Ay, Afu, umadayu kan mina teyak, te pake dulayak na tolay," kunna
gafu ta amat na tentu.

9 A sa nakagtut kid ta kaddu na naalap da, 10 kumanen hapa teg Santiago ikid
ni Hwan nga anak kid ni Zibadeyu, te ikid hapa ya kahulun ni Simon. A ya
uhohug ni Hesus te Simon a

"Awem la mamat, te ituldu ta ka sangaw petta dumatahukul ka sangaw
ta tolay, petta dumagdag kid teyak," kunna.

11 A tekiden nakadatang ta ba-nad na alugen a sa newagak da ya ngamin
kiden kwa da, a dumagdag kid na te Hesus.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Takday Naggalis
(Mt 8:1-4; Mk 1:40-45)

12 A sangaw ha ta mittan a itta ig Hesus ta takday ha na ili, a itta ya
takday lalaki nga naggalis. A ta nepakaita na lalaki en te Hesus a umange
namalentud ta atubang na en nga nakimemallak tentu.
"Ay, Afu, ikallak nak haen, te amuk ta maurum ya tabbit kin am ikayat
mu," kunna.
13 A neuyad na ya kamat na en nesi-ged ta lalaki en, a
"Ikayat ku hapa, itam awa malinis na ya tabbit mina," kun ni Hesus
tentu.
A ka-ma la imawan ya galis na en, a pake nalinis na ya tabbit na en. 14 A pake
nebar ni Hesus ta awena bibidan ya nakkwa tentu,
"te em ipaita ya barim ta padi en ta simbaanen petta maita na ta awan
ya galis men, a iatad mu hapa tentu ya iatang na ta kuman na nebar ni
Moses ta lintig kiden, te yen sangaw ya mangipasikkal ta tolay kiden ta
pagmappyam," kunna.
15 Ammi maski kunna ten a pake sumaned para ya damag ni Hesus
abat ta pake imaddu ya tolay kiden nga umange magdangag tentu, petta
pagmappyan na mina ya takit da kiden. 16 Ammi kanayun nagtugut hapa
i Hesus, te ange ta adayu ta babali kiden petta makimallak.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Awan Makahehit (Mt 9:1-8; Mk 2:1-12)

17 A naba-bayag ta assang a mangituldu ha i Hesus ta takday ha na lugar, a
itta hapa ya kadwan kiden Pariseyu ikid na mangituldu ta relisyon na Hudyo
kiden nga taga ngamin kiden lugar ta Galileya ikid na Hudeya kontodu ili
na Herusalem, a nakituttudan kid hapa magdangag. A napasinapān hapa
i Hesus ta pakapangwa na Namaratu petta makapagmappya ta nagtatākit
kiden. 18 A sangaw ta magananwan a itta hapa ya enda nekahad nga awena
makahehit, te imaidda la ta pang-isawan da en tentu, te iange da mina
itabnak ta atubang ni Hesus. 19 Ammi aweda garay neabikan tentu gafu
ta kaddu na tolay, a yen ta negon da ta addanen nga ange ta atap na bali
en. A sangaw inazi da ya assang la ta atapen ta annung ni Hesus, kapye da
neuriyay ya awanen makahehit ta umag na bali, a netabnak da ta bikat ni
Hesus. 20 A ta nepakaita ni Hesus ta pangikatalak da tentu a naguhohug ta
awanen makahehit,
"Aleng, pakoman kun ya liwat mu kiden ta Namaratu," kunna.
21 Ammi ya Pariseyu kiden ikid na mangituldu kiden nga gituttudan hapa
ta umag na bali a linibakan da hapa ya inuhohug ni Hesus ta nonot da hapa
la.
"Annun na haman uhohugan ya kumanen bakawa Namaratu hud.
Dulay mantu yan, te ugtulān na ya Namaratu," kun na nonot da.
22 Ammi narikna ni Hesus ya nonot da, a
"Anu haman ta libakan muy ya inuhohug ken ta nonot muy? 23 Had
sin hud ya malmalogon, am pakoman ku ya liwat na kiden, ono am
pagmappyan ku petta makatugut? 24 Ammi itta hapa ya ibar ku ta awanin
makahehit petta itta sangaw ya pakaitan muy ta itta hapa ya turay na
Tolayin taga Langit nga mangpakoma ta liwat na tolay," kunna,
otturu naguhohug ha ta awanen makahehit;
"Imivwat kan, Aleng, te alapam na ya pagiddamina a dumatang kan ta
balim," kunna.
25 A alistu kad imivwat, ta atubang na ngamin kiden imatuttud, a inakkat na
ya nagiddan na en kapye na nagtugut, a kumin ta bali na nga nagdaydayaw
ta Namaratu. 26 A nafulotan hapa ya pagpaka-lat na ngamin kiden nakaita,
a pake dinayawan da ya Namaratu gafu ta nahigalan kid tentu.

“Kakurugan ta takwan ya naita tam ta arawin yan,” kunda hapa.

Ya Pangpadagdag Ni Hesus Te Lebi
(Mt 9:9-13; Mk 2:13-17)

27 A ta nekabalin da ten a nagtugut ig Hesus, a nesimmun da ya takday
agsingir ta bwis nga nagngagan te Lebi, a imatuttud hapa ta lugar na
pagpagan na tolay kiden ta bwis da. A ya uhohug ni Hesus tentu a
“Dumagdag kan teyak petta ituldu ta ka,” kunna.
28 A imikkat hapa, a nagtugutan na ya nagtarabakun na en, petta dumagdag
tentu.
29 A tekiden nagtugut a inagagay na kid ni Lebi ta bali na en, te namadday
ta dakal na pagpamakan ta pangdayaw na te Hesus, a dumadagdag hapa ya
addu na agsingir ta bwis, ikid na kadwan kiden tolay nga nakikkanan hapa
tekid. 30 A ya Pariseyu kiden ikid na kahulun da kiden nga mangituldu a
naita da ta umange ig Hesus nakikkanan ta bali ni Lebi, a nehuya da ya ituldu
na kiden.
“Anu makikkanan kam ta agsingir kiden ta bwis ikid na dulay na tolay?”
kunda.
31 A ya tabbag hapa ni Hesus a
“On ay, te gagangay haman ta ange ya manguru en ta agyan na magtakit
kiden, te yen haman ya makaapag tentu. 32 A bakkan ta yen ya umeyan
ku sin petta padagdagan ku ya ape awanen ta liwat am awa seliwat kiden
talo am magbabawi kid,” kunna.

Ya Pagpohut Da Te Hesus Gafu Ta Awan Pangan
(Mt 9:14-17; Mk 2:18-22)

33 A sangaw itta ya umange nagpohut te Hesus gafu ta takwan ya gagangay
na ituldu na kiden;
“Anu kawagan na, Afu, ta awena ngilinan na ituldum kiden ya arawen
nga aweda pangan, ammi ta ituldu na Pariseyu kiden ikid na ituldu kiden
ni Hwan a kanayun ngilinan da petta makimallak kid?” kunda.
34 A ya tabbag hapa ni Hesus tekid a
“Mabalin hud ta magdamdam ya makiboda kiden am itta para la tekid
ya magboda en? 35 Itta la sangaw ya araw am metugut ya magboda en
tekid, a yen sangaw ya pagdamdam da ikid na pagngilin da ta arawen nga
aweda pangan,” kunna.
36 A sangaw binida na hapa ya kuman na keangarigan tekid petta aweda
mina pagdadaggan ya dana kiden gagangay da ikid na ituldu na.
“Am angarigan ta napispissang ya dana en barawasi muy a pissangan
muy hud ya bagu en ga-gamit petta itta ya itakup muy ta dana en, te kenga
sangaw ya bagu en barawasi, yaga meduma hapa ya dana en ta bagu en.
37 “A kumanen hapa ta basi muy, te awemuy haman ikarga ya bagu
na basi ta dana na abyat, te sangaw am bumlad ya basi en a mabattak
ya abyaten otturu meburud hapa ya basi en. 38 Mapmappya hud la ta
mekarga ya bagu na basi ta bagu na abyat.
39 “Ammi am napenam na ya tolay ta baak na basi a gagangay ta awena
ikayat paruban ya bagu, te
‘Kustu ya singat na baaken,’ kunna.”
A yen ya addet na bida na tekid.

6

Ya Pakitapil Da Gafu Ta Araw Na Agimmang
(Mt 12:1-8; Mk 2:23-28)

1 A sangaw ta mittan a magtugtugut ig Hesus ikid na ituldu na kiden ta
tātangngan na kamaitan ta araw na agimmang, a nagpusit hapa ya ituldu na
kiden, a inusakan da kapye da kinān. 2 Ammi gafu ta naita na kid hapa na
Pariseyu kiden a nehuya da kid.
"Anu haman ta tarabakun muy ya mehangat ta araw na agimmang?"
kunda.
3 A netabbag hapa ni Hesus ta
"Dulay hud ya iningwa da en? Intu mina pagnonotan muy ya iningwa ni
mina Dabid ikid na kahulun na kiden ta kawan na kanan da, 4 te simarok
kid la ta bali na Namaratu, a inalap da hapa ya pan kiden nga nedasar ta
atubang na Namaratu nga mehangat mina tekid, te kanan hala na padi
kiden. A maski nangan kid na kahulun na kiden a bakkan haman ta
nakaliwatan da yen," kunna.
5 A ya takday para nebar na tekid a
"Ya Tolayin taga Langit ya makkamu ta araw na agimmang," kunna.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Nagpilay Ta Kamat
(Mt 12:9-14; Mk 3:1-6)

6 A ta takday ha na araw na agimmang a mangituldu i Hesus ta kapilya na
Hudyo kiden, a itta ya takday lalaki nga pake nagpilay ya takday kamat na.
7 A ya Pariseyu kiden ikid na mangituldu kiden a pake aitan da hapa i Hesus
talo am pagmappyan na ya kamat na en, te am pagmappyan na ta araw na
agimmang a yen sangaw ya pangidaruman da tentu. 8 Ammi dana amu ni
Hesus ya nonotan da, a yen ta binaran na hapa ya nagpilay ta kamat,
"E ka bit sin, te magtayuk kan ta pagtatangnganin," kunna,
9 otturu pinohutan na hapa ta nagilalap kiden tentu;
"Anu hapa ya uray muy ta ipalubus na Namaratu ta araw na agimmang?
Intu ipalubus na ya mappya ono dulay? Mappya panaw ta magpamappya
kitam ono magpapasi kitam?" kunna tekid.
10 A inaita na kid la kapye na naguhohug ha ta lalaki en.
"Uyadam la ya kamat mina," kunna.
A tentu en nanguyad a negitta hapa ta takdayen kamat na nga mappya.
11 Ammi ya Pariseyu kiden a nafulotan ya pagporay da tentu, a nagbabidan
da am anu mina ya pangpa-gang da te Hesus.

Ya Pagpili Ni Hesus Ta Turin Na Kiden
(Mt 10:1-4; Mk 3:13-19)

12 A sangaw gimon i Hesus ta agyan na bagetay kiden, a paghuhuklaw
hapa nga nakimalmallak ta Namaratu. 13 A ta lalakwat a pinaabikan na ya
ituldu na kiden, a nagpili ta mafulu duwa la tekid, petta yen kid ya turin na
nga ange mangipadangag.
14 Itta i Simon nga nengagan na ta Pedru,
ikid na kabagis na en Andres,
ikid ni Santiago,
ikid ni Hwan,
ikid ni Felipe,
ikid ni Bartolome,
15 ikid ni Matyu, (intu hala i Lebi),
ikid ni Tomas,
ikid na takday Santiago nga anak ni Alfeyo,
ikid ni Simon nga nakitapil ta gubyernu nga taga Roma,
16 ikid ni Hudas nga anak ni Santiago,
ikid ni Hudas Iskaryote nga mangitalaba sangaw te Hesus.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Addu Na Tolay

17 A tentu nabalin nagpili tekid a sa dumagut kid ta bagetayen, kapye
da nagimmang ta palanada. Pake addu ya ituldu kiden ni Hesus, yaga
dumadagdag hapa ya addu na tolay nga taga Herusalem ikid na kompormi
na lugar ta Hudeya, ikid na ili na Tiro ikid na Sidon ta bikat na bebayen
dakal, te umange kid magdangag ikid na magpauru ta takit da kiden. 18 A ya
pinagzigat na anitu da kiden a pinagmappya na kid hapa. 19 A sa ikayat da ya
pasi-ged tentu, te itta ya pakapangwa na nga magpamappya tekid ngamin.

Ya Binida Ni Hesus Nga Nagāsāt (Mt 5:1-12)

20 A sangaw imatubang i Hesus ta ituldu na kiden petta ituldu na kid, a ya
binida na tekid a intu yan:
"Ikamuy nga napanglaw a nagāsāt kanan, te Namaratu ya makkamu
tekamuy.
21 "A ikamuy nga mabisin ta ayanin a nagāsāt kanan hapa,
te matappag kam hala sangaw.
"A ikamuy nga magdamdam ta ayanin a nagāsāt kanan sangaw,
te magayayat kam sangaw.
22 "A maski am ikatupag na kam na ikattolay muy, ikid na dugiman da kam,
ikid na amāmatan da kam, ikid na padpadulayan da kam gafu ta ituldu
ta kam
a nagāsāt kam la.
23 "A magayayat kanan mina am dumatang sangaw ya kumanin na zigat
tekamuy, a timollok kam mina setalak, te pake dakal sangaw ya sagolyat
muy ta langitewan. A awemuy la magdamdam, te nonotan muy mina ya
aglavun kiden na Namaratu ta palungu na araw, te kagitta muy kid hapa
nga nekatupag.
24 "Ammi ikamuy nga maba-nang a kakallak kam sangaw,
te am maafut na sangaw ya kaba-nang muy a awan sangaw ta talak muy.
25 "A ikamuy nga magbattug ta ayanin a kakallak kam sangaw,
te mabisin kam.
"A ikamuy nga magayayat ta ayanin a magtangit kam sangaw ta damdam
muy.
26 "A kakallak kam hapa sangaw am mappya la ya bibidan na ngamin tolay
gafu tekamuy,
te negitta kanan hala ta matulad kiden aglavun nga dinayawan na tolay
kiden ta idi.
"A mehulun kam sangaw tekid ta pama-gang na Namaratu.
27 "A am madangag muy ya uhohugan ku tekamuy a iddukan muy ya
mangikatupag tekamuy, a uffunan muy kid. 28 A am igaged da kam a
bendisyonan muy kid, a pakimallak muy ya manguyoyung tekamuy. 29 A
am linappongan na ya pahingil muy a itayan muy hala tentu ya taakub.
A am gubatan na ya barawasi muy a idagga muy hapa ya kamasita muy.
30 A maski am anu ya adangan na ono gubatan na tekamuy a iatad muy la
a awemuy petoli.

Ya Gagangay Na Mangidduk (Mt 5:43-48)

31 "A kumanen hapa am anu ya ikayat muy ta ipaita na ikattolay muy
tekamuy a mappya ta kumanen hapa ya ipaita muy tekid. 32 Te am intu la
iddukan muy ya mangidduk tekamuy a anu hud sangaw ya pangsagolyat
na Namaratu tekamuy, te maski ya awan kiden mangurug a iddukan da

hala ya mangidduk tekid. 33 A am intu la uffunan muy ya manguffun
tekamuy a anu hud sangaw ya pangsagolyat na Namaratu tekamuy, te
awan haman ta pagdaduman muy ta awan kiden mangurug. 34 A am
intu la pagatutan muy ya amu muy nga magpagatut tekamuy a anu hud
sangaw ya pangsagolyat na Namaratu tekamuy, te maski ya awan kiden
mangurug a pagatutan da hala ya kagitta da kiden nga awan mangurug
petta paggatutan da kid hapa.
35 "Ammi bakkan mina ta kunna ten tekamuy, te iddukan muy hud la
ya mangikatupag tekamuy, a uffunan muy kid ikid na pagatutan muy
kid, a awemuy nonotan ya pagsupapak da tekamuy, te am kunna ten
ya tarabakun muy a dakal sangaw ya sagolyat muy, a megitta kam ta
Namaratu ewan, te maallak hapa ya Namaratu ta dulay kiden na tolay nga
awan matalak tentu. 36 Mappya mantu ta parigan muy ya pangikallak na
Dama muyewan."

Ya Itabarang Ni Hesus Ta Mamadpadulay (Mt 7:1-5)

37 "A ya ibar ku para tekamuy a awemuy ka-ma la paliwatan ya ikattolay
muy talo am paliwatan na kam hapa na Namaratu ewan. A awemuy hapa
mangigaged talo am igaged na kam hapa. Mappya hud la ta pakoman muy
ya magliwat tekamuy, te am pakoman muy a pakoman na kam hapa na
Namaratu ewan.
38 "A am mappya ya iatad muy ta ikattolay muy a mappya hapa sangaw
ya iatad na Namaratu tekamuy, te pannun na ya sabok muy, a sadsadan
na, kapye na ha surokān. Te am anu ya pangsukat muy ta kadwan a
kumanen hala sangaw ya pangsukat na Namaratu tekamuy.
39 *"A kumanen hapa am itta ya pagkurangan na kabagis mu nga
alaassang ta kuman na salasangkap ta mata na tolay a anu kawagan na
ta ihuyam ta awem haman amu ta itta ya pagkurangam nga kuman na
tarosu? 40 A am awem maita ya kuman na tarosu ta matam a annum hud
ibar ta kabagis men ta
'O, kabagis, azin ku bit ya salasangkap ta matam.'
"Kuga magimmamappya ka. Azim bit apolu ya kuman na tarosu en
ta matam, a sangaw magdakar ya pakaitam, pettam maazim hapa ya
salasangkap ta mata na kabagis mu. 41 Te am daram ya tolay a mabalin hud
ta itulud na ya sakā daram na en awa azo metawag kid nga meavut. 42 A yen
mina ya pagnonotan muy, te maski am inya ya metuldu a assang la ya amu
na ammi ta mangituldu tentu, a am nabalin na metuldu a megitta hala ta
mangituldu en tentu.
43 "A nonotan muy para ya gagangay na kayu: te am kakurugan ta
mappya ya fun na kayu en a magmayan hud sangaw ta dulay awa mappya
haman. A am dulay ya fun a magmayan hud ta mappya awa dulay hapa ya
mayan na en. 44 Te ya mayan na kayu ya pakaitan am mappya ono dulay
ya fun na en. A bakkan mantu ta patani ya mayan na lanut na mawini. A
bakkan hapa ta anyog ya mayan na fun na ambabanga 45 A kumanen hapa
ta tolay, te am mappya ya tolay a mappya hapa ya pohetan na ta nonot na,
a am dulay ya tolay a dulay hapa ya pohetan na ta nonot na. Te am anu ya
nauknud na tolay ta nonot na a yen sangaw ya iuhohug na.
46 "Ibar muy haman ta iyak ya dafu muy, ammi anu kawagan na ta
awemuy idulot ya patarabakuk tekamuy? 47 Ammi ya ngamin kiden ange

* **6:39** Ya katunud na bersikulo 39 addet ta 42 ta kadwan kiden Bibliya a 41, 42, 39, 40, ammi nauli ya katunud na bersikulo kiden ta isin petta matarus ya bida.

teyak ikid na mangdangag ta uhohug ku ikid na mangidulot ta madangag da a ibar ku tekamuy ya keangarigan da, 48 te meangarig kid ta magbali en nga nagpili ta maladda na arigi kapye na kid ikali ta pake adalam. A sangaw am dumatang ya layus ikid na kasikanan na arut a awena matukalit na bali na en, te pake maladda na bali.

49 Ammi ya awanen mangurug ta uhohug ku a meangarig ta magbali en nga awan mekali ya arigi na kiden, te am dumatang ya kasikanan na arut a matukalit ya bali na en, a mekutukutet na ta aruten," kunna.

7

Ya Pakimallak Na Suddalu en Te Hesus
(Mt 8:5-13)

1 A ta nekabalin ni Hesus nga nangituldu ta tolay kiden a nagdulot hapa ta ili na Kapernayum. 2 A itta hapa ten ya kapitan na suddalu kiden nga taga Roma, a tanagay na kan masi ya tagabu na en nga pake mesasita tentu, te pake nagtakit. 3 A ta nepakadamag na kapitanen te Hesus a dinob na tentu ya kadwan kiden kalalaklakayan na Hudyo kiden, petta alapan da mina i Hesus ta bali na, petta pagmappyan na hapa ya tagabu na en. 4 A ta pakadatang da te Hesus a pake nakimemallak kid tentu gafu ta kapitanen;

"Mappya, Afu, ta ikallak mu ya kapitanen te mappya hapa na tolay, 5 te maski bakkan ta kagitta tam Hudyo a iddukan na kitam hala, te intu ya nagpapadday ta kapilya tam sin," kunda te Hesus.

A dumagdag mantu i Hesus tekid. 6 A tekid na nakaabikan ta bali na kapitanen a dinob na ya kofun na kiden nga nage mangdafung te Hesus, petta aweda pagdulotan ta bali.

"Maski awem kan la magdulot ta bali na kapitan, Afu, te mamat kan teko, 7 a yen kan ta takwan ya dinob na nga umange teko. Ammi ibar mu kan hala ya kakustun na pagmappya na tagabu na, a ikatalak na kan ta magmappya hala. 8 Te ya uhohug na hapa a

'Itta ya mangituray teyak, yaga itta hapa ya suddalu nga iturayan ku, te am ibar ku ta takday, "**E ka ten**," kunku, a ange hala ten, a am "**E ka sin**," kunku para ta takday a ange hala teyak. A am "**Kwam yan**", kunku ta tagabu ken a kwan na hala,' kunna.

"A am gagangay kan ta kunna ten gafu ta itta ya turay na a kontimas mantu kan ta makkwa hapa ya ngamin uhohugam," kunda te Hesus.

9 A ta pakadangag ni Hesus ta bida da en tentu a pake dinayawan na hapa ya kapitanen ta tolay kiden nga dumagdag tentu.

"Ibar ku tekamuy ta pake masmasikan ya pangikatalak na kapitanen ammi ta Istralita kiden. Gagangay ta ikid mina ya masmasikan, te tolay na kid haman na Namaratu ewan, ammi awan para la ta naitak tekid ta masmasikan mangikatalak ta kuman na kapitanin," kunna.

10 A ta pagtoli na dinob na kapitanen ta bali a naita dan ta nagmappyan hapa ya tagabu na en.

Ya Pangtolay Ni Hesus Ta Anak Na Balu

11 A ta takday ha na araw a umange i Hesus ta ili na Nain, a dumadagdag hapa ya ituldu na kiden kontodu addu na tolay. 12 A tekiden nakaabikan ta sasarokan na ili a nesimmun da ya addu na tolay nga ange mangitanam, te enda itanam ya babagu en nasi nga mementu en anak na babbayen nabalu.

13 A ta nepakaita ni Hesus ta nabalu en a maallakan hapa tentu, a "**Awem la magtangit, Ina,**" kunna tentu, 14 otturu umabikan ta lungunen, a sini-ged na petta magimmang ya mangisaw kiden. "**Aleng, imivwat kan,**" kunna

hapa ta nasi en, 15 a natolay hala, a nagtogkok, yaga namegafu hapa nagbida.
A kumanen negawat ni Hesus te hina na en. 16 A sa nakagtut ya tolay kiden
nga nakaita, ammi dinayawan da hapa ya Namaratu;
"Mappya te ninonot na Namaratu ya tolay na kiden, te dinob na ya turin
na en tekitam nga pake malalaki," kunda.
17 A nepadamag da ya iningwa ni Hesus ta kompormi na lugar ta Hudeya
abat ta kadwan kiden lugar ta bikat na Hudeya.

Ya Dinob Ni Hwan Ta Mangpohut Te Hesus (Mt 11:2-19)

18 A ta kabalud para la ni Hwanen nga nangzigut ta tolay kiden a kanayun
umange tentu ya ituldu na kiden, te ipadamag da tentu ya ngamin kiden
tinarabaku ni Hesus. 19 A yen ta dinob ni Hwan ya duwa na ituldu na petta
ange kid magpohut te Hesus. A ya nebar na tekid a
"Damagan muy am intu hala ya Mangikerutanen nga nekari na Nama-
ratu ewan nga indagan tam," kun ni Hwan tekid, a umange kid.
20-21 A dinatangan da i Hesus nga magpamappya para la ta addu na mag-
tatākit, te pinatugut na ya anitu na seanitu kiden, a pinagmappya na hapa ya
mata na addu na nagdaram. A sangaw nebar da hapa ya neange da tentu;
"Yen ta itta kamin, Afu, te dinob na kami ni Hwan, te damagan na kan
am iko ya Mangikerutanen nga nekari na Namaratu nga indagan mi, ono
itta para la ya takwan nga indagan mi?" kunda.
22 A ya uhohug ni Hesus tekid a
"Magtoli kanan te Hwan a bidan muy tentu ya ngamin nadangag muy
ikid na naita muy ta ayanin, te makaita ya daram kiden, ikid na makatugut
ya pilay kiden, a nagmappyan ya naggalis kiden, ikid na makadangag ya
bangag kiden, a natolay hapa ya nagpasi kiden, a mepadangag hapa ya
mappya na damag ta pobre kiden. A yen kid mina ya pakkamun na teyak.
23 A ibar muy hapa tentu ta magāsāt ya tolay nga awan magtabeng gafu
teyak," kunna.
24 A ta nepagtugut na duwa kiden a naguhohug i Hesus ta tolay kiden nga
kumalihung tentu, te bidan na tekid ya kasasaad ni Hwanen nga nangidob
ta nagpohut kiden tentu.
"A tekamuyen umange nangita te Hwan ta kalafukanen ta idi a anu hud
ya naita muy? Intu de naita muy ya awanen ta turad ta kuman na kulang
na sikal nga malogon mapakkul ta paddad? Bakkan. 25 Ono intu de naita
muy ya malapat na tolay nga mapenam magbarawasi ta kuman na maba-
nang? Bakkan haman, te itta haman ta bali na ari ya magbarawasi ta ispot
ikid na mangina. 26 A anu mantu ya pangitan muy tentu? Nalasin muy
de ta intu ya takday aglavun nga paguhohugan na Namaratu ewan? A
kakurugan ta aglavun na Namaratu, ammi pake ibar ku tekamuy ta pake
malmalalaki para i Hwan ammi ta gagangayen aglavun, 27 te intu hala
ya nebar na Namaratu nga mapmapolu ammi teyak, te ya uhohug na ta
suraten a
'**Itta sangaw ya doban ku nga mapmapolu ammi teko, a intu san-
gaw ya mangipadangag ta iangem,**' kunna.
28 "A kakurugan hapa ya ibar ku tekamuy ta awan para la ta neanak
nga megitta ta kalalaki ni Hwan. Ammi ya pake al-alinnaken ta ngamin
kiden iturayan na Namaratu a pake malmalalaki para ammi tentu. 29 A ya
ngamin kiden nakadangag ta damag na en ta awena en para la nebalud a
kinurug da ya nebar na, petta magdulot ya uray na Namaratu tekid, a yen
ta nagbabawi kid ta liwat da kapye da pazigut te Hwan, kumanen hapa ta
nagswitik kiden nga nagsingir ta bwis.

30 “Ammi ya Pariseyu kiden ikid na kahulun da kiden nga mangituldu
a nagtalekudan da ya uray na Namaratu tekid, te aweda ikayat pazigut te
Hwan.
31-32 “A ya pangiangarigan ku ta tolay kiden nga mangawe ta uray na
Namaratu a kuman kid na anak kiden nga magalikkad ta sakā anak da
kiden. Te ya kuman na alikkad na anak kiden a ikayat da matubtubbat.
Ammi gafu ta takwan ya nonot na kadwan a
‘Anu awemuy haman magtalip am maggasa kami,’ kunda.
‘A am masi kami pon awemuy haman magtangit,’ kunda ha.
33 “A kumanen hapa ya nonot na kadwan kiden tolay ta ayanin, te
matupag kid gafu ta aweda ikayat ya gagangay na sakā tolay da kiden,
te intu nonotan muy i Hwan, te awena haman uminum ta binarayang,
yaga ngilinan na hapa ya arawen nga aweda pangan, a ibar da haman ta
maguyung. 34 Ammi gafu ta uminum ya Tolayin taga Langit ikid na awena
ngilinan ya arawen nga aweda pangan a ibar da haman ta mellaw ikid
na madugal. A ibar da para ta iyak ya kahulun na magsingir kiden nga
magdarogas ikid na dulay na tolay. 35 Ammi maski padpadulayan da kami
ni Hwan a ya kappya na tarabaku mi ya mangipasikkal ta katunung na
gagangay mi,” kunna.

Ya Pagpakoma Ni Hesus Ta Babbayen Nga Nakikadallaw

36 A sangaw ta mittan a itta ya takday Pariseyu nga nangagagay te Hesus ta
bali na petta makikkanan kid. A umange hala i Hesus ta bali na en, a nagidda
kid nagsikig ta anganan da ta kuman na gagangay da en. 37 A namegafu kid
para la nangnangan, a nepagka-ma da ya takday babbay nga umatayuk ta
bikat na takki ni Hesus, a magtangit. A dulay kan hapa na babbay, te madi
kan ya tarabaku na ta agyan na ili da, ammi tentu en nakadangag ta ittan i
Hesus ta bali na Pariseyu en a umange hapa, a nehulun na hapa ya botelya
na pake mangina na bangog. 38 A tentu para la nakatangtangit a namegafu
nagbaggaw ta takki ni Hesus ta zigu na mata na kiden, a sangaw finunatan
na ya takki na kiden ta huk na, kapye na inamu, a sangaw linuggudan na kid
ta bangogen.
39 A ta nepakaita na Pariseyu en ta iningwa na babbayen a linibakan na i
Hesus ta nonot na en hapa la.
“Am kakurugan mina ta aglavun na Namaratu ya tolayin yan a amu na
mina ya gagangay na babbayin nga mangsi-ged tentu, te dulay haman na
babbay,” kun na nonot na.
40 Ammi tinabbag hala ni Hesus ya itta en ta nonot na Pariseyu en, te ya
nebar na a
“Simon, itta haen ya ibar ku teko,” kunna tentu.
“A anu yen, Afu?” kunna hapa.
41 “A ta idi itta ya nagpagatut ta duwa na tolay, a ya gatut na takday a
limagatut, ammi limafulu la ya gatut na takdayen. 42 Ammi kadulayan
na te aweda makapaga ta gatut da, ikid duwa. A gafu ta aweda mapagan
ya gatut da kiden a inazi na nagpagatuten gafu ta allak na tekid. A ta
kuman na uray mu, Simon, a had sin ta duwa kiden ya pake mataltalak
ta nagpagatuten tekid?” kunna ha ni Hesus.
43 A ya tabbag hapa ni Simon a
“Ya dakdakalen de ta gatut ya pake matalak tentu,” kunna hapa.
“A kustu kad ya tabbag mina,” kun ni Hesus tentu.
44 A sangaw linipay ni Hesus ya babbayen kapye na ha naguhohug te
Simon.

"Itam ya iningwa na babbayin, Simon, te addet ta nesarok ku ta balimin
a awan haman ta nedasar mu ta pagbaggawan ku ta takkik kiden, ammi
tentu a binaggawan na ya takkik kiden ta zigu na mata na, a finunatan na
kid ta huk na. 45 A teyaken simarok ta bali min a awan haman ta panga-
mum teyak ta pagpadulot mu teyak, ammi tentu a awena nagimmang
nangammu ta takkik kidin. 46 Awan hapa ta neluggud mu ta ulu kin, ammi
tentu a linuggudan na ya takkik kidin ta bangog na en.
47 "A yen ta ibar ku teko, Simon, ta pake dakdakal ya talak na babbayen
teyak ammi teko, te amu na ta dakal ya liwat na kiden nga nepakoma na
Namaratu tentu. Ammi am pahig na tolay ta assang la ya liwat na nga
nepakoma tentu a assang mantu la ya pangayat na ta nangpakoma en
tentu," kunna.
48 A ya uhohug ha ni Hesus ta babbayen, a
"Mappya, Aboy, te pinakoma na Namaratu ya liwat mu kiden," kunna.
49 Ammi ya kadwan kiden nga nakiatubang ta panganan da a linibakan da
ya uhohug ni Hesus ta babbayen.
"Anu hud ya uray na tolayin yan, bakawa itta hud ya turay na nga
mangpakoma ta liwat na tolay?" kunda.
50 A ya uhohug para ni Hesus ta babbayen a
"Nekerutan kan, Aboy, gafu ta pangikatalak mu teyak. Dumatang kan la
ta bali, a Namaratu ya makkamu teko," kunna.

8

Ya Bābāy Kiden Nga Nanguffun Te Hesus

1 A ta nekabalin na en a sinaned nig Hesus ikid na mafulu duwa kiden
ituldu na ya ngamin kiden ili ikid na lugar na babali, a nepadangag na ya
damag na pangikerutan na Namaratu ta tagtakday lugar. 2 A dumadagdag
hapa tentu ya kadwan kiden bābāy nga pinatugut na ya anitu da ikid na takit
da. Itta i Mariya Magdalena nga nagtugutan na pitu na anitu, 3 ikid ni Hwana
nga atawa ni Kusa nga nagtaron ta bali ni Ari en Herud, ikid ni Susana, ikid
na addu para. A yen kid na bābāy ya makkamu ange gumatang ta ngamin
masapul nig Hesus ikid na ituldu na kiden.

Ya Pangituldu Ni Hesus Ta Keangarigan (Mt 13:1-23; Mk 4:1-20)

4 A gafu ta nagaammung ya pake addu na tolay nga nagafu ta tagtakday ili
a nagbida i Hesus tekid.
5 "Itta ya umange nagpurwak," kunna, "a nehunnak ya kadwan kiden
hukal ta dalan, a nelublubegan na kid na tolay kiden, a enna kid inafut
na mamanuk kiden. 6 A nehunnak hapa ya kadwan kiden ta kabatunen
nga nebagbagtu ya lutak na. Ammi tekid na nagtatuhu a nagkatang kid, te
awan ta danum ta nagtuhun da en. 7 A ya kadwan kiden hukal a nehunnak
kid ta natungradanen gahut, a negindan ya hukal kiden ta pagtuhu na
gahut kiden, ammi tinappanan na gahut kiden ya tuhu na hukal kiden
pettam kumanen awedan makapagmayan. 8 A ya kadwan kiden hukal
a nehunnak kid ta mappya na lutak, a yen kid ya pake dumakal ikid na
nakapagmayan maski abat ta magatut.
A am kakurugan ta itta ya bangbang muy a mappya ta pake dangagan
muy ya nabidakin tekamuy," kunna.
9 A sangaw umange tentu ya ituldu na kiden, te pohutan da am anu ya
ikayat na uhohugan ta keangarigan na en. 10 A ya uhohug na tekid a

"Mappya te nekallak na kam na Namaratu petta amu muy ya gagangay na pangikerutan na ta tolay kiden, ammi ta kadwan kiden a nelemad tekid, te intu la madangag da ya keangarigan na, petta maski am itta ya mata da a aweda maita ya mepaita tekid. A maski am itta ya bangbang da a aweda pake maawatan ya madangag da.

11 "A dangagan muy mantu ya pagbalinan na keangarigan ken: Ya hukal kiden nga nepurwak a yen kid ya uhohug na Namaratu. 12 A ya itta kiden ta dalanen a yen ya keangarigan na makadangag ta uhohug na Namaratu, ammi gafu ta aweda itug ya madangag da a ange i Satanas tekid a tabtabangan na ya nadangag da en petta aweda kurugan, petta aweda hapa mekerutan. 13 A ya itta kiden ta kabatunen a yen ya keangarigan na makadangag ta uhohug na Namaratu a alistu kid hapa mangurug ta talak da, ammi gafu ta aweda pake itug ya madangag da en a awena la mabayag na pangikatalak da, te sangaw am itta ya pagzigātān da a magtabeng kid. 14 A ya itta kiden ta natungradanen gahut a yen hapa ya keangarigan na makadangag ta uhohug, ammi gafu ta addu hapa sangaw ya burungan da ta magmagannud, ikid na pakolangan da ya pagba-nang da, ikid na addu ya ingguman da a yen kid na nonot ya mangiduyat ta uhohugen. 15 A ya itta kiden ta mappya en lutak a yen ya keangarigan na makadangag ta uhohug na Namaratu, a itug da hapa ya madangag da, te mappya ikid na matunung ya nonot da, a yen kid mantu ya kuman na ammay nga makapagmayan, te idulot da la idulot ya pangurug da," kunna.

Ya Kadwan Para Na Keangarigan (Mk 4:21-25)

16 A ya nedagga para ni Hesus ta keangarigan na en a intu yan:

"Am napagatangan muy ya zilag a awemuy haman itagu ta umag na kalamba ono addun na agiddan awa itun muy hud la ta tangngan na bali en, petta madakaran ya ngamin simarok ta bali. 17 A kumanen hapa mina ta keangarigan kiden, te maski am kuman na melemad ya ikayat da uhohugan a mappya ta mepalawag kid. 18 A pake itug muy mantu ya nadangag muy, te ya kaddu na metug muy a kumanen hapa sangaw ya kaddu na amu muy, otturu madaggan para. Ammi ya awanen mangitug ta netulduken tentu a maazi hala sangaw ya pahig na en ta amu na," kunna.

Ya Ikwenta Ni Hesus Ta Hina Na Ikid Na Kabagis Na (Mt 12:46-50; Mk 8:31-35)

19 A ta pagbida na para la a dumatang na hapa ig hina ni Hesus ikid na kabagis na kiden, ammi aweda nakaabikan tentu gafu ta pake addu ya tolay kiden. 20 A yen kid hapa ya nangibar tentu;

"Itta kan ta bagaw ig hinam ikid na kabagis mu kiden, te apagan da ka kan," kunda.

21 Ammi ya tabbag na tekid a

"On ay, ammi intu hapa ig hinak ikid na kabagis ku ya mangdangag ta uhohug na Namaratu petta kurugan da," kunna.

Ya Pagpaimmang Ni Hesus Ta Paddad (Mt 8:23-27; Mk 4:35-41)

22 A sangaw ta mittan a binaran ni Hesus ya ituldu na kiden, a "**Entanan ta dammangewan,**" kunna tekid, a naglalugan kid na ta barangay da en, a nagtugut kid. 23 A ta pagtugtugut na barangay da en ta danumen a nasidug i Hesus. A kima-ma la umange ya masikan na paddad, a pake nagpalung na ya danumen abat ta lima-nug na ta umag na barangay da en, a tanagay kid

na lumammad. 24 A gafu ta burung da a enda hinukal i Hesus. “**Afu, Afu, magpasi kitam O,**” kunda.

A ta nekahukal ni Hesus a nehuya na ya paddad ikid na danumen nga pake nagpalung na, a nagimmang kid na, a nagsimpan ya danumen. 25 “**Anu awan haman ta pangikatalak muy,**” kunna hapa tekid.

A pake nagtalaw kid na. A ya uhohug da hapa gafu ta pagpaka-lat da tentu a

“Anu panaw ya katolay na tolayin yan, te maguhohug haman ta paddad ikid na palung, a kurugan da hala ya uhohug na,” kunda.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Seanitu (Mt 8:28-34; Mk 5:1-20)

26 A tekiden nakadatang ta dammang na alugen a itta kid na ta lugar na Geraseno kiden ta batug na Galileya. 27-29 A ta nedagut ni Hesus ta barangayen a nepagka-ma na ya takday lalaki taga ili nga nauhagan, te awena pulus nagbarbarawasi gafu ta pinaguyung na anitu na kiden. A awena kan nagyan ta bali, te nagyan la ta agyan na tanam kiden. A kankanayun pagkagtutan na kan na anitu na kiden petta papasin da. A yen ta ginalutan na kadwan kiden ya kamat na kiden ikid na takki na kiden ta kawad petta mataronan da, ammi gasgasatan na hala ya kawad kiden, a pagbilagan na anitu na kiden, petta ange ta awan ta totolay. Ammi tentu en nakaita te Hesus a pake gimihgihawa, kapye na umange nagtakab ta atubang na en, ammi ginamman ni Hesus ya anitu na en;

“Pagtugutām na ya tolayina,” kunna.

A ka-ma la nagayag hapa ya lalaki en ta masikan;

“Anu hud ya aamum teyak, Hesus, te iko ya Anak na Namaratu ewan. Ikallak nak kad, te awenak haen pakākāllakan,” kunna.

30 “A anu hud ya ngagam,” kunna ha ni Hesus tentu.

“Ay, Armado ya ngagan ku,” kunna hapa, te adaddu kan ya anitu na.

31 A nakimemallak kid hapa te Hesus ta awena kid doban ta agyan na avuten nga pake adadalam.

32 “Doban na kami haen ta bahuy kidewan petta magyan kami la tekid,” kunda,

te abikan hapa ya addu na bahuy nga magdukdukit ta hukeb na bagetay.

33 “A e kanan mantu,” kun ni Hesus tekid.

A nagtugutan da ya lalaki en kapye da simarok ta bahuy kiden. A ka-ma la nagadukal ya bahuy kiden bumilag. A sa nagurdak kid ta gatab na bagetayen kapye da nagkahunnak ta alugen, a nagkalimat kid ta danumen.

34 A ya nagtahon kiden ta bahuy kiden a nagbabilag kid na hapa nga umange ta ili, a nesaned da ya ngamin iningwa ni Hesus. 35 A umange hapa ya tolay kiden, te enda itan ya nakkwa. A ta datang da te Hesus a itta hapa ya lalaki en nga nagtugutan na anitu kiden, a imatuttud hapa ta bikat ni Hesus nga sebarawasi, a awan na ya uyung na en. A nagtalaw hapa ya tolay kiden. 36 A ya nagtahon kiden ta bahuy nga nakaita ta iningwa ni Hesus a binida da ha ya nepagpamappya na ta nagyanan na anitu kiden. 37 A gafu ta nafulotan ya talaw na ngamin kiden tolay ta lugar na Geraseno a nebar da te Hesus ta awena mina magdulot ta lugar da. A nagtoli mantu ta barangayen nagluganan da. 38 A paalap hapa ya lalaki en nga pinagmappya na ta anitu kiden, petta dumagdag mina tentu, ammi awena nepalubus ni Hesus.

39 “Mappya ta dumatang kan mina ta balim, te ipadangag mu sangaw ta kahulum kiden ya ngamin kallak na Namaratu teko,” kunna tentu.

A nagtugut mantu ya lalaki en, a enna nepadangag ya kallak ni Hesus tentu ta ngamin na ili.

Ya Pangtolay Ni Hesus Ta Nasi
(Mt 9:18-26; Mk 5:21-43)

40 A ta nepakadakit nig Hesus ta dammang na alugen a enna pinagdulot
na addu na tolay, te indagan da ya pagtoli na. 41 A nehulun hapa tekid
ya takday lalaki nga magngagan te Hayrus nga pinakadakal ta kapilya na
Hudyo kiden. A umange namalentud ta atubang ni Hesus nga nakimemallak
tentu, petta ange mina i Hesus ta bali na, 42 te itta kan ya anak na nga
balatang nga mementu en anak na, a masin. A nehulun mantu i Hesus
tentu, a naghahulun hapa ya magamagaddu na tolay nga ange mangiil-ilat
te Hesus.
43 A nekihu hapa tekid ya takday babbay nga makataktakit, te
makadagdaga kan abat ta mafulu duwa na darun. A maski addu ya nanguru
tentu a awena garay nagmappya. 44 A simalsal hapa ta talekud ni Hesus,
a sini-ged na ya kayadan na salnuk na en, a yen hapa ya nepagkamag na
pagdaga na. 45 Ammi tentu en nangsi-ged tentu a nagtayuk hapa i Hesus, a
nebar na ta

"Inya hud ya nangsi-ged teyak," kunna,

"Bakkan teyak," kunna hapa na ngamin kiden kumalihung tentu.

A ya uhohug hapa ni Pedru tentu a,

"Addu haman, Afu, ya magitaptapal nagsi-ged teko," kunna.

46 "Awan, te itta ya takday nangsi-ged teyak, te nariknak ya nagafu ta
barikin nga nagpamappya ta nagtakit," kunna hapa.
47 A gafu ta awena nakatagu na babbayen a umange hapa namalentud ta
atubang ni Hesus nga nagapilpilpig. A sa binida na ya ngamin nepagtakit
na ikid na nepagmappya na ta nepangsi-ged na ta barawasi ni Hesus. A ya
uhohug ni Hesus tentu a

48 "Mappya, Aboy, te nekatalak nak, te yen ya nagmappyam. Dumatang
kan la ta bali, a awem la sangaw magburung," kunna.
49 A tentu para la naguhohug ta babbayen a itta ya umange nangdafung
tekid nga nagafu ta bali ni Hayrus.

"Maski awem na pagdulotan ya Mistro ta bali, te nasin haman ya anak
men," kunna te Hayrus.

50 Ammi nedangagan hapa ni Hesus ya inuhohug na, a ya nebar na tentu a

"Awem la magburung, te itug mu la ya pangikatalak mu a magmappya
hala sangaw ya anak men," kunna te Hayrus.

51 A ta datang da ta bali a nehangat ni Hesus ta simarok ya kadwan kiden
tekid, te intu la inalap na ig Pedru, ikid ni Hwan, ikid ni Santiago, kontodu
dadagkal na abbingen. 52 A dinatangan da ya tolay kiden nga gisitangan ikid
na gitangitan ta masikan gafu ta abbingen nasi. A ya uhohug ni Hesus tekid
a

"Awemuy mina magtangit, te nasi hud ya abbingina awa masidug la,"
kunna.

53 A nekakatawa da hapa, te amu da haman ta nasin. 54 Ammi inibbalan
na ya kamat na abbingen kapye na binaran; "**Aboy, imivwat kan,**" kunna.
55 A natolay hala ya abbingen, a mavit kad la imivwat. "**Pakanan muy
na,**" kunna hapa ni Hesus tekid, 56 a pake nepagpaka-lat na dakal na kiden
ya katolay na anak da en, ammi pake nebar ni Hesus ta aweda ibabar ya
nepagpamappya na ta anak da en.

9

Ya Pangidob Ni Hesus Ta Turin Na Kiden
(Mt 10:5-42; Mk 6:7-13)

1 A ta takday araw a pinagammung ni Hesus ya mafulu duwa kiden
ituldu na, a pinasinapan na kid ta pakapangwa na, petta itta ya mabalinan
da nga magpamappya ta takit ikid na magpatugut ta anitu na tolay kiden
seanitu. 2 A dinob na kid hapa nga ange mangipadangag ta pangikerutan na
Namaratu, ikid na magpamappya ta nagtatākit kiden. 3 A ya nebar na tekid
a

“Awemuy pulus magbalun ta kanan muy ikid na pirak muy. A awemuy
hapa mangihulun ta sarukud ikid na pagsapatos, ikid na tali na barawasi
muy. 4 A maski am inya sangaw ya magpadulot tekamuy ta bali da
a magyan kam ten abat ta pagtugut muy. 5 Ammi am awan pulus ta
magpadulot tekamuy a pagtugutān muy kid mantu, a azin muy hapa ya
lafu na agyan da ta takki muy,” kunna tekid.

6 A nagtatugut kid mantu, a sinaned da ya ngamin kiden babali, a nepadan-
gag da ya damag ni Hesus, yaga pinagmappya da ya nagtatākit ta ngamin
kiden lugar.

Ya Kapopoyung Ni Ari en Herud (Mt 14:1-12; Mk 6:14-29)

7 A ta nepakadamag ni Ari en Herud ta itta ya malalaki magpamappya ta
nagtatākit kiden, a napopoyung hapa am inya na tolay ya gafu na, te binida
na kadwan ta natolay hala i mina Hwanen nga nepapapasi ni Herud, a yen
kan ta itta ya pakapangwa na nga magpamappya ta tolay. 8 Ammi ta bida
na kadwan a nagtoli kan ya aglavunen Eliyas. A ta bida na kadwan para a
natolay hala kan ya takday aglavun nga nasi ta palungu araw. 9 A ya uhohug
ni Herud hapa a

“Pinaputulan ku haman i Hwan, ammi inya panaw ya tolayin yan nga
madamdamag ku?” kunna.

A yen ta ikayat na kan itan i Hesus.

Ya Pagpakan Ni Hesus Ta Limaribu (Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Jn 6:1-13)

10 A ta nepagtoli na turin kiden ni Hesus nga dinob na nga ange mangi-
padangag a binida da tentu ya ngamin tarabaku da. A sangaw inalap na
kid ta ili na Betsayda. 11 Ammi nadamag na tolay kiden ta nagtugut kid, a
dinadagdag da kid hapa. A ta nepakaita ni Hesus ta tolay kiden a nehulun na
kid hapa, a netuldu na kid hapa ta gagangay na pangikerutan na Namaratu,
yaga pinagmappya na hapa ya nagtatākit tekid.

12 A ta furab a nagburung ya ituldu na kiden ta tolay kiden, a enda nebar
te Hesus.

“Mappya, Afu, ta patugutam ya tolay kidin, petta e kid magammak
ikid na gumatang ta pamuhab da ta babali kidewan, te awan haman ta
pangalapan ta isin,” kunda.

13 “A ikamuy na mina ya mangatad ta kanan da,” kunna hapa tekid.

“A itta hud ya ipakan mi tekid bakawa lilima haman la na pan ikid na
duduwa la na ikan ya itta. Ikayat mu hud ta e kami gumatang ta ipakan
mi ta ngamin tolay kidin yan?” kunda hapa,

14 te itta de ya limaribu na lalaki fwera ta bābāy ikid na anak. A ya uhohug
ha ni Hesus tekid a

“Pagammungan muy mantu ya tolay kiden ta taglimafulu, a pagtut-
tudan muy kid,” kunna.

15 A gafu ta kumanen a pinagtuttud da kid, 16 a inalap ni Hesus ya
lima kiden na pan ikid na dwahukal na ikan, a yen kid ya netangad na
nepakimallak. A sangaw ginadgadwa na ya pan kiden ikid na ikan kiden,

kapye na kid negawat ta ituldu na kiden petta ikid ya mangisaned ta tolay kiden. 17 A sa nagkakan kid abat ta nabattug kid. A tekid na nabalin nagkakan a pinannu da ya mafulu duwa na la-ba ta huna na tolay kiden.

Ya Pangpohut Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden (Mt 16:13-20; Mk 8:27-29)

18 A ta takday araw a makimallak i Hesus ta takday na lugar nga awan ta totolay fwera ta ituldu na kiden, a itta ya pinohutan na tekid.

"Anu kan ya pangitan na tolay kiden teyak am inya yak?" kunna tekid.

19 "A pahig na kadwan ta iko i Hwanen nga nangzigut ta tolay nga pinapasi da ta kwa en sina. Ammi ta kadwan a pahig da ta iko ya aglavunen Eliyas nga magtoli kan ta lutakin. A pahig na kadwan para ta iko ya takday aglavun nga nasi ta palungu araw," kunda.

20 "A ikamuy ay, anu hapa ya pangitan muy teyak?" kunna ha tekid.

A i Simon Pedru ya alistu tumabbag;

"Iko ya Mangikerutanen nga netun na Namaratu ta pinakadama mi," kunna.

21 A pake nebar ni Hesus tekid ta aweda mina bibidan yen ta kadwan kiden tolay, kapye na nebar ta

22 "Mappya ta pakākāllakan da sangaw ya Tolayin taga Langit, te idadula da sangaw na kalalaklakayan kiden ikid na padi kiden ikid na mangituldu kiden, kapye da sangaw papasin, ammi matolayak hala sangaw am nagpasa ya talluhaw," kunna.

23 A ya uhohug na para tekid a

"Am itta ya mayat dumagdag teyak a mappya ta pagtalekudan na ya bari na. A am kada magganwat ta lalakwat a dana itug na mina ya pagattam na ta zigat na pangurug na teyak, petta dumagdag la teyak. 24 Te maski am inya ya mangkenga ta angat na a masi hala sangaw ta magnayun. Ammi ya mangisagapil ta angat na gafu ta pangurug na teyak a matolay hala sangaw nga magnayun. 25 Te maski am itta mina ya tolay nga nakaalap ta ngamin kiden magmagannud ta paglelehutin a itta hud sangaw ya kappyanan na tentu am nawakay ya kahalwa na ta pasi na? 26 A maski am inya sangaw ya mamat mangibosag teyak ikid na uhohug ku a yen hapa sangaw ya ikamat ku am magtoli yak sangaw ta lutakin nga mangihulun ta pakapangwa ni Damakewan ikid na anghel na kiden. 27 A kustu hapa ya ibar ku tekamuy ta itta ya kadwan kiden tekamuy nga awan para la masi addet ta maita da sangaw ya pakapangwa na Namaratu ewan nga mehulun ta Mangikerutan am magtogkok sangaw ta pagariyan na Namaratu," kunna.

Ya Pagdakar Na Bari Ni Hesus (Mt 17:1-8; Mk 9:2-8)

28 A ta nepagpasa na magge walu araw a inalap na ig Pedru, ikid ni Hwan ikid ni Santiago, te umange kid ta ata-nang na bagetay petta makimallak kid. 29 A tentu en nakimallak a nanguli hapa ya bari na en, a pake nagfuraw ya barawasi na en, te nagdakar ta kuman na kadakar na bilag. 30-32 Dana nasidug ig Pedru ikid na kahulun na kiden, ammi nagadukal kid, a nepagkama da hapa ya kalalaki ni Hesus. A itta hapa ya duwa na tolay nga nagbida tentu, ig mina Moses, ikid ni Eliyas, te nagmatakar kid hapa nga sedakar. A intu bidan da ya pasi ni Hesus nga magdulot sangaw ta ili na Herusalem. 33 A ta pagganwat na duwa kiden magtugut te Hesus a nagsitang hapa i Pedru;

"Ay Afu, mappya te itta kamin sin, te mamadday kami mina ta tallu na ba-bali, petta tagtakday kam ni Moses ikid ni Eliyas ta ba-bali," kunna.

Ammi kuman na nagalimanga i Pedru, te ka-ma la naguhohug. 34 A kima-ma
la hapa ya kulamen nga imakban tekid, a tinappanan na kid, a sa nagtalaw
ig Pedru. 35 A nadangag da hapa ya maguhohug tekid ta umag na kulamen,
"Ye ye-yan ya Anak kin nga pake iddukan ku. Mappya ta dangagan muy
ya ituldu na tekamuy," kunna.
36 A ta nekabalin na naguhohug tekid a intu la naita da i Hesusen, te limitap
ya duwa kiden. A sangaw nelemad da ya naita da ta kadwan kiden kahulun
da, a aweda pulus binibida addet ta mabayag.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Abbingen Seanitu (Mt 17:14-21; Mk 9:14-27)

37 A ta lalakwat tekid na nakadagut ta bagetayen a enna kid dinafung na
addu na tolay. 38 A ya takday lalaki tekid a binaran na i Hesus;
"Mistro, ikallak mu haen ya anak kin nga mementu in anak ku, 39 te itta
garay ya anitu na. A am pagkagtutan na anitu na en a gimihawa. A sangaw
am pagkissiwan na, a pagdangkakan na hapa ta lutak, a paglukbakan na
para, a awena ibbatan.
40 'Patugutan muy haen ya anitu na in,' kunku ta ituldum kidin sin,
ammi aweda haman nabalinan," kunna.
41 A ya uhohug hapa ni Hesus a
"Kuga awan ta kapkappyan na tolay kidin yan nga awan mangikatalak.
Bababang yen kabayag na pagyan ku tekamuy nga mangitultuldu, ammi
awemuy para la netug. Iangem mantu sin ya anak men," kunna ta lalaki
en.
42 A tentu en nangiange ta anak na en tentu a ka-ma la pinagkissiw na anitu
na en. Ammi ginamman ni Hesus ya anitu en a nagmappyan ya abbingen, a
"**Yeh, alapam na,**" kunna te dama na en. 43 A sa nagpaka-lat ya tolay kiden
ta kalalaki na pakapangwa na Namaratu.

Ya Pangipadangag Ni Hesus Ta Paketalaba Na (Mt 17:22,23; Mk 9:30-32)

A ta pagbabida para la na tolay kiden ta pagpaka-lat da ta iningwa ni Hesus
a naguhohug hapa i Hesus ta ituldu na kiden.
44 "Pake dangagan muy ya uhohug ku tekamuy, te itta sangaw ya
mangitalaba ta Tolayin taga Langit, petta gafutan na mangikatupag kiden
tentu," kunna tekid,
45 ammi aweda naawatan ya ikayat na uhohugan, te nelemad para la tekid,
a mamat kid mangibar.

Ya Pakidibati Na Ituldu Kiden Ni Hesus (Mt 18:1-5; Mk 9:33-37)

46 A sangaw nakidibati ya ituldu na kiden, te pagtatabbagan da am inya
tekid ya pinakadakal da. 47 Ammi amu ni Hesus ya itta ta nonot da, a
pinahebing na tentu ya takday abbing, kapye na hapa naguhohug ta ituldu
na kiden.
48 "Maski am inya ya mangtagop ta kumanin na abbing gafu ta pangurug
na teyak a mekwenta ta iyak hapa ya tinagop na, a ya mangtagop teyak
a bakkan la ta iyak ya tagopan na am awa nangidoben hapa teyak. Intu
mantu pinakadakal muy ya imalinnak ta nonot na ta kuman na abbing,"
kunna.
49 A sangaw nanonot hapa ni Hwan ya ibar na te Hesus,
"Afu, itta ya naita mi nga magpatugut ta anitu na seanitu kiden, ammi
ngaganan na hapa ya ngagam, ammi ginamman mi te awena haman
mehulun tekitam," kunna.

50 “Awemuy mina gamman ya kumanen, te ya awan mangikatupag
tekitam a kahulun tam hapa,” kun ni Hesus tekid.

Ya Pangawe Na Taga Samariya Kiden Te Hesus

51 A gafu ta tanagay na ya araw na pagtoli ni Hesus ta langit a sarukusukan
na ya magdulot ta ili na Herusalem. 52 A dinob na ya ange kiden ta unnan na
en ta takday ili ta lugar na Samariya, petta iparan da mina ya pagammakan
da. 53 Ammi ya tolay kiden ten a aweda ikayat pagdulotan i Hesus ta agyan
da, te amu da ta Hudyo nga magdulot hala sangaw ta ili na Herusalem. 54 A
ta pakadangag nig Santiago ikid ni Hwan ta nebar na taga Samariya kiden a
nagporay kid, a nebar da te Hesus,
“Am ikayat mu, Afu, a makimallak kami ta Namaratu petta ihunnak na
mina ya afuy ta agyan da petta maapang kid,” kunda,
55-56 ammi ginamman na kid. A nagdulot kid na ta takwan na lugar.

Ya Tabarang Ni Hesus Ta Dumagdag Tentu
(Mt 8:19-22)

57 A tekiden nagtugtugut ta dalanen a umabikan hapa tentu ya takday
tolay, a binaran na i Hesus;
“O, Mistro, dumagdagak hapa teko, te maski am had ya eyam,” kunna.
58 “A kakallak ka sangaw am dumagdag ka teyak, te itta hala ya avut na
mungaw ikid na umuk na mamanuk, ammi teyak nga Tolayin taga Langit
a awan garay ta datangan ku ta pagibannagan ku mina,” kun ni Hesus
tentu.
59 A sangaw naita ni Hesus ya takday a “**Dumagdag kan teyak,**” kunna
tentu. Ammi ya tabbag na hapa a “**Indagan ku bit ya pasi ni damaken te
itanam ku,**” kunna.
60 Ammi ya uhohug ni Hesus tentu a,
“Bay-am la, te ya awan kiden matolay ta Namaratu ya makkamu mangi-
tanam ta nasi, ammi teko a dumagdag kan teyak, petta ipadangag mu ya
pangikerutan na Namaratu,” kunna.
61 A umange ha ya takday para, a
“Dumagdagak hapa, Afu, ammi eyak mina bit ibar ta kahulun ku kiden
ta bali,” kunna.
62 A ya tabbag hapa ni Hesus tentu a
“Am namegafu kan nagaradu otturu magsagalipay ka ta gafam a awem
megitta nga mesipat ta iturayan na Namaratu,” kunna.

10

Ya Pangidob Ni Hesus Ta Pitufulu Duwa

1 A ta takday ha na araw a nagpili i Hesus ta pitufulu duwa na lalaki,
te doban na ya sagduwa, petta mapmapolu kid ammi tentu nga ange
mangipadangag ta uhohug na Namaratu ta tagtakday na lugar nga angeyan
na hapa sangaw. 2 A ya nebar na en tekid a
“Addu para ya awan nakadangag ta damag na Namaratu, te kuman
kid na alawa na kāmmayān nga awan para la nagataban, ammi assang la
garay ya ange maggatab. A doban ta kanan mantu, ammi magadang kam
hapa ta Dafu na paggatabanen petta daggan na para ya ange maggatab
ta paggataban na en. 3 A imugudan muy hapa, te doban ta kanan nga
ange mangipadangag ta agyan na mangikatupag tekamuy. 4 A awemuy
magbalun ta pirak, a awemuy hapa mangihulun ta tali na sapatos muy

ono kompormi na ibbalan muy. A awemuy hapa magtalantan ta dalan
nga makibidan ta maski inya na tolay.
5 “A am gimon kam ta bali na pagdulotan muy a ‘**Namaratu ya**
mangbendisyon tekamuy,’ kummuy tekid. 6 A am itta ya mayat nga
mekerutan tekid a masirak hala ya bendisyon na Namaratu tentu. Ammi
ya awan kiden mayat a awan mantu ta masirak tekid. 7 A maski am had
sin na bali ya pagdulotan muy ta tagtakday lugar a awemuy magal-alit ta
kadwan kiden bali, te magyan kam la ten nga mangan ikid na uminum
ta iatubang da tekamuy, te gagangay ta yen ya kuman na tandan muy
gafu ta tarabaku muy nga mangipadangag tekid. 8 A kumanen hapa ta
tagtakday lugar nga eyan muy, te am had sin na bali ya pagyanan muy a
kanan muy la ya iatubang da tekamuy. 9 A am itta ya magtatākit ta lugar da
a pagmappyan muy kid, a ipadangag muy ya pangikerutan na Namaratu
tekid petta mesipat kid hapa.
10 “Ammi am angarigan ta simarok kam ta takday na lugar, ikid na awan
ta magpadulot tekamuy a pagtugutan muy kid mantu, a
11 ‘Azin mi mantu ya lafu na lugar muy ta takki mi kiden gafu ta
awemuy dangagan, petta amu muy ta liwat muy hapa la am pa-gangan
na kam na Namaratu. Ammi amu muy mina ta intu nagtalekudan muy
ya pangikerutan na Namaratu tekamuy,’ kummuy sangaw tekid.
12 Te kakurugan ta dakdakal sangaw ya pangpa-gang na Namaratu tekid
ammi ta tolay kiden nga taga Sodom nga kanayun namadday ta awan ta
kapkappyan ta idi,” kun ni Hesus tekid.
13 A ya uhohug na para tekid a
“Mapa-gang sangaw ya Hudyo kiden nga taga Korazin ikid na Betsayda,
te maski naita da ya tarabaku na Namaratu a aweda haman nagbabawi ta
pagliwat da. Ammi am kumanen mina ya naita na Hentil kiden nga taga
Tiro ikid na Sidon a nagtuttud kid mina ta kalafukan nga nagbarawasi ta
kustal gafu ta pagbabawi da. 14 A yen ta pake kakallak sangaw ya Hudyo
kidina ammi ta Hentil kiden nga taga Tiro ikid na Sidon ta araw na pangpa-
gang na Namaratu. 15 Kumanen hapa sangaw ta Hudyo kiden nga taga
Kapernayum, te pahig da ta dayawan na kid sangaw na Namaratu, ammi
mewarad kid sangaw ta pangtaguhali na en, te aweda haman magbabawi.
16 “A kumanen hapa sangaw ta eyan muy kiden nga lugar, te ya mayat
mangdangag tekamuy a mekwenta ta iyak ya dangagan na, ammi ya man-
gawe tekamuy a mekwenta ta iyak ya inawe na. A ya mangawe teyak a
mekwenta ta inawe na hapa ya nangidob teyak,” kunna tekid, a sangaw
nagtatugut kid.

Ya Pagtoli Na Pitufulu Duwa Kiden

17 A ta pagtoli na pitufulu duwa kiden nga dinob ni Hesus a pake mata-
lakan kid.
“O, Afu,” kunda tentu, “Magtalaw hapa ya anitu kiden tekami am
patugutan mi kid ta pakapangwa na ngagam,” kunda.
18 A ya uhohug na hapa tekid a
“Naitak hapa ya pagtukalit na dafu da en Satanas ta kuman na pagsunak
na kilat gafu ta pagpatugut muy ta daddoban na kidina. 19 A yen mina
ya pagnonotan muy, te neatad kun tekamuy ya pakapangwa muy, petta
maabak muy ya ulag ikid na manggagama, ikid na ngamin kasikanan na
katapil tam, a awan ta makkwa na tekamuy. 20 Ammi maski kunna ten
a bakkan mina ta yen ya pakatalakan muy, te intu mina ikatalak muy ya
pakesurat na ngagan muy ta agyan na Namaratu ewan,” kunna.

21 A ta nepaguhohug ni Hesus ta kumanen a pa nakimallak hapa ta
Namaratu, te natalakan hapa gafu ta Kahalwa na Namaratu tentu.
"Matalakak hapa teko, Amang, nga makkamu ta ngamin langit ikid na
lutak, te nelemad mu ya pakapangwam ta masirib kiden ikid na seadal
kiden, a nepaitam ta kuman na abbing kidin. A mappya hapa yen, Amang,
te nagdulot hala ya ikayat men," kunna.
22 A ya uhohug na hapa ta tolay kiden nga nagdangag a
"Nekatalak nak ni Damakewan petta iyak ya makkamu ta ngamin, a
awan ta makkamu teyak am bakkan la te Damakewan. A awan hapa
ta makkamu te Damakewan am bakkan la ta iyak ikid na ikayat ku
pangipakkamun tentu," kunna.
23 A sangaw tinubbat na ha ya ituldu na kiden nga kinabida petta ikid la
ya makadangag ta ibar na,
"Dakal ya gāsāt muy gafu ta ngamin kiden naita muy. 24 Te ya ari kiden
ikid na aglavun kiden ta idi a pake karagatan da itan ya maita muy ta
ayanin, a karagatan da hapa dangagan ya madangag muy, ammi nelogot
kid gafu ta aweda nadatang ya araw na," kunna.

Ya Bida Na Nangikallak Taga Samariya

25 A ta takday ha na araw a nagtayuk ya takday abugadu nga mangpohut
te Hesus petta paruban na.
"Mistro, ibar mu haen am anu mina ya tarabakuk petta maatadanak
sangaw ta magnayun na angat," kunna.
26 A ya uhohug hapa ni Hesus tentu a
"A amum haman ya lintig na Namaratu, a imanu hud ya binasam?"
kunna.
27 "A ya kuman na binasak a iddukan ku kan mina ya Dafu tam Nama-
ratu ta ngamin nonot ku ikid na ngamin kasikan na barik. A iddukan ku
kan hapa ya kagittak tolay ta kuman na pangidduk ku ta barik," kunna ha
na abugadu en.
28 "A kustu kad ya tabbag mina, te am yen kid ya tarabakum a matolay
ka hala sangaw," kunna hapa ni Hesus tentu.
29 "A onay, ammi inya hud ya kagittak tolay?" kunna ha na abugadu en,
te ial-aliki na ya awena pangidduk.
30 A gafu ta kumanen a takwan ya binida ni Hesus tentu:
"Itta ta idi ya takday lalaki nga taga ili na Herusalem," kunna. "A
umange mina magpasyar ta ili na Heriku. Ammi kadulayan na te nelakap
na tulisan kiden ta dalan, a pinalpaluk da abat ta magge nasi, kapye da
ginubatan ya ngamin kwa na, kontodu barawasi na, a newagak da.
31 "A sangaw nagtalib hapa ya takday padi nga kalugaran na lalaki en.
Ammi tentu en nakaita ta lalaki en nga imaidda ta dalan a linillikan na
haman, a nagdulot ta eyan na en. 32 A kumanen hapa ta takday manguffun
ta padi en, te timunud ta padi en. A tentu nakaita ta lalaki en a linillikan
na hapa. 33 A sangaw a timunud hapa ya mekatallu na tolay, ammi nagafu
ta takwan na lugar, te taga Samariya.
"A tentu en nakaita ta lalaki en ta kakallak hapa a maallakan hapa tentu,
34 a enna inurun ya bigad na kiden, kapye na kid binabbad. A sangaw
netakay na hapa ta kabayu na en, kapye na nedatang ta agyan na takday
agpadulotan, a tinaronan na ta hiklamin yen. 35 A sangaw ta lalakwat a
nesirak na ya pirak ta makākwa ta agpadulotanen petta taronan na bit ya
lalaki en.

‘Taronam bit haen ya tolayin yan, a am magkurang sangaw ya neatad
kina a iko sangaw ya makkamu ta maapag na, te pagan ku hapa sangaw
teko am manoli yak sin,’ kunna.
36 “A ta kuman na uray mu ta tallu kiden nga nakaita ta Hudyo en a inya
tekid ya nangikwenta tentu ta kagitta na?” kun ni Hesus ta abugadu en.
37 “A ya nangikallaken tentu nga taga Samariya,” kunna hapa.
“A yen hapa ya parigam, a matolay ka sangaw,” kunna ha ni Hesus tentu.

Ya Pagpasyar Ni Hesus Ta Bali Ni Marta

38 A ta nekabalin na ten a nagdulot ig Hesus ikid na ituldu na kiden ta
takday lugar na babali, a nagimmang kid ta bali na takday babbay nga
nagngagan ta Marta, a pinagdulot na kid ta bali. 39 Itta hapa ya kabagis
ni Marta nga babbay hapa, a Mariya ya ngagan na. A ikayat ni Mariya ya
imatuttud la ta bikat ni Hesus petta dangagan ya ituldu na. 40 Ammi te Marta
a awena pake tinagop ya magdangag gafu ta addu ya kapopoyungan na ta
tarabaku na en magafuy. A sangaw nebar na te Hesus,
“Anu awenak ikallak, Afu, ta uffunan nak mina na kabagis kina, te
tatakdayak na nga magafuy ikid na maglutu,” kunna.
41 A ya tabbag hapa ni Hesus tentu a
“Kuga addu ya burungam, Marta, ikid na kapopoyungam, 42 ammi
tatakday la ya mesasita, a pinili ni Mariya ya kappyanan nga awan sangaw
maazi tentu,” kunna.

11

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Pakimallak Da
(Mt 6:9-13; 7:7-11)

1 A ta takday ha na araw a makimallak i Hesus ta takday lugar, a tentun
nagimmang a umange hapa ya takday ituldu na tentu nga magpetuldu ta
pakimallak na;
“Mappya hapa, Afu, am ituldu na kami nga makimallak ta kuman na
nepangituldu ni mina Hwanen ta ituldu na kiden,” kunna.
2 A ya nebar ni Hesus tekid a
“Am makimallak kam ta Namaratu a kumanin ya uhohugan muy:
‘Ay, Afu, nga Dama mi ta langit, ampade nonotan na ka mina na
ngamin tolay sin,
petta sa ikamat da ya ngagam, ikid na makituray kid teko.
3 A ikallak na kami hapa, te atadan na kami ta kanan mi ta kinangha-
haw.
4 A pakoman na kami haen ta liwat mi kiden, te pakoman mi hapa ya
makaliwat tekami.
A awena kami doban ta pagliwatan mi. Amen,’ ” kunna.
5 A ya netulfu na hapa ta netuldu na en nga pakimallak da a intu yan:
“Am angarigan ta itta ya sangaili na takday tekamuy nga dumatang ta
tangngan na hiklam, ikid na awan ta ipakan na tentu, a awena hud ange
gumatut ta karuba na en? 6 Te ya ibar na sangaw tentu a
‘O, kofun, pagatutan nak haen ta tallu supa la, te itta ya sangailik nga
bagu dumatang, a awan ta ipakan ku tentu,’ awena hud kumin tentu?
7-8 A am tabbagan na hapa ta
‘O awenak tabtabangan O, te nelitup ya bali in. Awek makaatad ta
ayanin, te makakasidug kamin na anak kiden,’ am kunna,
a awena hud pakolangan na magadangen gafu ta magkofun kid? A
maski am awena ikayat imivwat gafu ta pagkofun da, am pakolangan na

la a imivwat hala sangaw petta iatad na ya masapul na gafu ta awena magimmang na magadangen. 9 A kumanen hapa mina ta pakimallak muy ta Namaratu, te am itta ya masapul muy a adangan muy mantu la tentu, a iatad na hala tekamuy. Te am pake apagan muy ya ikayat muyen tentu a ituldu na hala tekamuy. A am intu ya pake baran muy a tabbagan na kam hapa. 10 Te ya magadang tentu a yen ya atadan na, a ya magapag tentu a yen ya ituldu na, a ya mangbar tentu a yen ya tabbagan na hapa.

11 "Te am angarigan mina ta magadang ya anak muy ta daldalag a ulag hud ya iatad muy? 12 A am iplug ya adangan na a manggagama hud ya iatad muy? 13 A yen mina ya pagnonotan muy, te ikamuy nga seliwat a amu muy haman ya mangatad ta kappyanan ta anak muy. A pake mekatalak para ya Dama muyewan Namaratu nga mangatad ta mappya ta ngamin kiden magadang tentu, te doban na ya Kahalwa na en nga manguffun tekamuy."

Ya Pamadakat Da Te Hesus (Mt 12:22-30; Mk 3:20-27)

14 A ta takday ha na araw a patugutan ni Hesus ya anitu nga nagpaumal ta seanitu en. A ta nepagtugut na anitu en a nakauhohug na ya umalen, a pake nakagtut hapa ya tolay kiden gafu ta pakapangwa ni Hesus. 15 Ammi ya uhohug na kadwan kiden a

"Itta malat ya Satanas tentu nga mayor na anitu kiden, a yen ta itta ya mabalinan na nga magpatugut ta anitu," kunda.* 16 (-)

17-18 Ammi dana amu ni Hesus ya nonot da, a tinabbag na ya uhohug da;

"Am kakurugan mina ta Satanas ya nangatad ta pakapatugut ku ta sakā anitu na kiden a nakikattway mantu ya dafu da en tekid, a naperdin mina ya patarabaku na tekid. Te maski am had sin na gubyernu am makikattway ya tolay na kiden nga magtatāpil a awena hud sangaw maperdi na gubyernu da? Kumanen hapa am makikattway mina ya makipagyan kiden ta takday na bali a maperdi hapa ya pagkakahulun da. 19 A am uray muy ta Satanas ya pangalapan ku ta pakapatugut ku ta anitu a had sin mantu ya pangalapan na kagitta muy kiden ta pakapatugut da? Ikid mantu sangaw ya mangipasikkal ta pagkilluyan na razon muy.

20 "Ammi ta kakurugan a patugutan ku ya anitu gafu ta pakapangwa na Namaratu, a yen mina ya pakkamun muy ta ittan tekamuy ya nesaad na Namaratu nga magturay ta ngamin.

21 "A ya masikanen nga maggwardya ta bali na en nga magibbal hapa ta kompormi na pangpapasi na a awan sangaw ta makagubat ta kwa na kiden ta bali, 22 malaksid am ange sangaw ya masmasikan ammi tentu, te yen sangaw ya mangabak tentu, a gubatan na sangaw ya armas na kiden nga nekatalak na, a kwa nan sangaw ya bali en.

23 "A yen mina ya pagnonotan muy, te ya awan makikahulun teyak a mekwenta ta ikatupag nak, a ya awan makipagammung teyak a mekwenta ta mangkutkutet," kunna.

Ya Bida Na Pagtoli Na Anitu (Mt 12:43-45)

24 "A am angarigan ta itta ya nagtugutan na anitu na en a nonotan muy mina ya uray na anitu en, te ange makakalkalay ta bagbagetay kiden nga magapag ta pagyanan na, ammi gafu ta awan ta maapagan na a '**Asakay, paruban ku la magtoli ta nagtugutan ken,**' kunna. 25 A am maita na ta

* **11:15** Ya bersikulo 16 a netulfu ta 29 petta matarus ya bida.

nagmappyan ya tolayen, ikid na awan ta mangihangat tentu 26 a ange bit
mangalap ta pitu ta sakā anitu na kiden nga pake duldulay ammi tentu, a sa
simarok kid na nga magyan ta tolayen. A pake nagduldulay ya kasasaad na
tolayen ta pagyan na pitu kiden anitu ammi ta ketta para la na takdayen,"
kunna.
27 A ta nepaguhohug nan ta isin a ka-ma la nagsitang hapa ya takday
babbay nga nekihu ta tolay kiden nagdangag;
"Nagāsāt kad i hinam, Aleng, nga naganak teko ikid na nagpasusu teko,"
kunna.
28 A ya tabbag hapa ni Hesus a
"Kustu ya uhohug mina, Ina, ammi pake nagāsāt para ya mangdangag
ikid na mangitug ta uhohug na Namaratu," kunna.

Ya Pangihuya Ni Hesus Ta Magadang Ta Pakaitan (Mt 12:38-42)

29 (v16,29) A ya uhohug hapa na kadwan kiden te Hesus a
"Itta mina ya ipaitam tekami ta pakapangwam, petta pakaitan mi ta
Namaratu ya nangidob teko," kunda,
te pangparuba da tentu. A pake imaddun hapa ya tolay kiden ange magdan-
gag tentu. A ya netabbag na tekid a
"Kuga nagdupal ya tolay kidin ta ayanin nga kanayun magadang ta
pakaitan da. Ammi awan sangaw ta mepaita tekamuy, te mappya ta intu
pagnonotan muy ya nakkwa te mina Honasen. 30-32 Te linintuk bit na ika-
nen kapye na neadwa ta mekatallu araw a natolay hala i mina Honasen,
a yen ya nakaitan na taga Ninaba kiden ta Namaratu ya nangidob tentu,
a nagbabawi kid hapa gafu ta nepadangag ni mina Honas tekid. Ammi ya
itta in sin nga mangipadangag tekamuy a pake malmalalaki para ammi te
mina Honasen, a soysoyan muy haman ya uhohug na tekamuy. Ammi am
nasin sangaw ya Tolayin taga Langit a matolay hala sangaw ta kuman ni
mina Honasen, a yen sangaw ya pakaitan muy ta Namaratu ya nagafun
na. A sangaw ta araw na pangpa-gang na Namaratu a ya taga Ninaba
kiden ya mangpaliwat tekamuy gafu ta awemuy nangurug.
"A yen para sangaw ya takday mangpaliwat tekamuy ya babbayen ari
ta lugar na Syiba, te nagafu haman ta pake adayu na lugar, petta dangagan
na ya amu ni mina Ari en Solomun nga neatad na Namaratu tentu, ammi
ya itta in sin tekamuy a pake malmalalaki para ya amu na ammi te mina
Solomun, a awemuy haman kurugan.
33 "A intu mina pagnonotan muy ya nagpagatang ta zilag, te am na-
pagatangan nan ya zilagen a enna hud itagu awa itun na haman ta
kabagawan na, petta maita na mayat kiden simarok. 34 A ya mata muy
kidina ya mangatad mina ta dakar na bari muy, a am mappya ya mata
muy a sa madakaran ya ngamin bari muy. Ammi am dulay ya mata muy
a sugiram hapa sangaw ya ngamin bari muy. 35 A imugudan muy mantu,
te am kakurugan ta masugiram ya pahig muy ta madakar a melogot kam.
36 Te am mappya la ya ngamin nonot muy petta awan pulus ta sugiram na
a kanayun madadakkaran kam ta kuman na pangdakar na zilag ta bari
muy," kunna.

Ya Pangtabarang Ni Hesus Ta Pariseyu Kiden (Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)

37 A ta nekabalin ni Hesus nagbida a itta ya takday Pariseyu nga nanga-
gagay tentu ta bali na en petta makikkanan kid, a umange mantu i Hesus
nga nakiatubang ta kadwan kiden. 38 Ammi nakagtut hapa ya Pariseyu en te
Hesusen gafu ta awena nagbaggaw ta kuman na gagangay na Hudyo kiden

kapye na mangan. A gafu ta nakagtut ya Pariseyu en a itta ya nebar ni Hesus tentu;

39 “A ta kuman na ikamuy nga Pariseyu a pakappyan muy ya bari muy
petta ispot ya maita na tolay, ammi ilemad muy haman ya itta ta nonot
muy nga paginggum muy ikid na kompormi na dulay. 40 Kuman na awan
ta nonot muy, te ya namadday ta bari tam a pinadday na hapa ya nonot
tam. A am pabaggaw na ya bari muy a awena hud pabaggaw ya nonot
muy hapa? 41 Mapmappya mantu ta dana baggawan muy ya nonot muy a
sakā mabaggawan hapa sangaw ya ngamin barbari muy.

42 “Ammi mapa-gang kam sangaw nga Pariseyu, te am kwentan muy
ya mekamafulu en ta apit muy nga ibingay muy ta Namaratu ewan
a pake sukatan muy ta mappya petta awena nasurok ikid na awena
makurang. Ammi ya pake mesasita en nga patarabaku na tekamuy nga
matunung ikid na mangidduk tentu a yen kid haman ya taliban muy.
Mapmappya ta yen kid mina ya pake nedulot muy kontodu pangiatad muy
ta mekamafulu ta kwa muy.

43 “A mapa-gang kam para nga Pariseyu, te am makigimung kam a pilin
muy ya kaispotan na pagtuttudan, a am itta kam ta kaddun na tolay a
karagatan muy hapa ya pangdayaw na tolay kiden tekamuy. 44 A mapa-
gang kam para sangaw, te kuman kam na malabag nga awena maita na
tolay kiden, a matapangan kid gafu ta pakihulun da tekamuy, te aweda
maita ya pakatapangan da,” kunna.

45 A gafu ta inuhohug ni Hesus a tinabbag hapa na takdayen mangituldu
ta lintigen nga kahulun na Pariseyu kiden.

“Namatan kami hapa, Mistro, gafu ta inuhohug mu ta Pariseyu kidin,”
kunna.

46 “Mapa-gang kam hapa sangaw nga mangituldu,” kunna hapa ni Hesus
tentu, “te addu ya patarabaku muy ta awena mabalinan na tolay kiden, a
awemuy kid hapa uffunan ta maski assang la. 47-48 A mapa-gang kam para
sangaw, te daggan muy ya liwat na dadagkal muy kiden nga namapasi ta
aglavun kiden na Namaratu, te am appiyan muy ya tatānam na aglavun
kiden a tunan muy kid hapa ta magmagannud na ispot, te ape madamdam
kam tekid. A mekabat kam mantu ta pagliwat na dadagkal muy kiden, te
tulad la ya pagdamdam na nonot muy tekid. 49 A gafu ta Namaratu ewan
ya makkamu ta ngamin a

‘**Mangidobak sangaw ta kadwan para na aglavun ikid na turin ku,
ammi papasin da hala sangaw ya kadwan tekid, a pagzigā**tan **da
hapa ya kadwan,**’ kunna.

50 “A yen ta ikamuy nga itta ta ayanin ya datangan na kadakalan na
pangpa-gang na Namaratu gafu ta pasi na aglavun na kiden addet ta
nekaparatu na lutakin. 51 Kakurugan ta ikamuy ngamin nga itta ta ayanin
ya pa-gangan na Namaratu gafu ta ngamin kiden pinapasi na dadagkal
muy kiden addet te mina Abel addet te mina Zikaraya nga nasi ta hahat na
pangiatangan ikid na kapilya. 52 Mapa-gang kam sangaw nga mangituldu
ta lintig na Namaratu, te winakay muy haman ya ikayat na uhohugan na
lintig na en gafu ta awemuy ikayat mesipat ta nekari na en, a nelogot hapa
ya mayat kiden mesipat gafu tekamuy,” kunna.

53 A ta nepagtugut ni Hesus ta bali en a sakā nehulun hapa ya Pariseyu
kiden ikid na mangituldu kiden, te pasikkalan da ya pagpohut da tentu,
54 talo am itta sangaw ya ibar na nga pangidaruman da mina tentu.

12

Ya Pangituldu Ni Hesus Ta Rinibribu Na Tolay

1 A ta pagbabida da para la ta dalan a kimalihung te Hesus ya rinibribu na
tolay addet ta naginglublubeg kid, te ikayat da dangagan ya ituldu na. Ammi
dana naguhohug bit i Hesus ta ituldu na kiden nga nekihu tekid.
"Mappya ta palanan muy ya gagangay na Pariseyu kiden te magim-
mamappya kid la. 2 Ammi maski am tappanan da ya kadulay da ta
ayanin a sa maukadan hala sangaw, a mepakamu hala sangaw ya ngamin
nelemad da. 3 A mappya mantu ta appiyan muy hapa ya uhohugan muy,
te maski am anu ya nean-anisat muy ta agyan na sugiram ikid na umag
na bali muy a mepadangag hala sangaw ta dakar petta sa madangag na
ngamin tolay.
4 "A maski am itta ya mayat mamapasi tekamuy gafu ta gagangay muy
a awemuy la magtalaw tekid, te maski am papasin da kam a awan ta
makkwa da ta kahalwa muy. 5-7 Intu mina pagnonotan muy ya passik
kiden, te maski am malogon ya paga da ta dapun a awena kid kaliwatan
na Namaratu maski ta takday la. Ammi pake mesasita kam para tentu
ammi ta addu na passik, te dana nabilang nan ya ngamin kiden huk muy.
Awemuy mantu magtalaw ta dumatang tekamuy, te mapmappya hud la
ta burungan muy ya pagliwat muy ta Namaratu, te intu haman ya maka-
papasi ta bari muy pase makewarad ta kahalwa muy ta pangtaguhali na
tekamuy, a yen mina ya italaw muy.
8 "A ya uhohug ku para tekamuy a maski am inya ya mangibosag ta
pangurug na teyak ta atubang na tolay a yen hapa sangaw ya ibosag ku ta
atubang na anghel kiden na Namaratu. 9 Ammi ya mangilemad teyak ta
atubang na tolay a ilemad ku hapa ta atubang na anghel kiden. 10 A maski
am itta ya maglibak ta Tolayin taga Langit a mabalin mapakoma, ammi ya
mamadpadulay ta tarabaku na Kahalwa na Namaratu a awena mabalin
mapakoma. 11 A am angarigan ta itta ya mangpaliwat tekamuy ta umag
na kapilya da, ono atubang na dafu da, ono gubernador da, a awemuy la
burungan ya uhohugan muy, 12 te sangaw am ittan ya kustu na paguhohug
muy a ituldu na kam na Kahalwa na Namaratu ta uhohugan muy," kunna.

Ya Itabarang Ni Hesus Ta Pumassil Ikid Na Maginggum

13 A ta pangituldu para la ni Hesus a itta ya takday lalaki nga nangbar
tentu.
"Mistro, ibar mu haen te kakaken ta ibingayan nak mina ta nesirak ni
minamaken," kunna.
14 Ammi ya tabbag ni Hesus tentu a
"Iyak hud ya netun ta lugar na kwes? Bakkan haman ta iyak ya
makkamu am piga mina ya kwam," kunna.
15 A ya uhohug na para tekid ngamin nga magdangag a
"Pake imugudan muy ta awemuy maginggum ta pagba-nang muy, te
maski am piga ya kaddu na kwa muy a bakkan ta yen ya mangatad ta
pagkappyanan muy," kunna,
16 otturu binida na tekid ya keangarigan na takday naba-nang.
"Itta ya takday naba-nang ta idi, a nagsurok ya naalap na ta mula na
kiden. 17 A ya uhohug na ta nonot na en hapa la a
'Asakay, anu mina ya kwan ku ta kaddu na apit ku, te awan haman ta
pangiappiyan ku,' kunna. 18 'Mappya ta pasatsat ku ya gitad ku kiden,
te magpapaddayak ta kadakalan na kamarin, petta gustun sangaw
pangiappiyan ku ta ngamin irik ku ikid na kadwan kiden kwak. 19 A

awek na sangaw magburung, te itta haman ya ngamin teyak maski
abat ta addu na darun. A mappya te awek na sangaw magbannag
magtarabaku, te manganak la ikid na magidda yak ta talak ku,' kunna
ha na nonot na.
20 "Ammi tumubbat hapa ya Namaratu nga naguhohug tentu.
'Iko ya awan ta nonot, te masi kan sangaw ta hiklamin yan, a amum para
sangaw am inya ya makākwa ta ngamin neappiyam,' kunna.
21 A kumanen hapa sangaw ta maguknud ta pagba-nang na ta katolay na sin
nga awan ta pagba-nang na ta Namaratu," kun ni Hesus tekid.

Ya Kadwan Para Netuldu Na Ta Ituldu Na Kiden (Mt 6:25-34)

22 A sangaw nedulot ni Hesus ya uhohugan na ta ituldu na kiden;
"Yen ya uhohugan ku tekamuy ta awemuy mina burungan ya pagkato-
lay muy am anu sangaw ya kanan muy ikid na inuman muy, a awemuy
mina burungan am anu sangaw ya pagbarawasi muy. 23 Te Namaratu
haman ya nangatad ta bari muy ikid na angat muy, a awena hud iatad
ya magserbi ta angat muy ikid na bari muy? 24 Intu mina pagnonotan
muy ya mamanuk kiden, te aweda haman magmula ikid na maggapas,
yaga aweda haman maguknud ta kanan da. Ammi mangan kid hala, te
Namaratu ya makkamu ta kanan da. Ammi tekamuy a pake mesasita
kam tentu ammi ta mamanuk. 25 A maski am magburung kam a itta hud
ya medagga ta pagkatolay muy maski ta takday oras gafu ta pagburung
muy? 26 A am awan ta medagga muy maski ta assang la ta pagkatolay
muy a annun muy mantu burungan ya dakdakal para? 27 Itan muy hapa
ya lappaw kiden awa aweda haman magbannag magdaget ta kuman na
barawasi da, ammi magispot kid hala. Te pake is-ispot kid ammi te Ari
en mina Solomun, te awena haman negitta na kalalaki na pagbarawasi
na ta kalalaki na lappaw kiden. 28 A am kumanen mantu ya kalalaki na
pabarawasi na Namaratu ta kaddat kiden nga makalimagan kapye da
matongradan a awan hud ta pangkenga na tekamuy ta pagbarawasi muy?
"Anu haman ta assang la ya pangikatalak muy tentu? 29 Awemuy mina
burungan am had ya pangalapan muy sangaw ta kanan muy ikid na
inuman muy, 30 petta awemuy megitta ta awan kiden makkamu ta Dyos
muy, te yen kid ya kuga mafulotan nga magburung ta pagkatolay da.
Ammi ya Dama muy ewan ya makkamu ta ngamin masapul muy, 31 a
mappya mantu ta karagatan muy ya ikayat na en tekamuy, a sa medagga
hala sangaw ya ngamin masapul muy.
32 "Awemuy mantu magburung, te ikamuy ya kuman na pastorān na
Dama muyewan, a ikayat na ta ikamuy ya mesipat tentu nga magturay
ta ngamin. 33 A mappya ta ilaku muy ya kadwan kiden kwa muy petta itta
sangaw ya iuffun muy ta napanglaw kiden. Te am kunna ten ya tarabakun
muy a mauknud ya ba-nang muy ta langitewan nga awan magdan ikid na
awan maazi tekamuy, te awan ta magtakaw ten ikid na awan ta ulolag nga
magkan ta kwa muy. 34 A mappya ta kunna ten, te am itta la ta Namaratu
ewan ya pake kengan muy a yen la ya nonotan muy.
35-36 "A kumanen hapa a mappya ta makigitta kam ta tagabu kiden nga
awan masidug, te sigida makaparan kid talo am ka-ma la dumatang ya
dafu da en nga umange nakipyesta. A dana nagpagatang kid hapa, petta
alistun da ihukat. 37 A nagāsāt sangaw ya awan kiden mangikasidug ta
datang na dafu da, te pagtuttudan na kid hapa sangaw ta lamesa na en,
kapye na kid pakanan. 38 A maski am awena dumatang abat ta tangngan

na hiklam ono nagkarawan a pake magāsāt kid para am dana nakaparan kid ta datang na.
39 “A itan muy hapa ta awemuy sangaw parigan ya natulisan ta bali
na, te am dana amu na mina ya oras ya iange na tulisan a awena mina
nasidug, petta awena mina natulisan na bali na en. 40 A yen mina ya
nonotan muy petta dana nakaparan kanan ta datang ku, te am pahig
muy sangaw ta awek para la dumatang a yen hala sangaw ya datang ku,”
kunna.

Ya Ituldu Ni Hesus Gafu Ta Pagtoli Na

41 A gafu ta uhohug ni Hesus a nagpohut hapa i Pedru tentu,
“Afu, ikami la de ya pangibaram ta keangarigan kidin, ono isipat mu
hapa ya ngamin kidin kimalihung ta isin?” kunna.
42 “A maski am inya na tolay nga makanonot ikid na mekatalak,” kunna
hapa ni Hesus, “te yen sangaw ya patudunan na dafu na en nga magturay
ta kadwan kiden tagabu na ta bali, a intu hapa sangaw ya makkamu ta
kanan da. 43 A am mekatalak hapa ya pinatudunan na en a pake magāsāt
para, 44 te intu sangaw ya paturinan na nga manaron ta ngamin kiden
pagba-nangan na. 45 Ammi am pahig na tagabu en ta mabayag para ya
pagtoli na dafu na en, a intu la tarabakun na ya mangan ikid na uminum
ikid na magillaw, ikid na magpalpaluk ta kadwan kiden tagabu. 46 A
kakallak hapa sangaw am pagka-ma na ya datang na dafu na en gafu ta
awena nakaparan. A pa-gangan na sangaw na dafu na en, petta mesipat
mapa-gang ta awan kiden mekatalak.
47-48 “A am itta mantu ya makkamu en ta patarabaku na dafu na en ta
awena idulot a dakdakal sangaw ya pangpa-gang na dafu na en ammi ta
awanen makkamu. Te ya naatadan ta addu a masapul ta ad-addu sangaw
ya itoli na, ammi ya naatadan ta medyo assang la a assang hapa ya itoli
na,” kunna.

Ya Pagkakattway Na Tolay Kiden Gafu Te Hesus

49 A ya netuldu para ni Hesus tekid a intu yan:
“Yen ya umeyan ku ta lutakin petta ipurwak ku ya afuy ku ta ngamin
tolay, a ampade gumatang kid na mina. 50 Ammi mappya ta dana attaman
ku bit ya takwan na zigat, a mabanta yak na addet ta awena pakabalin. 51 A
gafu ta neangek ta isin a pahig muy de ta iyak sangaw ya kaam-ammungan
na ngamin tolay, ammi bakkan, te iyak sangaw ya kakatkattwayan da,
52 te mamegafu ta ayanin am itta ya lima na tolay ta takday bali a
maghahulun ya kadwan nga makikattway ta kadwan kiden, 53 te ya lalaki
en a makikattway sangaw ta anak na en lalaki. A ya babbay hapa a
makikattway sangaw ta anak na en babbay. A ya katahungan na takday a
makikattway hapa sangaw ta manuhang na en,” kunna.
54 A ya uhohug na hapa ta kaddun na tolay kiden a
“Am maita muy ta magkulam na a ‘**Magudan na sangaw O,**’ kummuy,
a kustu magudan. 55 A am nagafu ta abagatan ya paddaden a ‘**Mapatu
sangaw O,**’ kummuy hapa, a kustu magpatu. 56 Ammi ape malalaki kam,
te amu muy lavunan ya dumatang gafu ta pakaitan ta langit ikid na
lutak, ammi ya ipaita na Namaratu tekamuy ta ayanin a awemuy haman
malasin.
57 “Mappya mantu ta ulin muy ya nonot muy, petta mangnonot kam ta
matunung na nonot. 58 Te am medarum ka sangaw ta atubang na kwes
a mapmappya ta dana makikappya ka mina ta mangidarumen teko ta

awem para nakadatang ta kwes, te am nedarum na kan a paalap na ka na
kwes ta mangbalud teko, 59 a kakurugan ya ibar ku teko ta awem sangaw
makauhet addet ta awem pakekaru ta ngamin liwat mu," kunna.

13

Ya Pangipapilit Ni Hesus Ta Pagbabawi Na Tolay

1 A ta pangituldu para la ni Hesus a itta ya ange kiden nangidanug
tentu, te bidan da ya taga Galileya kiden nga pinapasi na suddalu kiden ni
Gubernador Pilato.
"Dinatangan na kid na suddalu kiden tekiden mangatang, a nagkakihu
ya daga da ta daga na atang da kiden," kunda tentu.
2 A ya tabbag ni Hesus tekid a
"Pahig muy de ta pake dulay ya pinapasi da kiden ammi ta kadwan
kiden nga taga Galileya, a yen ta nepalubus na Namaratu ya pasi da?
3 Ammi bakkan ta kunna ten, te ya ibar ku tekamuy a sakā megitta kam
hapa sangaw tekid am awemuy magbabawi ta liwat muy. 4 A nonotan
muy hapa ya mafulu walu kiden nga inigsilan na bali en ta iten Silowam, te
pahig muy de ta nasi kid gafu ta pake dulay kid ammi ta kadwan kiden taga
Herusalem, 5 ammi bakkan haman ta kunna ten, te ya ibar ku ha tekamuy
ta sakā megitta kam sangaw tekid am awemuy magbabawi," kunna.
6 A sangaw binida na hapa ya takday keangarigan ta pangipasikkal na
tekid.
"Itta kan ya nagpamula ta fun na higos ta lutak na en, a ta pagdakal na
higosen a enna mina alapan ya mayan na kiden, ammi awan haman ta
mayan na. A kumanen la kumanen abat ta tallu darun. 7 A ya uhohug na
ta manaronen ta mula na kiden a
'Nekatalak ku haman ta magmayan ya higosin abat ta tallu darun,
ammi awan haman. Mapmappya ta tukadam na, te afutan na la ya taba
na lutakin,' kunna kan.
8 Ammi ya tabbag kan na manaronen tentu a
'Awem la bit, Afu, te indagam mina abat ta takday para darun, te
lehutan ku kalin kapyek tunan ta abuno na. 9 A am magmayan sangaw
ta takday darun a awan kad mappya, ammi am awan a tukadan ta,'
kunna kan.
A mappya ta yen hapa ya pagnonotan muy," kun ni Hesus tekid.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Babbayen Nagkavub

10 A ta takday ha na araw na agimmang a nangituldu ha i Hesus ta umag na
kapilya da, 11 a itta hapa ten ya takday babbay nga pake nagkavub, a awena
nauyad ya addag na en, te itta ya anitu na nga nangpakavub tentu abat ta
mafulu walu darun. 12 A ta nepakaita ni Hesus tentu a binaran na.
"Ina, itam awa naubadan kan ta pagkavub mu," kunna,
13 otturu nesi-ged na hapa ya kamat na tentu, a alistu nagtunung ya addag
na en, a dinayawan na ya Namaratu. 14 Ammi ya presidente na kapilya en
a nakaporay na te Hesus, te awena kan nginilin ya araw na agimmang awa
nagtarabaku kan ta nepagpamappya na ta babbayen, ammi ya tolay kiden
ya nehuya na.
"Itta haman ya annam na araw ta pagtarabaku tam, a yen kid mina na
araw ya iange muy ta isin am ikayat muy magpauru ta takit muy, a bakkan
mina ta araw na agimmang," kunna.
15 Ammi tinabbag hapa ni Hesus ya uhohug na en ta

"Kuga magimmamappya kam, te am ikamuy haman a awemuy hud ubadan ya anwang muy ikid na kabayu muy ta araw na agimmang, petta emmuy kid penuman. 16 A kumanen dulay hud am araw na agimmang ya nekaubad na kagitta muyin tolay nga nagalutan ni Satanas abat ta mafulu walu darun?" kunna.

17 A gafu ta inuhohug na en a namatan na hapa ya nakitapil kiden tentu. Ammi pake natalakan ya kadwan kiden te Hesus, te malalaki ya ngamin tinarabaku na.

Ya Keangarigan Na Pangikerutan Na Namaratu (Mt 13:31-33; Mk 4:30-32)

18 "Anu mina ya pangigittan ku ta tolay kiden nga iturayan na Namaratu, a anu mina ya keangarigan da?" kun ni Hesus. 19 "A meangarig kid ta pake kaassangan na hukal nga imula na tolay, te sangaw am dakal na ya mula na en a nagbalin ta kadakalan na ngamin kiden mula, te magge kuman na kayu, petta yen ya eyan na mamanuk kiden pagumukan," kunna.

20-21 "A meangarig para ya tolay na kiden ta kuman na tāpirit na asin nga mekihu ta lappa, te gafu ta asinen a sa maasinan ya ngamin lappa," kunna.

Ya Bida Na Awan Mapasarok Ta Pangikerutan Na Namaratu (Mt 7:13,14, 21-23)

22 A ta nekabalin ni Hesus ta iten a nagtugut, te magdulot ta ili na Herusalem, a nangituldu hapa ta kadwan kiden ili ikid na babali nga sinaned na ta inange na en. 23 A itta hapa ya takday nga umange nagpohut tentu;

"Afu, assang la hud sangaw ya mekerutan ta pangpa-gang na Namaratu?" kunna.

24 A ya uhohug na hapa a

"Addu sangaw ya mayat simarok ta pangikerutan na Namaratu, ammi melogot kid sangaw, te nailat ya sasarokan na en. Mappya mantu ta afuran muy ya simarok, 25 te am indagan muy ya kelitup na sasarokanen kapye muy mina simarok a '**Afu, Afu, hukatan kami O,**' kummuy sangaw, ammi itabbag na sangaw ta '**Aweta kam amu am inya kam,**' kunna.

26 'Atsi O, Atsi O,' kummuy hapa sangaw, 'awa ikami haman ya kahulum kiden nga nakikkanan teko ikid na nakipaginum teko, a ume ka haman nangituldu ta lugar mi,' kummuy hapa sangaw.

27 Ammi ya uhohug na sangaw tekamuy a

'Maski kunna ten aweta kam haman amu am inya kam. Umadayu kanan mantu teyak, te dulay ya tarabaku muy,' kunna hapa sangaw tekamuy.

28 A magtatangit kanan sangaw, a magngaritam sangaw ya ngipan muy ta zigat muy, aglalo am madangag muy sangaw ta madugiman kanan nga mehulun teg Abraham ikid ni Isak, ikid ni Hakob, ikid na ngamin kiden aglavun ta pagariyan na Namaratu. 29 Ammi addu sangaw ya makasarok ta Hentil kiden nga magafu ta ngamin paglelehutin, a makikkanan kid ta kadwan kiden ta pagariyan na Namaratu, ammi tekamuy a madugiman kam. 30 Te ya awan kiden mina makasarok ta uray muy a yen kid sangaw ya simarok, a ya makasarok kiden mina ta uray muy a yen kid sangaw ya madugiman," kunna.

Ya Pagdamdam Ni Hesus Ta Taga Herusalem Kiden (Mt 23:37-39)

31 Awena pake nabayag a umange ya kadwan kiden Pariseyu nga mangibar te Hesus.

“Mappya, Afu, ta umadayu kan ta isin, te doban kan ni Ari en Herud ya
mamapasi teko,” kunda.
32 Ammi ya uhohug na hapa tekid a
“Kuga mangayayyaw ya ari ina. Magtoli kanan tentu a ibar muy ta awek
magbilag, te idulot ku la ya tarabakuk ta isin nga magpatugut ta anitu ikid
na magpamappya ta magtatākit kiden, kapyek ibalin ya gafu na umeyan
ku ta isin. 33 Yen sangaw ya ibar muy tentu, te maski am anu ya panatalaw
na teyak a mappya ta idulot ku la ya umange ta ili na Herusalem. Te
gagangay ta yen ya pangpapasin da ta aglavun na Namaratu,” kunna
tekid,
34 otturu nanalasigak hapa gafu ta damdam na ta taga Herusalem kiden.
“Ay, anak ku taga Herusalem; Mamengpiga yak mina nga nangikerutan
tekamuy ta kuman na manuken nga mangukup ta piyak na kiden, ammi
awemuy ikayat, awa papasin muy hud la ya aglavun kiden na Namaratu
nga dinob na tekamuy. 35 A makkamu kanan mantu ta lugar muy, te
pagurayan na kam na Namaratu. A ibar ku tekamuy ta awedak sangaw
maita am awemuy ulin ya nonot muy, petta dayawan muy ya dinob na
Namaratu nga pinakabari na tekamuy,” kunna.

14

Ya Pagpamappya Ha Ni Hesus Ta Araw Na Agimmang

1 A ta takday ha na araw na agimmang a umange i Hesus nakikkanan ta
bali na Pariseyu en nga presidente na kapilya. A ya kadwan kiden Pariseyu
nga kahulun na makābali en a aitan da am anu sangaw ya kwan ni Hesus,
2 te itta hapa ten ya takday lalaki nga pake nagbagbaga ya kamat na kiden
ikid na takki na kiden, a nagtayuk ta atubang ni Hesus. 3 A gafu ta kumanen
a itta ya pinohutan ni Hesus ta Pariseyu kiden ikid na mangituldu kiden nga
mangaita tentu,
“Anu ya uray muy, kustu am pagmappyan ku ya tolay ta araw na
agimmang ono awan?” kunna.
4 Ammi aweda haman nagsitang. A sini-ged na mantu ya lalaki en pinagmap-
pya, kapye na pinatugut. 5 A ya uhohug ni Hesus ta nangaita kiden tentu a
“Am angarigan mina ta neavut ya anwang muy ono kabayu muy, a had
sin hud tekamuy ya awan mangigon tentu maski ta araw na agimmang?”
kunna tekid.
6 Ammi awan hapa ta metabbag da tentu.

7 A sangaw pake itan ni Hesus ya gagangay na tolay kiden nga ginawi na
Pariseyu en ta bali na, te intu pinili da ya abikan ta agtogkokan na magpa-
makanen. A yen ta tinabarangan na kid ni Hesus ta takday keangarigan.
8 “Am angarigan ta itta ya manggawi tekamuy ta pagpamakan na
magboda, a awemuy mina pagtuttudan ya kaispotan na lugar talo am yen
ya dana neparan ta mapmappya en ammi tekamuy. 9 Te awemuy amu am
ange sangaw ya nanggawi en a
‘O, kofun, awemuy la bit magtuttud ta isin, te yan ya neparan ta
sangaili tamin,’ kunna sangaw tekamuy,
a namatan kam sangaw, gafu ta neakban kam. 10 Mapmappya mina ta intu
pilin muy ya pake naak-akban, te am maita na kam sangaw na magboda
en a mabalin ta baran na kam sangaw.
‘O, kofun, anu haman ta magtuttud kam ta isina nga adayu teyak? E
kam sin, te mappya ta makihebing kam teyak,’ kunna sangaw tekamuy,

a madayawan kanan sangaw ta atubang na ngamin. 11 Te ya ngamin kiden
mangpautun ta bari da a mapaakban kid sangaw, a ya mangpaakban ta bari
na a yen sangaw ya mapautun," kunna tekid.
12 A ya uhohug na hapa ta nanggawi en tekid a
"Am mamadday ka sangaw ta pagpamakan a bakkan mina ta kofum
kiden, ikid na kahulum kiden, ikid na naba-nang kiden ya gawim, talo
am itubbat da ka sangaw gawin ta pagpamakan da, a metoli hala teko ya
kuman na nagastum tekid. 13 Mapmappya mina ta intu sangaw gawim ya
napanglaw kiden, ikid na pilay, ikid na pukul, ikid na nagdaram, 14 pettam
kumanen a pake magāsāt ka sangaw. Te am awan ta pagsupapak da
teko a Namaratu sangaw ya makkamu nga mangsagolyat teko ta araw na
pangtolay na ta matunung kiden," kunna tentu.

Ya Bida Na Kadakalan Na Pagpamakan (Mt 22:1-10)

15 A ta nepakadangag na takdayen kahebing ni Hesus ta binida na en a
"Umpa, magāsāt kitam sangaw am makikkanan kitam ta pagpamakan
na Namaratu ta pagtogkok na Dafu tamen," kunna.
16 Ammi ya uhohug ni Hesus tentu a
"Itta hapa ya takday nagpamakan ta idi," kunna, "a naggawi hapa ta
pake addu na tolay. 17 A ta araw na pagpamakan na en a dinob na ya ange
mangalap ta ginawi na kiden.
'Em alapan ya ginawik kiden, te neparan na ya ngamin kanan da,'
kunna tentu, a umangen.
18 Ammi intu dulay te nagpambar haman ya ngamin kiden nagawi;
'Gummatangak garay ta lutak, a mappya bit ta eyak itan, a dispen-
saran nak na la,' kun na takday.
19 A ya uhohug ha na takday a
'Gummatangak garay ta lima paris na baka, a mappya bit ta eyak kid
paruban pagaradu talo mayat kid, a dispensaran nak na la,' kunna hapa.
20 A ya uhohug na takday para a
'Bagu nabalinak nagboda, a yen ta awek makaange,' kunna.
21 A gafu ta kumanen la kumanen ya pagpambar da a nagtoli ya dinob
na nagpamakanen, a nebar na ya ngamin pambar da tentu, a nagporay
hapa ya nagpamakanen.
'Alistum mantu ange ta kalsada kiden ikid na dalan kiden ta ili, te
apam sin ya napanglaw kiden, ikid na pilay kiden ikid na daram kiden,'
kunna, a umangen ha ya daddoban na en.
22 Nepagtoli nan a
'Afu, nebalin kun ya nepangidob mu teyak, ammi addu para la ya
pagyanan,' kunna ta dafu na en.
23 A ya uhohug na hapa tentu a
'E kan mantu ta nahughugtuk kiden babali, a persam ya tolay kiden
nga ange sin, petta mapannu ya bali kin, 24 te ibar ku la tekamuy ngamin
ta awena sangaw mesipat na palungu kiden ginawik ta neparan kin,'
kunna."
A yen ya addet na bida ni Hesus tekid.

Ya Ipasikkal Ni Hesus Ta Dumagdag Tentu

25 A tentu en nagtugtugut ta dalan a mehulhulun hapa tentu ya pake addu
na tolay. A nagtayuk bit i Hesus, kapye na nagbalittag nagbida tekid.
26 "Am itta tekamuy ya mayat magbalin ta itulduk a mappya ta iyak
ya pake ikayat na ammi ta dama na, ikid na hina na, ikid na atawa

na, ikid na anak na kiden, ikid na kabagis na kiden, a maski ta angat
na, te am awan a awena makapagbalin ta itulduk. 27 A maski am inya
mina ya dumagdag teyak am awena iwasa ya pasi na a awena mantu
makapagbalin ta itulduk," kunna tekid.
28 Otturu netulfu na hapa ya duwa na keangarigan, te ye-yen ya mangi-
pasikkal ta nebar na en tekid.
"Am itta mina ya magbali ta dakal," kunna, "a dana bilangan na bit ya
pirak na kiden petta amu na am makalannat addet ta kabalin na bali na
en. 29 Te am intu la sangaw mabalin ya arigi na kiden kapye na maafut ya
pirak na kiden a awena mantu sa mabalin na ngamin bali na, a ikakatawa
na sangaw na tolay kiden.
30 'Itan muy ya parayag na magbali en mina ta dakal awa awena
haman mebalin ya negafu na en,' kunda sangaw.
31 A kumanen hapa ta ari en nga ange mina makigubat, te am angarigan
ta pake ad-addu ya suddalu na katapil na en ammi ta suddalu na kiden
a dana itan na bit ta malmalalaki ya suddalu na kiden nga makigubat.
32 Te am awan ta turad da ikid na kalalaki da nga mangabak ta pake ad-
addu ammi tekid a magtalaw kid na sangaw mangidulot ta pakigubat da,
a masapul ta timuluk ya dafu da en ta katapil na en. 33 A yen ta dana ibar
ku tekamuy ta awemuy makapagbalin ta itulduk kiden am awemuy dana
iwasa ya ngamin itta tekamuy, petta iyak la ya nonotan muy.
34 "Mappya mantu ta kuman na asin ya dumagdagen teyak, te mappya
haman ya asin. Ammi am mangilogot sangaw ya dumagdagen teyak a
nagbalin mantu ta kuman na asinen nga imawan ya apgad na en, A am
awan ta apgad na a itta hud sangaw ya serserbi na? 35 Mapmappya haman
ya attay, te mabalin ta meabuno. Ammi ya asinen nga awan ta apgad
na a gagangay ta mewarad. A am kakurugan ta itta ya bangbang muy a
mappya ta dangagan muy ya bidan kin tekamuy," kunna.

15

Ya Bida Na Nawakay Nga Naapagan Hala

1 A ta takday ha na araw a mangituldu i Hesus ta addu na tolay nga umange
nagdangag tentu, te itta ya agsingir kiden ta bwis nga magswitik kan ta
singiran da, a itta hapa ya kadwan kiden minagliwat. 2 A sakā umange hapa
nagdangag ya kadwan kiden Pariseyu ikid na mangituldu kiden ta lintig,
ammi liniblibakan da i Hesus ta kahulun da kiden.
"Anu haman ta pagdulotan na ya dulay kiden na tolay, yaga kaatubang
na kid mangan?" kunda.
3 A gafu ta libakan da ya gagangay ni Hesus a nagbida hapa ta tallu na
keangarigan tekid;

(Ya Kalneru en Nga Netawag)

4 "Am angarigan mina ta itta ya takday tekamuy nga magtaron ta mag-
atut na kalneru ta metawag ya takday, a awena hud isirak ya siyamafulu
siyam, petta enna apagan ya takdayen? 5 A am naapagan nan a kokolun
na hapa, a sa-bilan na abat ta bali. 6 A am nedatang nan ta bali a awena
hud baran ya kofun na kiden ikid na karuba na kiden?
'O ey, magragsak kitanan, te naapagan kun ya kalneruken,' awena
hud kumin?
7 A kumanen hapa ta Namaratu ewan ikid na anghel na kiden, te am itta ya
magbabawi maski ta takday la na magliwat a dakdakal ya talak da tentu
ammi ta siyamafulu siyam kiden nga awan ta liwat," kunna tekid.

(Ya Babbayen Nga Nagwakay Ta Aritut Na)

8 "A kumanen hapa ta takdayen babbay am mawakay ya takday aritut
na ta bali na, a awena hud magpagatang ta hilag kapye na apagan ya aritut
na en ta ngamin umag na bali en abat ta naapagan nan? 9 A am naapagan
nan a baran na hapa ya kofun na kiden ikid na karuba na kiden,
'O ey, magragsak kitanan, te naapagan kun ya aritut ken,' kunna.
10 A kumanen hapa ta Namaratu ikid na anghel na kiden, te dakal hapa ya
pagragsak da ta pagbabawi na maski takday nagliwat," kunna.

(Ya Anak Na Laklakayen)

11 A ya takday para keangarigan na a
"Itta ta idi ya laklakay nga duwa ya anak na nga azo lālāki kid. 12 A
umange hapa ya assangen te dama na en gafu ta adangan na tentu.
'Amang, mappya ta iatad mun ya lugar na iatad mu teyak, te mag-
tugutak na,' kunna.
A ginadwa na mantu ya ngamin pagtolayan na ta duwa kiden anak na.
13 A ta nepagpasa na assang la na araw a nelaku na assangen ya ngamin
bingay na en, kapye na nagtugut. a sa nehulun na hapa ya ngamin pirak
na en. A gafu ta kumanen a umange nagpasyar ta pake adayu na lugar, a
sa ginasto na ya ngamin pirak na ta awan ta pakait-itan. 14 A sangaw ta
nekaafut na pirak na kiden a nazigatan hapa, te dinatangan na agbabisin
ta lugaren nga umeyan na. 15 A gafu ta kumanen a umange nangallu ta
takday tolay ten, a dinob na hapa nga ange magtaron ta bahuy na kiden.
16 A tentu nagtaron ta bahuy kiden a tagasingatan na hapa ya magbasug
ta kanan na bahuy kiden, te awan haman ta nangatad ta kanan na. 17 A
sangaw nakanonot hapa, a
'Asakay, mapmappya haman ya pagyan na mangallu kiden te
damaken. Aweda haman maafut ya ipakan na tekid, ammi teyak a masi
yak na ta bisin,' kun na nonot na.
18 'Atsi, magtugutak na sin, te dumatangak te damaken, te
makipakoma yak sangaw tentu. A "Amang," kunku sangaw,
"nakaliwatak na mantu teko ikid na Namaratu, 19 a awena ta mekwenta
ta anak nak, ammi alapan nak la ta kuman na magyan la teko mangallu,"
kunku sangaw tentu,' kunna.
20 "A gafu ta kumanen a nagganwat nagtugut ya lalaki en, a dumatang
ta lugar na dama na en. A tentu para la sang adayu ta bali na en a neitan
ni dama na en ta dumatang na, a timalin ya allak na tentu, a bimilag hapa
ya laklakayen nga ange nangdafung tentu, a inahakupan na hapa inamu.
21 'Amang,' kun na abbingen, 'pake nakaliwatak teko ikid na Nama-
ratu, a awena ta mekwenta ta anak nak,' kunna.
22 Ammi nagayag na i dama na en ta tagabu na kiden:
'Ibilag muy sin ya kaispotan na barawasi, te pagbarawasi na anak kin,
a pangalap muy hapa ta sakalang na ikid na sapatos na. 23 A emmuy
hapa partin ya mataba en urbun, te gagangay ta ayayatan tanan ya anak
kin, 24 te agu ta nasin, aya natolay hala. Imawan biten teyak, ammi
mappya te ittan,' kunna. A namegafu kid na nagayayat.
25 "A tekiden para la nagayayat a itta para la ta uma ya kadakalan na
en nga magtarabaku. A tentu en hapa dumatang ta furab a dadangagan
na ya magtatokar ikid na magsasala, a pahig na ta anu ya kwan da. 26 A
pinohutan na ta takday na mangallu kiden am anu ya pagayayat da.

27 ‘A te nanoli ya wagi men, a nepagparti nig damam ta urbunen,
te pangikatalak da ta dumatang ta kaskasikanan na bari na,’ kun na
mangallu en tentu.
28 “A gafu ta kumanen a naglussaw ya kadakalanen, a awenan ikayat
magdulot ta umag na bali. A yen ta imuhet ya dama na en petta pagdulotan
na ta bali. 29 Ammi ya uhohug na hapa a
‘Itan nak, Ama, awa bababang na darun ya pagtarabakuk teko ta
kuman na tagabum, a awek la sinoysoy ya ngamin nangidobam teyak,
ammi awan para la ta neatad mu teyak, maski la ta kalakalding, petta
pagayayat mi hapa ikid na kofun ku kiden. 30 Ammi ta pagtoli na anak
mina nga nangafut ta pagtolayam ta nakikadallaw kiden a pagpartim
haman ta urbunen,’ kunna.
31 “A ya uhohug na dama na en tentu a
‘Awem la kumin, Aleng, te kwam haman ya ngamin kwak, te sigida
magyan ka teyak, 32 ammi gagangay haman ta ayayatan tam mina ya
wagi men, te kuman na nasi tekitam, ammi natolay hala, te imawan
biten tekitam, ammi mappya te ittan hala,’ kunna.”

16

Ya Bida Na Masistema Na Magtaron

1 A ya takday hapa na bida ni Hesus ta ituldu na kiden a intu yan:
“Itta ta idi ya magtaron ta pagba-nang na dafu na en, ammi itta hapa ya
umange nangidanug tentu gafu ta afutan na ya ba-nang na;
‘Awem hud amu ta afutan na pinagtaromen ya ngamin kiden kwam?’
kunna kan ta naba-nangen.
2 A gafu ta kumanen a pinaayagan na ya pinagtaron na en, a
‘Dulay haman ya nadangag kun gafu ta pagtarom. A mappya mantu
ta iatad mun sangaw teyak ya lista na gatut na ngamin kiden nakagatut
teyak, te awem na sangaw magtaron,’ kunna kan tentu.
3 A nagburung na hapa ya magtaronen,
‘Ahu, dulay yan. Am azin nak sangaw na dafu ken a had para sangaw
pagapagan ku, te makafuyak haman magtarabaku ta madammat, a
mamatak hapa makilimlimut,’ kunna kan.
4 ‘Atsi, amuk na mantu ya kwan ku O, petta ikallak nak sangaw na
tolay kiden am azin nak sangaw ta pagtaronan kin,’ kunna kan na nonot
na.
5 “A pinaayagan na mantu ya ngamin kiden pinagatutan na ta pirak na
dafu na en, ammi tinagtakday na kid. A ya nebar na kan ta imunnanen a
‘Amum am piga ya gatut mu ta dafuken nga nelista ta isin?’ kunna kan
tentu.
6 ‘A ya amuk a magatut na lata na denu,’ kunna kan hapa.
‘Yeh, alapam mantu ya pinermam a ulim ya gatut mu ta limafulu la, a
alag mu hapa,’ kunna kan na magtaronen tentu.
7 “A sangaw dumatang hapa ya takday a
‘Amum am piga ya gatut mu ta dafuken nga nelista ta isin?’ kunna kan
tentu.
‘A amuk ay, te magatut na kaban na irik,’ kunna kan hapa.
‘Yeh, alapam mantu ya pinermam a ulim ya gatut mu ta walufulu la,’
kunna kan ha na magtaronen.
8 “A sangaw neatad na ya lista na gatut kiden ta dafu na en, kapye na
nagtugut. A ta nepakkamu na naba-nangen ta sistema na magtaronen a

‘Asakay, kuga masistema ya magtaronen O, petta itta sangaw ya
mangikallak tentu am awan ta pagapagan na.’ kunna kan.
A yen mina ya pagnonotan muy, te ya gagangay na awan kiden mangurug
ta Namaratu a kakurugan ta pake masistema kid ammi ta mangurug ki-
den. 9 Ammi ya ibar ku tekamuy a mappya hud ta kunna ten ya tarabakun
muy petta itta sangaw ya mangikallak tekamuy? A itta hud sangaw ya
magpadulot tekamuy ta magnayun na pagyanan gafu ta pagswitik muy?
10 “Am kakurugan ta mekatalak kam nga magtaron ta assang la a gagan-
gay ta mekatalak kam hapa sangaw magtaron ta addu. Ammi am madi ya
pagtaron muy ta assang la a gagangay ta madi hapa sangaw ya pagtaron
muy ta addu. 11 A am awemuy mekatalak nga magtaron ta gagangayen
kaba-nang ta lutakin a itta hud sangaw ya ipataron na Namaratu tekamuy
ta magnayunen na kaba-nang muy. 12 A am awemuy hapa mekatalak
nga magtaron ta nepataron na tekamuy a itta hud sangaw ya iatad na
tekamuy ta kabukodan na kwa muy. 13 A yen ta awemuy makapagserbi
ta Namaratu pase pagba-nang muy hapa, te am duwa mina ya dafu muy a
ikayat muy ya takday, a kuman na ikatupag muy ya takdayen, a am idulot
muy ya ikayat na takday a aweyan muy ya takdayen,” kunna.
14 A ya Pariseyu kiden hapa a nedangagan da ya binida ni Hesus ta ituldu
na kiden a nedadula da, te pake karagatan da ya pagba-nang da. 15 Ammi ya
uhohug ni Hesus tekid a
“Ikamuy ya mangsagappya ta bari muy ta atubang na tolay, ammi amu
na Namaratu ta dupal ya nonot muy, te ya pagkaragāt muy ta pagba-nang
muy a ikatupag na Namaratu,” kunna tekid.

Ya Bida Na Pasi Na Naba-nang

16-18 (-) * 19 A ya uhohug para ni Hesus tekid a intu yan:
“Itta ta idi ya naba-nang na lalaki nga kanayun nagbarawasi ta pake
mangina na ga-gamit, a nesipat na ya kuman na kanan na magbaboda ta
kinanghahaw. 20 A itta hapa ya napanglaw nga nagngagan ta Lasaru nga
netabnak da ta irwangan na gibaw na naba-nangen petta makilimlimut,
te napilay. 21 A tagasingatan na hapa ya magbasug ta hugta na naba-
nangen, a umange hapa ya atu kiden mangzilzil ta gurid na kiden. 22 A
sangaw a nasi hapa ya napanglawen, a inalap na anghel kiden ta hebing
na gingginafu na en Abraham ta agyan na magpyesta kiden ta langit. A
sangaw nasi hapa ya naba-nangen, a netanam da. 23 Ammi pake nazigatan
ta pangtaguhalin na Namaratu ta nagpasi kiden nga awan mangurug. A
tentu en naglipay a nebatad na hapa ya gingginafu na en Abraham ta
adayu, a itta kad i Lasaru ta hebing na en. 24 A nagayag mantu ya naba-
nangen te Abrahamen,
‘Kakay Abraham, ikallak nak O, Kakay, te dobam haen sin i Lasaru,
petta pasamnayan na ya zilakin ta danum, te kuga mazigatanak ta patu
in,’ kunna.
25 ‘A yen mina ya nonotam, anak ku,’ kun ni Abraham tentu, ‘te dana
naalap mun ya mappya na kwam ta katolay men, ammi te Lasaru a intu
la naalap na ya dulay. A ta ayanin a newasa nan, a ikon ya mazigatan.
26 A ya medagga para ta isin a itta ya dakal na avut ta naghahatan
tam petta kumanen a maski am itta ya mayat a awan ta makakalasig
tekitam,’ kunna hapa.
27 A ya tabbag na naba-nangen hapa a

* **16:16-18** Ya bersikulo 16 addet ta 18 a netulfu ta bersikulo 31 petta matarus ya bida.

‘Am kunna ten mantu, Kakay, a iko bit ya makkamu nga mangidob te
Lasaru ta bali ni damaken, 28 te itta ya lima na kabagis ku, a ipasikkal na
mina tekid, petta aweda sangaw makaange ta isin agyan na pagzigātān
kin,’ kunna.
29 Ammi ya tabbag ha ni Abraham a
‘Itta haman tekid ya uhohug na Namaratu nga nesurat nig Moses ikid
na aglavun kiden, a yen mina ya pagnonotan da,’ kunna.
30 ‘On ay, ammi aweda haman dangagan yen kid na surat, ammi am
itta mina ya umange tekid nga nagafu ta nagpasi kiden a magbabawi
kid hala sangaw,’ kunna ha na naba-nangen.
31 A ya napozan na uhohug ni Abraham tentu a
‘Am aweda mantu dangagan ya surat nig Moses ikid na aglavun kiden
a gagangay mantu ta aweda sangaw mangurug maski am itta ya matolay
ta nagpasi kiden,’ kunna.
(v 16) “A yen mina ya pagnonotan muy,” kun ni Hesus ta Pariseyu kiden, “te addet ta idi a ya lintig kiden ikid na surat na aglavun kiden ya mangibar ta datang na pangikerutan na Namaratu. Ammi ta neange ni Hwan nga nangzigut ta tolay kiden a nepadangag na ta ittan ya araw na pangikerutan na, a ipapilit na ngamin tolay ta mesipat kid na maski aweda kurugan ya lintig na kiden. (v 17) Ammi awena mabalin, te mapmappya ta lumitap ya langitewan pase lutakin ammi ta awena pa-gangan na Namaratu ya ngamin kiden nakaliwat ta maski takday la na lintig na kiden. (v 18) A yen ta ibar ku tekamuy ta am makigungay ya lalaki ta atawa na en otturu mangatawa ha ta takwan a nakaliwat ta lintig na Namaratu, te mangadallaw haman. Kumanen hapa am atawān na lalaki ya negungay na takdayen a nakaliwat hapa yen ta lintig na en, te kadallawan na hapa,” kunna.

17

Ya Ituldu Ni Hesus Gafu Ta Mamagliwat

1 A ya kadwan para ituldu ni Hesus ta ituldu na kiden a intu yan:
“Gagangay ta itta la itta ya dulay ta paglelehutin nga mamagliwat ta tolay, ammi pake mapa-gang sangaw ya gafu na dulayen nga mamagliwat tekid, 2 te mapmappya mina ta dana nakaddangan ya lig na en ta dappug na batu kapye na newarad ta bebayen, pettam awena mina mamagliwat. A mappya mantu ta imugudan muy petta awemuy magliwat.
3 “A am angarigan ta pagliwatān na ka na kagittam tolay a ihuyam, a am magbabawi a pakomam hapa. 4 A maski am inaman na ka otturu makipakoma teko abat ta mamempitu ta tangagaw a mappya ta pakomam la,” kunna.
5 A ya uhohug hapa na turin na kiden nga mafulu duwa a
“Mappya, Afu, ta padakalam ya pangurug mi, te kuman na assang,” kunda.
6 “A maski am alaassang la ya pangurug muy ta kuman na kaassangan na hukal kiden, a mabalin ta pealit muy ya kayu inyan gafu ta uhohug muy, te am ‘**Hantudam ya fum, te imulam ta tangngan na bebay,**’ kummuy, a kinurug na kam,” kunna.
7 A ya uhohug na para tekid a
“Am ikayat muy ta dumakal ya pangurug muy a intu mina nonotan muy ya gagangay na tagabu. Te am dumatang na ta bali nga nagafu ta nagaradun na en, ono nangipastun na en ta kalding kiden, a pahig na hud

ta intu ya mapmapolu mangan ammi ta dafu na en awa mapolu ya dafu
na en, te ibar na ta
8 'E kan magafuy te mangan kamin. Dana tunnadān na kami kapyem
sangaw mangan,' kunna haman tentu.
9 A am nabalin na nagitunnād a pahig na hud ta magyaman ya dafu na en
tentu awa awan haman. 10 A kumanen hapa am ikayat muy ta dumakal
ya pangurug muy a mappya ta umalinnak kam. A am nebalin muy ya
nepatarabaku na Namaratu tekamuy a awemuy la padayaw ya bari muy, te
tagabu kam la, a intu la iningwa muy ya gagangayen tarabaku na tagabu,"
kunna.

Ya Bida Na Mafulu Kiden Naggalis

11 A ta nekabalin na en a nagdulot hala i Hesus ta dalanen nga ange ta ili
na Herusalem, a inange na ya takday ili ta nagdulunan na Samariya ikid na
Galileya. 12 A magtalib mina, ammi tentu para la imatakkun a enna dinafung
na mafulu na lalaki nga naggalis ta ngamin barbari da, 13 ammi nagyan kid
ta ada-dayu nagbar tentu.
"Afu Hesus, ikallak na kami haen, te pagmappyan na kami," kunda.
14 A inita na kid bit kapye na naguhohug tekid.
"Emmuy mantu ipaita ya pagmappya na bari muy ta padi kiden, petta
pasikkalan da ya pagmappya muy," kunna.
A tekid para la umange ta padi kiden a yen ya nepagmappya da. 15-16 Sa
Hudyo kid ngamin fwera la ta takdayen, te taga Samariya yen. A ta nepakaita
na taga Samariya en ta nagmappyan a awenan bit nagdulot ta padi kiden, te
alistu hud la nagtoli te Hesus, a "**Haleluya, Pres da Lord, Pres da Lord,**"
kunna ta masikan. A datang na te Hesus a namalentud ta atubang na en, a
"**Matalakak teko, Afu, te pinagmappya nak,**" kunna.
17-18 A ya uhohug hapa ni Hesus ta nagtayuk kiden naggiraw a
"Itan muy yan, mafulu paen ya nagmappya, ammi intu la matalak ta
Namaratu ya awanen nesipat ta tolay na kiden. Anu awena makanonot
na siyam kiden?" kunna.
19 A ya uhohug na hapa ta lalaki en nagtoli a "Magtayuk kan, a magdulot kan,
te nagmappya kan gafu ta pangikatalak mu teyak," kunna.

Ya Datang Na Ari en Nga Nekari Na Namaratu

20 A ya Pariseyu kiden hapa a pinohutan da te Hesus am kanu sangaw ya
pagtogkok na ari en nga nekari na Namaratu. A ya nebar ni Hesus tekid a
"Awemuy mina pahig ta itta ya pakaitan ta iange na, 21 anna awemuy
mina lavlavunan am had sin na lugar ya lattogan na, te ittan haman
tekamuy, a awemuy haman amu," kun ni Hesus tekid.
22 A sangaw naguhohug hapa ta ituldu na kiden;
"Sangaw am ittan ya araw na pagzigātān a '**Ampade ta ittan ya Tolayin
taga Langit maski ta takday la na araw**', kummuy, ammi awanak para
la. 23 A am ibar da sangaw ta itta yak na yo ten a awemuy malat umange. A
am ibar da sangaw ta itta yak na ye sin a awemuy la dumagdag tekid, 24 te
pagka-ma muy la sangaw ya pagtolik ta kuman na pagdangāng na kilaten.
25 Ammi mappya ta dana attaman ku bit ya addu na zigat, te papasin nak
sangaw na kagittak kidin tolay.
26 "A am magtoli yak sangaw ta lutakin a addu sangaw ya awan naka-
paran, te intu la sangaw nonotan da ya kuman na tolay kiden nga nalayus
ta ketta ni mina Nowe en. 27 Te ya kalugarān ni Nowe a pangākan da la, ikid

na keaatawa kid, yaga kebaboda kid abat ta araw na nesarok nig Nowe ta umag na baporen, a dinatangan na kid na layusen, a sa nagkalimat kid.

28 “A kumanen hapa ta kalugaran ni mina Lot ta idi, te pangākan da la hapa, ikid na keainum kid, ikid na kegagatang kid, ikid na kelalaku kid, kemamula kid, kebabali kid. 29 Ammi ta neuhet nig mina Lot ta ili na Sodom a naudanan ya nasirak kiden ta afuy ikid na burbura, a sa nagkaapang kid.

30 “A kumanen hapa sangaw am magtoli ya Tolayin taga Langit nga makipaita ta tolay kiden. 31 Te am ittan sangaw ya araw na en a ya itta en ta lawan na bali na en a awena mina nonotan ya kwa na kiden ta umag na bali. A ya magtarabaku ta uma a awena mina nonotan ya ange ta bali na en, 32 te nonotan muy ya atawa ni Lot nga nagbalin ta sinang tolay na asin. 33 A ya mangkenga ta angat na ikid na katolay na ta lutakin a yen sangaw ya melogot, ammi ya awanen mangkenga ta angat na ikid na katolay na a yen sangaw ya magnayun. 34 A ya ibar ku para tekamuy a masidug sangaw ya duwa na tolay ta takday agiddan, a maalap ya takday, a masirak ya takdayen. 35 A magkaalsud hapa sangaw ya duwa na babbay nga magbayu, a ka-ma la sangaw maalap ya takday a masirak ya takdayen. 36 A maghebing sangaw magtarabaku ya duwa na lalaki ta uma, a maalap ya takday a masirak ya takdayen,” kunna tekid.

37 A tentu nabalin nagbida tekid a pinohutan da am had sin na lugar ya pagdulotan na sangaw ta araw na pagtoli na. A ya nebar na tekid a

“Maski am had sin ya agyan na nasi en nalabag a yen hapa ya datangan na ngamin kiden gayang. Te am pake nagdulay na ya tarabaku na tolay kiden ta lutakin a yen sangaw ya datang na pangpa-gang na Namaratu tekid,” kunna.

18

Ya Keangarigan Na Makimallak

1 A sangaw binida ni Hesus ya takday para keangarigan tekid, petta yen mina ya pagnonotan da ta aweda mahulat makimallak.

2 “Itta ya kwes ta takday na lugar nga awan mamat ta Namaratu, yaga awan ta pangkenga na ta tolay,” kunna. 3 “A itta hapa ten ya nabalu nga babbay, a sogawan na hapa ya kwesen nga nakimemallakan gafu ta katapil na en.

‘Uffunan nak haen nga magapag ta pakaitan ta kwak gafu ta gubatan na katapil ken,’ kunna kan.

4-5 A awena bit la nekaskasu na kwesen, ammi gafu ta nagpatotoli ya nabalu en a nahulat na ya kwesen.

‘Kuga popoyungan nak na babbayin yan O. A maski awek mamat ta Namaratu pase tolay a mappya ta uffunan ku ya babbayin petta awenak sangaw ulangan,’ kun na nonot na kwesen.

6 “A nonotan muy mantu ya inuhohug na kwesen,” kun ni Hesus, “te am kunna ten ya uray na killu na kwes 7 a awena hud uffunan na Namaratu ya matakit tentu nga magayayag tentu ta araw pase hiklam? Te maski am kuman na mabayag 8 a ibar ku tekamuy ta alistu sangaw ya panguffun na tekid. Ammi maski ibar ku yan tekamuy a awek amu am itta la sangaw ya madatangan ku ta mekatalak nga makimallak am magtoli yak sangaw ta lutakin,” kunna.

Ya Keangarigan Na Ikatalak Na Namaratu

9 A itta hapa ya binida ni Hesus ta kadwan kiden nga mangiparayag ta
kappya na bari da ikid na mangidadula ta kadwan.
10 "Itta ya duwa na tolay nga umange makimallak ta agyan na simbaa-
nen," kunna. "Pariseyu ya takday, a ya takdayen ya magsingir ta bwis. 11 A
imatayuk la ya Pariseyu en nga tumangad ta utun, a
'Matalakak teko, Afu Dyos, ta bakkanak ta kuman na kadwan kiden to-
lay nga magswitik, ikid na magkillu, ikid na mangadallaw. A matalakak
hapa ta bakkanak ta kuman na magsingirin ta bwis, 12 te mamidwa yak
nga magpasa ta pangan ku ta kada lawas ta pakimallak ku teko, yaga
itolik teko ya mekamafulu na ngamin maapagan ku,' kunna.
13 Ammi ya nagsingiren ta bwis a imatayuk ta ada-dayu nga imatumag, te
mamat mangiadang, a tinarmig na ya radang na ta pagdamdam na.
'Ay, Afu, pakoman nak haen, te amuk ta dulayak na tolay,' kunna hapa.
14 "A pake ibar ku tekamuy ta intu nekwenta na Namaratu ta matunung
ya nagsingiren ta bwis, a awena dinangag ya takdayen, te ya ngamin
mangpātā-nāng ta bari da a paakbanan na kid na Namaratu, ammi ya
magpaakban ta bari na a yen ya pātā-nāngan na Namaratu," kun ni Hesus
tekid.

Ya Pagbendisyon Ni Hesus Ta Abbing
(Mt 19:13-15; Mk 10:13-16)

15 A sangaw itta ya mangiange ta asitay da kiden te Hesus petta ipotun
na ya kamat na tekid, ammi nehuya na kid na ituldu na kiden. 16 Ammi
pinaabikan na kid hala ni Hesus,
"Awemuy la gamman ya anak kidin, petta e kid la teyak, te ya ngamin
kiden makigitta ta abbing a yen kid ya iturayan na Namaratu ewan.
17 A kakurugan hapa ya uhohug ku tekamuy ta am awemuy ikatalak ya
pagtaron na Namaratu ta kuman na abbing a awemuy sangaw mesipat
tentu," kunna.

Ya Ituldu Ni Hesus Ta Naba-nang
(Mt 19:16-30; Mk 10:17-31)

18 A sangaw itta ya takday pinadakal na Hudyo kiden nga umange nagpo-
hut te Hesus;
"Ay, Mistro, kakurugan ta mappya ka na tolay, a ibar mu haen am anu
mina ya tarabakuk petta itta sangaw ya angat ku nga magnayun," kunna.
19 A ya tabbag ni Hesus tentu a
"Annum hud ibar ta mappya yak na tolay? Itta hud ya mappya am
bakkan la ta Namaratu ewan," kunna.
20 "Ammi am ikayat mu maatadan ta angaten nga magnayun a amum
haman ya lintig kiden ta awem mina mangadallaw, ikid na awem mama-
pasi, ikid na awem magtakaw, anna awem magladdud. A dayawam ig
damam ikid ni hinam," kunna ha.
21 "Ay, kanayun kurugan ku yen kid na lintig abat ta kaabbing ku,"
kunna hapa.
22 "On ay, ammi itta para la ya takday pagkurangam," kun ni Hesus, "te
em mina ilaku ya ngamin kiden kwam, a mangatad ka ta pobre kiden petta
itta sangaw ya pagba-nang mu nga mauknud ta agyan na Namaratu, a
magtoli ka sangaw nga dumagdag teyak," kunna.
23 A ta pakadangag na lalaki en ta inuhohug ni Hesus tentu a nagsugyab
ya mukat na ta pagdamdam na, te pake dakal ya pagba-nang na. 24 A tentu
en nagtugut a pake inaita ni Hesus kapye na nedulot ya ibar na ta ituldu na
kiden;

"Kuga mazigat ya isassarok na maba-nang ta pangikerutan na Namaratu, 25 te malmalogon ya isassarok na anwang ta hubu na dagum ammi ta isassarok na maba-nang ta pangikerutan na Namaratu," kunna.

26 A ya tabbag hapa na nakadangag kiden tentu

"A am gagangay ta kunna ten, Afu, a itta hud para ya mekerutan?" kunda.

27 "A maski am awena mabalin gafu ta tolay a mabalin hala gafu ta Namaratu," kunna.

28 A ya uhohug ni Pedru tentu

"A anu ya uray mu tekami, Afu, te sa newasa min ya ngamin bali mi petta dumagdag kami teko," kunna.

29 "A am itta ya nagtugut ta bali na, ikid na kabagis na kiden, ikid na dakal na kiden, ikid na lutak na, ikid na anak na kiden, gafu ta pangidulot na ta tarabaku na Namaratu 30 a maatadan hala sangaw yen ta minagmagatut ta katolay na sin ta kuman na nagtugutan na kiden. A sangaw am mapabagu ya araw a maatadan hapa ta magnayun na angat," kun ni Hesus tentu.

Ya Panglavun Ni Hesus Ta Pasi Na (Mt 20:17-28; Mk 10:32-34)

31 A ta nekabalin na ten a binaran ni Hesus ya mafulu duwa kiden nga turin na, a sang neadayu na kid petta ikid la ya makadangag ta ibar na.

"Dangagan muy ya ibar ku tekamuy, te magdulot kitanan ta ili na Herusalem, a yen sangaw ya pagdulotān na ngamin kiden nesurat na aglavun kiden gafu ta Tolayin taga Langit, 32 te gafutan da sangaw petta igawat da ta Hentil kiden nga magibbal tekitam. A amāmatan da hapa, 33 te uparan da, ikid na paligatan da kapye da sangaw papasin, ammi matolay hala sangaw ta mekatallu na araw," kunna tekid.

34 Ammi pake napopoyung kid ta ngamin inuhohug na tekid, te aweda manonot am had kunna, a aweda naawatan.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Nagdaram (Mt 20:29-34; Mk 10:46-52)

35 A tekiden umabikan ta ili na Heriku a itta hapa ya nagdaram nga imatuttud nakilimlimut ta pingit na kalsada en. 36 A ta pakadangag na ta magtalib ya addu na tolay a pinohutan na ta kahebing na kiden am anu ya dulay.

37 "A te magtalib na i Hesusen nga taga Nasaret," kunda hapa tentu.

38 A gafu ta kumanen a nagayayag na hapa ya nagdaramen,

"Ay, Hesus, Simsima ni mina Dabid, ikallak nak haen, Afu," pakakin.

39 Ammi nehuya na kadwan kiden tolay petta awena mina magsitang, ammi nepasikan na para ya iayag na,

"Ay, Simsima ni mina Dabid, ikallak nak haen, Afu," kunna.

40 A nagtayuk na hapa i Hesus, a pinaayagan na ya nagdaramen. Datang na ta atubang na a

41 "Anu hapa ya pakkwam teyak?" kunna tentu.

"Ay, Afu, ipaitak teko ya awekin pakaita," kunna hapa.

42 "Ara on, makaita kan mantu, te nagmappya kan gafu ta pangikatalak mu teyak," kun ni Hesus tentu.

43 A yen hapa ya nepakaita na, a dumagdag na hapa teg Hesus ta dalan nga nagdaydayaw ta Namaratu. A nehulun hapa nagdayaw ya ngamin kiden nakaita ta tarabaku ni Hesus.

19

Ya Pagpasyar Ni Hesus Ta Bali Ni Sakyo

1 A ta nesarok nig Hesus ta ili na Heriku a taliban da mina, 2-3 ammi itta
ten ya takday lalaki nga mayat makaita am inya i Hesus. Sakyo ya ngagan
na, a naba-nang hapa, te intu ya netun na taga Roma kiden ta agsingir ta
bwis na Hudyo kiden, a yen hapa ya nangikatupagan da tentu. A ta pagtalib
ni Hesusen a apagan ni Sakyo ya panggirawan na tentu, ammi awan ta
naapagan na gafu ta kaddu na tolay kiden, te alinnak hapa ya bari na en. 4 A
gafu ta kumanen a bumilag i Sakyo ta unnan na angen ni Hesus, a imunek ta
kayu, petta maidungan na i Hesus ta pagtalib na. 5 A ta pakadatang ni Hesus
ta agyan na kayu en a nagtayuk, a tinangad na i Sakyo, a binaran na.

"Sakyo, alag mu, te dumagut kan, te mappya ta magdulotak ta bali men
ta arawin," kunna.

6 A alistu hapa dumagut i Sakyo, a matalak hapa ta pagdulot ni Hesus ta bali
na en.

7 Ammi ya kadwan kiden tolay nga nangita a linibakan da i Hesus, gafu ta
umange nagdulot ta bali na dulay na tolay. 8 A ta pagbida nig Hesus ikid ni
Sakyo ta bali na en a nagtayuk i Sakyo, a nebosag na hapa ya pagbabawi na.

"Afu, igadwak sangaw ta ayanin ya pobre kiden ta ngamin kwak. A am
itta ya dinarogas ku ta pagpaga da ta bwis da a itolik hala sangaw tekid ya
mamengappat ta kaddu na napasurok ku ta bwis da," kunna te Hesus.

9 A ya tabbag hapa ni Hesus tentu a

"Iko mantu ya takday kagitta ni mina Abraham, te mangurug kan, a
ayanin mantu ya pakesipat muy ikid na anak muy kiden ta pangikerutan
na Namaratu. 10 Te yen hapa ya imeyan ku ta isin petta apagan ku ya
metawag, petta ikerutan ku," kunna hapa ni Hesus tentu.

Ya Nagpataron Ta Pagba-nangan Na
(Mt 25:14-30)

11 A gafu ta bida ni Hesus te Sakyo a pahig na kadwan kiden nakadangag
ta tanagay na ya pagpatayuk ni Hesus ta gubyernu na Namaratu ta ili na
Herusalem, te abikan na ya ili en, a amu da ta yen pagdulotan ni Hesusen. A
yen ta nagbida i Hesus ta takwan na keangarigan tekid, petta pake amu da
mina ya dumatang.

12 "Itta ta idi ya naba-nang na tolay," kunna, "a umange ta adayu na lugar,
te yen ya enna pangalapan ta pagsaad na ta agyan na en, kapye na sangaw
dumatang. 13 A gafu ta medyo mabayag sangaw a inayagan na ya mafulu
ta tagabu na kiden, a nepataron na tekid ya kadwan kiden pirak na.

'Pagatut muy yan petta maganak, te alapan ku sangaw am dumatan-
gak,' kunna kan tekid, kapye na nagtugut.

14 "Ammi ya kalugaran na kiden a nekatupag da, a pinadagdag da hapa
ya kadwan kiden kahulun da ta enna en pangalapan ta saad na petta
awena mina mesaad, te aweda ikayat ta intu ya magibbal tekid. 15 Ammi
maski kunna ten a nesaad hala, a nagtoli ta lugar na en. A sangaw
pinaayagan na ya pinagtaron na kiden ta pirak na kiden, petta madangag
na am piga ya naapagan da. 16 A ta datang na napolu en a

'Mappya, Afu, te ya nepatarom teyak a imaddu ta mamengfulu,'
kunna kan.

17 'A mappya ka mantu na tagabu te awenak nelogot. A gafu ta
mekatalak ka nga magtaron ta assang a paturinan ta ka hapa petta
magibbal ka hapa ta mafulu na ili,' kunna kan na ari en tentu.

18 "A sangaw umange hapa ya mekaduwa en tagabu na a

‘Mappya, Afu, te ya nepatarom teyak a imaddu ta mamenglima,’
kunna.
19 ‘A iko mantu sangaw ya magibbal ta lima na ili,’ kunna hapa na ari
en tentu.
20 “A sangaw umange hapa ya takday, a
‘Yeh, Afu, ya nepatarom teyak. Pake neappiyak ta umag na panyaw
kin, 21 te amuk ta maporay ka na tolay, te pangalapam haman ya
awem pagmulan, yaga magba-nang ka ta banbannag na kadwan, a
nagtalawak ta pagporayan nak sangaw,’ kunna.
22 ‘Kuga dupal ya tagabu in yan,’ kunna hapa na ari en tentu.
‘Ya uhohug mu hapa la ya pangpa-gang ku teko. Am pahig mu ta
maporayak na tolay nga magba-nang ta banbannag na kadwan 23 a anu
awem mantu nepagatut ya pirak ku ta gumatut kiden petta itta mina ya
nadatangan ku ta naapagan na kwak?’ kunna hapa na dafu na en tentu.
24 “A ya nebar na para ta gitayukan kiden a
‘Azin muy mantu ya nepataron ku tentu a iatad muy ta nagpakaddu
en ta mamengfulu,’ kunna.
25 ‘Ammi pake addun sangaw ya kwa na, Afu, te ittan haman tentu ya
imaddu ta mamengfulu,’ kunda.
26 ‘A maski ay,’ kunna hapa, ‘te kakurugan ya uhohugan ku tekamuy ta
madaggan sangaw ya kwa na makākwa en petta imad-addu ya kwa na,
ammi ta awanen nagpakaddu ta kwa na a maazi hapa sangaw ya dana
neatad tentu.
27 ‘A ya mangikatupag kiden nga awan makidafu teyak, a alapan muy
kid sin, te papasin muy kid ta atubang ku,’ kunna.”

Ya Pagpaari Na Tolay Kiden Te Hesus
(Mt 21:1-11; Mk 11:1-10; Jn 12:12-19)

28 A ta nekabalin ni Hesus nangibida ta keangarigan na en a nagdulot kid
kontodu ituldu na kiden ta ili na Herusalem, ammi napa-polu i Hesus ta
dalan. 29 A tekiden nakadatang ta Bagetay na Olibo ta bikat na babali kiden
ta Beffage ikid na Batanya a pinaunnan ni Hesus ya duwa na ituldu na.
30 “Magdulot kanan ta babali kidewan, a am nakadatang kanan ta bikat
da a maita muy sangaw ya urbun na kabayu nga megalut nga awan para la
natakayan. Ubadan muy, te idatang muy hapa sin. 31 A am itta sangaw ya
mangpohut ta pangubad muy a ‘**Pa masapul na bit la i Afu,**’ kummuy,” a
umange kid.
32 Naita da hala ya kabayu en ta kuman na nebar ni Hesus tekid, 33 a
tekiden nangubad tentu a
“Annun muy hud ubadan ya urbunina?” kunna hapa na makākwa en.
34 “A te masapul na kan na dafu tamen,” kunda hapa.
35 A ta nepangidatang da tentu a neimmak da ya ulolat da ta urbunen,
a inuffunan da i Hesusen nagtakay. 36 A tentu en nakatakay a imunnan
hapa ya addu na tolay nga nangihuklad ta ulolat da kiden ta angen na en
ta pangdayaw da tentu. 37 Pakadatang da ta dadagutan na bagetayen a sa
gimihawa ya ituldu na kiden, a neayag da ya pangdayaw da ta Namaratu
gafu ta ngamin kiden naita da ta pakapangwa ni Hesus.
38 “Bendisyonam, Afu, ya Ari in nga pinakabarim, petta mappya ta
lutakin ta kuman na langitina, a kumanen ka hapa,” kunda.
39 A ya uhohug na kadwan kiden Pariseyu nga nehulun ta tolay kiden a
“Anu awem ihuya ya ituldum kiden, te igitta da ka ta Namaratu,” kunda
te Hesus.

40 “Am awena mina magsitang na inin kid a ibar ku tekamuy ta magsitang hud la ya batu kidin,” kunna hapa tekid.

Ya Pagtangit Ni Hesus Gafu Ta Ili Na Herusalem

41 A tentu en nakaabikan ta ili na Herusalem a pake itan na, a nagtangit hapa ta damdam na ta tolay na kiden.

42 “Ampade amu muy mina ya mangatad ta kappyanan muy, ammi gagangay ta awemuy manonot, 43 te pagka-ma muy sangaw ya iange na katapil muy kiden, a seran da sangaw ya ngamin kiden dalan muy petta awemuy makauhet. 44 A rakrakan da sangaw ya alad muy ikid na ngamin kiden bali muy, a idangkak da kam sangaw ta lutak kontodu anak muy kiden. A awan sangaw ta mesalnuk maski ta takday la na batu ta bali muy kiden, te awemuy garay amu ya neange na mangikerutan mina tekamuy,” kunna.

Ya Pangahugu Ni Hesus Ta Simbaanen
(Mt 21:12-17; Mk 11:15-19)

45 A ta datang da ta ili na Herusalem a simarok i Hesus ta simbaanen a pinegafwanan na pinohet ya naglaku kiden.

46 “Anu awemuy haman manonot ya uhohug na Namaratu ta suraten, te

‘**Balikin yan ya pakimallakan mina na ngamin tolay,**’ kunna haman, ammi pinagbalin muy garay ta pagkakampatan na magdarogas ikid na magswitik,” kunna tekid.

47 A kinanghahaw umange i Hesus ta simbaanen petta mangituldu ta tolay kiden, ammi ya padi kiden ikid na mangituldu kiden ta lintig ikid na kadwan kiden opisyales ta ili a apagan da am had kunna mina na pangpapasi da tentu. 48 Ammi awan ta makkwa da tentu, te pake ikayat na tolay kiden ya magdangag tentu.

20

Ya Pangpohut Da Ta Turay Ni Hesus
(Mt 21:23-27; Mk 11:27-33)

1 A ta takday ha na araw a itta ha i Hesus ta simbaanen nga mangituldu ta tolay kiden, ikid na mangipadangag ta damag na Namaratu tekid. A umange hapa tentu ya padi kiden, ikid na mangituldu kiden ta lintig, ikid na kadwan kiden pinakadakal na tolay kiden, te pinohutan da ya gafu na tarabaku na.

2 “Inya hud ya nangatad ta turay mu petta maguray ka la ta ngamin tinarabakum ta isin?” kunda.

3-4 “A itta hapa ya pohut ku tekamuy, te ibar muy teyak am inya ya nangatad ta turay ni mina Hwanen nga mangzigut ta tolay? Namaratu, ono nonot la na tolay ya nangatad ta turay na?” kunna tekid.

5 A gafu ta napopoyung kid ta nebar na en tekid a nagbabidan da bit ta melemad am anu mina ya tabbag da.

“Am ibar tam ta Namaratu ya nangatad tentu a ‘**Anu kawagan na mantu ta awemuy kinurug,**’ kunna sangaw tekitam. 6 Ammi am ‘**Tolay la ya nangdob tentu,**’ kuntam a papasin na kitam na tolay kiden, te kurugan da haman ta Namaratu ya nagpauhohug tentu,” kunda.

7 A ya tabbag da mantu te Hesus a

“Awemi haman amu,” kunda.

8 “A am awemuy mantu matabbag ya pohutan ken tekamuy a awek hapa ibar tekamuy am had sin ya gafu na turay kin ta tarabaku kin,” kunna hapa tekid.

Ya Keangarigan Na Nagmula Ta Unas
(Mt 21:33-46; Mk 12:1-12)

9 A gafu ta kumanen a namegafu nagbida i Hesus ta tolay kiden nga
umange hapa magdangag, ammi keangarigan ya binida na tekid:
"Itta ya takday tolay nga nagmula ta addu na unas, a sangaw nepaābāng
na ya kaunasan na ta kadwan, te umange nagpasyar ta takwan na lugar.
10 A sangaw ta kaarawan na pagapit da a dinob na ya tagabu na en ta
nangābāng kiden petta alapan na mina ya abang na en. Ammi ginafut da, a
pinalpaluk da, kapye da pinatugut, a awan ta inalap na. 11 A sangaw dinob
na makāunasen ya takday para tagabu na, a pinalpaluk da hapa yen, yaga
inamāmat da, kapye da pinatugut awan ta inalap. 12 A sangaw dinob na ha
ya takday para, a binigadan da hapa kapye da pinatugut.
13 'Asakay, anu panaw ya kwan ku?' kunna kan na makāunasen.
'Mappya ta idob ku tekid ya anak kin talo am mamat kid sangaw tentu
gafu ta pake abikan teyak,' kunna kan na nonot na.
14 "Ammi ta nepakaita na nangabang kiden ta anak na en a nagbabidan
da ya pangpapasi da tentu;
'Gagangay ta ye-yan sangaw ya makaalap ta ngamin kwa na
makāunasen. A mappya mantu ta papasin tam petta ikitanan sangaw ya
makākwa,' kunda kan.
15 "A ginafut da mantu ya anak na en, a neuhet da ta kaunasan kapye da
pinapasi."
A ya uhohug ni Hesus ta kinabida na kiden a
"Anu hud sangaw ya uray na makāunasen ta nangabang kiden, 16 awa
enna kid sangaw papasin, a ipaabang na sangaw ya kaunasan na ta
kadwan," kunna.
A gafu ta naawatan da ya kebalinan na keangarigan na en a
"Bakkan mina ta kunna ten," kunda.
17 A pake inita na kid ni Hesus, a
"Am pahig muy ta awena sangaw pa-gangan na Namaratu ya pinag-
taron na kiden ta kwa na a intu mina pagnonotan muy ya nesurat na
aglavunen, te
'**Newarad na magbali kiden ya arigi en nga nepapatayuk na Nama-
ratu tekid.**
**Ammi netoli na hala a yen ya pinagbalin na ta kasikanan na arigi
ta ngamin bali,**' kunna.
18 "A maski am inya sangaw ya medumpar ta arigi in yen a intu hapa la
sangaw ya matakitan, a pake nahammek na sangaw am igsilan na arigi
en," kun ni Hesus tekid.

Ya Pangayayyaw Na Pariseyu Kiden Te Hesus
(Mt 22:15-22; Mk 12:13-17)

19 A ya padi kiden ikid na mangituldu kiden ta lintig a naawatan da
ta ikid hapa la ya pagbalinan ni Hesus ta kuman na nangabang kiden ta
keangarigan na en, a yen ta ginafut da mina, ammi aweda nagafut gafu ta
talaw da ta tolay kiden nga mayat tentu. 20 A yen ta ilalapan da la, yaga dinob
da ya kadwan kiden kahulun da tentu, petta ape makitabarang kid tentu,
talo am itta ya madangag da ta pangidaruman da tentu ta gubernadoren nga
taga Roma. 21 A ya nebar da tentu a
"Mistro, itta ya pohut mi teko, te amu mi ta matunung ka na tolay, a
matunung hapa ya ngamin ituldum ta patarabaku na Namaratu tekitam,
te awem la panunnutan am anu ya uray na tolay, ikid na awan ta
idadumam.

22 “A dangagan mi haen teko am ipalubus na lintig ni Moses ta magpaga
kitam ta bwis ta Ari na taga Roma kiden?” kunda.
23 Ammi narikna ni Hesus ta yen ya pangsikwat da tentu, 24 a ya tabbag na
tekid a
“Itan ku bit ya piraken nga ipaga muy ta bwis muy,” kunna.
A ta nepangigawat da tentu a
“Inya hud ya makāmukat ikid na makāngagan ta pirakin yan?” kunna
tekid.
“A sinang mukat na Ari en,” kunda hapa.
25 “Ipaita muy mantu ta gubyernu na Ari en ya mekustu ta pangurug
muy tentu, a ipaita muy hapa ta Namaratu ya mekustu ta pangurug muy
tentu,” kunna tekid.
26 A gafu ta itta ya addu na tolay nga nakadangag ta tabbag ni Hesus
tekid a awan ta nabalinan da ta pangpaliwatan da tentu, yaga aweda hapa
nakasitang ta pagpaka-lat da tentu.

Ya Pangparuba Na Saduseyu Kiden Te Hesus
(Mt 22:23-33; Mk 12:18-27)

27 A ta nekabalin na Pariseyu kiden a umange hapa tentu ya Saduseyu
kiden. A itta hapa ya pohut da tentu gafu ta aweda kurugan ta matolay hala
sangaw ya nagpasi kiden.
28 “Itta hapa ya pohut mi, Mistro, gafu ta lintig ni Moses,” kunda.
“Te am masi kan mina ya lalaki nga awan ta anak na a mappya kan ta
kabagis na en ya mangatawa ta kabalwan na en petta itta kan sangaw ya
anak da nga lalaki nga mekwenta ta anak na nasi en. 29 A ta idi ta lugar mi
itta ya pitu na lālāki nga nagkakabagis, a nangatawa hapa ya imunnanen,
ammi nasi hala ta aweda para la paganak. 30-31 A gafu ta lintigen a inatawa
na mekaduwa en ya atawa na en, a sangaw timubbat ya mekatallu en, a
kumanen hapa abat ta mekapitu en, te sa nagpasi kid ta pangatawa da
ta babbayen, ammi awan pulus ta nesirak da ta anak da. 32 A kabalinan
na pasi na mekapitu en a nasi hapa ya babbayen. 33 A am kakurugan ta
sa matolay kid hala sangaw ta araw na pagtolay na nagpasi kiden a had
sin hud ta pitu kiden ya atawa sangaw na babbayen, te ikid ngamin ya
nangatawa tentu,” kunda.
34 A ya tabbag ni Hesus tekid a
“Gagangay ta mag-aatawa ya tolay kiden ta katolay da sin, 35 ammi ya
nagpasi kiden nga gagangay matolay ta araw na pangtolay na Namaratu
a awedan sangaw mangatawa, 36 te awedan sangaw masi, te am tolayan
na kid sangaw na Namaratu a kagitta na kid sangaw na anghel kiden ikid
na Namaratu. 37 A maski am awemuy kurugan ta matolay hala sangaw ya
nagpasi kiden a yen hala ya nepasikkal ni mina Moses ta surat na en gafu
ta uhohug na Namaratu tentu ta agyan ta kalakayu en nga umagātang, te
ya uhohug na en te Moses a
‘**Iyak ya Dyos nga dayawan ni Abraham, ikid ni Isak, ikid ni Hakob,**’
kunna.
38 A gagangay mantu ta matolay hala yen kid, te bakkan haman ta nasi ya
mangdayaw ta Dyos, te ya matolay ya mangdayaw tentu,” kunna tekid.
39 “**Mappya hapa ya tabbag mina,**” kunna hapa na kadwan kiden man-
gituldu ta lintig, 40 a awan na ta nagpohut tentu talo am maabak kid hapa.

Ya Pangpohut Ni Hesus Ta Tolay Kiden
(Mt 22:41-46; Mk 12:35-37)

41 A ta nekabalin na pagpohut da a itta hapa ya pinohutan ni Hesus ta tolay
kiden.
"Ya kuman na ituldu na mangituldu kiden ta lintig a ibar da ta simsima
ni mina Dabid ya Mangikerutanen nga nekari na Namaratu. A kakurugan
hapa ya ibar da, ammi had kukunna simsima na? 42 Te ya nesurat ni mina
Dabid ta lebru na Kansyon Kiden a
43 '**Itta ya nebar na Namaratu ta dafu ken, te**
"**E ka sin magtogkok ta kanawan kin, te ikita ya mangabak**
ta ya katapil mu kiden, petta iko sangaw ya makkamu ta
ngamin," kunna.'
44 A am '**Dafu ken,**' kun ni mina Dabid ta Makkamu en, a had kukunna
mantu magbalin ta simsima na para?" kun ni Hesus tekid.

Ya Pangpaliwat Ni Hesus Ta Mangituldu Kiden
(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)
45 A ta pagdangag para la na tolay kiden a itta ya nebar ni Hesus ta ituldu
na kiden.
46 "Itan muy ta awemuy parigan ya mangituldu kiden ta lintig, te ikayat
da itugtugut ya barawasi na pangituldu da petta dayawan na kid na tolay.
A am itta ya pabuya ikid na gimung a pilin da para ya kaispotan na
agtuttudan petta malogon kid maita. 47 Ammi magimmamappya kid la,
te ikid hala ya mangayayyaw ta bābāy kiden nabalu ta panguffun da tekid
petta magubat da ya bali da. A am itta kid ta paggagimungan a makimallak
kid ta mabayag petta pahig na kadwan kiden ta abikan kid ta Namaratu.
Ammi pake dakdakal sangaw ya pangpa-gang na Namaratu tekid ammi ta
kadwan," kunna.

21

Ya Nabalu en Nga Nangatad Ta Pirak
(Mk 12:41-44)
1 A ta pangituldu para la ni Hesus ta simbaanen a itan na ya naba-nang
kiden nga umange mangila-nug ta pirak da ta agyan na agila-nugan na tolay
kiden. 2 A sangaw umange hapa ya napanglaw na babbay, a nela-nug na ya
duduwa la na sinsilyu, kustu ta lugar na binting. 3 A ya uhohug ni Hesus ta
ituldu na kiden a
"Itan muy ya babbay ewan, kakurugan ta ad-addu ya nela-nug na ammi
ta pagdadaggan na ngamin kiden nela-nug na kadwan kiden, 4 te intu
neatad da ya sobra na kaba-nang da, ammi tentu a neatad na ya magserbi
mina tentu gafu ta kapanglaw na, te neatad na ya ngamin katolayan na,"
kunna tekid.

Ya Dumatang Ta Pagaddetan Na Arawin Yan
(Mt 24:1-14; Mk 13:1-36)
5 A ta pagbabida na kadwan kiden a dayawan da ya kalalaki na simbaa-
nen, te dappug haman ya batu na kiden nga nataga, ikid na addu ya neatad
na tolay kiden ta pamaispot da ta simbaanen. 6 A ya uhohug ni Hesus tekid
a
"Kakurugan ya ibar ku tekamuy ta sa marabba sangaw ya ngamin bali
in yan abat ta awan pulus ta mesalnuk ta maski takday la na batu," kunna.
7 A ya pohut da hapa tentu a
"Kanu sangaw na araw ya kaperdi na simbaanen, a anu sangaw ya
pakaitan mi ta datang na," kunda.
8 A ya tabbag na en hapa tekid a

"Pake itan muy ta maayayyaw kam sangaw," kunna, "te addu sangaw ya
umange nga mangingagan ta ngagan kin, te
'Iyak ya Kristu nga Mangikerutan tekamuy, te dimmatang na ya araw
na pangikerutan na Namaratu tekamuy,' kunda sangaw,
ammi awemuy kid kurkurugan. 9 A am itta sangaw ya madamag muy ta
gubat ta agyan muy ikid na gubat ta adayu a awemuy la malalang ta isin
kid, te gagangay ta dumatang ya kumanin kapye na idatang na pagadde-
tan na arawin yan. 10 Te pagka-ma magkāgubgubat ya kadwan kiden tribu,
yaga magkakattway hapa ya kadwan kiden tolay nga maginggubgubat.
11 A dumatang hapa ya addu na lunig ikid na agbabisin, ikid na takit ta
magdaduma na lugar. A maita muy hapa sangaw ya kattatalawan na
pakaitan ta langit.
12 "Ammi ta awena para la dumatang na inin kid na zigat a dana gafutan
da kam sangaw, petta idarum da kam ta atubang na tolay kiden ta kapilya,
kapye da kam ibalud. A iatubang da kam hapa sangaw ta gubernador da
kiden ikid na ari da kiden gafu ta pangurug muy teyak, 13 petta ipasikkal
muy tekid ya gafu na tarabakun muy. 14 A mappya mantu ta dana itug
muy ta nonot muy ta awemuy sangaw burungan am anu ya itabbag
muy tekid, 15 te am ittan sangaw ya kustu na paguhohug muy a iyak
sangaw ya mangatad tekamuy ta uhohugan muy ikid na pangrazonan
muy. A maabak muy hapa sangaw ya katapil muy kiden, te aweda sangaw
matabbag ya uhohugan muy. 16 A ya kadwan kiden tekamuy a italaba na
kam na dakal muy kiden ikid na kabagis muy ikid na kahulun muy kiden
pase kofun muy kiden, a papasin da ya kadwan tekamuy. 17 Te ikatupag
na kam sangaw na ngamin tolay gafu ta pangurug muy teyak. 18 Ammi
maski kunna ten awan pulus ta mawakay maski ta takday la na huk muy,
19 te am attaman muy la ya ngamin makkwa tekamuy a maatadan kam
hala sangaw ta magnayun na angat."

Ya Kaperdi Na Herusalem Ikid Na Pagtoli Ni Hesus (Mt 24:15-21; Mk 13:14-19)

20 "A kumanen hapa am maita muy sangaw ya armado na suddalu kiden
nga manglehut ta ili na Herusalem a yen ya pakkamu muy ta tanagay na
ya kaperdi na. 21 A yen mina ya pagbabakwit na itta kiden ta Hudeya
petta umahat kid mina ta bagetay kiden. A kumanen hapa ta itta kiden ta
umag na ili. A ya itta kiden ta lawan na ili a aweda mina simarok, 22 te yen
sangaw ya araw na pangpa-gang na Namaratu petta magdulot ya ngamin
kiden linavun na aglavun kiden ta surat kiden. 23 Ammi kakallak sangaw
ya matarun ikid na magpasusu ta isina kid na araw te pake mazigatan kid
nga magbakwit, te yen ya datang na dakal na pagzigātān ikid na pangpa-
gang na Namaratu ta tolay kiden. 24 A mapapasi ya kadwan, ikid na
magafut ya kadwan petta metugut kid mebalud ta kadwan kiden lugar ta
paglelehutin. A mapannu sangaw ya ili na Herusalem ta suddalu na Hentil
kiden addet ta kabalin na araw na Hentil kiden."

Ya Imunnan Ta Datang Na Tolayin Taga Langit (Mt 24:29-31; Mk 13:24-27)

25 "A am nabalin sangaw yen kid na zigat a itta sangaw ya takwan na
pakaitan ta bilag ikid na hulan ikid na bitwan kiden ta langit, a pake
magtalaw sangaw ya tolay kiden gafu ta simiksikan sangaw ya palung
kiden ta bebay. 26 A pake kumafuy sangaw ya nonot na tolay kiden gafu
ta talaw da ta dumatang ta paglelehutin, te makutukutet hapa sangaw
ya bitwan kiden ta langit. 27 A yen sangaw ya pakaitan na ngamin tolay

ta lattog na Tolayin taga Langit ta langitewan, te dumagut sangaw nga
imatogkok ta kulam kiden, a mehulun sangaw tentu ya ngamin kasikanan
ikid na kalalakin na Namaratu. 28 A am maita muy sangaw ta namegafun
yan kid na pakaitan a awemuy gitumagan awa matalak kanan, te tanagay
na ya pangikerutan na Namaratu tekamuy."
29 A sangaw binida ni Hesus ya takwan na keangarigan tekid.
"Nonotan muy ya keangarigan na taggaten, ikid na kadwan kiden kayu,
30 te am lumattog na ya bagu kiden don da a yen ya pakaitan ta darun
na. 31 A kumanen hapa sangaw am dumatang na ya ngamin kiden
nabidak tekamuy ta ayanin, te yen sangaw ya pakaitan ta tanagay na ya
pagpatogkok na Namaratu ta dafu muy. 32 A kakurugan hapa ya ibar ku
tekamuy ta sa magdulot ya ngamin kidin nabidak tekamuy ta awena para
la masi na tolay kiden ta ayanin. 33 Te gagangay ta imawan sangaw ya
ngamin langitewan pase lutakin, ammi awena sangaw mauli na ngamin
inuhohug ku tekamuy.
34 "A mappya mantu ta imugudan muy, petta awemuy maayayyaw gafu
ta madugal kam ikid na magillaw kam ikid na magburung kam ta katolay
muy. A sigida makaparan kam, ikid na awemuy sangaw masikwatan ta
araw na zigat, 35 te dumatang la dumatang ye-yen na araw ta ngamin
kiden tolay ta utun na lutak. 36 A mappya mantu ta hutunān muy, a sigida
makimallak kam, petta itta ya pagsikan muy nga magattam ta ngamin
kiden dumatang, petta awemuy sangaw mamat am mapaatubang kam
sangaw ta Tolayin taga Langit ta datang na," kunna.
37 A kinanghahaw nangituldu i Hesus ta umag na simbaanen, ammi ta
hiklam a umange nagammak ta bagetay na Olibo. 38 A kada lalakwat a
naggabi hapa ya tolay kiden nga ange ta simbaanen, petta dangagan da ya
ituldu na.

22

Ya Pagtatulag Na Mangpapasi Kiden Te Hesus
(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2)

1 A ta tanagay na ya pyesta na Simana na Hudyo kiden am mangan kid ta
pan nga awan bumlad, 2 a nagmamiting ya padi kiden ikid na mangituldu
kiden petta pagbabidan da am had kunna mina na pangpapasi da te Hesus,
te nagburung kid hapa gafu ta tolay kiden nga dumagdag tentu.
3 A tekiden para la nagmiting a itta hapa ig Hesus ikid na ituldu na kiden
ta takwan na lugar, a yen hapa ya nesassarok ni Satanas ta nonot ni Hudas
Iskaryote petta italaba na i Hesus, te intu ya takday na mafulu duwa kiden
kahulun ni Hesus. 4 A umange mantu i Hudasen nga nakitulag ta padi
kiden ikid na maggwardya kiden ta simbaanen, petta italaba na i Hesus. 5 A
natalakan kid hapa ta bida na tekid, a nekari da tentu ya pirak. 6 Mayat hapa
i Hudas ta tulag da a yen ya pamegafu na nga magapag ta pangitalaba na te
Hesus ta kawan na addu na tolay.

Ya Pangiparan Da Ta Pyesta Na Simana
(Mt 26:17-25; Mk 14:12-21; Jn 13:21-30)

7 A ta araw na pangan da ta panen nga awan bumlad, a yen hapa ya
pangiatang da ta kalneru, te pagnonotan da ta araw na nepangililik na
Namaratu ta gingginafu da kiden. 8 A dinob ni Hesus ig Pedru ikid ni Hwan
petta enda iparan ya panganan da ta kalneru da.
9 "A had sin mina ya pangiparanan mi?" kunda hapa tentu.

10 “E kam ta ili, te masimmu muy sangaw ya magtattun ta tākalamba na
danum, a dagdagan muy la. A sangaw am nakasarok kanan ta bali a ibar
muy ta makābali en, 11 ‘**Dinob na kami ni Mistro, te itan mi kan ya lugar
na panganan mi ta pamurab mi ta Simana in,**’ kummuy, 12 a ituldu na
sangaw ya dakal na silid ta utun, a yen sangaw ya pangiparanan muy ta
pamurab tam,” kun ni Hesus tekid.
13 A umange kid, a naita da hala ya kuman na nebar ni Hesus tekid, a neparan
da ya pamurab da ta Simana.
14 A sangaw ta nekaparan na ngamin a nakiatubang ig Hesus ikid na
mafulu duwa kiden ituldu na. 15 A tekid para la nagkakan a naguhohug i
Hesus.
“Pake ikayat ku ta magaatubang kitam ta ayanin, te awena para la
dumatang na zigat kin. 16 Ammi awek na sangaw makiatubang tekamuy ta
isin na pamurab addet ta sa nedulot ya ngamin pagbalinan na ta pagturay
na Namaratu ewan,” kunna.
17 A sangaw nagibbal ta paginuman na binarayang kapye na nakimallak,
a sangaw negawat na ta ituldu na kiden.
“Ye, sa uminum kanan ta isin, 18 ammi teyak, awek sangaw uminum
ta kumanin abat ta pagayayat tam sangaw ta pagturay Namaratu ewan,”
kunna.
19 Kabalinan na kumanen a nagibbal hapa ta tāhukal na pan kapye na
nakimallak ha. A sangaw ginadgadwa na ya pan en, a nesaned na tekid.
“Kanan muy yan, te panadamdaman muy teyak, te ye-yan ya barikin
nga isagapil ku gafu tekamuy,” kunna.
(Mt 26:20-25; Mk 14:17-21; Jn 13:1-30)
20 A ta nekabalin na nepamuhab da a inibbalan na ha ya paginuman na
binarayang kapye na neatad tekid,
“Ye-yan ya panadamdaman muy ta bagu en tulag na Namaratu tekamuy
gafu ta dagak nga magarut sangaw ta gafu tekamuy. 21 A itta hapa
ta lamesa in ya mangitalaba sangaw teyak, 22 te mappya ta mapapasi
ya Tolayin taga Langit ta kuman na nekari na Namaratu ewan, ammi
kakallak sangaw ya mangitalaba in tentu,” kunna.
23 A nagimpopohutan da hapa am inya panaw tekid ya mangitalaba sangaw
tentu.

Ya Pagingfulfulatan Na Ituldu Na Kiden Ta Pinakadakal Da

24 A sangaw nakidibati hapa ya ituldu kiden ni Hesus, te nagingfulfulatan
da am inya tekid ya pinakadakal da. 25 Ammi nedangagan na kid ni Hesus,
a pake tinabarangan na kid.
“Amu muy ya gagangay na ari na Hentil kiden ta ikwenta da ya iturayan
da kiden ta kuman na tagabu da, a ingagan da hapa ya bari da ta
mangikerutan. 26 Ammi awemuy mina parigan yen kid, te ya kadakalan
muy a magbalin mina ta kaassangan muy ikid na magserbi en tekamuy.
27 Ta kuman na uray na tolay a intu dakdakal ya imatuttuden mangan
ammi ta mangiatubang ta kanan na. Ammi mappya ta iyak ya parigan
muy te itta yak sin tekamuy ta kuman na mangiatubang ta kanan.
28 “Mappya te ikamuy ya kanayun nehulhulun teyak ta ngamin kiden
zigat ken. 29 A ya neatad ni Damakewan teyak ta iturayan ku a yen hapa
ya isipat ku tekamuy, 30 petta ikamuy hapa sangaw ya makiatubang teyak
ta lamesaken ta lugar na pagariyan ku. A magtogkok hapa sangaw ya
tagtakday tekamuy ta kuman na agtogkokan na ari, petta magibbal kam
hapa sangaw ta mafulu duwa kiden tribu na Istralita kiden.

31 “A iko hapa Simon, a dangagam ya ibar ku teko, te pake ikayat ni
Satanas ya mangalap tekamuy, petta paruban na kam sangaw ta kuman
na magsap ta aggik, 32 ammi iko ya pake nepakimallak ku petta awena
mawakay na pangurug mu teyak. Ammi sangaw am nagbabawi kan
ta pagtalekud mu teyak a uffunam hapa ya kabagis mu kiden, petta
magsikan hapa ya pangurug da,” kun ni Hesus te Pedru.
33 “Ay, Afu, aweta ka pagtalekudan maski mehulunak teko mebalud ikid
na mapapasi,” kunna hapa.
34 “Itam sangaw awa kustu ya uhohug ku teko, Pedru,” kunna ha
ni Hesus tentu, “te maski ta awena para la pagtareknay na manuk ta
hiklamin yan a mamillu ka sangaw mangilemad ta pakkamum teyak,”
kunna.
35 A sangaw nagbida ha i Hesus tekid ngamin,
“Tekamuyen immange nangipadangag ta idi ta awemuyen nepagbalun
a itta de ya nagkurangan muy?” kunna.
“Awan O, Afu” kunda hapa.
36-37 “A onay, te itta ya nangikallak tekamuy. Ammi bakkan sangaw ta
kunna ten, te ya uhohug na aglavunen gafu teyak a ‘**Isipat da sangaw ta
dulay kiden na tolay**’, kunna ta surat na en. A gafu ta magdulot hala
sangaw ya nesurat na en a ikatupag da kam hapa sangaw gafu teyak.
A mappya mantu ta ikamuy hapa la sangaw ya makkamu ta ngamin
masapul muy nga pirak ikid na ga-gamit muy kiden. A gafu ta zigat muy
sangaw a pake karkaragatan muy ya kampilan ammi ta ulat muyen,”
kunna.
38 “A itam, Afu, duwa haman ya kampilan mi,” kunda hapa.
“Bakkan na ta yen ya bidan tam,” kunna hapa tekid.

Ya Pakimallak Ni Hesus Ta Bagetay Na Olibo
(Mt 26:36-46; Mk 14:32-42)

39 A ta kabalin na en a imuhet kid ni Hesus ta bali, a umange kid ta
Bagetayen Olibo ta kuman na gagangay ni Hesus ta idi. 40 A ta datang da
ta lugaren nga kanayun nakimallakan na a
“Magyan kanan la sin, a makimallak kanan ta awemuy timuluk ta
mamahpahuba en tekamuy,” kun ni Hesus tekid,
41 kapye na sang imadayu tekid. A sangaw namalentud ta lutak, a nakimal-
lak.
42 “Amang, am mappya ta uray mu a azim haen ya zigatin yan. Ammi
maski kunku a bakkan mina ta yen ya magdulot, te mappya ta ikayat men
ya idulot ku,” kunna ta pakimallak na.
43 A lumattog hapa ya anghel na Namaratu nga nangpasikan tentu. 44 A
gafu ta pake nazigatan a pinasikan na para ya pakimallak na addet ta
neugang ya daga na en, a nagsaddu ta lutak. 45 A tentu en imivwat ta
nakimallakan na en a nagtoli ta ituldu na kiden, ammi nakakasidug kid na
gafu ta pake nabannag kid na ta pagdamdam da tentu.
46 “Anu masidug kanan? Imivwat kanan, a makimallak kam petta
awemuy mina maayayyaw,” kunna hapa tekid.

Ya Paggafut Da Te Hesus
(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Jn 18:1-11)

47 A ta paguhohug para la ni Hesus tekid a dumatang na i Hudasen, a
nehulun hapa tentu ya addu na tolay. A umange i Hudas te Hesus petta
amuyan na mina, 48 ammi ya uhohug ni Hesus tentu a

“Anu haman ta amuyam, Hudas, ya Tolayin taga Langit ta pangitalabam
tentu?” kunna.
49 A ta nepakaita na kahulun ni Hesus ta gafutan da a
“Mappya de, Afu, ta katkattaban mi kid na?” kunda.
50 A ka-ma la kinattab na takdayen ya tagabu na kadakalanen padi, a
newasik na ya takday bangbang na.
51 “Awemuy na!” kunna hapa ni Hesus tekid,
otturu sini-ged na ya bangbang na kinattab da en, a nagmappyan. 52 A
sangaw naguhohug hapa i Hesus ta ange kiden nanggafut tentu.
“Anu, dulayak hud na tolay, petta endak gafutan konsu kampilan ikid
na paluk ta kuman na panggafut muy ta tulisan? 53 Kinanghahaw itta yak
haman tekamuy ta simbaanen nga nangitultuldu, anu bakkan ta yen ya
nanggafutan muy teyak? Ammi gagangay ta ayanin ya oras muy ikid na
oras na pagturay na dulay,” kunna tekid.
54 A ta nepakagafut dan tentu a netugut da neange ta bali na kadakalan
na padi, a tinultulitul na kid ni Pedru. 55 Datang da ta bagaw na bali en a
naghatung kid ta paggukupan da, a nakipagtuttud hapa i Pedru tekid.

Ya Pangilemad Ni Pedru Te Hesus
(Mt 26:69-75; Mk 14:66-72; Jn 18:25-27)

56 A ta pagtuttud para la ni Pedru ta dakar na afuyen a neitan na babbayen
tagabu ta pagtalib na, a pake inita na ta mappya kapye na netuldu ta kadwan
kiden.
“Yeyan hapa ya takday kahulun na ginafut da en,” kunna.
57 Ammi nelemad ni Pedru.
“Awek amu yen O,” kunna.
58 Ammi sangaw ta magananwan a itta hapa ya takday nga nakalasin tentu
a
“Maski iko hapa ya takday,” kunna.
“O iyak hud O,” kunna ha ni Pedru.
59 A sangaw ta pagtalib na kuman na takday oras a pake nepapilit para na
takday ta intu.
“Talaga ta iko hapa ya takday kahulun na, te taga Galileya ka,” kunna.
60 “Atsi O, awek para la aamu yen O!” kunna ha naglemad,
a ka-ma la nagtareknay ya manuk. 61 A nagbalittag na hapa i Hesus nga
imatubang tentu, a yen hapa ya nepakanonot ni Pedru ta uhohug ni Hesus
tentu ta ‘**Mamillu ka mangilemad teyak ta awena para la pagtareknay
na manuk,**’ kunna. 62 A insigida nagtugut i Pedru, a masikan nagtangit.

Ya Pangpabanglu Da Te Hesus
(Mt 26:67,68; Mk 14:65)

63-64 A ya tolay kiden nga naggwardya te Hesus a pināb̄anglu da, te tinap-
panan da ya mata na kiden kapye da pinalpaluk,
“O, ibar mu am inya ya nagpaluk teko, te malalaki ka haman maglavun,”
kunda.
65 A addu para ya inuhohug da tentu ta pamadpadulay da tentu.
66 A ta magkarawanen a nagkakampat ya padi kiden ikid na mangituldu
kiden ta lintig ikid na ngamin kiden kalalaklakayan, a neange da i Hesus ta
atubang na ngamin kiden konsihal petta idarum da. A ya uhohug da te Hesus
a
67 “Am kakurugan ta iko ya Ari en Kristu nga nekari na Namaratu, a ibar
mun,” kunda tentu.
Ammi ya tabbag na en tekid a

“Am ibar ku mina tekamuy a awemuy haman kurugan, 68 a am itta ya
pohut ku tekamuy a awemuy hapa tabbagan. 69 Ammi awena la mabayag
a makipagtuttud ya Tolayin taga Langit ta kanawan na Namaratu ewan
nga Makapangwa ta Ngamin,” kunna tekid.
70 “A ta kuman na ikayat mu uhohugan a iko ya Anak na Namaratu
ewan?” kunda.
“Kakurugan ta iyakin yen,” kunna hapa.
71 “Itan muy yen, masapul hud para ya mangipasikkal ta liwat na, te
ikitanan hapa la ya nakadangag ta uhohug na,” kunda.

23

Ya Pangidarum Da Te Hesus Ta Gubernadoren Taga Roma
(Mt 27:1,2, 11-14; Mk 15:1-5; Jn 18:28-38)

1 A ta nekabalin dan a sa nagtayuk kid, a enda nedarum i Hesus te
Gubernador Pilato.
2 “Ginafut min ya tolayin yan, te sansanatan na ya tolay kiden petta
makitapil kid ta gubyernu. A ibar na hapa ta aweda mina pagan ya bwis
da ta gubyernu na Ari muyen Sisar, yaga ipapilit na hapa ta intu ya netun
na Namaratu ta ari mi,” kunda.
3 A gafu ta kumanen a pinohutan hapa ni Pilato,
“Kurug de ta iko ya ari na Hudyo kiden?” kunna.
“A ikon haman ya nangibar,” kunna hapa ni Hesus.
4 A sangaw naguhohug i Pilato ta Hudyo kiden nga ange nangidarum,
“Ta kuman na uray ku a awan ta gafu na pangidarum muy tentu,”
kunna.
5 Ammi nepapilit da ya nepangidarum da tentu.
“Nangituldu haman ye-yan na tolay ta ngamin paglelehutin abat ta
lugar na Galileya abat ta isin Hudeya, a sansanatan na ya tolay kiden petta
makitapil kid mina ta gubyernu,” kunda.
6 A gafu ta kumanen a pinohutan ni Pilato tekid am taga Galileya i Hesus,
a “**On,**” kunda.
7 “A alapan muy mantu, te iange muy te Gubernador Herud, te intu
haman ya makkamu ta tolay kiden taga Galileya,” kun ni Pilato tekid,
te itta hapa i Gubernador Herud ta ili na Herusalem ta arawin yen.
8 A ta nepangidatang da tentu te Herud a matalakan hapa i Herud, te addu
ya nadangdangag na te Hesus ta idi, a ikayat na hapa itan, talo am itta ya
ipaita ni Hesus tentu ta pakapangwa na. 9 A addu hapa ya pinohutan na
te Hesus, ammi awena pulus tumabbag ni Hesus. 10 A ya pinakadakal na
Hudyo kiden a addu hapa ya binida da ta pangidaruman da tentu, ammi
awan hapa ta netabbag ni Hesus tekid. 11 A gafu ta awena tumabbag a
inuyoyungan ni Herud ikid na suddalu na kiden, a tinapangan da ta addu na
uhohug. A sangaw pinagbarawasi da ta kuman na ari kapye da hala pinatoli
te Pilato.
12 Ta idi a nagkākatupag ig Herud ikid ni Pilato, ammi mappya kid na ta
arawin yen gafu ta azo matupag kid na te Hesus.

Ya Pangipalubus Ni Pilato Ta Pasi Ni Hesus
(Mt 27:15-26; Mk 15:6-15; Jn 18:39—19:16)

13 A ta nepangitoli dan te Hesus te Pilato en a pinagkakampat na ya
pinakadakal na Hudyo kiden petta magbida tekid.
14 “Ye-yan na tolay ya neange muy teyak, te ibar muy haman ta sanatan
na ya kagitta muy kiden petta makitapil kid mina ta gubyernu. Ammi
pinohutan ku ta mappya ta atubang muy, a awan haman ta nadangag ku

ta kuman na pangidaruman muy tentu. 15 Kumanen hapa te Gubernador
Herud, awan kan ta liwat na, a yen ta pinatoli na teyak. Maita muy mantu
ta awan haman ta pangpapasin mi tentu. 16 A mappya mantu ta papaligat
ku la kapyek ibbatan," kun ni Pilato tekid.

17 A ya gagangay da ta idi a pohetan da ya takday mabalud ta kada Pyesta
na Panadamdaman, petta matalakan mina ya Hudyo kiden ta gubyernu ni
Ari en Sisar. A yen ta nebar ni Pilato ta pohetan na mina i Hesus, 18 ammi
bakkan te Hesus ya ikayat da.

"Papasim yana, te Barabas mina ya pohetam," kunda,

19 te ya kinan da en Barabas a nabayag hapa nabalud gafu ta sinanat na ya
tolay kiden petta makitapil kid ta gubyernu, yaga namapasi hapa ta tolay ta
idi. 20 A gafu ta kumanen a nakibida ha i Pilato tekid, pettam onan da mina
ya pangpohet na te Hesus, 21 ammi nafulotan kid nagayag:

"Papasim, pagappam na ta krus," kun na ayag da.

22 "Annun ku hud papasin? Anu hud ya liwat na? Awan haman ta amuk
ta pakapapasi na. A mapmappya ta papaligat ku la kapyek pohetan,"
kunna ha ni Pilato tekid.

23 Ammi kuga nafulotan ha ya tolay kiden nga nagayayag ta masikan, te
ipapilit da ya pasi ni Hesus. 24-25 A gafu ta kumanen a timuluk i Pilato ta
nebar da en, a pinohet na ya nabaluden nga namapasi ikid na nakitapil ta
gubyernu ta idi, a negawat na i Hesus ta tolay kiden petta kwan da ya ikayat
da kwan tentu.

Ya Pagpaappa Da Te Hesus
(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Jn 19:17-27)

26 A ta nepangalap dan te Hesus a neuhet da ta ili, petta pagappan da ta
krus. A tekiden dumayum ta agyan na pagpaappan da tentu a nasimmu da
ya takday lalaki nga nagngagan ta Simon nga taga Sirene, te bagu nagafu ta
takday na bariyo. A simarok mina ta ili, ammi kinalbatan da nga pinagagtu
ta krus ni Hesus. 27 A dumadagdag hapa ya pake addu na tolay kontodu
bābāy nga nakatangtangit ta pagdamdam da te Hesus. 28 A yen ta nagbalittag
i Hesus nga naguhohug tekid.

"Ikamuy bābāy, bakkan mina ta iyak ya tangitān muy, te intu mina
tangitan muy ya bari muy ikid na anak muy. 29 Te dumatang sangaw ya
pake dulay na araw, a ibar da sangaw ta nagāsāt ya bābāy kiden nga awan
naganak ikid na awan kiden ta pasusu. 30 Te sangaw am dumatang na ye-
yen na araw a magayag ya tolay kiden ta bagetay kiden, petta tappanan
da kid mina, 31 te am kumanin ya dumatang ta awanen ta liwat a pake
duldulay para sangaw ya dumatang ta seliwat kiden," kunna.

32 A nepehulun da hapa ya duwa na pake dulay na tolay te Hesus, petta
igindan da i Hesus papasin ta duwa kiden. 33 A tekiden nakadatang ta agyan
na kinan da en Banga na Ulu, a yen ya nagpaappan da tekid ta tallu na krus, a
netunglak da ya kayu en nga nagappan ni Hesus ta naghatan na duwa kiden
nga pake dulay. 34 A ta nepagpaappa da te Hesus a nepakimallak na kid
"**Amang, pakomam kid te aweda amu ya kwan da,**" kunna. A ya suddalu
kiden hapa a nagbabinunutan da ya ga-gamit kiden ni Hesus.

35 A ya kadwan kiden tolay a umatayuk kid la naggiraw ta pinagappa da
kiden, ammi ya pinakadakal da kiden a inuyoyungan da la i Hesus,

"Agu ta intu mina ya mangikerutan ta ikattolay na kiden, ammi ikerutan
nan mina ya bari na en am kurug ta intu ya netun na Namaratu ta
mangikerutan," kunda.

36 A sangaw tumubbat hapa ya suddalu kiden nga nanguyoyung tentu, te
enda negawat ya suka ta inuman na, otturu nebar ta
37 "Ikerutam mina ya barim, te Ari ka haman na Hudyo kiden," kunda
hapa,
38 te dana netun da ya surat ta utun na ulu na en, a "**Ari na Hudyo kiden,**"
kun na suraten.
39 A ya takdayen nga pinagappa da ta hebing ni Hesus a medyo nakaporay
hapa te Hesus;
"Agu ta iko haman ya netun na Namaratu ta mangikerutan? A ikerutam
mantu ya barim ikid na bari mi," kunna tentu.
40 Ammi ya takdayen ta taakub ni Hesus a nagsasitangan na hapa ya
napolu en,
"Anu awem haman mamat ta Namaratu maski ta pasim? 41 Gustu hala
ya pagpapasi da tekita, te inatadan da kita ta kuman na nagliwatan ta,
ammi awan haman ta liwat na tolayin yan," kunna tentu.
42 A sangaw nakimallak hapa te Hesus;
"Ay Hesus, nonotan nak haen, Afu, am nakatogkok kan ta pagariyam,"
kunna.
43 "Kakurugan ya uhohugan ku teko ta mehulun ka hapa sangaw teyak
ta arawin yan ta pake ispot na lugar," kun ni Hesus tentu.

Ya Pasi Ni Hesus
(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Jn 19:28-30)

44 A ta tangngan na araw a nagsugiram na ya ngamin na paglelehut da en
ta kuman na hiklam abat ta tallu na oras, te nagsugiram ya bilag. 45 A ka-ma
la napissang hapa ya zingzingen nga ga-gamit ta umag na simbaan en. 46 A
ta kuman na alas tres ta furab a nagayag i Hesus ta masikan, "**Amang, ikon
la ya makkamu ta kahalwakin,**" kunna. A yen ya nepasi na.
47 A ya kapitan na suddalu nga naggwardya ta pinagappa da kiden a
dinayawan na hapa ya Namaratu gafu ta naita na en. "**Kakurugan kad ta
mappya na tolay yan,**" kunna. 48 A ya tolay kiden nga umange naggiraw, a
nagdamdam kid hapa ta naita da, a napopoyung kid na nagtugut nga magtoli
ta bali da. 49 A ya kofun kiden ni Hesus kontodu bābāy kiden taga Galileya
nga dumagdag tentu ta idi a umatayuk kid la ta sang adayu, a itan da la ya
ngamin nakkwa tentu.

Ya Pangitanam Da Te Hesus
(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Jn 19:38-42)

50-52 A ta nekabalin na pasi ni Hesus a itta ya takday lalaki nga umange
te Pilato, petta adangan na ya bari ni Hesusen. I Hose ya ngagan na, a
taga Arimateya ta lugar na Hudeya. Mappya hapa na tolay, te kurugan na
ya ngamin lintig na Hudyo kiden, yaga nabayag na hapa nangipapa-na ta
Mangikerutanen nga nekari na Namaratu. Intu hapa ya takday konsihal na
Hudyo kiden, ammi awena kumabkabat ta nepangpapasi da te Hesus. 53 A ta
nepangidagut ni Hose ta bari ni Hesus a inulolatan na ta furaw na ulat, kapye
na neange ta pangitanaman na tentu. A netanam na ta kababagu na tanam
nga kinobkob da ta batu ta kuman na kweba, a awan para la ta netanam.
54 Furab ta Byernis ya nepangitanam na tentu, a yen hapa ya pamegafu na
araw na agimmang na Hudyo kiden.
55 A ya bābāy kiden nga dumadagdag te Hesus tentu en nagtugut ta lugar
na Galileya a naita da hapa ya tanam na ikid na nepangpaidda na ta bari
na en. 56 A sangaw nagtugut kid hapa nga dumatang ta bali da, petta

mangiparan kid ta bangog, te iluggud da sangaw ta bari ni Hesus. Ammi nagimmang kid bit ta araw na agimmang, te pangurug da ta lintigen.

24

Ya Bida Na Katolay Ni Hesus (Mt 28:1-10; Mk 16:1-8; Jn 20:1-10)

1 A ta nagkahawan ta Liggu a naggabi ya bābāy kiden nga ange ta agyan
na tanamen, te nehulun da ya bangogen nga neparan da ta bari ni Hesus.
2 Ammi ta datang da ta tanamen a dana naazin ya batu en nga nesalin ta
sasahokan na tanamen. 3 A simarok kid, ammi awan na ya bari ni Hesusen!
4 A gafu ta mapopoyung ya nonot da a umatayuk kid bit la ten, a ka-ma la
itta ya duwa na lalaki nga pake magdakar ya barawasi da, a nagtayuk kid ta
hebing ta bābāy kiden. 5 Alistu nagtakab ya bābāy kiden ta talaw da tekid, a
sangaw naguhohug ya duwa kiden tekid,

"Anu haman ta apagan muy ya natolay ta tanamin, 6 Awemuy de
manonot ya nebar na en tekamuy ta nepagyan na en tekamuy ta iten
Galileya?

7 'Mappya ta megawat ya Tolayin taga Langit ta awan kiden mangurug
ta Namaratu petta pagappan da ta krus, ammi matolay hala sangaw ta
mekatallu en araw,' kunna paen tekamuy," kunda tekid.

8 A yen hapa ya nepakanonot na bābāy kiden ta uhohug ni Hesus.

9 A gafu ta kumanen a nagtugut kid, a enda nepadangag ya naita da ikid na
nadangag da ta mafulu takday turin ni Hesus kontodu kadwan kiden ituldu
na. 10 I Mariya taga Magdala, ikid ni Yohana, ikid ni Mariya nga hina ni
Santiago, ikid na kadwan kiden sakā bābāy da, a yen kid ya umange nangibar
ta turin kiden. 11 Ammi aweda haman kinurug ya uhohug na bābāy kiden, te
pahig da ta tulad. 12 Ammi te Pedru a alistu imikkat, a bumilag ta agyan na
tanamen. Datang na ta tanamen a simisirib ta umag, a naita na ya ga-gamit
kiden nga nefutefut ta bari ni Hesusen, ammi awan ya bari na en. A sangaw
nagtugut hapa nga dumatang ta bali na, te napopoyung hapa gafu ta awan
na ya bari ni Hesus.

Ya Pakipaita Ni Hesus Ta Duwa Kiden (Mk 16:12,13)

13 A ta araw na katolay ni Hesus a gimanwat hapa ya duwa na ituldu na ta
ili na Herusalem, te ange kid ta iten Emawas, a kuman na mafulu takday
kilumetru ya kadayu na. 14 A nakatugtugut kid la nagbida, te bibidan da
ya nakkwa te Hesus ta ili na Herusalem. 15 A tekid para la nakatugtugut
nagbida ikid na nagimpopohut a ka-ma la nakihebing i Hesus tekid, 16 a naita
da ammi pahig da ta bakkan ta intu.

17 "Anu hud ya kuga bidan muy ta pakatugtugut muy ta dalanin," kunna
tekid.

A nagtayuk kid la ten nagdamdam. 18 Klopas ya ngagan na takdayen, a intu
ya tumabbag ta nebar ni Hesus,

"Anu, iko la tatakday ya awan para la nakadangag ta iningwa da en ta ili
na Herusalem ta takdayen araw?" kunna te Hesus.

19 "Anu hud ya iningwa da?" kunna hapa ni Hesus tekid.

"A ya iningwa da en te Hesus nga taga Nasaret," kunda ha, "te amu
haman na Namaratu ikid na ngamin tolay ta intu ya kasikanan na
aglavun, te masikan ya ngamin tarabaku na ikid na uhohug na. 20 Ammi
kadulayan na te ya pinakadakal tam kiden a nepagafut da haman, a

sangaw nedarum da ta taga Roma kiden nga mangibbal tekitam, petta papasin da, a pinagappa da ta kayu. 21 Nekatalak mi ta intu ya mangikerutan
tekitam nga Istralita, ammi awan na, te arawin yan haman ya mekatallu
araw abat ta pasi na en.
22 "Ammi kuman na nakagtut kami hapa gafu ta bida na kadwan kiden
kahulun mi nga bābāy, te umange kid kan ta tanam na en ta nagkarawanen, 23 a awan kan na ya bari na en. Ammi intu kan naita da ya anghel
kiden na Namaratu, a nebar kan na anghelen ta natolay hala i Hesusen.
24 A yen ta umange ya kadwan kiden kahulun mi nga lalaki ta tanam na
en, petta pasikkalan da mina ya uhohug na bābāy kiden. A kustu kad ya
uhohug da, te aweda kan naita ya bari na en," kunda te Hesus.
25 A ya uhohug hapa ni Hesus tekid a,
"Anu kuga makilavun kam? A anu hapa ya kabakka na nonot muy ta
awemuy kurugan ya nesurat na aglavun kiden? 26 Te gagangay haman
ta neattam na Mangikerutanen ya nepagpapasi da tentu kapye na hala
matolay, petta mesaad ta pagariyan na," kunna tekid.
27 A sangaw pake nepasikkal na tekid ya ngamin nesurat nig mina Moses
ikid na aglavun kiden ta palungu na araw, a netuldu na tekid ya uhohug na
aglavun kiden, te dana linavun da ya ngamin dumatang tentu ta awena en
para la pakeanak.
28 A sangaw nakaabikan kid na ta babali kiden nga datangan na duwa
kiden, a kuman na magtalib mina i Hesus, 29 ammi ginamman na duwa
kiden.
"Magyan ka la bit tekami te furab na, magge hiklam na," kunda tentu,
ammi aweda para la amu ta intu. A gafu ta kumanen a sakā nehulun
hapa tekid ta nagdulotan da en. 30 A tekiden nagaatubang ta pamurab da
a nangalap i Hesus ta pan kapye na nepakimallak, a sangaw ginadgadwa na
hapa ta duwa kiden. 31 A ta nepangigawat na ta pan tekid a nagdakar ya
mata da, a amu dan ta intu, ammi ta nepakaita da tentu a limitap hapa, a
awedan naita.
32 "Anggem ta kuman na naglampaw ya nonot ta tentu en naguhohug
tekita ta dalanen ta nepagsaned na ta surat kiden," kunda.
33 A gafu ta kumanen a imikkat kid ta namuraban da en, a nagtugut kid, te
manoli kid na ta ili na Herusalem. A ta datang da ten a nadatangan da nagaammung ya mafulu takday ituldu ni Hesus ikid na kadwan kiden nedagga
tekid. 34 A tekiden simarok ta agyan na kahulun da kiden nagaammung a
"O, matolay kad i Afu, a nakipaita kan te Simonin," kun na nagaammung
kiden tekid.
35 A yen hapa ya nepangibida na duwa kiden ta naita dan hapa ta dalanen;
"A tentu en nanggadwa ta panen a naita min ta intu," kunda.

Ya Pakipaita Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden (Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Jn 20:19-23)

36 A tekid para la nagbabida a ka-ma la nakipaita i Hesus ta tātangngan da a
nakikumusta hapa tekid, 37 ammi sa nakagtut kid ta talaw da tentu te pahig
da ta datay.
38 "Anu haman ta magtalaw kam? Kuman na awemuy ikayat mangurug
ta matolayak. 39 Itan muy haman ya kamat ku kidin ikid na takkik kidin
awa iyaken hala yan. Maski si-gedan dak petta amu muy, te awan haman
ta bilsag ikid na tulang na datay ta kuman na barikin," kunna tekid.
40 A pake nepaita na ya gafan na lansa kiden ta kamat na kiden ikid na
takki na kiden. 41 A matalak kid mina ta matolay, ammi intu nonotan da am

had kunna matolay, a yen ta aweda para la pake kurugan. A gafu ta kumanen
a nagadang i Hesus ta kanan na tekid;
"Awan hud ta kanan muy sin? te manganak mina," kunna.
42 A inatadan da mantu ta bilsag na ikan nga inasal da, 43 a kinan na hapa ta
nagaatubangan da. 44 A sangaw nagbida ha tekid,
"Dana nebar ku haman tekamuy ta magdulot hala sangaw teyak ya
ngamin kiden nabida da ta lebru na kansyon kiden ikid na surat kiden ni
Moses ikid na aglavun kiden," kunna.
45 A pake netuldu na ya surat kiden tekid, petta maawatan da.
46 "Kumanen ya nesurat ta palungu araw petta amu muy mina ta mazi-
gatan ikid na mapapasi ya Mangikerutanen tekamuy, kapye na matolay
ta mekatallu na araw. 47 Yaga nesurat da hapa ta mepadangag mina ya
ngagan na en ta ngamin tolay, petta magbabawi kid mina ta liwat da, a
pakoman na kid hapa na Namaratu. A mappya mantu ta yen ya ipadangag
muy ta ili na Herusalem, kapye muy ipadangag ta ngamin kiden lugar abat
ta ngamin paglelehutin. 48 A ikamuy hapa ya makkamu mangipasikkal
ta isin na damag, 49 te doban ku hala sangaw ya Kahalwa na Namaratu
tekamuy ta kuman na nekari ni Damaken tekamuy, petta mapasinapān
kam ta kasikan na Kahalwa na en. Ammi mappya ta magyan kam la bit ta
ili in yan nga magindag ta iange na," kunna tekid.

Ya Netattullu Ni Hesus Ta Langit (Mk 16:19-20; Tur 1:9-11)

50 A ta nekabalin na en a pinohet na kid bit ni Hesus ta ili en. A tekid
nakadatang ta ili na Betanya a neta-gay na ya kamat na kiden, a pinasinapan
na kid. 51 A tentu en nabalin nangpasinap tekid a yen hapa ya nepagtugut na
en tekid, te timullu ta langit, 52 a namalentud kid hapa nangdayaw tentu.
A gafu ta kumanen a nagtugut kid hapa setalak, a nagtoli kid ta ili na
Herusalem. 53 A kanayun itta kid ta umag na simbaan na Hudyo kiden nga
makimalmallak ikid na magdaydayaw ta Namaratu.

Ya Nesurat Ni Hwan Gafu Te Hesus Kristu

Ya Gafu Na Suratin Yan

A ya ngagan na nagsuraten ta isin na surat a Hwan nga anak ni Zibadeyu, a ya ngagan na hina na a Salome. A ta nepagsimmu ni Hesus te Hwan a uffunan na ya dama na ikid na kabagis na en Santiago, te magpakappya kid ta tahukul da, te dumatahukul kid ta ikan. A ta nepakaita ni Hesus ta duwa kiden a pinadagdag na kid hapa, a nagtugutan da mantu ya tahukul da kiden kontodu dama da en, te nagbalin kid na ta ituldu ni Hesus.

I Hwan ya pake abikan te Hesus, te maski awena netun ya ngagan na ta surat na in a kanayun ibar na ta intu ya pake iddukan ni Hesus. A ta nepagappa ni Hesus ta krus a iniddungan na ya hina na en nga nakihebing te Hwan, a ya nebar na te Hwan gafu ta hina na en a "Aleng, ikwentam na te hinam," kunna (itam Hwan 19:27). A yen kan hapa ya nepangalap ni Hwan ta hina ni Hesus ta bali na. A ya nesurat mantu ni Hwan gafu te Hesus a intu yan:

Ya Uhohugen Nga Negitta Ta Tolay

1 A ta pake gafgafu na ngamin a dana ittan ya nagngaganen ta "**Uhohug na Namaratu**". A sigida itta ta hebing na Namaratu nga nakibidan tentu, te nesipat hapa ta kadyos na Namaratu. 2 A maski addet ta pake kaatubangan na ngamin kiden napadday a intu hala ya kahulun na Namaratu, 3 ammi ta nekapadday da en a ya nagngaganen ta "**Uhohug**" ya pinagpadday na Namaratu tekid, a awan mina ta napadday tekid am bakkan ta intu ya namadday tekid ngamin.

4 A awan mina ta matolay ta ngamin kiden napadday am bakkan ta intu ya pagafun na angat da. A ya angaten nga nagafu tentu a kuman na zilag ta nonot na tolay kiden, petta amu da ya ngamin katunungan. 5 Ammi nagsugiram garay ya nonot da gafu ta pagtalekud da ta katunungan. Ammi magdakar la magdakar ya kuman na zilag, te pagdakaran na la ya sugiram ta nonot na tolay kiden, te awena magamma na sugiram ya dakar na en.

6-7 A itta hapa ya takday lalaki nga nagngagan te Hwan nga umange nangipadangag ta tolay kiden, te intu ya dinob na Namaratu, petta ipasikkal na tekid ya "**Uhohugen**" nga mangpadakar ta kuman na zilag, petta kurugan da mina gafu ta pangipasikkal na en tekid. 8 A bakkan mantu te Hwan ya kuman na zilag am awa intu hud la ya nangipasikkal.

9 A ya "**Uhohugen**" mantu ya zilagen nga kakurugan, te pagdakaran na ya nonot na ngamin tolay, a lumattog na hapa ta paglelehutin. 10 Ammi dana ittan ta paglelehutin, te intu haman ya namaddayen ta ngamin, kontodu tolay kiden. Ammi maski kunna ten a aweda haman amu ya namaddayen tekid. 11 A tentu en dumatang ta agyan na tolay na kiden a aweda haman pinagdulot. 12 Ammi ya kadwan kiden nga nagpadulot tentu a yen kid ya pinagbalin na Namaratu ta ānāk na kiden gafu ta pangikatalak da tentu. 13 A kuman na nauli kid mantu neanak, ammi bakkan ta kuman na gagangay na tolay meanak, te nauli kid neanak ta pakapangwa na Namaratu ewan.

14 Ya ikayat ku mantu uhohugan tekamuy a ya nagngaganen ta "**Uhohug na Namaratu**" a nagbalin hala ta tolay, a nakipagyan tekami, a sigida nangikallak hapa, ikid na nangituldu ta kakurugan. A gafu ta pake nabilbig mi ya pakedayawan na en, a yen ya nangilasinan mi ta intu hala ya Anak na

Namaratu ewan. 15 A intu hala en ya netuldu ni Hwan ta tolay kiden, te ya
pake neayag na tekid a
"Ye ye-yan ya nabidaken tekamuy nga umange sangaw ta gafan ku, te
pumatalin sangaw teyak. A pake atata-nang ammi teyak, te dana ittan ta
aweken para la nekeanak", kunna.
16 A gafu ta pake dakal ya allak na tekitam tolay a sa napasinapan kitam
ta addu na bendisyon nga nagafu tentu, te daggan na la daggan ya allak
na tekitam. 17 Te maski am amu tam ya lintig kiden na Namaratu nga
nesirak ni mina Moses tekitam a amu tam ya allak na tekitam ikid na ngamin
kakurugan gafu ta ange ni Hesus Kristu. 18 Te addet ta ayanin a awan pulus
ta tolay nga nakaita ta Namaratu ewan, ammi ya mementu en anak na nga
negitta tentu a intu ya nangipakamu ta Dama na ewan tekitam, te pake
abikan tentu.

Ya Nepadangag Ni Hwan Gafu Te Hesus Kristu

19 A gafu ta pangipadangag ni Hwan a nangidob hapa ya Hudyo kiden
taga Herusalem ta kadwan kiden padi da ikid na kauffunan da kiden nga
magLebi, petta imbestigaran da i Hwan. A ya uhohug da tentu a
"Ikayat mi damagan am anu ya katolay mu, iko de ya Mangikerutan nga
dana nebar na Namaratu ewan?" kunda tentu.
20 A awena nelemad, te pake nebar na ta "**Bakkan ta iyak ya
Mangikerutan,**" kunna.
21 "A anu mantu ya katolay mu? Iko de i mina Eliyasen nga magtoli kan
ta lutakin," kunda ha.
A "Bakkan," kunna hapa.
"A iko mantu de ya takdayen paguhohugan na Namaratu nga nebar ni
mina Moses?" kunda,
a "Bakkan," kunna ha.
22 "A ibar mu mantu am inya ka, petta itta ya itabbag mi ta nangidob
kiden tekami. Anu hud ya katolay mu?" kunda.
23 "A iyak ya makāngaral nga dana binida ni mina Isayasen ta surat
na en, te iyak ya nebar na en nga magayayag ta lugarin yan nga awan
ta kapkappyan. A ya nesurat na en nga uhohug ku tekamuy a yen ya
ipadangag kun tekamuy.
'**Pakappyan muy ya angen na Dafu tamewan petta meparan kanan
ta ange na tekamuy,**' kunku tekamuy," kunna.
24 A ya kadwan kiden nedob tentu a Pariseyu kid. 25 A ya pohut da en hapa
tentu a
"Am bakkan ta iko ya Mangikerutan, ono Eliyas, ono paguhohugan
na Namaratu nga binida ni mina Moses a anu kawagan na mantu ta
mangzigut ka ta tolay kidin?" kunda.
26 A ya tabbag ni Hwan a
"Itta yak sin nga mangzigut tekamuy ta danum, te itta haman ya
makikihkihu tekamuy nga awemuy para la amu. 27 Intu hala ya kinan ken
nga pumatalin teyak. A awek hapa megitta nga makitagabu tentu, te pake
atata-nang ammi teyak," kunna.
28 A nakkwa ye-yen ta lugar na Betanya ta dammang na karayan na
Hurdan, te yen ya nangzigutan ni Hwan ta tolay kiden.

Ya Kalneru Na Namaratu Nga Meatang Ta Liwat

29 A ta pagtalib na araw a naita ni Hwan i Hesus nga umab-abikan tentu, a
netuldu na hapa ta tolay kiden;

"Itan muy, ye-yan na tolay ya iatang na Namaratu ta kuman na kalneru
muy kiden, te intu hala sangaw mangikaru ta liwat na ngamin tolay ta
paglelehutin. 30 A intu hala ya nabidaken tekamuy, te
'Itta sangaw ya umange ta gafan ku nga pumatalin teyak. A pake atata-
nang ammi teyak, te dana ittan ta aweken para la nekeanak,' kunku.
31 Ammi ta kuman na iyak ta idi a awek para la pake amu ya pumatalinen
teyak, ammi immange yak ta isin nga mangzigut ta tolay kidin nga
Istralita, te iparan ku kid ta ange na, petta am ittan a amu da sangaw,"
kunna.
32 A pake nepasikkal para ni Hwan ya naita na,
"Naitak ya Kahalwa na Namaratu nga umakban tentu ta nepangzigut ku
tentu, te nagafu haman ta langitewan ta kuman na pagsunak na kalapati,
a nagintak la tentu. 33 A awek mina amu ta intu ya Mangikerutan nga dana
nebar na Namaratu ta dadagkal tam kiden, ammi nanonot ku ya uhohug
na Namaratu ta pangidob na en teyak, te ya nebar na a
'**Maitam sangaw ya takday tolay nga pagintakān na Kahalwakin,
a intu sangaw ya mangpasinap ta tolay kiden ta Kahalwa na
Namaratu,**' kunna teyak.
34 A gafu ta naitak ya nebar na en teyak a napasikkal kun ta intu hala ya
Anak na Namaratu ewan," kunna.

Ya Napolu Kiden Ituldu Ni Hesus

35 A ta pagtalib ha na araw a gitayukan la ig Hwan ikid na duwa na ituldu
na kiden, 36 a naita na i Hesus ta pagtalib na en tekid, a netuldu na tekid.
"Yo ewan ya Kalneru na Namaratu nga mesagapil sangaw ta tolay
kiden," kunna ta kahebing na kiden.
37 A ta pakadangag na duwa kiden ta nebar na en a nagtugutan da i Hwan,
te dumagdag kid na te Hesus. 38 A ta nepaglipay ni Hesus a naita na ya duwa
kiden dumagdag tentu, a kinabida na kid.
"Itta de ya ikayat muy teyak?" kunna tekid.
"Mistro, ikayat mi la dangagan am had ya pagyanam," kunda.
39 "A mehulun kanan mantu petta itan muy," kunna hapa.
A nehulun kid mantu tentu, a naita da ya pagyanan na, a nagammak kid
hapa tentu, te kuman na alas kwatro ta furab. 40 Andres ya ngagan na takday
na duwa kiden, a itta hapa ya kabagis na nga nagngagan ta Simon, ammi
Pedru ya agngilinan da tentu. 41 A enna mantu inapag ni Andres. A ta
nepakaapag na tentu a
"O, Simon, ittan hala ya Messayasen nga dana nebar na Namaratu
tekitam, te nesimmun min," kunna.
(Ya ikayat na uhohugan na "Messayas" nga kinan na, a "Mangikerutan".)
42 A enna mantu netulud i Simon ta agyan ni Hesus. A pake aitan na bit ni
Hesus kapye na kinabida.
"Iko mantu i Simon nga anak ni Hwan, ammi magngagan ka sangaw te
Sepas," kunna.
(A ya ngagan na en Sepas a intu hala Pedru ta aguhohug na Giregu, ammi ya
ikayat na uhohugan tekitam a "Batu".)

Ya Pagpadagdag Ni Hesus Teg Felipe Ikid Ni Natanyel

43 A ta pagtalib ha na araw a nakanonot i Hesus nga ange ta lugar na
Galileya, a nesimmun na hapa i Felipe ta dalan. "**Dumagdag kan la teyak
petta ituldu ta ka,**" kun ni Hesus tentu, a dumagdag la hapa. 44 Intu lugar
ni Felipe ya ili na Betsayda ta lugar na Galileya, a yen hapa ya nagafun ni
Andres ikid ni Pedru. 45 A sangaw enna inapag ni Felipe i Natanyel.

“O Natanyel, ittan hala ya Messayasen nga binida nig mina Moses ta lintig na kiden ikid na aglavun kiden na Namaratu ta surat da kiden, te naita min. Intu hala i Hesus nga taga ili na Nasaret nga anak ni Hose en,” kunna te Natanyel.

46 Ammi ya tabbag ni Natanyel a

“Taga Nasaret? Itta hud ya nagafu ten nga kappyanan tam?” kunna.

“A em la itan,” kunna ha ni Felipe tentu.

47 A ta nepakaita ni Hesus teg Natanyel nga umab-abikan tentu a

“Itta mantu in ya Istralita nga kakurugan; awan kad ta pakaladdudan na,” kun ni Hesus te Natanyel.

48 “Anu hud ya pakkamum teyak?” kunna hapa.

“On, te ta awena para la nepagayag ni Felipe teko a dana naita ta ka ta balimen nga imatuttud ta addun na kayu na higos,” kunna ha ni Hesus.

49 “Ay, Afu, kakurugan mantu ta iko ya Anak na Namaratu ewan, ikid na Ari na Istralita kiden nga dana nebar na tekami,” kunna hapa tentu.

50 A ya tabbag ni Hesus tentu a

“Anu? Alistu kan de mangurug gafu ta inuhohug ken la teko nga naita ta ka ta addun na kayu na higos? Pake dakdakal sangaw ya maitam ammi ta isin. 51 A ya pake ibar ku tekamuy ngamin a maita muy sangaw ta nahukatan na ya langitewan gafu ta Tolayin Taga Langit, te iyak hapa la ya addanen nga tinarinap ni mina Hakoben nga imunekan na anghel kiden ta agyan na Namaratu, ikid na dimagutan da ta lutakin,” kunna.

2

Ya Boda Ta Ili Na Kana

1 A ta nepagpasa na dwangagaw itta ya boda ta ili na Kana ta lugar na Galileya. Dana ittan ten ya hina ni Hesus, 2 a sangaw nagawi hapa ig Hesus ikid na ituldu na kiden ta boda en. 3 A ta nekaafut na inuman na nakibodan kiden a enna nebar na hina ni Hesus tentu;

“Aleng, manguffun ka haen, te awan na ta inuman da nga binarayang,” kunna.

4 “Mappya, Ina, ta awenak la ituldu ta tarabakuk, te awan hud para ya araw na pakkamuk ta patarabaku ni Damakewan teyak?” kunna.

5 A gafu ta kumanen umange maguhohug i hina na en ta tagabu kiden nga mangiparan ta kanan,

“Am itta ya ibar na sangaw tekamuy a kwan muy la,” kunna tekid.

6 A dana netabnak da ten ya annam na angāng nga magserbi ta Hudyo kiden ta pangbaggaw da ta dulayen tekid. A ya makarga na tagtakday a dwafulu na galon, ammi ta kadwan a tallufulu na galon. 7 A ya uhohug ni Hesus ta tagabu kiden a

“**Pannun muy ya angā**ng **kidina ta danum,**” kunna, a pinannu da kid abat ta bibig da.

8 “Aran, takday tekamuy ya magsiruk, te em bit pakakkap ta dafu na boda in,” kunna ha ni Hesus.

A ta nepagsiruk na takday a enna nepakakkap. 9 A ta nepakakakkap na dafu na boda en a binarayang na, te nagbalin ya danumen ta binarayang. Ammi awena amu am had ya nagafun na binarayangen, te intu la nakkamu ya nangiparan kiden. A gafu ta kumanen a inayagan na ya lalaki en magboda, te pahig na ta intu ya nangiuhet ta binarayangen.

10 “Anu haman ta neappiyam ya mappya en binarayang abat ta ayanin?
Te gagangay ta meunnan bit mina ya mappya en, a sangaw am nakainum
na ya tolay kiden a yen mina ya pangiuhet muy ta matabeng,” kunna.
11 A ye-yen ya napolu en pakaitan nga nehuga ni Hesus ta neange na en ta
ili na Kana ta lugar na Galileya, petta maita da ya pakapangwa na. A pake
nangurug na hapa ya ituldu na kiden tentu. 12 A ta kabalinan na boda en a
nagtatugut ig Hesus kontodu hina na, ikid na wāgi na kiden, ikid na ituldu
na kiden, te kumin kid ta ili na Kapernayum, a yen bit la ya nagyanan da ta
mangananwan.

Ya Pagporay Ni Hesus Ta Naglaku Kiden

13 A sangaw tanagay na hapa ya Pyesta na Simana na Hudyo kiden ta ili na
Herusalem, a umange hapa ig Hesus. 14 A ta datang da ta ili en a simarok
hapa i Hesus ta nagingumag na bagaw na simbaanen, a neddatangan na
ya addu na maglaku ta baka ikid na kalneru ikid na kalapati, te yen kid
ya iatang na tolay kiden ta simbaanen. A itta hapa ya magitali kiden ta
pirak nga gitogkokan ta nagitalin da. 15 A nangalap mantu i Hesus ta lubid
kapye na pinadday ta pagpaligat na, a yen ya nepangpohet na tekid ngamin
ta bagaw na simbaanen kontodu ilaku da kiden. A pinagsikig na para ya
lamesa na nagitali kiden ta pirak petta meburud ya pirak da kiden. 16 A ya
uhohug na ta naglaku kiden ta kalapati a
“Iuhet muy yeyan kid, te awemuy la igitta ya bali ni Damakewan ta
kuman na aglakun,” kunna.
17 A gafu ta poray na en ta naglaku kiden a yen ya nakanonotan na ituldu
na kiden ta takday uhohug nga dana nesurat ta Bibliya na Hudyo kiden ta
pake nabayag na araw, te ya uhohug na suraten a
“**Pekavut nak sangaw, Afu, na pangahuguk ta balimen,**” kunna.
18 Ammi ya uhohug na pinakadakal na Hudyo kiden tentu a
“Itta hud ya mabalim nga neatad na Namaratu ta tinarabakum ta
isin? Am kumanin ya kwam a itan mi mantu ya pakapangwam petta
mepasikkal hala ya mabalim ta isin,” kunda.
19 A ya tabbag na hapa tekid a
“Maski am perdin muy ye-yan na bali na Namaratu a patayukan ku hala
sangaw ta las-ud na talluhaw,” kunna.
20 “A had kukum hud mapatayuk ta talluhaw, bakawa appatafulu an-
nam na darun ya nepakapatayuk na ta idi?” kunda hapa.
21 Ammi takwan ya ikayat na uhohugan ni Hesus, te ya bali na Namaratu nga
nebar na tekid a bari na en hapa la, te kurug ta pinapasi da, 22 ammi natolay
hala ta mekatallu na araw. A yen hapa ya nepakanonot na ituldu na kiden
ta isin na uhohug ni Hesus ta umag na simbaanen. A yen ya nangurugan da
ta intu hala ya nebida ta Bibliya na Hudyo kiden.

Ya Bida Ni Hesus Ikid Ni Nikodemu

23 A ta ketta para la ni Hesus ta ili na Herusalem ta Pyesta na Simana na
Hudyo kiden a nangurug kan ya addu na tolay tentu gafu ta naita da ya
pakapangwa na en nga nehuga na ta kadwan kiden tolay. 24 Ammi te Hesus,
a awena nekatalak ya nangurug tentu, te dana amu na ya nonot da. 25 A
maski awan ta mangibar tentu ta tolay a dana amu na hala ya ngamin kiden
nonot na tolay.

3

1 A itta hapa ten ya takday laklakay nga nagngagan ta Nikodemu, a intu
hapa ya takday Pariseyu nga pinakadakal na Hudyo kiden. 2 A umange hapa

ya laklakayen ta agyan ni Hesus ta hiklam, te makibida tentu. A ya nebar na a
"Mistro, amu mi ta iko ya mangituldu nga dinob na Namaratu ewan, te awan mina ta pakapangwam ta kuman na naita mi en teko am bakkan ta Namaratu ya manguffun teko," kunna.
3 A ya tabbag hapa ni Hesus a
"Pake ibar ku teko ta awan sangaw ta mesipat ta pangikerutan na Namaratu ewan am awena bit mauli meanak," kunna.
4 "Asakay, had kukunna meanak na tolay am laklakay na? Makatoli hud para ta sirat na hina na en petta mapidwa meanak?" kunna hapa ni Nikodemu tentu.
5 A ya tabbag ha ni Hesus a
"Pake ibar ku hala teko ta awan pulus ta mesipat ta pangikerutan na Namaratu ewan am awena bit mauli meanak gafu ta pakapangwa na Kahalwa na Namaratu ta pagzigut na ta danum. 6 Te ya neanak na tolay a mesigud la tentu ya gagangay na tolay, ammi ya nauli neanak ta pakapangwa na Kahalwa na Namaratu a megitta hapa ta gagangay na Kahalwa en. 7 A awem mina pahig am had kukunna makkwa na nebar ken teko nga mauli ka mina meanak, te intu mina pagnonotam ya angarigan na paddad. 8 Te ya gagangay na paddad a ange hala ta gagangay eyan na, a awem amu am had ya namegafwanan na ikid na pagdulotan na, ammi madangag mu hala. A kumanen hapa ta tolayen nga nauli neanak ta pakapangwa na Kahalwa na Namaratu," kunna.
9 "Onay, ammi awek para manonot am had kukunna makkwa," kunna hapa ni Nikodemu.
10 A ya uhohug ha ni Hesus tentu a
"Anu iko haman ya kadakalanen na mangituldu nga Istralita, a awem amu ya inuhohug ken teko? 11 Pake ibar ku ha teko ta intu la bidan mi tekamuy ya amu mi ikid na naita mi, ammi awemuy haman dangdangagan ya pasikkal mi tekamuy. 12 A am awemuy la kurugan ya nabidak tekamuy nga malogon maita ta lutakin a had kukummuy mantu mangurug am intu sangaw bidan ku tekamuy ya awemuy maita ta langitewan? 13 A gafu ta awan ta nakaange ta langitewan nga nakaita ta makkwa ten a awan mantu ta takwan na makabida ta makkwa ten am bakkan la ta nagafu en ta langit. A intu hala ya Tolayin Taga Langit, 14 ammi mappya ta mebesin hapa sangaw ta kayu ta kuman na sinang ulagen nga nebesin ni mina Mosesen ta kayu ta agyan na kalafukanen, 15 petta maski am inya sangaw ya mangikatalak tentu a maatadan sangaw ta magnayun na angat gafu tentu." kunna.

Ya Gafu Na Ange Na Anak Na Namaratu

16 A pake dakal mantu ya idduk na Namaratu ewan ta ngamin kiden tolay ta paglelehutin, te netuluk na ta masi ya mementu en anak na gafu ta liwat tam kiden, petta am ikatalak tam a awetam sangaw melogot am awa maatadan kitam hud la ta magnayun na angat. 17 A bakkan mantu ta yen ya nepangidob na ta Anak na petta ibar na ya pama-gang na ta tolay kiden, am awa petta mekerutan kid hud la gafu ta pasi na Anak na en. 18 A maski am inya mantu ya mangikatalak tentu a awena sangaw medarum ta atubang na Namaratu ewan, ammi ta awanen mangikatalak tentu a dana nekari ya pakedarum na, gafu ta awena haman nekatalak ya mementu en Anak na. 19 A yen ya gafu na pakedaruman na tolay te lumattog na ya negitta en ta zilag nga mangpadakar ta nonot na tolay kiden, ammi nekatupag da

haman, te pake nekayat da hud la ya sugiram ammi ta dakaren, te dulay haman ya tarabaku da. 20 Te ya ngamin kiden mangwa ta dulay a ikatupag da ya dakar, a palanan da la, te aweda ikayat ta maita ya tarabakun da talo am mapaliwatan ya nonot da. 21 Ammi ya mangwa ta katunungan a sarukusukan na la ya dakar, petta mepasikkal ya pangurug na ta pakkwa na Namaratu tentu.

Ya Nagingunnan La Te Hesus

22 A ta nekabalin nig Hesus ikid ni Nikodemu nga nagbida a nagtugut ig Hesus ikid na ituldu na kiden, te umange kid ta kadwan kiden babali ta lugar na Hudeya. A medyo nabayag kid hapa ten nga mangzigut ta nagbabawi kiden ta liwat da. 23-24 Ammi te Hwan, ta awena en para la nekebalud, a itta para la ta iten Enon nga abikan ta Salim nga nangzigut ta umange kiden tentu, te alawa hapa ya danum ten.

25 A sangaw itta ya takday Hudyo nga nakidibati ta ituldu kiden ni Hwan, te intu nakidibatin da am had sin ya mapmappya ta pangzigut ni Hwan ikid nig Hesus. 26 A yen ta nagtoli ya ituldu na kiden tentu, te pohutan da hapa tentu.

"Mistro," kunda te Hwan, "Anu hud ya uray mu ta umangen nagpazigut teko ta dammang na Karayan na Hurdan? Iko paen ya nangipasikkal tentu, a ta ayanin intun ya mangzigut, a intu hapa ya eyan na ngamin tolay," kunda.

27 A ya tabbag ni Hwan tekid a

"Bay-an muy la, te bakkan mina ta intu ya eyan na tolay kiden am awena uray na Namaratu. 28 Ikamuy haman ya nakadangag ta inuhohug ken, te '**Bakkan la ta iyak ya Mangikerutan,**' kunku haman, te iyak la ya pinapolu na Namaratu nga ange nangipadangag tentu. 29 A intu mina pagnonotan muy ya keangarigan na magboda, te ya lalaki en ya ange mangalap ta babbayen. Ammi ya kahulun na en nga nangpili ta atawa na a indagan na la ya pangdayaw na lalaki en ta atawa na en, a pake matalakan hapa am madangag na. A kumanen hapa teyak, te nagdulot na ya talak ku, 30 te mappya ta intu ya imutun a iyak ya imakban," kunna.

I Hesus Ya Nagafu Ta Utun

31 A ya nagafu en mantu ta utun ya pake atata-nang ammi ta ngamin, ammi ya taga lutakin a intu la amu na ikid na bidan na ya makkwa ta agyan na lutakin. Ya taga langitewan mantu ya pake atata-nang ammi ta ngamin, 32 a intu bidan na ya naita na ikid na nadangag na ta Namaratu ewan. Ammi maski kunna ten a kuman na awan ta mangurug ta ipadangag na. 33 Ammi am itta ya mangurug tentu a ipasikkal na ta kakurugan ya Namaratu ewan, 34 te ya nagafu en ta langitewan nga dinob na Namaratu a intu ya mangiuhohug ta uhohug na en, te pake napasinapan ta mappya ta Kahalwa na Namaratu. 35 Namaratu hapa la ya Dama na dinob na en, a pake iddukan na, te Anak na. A pinatudunan na petta intu hala ya makkamu ta ngamin. 36 A ya mangurug mantu ta Anak na Namaratu ewan a ittan ya angat na nga magnayun. Ammi ya awanen mangurug ta Anak na a awena sangaw mesipat ta angat na, te itta para la ya pagporay na Namaratu tentu.

4

Ya Babbayen Taga Samariya Nga Nesimmu Ni Hesus

1 A sangaw gafu ta pake imaddun ya zinigut nig Hesus nga dumagdag tentu a nadamag na Pariseyu kiden ta ad-addu ya ituldu na kiden ammi te Hwan,

2 ammi bakkan te Hesus ya nangzigut tekid am awa dana ituldu na kiden. 3 A
ta pakkamu ni Hesus ta nadamag na Pariseyu kiden tentu a nagtugut kid na
ituldu na kiden ta lugar na Hudeya, te nagpaamyanan kid ha ta iten Galileya,
4 ammi mappya ta angen da ya lutak na Samariya. 5 A nakatugtugut kid la
nakatugtugut addet ta pingit na ili na Sikar, a nagimmang kid na ta bikat na
lutaken nga neatad ni mina Hakob ta anak na en Hose ta palungu na araw.
6 A gafu ta nabannag na i Hesus ta inange da en, te tangnganan na araw hapa,
a nagibannag hapa ta bibig na huhunen nga kinali ni mina Hakoben.

7-8 A ta pagibannag ni Hesus a nagdulot hala ya ituldu na kiden ta umag na
ili petta gumatang kid ta kanan da. A ta kawan da para la a itta ya babbay
nga taga Samariya nga umange nanagab ta huhunen. A ya uhohug ni Hesus
tentu a

"Ikwa nak haen ta danumina," kunna.

9 Ammi nagpaka-lat ya babbayen ta uhohug ni Hesus, a

"Anum hud magadang ta danum teyak, bakawa Hudyo ka, a
Samariyano yak nga babbay?" kunna.

Te ya gagangay kan na Hudyo kiden a aweda kan uminum ta paginumān na
Samariyano. 10 A ya tabbag ni Hesus hapa a

"Awem garay amu ta itta ya iatad na Namaratu ewan teko, a awem amu
am inya ya nagadang teko ta inuman, te am amu nak mina a iyak mina
ya nagadangam ta inumam, a inatadan ta ka mina ta matolay na danum,"
kunna.

11 "Awan haman ta pagsiruk mu, Ser, ta huhunin, yaga pake naumag ya
danum na in. A had kukum mantu makaalap ta matolay na danum nga
iatad mu teyak? 12 Dakdakal hud ya amum ammi te mina Hakoben nga
nangisirak ta huhunin tekami, te maski intu hapa ya kanayun imminum
ta danum na in, kontodu anak na kiden ikid na ayam na kiden," kunna ha
na babbayen.

13 A ya uhohug ha ni Hesus tentu a

"Onay, ammi gumtang hala sangaw ya ngamin kiden uminum ta isin na
danum. 14 Ammi ya uminum ta iatad kin nga danum a awena sangaw
gumtang, te ya danumin nga iatad ku a magbalin sangaw ta kuman
na huhun ta umag na en, a kuman na sigida tumuhayuk tentu petta
magnayun ya angat na," kunna.

15 "A atadan nak mantu, Ser, ta kinamina danum, petta awek na sangaw
gumtang ikid na ange managab ta isin," kun na babbayen.

16 "A em bit ayagan ya atawamen, te dumatang kanan sangaw ta isin,"
kunna hapa ni Hesus.

17 "Ay awanak haman ta atawa," kunna ha.

Ammi ya uhohug ni Hesus tentu a

"Kustu ya uhohug men ta awan ka ta atawa, 18 te nakigungay kan haman
ta lima na atawa, a bakkan hapa ta atawam ya pakidaggam ta ayanin,"
kunna.

19 A gafu ta nagpaka-lat ya babbayen ta uhohug ni Hesus a takwan ha ya
nebar na;

"Ser, ya kuman na mariknak teko a iko hala ya takday aglavun nga
paguhohugan na Namaratu ewan. 20 A itta mantu ya damagan ku teko,
te ya gagangay na gingginafu mi kiden ta pangdayaw da ta Namaratu a
kanayun nakigimung kid kan ta bagetayewan. Ammi ya kagittam kiden
nga Hudyo a ibar da ta awan mina ta takwan na pangdayawan tam
tentu am bakkan ta ili na Herusalem. A had sin mantu ya kakurugan na
pangdayawan tam?" kunna.

21-22 A kunna sin hapa ya tabbag ni Hesus ta nebar na en:

"Mappya, Aboy, ta kurugam ya uhohug ku teko, te ikamuy nga
Samariyano a dayawan muy hala ya Namaratu, ammi awemuy pake amu
ya dayawan muy. Ammi ikami nga Hudyo a amu mi ya dayawan mi, te
ikami ya nangalapan na Namaratu ta mangikerutan ta ngamin tolay. A
yen ta ibar ku teko ta mauli sangaw ya pangdayaw muy, te bakkan la
sangaw ta bagetayewan ono ili na Herusalem ya pangdayawan muy ta
Namaratu. 23 Te ya kakurugan na mangdayaw a dayawan na ya Namaratu
ta nonot na hapa la ta kakurugan na pangdayaw, te yen ya apagan na
Namaratu ta mangdayaw tentu. 24 Te bakkan haman ta tatakday la na
lugar ya kettayan na Namaratu ta kuman na tolay, te sigida itta ta ngamin
kiden lugar ta kuman na paddad. A mappya mantu ta dayawan muy ta
kakurugan ta nonot muy hapa la," kunna.
25 A ya uhohug na babbayen hapa a
"Intu la amuk ta ange sangaw ya nebar na Namaratu nga Mangikerutan
nga magngagan ta Kristu, a intu sangaw ya mangipakamu ta ngamin
tekitam," kunna.
26 "Intu hala ya makiuhohugan teko, Aboy, te iyak haman yen," kun ni
Hesus tentu.
27 A ta paguhohug na para la ta babbayen a nagtoli hapa ya ituldu na
kiden, a nalangga kid hapa tentu gafu ta kabida na ya babbay, ammi aweda
pinohutan tentu am anu ya bidan da ikid na ikayat na ta babbayen. 28 A
sangaw newagak na babbayen ya kalamba na en nga netabnak ta huhunen,
te alistu nagtoli ta umag na ili, a nagayayag na ta tolay kiden.
29 "E kanan sin, e kanan sin, te emmuy itan ya tolay nga nangibar
ta ngamin kiden iningwak. Intu de ya Mangikerutanen nga linavun na
popolu kiden aglavun," kunna.
30 A matutunudan kid na mantu imuhet ta ili en nga dumadayum te Hesus.

Ya Keangarigan Na Aggatab

31 A ta ang-ange para la na tolay kiden te Hesus a agagayan na ituldu na
kiden, petta mangan ta inalap da en ta ili.
"E ka sin, Mistro, te mangan kitanan," kunda.
32 Ammi ya tabbag na en hapa tekid a
"Itta in ya kanan ku nga awemuy amu," kunna.
33 A yen ta nagimpopohut kid na.
"Itta hud ya nangitulud ta kanan na?" kunda.
34 A gafu ta kumanen a naguhohug ha i Hesus tekid;
"Intu hala kanan ku ya pangidulot ku ta ikayat na nangidoben teyak
petta ibalin ku ya patarabaku na en teyak. 35 Ikamuy ya mangibar ta
itta para la ya appat na hulan kapye na idatang na aggagatab. Ammi
ya ibar ku tekamuy a maglipay kanan, te maita muy hapa ya takwan
na agtalunan, a nalutun hapa ya kuman na dawa da kiden te makigatab
na. 36 Ya ange maggatab a itta hala sangaw ya tandan na, te kuman
na mauknud ya magatab na kiden petta magnayun ya angat da, pettam
kumanen a mahahulun magayayat ya nagmula en ikid na naggataben.
37-38 A iyak paen ya nangidob tekamuy petta maggatab kam ta awemuyen
nagbannagan, te takwan ya nagbanbannag. Ammi ikamuy hapa ya
mesipat ta nagbanbannagan da. A yen hapa ya nagdulotan na dana en
bida nga '**Takday ya magmula, a takwan ya maggatab,**' kunna."
39 A ya Samariyano kiden nga taga ili na Sikar a addu kid hapa nga
nangurug te Hesus gafu ta bida na babbayen, te, "**Nebar na haman teyak
ya ngamin kiden iningwak,**" kunna tekid. 40 A ta datang da mantu te Hesus
a inagagay da nga magdulot ta babali da kiden, a pa nagyan mantu i Hesus

tekid abat ta dwangagaw. 41 A imaddu para ya mangurug tentu gafu ta
nepadangag na en tekid. 42 A ya uhohug da hapa ta babbayen a
"Pake mangurug kamin tentu, ammi bakkan na la ta nebar men ya
pangurugan mi am awa uhohug na en tekami nga nadangag na bangbang
mi kidin hapa la. A pake amu min ta intu hala ya Mangikerutan ta ngamin
tolay," kunda.

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Anak Na Opisyal

43 A ta nepagpasa na dwangagaw a sa nagtatugut ha ig Hesus ikid na ituldu
na kiden, te dumatang kid na ta lugar da en ten Galileya. 44 A ya takday
uhohug ni Hesus ta idi a aweda kan dayawan ya paguhohugan na Namaratu
ta pake lugar na en. 45 Ammi tentu a pinagdulot da hala na kalugaran na
kiden nga taga Galileya tentu en dimmatang ta lugar na en, te naita da ya
ngamin kiden tinarabaku na ta ili na Herusalem, te umange kid hapa ta
pyesta en ten. 46 A sangaw nagdulot ig Hesus ta ili na Kana. Yen hala ya lugar
na boda en tentu en nangihuga ta danumen petta nagbalin ta binarayang. A
ta datang da ta ili na Kana a itta hapa ya takday opisyal nga nagtakit ya anak
na ta ili na Kapernayum. 47 A tentu en nakadangag ta dumatang na i Hesus
nga nagafu ten Hudeya a umange hapa nakikekallak tentu, petta enna mina
pagmappyan ya anak na en, te tagtakday na ya angat na. 48 A ya uhohug ni
Hesus tentu
"A te awemuy ikayat mangurug teyak am awan ta ipaitak ta pakapang-
wak tekamuy," kunna.
49 Ammi pake persan na para na lalaki en;
"Ser, em haen itan ya anak ken petta awena sangaw masi," kunna te
Hesus.
50 "Dumatang kan mantu ta balim, te matolay hala ya anak men," kun ni
Hesus tentu.
Kinurug na ya uhohug ni Hesus tentu, a sangaw nagtugut kumin ta bali
na. 51 A tentu en para la ta dalan a nesimmun na hala ya tagabu na kiden
nga umange nangdafung tentu, a nebar da hapa ya anak na en;
"Matolay hala ya anak men," kunda tentu.
52 "A kanu hud na oras ya nepagmappya na?" kunna hapa tekid.
"A ala una ta furaben ya nepagkamag na patu na en," kunda.
53 A nanonot na hapa ta ye-yen na oras ya nepangibar ni Hesus tentu
ta matolay hala ya anak na en. A yen ta pake netug na ya pangurug na,
kumanen hapa ta ngamin kiden makipagyan tentu. 54 A ye-yen mantu ya
mekaduwa na pakaitan nga nehuga ni Hesus tentu en dimmatang ta lugar
na Galileya nga nagafu ta Hudeya.

5

Ya Pagpamappya Ni Hesus Ta Pilay

1 A ta nepagpasan na piga na araw a itta ha ya pyesta na Hudyo kiden,
a umange hapa i Hesus nakipyesta ta ili na Herusalem. 2 A ta hebing na
kinan da en '**Sasarokan na Kalneru**' ta ili en a itta ya takday agzigutan na
tolay kiden nga nalehutan ta lima na pagsigongan, a Betsata ya ngagan na
ta agsitang na Hudyo kiden. 3 A ta agyan na pagsigongan kiden a giiddan
ya addu na nagtatākit, te itta ya nagdaram, ikid na pilay, ikid na awan
nakahehit. A indagan da kan ya paghehit na danumen, 4 te itta kan ya
anghel na Namaratu nga umange la umange mangpahehit ta danumen. A
ya imunnanen kan nga sumabbung ta nepaghehit na danumen a yen kan ya
magmappya ta takit na. 5 A itta hapa ya takday lalaki nga nekihu ta nagtatākit

kiden, te nabayag na nagtakit hapa abat ta tallufulu walu na darun. 6 A
ta pagtalib ni Hesus a naita na ya lalaki en, a nadamag na ta nabayag na
imaidda ta takit na en. “**Ikayat mu hud magmappya?**” kunna tentu.
7 “A onay, Ser,” kunna hapa, “ammi awan haman ta manguffun teyak,
petta ibilag nak mina ta agzigutanen am maghehit ya danumen. Te am
ang-ange yak para la tatakday a takwan haman ya imunnan teyak nga
dumagut ta danumen,” kunna.
8 “Magtayuk kan mantu, a alapam hapa ya dapamina, a magtugut kan,”
kun ni Hesus tentu.
9 A ka-ma la nagmappyan, a inalap na mantu ya dapan na en, kapye na
nagtugut.
10 A gafu ta araw na agimmang ya nepagmappya na lalaki en a ginamman
na Hudyo kiden ya pangagtu na ta dapan na.
“Arawin haman ya agimmang tam a mehangat ya pangagtum ta dapam-
ina,” kunda.
11 “Onay, ammi ya nangpamappya en teyak ya nangpaalap teyak,”
kunna tekid, te ‘**Alapam ya dapamina a magtugut kan,**’ kunna haman
teyak,” kunna tekid.
12 “A inya mantu ya nangibar teko ta pangalap mu ta dapam ikid na
pagtugut mu?” kunda ha.
13 Ammi intu dulay, te awena amu ya ngagan na nangpamappya en tentu,
te dana nagtugut na i Hesus gafu ta kaddun na tolay kiden. 14 A sangaw ha
ta mittan a nesimmun ni Hesus ya lalaki en ta umag na dakalen simbaan, a
“Itam, nagmappya kan. Awem na sangaw magliwat talo am datangan
na ka sangaw na pake dulay ammi ta takit men,” kun ni Hesus tentu.
15 A nagtugut ya lalaki en, a enna nepadamag ya ngagan ni Hesus ta Hudyo
kiden nga nangpohut tentu. 16 A yen na hapa ya nangtapilan na Hudyo kiden
te Hesus, te nagtarabaku kan ta araw na agimmang tentu en nagpamappya
ta lalaki en. 17 Ammi ya uhohug ni Hesus tekid
“A te magtarabaku para la i Damakewan, a yen ta magtarabaku yak
hapa,” kunna.
18 A gafu ta uhohug na en a pake negakkad dan ya pangpapasi da tentu, te
duwa kan ya liwat na, te awena kan kinurug ya lintig na araw na agimmang
da, yaga nakigitta kan hapa ta Namaratu ewan, te nebar na ta Namaratu ya
Dama na.

Ya Pagafun Na Pakapangwa Ni Hesus

19 A ya tabbag ni Hesus ta maggakkad kiden tentu a
“Pake ibar ku tekamuy ta am magurayak la mina a awan ta mabalin
ku. Ammi gafu ta Anak nak na Damakewan a hiknan ku bit ya ikayat
na, a yen hala ya idulot ku. Te maski am anu ya ikayat na tarabakun
a mesipatak hapa tentu, 20 te ya gagangay ni Damak a iddukan nak, a
ituldu nak hapa ta ngamin tarabakun na. A ituldu nak sangaw ta pake
masmasikan para ammi ta nepaitak tekamuy, petta pake magpaka-lat
kam. 21 A gafu ta itta ya pakapangwa ni Damakewan nga mangtolay ta
nagpasi kiden a kumanen hapa teyak, te tolayan ku hapa ya ngamin ikayat
ku. 22 Te bakkan na te Damakewan ya mangnonot ta tolay kiden am awa
iyak, te gafu ta Anak nak a pinatudunan nak, petta iyak ya mangnonot
tekid. 23 A iyak mantu ya makkamu ta tolay, petta dayawan nak na ngamin
tolay maski ta kuman na pangdayaw da te Damakewan. Ammi ya awan
kiden mangdayaw ta Anak na Namaratu a mekwenta mantu ta aweda
dayawan ya Dama na en nga nangidob tentu. 24 A pake ibar ku mantu
tekamuy ta am itta ya mangdangag ta uhohug ku ikid na mangurug ta

nangidoben teyak a ittan ya angat na nga magnayun. A awena sangaw medarum ta atubang na Namaratu ewan, te nelillik na ta pasi na petta matolay la.

25 “A ya takday para na ibar ku tekamuy a itta la sangaw ya araw na
pakadangag na nagpasi kiden ta ngahal na Anak na Namaratu ewan, a
maski ta ayanin ya pakadangag da, a magnayun hapa ya makadangag
ta ibar na. 26 Te am itta ya angat nga magafu hala te Damakewan a
kumanen hapa teyak, te pinasinapan nak petta itta ya angat nga magafu
hala teyak. 27 A gafu ta iyak ya Tolay Taga Langit a pinatudunan nak para
nga mangnonot ta tolay kiden. 28 A awemuy mina malangga ta nebar
kin, te itta hala sangaw ya araw am maayagan ya ngamin kiden nagpasi,
a madangag da sangaw ya ngahal ku, 29 a sa imuhet kid ta tanam da
kiden. Te ya nangwa ta katunungan ta katolay da en a maatadan kid
sangaw ta magnayun na angat. Ammi ya nangwa ta awan ta kapkappyan a
medarum kid sangaw ta atubang na Namaratu ewan. 30 Ammi maski am
iyak ya mangnonot ta tolay kiden a awek haman maguray, te dangagan
ku bit ya uray ni Damakewan. A am anu mantu ya nonot ku a matunung
hapa, te bakkan ta ikayat kin ya nonotan ku am awa ikayat na nangidoben
teyak.

31 “A kumanen hapa am iyak hapa la ya mangtistigu ta barik a amuk
ta awena mekwenta na pangtistiguk, te tatakdayak la. 32 Ammi itta
para ya takday, te i Damakewan hapa ya mangtistigu teyak. A amuk ta
matunung ya pangtistigu na. 33 A kumanen hapa te Hwan, te ikamuy
hapa la ya nangidob ta ange kiden nagimbestigar tentu, a nebosag na hapa
ya kakurugan tekid nga megitta teyak. 34 Ammi awena ta ikatalak ku ya
pangtistigu na tolay teyak, ammi nebar ku la ya pangtistigu ni Hwan, petta
am kurugan muy a mekerutan kam. 35 Te intu hala ya kuman na zilag nga
nangpadakar bit tekamuy, a kuman na pa matalak kam bit nga timoltollok
ta dakar na en.

36 “Ammi itta ya takwan na mangtistigu teyak nga pake dakdakal ammi
te Hwan, te ya ngamin kiden tarabakuk nga nepatudun ni Damakewan
teyak a yen kid para la ya idulot ku. A yen kid hapa ya mangtistigu
teyak, petta amu muy ta awan ta takwan na pagafun ku am bakkan la te
Damakewan Namaratu, te intu ya namatudun teyak. 37 Addet ta ayanin
a awemuy la nadangag ya ngahal ni Damakewan nga nangidob teyak, a
awan hapa ta nakaitan muy tentu, ammi maski kunna ten itta hala ya
pangtistigu na teyak. 38 A awemuy la netug ya uhohug na en, te awemuy
kurugan ya dinob na en. 39 Pake sinanedan muy haman ya surat kiden
ta Bibliya petta bilbigan muy ya uhohug na kiden, te pahig muy ta surat
kiden ya mangatad ta magnayun na angat gafu ta pagbasa muy tekid.
40 Ammi iyak haman ya bidan da, a awemuy haman magadang teyak petta
itta mina ya angat muy nga magnayun.

41 “A bakkan ta intu apagan ku ya pangdayaw na tolay teyak, 42 ammi
amuk ya awemuy pangurug teyak, a te awemuy iddukan ya Namaratu.
43 Imange yak la tekamuy ta ngagan ni Damakewan, ammi awedak haman
kurugan. Ammi am takwan ya umange tekamuy ta ngagan na en hapa la
a yen hud la ya ikayat muy kurugan. 44 Had kukummuy mantu mangurug,
bakawa intu pakolangan muy ya pangdayaw na kagitta muyen tolay
tekamuy, a awemuy la nonotan ya ikayat na Namaratu petta intu mina
ya mangdayaw tekamuy. 45 A maski am awemuy la mangurug a awemuy
pahig ta iyak sangaw ya mangidarum tekamuy ta atubang ni Damakewan,
te dana ittan ya mangidarum tekamuy. Te ya lintig kiden ni mina Moses

nga ikatalak muy, a yen kid ya mangipasikkal ta liwat muy. 46 Te am
kinurug muy mina ya nebar ni mina Moses a kinurug dak hapa, te iyak
haman ya binida na ta surat na kiden. 47 Ammi am awemuy kurugan
ya surat na kiden a had kummuy mantu mangurug ta uhohug ku kiden
tekamuy," kunna, a yen bit la ya addet na pagbida na tekid.

6

Ya Pagpakan Ni Hesus Ta Lima Ribu Na Tolay

1 A sangaw ta mittan a itta ha i Hesus ta iten Galileya, a sa umange kid
na ituldu na kiden ta dammang na alugen. Intu hala ya alug na Tiberyas.
2 A dumadagdag hapa ya pake addu na tolay tekid, te ikayat da itan ya
pakapangwa ni Hesus am pagmappyan na ya nagtatākit kiden. 3 A ta datang
nig Hesus ta dammang a gimon kid ta bagetayen, a sangaw nagibannag kid.
4 Tanagay na hapa ya araw na Simana na Hudyo kiden am mangan kid ta
panadamdaman da ta araw na nepangilillik na Namaratu ta gingginafu da
kiden.
5 A ta nepaglipay ni Hesus a naita na ya awan bababang na tolay nga
dumadagdag tekid, te umabikan kid na tentu. A ya uhohug na te Felipe a
"Felipe, mappya ta mangan ya tolay kiden nga dumagdag tekitam, ammi
anu hud ya ialap tam ta kanan da?" kunna tentu.
6 Ammi pangparuba na yen te Felipe, te dana nanonot na ya kwan na. 7 A ya
tabbag ni Felipe hapa a
"Maski am itta mina tekitam ya pirak na matandanan ta lugar na annam
na hulan a makalannat hud ya igatang na ta kanan petta makakakkap
mina ya tagtakday tekid?" kunna.
8 A i Andres hapa nga kabagis ni Pedru a nebar na te Hesus ya takday
babagu nga nehulun ta tolay kiden.
9 "Itta hala ya balun na babagu in ta lima na pan ikid na duwa na ikan,
ammi makalannat hud yen kid ta kaddu na tolay kidin?" kunna.
10 "A pagtuttudan muy mantu ya tolay kidin," kun ni Hesus.
A gafu ta kakaddatan hapa ye-yen na lugar a gituttudan kid na. A ya bilang
na lalaki kiden la a itta de lima ribu kid. 11 A sangaw ginawat ni Hesus ya
pan na babagu en, kapye na nepakimallak. A sangaw nepesaned na ta tolay
kiden gituttudan, kumanen hapa ta ikan kiden. A sa nakakakan kid ta kaddu
na nekayat da.
12 A tekiden nabattug a
"Uknudan muy ya nagadgadwa kiden nga nahuna, petta aweda mak-
enga," kun ni Hesus ta ituldu na kiden.
13 A inuknud da kid, a pinannu da ya mafulu duwa na la-ba ta nehuna na
nagkakan kiden ta lima kiden pan. 14 A gafu ta naita na tolay kiden ya
pakapangwa ni Hesus ta nepagpakaddu na ta pan kiden a
"Talaga ta ye-yan na tolay ya kinan da en nga paguhohugan na Nama-
ratu nga ange kan ta lutakin," kun na kadwan kiden tekid.
15 A narikna ni Hesus ta tanagay enda gafutan, petta pagbalinan da ta ari
da, a yen ta nagtugutan na kid, a nagtoli tatakday ta utun na bagetayen.

Ya Pagpapa-yat Ni Hesus Ta Danum Na Alugen

16 A sangaw ta marimat a imunnan ya ituldu na kiden nga dumagut ta
alugen. 17 A ta datang da ta barangay da en a gimon kid hapa, te gumanwat
kid na dimakit, te dumatang kid na ta ili na Kapernayum. Ammi tentu
en nagsugiram a awena para la dumatang ni Hesus tekid. 18 A sangaw
gafu ta nagsikan na ya paddaden a namegafun magpalung ya danumen, a

magtagwan kid na mantu petta makatangngan kid ta alugen. 19 A tekid na
nakatagwan abat ta lima ono annam na kilumetru a neitan da ya magpapa-
yat ta danumen, te umab-abikan ta barangay da en, a pake nakatalaw kid na
hapa. 20 Ammi intu hala i Hesus, a nagayag hapa tekid,
"Awemuy la magtalaw, te iyakin yan," kunna.
21 A gafu ta intu a mayat kid na mangitakay tentu. A tentun nakatakay a
alistu kid na nakadatang ta lutaken nga datangan da.

Ya Pagapag Na Tolay Kiden Te Hesus

22-23 A ya tolay kiden nga pinakan ni Hesus a itta kid para la ta dammang na
alugen. A ta pagtalib na araw a dumatang hapa ya kadwan kiden barangay
nga taga Tiberyas ta nanganan na tolay kiden ta pan kiden nga nepakimallak
ni Hesus. A ta nepakkamu na tolay kiden ta awan na i Hesusen, a amu da
ta awena nehulun ta ituldu na kiden, te ikid la ya nakalugan ta barangay, a
tatakday la ya barangay da. 24 A gafu ta awan ig Hesus ikid na ituldu na kiden
a naglalugan kid na ta barangay kiden nga bagu dumatang, te umange kid
hapa ta ili na Kapernayum, te enda apagan i Hesus.

Ya Bida Na Kanan Nga Mangtolay

25 A ta datang da ta dammangen a naapagan da hala, a binaran da;
"Mistro, kanu hud ya datang mu ta isin?" kunda tentu.
26 A ya uhohug na en tekid a
"Kakurugan hala ya ibar ku tekamuy ta nagbannag kam nga mangapag
teyak gafu ta nabattug kam ta nepakakan muy ta pan kiden, ammi maski
am naita muy ya pakapangwak a awemuy para la maawatan ya naita
muy. 27 Intu para apagan muy teyak ya kanan nga mewarad sangaw ta
lutak, ammi bakkan mina ta yen ya pagbannagan muy, te ya awanen
mewarad mina nga magnayun mangtolay tekamuy, te ye-yen na kanan
ya iatad ku tekamuy, te iyak hala ya Tolayen Taga Langit nga pinasinapan
ni Damakewan Namaratu ta pakapangwa na en," kunna.
28 "A am mappya ta yen ya pagbannagan mi a anu mantu ya patarabaku
na Namaratu tekami petta maatadan kami ta magnayun na pagtolayan
nga kinam?" kunda hapa.
29 "Awan ta patarabaku na Namaratu tekamuy am bakkan la ta pangu-
rug muy ta dinob na en, petta intu la ya ikatalak muy," kunna ha ni Hesus.
30 A gafu ta uhohug na en tekid a nangibar kid na ta pakaitan.
"Mappya mantu ta mamadday ka ta pakaitan mi ta pakapangwam. Anu
hud ya makkwam nga megitta ta iningwa ni mina Moses, petta itta ya
pangurugan mi teko. 31 Te ya uhohug na Bibliya en a '**Inatadan na kid
ta kanan nga nagafu ta langit,**' kunna. A intu hala ya 'Mana en' nga
nagtolayan na gingginafu tam kiden ta kalafukanen," kunda.
32 A ya uhohug ni Hesus tekid hapa a
"Kustu hala ya ibar ku tekamuy ta bakkan haman te mina Moses ya
nangatad ta kanan nga nagafu ta langit am awa Damakewan. A ta ayanin
intu hapa la ya mangatad ta kakurugan na kanan nga nagafu ta langit.
33 Te ya kanan nga iatad na Namaratu ewan a intu hala ya taga langitewan
nga umakban ta lutakin, a yen ya mangatad ta magnayun na angat ta
ngamin tolay ta paglelehutin," kunna.
34 "Mappya mantu, Ser, ta ye-yen na kanan ya kanayun iatad mu
tekami," kunda tentu.

I Hesusen Hapa La Ya Kanan Nga Mangtolay

35 A ya uhohug ni Hesus ta nagadang kiden tentu a

“Iyak hapa la ya kanan nga mangtolay. A ya ange mantu teyak petta
mangan a awenan sangaw mabisin. A am ikatalak nak a awenan sangaw
gimtang. 36 Ammi nebar ku paen tekamuy ta maski am naita muy ya
tarabakuk a awedak haman ikatalak. 37 Ammi ya ngamin kiden iatad
ni Damakewan ta kwak a yen kid sangaw ya magdulot teyak. A maski
am inya sangaw ya ange teyak awek sangaw patugutan. 38 Te yen ta
nagtugutak ta langitewan nga dumagut ta isin petta idulot ku la ya ikayat
na nangidoben teyak, te bakkan ta ikayat kin ya tarabakun ku. 39 A
uray na hapa ta awan sangaw ta mawakay ku ta ngamin kiden neatad
na ta kwak, te tolayan ku kid ta pagaddetan na arawin yan. 40 Te ya
uray ni Damakewan ta ngamin kiden mangnonot ta Anak na en ikid na
mangikatalak tentu a maatadan kid sangaw ta magnayun na angat, te
tolayan ku kid sangaw ta pagaddetan na arawin yan,” kunna.

Ya Paglibak Na Hudyo Kiden Te Hesus

41 A gafu ta ‘**Iyak ya kanan nga nagafu ta langitewan**,’ kunna a yen ta
linibakan na Hudyo kiden.
42 “Bakkan hud te Hesus yan nga anak ni Hose en? Amu tam haman ya
dama na ikid na hina na, a had kukunna mantu nagafu ta langit?” kunda.
43 Ammi ya uhohug ni Hesus tekid a
“Awemuy mina liblibakan ya inuhohug ken, 44 te nonotan muy mina
ta awan ta makaange teyak am awena gamidan ni Damakewan nga
nangidob teyak. A iyak hapa sangaw ya mangtolay tentu ta pagaddetan
na arawin yan. 45 A dana nesurat hala yen ta lebru na pinaguhohug na
en, te ya nebar na a ‘**Namaratu sangaw ya mangituldu tekid**,’ kunna. A
ya magdangag ikid na mangitug ta ituldu ni Damakewan a yen kid mantu
ya umange teyak. 46 Ammi maski kunna ten a awan para la ta nakaita te
Damakewan am bakkan la ta Anak na en nga nagafu tentu, a iyak la mantu
ya nakaita tentu.
47 “A pake ibar ku ha yan tekamuy, ya mangurug teyak, ittan ya angat
na nga magnayun, 48 te iyak ya kanan nga mangtolay tentu. 49 Ammi ta
kuman na gingginafu muy kiden ta kalafukanen, a maski sigida nangan
kid ta Mana en nga nagafu ta langit a aweda hala magnayun ta kinān da
en, te sa nagpasi kid hala. 50 Ammi ya kanan nga magafu ta langit a yen ya
mangatad ta magnayun na angat, petta maski am inya ya mangan tentu a
awena sangaw pake masi. 51 A iyak hapa la ya kanan nga mangtolay nga
nagafu ta langit, a am itta ya mangan ta isin na kanan a matolay sangaw
magnayun. A ya kanan nga iatad ku, intu hala ya barikin, petta matolay
mina ya ngamin tolay ta paglelehutin,” kunna.

Ya Bari Ikid Na Daga Ni Hesus

52 A gafu ta uhohug ni Hesus a yen ya nagtatapilan na Hudyo kiden, te
nagtatabbagan da am had kukunna iatad ya bari na tekid petta kanan da.
53 A yen ta nagbida ha i Hesus tekid.
“Pake ibar ku tekamuy ta am awemuy mangan ta bari na Tolayin Taga
Langit ikid na uminum ta daga na en a awemuy mesipat ta angat na.
54 Ammi ya mangan ta barik ikid na uminum ta dagak a ittan ya angat
na nga magnayun, a iyak sangaw ya mangtolay tentu ta pagaddetan na
arawin yan. 55 Te ya barikin ya kakurugan na kanan, a ya dagak ya
kakurugan na inuman. 56 A ya mangan mantu ta barik ikid na uminum
ta dagak a yen ya mesipat teyak, a iyak hapa ya mesipat tentu. 57 Ya
Damakewan nga awan sangaw masi ya nangidob teyak, a matolayak hapa

gafu tentu. A kumanen hapa ta manganen teyak, te matolay hapa gafu teyak. 58 A ya kanan mantu nga bidan ku tekamuy a nagafu hala ta langit, ammi bakkan ta kuman na kanan na gingginafu muy kiden, te maski nangan kid a sa nagpasi kid hala. Ammi ya mangan ta iatad kin nga kanan a matolay hala sangaw nga magnayun," kunna.

59 A ye-yen na bida ya nepadangag ni Hesus ta umag na kapilya na Hudyo kiden tentu en nangituldu ta ili na Kapernayum.

Ya Nagtalekud Te Hesus Gafu Ta Bida Na en

60 A ya tolay kiden nga dumagdag te Hesus ikid na nakadangag ta netuldu na en a addu tekid ya malussaw ta bida na en.

"Kuga mazigat ye-yan na bida. Itta hud ya mayat magdangag ta kumanin?" kunda.

61 A maski awan ta nangibar te Hesus a amu na hala ta libakan da ya binida na en tekid, a yen ta naguhohug ha tekid.

"Anu? Matampa de ya pangurug muy teyak gafu ta nabidaken tekamuy? 62 A anu sangaw ya pangawatan muy ta inuhohug ken am maita dak sangaw nga timullu ta langitewan ta dana nagyanan ken? 63 Awan mantu ta iatad na bilsag ku ta kappyanan muy, te intu la mangtolay tekamuy ya Kahalwa na Namaratu. A ya uhohug ku kiden tekamuy ya pagyanan na Kahalwa na en ikid na pangpatolay na ta ngamin kiden mangurug. 64-65 Ammi itta ya kadwan tekamuy nga awan mangurug. A yen ta nebar ku tekamuy ta awan sangaw ta makaange teyak am awena uffunan ni Damakewan," kunna.

A yen ya nebar na tekid, te addet ta nepamegafu da en nga dumagdag tentu a dana amu na ya awan kiden mangurug tentu, ikid na am inya sangaw ya mangitalaba tentu.

66 A gafu ta kumanen a nagtalekud na ya addu na dumagdag kiden tentu, te awedan nakihulun tentu. 67 Ammi itta la ya mafulu duwa kiden nga sigida itultuldu na. A ya nebar na tekid a

"Anu hapa ya uray muy? Ikayat muy hapa de magtugut teyak?" kunna.

68 A ya tabbag ni Pedru a

"A itta hud ya takwan na eyan mi, Afu, petta yen hud ya dagdagan mi? Te iko la ya pakadangagan mi ta uhohug kiden nga mangatad ta magnayun na angat. 69 A nangurug kamin teko, te amu min ta iko ya kagitta na Namaratu ewan nga nagafu tentu," kunna.

70 A ya uhohug ni Hesus tekid ngamin a

"Nonotan muy ta iyak hapa la ya nangpili tekamuy petta mafulu duwa kam, ammi amuk ta kahulun ni Satanas ya takday tekamuy," kunna.

71 A intu binida na i Hudas nga anak ni Simon Iskaryote, te maski nebilang ta mafulu duwa kiden a intu hala sangaw ya mangitalaba te Hesus.

7

Ya Pagsoysoy Na Kabagis Kiden Ni Hesus

1 A ta nekabalin na en a nagyan la i Hesus ta lugar na Galileya nga nagpapasyar ta kadwan kiden lugar, te awena ikayat ange ta lugar na Hudeya gafu ta Hudyo kiden ten nga nangigakkad ta pamapasi da tentu. 2-3 A sangaw tanagay na ya Pyesta na Ba-bali Kiden ta iten Hudeya, a nepapilit na kabagis na kiden ta ange mina i Hesus ta pyesta en.

"Mappya ta awem magaagyan ta isin, te e ka mina ta iten Hudeya, petta maita na ituldum kiden ya pakapangwam. 4 Te ya mayaten mangipakamu ta bari na a awena haman ilemad ya tarabaku na am awa ipaita na hud

la ta ngamin. A gafu ta malalaki ya tarabakum a mappya ta ipabuyam ta ngamin tolay," kunda.
5 A yen ya inuhohug da tentu, te maski kabagis na kid a aweda mangurug tentu.
6 A ya tabbag na hapa tekid a
"Awek para umange, te bakkan para la ta araw ku. Ammi tekamuy a sigida itta ya araw muy, 7 te awena kam ikatupag na tolay kiden. Iyak ya ikatupag da, gafu ta iyak ya mangipasikkal ta kadulay na tarabakun da. 8 Mappya mantu ta ikamuy na ya ange ta pyesta en, te awek ange, te bakkan para la ta pake araw ku," kunna.
9 A yen ta awena bit nagtugut ni Hesus ta lugar na Galileya.

Ya Ange Ni Hesus Ta Pyesta Na Ba-bali Kiden

10 Ammi ta nepakagon na kabagis na kiden ta agyan na pyesta en a gimon na hala i Hesus, ammi awena nakihulun ta addu na tolay, petta awan ta mangibar tentu ta makipyesta kiden. 11 Ammi ya pinakadakal na Hudyo kiden a apagan da hala i Hesus, te ikatalak da ta umange, a yen ta pinohutan da ta tolay kiden am naita da. 12 A addu hapa ya nean-anisat na tolay kiden gafu tentu.
"Mappya na tolay yen O," kun na kadwan.
Ammi ta kadwan a
"Mappya hud yeyana, te mangitawag ta tolay kiden," kunda.
13 Ammi gafu ta talaw da ta pinakadakal da kiden a aweda pake bibidan i Hesus ta kaddun na tolay.
14 A ta mekappat na araw na pyesta en a gimon i Hesus ta agyan na simbaanen, a namegafu nangituldu ta tolay kiden ten. 15 A pake nepagpakalat da hapa na pinakadakal na Hudyo kiden.
"Anu itta ya amu na inin, bakawa awena haman nagadal ta mistro tam kiden?" kunda.
16 Ammi ya tabbag ni Hesus ta uhohug da en a intu yan:
"Maski am awek nagadal ta mistro muy kiden a bakkan hala ta iyak ya nagafun na itulduk tekamuy, te ya Namaratu ewan nga nangidob teyak ya nagafun na. 17 A maski am inya ya mayat nga mangidulot ta patarabaku na Namaratu ewan tentu a melasin na hala am Namaratu ya pagafun na itulduk, ono am magurayak la maguhohug ta kabukodan na nonot ku. 18 Te ya maguray maguhohug ta kabukodan na nonot na a awan ta takwan na padayaw na am bakkan ta bari na hapa la. Ammi ya mangipadayaw ta nangidoben tentu a yen ya mekatalak nga mangituldu, te awan ta pagkilluyan na. 19 Pake dayawan muy hala i mina Mosesen gafu ta intu ya nangisirak ta lintig kiden tekamuy. Ammi maski kunna ten awan haman tekamuy ta mangitug ta nesirak na en tekamuy, te igakkad dak haman papasin maski am awan ta pangpapasin muy teyak," kunna.
20 A ya tabbag na tolay kiden hapa a
"Itta hud ya manggakkad mamapapasi teko? Itta de ya anitum nga nagpaguyung teko," kunda.
21 A ya tabbag na en hapa a
"Maski kustu hala ya inuhohug ken, te ka-ma kam la nakaporay gafu ta takday la na tarabakuk ta araw na agimmang. 22 Ammi sigida magtarabaku kam hapa ta araw na agimmang, te yen haman ya pagbanggit muy ta mayaten mesipat tekamuy. A yen ya idulot muy gafu ta lintig na agbanggit nga nesirak ni mina Mosesen tekamuy. Ammi maski kunna ten a bakkan haman te Mosesen ya nagafun na am awa gingginafu muy kiden

nga napopolu ammi tentu. 23 A am ituluk muy mantu ta mabanggit ya
tolay ta araw na agimmang petta awemuy makaliwat ta lintig ni Moses a
anu haman ta magporay kam teyak ta pagpamappyak ta napilay ta araw
na agimmang? 24 Mappya ta awemuy hamhama ya pangnonot muy, te
mangnonot kam mina ta katunungan na nonot," kunna tekid.

Ya Pagbida Ni Hesus Ta Nagafun Na

25 A gafu ta tabbag ni Hesus a tumubbat hapa naguhohug ya kadwan kiden
tolay taga ili na Herusalem.

"Talaga ta ye-yan na tolay ya ikayat da en papasin," kunda. 26 "Ammi
itan muy awa itta in magbida ta tolay kidin, a awena haman magtalaw,
yaga aweda hapa pakidibatin na pinakadakal tam kiden. Nelasin dan de
ta intu hala ya Mangikerutan nga ange kan tekitam?" kunda hapa.

27 Ammi ya uhohug na kadwan a

"Awan, te am makipaita sangaw ya Mangikerutan a awan kan ta
makkamu am had ya pagafun na, ammi amu tam haman ya nagafun na
inin," kunda.

28 A gafu ta mangituldu para la i Hesus ta umag na simbaanen a neayag na
ya tabbag na ta bida na tolay kiden tentu.

"Maski am amu muy ya ngagan kin ikid na lugaren nga nagafun ku a
awemuy haman amu ya nangidoben teyak, te awek naguray umange ta
isin te itta ya nangidob teyak, a intu ya kettayan na ngamin kakurugan.
29 A iyak ya makkamu tentu, te intu ya nagafun ku ikid na nangidob teyak,"
kunna.

30 A gafu ta uhohug na en a ginafut da mina na pinakadakal na Hudyo
kiden, ammi awan ta nakagafut tentu, te bakkan para la ta araw na en.
31 Ammi ta kadwan kiden tolay nga nakadangag tentu a addu hapa ya
nangurug ta intu hala ya Mangikerutan nga dana nebar na Namaratu, te ya
uhohug da a

"Talaga ta intu hala ya Mangikerutanen, te am kanu mina ya ange na
Mangikerutanen a dakdakal hud ya pakapangwa na ammi ta umange in?"
kunda.

Ya Pangidob Da Ta Manggafut Te Hesus

32 A ya Pariseyu kiden hapa a nedangagan da ya nean-anisat na tolay kiden
gafu te Hesus, a yen ta umange kid nakibidan ta kadwan kiden padi na
Hudyo, a nagbabidan da ya pangidob da ta polis kiden, petta gafutan da i
Hesus. 33 A ta datang na polis kiden a magbida para la i Hesus ta tolay kiden.

"Assang na la ya kettakin tekamuy, kapyek sangaw magtoli ta nangi-
doben teyak. 34 A apagan dak hapa sangaw petta uffunan ta kam, ammi
awedak sangaw maapagan, te awemuy haman makaange ta eyan ken,"
kunna.

35 A nagimpopohutan na Hudyo kiden ya ikayat na uhohugan.

"Had hud para ya eyan na en nga awetam sangaw maapagan?" kun na
kadwan.

"Ikayat na panaw ange ta Hudyo kiden nga nesansaned ta lugar na
Giregu kiden petta mangituldu hapa ta Giregu kiden?" kun na kadwan
para.

36 A ta kadwan para a

"Anu hud ya ikayat na uhohugan ta apagan tam sangaw, ammi awe tam
sangaw maapagan? A had kukun na uhohug na en ta awe tam makaange
ta eyan na en?" kunda.

37 A ta kapozyanan na araw na pyesta en a sa magkakampat ya ngamin
tolay ta simbaanen, a nagtayuk i Hesus kapye na pinasikan ya ipadangag na
tekid.
"Am itta ya makainum a ange mina teyak petta uminum. 38 Te ya
mangikatalak teyak a dumatang sangaw tentu ya kuman na nesurat ta
Bibliya, te
'**Itta hala sangaw ya kuman na karayan na danum nga magarut ta
umag na en nga mangtolay tentu,**' " kunna.
39 Ammi intu bidan na ya Kahalwa na Namaratu nga iatad na sangaw ta
ngamin kiden mangurug tentu. Ammi awena la bit nedob tekid te awena
para la madayawan ni Hesus ta langitewan.
40 A ta nepakadangag na tolay kiden ta uhohug ni Hesus a nebar na
kadwan ta
"Talaga ta intu hala ya paguhohugan na Namaratu nga binida ni mina
Mosesen," kunda.
41 A ya uhohug na kadwan a
"Maski intu hala ya Mangikerutan," kunda.
Ammi awena nangurug na kadwan, te
"Taga Galileya hud sangaw ya Mangikerutan tekitam? 42 Te ya nesurat
ta Bibliya a intu sangaw ya pangpanga ni mina Dabiden, a meanak sangaw
ta ili na Betlihem, te yen haman ya lugar ni mina Dabiden," kunda.
43 A nagkakattway mantu ya nonot na tolay kiden gafu tentu, 44 te ikayat
na kadwan ta gafutan da mina, ammi maski kunna ten a awan haman ta
nangsi-ged tentu.
45 A ta pagtoli na polis kiden ta padi kiden ikid na Pariseyu kiden nga
nangidob tekid a
"Anu hud ta awemuy inalap?" kunda tekid.
46 "A awemi ginafut, te awan ta takwan na amu mi nga makauhohug ta
kuman na nadangag mi en tentu," kunda.
47 "Anu kuga naayayyaw kam hapa ta laddud na. 48 Itta hud ya nangurug
tentu ta pinakadakal muy ono Pariseyu?" kunna hapa na Pariseyu kiden
tekid. 49 "Pa-gangan na Namaratu ye-yan kid na tolay nga awan makkamu
ta lintig na kiden," kunda ha.
50-51 Ammi ya uhohug ni Nikodemu ta sakā Pariseyu na kiden a
"Ta kuman na uhohug na lintig tam kiden a mehangat kitam nga
mangpa-gang ta tolay am dana awetam bit dangagan ya bida na, petta
amu tam ya liwat na," kunna.
I Nikodemu ya umange nakibidan te Hesus ta hiklam.
52 A ya tabbag na kadwan kiden tentu a
"Anu? Taga Galileya ka hapa, petta ikerutam ya kagittam. Pake basam
mina ya surat na pinaguhohug kiden na Namaratu, te maitam sangaw
ta bakkan ta Galileya ya pagafun na paguhohugan na en nga nebar na
tekitam," kunda.
53 A sangaw naggagungay kid, te immange ya tagtakday tekid ta bali da.

8

Ya Babbayen Nga Nakikadallaw

1 A ta nekabalin na kumanen a nagammak i Hesus ta Bagetay na Olibo
nga itta ta bikat na ili na Herusalem. 2 A ta magkakarawan a dumagut
ha, a nagtoli ta simbaanen. A gafu ta enna ha kinalihung na tolay kiden
a nagtuttud hapa, petta mangituldu tekid. 3 A tentu para la nangituldu a
simarok hapa ya kadwan kiden Pariseyu ikid na Abugadu nga mangituldu

ta lintig ni Moses. A nehulun da hapa ya takday babbay nga ginafut da
ta pakikadallaw na en, a pinatayuk da ta pagtatangnganan na tolay kiden
kapye da nebar te Hesus.
4 "Mistro, neddatangan mi ye-yan na babbay ta pakikadallaw na. 5 A ta
lintig ni Moses a nebar na ta mapatur ya kumanin addet ta masi, ammi
damagan mi hapa ya uray mu tentu." kunda.
6 Ammi inuhohug da yen te Hesus te pangparuba da tentu, talo am itta ya
ibar na nga pangidaruman da sangaw tentu. Ammi te Hesus a nagtumag la
nagkurkurnit ta lutak ta guramay na en. 7 A gafu ta netotoli da ya pohut da
en tentu a nagtayuk hapa ta atubang da kapye na hapa naguhohug tekid.
"Am itta ya awan seliwat tekamuy a yen mina ya imunnan mangpatur
ta babbayina," kunna,
8 kapye na nagtumag ha nagkurkurnit ta lutak.
9 Ammi ta nepakadangag da ta inuhohug na en tekid a nasesenut kid na
nagtatugut namegafu ta kalalaklakayan, a intu la nasirak i Hesus ikid na
babbayen nga imatayuk ta atubang na en. 10 A sangaw nagtayuk ha i Hesus
kapye na naguhohug ta babbayen.
"Anu awan kid? Awan hud ta nasirak nga mangpa-gang teko?" kunna.
11 "Awan kad, Afu," kunna hapa.
"A maski teyak, bakkan ta iyak ya mangpa-gang teko, a e kan mantu,
ammi awem na sangaw magliwat," kun ni Hesus tentu.

Ya Zilag Na Namaratu Nga Mangpadakar Ta Tolay

12 A sangaw ta mittan ta pagbida ni Hesus ta Pariseyu kiden a
"Iyak ya zilag na Namaratu ewan nga mangpadakar ta tolay kiden. Am
itta ya dumagdag teyak a awena sangaw magtugtugut ta sugiram, te itta
tentu ya zilagen nga mangtolay tentu," kunna.
13 Ammi ya tabbag da hapa tentu a
"Awan haman ta kwenta na pangtistigum, te iko la tatakday ya mangtis-
tigu ta barim," kunda.
14 A ya bida ni Hesus tekid a intu yan:
"Maski am iyak hapa la ya mangtistigu ta barik a kakurugan hala ya
pangtistiguk, te amuk haman ya nagafun ken ikid na datangan ku. Ammi
tekamuy a awemuy haman amu ya nagafun ken ikid na datangan ku.
15 Am ikamuy ya mangnonot ta kwenta na tolay a intu la nonot muy ya
gagangayen nonot na tolay, ammi teyak a awek haman nonotan am anu
ya kwenta na tolay. 16 Ammi maski am iyak mina ya mangnonot tekid a
matunung hala ya nonot ku tekid, te awek haman maguray mangnonot
am awa duwa kami ni Damakewan nga nangidob teyak. 17 Intu mina
pagnonotan muy ya ibar na lintigen nga ikatalak muy, te am naggitta kan
ya pangtistigu na duwa na tolay a matunung kan ya pangtistigu da. 18 A
matunung mantu ya pangtistigu mi ni Damakewan, te ya pangtistiguk
ta barikin a kumanen hala ya pangtistigu ni Damakewan teyak," kunna
tekid.
19 A gafu ta nekabat na ya dama na en a nebar da ta
"Had sin mantu ya damam nga kinam, petta dangagan mi ya pangtistigu
na teko," kunda tentu.
"Bakkan mantu la ta iyak ya awemuy amu am awa i Damakewan hapa,
te am amu dak mina a amu muy hapa i Damakewan," kun ni Hesus tekid.
20 A ta nepaguhohug na ta kumanen tekid a itta kid ngamin ta umag na
simbaanen ta bikat na nangila-nugan na tolay kiden ta kontribisyon da
kiden, te yen ya nagyanan na tentu en nangituldu ta tolay kiden. Ammi

maski inuhohug na yen tekid a awan ta nanggafut tentu, te bakkan para la ta araw na en.

Ya Panglavun Ni Hesus Ta Pasi Na

21 A gafu ta kumanen a nedulot na ya paguhohug na tekid.
"Awanak sangaw tekamuy, te pagtugutān ta kam, a '**Ampade ittan ya Mangikerutanen,**' kummuy sangaw. Ammi masi kam hala sangaw seliwat, a awemuy sangaw makaange ta eyan ku," kunna.
22 A gimpopohut kid ta
"Anu hud ya ikayat na uhohugan ta awetam sangaw makaange ta eyan na? Papasin na hud sangaw ya bari na?" kunda.
23 A ya uhohug na para tekid a
"Ikamuy ya taga akbanin, a parigan muy hala ya tolay kidin sin nga adayu ta Namaratu. Ammi iyak ya taga utunewan, a awek parigan ya agnonot na taga lutak kidin. 24 A yen ta nebar ku tekamuy ta masi kam hala sangaw seliwat, te am awemuy mangurug ta iyak hala ya pakaitan na Namaratu ewan a kurug ta masi kam sangaw seliwat," kunna.
25-26 "Agay! Parig mu hud ta iko ya kagitta na nginaganamina?" kunda tentu.
A ya tabbag na hapa a
"Mabalin hapa ta addu ya mauhohug ku ta pangihuyak tekamuy, ammi annun ta kam para kabida maski ta assang la. Te ya nangidoben teyak ya kettayan na ngamin kakurugan, a awan ta ipadangag ku ta tolay kiden am bakkan ta kuman na nadangag ku tentu," kunna.
27 Aweda naawatan ta intu nabida na tekid ya Dama na en nga nangidob tentu, 28 a yen ta pake nebar na tekid.
"Sangaw am nebesin dak a yen sangaw ya pakkamu muy ta iyak hala ya Tolayin Taga Langit. A amu muy hapa sangaw ta awek naguray ta paguhohug ku tekamuy, te intu la uhohugan ku ya netuldu ni Damakewan teyak. 29 A maski am intu ya nangidob teyak a nehulun hala teyak, a awenak sangaw pagurayān, te kanayun kwan ku ya makamamallak tentu," kunna.
30 A ta nepakauhohug ni Hesus ta isin tekid a addu hapa ya nangibar ta mangurug kid na tentu.

Ya Pangparuba Ni Hesus Ta Mangurug Kiden Tentu

31 Ammi ya uhohug ni Hesus ta mangurug kiden tentu nga Hudyo a
"Am pake itug muy ya uhohug ku tekamuy a megitta kam mantu ta kakurugan na metuldu nga awan mangilogot. 32 A am pake netug muy na ya kakurugan a maubadan kam hapa ta pagtagabu muy gafu ta kakurugan nga amu muy," kunna.
33 "A te Hudyo kami nga pangpanga ni mina Abraham, a addet ta ayanin awan kad ta nakitagabun mi. A anu mantu ya ikayat mu uhohugan ta maubadan kami sangaw ta pagtagabu mi?" kunda.
34 A ya uhohug ni Hesus tekid a
"Pake ibar ku tekamuy ta maski am inya tekamuy ya iminam magliwat a kuman na makitagabu mantu ta mamagliwaten tentu. 35 A amu muy haman ta awena magdanang na tagabu ta bali na dafu na en. Ammi ya anak na makābali en ya magdanang. 36 A am Anak na Namaratu mantu ya mangubad tekamuy ta pagliwat muy a pake maubadan kam ta mappya. 37 Amuk ta ikamuy Hudyo ya pangpanga ni Abrahamen, ammi awemuy haman megitta tentu, te igakkad muy haman ya mamapasi teyak. A yen ta papasin dak gafu ta awan ta ketugan na uhohug ku tekamuy. 38 Ammi

awan ta inuhohug ku tekamuy am bakkan la ta kuman na naitak te Damakewan, a intu la tarabakun muy hapa ya kuman na nadangag muy ta dama muy," kunna.

39 A ya tabbag da hapa ta inuhohug ni Hesus a

"Awan ta takwan na dama mi am bakkan la te mina Abraham," kunda.

"A am kakurugan ta ānāk kam mina ni Abrahamen a gagangay ta tarabakun muy mina ya kuman na gagangay na en. 40 Ammi ta kuman na ikamuy a ikayat muy hud la papasin ya nangipadangag ta kakurugan nga nadangag na ta Namaratu ewan. Kunna hud ten ya tarabaku ni mina Abraham? 41 Takwan mantu ya dama muy a yen ya parigan muy," kunna hapa tekid.

"Atsi O, awena kami igitta ta kuman na anak na nakikadallaw, te takday la ya dama mi, a intu hala ya Namaratu ewan," kunda.

42 A ya uhohug ni Hesus tekid a

"Am Namaratu mina ya dama muy a gagangay ta iddukan dak mina, te Namaratu hapa la ya nagafun ku. A yen ta itta yak sin, te awek haman naguray umange am awa intu hud la ya nangidob teyak. 43 Ammi awemuy garay maawatan ya ikayat ku uhohugan tekamuy, te awemuy ikayat dangagan ya ibar ku tekamuy. 44 Ikamuy hala ya ānāk ni Satanas, a am anu ya ikayat na dama muy a yen hapa ya tagasingatan muy. Intu hala ya minagpapasi abat ta gafu na en, a awena amu magbida ta kakurugan, te intu la gagangay na ya pagkilluyan. A am magladdud a ipaita na hala ya gagangay na, te kanayun magladdud, yaga intu hapa la ya namepegafu ta laddud. 45 Ammi teyak a kanayun uhohugan ku ya kakurugan, ammi gafu ta kakurugan a awemuy haman kurugan, te intu la ikayat muy ya laddud. 46 Itta hud tekamuy ya makapasikkal ta pagliwat ku? A am kakurugan ya uhohugan ku tekamuy anu kawagan na mantu ta awedak kurugan? 47 Am makidama ya tolay ta Namaratu a dangagan na mantu ya ibar na Namaratu tentu, ammi yen ta awemuy dangagan ya uhohug na te bakkan ta intu ya dama muy," kunna.

48 A gafu ta uhohug ni Hesus ta Hudyo kiden a tinabbag da hapa.

"Kustu hala ya uhohug mi en ta kagitta na ka na Samaritan kiden, te itta malat ya anitum nga nagpaguyung teko," kunda.

49 "Itta hud ya anituk, bakawa padayaw ku haman ya Damakewan. Ammi tekamuy a padpadulayan muy ya mangpadayaw tentu. 50 Awena ta padayaw ku ya barik tekamuy, ammi itta hala ya mangpadayaw teyak, a intu hala ya makkamu ta ngamin dumatang teyak," kunna.

51 A ya takday para na bida na tekid a

"Pake ibar ku tekamuy ta maski am inya ya mangitug ta uhohug ku a awena sangaw masi," kunna.

52 "Asakay, kuga maguyung kan malat O, te pake netug ni mina Abrahamen ya uhohug na Namaratu, ammi nasi hala, a kumanen hapa ta kadwan kiden pinaguhohug na. Ammi ibar mu haman ta awena sangaw masi na mangitug ta uhohug mu. 53 Dakdakal ka hud ammi te mina Abraham ikid na pinaguhohug kiden na Namaratu nga sa nagpasi? Inya hud ya pangigittam ta barim?" kunda tentu.

54 A ya uhohug na ha tekid a

"Am angarigan ta iyak ya mangdayaw ta barik a awan ta kwenta na pangdayaw ku, ammi ya Damakewan ya mangdayaw teyak, a intu hala ya ibar muyen ta Namaratu muy, 55 ammi ta kakurugan a awemuy haman amu. Iyak hala ya makkamu tentu, a am awek mina ibosag ya pakkamuk tentu a kagitta dak mina nga magladdud. Ammi amuk haman, a itug ku

hapa ya uhohug na. 56 A ya gingginafu muyen Abraham nga kinan muy a
pake matalak hapa gafu ta uhohug na Namaratu tentu ta maita na sangaw
ya araw ku. A kuman na naita nak hapa gafu ta pangikatalak na en teyak,
a pake natalakan hapa," kunna.
57 "Asakay, pake nabayag na haman ya nepasi ni Abrahamen a awem
para la laklakay. Mabalin hud mantu ta nagkāita kam?" kunda hapa tentu.
58 "Kakurugan hala ya uhohug ku tekamuy ta dana itta yak na ta kawan
para la ni mina Abrahamen," kunna ha tekid.
59 A gafu ta pake nekatupag da ya uhohug na tekid a nangalap kid na ta batu,
te pangpapasi da tentu, ammi nelogot kid te nalingadan na tentu en imuhet
ta simbaanen.

9

Ya Bida Na Nagdaram Ta Nekeanak Na

1 A sangaw ta pagtugtugut nig Hesus ikid na ituldu na kiden ta dalan
a nesimmun da ya takday lalaki nga nagdaram ta nekeanak na en. 2 A
napopoyung hapa ya nonot na kahulun na kiden ni Hesus ta nagdaramen,
te ya uhohug da te Hesus a
"Mistro, Inya hud ya nagliwat tekid na daramin ono dadagkal na kiden,
petta daram ta nekeanak na?" kunda.
3 "Bakkan ta liwat na ya nepagdaram na," kun ni Hesus, "a bakkan
hapa ta liwat na dadagkal na kiden, am awa neanak nagdaram petta
intu sangaw ya pakaitan na pakapangwa na Namaratu ewan gafu ta
pagpamappyak tentu. 4 A mappya mantu ta idulot tam ya patarabaku na
nangidoben teyak ta ketta para la na araw tam, te dumatang sangaw ya
kuman na hiklam ta awetam pakatarabaku. 5 Ammi ta kettak para la ta
paglelehutin a iyak ya mangpadakar ta sugiram na tolay kiden," kunna.
6 A tentun nakauhohug ta isin a naglutab ta lutak, kapye na nelagum ya
lutak ta lutab na en. A sangaw nedirkat na ya fuyaken ta mata na daramen
kapye na dinob nga ange magamwas.
7 "Aran, E kan magamwas ta kinan da en '**Agzigutan na Siluwam**',"
kunna ta daramen.
(A ya ikayat na uhohugan na Siluwam a 'Nedob', kunna.)
Umange mantu nagamwas, a tentu en dimmatang ta bali na en a makai-
tan. 8 A ta nepakaita na karuba na kiden tentu a
"Intu hala de ya nakilimlimuten," kunda.
A kumanen hapa ya uhohug na nakaita kiden tentu ta nepakilimlimut na en.
9 "**Intu kad hala,**" kun na kadwan, ammi ta kadwan a "**Bakkan ta intu, am
awa kagitta la na bari na en,**" kunda. Ammi ya uhohug na daramen tekid
a "**Maski iyak haman,**" kunna.
10 A ya uhohug da mantu tentu a
"Had kukunna mantu na nepakaladdang mu?" kunda.
11 "A te ya nagngagan ta Hesus a namadday ta fuyak, kapye na nedirkat
ya fuyaken ta matak kiden. A '**E kan magamwas ta iten Siluwam,**' kunna
teyak.
"A umange yak mantu nagamwas, a sangaw nakaita yak na," kunna.
12 "A had agyan na kinamen Hesus ta ayanin?" kunda ha tentu, ammi
awena kan amu.

Ya Pagimbestigar Da Ta Daramen

13-14 A ta nepamadday ni Hesus ta fuyaken ikid na nepagpaladdang na
ta mata na daramen a araw na agimmang na Hudyo kiden. A sangaw itta

ya umange nangalap ta lalaki en, petta iange da ta Pariseyu kiden, 15 te
imbestigaran da am had kukun na nepakaladdang na mata na kiden. A ya
uhohug na en tekid a

“Nedirkat na ya fuyak ta matak kiden, kapyek umange nagamwas, a ta
ayanin a makaita yak na,” kunna tekid.

16 “On ay, ammi ye-yen na tolay nga kinam a bakkan ta kahulun na
Namaratu, te awena haman ngilinan ya araw na agimmang,” kun na
kadwan kiden Pariseyu.

“A am kakurugan mina ta dulay na tolay a itta hud ya mabalin na ta
daram petta makaita?” kunna para na kadwan.

A nagkakattway mantu ya nonot da gafu tentu.

17 A gafu ta kumanen a pinohutan da ha ta lalaki en.

“Iko haman ya pinaladdang na ta mata, anu mantu ya uray mu tentu?”
kunda.

“A talaga ta paguhohugan na Namaratu,” kunna.

18 Ammi ya pinakadakal na Hudyo kiden nga nangikatupag te Hesus a
aweda kurkurugan ya nepagdaram na lalaki en ikid na nepakaladdang
na mata na kiden, a yen ta pinaayagan da bit ya dadagkal na kiden petta
pohutan da tekid.

19 “Ye-yan hud ya anak muyen nga kinan muy nagdaram ta nekeanak
na? A am ‘**On,**’ kummuy a ipasikkal muy mantu am had kukunna makaita
ta ayanin,” kunda.

20 A ya tabbag da hapa a

“Amu mi ta intu hala ya anak mi, a amu mi hapa ta daram ta nekeanak
na en, 21 ammi awemi haman amu am anu ya gafu na pakaita na ta ayanin,
ikid na am inya ya nangpaladdang ta mata na kiden. Mappya ta intu mina
ya pangpohutan muy, petta intu hapa la ya pakadangagan muy, te intu
hapa la ya makkamu ta bari na,” kunda.

22 A yen ya tabbag da en gafu ta talaw da ta Hudyo kiden nga nangpohut
tekid, te dana nagbabidan na pinakadakal da kiden ta am itta ya mangibosag
te Hesus ta intu hala ya Mangikerutan nga dinob na Namaratu a mehangat
sangaw makigimung ta kapilya da. 23 A yen ya gafu na nepagtabbag da ta
“**Intu mina ya pangpohutan muy, te intu hapa la ya makkamu ta bari
na,**” pagkin.

24 A gafu ta kumanen a pinaayagan da ha ya lalaki en nga nagmappya ta
nepagdaram na en, a pake tinabarangan da.

“Awem na mina magtulad ta atubang na Namaratu ewan, te ibosag mu
hala ya kakurugan, te amu mi haman ta dulay na tolay ya kinamen nga
nangidirkat ta fuyak ta matam kidina,” kunda tentu.

25 “A awek haman amu am dulay na tolay yen, ono awan. Intu la amuk
ya nepagdaram ken, a ta ayanin a makaita yak na,” kunna hapa tekid.

26 “A anu mantu ya iningwa na teko? Had kukunna hud na nepagpalad-
dang na ta matam kidina?” kunda ha tentu.

27 “Asakay, nebar kun paen tekamuy, a awemuy haman dinangag. Anu
haman ta damagan muy ya iningwa na teyak? Ikayat muy hud medagga
ta ituldu na kiden?” kunna.

28 Ammi pake nagsasitangan da ya lalaki en.

“Iko ya ituldu na tolayin yana, ammi ikami ya ituldu ni mina Moses.
29 Amu mi ta itta ya netuldu na Namaratu te mina Moses, ammi ta tolayin
yana a awemi haman amu am had ya nagafun na,” kunna hapa na tabbag
da tentu.

30 “Ama! Kuga mamallaw kanan, te maski itta ya nakapaladdang ta
matak kiden a ibar muy para ta awemuy amu am had ya nagafun na.
31 Amu haman na ngamin tolay ta awena dangagan na Namaratu ya
pakimallak na minagliwat ta lintig na kiden, te intu la dangagan na ya
mamat tentu ikid na mangidulot ta ikayat na en. 32 A maski abat ta
nepamegafu na paglelehutin itta hud ya nadamag nga makapaladdang
ta mata na tolay nga neanak nagdaram am bakkan la ta ayanen. 33 Am
bakkan mina ta kahulun na Namaratu ye-yen na tolay a itta hud mantu ya
pakapangwa na nga mangpaladdang ta matak kidin,” kunna tekid.
34 “Oh, iko hud ya makkamu mangituldu tekami, bakawa nekihu ya
liwat mu ta nepaghukal mu,” kunda hapa tentu, kapye da newarad ta
lawan.

Ya Pakasimmu Ni Hesus Ta Nagdaramen

35 A sangaw nadamag ni Hesus ta dinugiman da ya nagdaramen ta kapilya
da en. A tekid ha nagkasimmu a
“Anu hapa ya uray mu ta Tolayen Taga Langit? Mangurug kan de tentu?”
kun ni Hesus tentu.
36 “A inya hud yen, Ser? Ibar mu haen teyak, petta kurugan ku hapa,”
kunna.
37 “A naitam na haman, a maski intun ya makiuhohugan teko,” kun ni
Hesus tentu.
38 “Ay, mangurugak mantu, Afu,” kunna, kapye na namalentud hapa ta
atubang ni Hesus nga nangdayaw tentu.
39 A ya pasikkal ni Hesus ta iningwa na en ta nagdaramen a
“Yen ta umange yak ta paglelehutin, petta melasin ya mangurug ikid
na awan mangurug gafu teyak, pettam kumanen a makaita ya nagdaram
kiden, ikid na magdaram ya makaita,” kunna.
40 A gafu ta nedangagan da hapa na kadwan kiden Pariseyu a
“Anu hud ya ikayat mu uhohugan? Ikami de hapa ya kuman na
nagdaram?” kunda te Hesus.
41 “A am amu muy mina ta nagdaram kam a awan mina ta liwat muy
ta awemuy pakaita ta nepaita tekamuy. Ammi gafu ta ‘**Ikami hud ya
kuman na nagdaram,**’ kummuy, a itta la ya liwat muy, te awemuy haman
kurugan ya nepaita tekamuy,” kun ni Hesus tekid.

10

Ya Keangarigan Na Manaron Ta Kalneru Na Kiden

1 A ya takday ha na bida ni Hesus tekid a intu yan:
“Pake ibar ku ya kustu tekamuy,” kunna. “Am itta mina ya simarok ta
agiafunan na kalneru kiden, ammi awena simarok ta agyan na irwangan,
te apagan na ya takwan na unekan na, a talaga ta tulisan yen nga
ange magtakaw ta kalneru kiden. 2 Ammi ya simarok hala ta agyan na
irwangan a amu tam ta intu hala ya dafu na kalneru kiden nga magtaron
tekid, 3 te intu hapa la ya ihukat na maggwardya en ta irwangan. A
mengahalan da hapa na kalneru na kiden, te am iuhet na kid a baran na
kid ta ngagan da. 4 A sangaw am sa nelattog na kid na a intu ya imunnan,
te enna kid itulud ta agyan na pangipastun na tekid. A dumadagdag kid
hapa, te intu ya mengahalan da. 5 Aweda hapa dumagdag ta aweda en
amu am awa pagbilagān da hud la, te aweda mengahalan ya bakkanen ta
dafu da,” kunna.

6 Yen hala ya addet na keangarigan ni Hesus ta Hudyo kiden, ammi aweda
nanonot am anu ya ikayat na uhohugan tekid.
7 A gafu ta aweda manonot a pake nepasikkal na ha tekid.
"Pake ibar ku mantu ya kustu tekamuy ta iyak ya kuman na irwangan
na kalneru kiden. 8 A ya ngamin kiden napopolu ammi teyak nga ape
mangikerutan mina ta tolay kiden, a kuman kid na tulisan nga magtakaw
ta kalneru kiden, te matulad kid na mangikerutan. A yen ta aweda kid
dinangag na kalneruk kiden. 9 Awan mantu ta takwan na irwangan am
bakkan la ta iyak, a maski am inya ya mayat simarok teyak a mekerutan
hala, a alawa hapa sangaw ya pagbalabalittagan na petta makaapag
ta magserbi tentu. 10 Ammi ya kuman na tulisan a ikayat na la ange
magtakaw ikid na mamapapasi ikid na mangikutkutet. Ammi teyak a yen
ta itta yak ta paglelehutin petta matolay la ya kuman na kalneruk kiden
gafu teyak, te iatad ku la tekid ya angaten nga awan pulus ta pagaddetan.
11 "A iyak para ya kuman na mappya na manaron ta kalneru kiden,
te ya mappya na manaron a isagapil na hala ya angat na ta taronan na
kiden, petta mekerutan kid. 12 Ammi ya gagangay na mangallu en hapa
nga magtaron, a am maita na ya kuman na maporay na atu nga ange
mamapasi ta kalneru kiden a pakimohayan na hala ya kalneru kiden, te
pagbilagān na kid, te bakkan ta intu ya makākwa tekid. A malogon sangaw
ya panggafut na atu en tekid, a mekutukutet kid na. 13 A pagbilagān na
kid hala na mangallu en, te awan ta pangkenga na ta kalneru kiden, te
bakkan ta intu ya makākwa. 14-15 Ammi teyak hapa la a mappya yak na
manaron, te magkākofun kami na ngamin kwak ta kuman na pagkākofun
mi ni Damakewan. A isagapil ku hapa sangaw ya angat ku tekid, petta
mekerutan kid.
16 "A itta para ya kadwan kiden kalneruk nga awan nedagga ta agiafu-
nanin yan, a mappya ta yen kid hapa ya padagdag ku. A dumadagdag
kid hala sangaw am madangag da ya ngahal ku, pettam kumanen a sa
magdadagga sangaw ya ngamin kiden kalneruk, a iyak la tatakday ya dafu
da nga magtaron tekid. 17 A yen ta iddukan nak ni Damakewan te isagapil
ku hala ya angat ku tekid, petta ipabaguk hala sangaw. 18 Ammi awan ta
makapapasi teyak am bakkan la ta iyak ya makāuray, te itta ya pakapang-
wak nga mangisagapil ta angat ku, yaga itta hapa ya pakapangwak nga
mangtolay ta barikin hapa la, te yen hala ya nepatudun ni Damakewan
teyak," kunna.
19 A gafu ta binida ni Hesus ta Hudyo kiden a yen ya nagkakattwayan na
nonot da tentu.
20 "Annun tam hud dangdangagan ya tolayin yan. Itta malat ya anitu na
nga mangpaguyung tentu," kun na kadwan.
21 Ammi ta kadwan a
"Bakkan ta kumanin ya uhohug na seanitu, te yaga makapaladdang hud
ya anitu ta mata na daram?" kunda.

Ya Pangpohut Na Hudyo Kiden Te Hesus

22 A sangaw ta kaarawan na agirid a itta hapa ya pyesta ta ili na Herusalem
nga Pangigawat da ta simbaanen ta Namaratu. 23 A nagpapa-yat la i Hesus
ta pagsigonganen nga nepapadday ni mina Ari en Solomun ta agyan na
simbaanen. 24 A tentu en nagpapa-yat a enna kinalihung na pinakadakal
na Hudyo kiden a ya nebar da tentu a
"Annun na kami biga popoyungan? Am kakurugan ta iko ya
Mangikerutan nga dinob na Namaratu ewan a mappya ta pake ibar mu
mina tekami," kunda.

25 “A nebar kun paen tekamuy, ammi awemuy garay mangurug,”
kunna. “Te ya ngamin kiden tinarabakuk gafu ta pakapangwa ni Damake-
wan a yen kid hala ya mangipasikkal teyak. 26 Ammi gagangay ta awemuy
mangurug te awemuy negitta ta kalneruk kiden. 27 Te ya tolay kiden nga
negitta ta kalneruk a pake dangagan dak, a kanayun dagdagan dak, te
kofun dak. 28 A aweda hapa sangaw melogot ta pasi da, te iyak hapa
ya mangiatad ta magnayun na angat da. A awan sangaw ta makagubat
tekid ta kamat ku. 29 Te ya Damakewan ya nangipaibbal tekid teyak a
masmasikan haman ammi ta ngamin, a itta hud ya makagubat tekid ta
kamat na, 30 te ikami ni Damak a tatakday kami,” kunna.

Ya Pangpator Da Mina Te Hesus

31 A ta pakadangag na Hudyo kiden ta uhohug ni Hesus a nagakut kid na ta
batu, te pangpapasi da mina tentu gafu ta inuhohug na en. Ammi ya uhohug
ha ni Hesus tekid a

32 “Addu haman ya nepaitak tekamuy nga mappya gafu ta pakapangwa
ni Damakewan, a had sin mantu tekid ya gafu na pangpapasin muy
teyak?” kunna hapa tekid.

33 “Bakkan ta mappya na tarabaku ya gafu na pangpapasin mi teko am
awa panadakat mu ta Namaratu ewan, te maski tolay ka a igittam haman
ya barim ta Namaratu,” kunda.

34 “A te awemuy de manonot ya uhohug na Namaratu ta lebru na lintig
na kiden, te ya uhohug na a

‘**Nebar ku paen ta kagitta na kam na Namaratu, te anak kam
ngamin na Kata-nangan na Dyos,**’ kunna.

35 A am nengagan na mantu ta Dyos ya dadagkal tam kiden nga pinasinapan
na ta uhohug na, anna awena mabalin ta mauli ya uhohug na en, 36 a
panadakat ku hud am ibar ku ta Anak nak na Namaratu ewan, bakawa
iyak haman ya pinasinapan na ikid na pinakabari na nga nedob na ta
paglelehutin. 37 A am awek mina tarabakun ya kagitta na tarabaku na
Namaratu a awedak mina kurugan, 38 ammi gafu ta yen hala ya tarabakun
ku a yen mina ya pangurugan muy teyak maski am awemuy kurugan ya
uhohug ku tekamuy, pettam kumanen a amu muy ikid na mapasikkal muy
ta itta ya Namaratu teyak, anna intu hala ya pagtolayan ku,” kunna.

39 A gafu ta uhohug na en a negakkad da la gafutan, ammi nakalillik hala
tekid. 40 A umange ha ta dammang na Karayan na Hurdan ta agyan na
nangzigutan ni Hwan ta tolay kiden ta palungu, a nagyan bit la ten, 41 a
umange hapa sangaw ya addu na tolay tentu. A ya uhohug na kadwan ta
kahulun da kiden a

“Maski am awan ta iningwa ni Hwan ta masikan na pakaitan a kakuru-
gan hala ya ngamin binida na ta tolayin yan,” kunda.

42 A addu para ya nangurug te Hesus ta iten na lugar.

11

Ya Bida Na Pasi Ni Lasaru

1 A medyo nabayag ta assang a itta ya takday lalaki nga taga ili na Betanya
nga nagtakit. I Lasaru ya ngagan na, a kabagis hapa ni Mariya ikid ni Marta.
2 I Mariya hapa ya babbayen nga nangiluggud ta bangog ta takki kiden ni
Hesus kapye na nepuhid ya huk na en tekid. 3 A gafu ta takit na kabagis da
en Lasaru a nangidob kid ta ange mangibar te Hesus. A ya nebar na dinob
da en a

"Afu, pake nagtakit kan ya kofumen," kunna.
4 Ammi ta pakadangag ni Hesus ta damag na en a
"Bakkan ta pasi na ya takit na ina, am awa pakaitan na sangaw na pakapangwa na Namaratu ewan, petta maita hapa sangaw ya pakapangwa na Anak na Namaratu gafu tentu," kunna.
5 A pake inidduk ni Hesus ig Lasaru ikid na kabagis na kiden Marta ikid ni Mariya, 6-7 ammi tentu en nakadangag ta takit ni Lasaru a nagyan hala ta nagyanan na en abat ta dwangagaw kapye na binaran ya ituldu na kiden petta mehulun kid tentu nga ange ha ta iten Hudeya. 8 Ammi ya uhohug da hapa tentu a
"Anu haman ta magtoli kan ta iten, Afu, bakawa awena para la nabayag addet ta nepangpator da mina teko na kagittam kiden nga Hudyo," kunda hapa tentu.
9 A ya netabbag na hapa a
"Awena hud kustu na oras kiden ta araw tam, petta am maghehit ya tolay ta ketta para la na araw a awena sangaw melogot, te malogon makaita ta dakaren. 10 Ammi am indagan na ya hiklam kapye na maghehit a malogon sangaw melogot, te awan ta dakar na," kunna.
11 Nepaguhohug na ta kumanen a
"Nasidug na ya kofun tamen Lasaru, ammi e yak na hukalan," kunna ha.
12 "A am makakasidug na, Afu, a mappya yen, te magmappyan hala sangaw ta takit na en," kunda hapa otturu.
13 Te pahig da ta ikayat na uhohugan ya pakasidug na ta kuman na mabannag, ammi ta kakurugan a ikayat na uhohugan ya pasi ni Lasaru.
14 A gafu ta kumanen a pake nebar na ta mappya tekid:
"Nasin haman i Lasaru, 15 a maski am awanak tentu ta nepagtakit na en a matalakak hala gafu tekamuy, petta itta sangaw ya maita muy nga mangpasikan ta pangurug muy teyak. A aranan, te entanan la tentu," kunna.
16 A ya uhohug hapa ni Tomas ta kadwan kiden kahulun na a
"Entanan mantu hulunan, petta sa mahahulun kitam magpasi," kunna.

Ya Ange Nig Hesus Ta Agyan Nig Lasaru

17 A ta datang nig Hesus ta iten Betanya a nadangag na ta nabalin na netanam i Lasaru abat ta appat na araw. 18-19 A gafu ta abikan ya lugar na Betanya ta ili na Herusalem a umange hapa kumahad ya addu na Hudyo taga Herusalem teg Marta ikid ni Mariya, te petta tabtabangan da ya damdam na babay kiden ta kabagis da en nasi. 20 A ta pakadangag ni Marta ta dumatang na hapa i Hesus a enna hapa dinafung, ammi nasirak hala i Mariya ta bali da en nga imatogkok. 21 A ya uhohug ni Marta ta pagdafung na en te Hesus a
"Ay, Afu, am dana itta kan mina sin a awena mina nasi na kabagis ken. 22 Ammi maski kunna ten a amuk ta maski am anu ya adangam ta Namaratu a iatad na hala teko," kunna ha.
23 "Matolay hala sangaw ya kabagis men," kunna hapa ni Hesus tentu.
24 "A amuk hala yen, Afu, te matolay kan hala sangaw ya ngamin kiden nagpasi ta araw na angtolay ta pagaddetan na arawin yan," kunna ha ni Marta.
25 A ya uhohug para ni Hesus tentu a
"Iyak hapa la ya agtolay, te iyak la ya pagafun na angat. A maski am masi ya mangurugen teyak a matolay hala. 26 A ya ngamin kiden matolay gafu ta pangurug da teyak a aweda sangaw mapidwa masi maski am kanu, te

ittan ya angat da nga magnayun. Kurugam na de ya uhohug kin, Marta,"
kunna.
27 "A kurugan ku ay, Afu, te iyak la takday a dana nangurugak na ta iko
ya Anak na Namaratu ewan, ikid na Mangikerutan nga umange kan ta
lutakin," kunna.
28 A ta kabalin na nepangtabbag na en a nagtoli ta bali na, a nagan-anisat
ta kabagis na en Mariya.
"Ittan ya Mistro en, a paayagan na ka hapa," kunna tentu.
29 A alistu imikkat i Mariya, a umange hapa te Hesus. 30 Ammi awena
para la nakadulot ig Hesus ta agyan na babali kiden, te itta kid para la
ta nangdafungan ni Marta tentu. 31 A ta nepagtugut ni Mariya ta bali a
dumadagdag hapa ya tolay kiden nga umange manabtabang ta damdam na
en, te naita da tentu en imikkat, ammi pahig da ta ange ta agyan na tanamen
magtangit. 32 A ta datang ni Mariya ta agyan ni Hesus a pa itan na bit kapye
na umange nagtakab ta takki na kiden nagtangit.
"Ay, Afu, am dana itta kan mina sin a awena mina nasi na kabagis ken,"
kunna hapa tentu.
33 A ta nepakaita ni Hesus ta pagtangit na en ikid na dumadagdag kiden
nga makatangtangit hapa a nanalasigak ta damdam na nonot na en hapa. A
ya uhohug na hapa a
34 "Had mantu ya nangitanaman muy tentu," kunna hapa tekid, a
"E ka hala sin, Afu, te itam," kunda.
35 A nagtangit na hapa i Hesus.
36 "Itan muy awa dakal hapa ya idduk na ta nasi en," kun na Hudyo
kiden.
37 Ammi ya uhohug na kadwan tekid a
"Intu hala ya nakapaladdang ta mata na daramen, a anu kawagan na
mantu ta awena kinahadan i Lasaru petta awena mina nasi?" kunda.

Ya Ange Ni Hesus Ta Tanam Ni Lasaru

38 A ya lugar na nangitanaman da te Lasaru a kuman na kweba, a
namunitan hapa ta dakal na batu. A ta datang da ta agyan na tanam na en a
nanalasigak ha i Hesus, kapye na naguhohug.
39 "Azin muy haen ya batu ina," kunna.
Ammi nehangat na mina ni Marta,
"Dulay de, Afu, am maazi, te pake mahuyuk na de, te mekappat na araw
na," kunna.
40 "Awek hud nebar teko ta maitam hala sangaw ya pakapangwa na
Namaratu ewan am mangurug ka?" kunna hapa ni Hesus tentu.
41 A inazi da mantu ya batu en.
Nekaazi na batu en a tumangad hapa i Hesus nakimallak.
"Amang, matalakak teko te dana dinangag nak. 42 A amuk hapa ta
kanayun dangagan nak, ammi inuhohug ku yen petta madangag da hapa
na tolay kidin mangkalihung ta isin, petta pangurugan da mina ta iko ya
nangidob teyak," kun na pakimallak na en.
43 A tentun nakauhohug ta kumanen a pake nagayag ta masikan.
"Lasaru, imuhet kan," kunna.
44 A limattog hala ya nasi en, ammi nafutfutan para la ta ga-gamit ta ulu na
en abat ta takki na kiden, a nabadbadan hapa ya simid na ta panyaw.
"Azin muy na ya nefutefut kiden, petta makatugut," kunna hapa ni
Hesus.

Ya Pangigakkad Da Ta Pasi Ni Hesus

45 A ya Hudyo kiden nga nakihulun teg Mariya a mangurug kid na hapa te
Hesus gafu ta iningwa na ta nasi en nga naita da. 46 Ammi ya kadwan tekid
a umange kid ta Pariseyu kiden petta ipadamag da ya iningwa ni Hesusen.
47 A ta nepakadamag na Pariseyu kiden a sa nagmamiting kid na padi kiden
ikid na kadwan kiden pinakadakal na Hudyo kiden. A ya bida da hapa a
"Anu awan haman ta kwan tam, te addu para ya kwan na tolayin yan
nga pagpaka-latan na tolay kiden. 48 A am awetam pagimmangan ya
tarabaku na in a sa mangurug sangaw ya ngamin tolay ta intu ya ari da,
a magribelde kid na sangaw ta gubyernu na taga Roma kiden. A yen
sangaw ya ange na suddalu kiden taga Roma petta kutkutetan da ya lugar
na pangdayawan tam ta Namaratu kontodu tolay tam kiden," kunda.
49 A sangaw naguhohug hapa i Kaypas tekid, te intu ya kadakalan na padi
kiden ta darunin yen.
50 "Kuga makilavun kanan ta isin, te awemuy para manonot ta kap-
pyanan tam ta takday la mina ya masi nga metali ta tolay kiden, petta
bakkan ta sa ikitam ya mapapasi," kunna.
51 Ammi awena amu ta itta hapa ya takwan na kebalinan na inuhohug
na en. A gafu ta intu ya kadakalan na padi kiden ta darunin yen a uray
na Namaratu ta linavun na ya pasi ni Hesus nga mangikaru ta liwat na
ngamin kiden Hudyo. 52 Ammi bakkan la ta liwat na Hudyo kiden ya ikaru
na am awa liwat na ngamin kiden tolay hapa nga bakkan ta Hudyo, petta
mapatatakday ya ngamin kiden anak na Namaratu nga nesaned ta ngamin
paglelehutin.
53 A gafu ta uhohug na kadakalan da en nga padi ta nagkakampat kiden
a yen ta nagbabidan da ya pangpapasi da te Hesus. 54 A yen ta awenan
nakipapaita ni Hesus nga nakikihkihu ta Hudyo kiden, a nagtugut kid na
ituldu na kiden ta lugar na Hudeya, te umange kid na ta ili na Eparim nga
abikan ta alawa na kalafukan. A yen hala bit ya nagyanan da.
55 Tanagay na hapa ya Pyesta na Simana na Hudyo kiden, a naggagabi ya
addu na Hudyo nga nagafu ta kadwan kiden babali, te ange kid na ta ili na
Herusalem, petta dana baggawan da ya dulayen tekid ta kuman na pakkwa
na lintigen kapye da makipyesta. 56 A tekid gitayukan ta umag na simbaanen
a angzen kid ta itan te Hesusen.
"Anu ya uray muy, umange panaw i Hesus ta pyesta in?" kunda ta
kahebing da kiden.
57 Yen ya uhohug da, te ya padi kiden ikid na Pariseyu kiden a dana
nangibar kid ta am itta ya makkamu ta agyan ni Hesus a ipakamu da mina
tekid, petta enda gafutan.

12

Ya Pangluggud Ni Mariya Te Hesus

1 A ta mekannam na araw ta kaatubangan na Pyesta na Simana na Hudyo
kiden a dumatang ha ig Hesus ta iten Betanya nga lugar ni Lasaru en nga
tinolay na ta pasi na en. 2 A gafu ta datang ni Hesusen a nangiparan ya
kadwan kiden tolay ta dakal na pagpamakan ta pangdayaw da tentu. I
Marta ya nangiparan ta kanan, a i Lasaru ya takday nakiatubang te Hesus.
3 A tekiden nagkakan a nangalap i Mariya ta garapon na pake mangina na
bangog nga dipuru nardu. A enna neluggud ya bangogen ta takki kiden
ni Hesus, a sangaw pinuhidan na kid ta huk na en. A nesaned hapa ya
bangogen ta ngamin lagum na bali en. 4-5 Ammi i Hudas Iskaryote nga
takday ituldu ni Hesus a nehuya na i Mariya.

"Anu awena nelaku ya bangogina, petta meatad ya paga na ta pobre
kiden nga mazigatan? Pade awa magamid na ya lugar na tandan ta
tādarun," kunna.
Intu hala sangaw ya mangitalaba te Hesus. 6 A awan haman ta pangkenga
na ta pobre kiden, ammi inuhohug na yen, te intu hala ya mangifun ta
sufuten nga aggiappiyan da ta pirak da en, a gafu ta mangtakaw a kanayun
nangalap ta nesufut da en. 7 Ammi ya uhohug ni Hesus tentu a
"Awem la ihuya ya babbayin, te dana neappiya na yen petta iluggud na
ta barikin nga meparan ta araw na ketanam ku. 8 Sigida itta haman ya
pobre kiden tekamuy, ammi teyak a awek mabayag tekamuy," kunna.

Ya Pangigakkad Da Ta Pasi Ni Lasaru

9 A gafu ta pyesta en ta ili na Herusalem a pake addu ya Hudyo kiden nga
umange, a nadamag da ta ittan ha i Hesus ta iten Betanya. A yen ta umange
kid hapa ten, te enda itan i Hesus. Ammi bakkan la te Hesus ya enda itan am
awa Lasaru hapa nga tinolay ni Hesus ta pasi na en. 10 A gafu ta kumanen
a nagtatulag ya padi kiden nga mamapasi hapa te Lasaru, 11 te i Lasaru ya
gafu na pagtalekud na addu na Hudyo kiden ta padi kiden petta mangurug
kid na te Hesus.

Ya Pangdayaw Na Tolay Kiden Te Hesus

12 A ta pagtalib na araw a itta para la ya pake addu na tolay nga umange
nakipyesta ta ili na Herusalem, a nadangag da ta ange hapa i Hesus ta pyesta
en. 13 A nangalap kid mantu ta addu na don na kuman na anyog, a enda kid
nepaypay te Hesus ta pangdayaw da tentu. A nagayayag kid na hapa.
"Madaydayaw ya Namaratu ewan. Bendisyonam, Afu, ya umange in sin
ta ngagam. Bendisyonam ya Ari na Istralita kiden," pakakin kid.
14 A nagtakay hapa i Hesus ta urbun na kabayu nga nepaalap na. A yen
ya nagdulotan na dana en uhohug ta Bibliya gafu tentu, te ya uhohug na
suraten a
15 "**Awemuy na magburung, ikamuy taga Herusalem, te itan muy,
dumatang na ya ari muy nga magtakay ta urbun na kabayu,**"
kunna.
16 Ammi awena amu na ituldu na kiden ya gafu na pagtakay na ta
kalakabayu en addet ta pagtoli na en ta langit, a yen ya nepakanonot da
ta pangdayaw na tolay kiden tentu, ikid na nesuraten tentu. 17 A ya tolay
kiden nga nakaita te Hesus tentu en nangpohet te Lasaru ta tanam ikid na
nangtolay tentu a nepadpadangag da hapa ya naita da. 18 A yen ta umange
ya addu na tolay nga nangdafung te Hesus, te nadamag dan ya pakapangwa
na gafu te Lasaru. 19 A yen ta nagburung na hapa ya Pariseyu kiden.
"Itan muy awa awan haman ta mabalin tam, te sa dumadagdag ya
ngamin tolay tentu," kunda ta sakā Pariseyu da kiden.

Ya Pagapag Na Kadwan Kiden Tolay Te Hesus

20 A ta neange na Hudyo kiden ta pyesta en nga makimallak ta simbaan
na Namaratu a nekihkihu hapa tekid ya kadwan kiden Giregu nga dana
simarok ta relisyon na Hudyo kiden. 21 A gafu ta ikayat da hapa makkamu
te Hesus a enda bit nebar te Felipe;
"Ser, ikayat mi haen makibidan ta dafu muyen Hesus," kunda tentu,
te intu ya takday ituldu ni Hesus nga taga Betsayda ta lugar na Galileya.
22 A enna kid mantu nebar te Andres, a ig Andres ikid ni Felipe ya umange
nangitulud ta Giregu kiden te Hesus, a nebar da kid tentu. 23 A ya tabbag ni
Hesus tekid a

“Ittan mantu ya araw na pakepaita na pakedayawan na Tolayin Taga
Langit, 24 te ya ibar ku tekamuy a mappya ta memula yak sangaw ta lutak
ta kuman na mait. Te am awena memula na maiten ta lutak a awena
sangaw lumattog na angat na en, ammi am memula a magmayan hapa
sangaw ta addu, a kumanen hapa teyak. 25 A kumanen hapa tekamuy,
te am kengan muy mina ya katolay muy sin a mawakay mantu sangaw
ya katolay muy nga magnayun. Ammi am awemuy la nonotan ya katolay
muy ta paglelehutin yan a meappiya hala ya katolay muy nga magnayun.
26 A am itta tekamuy ya mayat makidafu teyak a mappya ta kanayun
dumagdag hala teyak, petta maski am had ya eyan ku a yen hapa ya
agyan na. A maski am inya tekamuy ya makidafu teyak a ya Damakewan
Namaratu ya makkamu mangpadayaw tentu,” kunna tekid.

Ya Pangipakkamu Ni Hesus Ta Pasi Na

27 A ya uhohug na para tekid a
“Kuga mapopoyung na ya nonot kin, te kuman na makimallakak mina
te Damakewan petta ikerutan nak mina ta zigatin nga dumatang teyak.
Ammi awek la, te yen haman ya gafu na neangek ta lutakin petta idulot ku
la ya magattam ta zigatin yan,” kunna.
A sangaw nakimallak hapa ta
28 “Amang, kompormi la ya dumatang teyak petta mepaitam hapa ya
pakedayawam gafu teyak,” kunna.
A ka-ma la itta ya nagsitang ta langit,
“Dana nepaitak na ya pakedayawan ku teko, a pidwan ku hala sangaw,”
kunna.
29 A ya tolay kiden gitayukan ta bikat nig Hesus a nedangagan da hapa ya
nagsitangen, a pahig na kadwan ta nagdalak, ammi ta kadwan a “**Naguho-
hug de ya anghel na Namaratu tentu,**” kunda. 30 Ammi ya uhohug ni
Hesus tekid a
“Awemuy la pahig ta iyak la ya kauhohugan na nagsitangen am awa
ikamuy hapa. 31 A tanagay na hapa ya pangpa-gang na Namaratu ta liwat
na tolay kiden. A megindan hapa ya pangabak ku ta akkimohayanen nga
makkamu ta ngamin dulay ta paglelehutin. 32 Te sangaw am nebesin dak
ta kayu, a yen sangaw ya panggamid ku ta ngamin tolay petta mangurug
kid teyak,” kunna.
33 A inuhohug na ye-yen, te dana pangibar na tekid am had kunna sangaw
na pasi na.
34 Ammi tumubbat hapa ya tolay kiden nga magpohut tentu.
“Annum haman ibar ta mebesin sangaw ya Tolayen Taga Langit ta
kayu? Te ya nadangag mi ta Bibliya a magnayun hala sangaw ya idob na
Namaratu nga Mangikerutan. A am iko hala yen a inya mantu ya Tolayen
Taga Langit?” kunda.
35 A ya tabbag hapa ni Hesus tekid a
“Assang para la ya ketta na dakar tekamuy kapye na limitap. Mappya
mantu ta yen ya dagdagan muy petta awena kam madatangan na sugiram.
Te ya magtugut ta sugiram a awena amu am had ya eyan na. 36 Mappya ta
ikatalak muy ya dakaren ta ketta na en para la tekamuy, petta magbalin
kam hapa ta kuman na anak na dakar,” kunna.
A tentun nakauhohug ta kumanen a nagtugutan na kid, a nagtagun na kid.

Ya Gafu Na Awena Pangurug Na Hudyo Kiden

37 A maski addu ya iningwa ni Hesus nga pakaitan na pakapangwa na
en ta atubang na Hudyo kiden a aweda la kurkurugan. 38 A gafu ta aweda

nangurug a yen ya pagdulot na uhohug ni mina Isayasen nga nepesurat na Namaratu tentu, te ya uhohug na a

“**Awan haman ta mangurug, Afu, ta nepadangag mi tekid. A maski naita da ya pakapangwam a aweda la netug,**” kunna.

39 Ammi awena mabalin ta mangurug ya Hudyo kiden, te ya uhohug ni
mina Isayasen ta takday ha na surat a

40 “**Kuman na pinagdaram na Namaratu ya mata da petta aweda makaita.**
A pinagtuyag na ya nonot da petta aweda makanonot ikid na mag-babawi ta liwat da.
Te am magbabawi kid mina a gagangay kan ta pagmappyan na kid,”
kunna.

41 A yen ya nesurat ni mina Isayasen, te gait-itan na ya pakedayawan ni
Hesus, a intu hala ya binida na. 42 Ammi maski kunna ten a addu hala ya
nangurug ta pinakadakal na Hudyo kiden, ammi aweda la nebosag gafu
ta talaw da ta Pariseyu kiden, te aweda ikayat ya madugiman ta kapilya
da en, 43 te intu hud la ikaykayat da ya pangdayaw na tolay tekid ammi ta
pangdayaw na Namaratu.

Ya Kadwan Para Na Netuldu Ni Hesus

44 A ta nepangkasaba ni Hesus ta tolay kiden a pinasikan na ye-yan na
uhohug tekid:

“Am itta ya mangurug teyak a bakkan la ta iyak ya kurugan na am awa nangidoben teyak hapa. 45 A am pake itan nak ta mappya a maita na hapa ya nangidoben teyak. 46 Iyak hala ya kuman na dakar nga lumattog ta pa-glelehutin, petta am itta ya mangurug teyak a awenan sangaw magdanang ta sugiram na en. 47 Ammi ya makadangag ta uhohug ku otturu baybay-an na la gafu ta awena itug a melogot hala sangaw ta pakapa-gangan na. Ammi bakkan ta iyak ya mangpa-gang tentu, te bakkan ta yen ya neangek isin petta mangpa-gangak ta tolay, te iyak hala ya mangikerutan tekid. 48 Ammi ya awanen mangpadulot teyak gafu ta aweyan na ya uhohug ku a mapa-gang hala sangaw ta pagaddetan na arawin yan gafu ta inuhohug ken nga awena kinurug. 49 Te bakkan haman ta uhohug ku ya neuhohug ku tekamuy am awa uhohug ni Damakewan nga nangidob teyak, te intu hapa la ya nangibar teyak ta ngamin uhohugan ku ikid na bidan ku tekamuy. 50 A amuk hapa ta itta ya pakapangwa na uhohug na kiden nga mangtolay tekamuy petta magnayun kam, am mangurug kam. A awan mantu ta uhohugan ku tekamuy am bakkan la ta kuman na nepeuhohug ni Damakewan teyak,” kunna.

13

Ya Pangipaita Ni Hesus Ta Alinnak Na Nonot

1 A ta kaatubangan na Pyesta na Simana na Hudyo kiden a narikna ni
Hesus ta tanagay na ya pagtugut na ta lutakin petta magtoli ta agyan na
Dama na ewan Namaratu. A gafu ta pake iddukan na ya ituldu na kiden nga
isirak na ta lutakin a pake ipasikkal nan ya idduk na en tekid.

2 A itta kid ngamin ta angnganan nga makikkanan ta pamurab da, ammi
dana pinasikan ni Satanas ya nonot ni Hudas nga anak ni Simon Iskaryote,
petta italaba na i Hesus. 3 Ammi ya itta ta nonot ni Hesus a

“Namaratu hala ya nagafun ken ikid na datangan kun sangaw, a pinatudunan nak petta iyak ya makkamu ta ngamin,” kun na nonot na.

4 A yen ta imikkat ta namuhaban da en kapye na inazi ya salnuk na en,
kapye na hapa nehakkat ya tuwalya. 5 A sangaw tinunan na ya palanggana
ta danum, kapye na pinegafwanan binaggawan ya takki na ituldu na kiden,
otturu pinuhidan na kid hapa ta tuwalya en nga nehakkat na. 6 A tentu
namegafu nangbaggaw ta takki kiden ni Pedru a awena ikayat;
"Atsi O, Afu, iko hud mina ya mangbaggaw ta takkik kidin," kunna.
7 "Awem para la amu, Pedru, ya gafu na pangbaggaw ku ta takkim kiden,
ammi amum hala sangaw," kun ni Hesus tentu.
8 "Atsi O, Afu, awek pabaggaw ya takkik kidin teko," kunna ha.
"A am awem kid pabaggaw teyak a awan sangaw ta kesipatam teyak,"
kunna ha ni Hesus tentu.
9 "A bakkan mantu la ta takkik, Afu, am awa ngamin kamat ku hapa,
kontodu uluk," kunna.
10 A ya uhohug ha ni Hesus tentu a
"Am dana nabalin kan nagzigut a awem na pidwan ya pazigut, te
nabaggawan na ya ngamin barim. Ammi mappya ta mabaggawan ha ya
takkim kiden, te matapangan kid ta dalan. A mappya te sa nabaggawan
kanan, ammi fwera ta takday la tekamuy," kunna,
11 te dana amu ni Hesus am inya sangaw ya mangitalaba tentu, a yen ta
"**fwera ta takday la tekamuy,**" kunna.
12 A ta kabalin na nangbaggaw ta takki da kiden a nagsalnuk ha, kapye na
nagtoli ta angnganan da en. A pake nepasikkal na ya nepaita na tekid;
"Amu muy panaw ya gafu na pangbaggaw ku ta takki muy kidina?
13 Ikamuy nga itulduk a ingagan dak ta '**Mistro,**' ikid na '**Afu,**' a kustu
hapa, te kakurugan haman. 14 A am dafu muy ikid na mistro muy ya
nangbaggaw ta takki muy kiden a mappya ta magimbaggaw kam hapa ta
takki muy kiden. 15 Te kuman na keangarigan ya nepaitak tekamuy, petta
umalinnak ya nonot muy ta kuman na nepaitak tekamuy. 16 A pake ibar ku
mantu tekamuy ta awemuy mina pahig ta malmalalaki kam ammi ta dafu
muyen nga nangidob tekamuy. 17 Am amu muy ya ikayat ku uhohugan
tekamuy, a matalakan kam sangaw am yen ya idulot muy.
18 "Ammi itta hala ya takday tekamuy nga awan mesipat ta bidan ken
tekamuy, a maski am intu ya takday nepadagdag ku a dana amuk ta
takwan hala ya nonot na. Ammi mappya ta kunna ten petta magdulot hala
sangaw teyak ya kuman na nesurat ta Bibliya, te ya uhohug na suraten a
'**Nekuyat nak na nakikkanan teyak,**' kunna.
19 "A dana nebar kun yan tekamuy ta awena para la magdulot, petta
sangaw am nabalin na a mangurug kam ta iyak hala ya binida na suraten.
20 A pake ibar ku para tekamuy ta maski am inya sangaw ya magpadulot
tekamuy gafu ta doban ta kam a mekwenta ta iyak hapa ya pagdulotan
na. Kumanen hapa ta magpadulot teyak a mekwenta ta pagdulotan na ya
nangidoben teyak," kunna.

Ya Mangitalaba en Te Hesus

21 A ta nepakauhohug ni Hesus ta isin a nagkarbaw hapa, kapye na pake
nepasikkal ya dumatang tentu.
"Kakurugan hala ya ibar ku tekamuy ta takday sangaw tekamuy ya
mangitalaba teyak," kunna.
22 A gingit-ita la ya ituldu na kiden, te aweda amu am inya tekid ya ikayat
na uhohugan. 23-24 A gafu ta kahebing ni Hesus ya takdayen ituldu na nga
pake kofun na a yen ya pinaypayan ni Pedru.

"Ibar mu bit tentu am inya tekitam ya ikayat na uhohugan," kunna tentu.
25 Nagtahelig mantu ta radang ni Hesus ya kahebing na en, a nebar na ta
"Afu, inya hud tekami ya ikayat mu uhohugan?" kunna tentu.
26 "Intu hala ya pangigawatan ku ta tāhukal na panin yan am nesawsaw kun ta zigu in," kun ni Hesus.
A ta nepangisawsaw na ta panen a negawat na hala te Hudas anak ni Simon Iskaryote. 27 A ta nekabalin ni Hudas nga nanggawat ta panen a yen hapa ya nesarok ni Satanas tentu. A ya uhohug hapa ni Hesus tentu a
"Tarabakum na ya ikayat mu tarabakun," kunna.
28-30 A alistu mantu imuhet i Hudas ta bali en ta hiklam para la. Ammi ta kadwan kiden nga nasirak ta lamesa en a aweda amu am anu ya ikayat na uhohugan ni Hesus tentu. Ammi gafu te Hudas ya mangibbal ta sufut na pirak da kiden a pahig na kadwan ta intu ya dinob ni Hesus nga ange gumatang ta magserbi tekid ta pyesta en, ono ange mangatad ta pobre kiden mazigatan.

Ya Bagu Na Bilin Ni Hesus

31 A ta nepagtugut ni Hudasen a nagbida ha i Hesus.
"Ayanin ya oras na Tolayin Taga Langit, te sangaw ta ayanin ya pakaita muy ta pakedayawan ku. A Namaratu ewan hapa ya madayawan ta pangidulot ku ta patarabaku na en teyak. 32 A am madayawan ya Namaratu gafu teyak a intu hapa la sangaw ya mangpadayaw teyak, a mavit hapa ya pangpadayaw na teyak. 33 A ya ibar ku mantu tekamuy, ānāk ku, a mangananwanak la tekamuy kapyek magtugut. A apagan dak hapa sangaw, ammi ibar ku tekamuy ya kuman na inuhohug ku ta pinakadakal na Hudyo kiden ta awemuy makaange ta eyan ku. 34 A gafu ta awedak sangaw maita a itta mantu ya bagu na bilin ku tekamuy, te ya ibilin ku tekamuy a magkaid-idduk kam. Te ya kuman na nepangidduk ku tekamuy a kumanen mina ya pagkaid-idduk muy. 35 Te am sigida magkaid-idduk kam a yen sangaw ya pakaitan na ngamin tolay ta iyak ya dagdagan muy," kunna.
36 A ya pohut hapa ni Pedru tentu a
"Had mantu ya eyam, Afu?" kunna.
"Awem la pahig ta mehulun ka, Pedru, te awem para la makaange ta eyan ku, ammi dumagdag ka hala sangaw," kun ni Hesus tentu.
37 "Anu awek mehulun teko maski ta ayanin, Afu, te maski isagapil ku hala ya angat ku teko," kunna ha.
38 "Pahig mu hud ta itta ya turad mu nga mangisagapil ta angat mu teyak? Pake ibar ku teko ta mamentallu ka sangaw nga mangilemad ta pakkamum teyak ta awena para la pagtareknay na manuk," kunna hapa ni Hesus tentu.

14

Ya Pangpasikan Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden

1 A ya uhohug para ni Hesus ta ituldu na kiden a
"Awemuy mina pagpopoyungan ya nonot muy gafu ta inuhohug ken ta ayanin, te am ikatalak muy ya Namaratu, a mappya ta iyak hapa ya ikatalak muy. 2 Te maski magtugutak a eyak mangiparan ta pagyanan muy ta bali ni Damakewan, te addu hapa ya pagyanan ta bali na en, a awek mina nebar tekamuy am awa kustu. 3 A gafu ta eyak mangiparan ta pagyanan muy a tolin ta kam hapa sangaw, te alapan ta kam sangaw

teyak, petta magyan kam hapa la teyak. 4 A mappya hapa, te amu muy
hala ya eyan ku ikid na dalan," kunna.
5 Ammi ya uhohug hapa ni Tomas a
"Pa-pa-nun mi hud makkamu ta dalanina, Afu, bakawa awemi haman
amu ya lugarina nga eyam," kunna.
6 A ya tabbag ni Hesus a
"Iyak hapa la ya dalan nga angen muy, ikid na pakkamun muy ta
kakurugan ikid na mangtolay tekamuy, te awan pulus ta makadulot te
Damakewan am bakkan ta iyak ya angen na. 7 A am pake amu dak a amu
muy mantu i Damakewan, a mamegafu ta ayanin a amu muy, te naita muy
na," kunna.
8 A ya uhohug hapa ni Felipe tentu a
"Afu, pake ipaitam ya Damam tekami a matappag kamin," kunna.
9 "Anu nabayagak na haman tekamuy, Felipe, a awem para la amu am
inya yak. Ya nakaita teyak a naita na hapa i Damak. Annum mantu
ibar ta ipaitak i Damak tekamuy? 10 Awem hud mangurug, Felipe, ta
itta i Damakewan teyak, a intu hala ya pagtolayan ku? A maski ya
ngamin inuhohug ku tekamuy a awek haman neuroray neuhohug, te i
Damakewan ya itta teyak, a ya tarabakuk a tarabaku na hapa. 11 A mappya
ta kurugan muy ya uhohug ken ta itta i Damakewan teyak ikid na intu
hapa ya pagtolayan ku, ammi am mazigat ya mangurug ta uhohug ken
tekamuy a ya tinarabakuk mina ya pangurugan muy.
12 "A pake ibar ku para tekamuy ta maski am inya tekamuy ya mangurug
teyak a makkwa na hapa sangaw ya kuman na tinarabakuk. A maski
dakdakal para ya makkwa na ammi ta iningwak, te eyak na sangaw ta
agyan ni Damakewan, 13 petta maski am anu ya adangan muy tentu ta
gafu teyak a iyak hala sangaw ya makkamu ta inadang muyen, petta maita
hapa ya pakedayawan ni Damakewan gafu teyak. 14 A maski am itta hapa
sangaw ya adangan muy teyak nga megitta teyak a iyak hala sangaw ya
makkamu," kunna.

Ya Manguffunen Nga Kagitta Ni Hesus

15 "A am kurug ta iddukan dak a itug muy mantu ya pakkwak tekamuy,
16 a magadangak hapa sangaw te Damakewan petta idob na sangaw
tekamuy ya takday Manguffun nga megitta teyak, petta magnayun hala
sangaw tekamuy. 17 A intu sangaw Kauffunan muy ya Kahalwa na
Namaratu nga mangipakamu ta kakurugan tekamuy. Ammi ya awan
kiden mangurug teyak a aweda ikatalak ya mangipakamu ta kakurugan
tekamuy, te aweda manonot, a awan ta pakkamu da tentu. Ammi itta
ya pakkamu muy tentu, te mehebing tekamuy, ammi itta hala sangaw ta
nonot muy.
18 "A maski magtugutak a awemuy pahig ta iwarad ta kanan, te mehu-
lunak hala sangaw ta Kahalwa na Namaratu nga magyan tekamuy.
19 Awena mantu la mabayag addet ta awenan sangaw pakaita na tolay
kiden teyak, ammi tekamuy a maita dak hala sangaw. A gafu ta matolayak
a matolay kam hapa gafu teyak. 20 A am ittan sangaw ye-yen na araw a
yen sangaw ya pake pakkamu muy ta magtatakday kami ni Damakewan,
a kumanen hapa sangaw tekitam ngamin. 21 A ya mangitug ikid na
mangidulot ta ngamin patarabakuk tekamuy a intu hala ya mangipasikkal
ta pangidduk na teyak. A intu hapa ya pangipaitan mi ni Damakewan ta
pangidduk mi tentu, a ukadan ku hapa ya nonot na petta pake amu nak,"
kunna.

22 A ya takdayen Hudas nga bakkan ta mangitalaba en a nangpohut hapa
te Hesus.
"Anu kawagan na, Afu, ta ikami la sangaw ya pangipakamum ta barim,
ammi awem isipat ya ngamin tolay?" kunna.
23 A ya tabbag ni Hesus tentu a
"Maski am inya na tolay ya mangidduk teyak ikid na mangitug ta
uhohug ku a yen ya iddukan ni Damakewan, a yen hapa ya emmi
pakipagyanan. 24 Ammi ya awan mangidduk teyak a awena ikayat itug
ya uhohug ku. Ammi bakkan haman ta uhohug ku ya madangag muy am
awa uhohug ni Damakewan nga nangidob teyak.
25 "A ye-yen kid na uhohug ya isirak ku tekamuy ta awek para la pag-
tugut tekamuy. 26 Ammi ya Kahalwa na Namaratu ya Manguffun sangaw
tekamuy, te intu sangaw ya pinakabarik nga doban ni Damakewan, a
ituldu na kam sangaw ta ngamin magserbi tekamuy, te pagnonotan na
kam ta ngamin inuhohug ku tekamuy," kunna.

Ya Pangbendisyon Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden

27 "A ta ayanin a isirak ku hapa tekamuy ya pagintak na nonot muy,
ammi bakkan ta kuman na pagintak na awan kiden makkamu teyak, te
mesipat kanan ta pagintak na nonot ku. Awemuy mantu pagpopoyungan
ikid na pagtalawan ya nonot muy. 28 Nadangag muy paen ya uhohug
ku tekamuy ta '**Pagtugutān ta kanan, ammi pagtolin ta kam hala
sangaw,**' kunku paen. A am kurug ta iddukan dak a awemuy mina
magdamdam am awa makipagayayat kam mina teyak gafu ta makaange
yak na te Damakewan, te pake atata-nang i Damakewan ammi teyak. 29 A
nebar kun mantu yen tekamuy ta awena para la magdulot, petta sangaw
am nabalin na a idulot muy la ya pangurug muy. 30 A awek na maka-
pagbayag nga maguhohug tekamuy, te dumatang na ya mamaddayen ta
ngamin dulay ta paglelehutin, petta pagzigātan nak. 31 A maski awan ta
gatut ku tentu a ituluk ku hala ya barik tentu ta kuman na pakkwa ni
Damakewan teyak, petta amu na ngamin tolay ta iddukan ku i Damak.
Imikkat kanan mantu, te entanan," kunna.

15

Ya Fun Ikid Na Pangpanga Na Kiden

1 A sangaw nedulot ni Hesus ya pangituldu na tekid.
"Iyak hapa la ya kakurugan na fun na kayu na Namaratu, a i Damake-
wan ya manaron. 2 Te ya ngamin kiden pangpangak nga awan magmayan
a iwasik na kid, ammi ta pangpanga kiden magmayan a palpaltungān
na kid petta umaddu para ya mayan da. 3 A ikamuy hapa ya kuman na
pangpangak kiden, a kuman na nabalin kanan napaltungan gafu ta pan-
gurug muy ta uhohug ku kiden tekamuy. 4 A mappya mantu ta kanayun
medagga kam teyak, petta itta la itta ya angat muy nga nagafu teyak,
te ya gagangay na pangpanga kiden na kayu a aweda makapagmayan
am aweda mekamit ta fun da en nga mesipat ta angat na. A kumanen
hapa tekamuy, te awemuy sangaw makapagmayan ta kuman na ikayat
ni Damakewan am awemuy medagga teyak.
5 "Iyak mantu ya kuman na fun, a ikamuy ya kuman na pangpangak
kiden. A ya sigida medagga teyak petta itta la itta ya angat na nga
nagafu teyak a yen ya makapagmayan ta addu ta kuman na gagangay na
pangpanga kiden ta kayu. Te am megungay kam teyak a awan sangaw
ta mabalin muy nga makamamallak te Damakewan. 6 A am itta ya

awan medagga teyak a mewarad sangaw yen ta kuman na panga na kayu nga awan magmayan ikid na makatang. A mauknud sangaw ya pangpanga kiden nagkatang petta mewarad kid ta afuy, a maapang kid na. 7 Ammi am medagga kam la teyak ikid na itug muy la ya uhohugan ku tekamuy a magadang kam mantu ta kompormi ya ikayat muy, a dumatang hala sangaw tekamuy. 8 Te am kunna ten ya tarabakun muy a kuman na magmayan kam sangaw ta addu, a yen sangaw ya pakaitan na pakapangwa ni Damakewan nga magtaron tekamuy, a magbalin kanan hapa ta itulduk kiden nga megitta teyak.

Ya Gagangay Na Mangidduk

9 "A ya kuman na pangidduk ni Damakewan teyak a kumanen hapa ya pangidduk ku tekamuy. A mappya ta magintak kam la ta pangidduk ku tekamuy. 10 Te am itug muy la ya ngamin pakkwak tekamuy a makaintak kam mantu ta pangidduk ku tekamuy ta kuman na iyak hapa, te gafu ta netug kun ya ngamin pakkwa ni Damakewan teyak a nakaintakak na hapa ta pangidduk na en teyak. 11 A ye-yen ya inuhohug ku tekamuy, pettam kumanen am kurugan muy a mesipat kam hapa ta talak kin, a pake matappag kam sangaw ta talak muy.

12 "A ya pakkwak tekamuy ta ayanin a magkaid-idduk kam ta kuman na pangidduk ku tekamuy. 13 A ya pake mangidduk ta kadakalan na pangidduk a isagapil na ya angat na petta matolay ya kofun na kiden. 14 A ikamuy hala ya kofun ku kiden am idulot muy ya pakkwak tekamuy. 15 Awek na sangaw ibar ta tagabu ta kam, te kofun ta kanan. Te ya gagangay na tagabu a idulot na la ya mebar tentu, ammi awena pake ibar na dafu na en ya nonot na en tentu. Ammi gafu ta kofun ta kanan a nepakamuk hala tekamuy ya ngamin nadangag ku te Damakewan. 16 A bakkan ta ikamuy ya nangpili teyak am awa iyak hud la ya nangpili tekamuy. A pinatudunan ta kam nga ange mangipadangag, petta kuman na magmayan kam hapa sangaw ta kuman na pangpanga kiden, a petta magnayun hapa ya pagbalinan na pagmayan muy. A am anu mantu ya adangan muy te Damakewan ta gafu teyak a iatad na hala tekamuy.

Ya Zigat Na Mangurug Te Hesus

17 "A ta kuman na nebar ku paen tekamuy a magkaid-idduk kanan. 18 A am ikatupag na kam sangaw na awan kiden makkamu teyak a nonotan muy ta iyak ya napolu nekatupag da. 19 Te am negitta kam mina tekid a kofunan da kam, ammi awemuy na negitta tekid gafu ta pinili ta kam petta meduma kam tekid, a yen ta ikatupag da kam. 20 Nonotan muy mantu ya uhohug ken tekamuy ta '**Awemuy mina pahig ta malmalalaki ya medob ammi ta nangidoben tentu,**' kunku paen, te am negaged dak a igaged da kam hapa sangaw. Ammi am netug da mina ya uhohug ku tekid a itug da hapa ya uhohug muy. 21 A yen sangaw ya kwan da tekamuy gafu ta pangikatupag da teyak, te yaga aweda amu ya nangidoben teyak.

22 "Am awek mina umange nga mangipasikkal ta uhohug na Namaratu tekid a awan mina ta liwat da, ammi ta ayanen gafu ta aweda mangurug a awan ta pambar da ta liwat da. 23 Te ya mangikatupag teyak a ikatupag nan mantu i Damakewan. 24 A am awek mina nepaita tekid ya awena makkwa na kadwan kiden tolay a awan mina ta liwat da. Ammi ta ayanen a naita dan, a ikatupag da kamin hud la ni Damakewan. 25 Ammi gagangay ta kunna ten petta magdulot teyak ya kuman na dana nesurat ta lintig kiden nga neatad na Namaratu tekid, te ya uhohug na a

‘**Nekatupag dak maski awan ta liwat ku nga pangikatupagan da mina,**’
kunna.
26 Ammi maski kunna ten a pedob ku hala sangaw ya manguffun tekamuy
nga magafu te Damakewan. Intu hala ya Kahalwa na Namaratu nga
makkamu ta ngamin kakurugan, a intu sangaw ya doban na Namaratu
tekamuy, petta am ipadangag dak sangaw ta tolay kiden a intu hapa ya
mangipasikkal ta ipadangag muyen tekid. 27 Ammi ikamuy para ya mangi-
pasikkal, te dana nehulun kam teyak addet ta nepamegafu tamen.

16

1 “Ye-yen kid na bida ya isirak ku tekamuy, petta awemuy sangaw
magbabawi gafu ta dumatang tekamuy, 2 te dugiman da kam para sangaw
nga makigimung ta kapilya kiden. A bakkan la ta yen, te papasin da
kam para sangaw, te pahig da ta yen ya ikakayat na Namaratu. 3 A yen
sangaw ya kwan da tekamuy gafu ta aweda amu ya Namaratu kontodu
iyak. 4 Ammi dana nebar kun yen tekamuy, petta am magdulot sangaw a
dana nakaparan kanan, te nanonot muy na ya inuhohug kin tekamuy ta
ayanin.

Ya Tarabaku Na Kahalwa Na Namaratu

“Ta idi a awek binida ya pangikatupag da sangaw tekamuy, te itta yak
para la tekamuy, 5 ammi ta ayanin a magtugutak na, te magtoli yak ta
nangidoben teyak. A dana nadangag muy ta magtugutak, ammi awan
haman ta nangibar teyak am had ya eyan ku, 6 am awa nagdamdam
kanan hud la gafu ta nabidakin tekamuy. 7 Ammi maski kunna ten a
ibar ku ya kakurugan tekamuy ta pagkappyanan muy ya pagtugut ku.
Te am awek mina magtugut a awena sangaw timulyat na Manguffunen
tekamuy. Ammi am magtugutak a doban ku hala sangaw tekamuy. 8 A
am ittan sangaw tekamuy a intu ya makkamu mangipasikkal ta liwat
na tolay kiden tekid, ikid na kawan na liwat ku, ikid na pangpa-gang na
Namaratu ewan. 9 Ipasikkal na ta itta ya liwat da gafu ta aweda mangurug
teyak. 10 A ipasikkal na hapa tekid ta awan ta liwat ku, te itta yak na te
Damakewan, a awedak sangaw maita. 11 A ipasikkal na para ya pangpa-
gang na Namaratu tekid, te dana nekari na ya pangpa-gang na ta dafu da
en nga mamadday ta ngamin dulay ta paglelehutin, a mekabat kid hapa
sangaw tentu.

12 “A addu para mina ya itulduk tekamuy, ammi awemuy para la metug
ta ayanin. 13 Ammi am ittan sangaw ya Kahalwa en nga makkamu
ta ngamin kakurugan, a intu ya timubbat nga mangituldu ta ngamin
kakurugan tekamuy. A awena sangaw maguray maguhohug tekamuy, te
dangagan na bit ya peuhohug ni Damakewan, a yen sangaw ya iuhohug
na tekamuy, yaga ipakamu na hapa tekamuy ya dumatang sangaw ta
paglelehutin. 14 A maita muy hapa sangaw ya pakedayawan ku gafu tentu,
te ya ngamin amu na teyak, a yen sangaw ya ipakamu na tekamuy. 15 Te
ya ngamin pakapangwa ni Damakewan a pakapangwak hapa. A yen ya
nebar ku ta ipakamu na sangaw tekamuy ya ngamin amu na teyak,” kun
ni Hesus tekid.

Ya Kapopoyung Da Ta Bida Ni Hesus

16 A ya uhohug na para tekid a
“Mangananwan la a awetam bit magkait-ita. Ammi awek pake mabayag
nga awan tekamuy, kapyek ha makipaita tekamuy,” kunna.

17 A gafu ta nebar na en tekid a yen ta nagimpopohutan na kadwan kiden
ituldu na, te aweda amu ya ikayat na uhohugan tekid.
"Anu panaw ya ikayat na uhohugan, te '**Mangananwan la a awe-
tam sangaw magkait-ita, ammi awek pake mabayag kapyek ha
makipaita tekamuy,**' kunna. A annun na haman ibar, '**te eyak na te
Damakewan'?**" kunda.
18 "A mazigat hapa maawatan ya uhohug na en nga '**Mangananwan la,**'
te awetam haman amu," kunna para na kadwan.
19 A narikna ni Hesus ta ikayat da pohutan tentu, a dana nebar na tekid.
"Anu? Magimpopohutan kanan de gafu ta uhohug ken tekamuy ta
'**Mangananwan la a awetam sangaw magkait-ita?**' ikid na '**Awek
pake mabayag kapyek ha makipaita tekamuy'?** 20 A pake ibar ku
mantu tekamuy ta magtatangit kanan sangaw ta pagdamdam muy teyak,
ammi timoltollok la ya kadwan kiden nga awan mangurug. Ammi maski
am madamdam kam a pimatalin hala sangaw ya talak muy ta damdam
muyen. 21 Intu mina nonotan muy ya gagangay na babbayen maganak,
te am tanagay na ya paganak na a pake mazigatan, te nadatangan na ya
paganak na. Ammi am nakaanak na a awenan manonot ya zigat na en am
awa matalakan hud la gafu ta limattog na ya anak na en.
22 "A kumanen hapa tekamuy, te madamdam kanan ta ayanin, ammi
matalakan hala sangaw ya nonot muy, te magkait-ita kitam hala sangaw,
a awan ta makatampa ta talak muy. 23 A am dumatang na sangaw ye-yen
a awan na sangaw ta pohutan muy teyak. A pake ibar ku para tekamuy
ta maski am anu ya adangan muy sangaw te Damakewan ta gafu teyak a
iatad na hala tekamuy. 24 Addet ta ayanin a awan para la ta inadang muy
tentu ta gafu teyak. A magadang kanan mantu, petta maatadan kam, a
madatangan sangaw ya talak muy," kunna.

Ya Kapozyanan Na Uhohug Ni Hesus Tekid

25 A ya uhohug para ni Hesus tekid a
"Intu nabidak tekamuy ya keangarigan, ammi awek na sangaw
maguhohug ta keangarigan, te pake ipadangag ku sangaw i Damakewan
tekamuy petta malogon ya pakkamu muy. 26 A am itta sangaw ya ikayat
muy adangan tentu a adangan muy hala ta gafu teyak, te maski bakkan
ta iyak ya mangibar ta adangan muyen tentu, 27 te iddukan na kam hapa
la gafu ta iddukan dak ikid na kurugan muy ta intu hala ya nagafun ken.
28 Ya Damakewan ya nagafun ken teyaken lumattog ta lutakin. A ta ayanin
a magtoli yak hala tentu, te magtugutak na ta isin," kunna.
29 "Ay, nalawag kad na, Afu, ye-yen na inuhohug mun, te bakkan na ta
keangarigan. 30 A ayanin para la ya pakkamu mi ta maski am awan ta
mangibar teko a dana amum ya ikayat na pohutan teko. Yen mantu ya
pangurugan min ta Namaratu hala ya nagafum," kunda.
31 A ya tabbag na hapa tekid a
"Mangurug kam ta ayanin, 32 ammi awena la mabayag a iwagak dak
petta tatakdayak la, te sa magbabilag kam nga dumatang ta bali muy.
Ammi maski am iwagak dak a awek tatakday, te itta la i Damakewan teyak.
33 "A yen ta inuhohug ku ye-yen kid na uhohug tekamuy, petta am ikata-
lak dak a awena sangaw makulkulaw na nonot muy am awa magintak kid
la. A gafu ta ketta muy ta paglelehutin a itta la sangaw ya mangpazigat
tekamuy, ammi itug muy la ya turad muy, te naabak kun ya ngamin kidin
zigat ta paglelehutin," kunna.

17

Ya Pakimallak Ni Hesus Ta Namaratu ewan

1 A ta nekabalin ni Hesus nga nangituldu ta ituldu na kiden a tumangad na
ta langit kapye na nakimallak ta Namaratu ewan:
"Amang, ittan ya oras na Anak min, a ipasikkal mu haen ya pake-
dayawan ku ta tolay kidin, petta maita da hapa ya pakedayawam gafu
teyak. 2 A mappya ta kunna ten, Amang, te uray mu haman ta iyak ya
makkamu ta ngamin tolay, petta atadan ku hapa ya neatad mu kiden teyak
ta magnayun na angat. 3 A ittan ya angat da nga magnayun te amu da kan
ikid ni Hesus Kristu, te amu da ta iko hapa la ya kakurugan na Dyos, a iyak
ya pinakabarim nga dinob mu ta paglelehutin.
4 "A teyakin itta ta lutakin a kanayun nepasikkal ku ya pakedayawam,
a nebalin kun ya ngamin tarabakuk nga nepakkwam teyak. 5 A ta
ayanin, Amang, a padatangan nak haen ta hebing mina, petta itta ha
ya pakedayawan ku ta kuman na pakedayawan ken ta kettaken teko ta
kawan para la na paglelehutin. 6 Iko hala, Amang, ya nepakamuk ta tolay
kidin nga neatad mu teyak ta lutakin, te dana anak mu kid, ammi neatad
mu kid teyak, a netug dan hapa ya uhohug men. 7 A ta ayanin a amu dan
ta iko hala ya pake nagafun na ngamin kiden neatad mu teyak. 8 Te ya
ngamin nepeuhohug mu teyak a yen hala ya neuhohug ku tekid, a kinurug
da hapa. A pake amu dan ta iko ya nagafun ken, a mangurug kid na ta iko
ya nangidob teyak.
9 "A yen ta makimallakak teko, Amang, te pakimallak ku kid hapa.
Awek bit pakimallak ya kadwan kiden tolay ta paglelehutin, te intu bit la
pakimallak ku ya neatad mu kiden teyak. A pakimallak ku kid, te anak
mu kid. 10 Te ya ngamin tolay mu a tolay ku kid hapa, a tolay mu hapa
ya ngamin tolay ku, a madayawanak hapa gafu ta pangurug da teyak.
11 Awanak na sangaw ta paglelehutin, te dumatangak na teko. Ammi
sigida itta yan kid ta paglelehutin, a yen ta pakimallak ku kid teko, Amang,
te iko la ya katununganen na Dyos. A sigida pagdadaggam kid la teko nga
neatad mu teyak, petta magtatakday kid ngamin ta kuman na pagtatakday
ta. 12 Ta kettakin para la tekid a iyak hala ya nangpadagga tekid teko, a
nekerutan ku kid hapa, te awan ta nelogot tekid fwera ta takdayen la nga
nekari nelogot, petta magdulot ya uhohug na suraten.
13 "Ammi pagtugutān ku kid na, Amang, te dumatangak na teko, a uho-
hugan ku yan ta kettak para la ta paglelehutin petta madangag da hapa,
petta magdulot hapa tekid ya kuman na talak na nonot kin. 14 Nesirak kun
ya uhohug mu tekid, a yen ya pangikatupagan na awan kiden mangurug
tekid gafu ta aweda negitta tekid, te kumanen hapa teyak. 15 Awek ibar ta
padayum kid ta awan kiden mangurug, ammi ikayat ku ta ilillik mu kid ta
pangayayyaw ni Satanas tekid, petta aweda mangwa ta dulay, 16 te aweda
megitta ta kadwan kiden tolay ta paglelehutin, te kumanen hapa teyak.
17 Ikayat ku hapa, Amang, ta pagtatakdayam ya nonot na gintatakdayan
tekid, petta kanayun kwan da ya megitta ta uhohug mu, te ya uhohug
men hapa la ya pakkamun da ta ngamin kakurugan. 18 A ta kuman na
nepangidob mu teyak ta paglelehutin a doban ku kid hapa. 19 A gafu
ta itulduk kid a pagtatakdayan ku hapa ya nonot ku ta patarabakum
teyak, petta parigan dak hapa sangaw nga magpatatakday ta nonot da ta
kakurugan.
20 "A bakkan la ta isin kid ya pakimallak ku, te isipat ku hapa ya
mangurug sangaw teyak gafu ta pangipadangag na inin kid teyak, 21 petta

sa magtatakday kid ngamin nga megitta tekita ta kuman na pagtatakday ta, a petta mesipat kid hapa ta pagtatakday ta, pettam kumanen a yen sangaw ya pangurugan na kadwan kiden tolay ta iko ya nangidob teyak.
22 A ya pakedayawam nga nesipat mu teyak a yen hapa ya nesipat ku tekid, petta magtatakday kid nga megitta tekita. 23 Itta yak tekid, a itta ka hapa teyak, petta pake magtatakday kid ta mappya, pettam kumanen a yen sangaw ya pakkamun na kadwan kiden tolay ta iko ya nangidob teyak ikid na mangidduk tekid ta kuman na pangidduk mu teyak.
24 "Ikayat ku para, Amang, ta dumagdag hapa sangaw teyak ya ngamin kiden mangurug nga neatad mu teyak, petta pake maita da hapa ya kadakalan na dakar na pakedayawan ken nga neatad mu teyak ta kawan para la na lutakin gafu ta pangidduk mu teyak. 25-26 Iko la, Amang, ya lugar na ngamin katunungan, ammi awena ka amu na tolay kiden nga itta ta paglelehutin. Ammi iyak ya makkamu teko, a nepakamu ta ka hapa ta itulduk kidin, a amu dan ta iko ya nangidob teyak. A ipakamu ta ka para tekid petta mesipat kid hapa ta pangidduk mu teyak gafu ta itta yak hapa tekid," kunna. A yen ya addet na pakimallak na en.

18

Ya Panggafut Da Te Hesus

1 A ta nekabalin ni Hesus nga nakimallak a sa nagtatugut kid na ituldu na kiden, a umange kid ta dammang na Wer na Kidaron, te magdulot kid ta agyan na kakayunen nga kanayun eyan da. 2 Awan tekid i Hudas nga mangitalaba te Hesus, ammi dana amu na ya lugar na kakayunen, te yen ya kanayun katotolin nig Hesus ikid na ituldu na kiden nga pagaammungan. 3 A gafu ta kumanen a nangihulun i Hudas ta addu na suddalu ikid na polis nga dinob na padi kiden nga Hudyo ikid na Pariseyu kiden, te enna kid netulud ta agyan ni Hesus, a nagibbal kid hapa ta hilag ikid na kampilan. 4 A datang da ta agyan na kakayunen a dana amu ni Hesus ya ngamin dumatang tentu, a enna kid mantu dinafung. A ya uhohug na tekid a
"Inya hud ya apagan muy?" kunna tekid.
5 "A ya Hesusen taga Nasaret," kunda.
"A iyak haman," kunna hapa tekid.
A nakihebing hapa tekid i Hudas nga nangitalaba tentu. 6 A ta nepangtabbag ni Hesus tekid ta "**Iyak haman,**" nepagkin a sa nagasusunsun kid na abat ta napakayang kid, ammi pinidwa ha ni Hesus ya nebar na en tekid.
7 "A te inya hud ya apagan muy?" kunna.
"I Hesus la nga taga Nasaret," kunda ha.
8 "A te '**Iyak haman,**' kunku paen. A am iyak la ya apagan muy a patugutan muy mantu ya kahulun ku kidin sin," kunna.
9 A uray na Namaratu ye-yen petta magdulot hala ya inuhohug na en ta Namaratu nga "**Awan ta nelogot ta neatad mu kiden teyak,**" kunna.
10 Ammi te Pedru a dana nagibbal hapa ta kampilan na en, a ka-ma la sinukkut na kapye na nekattab ta takdayen tekid, a newasik na ya bangbang na en. I Malkus ya ngagan na kinattab na en, a intu ya takday tagabu na kadakalan na padi kiden. 11 Ammi ta nepangkattab na a ginamman ni Hesus,
"Ialag mun ya kampilamina. Pahig mu hud ta awek ituluk ya barik ta pakkwa ni Damakewan teyak?" kunna.
12 A gafu ta kumanen a timurad na mantu ya suddalu kiden kontodu kapitan da ikid na polis kiden, te enda ginafut i Hesus kapye da ginalutan.
13 A ta nepakagalut dan tentu a neange da bit ta bali ni Annas, te intu ya

katahungan ni Kaypas, a i Kaypas ya kadakalanen na padi ta darunin yen.
14 I Kaypas ya dana nangibar ta takday la na tolay ya masi nga metali ta
kadwan kiden, petta bakkan ta ngamin tolay ya mapapasi.

Ya Pangilemad Ni Pedru Ikid Na Pagimbestigar Da Te Hesus

15 A ig Pedru ikid na takday para ituldu ni Hesus a tinultulitul da ya
nanggafut kiden te Hesus. A gafu ta amu na padi en kadakalan ya kahulun
ni Pedru a nehulun hapa teg Hesus nga simarok ta bagaw na bali na padi
en, ammi nagtayuk i Pedru ta lawan na irwangan. 16 A gafu ta kumanen
a nagtoli ya kahulun na en ta irwangan, petta ibar na i Pedru ta babbayen
nangalwad ta irwangan, a pinasarok na hapa ta bagawen. 17 Ammi dana itta
ya pinohutan na babbayen te Pedru;

"Anu? Iko hapa de ya takday ituldu na ginafut da en?" kunna tentu.

"Ay, awan O," kunna hapa.

18 A ta nepakasarok ni Pedru a umange bit nakipaggukup ta afuy na tagabu
kiden ikid na polis kiden, te dana nagpagatang kid na ta dungit gafu ta
sanawen.

19 A ta umag na bali na kadakalanen na padi a imbestigaran na i Hesus,
gafu ta ituldu na kiden ikid na netuldu na en tekid. 20 A ya tabbag ni Hesus
tentu a

"Sigida naguhohugak ta pakaitan na ngamin tolay, te awan haman ta
ilemad ku. A kanayun nangituldu yak hapa ta kapilya na Hudyo kiden
ikid na simbaanen. 21 Annum mantu pohutan teyak am anu ya netulduk?
Kappyanan na ta pohutam mina ta nakadangag kiden teyak, te amu da am
anu ya inuhohug ku tekid," kunna.

22 Ammi ta nepagtabbag na ta kumanen a enna linappag na takdayen polis
nga umatayuk ta bikat na en.

"Kunna hud sina ya itabbag mu ta kadakalan na padi?" kunna tentu.

23 "A am dulay ya inuhohug ku a ipasikkal mu mantu ya kadulay na.
Ammi am kustu a anu haman ta lappagan nak?" kunna hapa ni Hesus
tentu.

24 A sangaw nepetulud ni Annas segalut te Kaypas, te intu ya kadakalan na
padi nga kakurugan ta darunin yen.

25 A i Pedru hapa a umatayuk para la nakipaggukup ta afuyen, a ka-ma la
nekabat da hapa;

"A te iko hapa de ya takday ituldu na," kunda.

Ammi nelemad na ha, "**Awan O,**" kunna.

26 Ammi ya takdayen tagabu na kadakalan na padi a intu hapa ya takday
kahulun na kinattab ni Pedru ta bangbang na en, a nekabat na hapa,

"Bakkan hud ta iko ya naitak nga nehulun te Hesus ta kakayunen?"
kunna.

27 Ammi nelemad na ha, a yen na hapa ya nepagtareknay na manuk nga
nebar ni Hesus.

Ya Pangidarum Da Te Hesus Ta Atubang Na Gubernador

28 A sangaw ta magkahkahawan a netugut da ha i Hesus ta bali ni Kaypas,
te iange da ta Gubernadoren taga Roma petta ibar na mina ya pasi na. Ammi
ta datang da ten a awena simarok na Hudyo kiden ta bali na en, petta aweda
kan maalasigan ta dulay gafu ta awena negitta tekid, pettam kumanen a
aweda kan sangaw mehangat nga makikkanan ta pamurab na simana da.
29 A gafu ta kumanen a imuhet na i Gubernador Pilato tekid, a pinohutan na
tekid;

"Anu mantu ya nangidaruman muy ta tolayin yan?" kunna tekid.

30 “A te dulay na tolay, a neange mi hud teko am awan ta liwat na,”
kunda.
31 “Ay on, a alapan muy la mantu, te ikamuy na hapa la ya mangpa-
gang tentu ta kuman na ibar na lintig muy kiden,” kunna hapa na
Gubernadoren tekid.
Ammi ya tabbag da hapa a
“Mappya ta ikamuy, te ihangat na kami na gubyernu nga mamapasi ta
makaliwat,” kunda ha.
32 A uray na Namaratu hala ye-yen petta magdulot hapa ya inuhohug ni
Hesus ta idi, te dana kinankanna na am had kukun na pangpapasi da sangaw
tentu.
33 A gafu ta kumanen a nagtoli i Pilato ta umag na bali na en, a pinaayagan
na hapa i Hesus.
“Anu? Ipadangag mu hud ta iko ya Ari na Hudyo kiden?” kunna tentu.
34 Ammi ya pohut ni Hesus tentu a
“Anu, Iko hapa la ya nakanonot ta pohut mu teyak, ono yen ya papohut
na kadwan kiden tolay teko?” kunna.
35 “Annun ku hud ipahig am ari ka, baka Hudyo yak hud. Ya kagittam
kiden ikid na pinakadakal da kiden ya nangiange teko ta isin petta iyak
mina ya mangibar ta pasim. Anu mantu ya iningwam?” kunna ha ni Pilato
tentu.
36 “A itta hala ya pagariyan ku, ammi takwan ya pagarik, te awek
parigan ya ari kiden ta paglelehutin yan. Te am kuman nak mina na inen
kid a nakitapil mina ya tagabuk kiden, petta nekerutan dak mina ta Hudyo
kiden, ammi awek parigan ya ari kiden ta lutakin,” kunna.
37 “A ari ka mantu ay?” kun ni Pilato tentu.
“Iko ya mangibar ta ari yak, ammi ibar ku teko ya gafu na nekeanak
ku, te umange yak ta lutakin petta ipasikkal ku ya kakurugan ta tolay
kiden. A ya ngamin kiden mangidulot ta kakurugan a yen kid ya mayat
mangdangag teyak,” kunna hapa ni Hesus.
38 “Anu hud ya serbi na kakurugan?” kunna ha ni Pilato tentu, kapye na
imuhet ha ta agyan na Hudyo kiden. A ya uhohug na tekid a
“Awan haman ta naapagan ku ta pangpapasin ku mina tentu, 39 ammi
kada simana muy a gagangay ta ibbatan ku ya takday kagitta muy nga
nabalud. A am ikayat muy a ibbatan ku hala i Hesusin nga Ari na Hudyo
kiden,” kunna tekid.
40 Ammi giaggayan kid na.
“Bakkan ta isina ya ibbatam am awa Barabas mina,” kun na aggay da.
Te ya kinan da en Barabas a dana nabalud gafu ta tulisan ikid na nakapapasi.

19

Ya Pamābānglu Na Suddalu Kiden Te Hesus

1 A gafu ta kumanen a nepaalap ni Pilato i Hesus ta suddalu kiden, petta
paligatan da ta dakal na paligat nga makabigad. 2 A nangwa kid hapa ta
sangngat na sit kapye da nesangngat ta ulu ni Hesus, kapye da ha sinalnukan
ta darag ta kuman na salnuk na ari, te pamābānglu da tentu. 3 A sangaw
natubtubbat kid nangatubang nga nagdayaw kampon tentu.
“Ihi, kuga malalaki ya Ari na Hudyo kiden,” kun na dayaw da, kapye da
hapa linaplappag.
4 A ta nekabalin da en a nepohet ni Pilato ta agyan na tolay kiden.
“Itan muy, te iuhet kun ha tekamuy, petta amu muy mina ta awan ta
naapagan ku ta pangpapasin ku tentu,” kunna tekid.

5 A imuhet na i Hesus nasangngatan ta sit, ikid na nasalnukan ta kuman na ari.
"Ye, itan muy ya tolayin," kunna ha ni Pilato tekid.
6 A ta nepakaita na pinakadakal da kiden tentu a giaggayan kid ha.
"Pagappam na ta kayu en, pagappam na ta kayu en," kun na aggay da.
"Alapan muy mantu, te ikamuy na ya magpaappa tentu, ammi ikamuy hala sangaw ya makaliwat, te awan ta amuk ta liwat na," kun ni Pilato tekid.
7 "Onay, ammi nakaliwat ta lintig mi, te maski tolay la a negitta na ya bari na ta Anak na Namaratu ewan, a yen mina ya kapapasi na," kunda.
8 A gafu ta inuhohug da en a pake nagburung na i Pilato, 9 a inalap na ha i Hesus ta umag na bali en petta imbestigaran na para.
"Had hud ya nagafum?" kunna tentu, ammi awena tinabbag ni Hesus.
10 "Anu awem hud magsitang teyak? Awem hud amu ta iyak ya makkamu teko petta ibbatan ta ka ono pagappan ta ka?" kunna ha.
11 Ammi ya uhohug ni Hesus tentu a
"Awan mina ta pakapangwam teyak am awena neatad na Namaratu teko. Dakdakal mantu ya liwat na nangpetulud teyak teko, te pepapasi na teko ya awanen ta liwat," kunna.

Ya Uray Ni Pilato Te Hesus

12 A gafu ta uhohug ni Hesus a ikayat na ibbatan ni Pilato, ammi giaggayan ha ya Hudyo kiden.
"Am ibbatam mina ye-yana na tolay a awem na mantu kofun na Ari men Sisar, te igitta na haman ya bari na ta ari, a igakkad na mantu ya makigubat te Ari en Sisar," kunna ha na aggay da.
13 A gafu ta uhohug da en a neuhet na ha i Hesus, a sangaw nagtuttud i Pilato ta kinan da en Lamesa Na Batu, ammi '**Gabata**' ya ngagan na ta Hudyo kiden, a yen ya nangipadangagan na ta uray na gafu te Hesus. 14 Alas seis ta lalakwat ya nepagtuttud na ta araw na Byernis ta simana na Hudyo kiden. A ya nebar na tekid a
"Yeh, itan muy, itta in ya ari muy," kunna tekid.
15 "Atsi, itugut mun, itugut mun, te pagappam na ta kayu en," kunna ha na pagaggay da.
"Ikayat muy hud ta pagappan mi ya ari muy?" kunna ha tekid.
A ya tabbag na pinakadakal da kiden nga padi a
"Awan ta ari mi am awa Sisar," kunda.
16 A netuluk mantu ni Pilato ta pagappan da i Hesus ta kayu petta masi.

Ya Pagpaappa Da Te Hesus

17 A enna mantu inalap na suddalu kiden, a nepaagtu da tentu ya kayu en nga pagappan na. A enda netulud ta lawan na ili na Herusalem, te iange da ta kinan da en '**Agyan na Tulang na Ulu**', ammi '**Golgota**' ya ngagan na ta Hudyo kiden. 18 A yen ya nagpaappan da tentu, a nesipat da hapa ya duwa para na tolay, a netun da i Hesus ta nagtangnganan na duwa kiden. 19 A nepesurat ni Pilato ya ngagan ni Hesus, a nepetun na ta nagappan na en ta utun a ulu na en. "**Hesus Taga Nasaret, Ari na Hudyo kiden,**" kun na surat na en. 20 A addu hapa ya nagbasa ta suraten, te abikan hala ya nagappan na en ta ili na Herusalem, te yaga nesurat ta aguhohug na Hudyo ikid na Latin ikid na Giregu. 21 Ammi ya nebar na pinakadakal na Hudyo kiden nga padi te Pilato a
"Bakkan mina '**Ari na Hudyo kiden**' am awa '**Nebar na ta intu ya Ari na Hudyo kiden,**'" kunda.

22 “Nabalin na nesurat ya nepesurat ku,” kunna hud la ni Pilato tekid.

Ya Pasi Ni Hesus

23 A ta nekabalin na suddalu kiden nga nagpaappa te Hesus a inalap da ya
ga-gamit na kiden nga inazi da, a pinagappat da kid fwera ta nagingumagen
barawasi na, petta tagtakday kid ta bingay da, te appat kid nga nagpaappa
tentu. Ammi ta nagingumagen barawasi na a aweda ginadwa, te awan ta
daget na, te naglayun la ta utun abat ta akban.
24 “Awetam pispissilan, te pagbabinunutan tam la talo am inya sangaw
tekitam ya makākwa,” kunda.
A uray na Namaratu ta kunna ten petta magdulot hapa ya takday uhohug
ta Bibliya na Hudyo kiden, te
“**Nagbabingayan da ya ga-gamit ku kiden, a nagbabinunutan da ya
barawasi ken,**” kun na suraten.
A yen mantu ya iningwa na suddalu kiden te Hesus.
25 Ammi ta pagbabingay na suddalu kiden a umatayuk hapa ya appat na
babay ta bikat na nagappan ni Hesus. Itta ya hina ni Hesus, ikid na kabagis
na en, ikid ni Mariya nga atawa ni Klopas, ikid ni Mariya nga taga Magdala.
26 A ta nepangiddung ni Hesus ta hina na en ikid na ituldu na en nga pake
kofun na nga naghebing tentu a
“Ina, ya nakihebingina teko ya anak mun sangaw nga metali teyak,”
kunna tentu.
27 A ya uhohug na hapa ta ituldu na en gafu ta hina na en a
“Aleng, ikwentam na hapa sangaw te hinam,” kunna.
A ye-yen hapa na araw ya nepangalap ni Hwan ta hina ni Hesus, petta
makipagyan ta bali na en.
28 A ta nekabalin na kumanen a amu ni Hesus ta sa nabalin na ya
ngamin nepatarabaku na Dama na en tentu, a “**Makainumak,**” kunna,
petta magdulot ya takday hapa uhohug ta Bibliya. 29 A nangalap mantu ya
suddalu kiden ta kuman na kapas kapye da nesabbung ta duyug na malsut
nga nesagpaw ta bikat da, a netullu da ta simuk na en petta sappilan na ya
malsuten. 30 Nepakainum na a
“Nebalin kun ya tarabakuken,” kunna, kapye na nagtumag, a netuluk
na ya angat na.

Ya Pagkaddug Da Ta Bari Na

31 A ta kuman na lintig na Hudyo kiden a awena mina mesirak na bari na
nasi ta kayu addet ta Sabadu, te araw na agimmang da. A gafu ta Byernis
ya araw na nepangpaappa da te Hesus, anna ye-yen na Sabadu ya mayor
na araw na simana da, a yen ta umange ya pinakadakal na Hudyo kiden te
Pilato, te inadang da ta mapakka mina ya takki na pinagappa na suddalu
kiden, petta alistu mina ya pasi da, pettam kumanen a medagut kid na
mina ta nagappan da en. 32 A nangidob mantu i Pilato ta suddalu kiden, a
intu napolu pinakka da ya takki na duwa kiden nga nagdwaakub te Hesus.
33 Ammi ta pangitubbat da mina te Hesus a dana nasin, a aweda mantu
pinakka ya takki na kiden. 34 Ammi ya takdayen suddalu a pinika na hala
ya hakbu na bari na en, a ka-ma la imuhet ya daga na kiden nga nekihu ta
danum. 35-37 A uray na Namaratu hapa ye-yen, petta magdulot ya nesurat ta
Bibliya en ta
“**Awan sangaw ta mapakka ta tulang na kiden,**” kunna.
Kumanen hapa ta takday para nesurat, te ya uhohug na a,
“**Tangadan da sangaw ya kinaddug da en,**” kunna.

A ya pake nakaita ya nangisurat hapa ta isin, petta kurugan muy. A kakurugan hapa ya ipasikkal ku tekamuy, te amuk ta pake nakkwa ya bidan ku tekamuy.

Ya Ketanam Ni Hesus

38 A ta nekabalin na kumanen a umange i Hose taga Arimateya te Pilato, te
inadang na ya bari ni Hesus, petta itanam na. Intu hapa ya takday ituldu ni
Hesus, ammi nelemad na gafu ta talaw na ta pinakadakal na Hudyo kiden.
A netuluk ni Pilato ya bari na en, a enna mantu inalap ni Hose. 39 Intu hapa
kahulun na i Nikodemu nga umange nakibidan te Hesus ta hiklam ta idi.
A nangihulun hapa i Nikodemu ta limāfulu kilu na bangog nga nekihu da,
te iluggud da sangaw ta bari na nasi petta awena alistu malabag. 40 A ta
nepangidagut da ta bari ni Hesus a finutefutan da ta ga-gamit ikid na bangog
kiden, te yen ya gagangay na Hudyo kiden am itanam da ya nasi. 41-42 A gafu
ta assang la na oras addet ta pamegafu na araw na agimmang da a neange
da ya bari na en ta bagu na tanam nga dana nakobkob ta hukeb ta agyan na
kakayunen, te abikan hala ta nagappan na en. A yen ya nangitanaman da
tentu.

20

Ya Bida Na Katolay Ni Hesus

1 A sangaw ta lalakwat ta Liggu a umange i Mariya taga Magdala ta tanam
na en ta magkahkahawan para la. Ammi datang na ten a naita na ta
naukadan na, te naazin ya batu en nga nemunit da ta sasarokan na en. 2 A
bumilag na mantu nga ange ta agyan nig Pedru ikid na kahulun na en nga
pake kofun ni Hesus, a nebar na tekid.

"Itta ya umange nangalap ta bari na dafu tamen, a awemi amu am had
ya nangikinan da tentu," kunna.

3-4 A imikkat mantu ya duwa kiden, a naggindan kid nagbilag addet ta
agyan na tanamen, ammi naunnanan na takdayen i Pedru, a intu ya napolu
nakadatang. 5 A tentu en simisihib ta umag na tanamen a intu la naita
na ya nefufutefuten ta bari ni Hesusen, ammi awena simarok ta umag na
tanamen. 6 A ta datang ni Pedru nga dumagdag ta takdayen a nagdulot hala
simarok, a aitan na la ya ga-gamit kiden nga nefufutefut ikid na panyawen
nga nebadbad ta ulu na en, 7 a awena nehebing na panyawen ta ga-gamit
kiden, te nakappil nehugtuk. 8 A sangaw dumagdag hapa simarok ya
takdayen nga imunnan tentu. A tentu en nakaita ta ga-gamit kiden a yen
ya nangurugan na ta natolay hala i Hesus, 9 te aweda para la amu ya ikayat
na uhohugan na surat kiden nga dana nangibar ta pasi na ikid na katolay na
hala sangaw.

Ya Pakipaita Ni Hesus Te Mariya Taga Magdala

10 A tekid na nabalin ten a dumatang kid na ta bali da. 11 Ammi te Mariya
en nga dumagdag hapa ta duwa kiden a nasirak la ta lawan na tanamen
nga nakatangtangit. A tentu para la nagtangit a simisirib hapa ta umag na
tanamen, 12 a naita na ya duwa na anghel nga nagbarawasi ta furaw, te
imatuttud kid la ta nagiddan na bari ni Hesusen, takday ta ulwanan na en, a
takday ta kasoyadan na en, 13 a "**Anu magtangit ka?**" kunda tentu.

"A onay, te itta ya umange nangalap ta dafu ken, a awek amu am had ya
nangikinan da tentu," kunna.

14 Ammi tentun nakauhohug ta isin a pa nagbalittag bit, a naita na ya
umatayuk ta talekud na en, ammi awena amu ta intu hala i Hesusen.

15 “Anu magtangit kan, aboy? Inya hud ya apagam ta isin?” kunna ta
babbayen.
Ammi pahig ni Mariya ta intu hala ya magtaronen ta kakayunen, a
“Ser, am iko ya nangitugut ta bari na dafu ken a ibar mu haen teyak am
had ya nangikinam tentu, te enku sangaw alapan,” kunna tentu.
16 A “**Mariya,**” kunna ha ni Hesus tentu. A ta nepangngagan na ta
babbayen a pake nagbalittag na nga gumafut tentu, a
“Raboni, anu iko kad,” kunna, (te Raboni ya nangingaganan da ta mistro
da).
17 A ya uhohug ni Hesus tentu a
“Awem na mina gafgafutan ya barikin, te mappya ta timullu yak para
te Damakewan, a yen sangaw ya pake pakkamum teyak ta mappya. A e
kan mantu ta kabagis ku kiden, te ibar mu tekid ta eyak na te Damakewan
Namaratu, a intu hala ya Dama muy ikid na Namaratu muy,” kunna.
18 A ta nepagtugut ni Mariya en a enna nebar ta natolay hala i Hesus ta
ituldu na kiden.
“Naitak kad na ya Dafu tamen O, ikamuy,” kunna tekid,
yaga nebar na hapa ya inuhohug ni Hesus tentu.

Ya Pakipaita Ni Hesus Ta Ituldu Na Kiden

19 A sangaw ta hiklam ta ye-yen para na araw, araw na Liggu, a itta ya
ituldu na kiden ta takday bali, a sa nalitupan ya ngamin irwangan na bali
en gafu ta talaw da ta pinakadakal da kiden nga Hudyo. Ammi ka-ma la
naglattog i Hesus nga nagtayuk ta nagtatangnganan da en, a
“Namaratu ewan ya makkamu tekamuy,” kunna tekid.
20 A sangaw neuyad na ya kamat na kiden tekid petta maita da ya piglat na
lansa kiden, otturu netuldu na hapa ya piglat na pika en ta hakbu na en. A
tekiden nakaita ta intu hala ya dafu da en Hesus a pake nefulot ya talak da
tentu.
21 “Namaratu ewan ya makkamu tekamuy,” kunna ha tekid, “te doban
ta kam nga ange mangipadangag ta uhohug ku ta kuman na nepangidob
ni Damakewan teyak,” kunna, kapye na kid inaswangan.
22 A tentu en nagaswang tekid a
“Pagdulotan muy na ya Kahalwa na Namaratu nga manguffun tekamuy.
23 A ya ngamin kiden pakoman muy ta liwat da kiden gafu ta pangurug da
ta ipadangag muy a yen kid hala ya pinakoman na Namaratu ewan. Ammi
ta awemuy kiden pakoman gafu ta aweda mangurug a itta hala tekid ya
liwat da kiden,” kunna.

Ya Awena Pangurug Ni Tomas

24 Ammi ta napolu en nepakipaita ni Hesus ta ituldu na kiden a awan i
Tomas tekid, ammi Siping ya agngilinan da tentu. 25 A sangaw ta ketta na en
tekid a nebar da tentu,
“Naita min ya dafu tamen,” kunda tentu.
Ammi ya tabbag na tekid a
“Awek sangaw kurugan ta intu am awek bit maita ya gafan na lansa ta
kamat na kiden, te yaga iparubak ya guramay kin ta piglat na kiden ta
kamat na kontodu hakbu na en,” kunna.
26 A sangaw ta takday Liggu a nagkakampat ha ya ituldu na kiden ta bali
en, a nehulun hapa i Tomas tekid. A nalitupan da ha ya irwangan kiden gafu
ta talaw da en, ammi ka-ma la nagtayuk i Hesus ta nagtatangnganan da en,
a
“Namaratu ya makkamu tekamuy,” kunna tekid.

27 A sangaw binaran na i Tomas.
“E ka bit sin, Tomas, te itam ya kamat ku kidin. A iparubam hapa ya guramay mu ta palad ku kidin kontodu hakbu kin, te awem mina parigan ya awan mangurug am awa mangurugen mina,” kunna tentu.
28 “Ay, Afu, iko kad hala ya dafuk ikid na Dyos ku,” kunna hapa ni Tomas.
29 A ya uhohug ha ni Hesus tentu a
“Mappya te mangurug kan, Tomas, gafu ta naita nak na. Ammi ta mangurugen nga awan para la nakaita teyak a pake nagāsgāsāt ammi teko,” kunna.
30 A addu para ya nepaita ni Hesus ta pakapangwa na ta ituldu na kiden nga awan nesurat ta lebru in yan. 31 Ammi yen ta nesurat kun ya kadwan ta isin petta yen kid ya pangurugan muy ta intu hala ya Anak na Namaratu ewan ikid na Mangikerutanen nga nekari na tekitam, pettam kumanen am mangurug kam mina tentu a ittan ya angat muy nga magnayun gafu tentu.

21

Ya Pamillu Na Pakipaita Ni Hesus

1 A sangaw ta mittan a nakipaita ha i Hesus ta ituldu na kiden ta ihang na Alug na Tiberyas, a kumanin ya nepakipaita na tekid. 2 Sa nagdadagga ig Simon, (intu hala i Pedru,) ikid ni Tomas, ikid ni Natanyel nga taga Kana ta lugar na Galileya, ikid na duwa kiden anak ni Zibadeyu, ikid na duwa para na kahulun da. A ya uhohug ni Pedru ta kahulun na kiden a
3 “Asakay! E yak na magsigay O, ta alugin,” kunna.
“A mehulun kami mantu ay O,” kunna hapa na kadwan kiden.
A nahahulun kid na nagbarangay ta agyan na pagsigayan da en. A tāhiklaman kid ta alugen, ammi awan pulus ta naalap da. 4 A tentun gumāgākād na bilagen a sang adayu kid para la ta ba-naden, a itta la i Hesusen nga umatayuk ta ba-naden, ammi aweda nelasin ta intu. 5 A sangaw nagayag i Hesus tekid,
“O ey, itta hud ya naalap muy ta igupan tam?” kunna.
“Awan O,” kunda hapa.
6 “A isaruwag muy mantu ya sigay muy ta ziwanan na barangay muy, a itta hala sangaw ya maalap muy,” kunna ha tekid.
A nesaruwag da mantu ta kuman na nebar na en tekid, a “**Awe! ta kaddu na ikan kiden,**” te awedan magamid ya sigay da en gafu ta dammat na en. 7 A yen ya nepakamu ni Hwan ta nagayagen tekid, a nebar na te Pedru.
“Intu hala ya dafu tamen,” kunna.
A gafu ta kumanen a alistu nagbarawasi i Pedru, te magge nauhagan, a nagsilattuk na ta danumen nga naglangoy tagad te Hesus. 8 Ammi nasirak ya kahulun na kiden ta barangay da en nga naggerger ta sigay da en, te napannu ta ikan, a aweda pake adayu ta ba-naden, te kuman na magatut na metru.
9 A sangaw tekid na nakadagut ta barangay da en a dana ittan ten ya umagātang nga afuy nga keasalan na ikan, a itta hapa ya pan.
10 “Alapan muy hapa sin ya kadwan kidina ikan nga naalap muy,” kun ni Hesus tekid.
11 A nagla-nug mantu i Pedru ta barangayen, a inubadan na ya sigayen kapye da ginerger ta ba-naden. A mappya te awena napissang, te pake napannu ta dadagkal na ikan, magatut a limafulu tallu kid ngamin. A binaran na kid ha ni Hesus.
12 “E kanan sin, te maggub kitanan,” kunna tekid.

A pohutan da mina am pake intu, ammi mamat kid, te aitan da haman. 13 A
ta nepangiagon ni Hesus ta ikan ta afuyen a enna negawat tekid, kumanen
hapa ta pan. 14 A yen mantu ya pakapamillu na pakipaita ni Hesus ta ituldu
na kiden tentu en natolay ta pasi na en.

Ya Tabarang Ni Hesus Te Pedru

15 A tekid na nakapaggub a itta ya netotoli nebar ni Hesus te Simon.
"Simon, damagan ku teko am pake ikaykayat nak ammi ta isin kid na
kwam?" kunna tentu.
"On, Afu, te amum haman ta ikayat ta ka," kunna hapa.
"A makkamu kan mantu ta kanan na mangurug kiden teyak, te kuman
kid na kalneruk kiden," kunna hapa ni Hesus tentu.
16 A sangaw ta mittan a pinidwa na ha ya nebar na en.
"Simon, damagan ku ha am iddukan nak?" kunna.
"On, Afu, te amum haman ta ikayat ta ka," kunna ha.
"Tahonam mantu ya tolay ku kiden nga kuman na kalneruk," kunna ha
ni Hesus tentu.
17 A sangaw nepamillu na ha ya nebar na en.
"Simon, kurug mantu ta ikayat nak?" kunna.
A nagdamdam na i Pedru gafu ta mekatallu en nebar ni Hesus tentu, te
"**Kurug mantu ta ikayat nak?**" kunna. A ya tabbag na en tentu
"Ay, Afu, iko ya makkamu ta ngamin, a amum ta ikayat ta ka," kunna.
A ya uhohug ni Hesus tentu a
"Makkamu kan mantu ta kalneruk kiden. 18 A ya pake ibar ku para
teko a kanayun nagbarbarawasi kan ta kababagu men para la, kapyem
umange nagpapasyar ta kompormi na ikayat men. Ammi sangaw am
laklakay kan a magappa kan hapa, a takwan sangaw ya mangbarawasi
teko ta galut, a iange da ka sangaw ta awem ikayat," kunna.
19 A ye-yen na uhohug ni Hesus ya pangipasikkal na ta pangpapasi da
sangaw te Pedru petta Namaratu hapa sangaw ya madayawan gafu tentu.
A ta nepaguhohug ni Hesus ta isin a "**Dumagdag kan la teyak,**" kunna.
20 A sangaw naglipay i Pedru, a dumagdag hapa i Hwan nga takdayen
ituldu ni Hesus nga pake kofun na. Intu hala ya kahebing ni Hesus ta
nepamurab da en ikid na nangpohut tentu ta nangitalaba en tentu. 21 A ta
nepakaita ni Pedru tentu a nebar na hapa te Hesus.
"A anu sangaw ya makkwa ta takdayin, Afu?" kunna.
22 "A am ikayat ku ta matolay addet ta awek pagtoli ta lutakin a anu hud
ya pakolangam? Intu la nonotam ya dumagdag teyak," kun ni Hesus tentu.
23 A gafu ta inuhohug ni Hesusen a simaned hala ya bida ta ngamin kiden
nagkakabagis ta awena sangaw masi ni Hwan. Ammi awena haman nebar
ni Hesus ta awena masi am awa "**Anu hud ya pakolangam am ikayat ku
ta matolay addet ta awek pagtoli ta lutakin,**" kunna.

Ya Pangipasikkal Na Kadwan Ta Nesurat Ni Hwan

24 A ya kahulun da en nga binida nig Hesus, a intu hala ya nangipasikkal
ikid na nangisurat ta isin kid nga nakkwa, a amu na ngamin tolay sin ta
kakurugan ya nepasikkal na tekami. 25 A addu para ya iningwa ni Hesus
ta ketta na en ta isin, ammi am sa nesurat mina ya ngamin kiden iningwa na
a awan de ta ketunan na ngamin kiden lebru.

Ya Tarabaku Na Turin Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ta pagyan na para la ni Hesus ta lutakin a pake addu ya ituldu na kiden, ammi pinili na ya mafulu duwa tekid (Lukas 6:12-16), petta ikid ya kanayun mehulhulun tentu, petta pake ituldu na kid ta mappya. A yen kid ya nengagan na ta Turin na kiden, te dinob na kid nga ange mangipadangag ta nepadamag na tekid, otturu pinasinapan na kid ta kagitta na pakapangwa na, petta itta ya makkwa da nga mangipasikkal ta ipadangag da en (Lukas 9:1). A ya ngagan na takday ta mafulu duwa kiden a Hudas Iskaryote, a intu hapa ya nangitalaba te Hesus. A ta nekabalin na nepangpapasi da te Hesus a nebabawi ni Hudas ya nepangitalaba na tentu, ammi nabalin na haman. A gafu ta kumanen a enna nebesin ni Hudas ya bari na, a nasi hapa (Matyu 27:5). A ya bida in nga timunud ta isin a intu hala ya nesurat ni Lukas ta takday tolay nga nagngagan te Teyopilo, te nesurat na ya tarabaku na kadwan kiden turin ni Hesus.

Ya Serbi Na Surat Ni Lukas

1 Nagsuratak ha teko, Teyopilo, te itta ya itulfuk ta napolu en surat ku teko.
Intu la nabidak ta napolu en surat ku ya tinarabaku ni Hesus ikid na netuldu
na en ta nepamegafu na en addet ta araw na netattullu na en ta langit. 2-3 A
ta kuman na nesurat ken a natolay hala i Hesus ta kabalinan na nepamapasi
da tentu, a kanayun nakipaita ta turin na kiden addet ta appatafulu na araw,
te dana pinili na kid. A addu hapa ya nepaita na tekid nga mangipasikkal ta
katolay na, yaga addu para ya netuldu na tekid ta gagangay na pangikerutan
na Namaratu. A yen kid hapa ya pinatudunan na ta pakapangwa na
Kahalwa na Namaratu, petta ange kid sangaw mangipadangag ta ngagan na.
4 A sangaw ta pagaammung nig Hesus ikid na turin na kiden a nagkakakan
kid. A ya uhohug ni Hesus tekid a

"Awemuy bit hama magtugut ta isin ili na Herusalem, te indagan muy
bit ya Kahalwa na Namaratu nga dana nekari ni Damakewan tekamuy,
te doban na hala sangaw tekamuy ta kuman na nepadangag ku tekamuy
ta idi. 5 Te maski am zinigut na kanan ni Hwan a mapasinapān kam
hapa sangaw ta Kahalwa na Namaratu, petta makustu ya pagzigut na en
tekamuy," kunna tekid.

Ya Tattullu Ni Hesus Ta Langit

6 A sangaw ta takday ha na araw a sa nagkakampat kid ta utun na bagetay
na Olibo, a itta ya pinohutan da te Hesus.

"Afu, damagan mi haen teko am arawin yan de ya pangpatugut mu ta
taga Roma kiden nga nanggubat ta lugar tamin, petta ikitam hapa la nga
Hudyo ya makkamu ta lugar tamin?" kunda.

7 A ya tabbag na en hapa tekid a

"Namaratu hapa la ya makkamu am kanu sangaw na darun ikid na
araw, ammi awena haman mebar tekamuy. 8 Ammi am dumatang na
sangaw ya Kahalwa na Namaratu tekamuy a mapasinapān kam hapa ta
pakapangwa na en, petta itta ya turad muy nga mangipasikkal teyak ta
tolay kiden. A mamegafu kam sangaw ta ili na Herusalem ikid na ngamin
lehut na en ta lugar na Hudeya, kapye muy sangaw umange ta Samariya
ikid na ngamin kiden lugar abat ta pagaddetan na lutakin," kunna hapa
tekid.

9 A tentun nakauhohug ta isin a kima-ma la timullu ta langit, a tinatangad
da la nga timullu abat ta limitap ta kulamen. 10 A tekid para la imatangad a
dimmatu ya duwa na anghel ta hebing da en nga nagbarawasi ta furaw. 11 A
ya uhohug na anghel kiden tekid a
"Anu umatayuk kam para la nga imatangad ta langit? Nagtugut na
haman i Hesusen, te ittan ta langit ewan. Ammi magtoli hala sangaw, te
dumagut hala sangaw ta lutakin ta kuman na nepakaita muy ta netattullu
na en," kunna tekid.

Ya Ngagan Na Turin Kiden

12 A ta nekabalin na a dumagut ya turin na kiden ta bagetay na Olibo, te yen
ya nangtugutan ni Hesus tekid, a nanoli kid na ta umag na ili na Herusalem,
te abikan la, te kuman na takday kilumetru ya kadayu na abat ta bagetayen.
13 A ta datang da ta ili en a nagdulot kid hala ta bali en nga pagammakan da, a
gimon kid hapa ta nagingutunen silid ta bali en. Itta i Pedru, ikid ni Hwan, a
Santiago, ikid ni Andres, a Felipe, ikid nig Tomas, ikid ni Bartolome, a Matyu,
ikid ni Santiago nga anak ni Alfeyo, ikid ni Simonen nga nakitapil ta idi ta
gubyernu na taga Roma kiden, ikid ni Hudas nga anak na takday Santiago.
14 A sa nagyan kid ten makimalmallak ta Namaratu, kontodu hina ni Hesus
ikid na kadwan kiden babay ikid na kabagis kiden ni Hesus, te nagdadagga
hapa ya nonot da.

Ya Pangtali Da Te Hudas

15 A ta pagpasan na pigahaw a nagaammung ha ya magatut a dwafulu
na mangurug, a nagtayuk hapa i Pedru ta nagtatangnganan da, te magbida
tekid.
16-17 (v16b,17) "Amu muy, kahkahulun ku, ya iningwa ni mina Hudasen,
te intu bit ya takday kahulun tam nga nakikahulun te Hesus, a nesipat
hapa ta tarabaku tamen. Ammi intu haman ya nangitalaba te Hesusen,
te enna netulud ya nanggafut kiden tentu," kunna.
18 (Ammi ta nepakaita ni Hudas ta pinapasi dan i Hesusen a nag-
babawi, a enna netoli ya netandan na padi kiden tentu, a sangaw enna
hapa nesagapil ya bari na en te Hesus, te kinaddangan na ya hul na, a
nagbesin na. A tentun bumlad a nabattak ya sirat na en, a nekutkutet na
ta lutak. Ammi ya piraken nga netoli na ta padi kiden, a yen ya negatang
da ta lutak, petta ketanaman na takwan na tolay. 19 A ta nepakadamag
na tolay kiden taga Herusalem ta lutaken nga ginatang da a '**Lutak na
Daga**' ya nengagan da ta lutaken. Ammi ya ngagan na ta agsitang na
Hudyo kiden a '**Akeldama**'.)
20 (v16a,20) A ya tulfu na uhohug ni Pedru a intu yan:
"A mappya mantu, kahkahulun, ta nagdulot ya nebar na Kahalwa na
Namaratu gafu te mina Hudasen, te nesurat na haman ni mina Dabiden
ta lebru na Kansyon kiden, te ya nebar na a
'**Mappya ta awan sangaw ta matolay nga masirak ta bali na en, a
takwan mina ya metali tentu ta saad na en,**' kunna.
21-22 A yen ya gafu na, kahkahulun ku, ta magpili kitam mina ta tali ni mina
Hudasen, petta intu sangaw ya kahulun mi nga mangipasikkal ta katolay
ni Hesusen. Ammi intu mina pilin tam ya takday kahulun tam nga lalaki
nga dana dumagdag te Hesusen abat ta nepangzigut ni Hwan te Hesus
abat ta netattullu na en ta langit ewan." kunna.
23 A gafu ta uhohug ni Pedru tekid a nebar da ya ngagan ni Matyas ikid ni
Hose Husto, ammi Barsabas hapa ya takday ngagan ni Hose. 24 A sangaw
nakimallak kid;

"Ay Afu, amum ta nagtalekudan ni Hudas ya saad na en, a ittan ta
lugaren nga dana neparam tentu. A gafu ta iko la ya makkamu ta nonot na
ngamin tolay a ituldum mantu tekami am inya ya pinilim ta duwa kidin,
25 petta metali mina te mina Hudasen nga makipagserbi ta kadwan kiden
turim," kun na pakimallak da.
26 A sangaw pinagkihu da ya nakesuratan na ngagan na duwa kiden, kapye
da sinukkut ya takday, a ya ngagan ni Matyas ya nesukkutan da, a intu mantu
ya tali ni mina Hudasen, a nelista ya ngagan na ta kadwan kiden turin ni
Hesus.

2

Ya Iange Na Kahalwa Na Namaratu

1 A sangaw ta kārawān na Pyesta na Pentikostes a sa nagkakampat ya
mangurug kiden ta takday na bali. 2 A magananwan la a nepagka-ma
da ya masikan na adug nga nagafu ta langit ta kuman na masikan na
paddad, te simarok ya adugen ta umag na bali en nga nagyanan da, 3 yaga
itta hapa ya sinang afuy nga nagtabnak ta ulu na tagtakday tekid. 4 A
ka-ma la naggagindan kid maguhohug ta magdaduma na agsitang, te sa
napasinapān kid na ta Kahalwa na Namaratu, a inatadan na ya tagtakday
tekid ta uhohugan da.
5 A ta arawin yen hapa a dana ittan ten Herusalem ya pake addu na tolay
nga nagafu ta magdaduma na lugar ta ngamin paglelehut, te umange kid
nakipyesta ta sakā Hudyo da kiden, te dana simarok kid na ta relisyon na
Hudyo kiden. 6 A nepagka-ma da hapa ya sitang na naguhohug kiden ta
magdaduma na agsitang, a enda kid pake dangagan. A pake nepagpaka-lat
da kid hapa, te nadangag da ya kuman na tagtakday agsitang da ta bida da
en.
7-8 "Taga Galileya haman ye-yan kid na tolay, a pa-pa-nun da mantu
makauhohug ta dana agsitang tam kidin?" kunda.
A pake nefulot ya pagpaka-lat da nga mangdangag ta uhohugan da.
9 A ya tolay kiden nga nakadangag a itta ya taga Partya, ikid na Medya,
Elam, Mesopotamya, Hudeya, Kapadosya, Pontu, ikid na Asya. 10 A ya
kadwan kiden ya taga Parigya, Pampiliya, Egipto, ikid na kadwan kiden
lugar ta iten Libya ta bikat na Sirene. A itta hapa ya kadwan kiden taga Roma
nga Hudyo ikid na Hentil nga dana simarok ta relisyon na Hudyo kiden. 11 A
ya kadwan kiden para a taga Kareta kid ikid na Arabya, a nagdaduma hapa
ya ngamin kiden agsitang da. A yen ta nagpaka-lat kid nga magdangag, te ya
nebar da a
"Anu haman ta bidan da ya pakapangwa na Namaratu ta agsitang na
gintatakdayan tekitam?" kunda.
12 A gafu ta napopoyung kid na a nagimpopohutan da para am anu ya gafu na
pakauhohug da ta takwan na agsitang. 13 Ammi ya kadwan tekid a nedadula
da kid, te "**Magilellaw kid malat O,**" kunda.

Ya Pangipadangag Ni Pedru

14 Ammi ta nepakadangag ni Pedru ta inuhohug na tolay kiden a
imatubang na tekid, a pake pinasikan na ya paguhohug na, petta dangagan
da ya tabbag na ta inuhohug da en, a nakihebing hapa tentu ya kagitta na
kiden nga turin.
"Ikamuy, kahkahulun, ikid na kagittak nga Hudyo, a dangagan muy ya
uhohug ku tekamuy, kontodu ikamuy nga magpasyar ta isin Herusalem.
15 A awemuy mina pahig ta nellaw kami na kahulun ku kidin ta isin, te

itta hud ya mellaw am lalakwat para la. 16-17 Intu la nagdulot tekami ya
kuman na dana binida ni mina Howel nga aglavun na Namaratu ewan, te
ya uhohug na en ta dadagkal tam kiden a
‘**Itta ya nepadangag na Namaratu ewan teyak,**’ kunna, ‘**te sangaw
am tanagay na kan ya pagaddetan na arawin yan a pasinapān na
kan sangaw ya ngamin tolay ta Kahalwa na, a ya simsima muy
kiden nga lālāki ikid na babay a manglavun kid.**
**A itta kan sangaw ya magmatakar ta lālāki muy kiden, a makatahi-
nap kan sangaw ya kalalaklakayan muy kiden.**
18 **A ya ngamin kiden daddoban na Namaratu nga lalaki pase
babbay a pasinapān na kid kan sangaw ta Kahalwa na, petta
manglavun kid,**’ kunna.
19 “A ya takday para uhohug ni mina Howel a
‘**Itta kan sangaw ya ipaita na Namaratu ta langitewan ikid na
lutakin nga pagpaka-latan na tolay kiden, te itta kan sangaw ya
daga ikid na afuy ikid na makanag na asok.**
20 **A sangaw am magsugiram kan ya bilag, ikid na magdarag ya
hulan ta kuman na daga, a yen kan sangaw ya kadakalan na araw
na Dafu tam nga kahighigalan, te yen kan ya araw na pangpa-
gang na ta ngamin kiden nakaliwat ta utun na lutakin.**
21 **Ammi maski am inya kan sangaw ya makimallak tentu a
ikerutan na,**’ kunna paen ni mina Howel, kahkahulun.
22 “A dangagan muy mantu, kahkahulun, ya ibar ku para tekamuy,
te ya lalaki en Hesus nga taga Nasaret, a nepasikkal na ta intu hala ya
dinob na Namaratu ewan, te dana amu muy haman ya ngamin kiden
iningwa na ta atubang tam nga nagpaka-latan tam ikid na nakaitan tam
ta pakapangwa na en, a yen kid ya mangipasikkal ta itta ya Namaratu
tentu. 23 Ammi gafu ta dana en amu na Namaratu a dana uray na hapa
ta ye-yen hala na tolay ya mangikaru ta liwat tam kiden, a nepalubus na
mantu ta itta ya mangitalaba tentu petta idarum muy. A ye-yan na tolay
ya nepapapasi muy, te emmuy haman netulud ta awan kiden makkamu ta
Dyos petta pagappan da ta kayu. 24 Ammi maski kunna ten a natolay hala,
te inubadan na Namaratu ya pasi na, te awena mabalin ta iguwad na pasi
na en.
25 “A gagangay ta natolay hala i Hesusen, kahkahulun, te itta ya nesurat
ni mina Dabiden nga narikna na ta nonot na, ammi intu binida na ya
nagdulot te Hesusen, te ya nebar na a
‘**Kanayun mariknak ya pakihulhulun na Dafu kin, a awek na
mantu magburung, te itta la ya Namaratu ta hebing ku.**
26 **A ikansyon ku mantu ya talak na nonot kin, te maski am anu ya
dumatang teyak a itta ya ikatalak ku ta matolayak hala.**
27 **Te amuk, Afu, ta awem la isirak ya kahalwakin ta agyan na
nagpasi kiden, ikid na awem la ipalubus ta malabag ya barikin
gafu ta takit na nonot mu teyak.**
28 **Mappya hapa yen, Afu, te netuldum teyak ya dalan na katolay
ku, petta magayayatak sangaw ta atubang mu,**’ kun na surat ni
mina Dabiden.
29 “Ammi ya pake ipasikkal ku para tekamuy, kahkahulun, a bakkan
haman ta bari ni Dabiden ya ikayat na uhohugan na surat na en, te pake
nabayag na haman ya nepasi na en, a itta la ya tanam na en tekitam abat
ta ayanin. 30 Ammi gafu ta aglavun i mina Dabiden a yen ya linavun na te

Hesusen, te ninonot na ya nepagasingan na Namaratu tentu ta pagbalinan
na sangaw ya takday simsima na ta pake atata-nang na ari nga makkamu
ta ngamin. 31 A kuman na aitan na ya simsima na en nga magbalin sangaw
ta Mangikerutan, kumanen hapa ta pasi na ikid na katolay na en. A yen
ta dana inuhohug na ya uhohugan na simsima na en ta awena sangaw
masirak na kahalwa na en ta agyan na nagpasi kiden, ikid na awena
sangaw malabag na bari na en. 32 A awan mantu ta takwan na binida ni
mina Dabiden am bakkan la te Hesus, te intu hala ya tinolay na Namaratu
ewan, a ikami hapa ya mangipasikkal ta katolay na, te ikami ya nakaita
tentu.
33 "A gafu ta pinātā-nāng na Namaratu ewan a intun ya makkamu
magturay ta ngamin, a pinakimohayan na Dama na en, petta intu ya
mangidob ta Kahalwa na en nga dana nebar na tekami. A intu mantu ya
nagafun na naita muyen tekami ikid na agsitang kiden nga nadangag muy.
34 A bakkan mantu ta bari ni mina Dabiden ya ikayat na uhohugan na surat
na en, te bakkan haman ta intu ya timullu ta langitewan am awa Dafu na
en, te ya uhohug ha ni Dabiden ta takday para na surat a

'**Nadangag ku ya uhohug na Namaratu ta Dafu kin, te** "**E ka sin
magtuttud ta ziwanan kin,** 35 **te pagbalinan ku sangaw ya katapil
mu kiden ta daddobam,**" **kunna tentu.**'

36 "Mappya mantu, kahkahulun, ta ikamuy ngamin nga Istralita ya pake
makkamu ta iningwa na Namaratu ewan, te ya Hesusen nga pinagappa
muy a intu hala ya pinagbalin na Namaratu ewan ta Dafu tam ikid na
Mangikerutan tekitam," kunna.
A yen la ya abat na binida ni Pedru tekid.

37 A ta nepakadangag da ta uhohug ni Pedru a pake narikna dan ya liwat
da, a pinohutan da teg Pedru ikid na kagitta na kiden turin am anu mina ya
kwan da petta mapakoma kid mina. 38 A ya tabbag ni Pedru tekid a
"Magbabawi kanan mina ta gagangay muy ikid na liwat muy, a pazigut
kanan ta ngagan ni Hesus Kristu, petta pakoman na kam, a maatadan kam
hapa sangaw ta Kahalwa na Namaratu. 39 Te yen ya nekari na Dafu tam
Namaratu tekitam Hudyo ikid na anak tam kidin, kontodu ngamin kiden
agagayan na nga taga adayu na lugar," kunna.
40 A addu para ya nedagga ni Pedru ta nepagtabarang na tekid.
"Ikerutan muy ya bari muy, petta awemuy mina mekabkabat ta kagitta
muy kiden nga magnonot ta killu na nonot," kunna tekid.

Ya Gagangay Na Popolu Kiden Mangurug

41 A ya ngamin kiden nangurug ta inuhohug ni Pedru a pazigut kid hapa,
a itta ya talluribu na tolay nga nedagga ta mangurug kiden ta arawin yen.
42 A kinanghahaw kid nga naggagimung, te pake ikayat da ya magdangag
ta ituldu na turin kiden, ikid na makimallak, ikid na magkakan ta netuldu
ni Hesus tekid ta panadamdaman da ta pasi na en. 43 A pake nahigalan
ya ngamin tolay gafu ta mangurug kiden, aglalo teg Pedru ikid na kagitta
na kiden turin, te addu ya pinadpadatu da ta pakaitan ta pakapangwa na
Namaratu tekid.
44 A ya gagangay hapa na mangurug kiden a sa naggagitta ya ngamin
nonot da, te naginsipsipat kid ta ngamin kiden kwa da. 45 A am itta ya
awan tekid a maglaku ya kadwan kiden ta lutak da ikid na kukwa da, otturu
nesaned da ya naglakun da en ta awan kiden ta kwa. 46 A naghahulun
kid hapa nakigimung ta simbaan na Namaratu ta kinanghahaw, kapye da
nakipagkakan ta babali da kiden. A pake nagayayat kid, 47 te matalak

kid nga magdayaw ta Namaratu ewan, a pake nekamat da kid hapa na kadwan kiden tolay. A dumakal la dumakal ya kaddu na mangurug kiden, te kinanghahaw itta ya nedagga na Namaratu ta bagu kiden mangurug.

3

Ya Pagmappya Na Pilay

1 A sangaw ta takday na araw ta furab a umange ig Pedru ikid ni Hwan ta
simbaanen, te yen ya oras na pakimallak na Hudyo kiden. 2 A tekid simarok
ta kinan da en "**Ispot na Irwangan**" a itta ya pilay nga nagidda ta bikat na
irwanganen, a nakilimlimut, te dana pilay kan abat ta nekeanak na en, a
kada araw iange da ta irwangan na simbaanen, petta makilimlimut ta tolay
kiden nga umange makimallak.
3 A ta nepakaita na teg Pedru ikid ni Hwan nga simarok ta simbaanen a
nagadang hapa ta limut na tekid. 4 A itan da la bit, kapye na nebar ni Pedru
ta "**Tangadan na kami bit ay,**" kunna tentu. 5 A tinangad na kid hapa, te
matalak ta itta ya igawat da tentu. 6 Ammi ya uhohug ni Pedru tentu a

"Awan haman ta pirak ku, ammi iatad ku hala teko ya itta teyak. Mag-
tugut kan mantu gafu ta pakapangwa ni Hesusen nga Mangikerutanen
taga Nasaret," kunna ta pilayen,

7 kapye na inibbalan ya kamat na en a pinatayuk na. A ka-ma la nagsikan ya
nagtotopan na tulang na takki na kiden. 8 A timollok nagtayuk, a nagpapa-
yat na. A sangaw himulun hapa teg Pedru nga simarok ta simbaanen, a
netoltollok na hapa ya pakatugut na ikid na pagdayaw na ta Namaratu.
9 A ya kadwan kiden tolay ta umag na simbaanen, a dinadulangan da la
ya lalaki en nga magpapa-yat magdayaw ta Namaratu, 10 a nabilbig da ta
intu hala ya pilayen nga imatogkok nakilimlimut ta Ispot na Irwangan na
simbaanen, a umagahalang kid la tentu, te anu kawagan na ta nakatugut
na.

Ya Bida Ni Pedru Ta Simbaan

11 A tekiden imuhet a gimafut para la ya lalaki en teg Pedru, a alistu
hapa ya tolay kiden nga ange nangkalihung tekid ta agyan na kinan da
en Pagsigongan ni Solomun ta hebing na simbaanen, te pake nepagpaka-
lat da ya pilayen nga nagtayuk. 12 A ta nepakaita ni Pedru ta tolay kiden
nangkalihung a nagbida hapa tekid.

"Anu kawagan na, kahkahulun, ta pagpaka-lat muy ya pagmappya na
lalaki in? A anu haman ta umagahalang kam tekami ta kuman na ikami ya
namagmappya tentu? Itta hud ya pakapangwa mi petta mapatugut mi ya
pilayin? 13 Awan ta takwan na namagmappya ta tolayin yan am bakkan ta
Namaratu ewan nga Dyos na gingginafu tam kiden Abraham, ikid ni Isak,
ikid ni Hakob, petta madayawan ya Anak na en Hesus gafu ta pagmappya
na pilay.

"A intu hala ya emmuy netulud te Gubernadoren Pilato petta papapasi
muy. A inibbatan na mina ni Pilato en ammi inawe muy haman. 14 Inawe
muy mantu ya mappya na tolay nga negitta ta Namaratu ewan, a intu
hud la pinalattog muy ya nabaluden nga namapasi ta tolay. 15 Ammi ya
mangatad ta pagtolayan tam a yen haman ya nepapapasi muy. Ammi
maski kunna ten a tinolay hala na Namaratu ewan, a ikami hapa ya
nakaita ikid na mangipasikkal ta katolay na. 16 A gafu ta ngagan ni
Hesusen ikid na pangikatalak mi tentu a pake mappyan ya bari na lalaki
in yan, te maita muy haman, a dana amu muy hapa ta pilay ta idi, ammi
masikan kad na magtugut.

17 "A maski am nepersa muy ya pasi ni Hesusen a amuk, kahkahulun,
ta awemuy amu ya iningwa muy, a kumanen hapa ta pinakadakal muy
kiden. 18 Ammi gagangay ta mazigatan ya Mangikerutan nga dinob na
Namaratu, te yen haman ya dana binida na gafu ta aglavun kiden. A
pinagdulot nan mantu ya binida da en. 19 A mappya mantu ta magbabawi
kanan, a makipakoma kam tentu petta azin na ya liwat muy kiden, a
paglampawan na sangaw ya pagzigātān muy. 20 A doban na ha sangaw
i Hesus tekitam, te intu hala ya Mangikerutan nga dana nebar na ta
dadagkal tam kiden. 21 Ammi mappya ta magyan la bit ta langitewan abat
ta pangpabagu na Namaratu ta ngamin paglelehutin, te yen ya dana nebar
na aglavun na kiden ta palungu na araw.

22 "Ya uhohug ni mina Mosesen ta dadagkal tam kiden a
'**Mangidob sangaw ya Namaratu ta takday aglavun ta kuman na
nepangidob na teyak, ammi kagitta muy hala sangaw, a mappya
ta dangagan muy ya ngamin ituldu na tekamuy.**
23 **Ammi ya awan sangaw mangdangag ta aglavunin yen a madugi-
man sangaw medagga ta tolay kiden na Namaratu a mapa-gang,**'
kunna.

24 "A maski i mina Samwel ikid na kadwan kiden aglavun na Namaratu
nga timunud tentu a sa ikid haman ya dana nangibar ta dumatangen
tekitam ta araw tam. 25 A ikitanan mantu ya nagdulotan na ngamin binida
na aglavun kiden, a sa mesipat kitam hapa ta nakitahatun na Namaratu ta
dadagkal tam kiden, te yen haman ya uhohug na te mina Abrahamen:
'**Bendisyonan ku sangaw ya ngamin tolay ta paglelehutin gafu ta
takday na simsimam nga magafu sangaw teko,**' kunna haman te
mina Abrahamen.
26 A yen ta ikitam Hudyo ya napolu nangidoban na Namaratu ta Anak na en
Hesus, petta mabendisyonan kitam gafu tentu, petta pagtalekudan tam ya
gagangay tam nga awan ta kapkappyan na," kunna.

A yen ha ya addet na uhohug ni Pedru tekid.

4

Ya Pangimbestigar Da Teg Pedru Ikid Ni Hwan

1 A ta paguhohug da para la nig Pedru ta tolay kiden a neddatangan na
kid na padi kiden, ikid na kapitanen ta simbaanen, ikid na Saduseyu kiden.
2 A nagporay kid na teg Pedru gafu ta ituldu da ya tolay kiden, yaga aweda
ikayat ya netuldu da en ta matolay sangaw ya nagpasi kiden gafu ta katolay
ni Hesusen. 3 A yen ta ginafut da kid, ammi gafu ta furab na a enda kid bit
ibalud, petta idarum da kid sangaw ta lalakwat. 4 Ammi maski kunna ten a
dana addun ya nangurug ta uhohug nig Pedru, a pake umaddun ya bilang
na ngamin kiden mangurug te Hesus, te ya bilang na lālāki la a limaribu kid.

5 A sangaw ta lalakwat a nagkakampat ya ngamin kiden pinakadakal na
Hudyo kiden ta ili na Herusalem. 6 A nehulun hapa ig Annas nga mayor
na padi kiden, ikid ni Kaypas, a intu hapa kahulun da ya takday na Hwan,
ikid ni Alehandru, ikid na kadwan kiden para kahulun ni Annas. 7 A sangaw
nepaalap da ig Pedru ikid ni Hwan, a pinagtayuk da kid ta nagtatangnganan
na nagkakampat kiden, kapye da kid inimbestigar.

"Anu hud ya pakapangwa muy, ono inya hud ya nginaganan muy, petta
magmappya ya pilayen?" kunda tekid.

8 A pake napasinapān i Pedru ta Kahalwa na Namaratu ta pagtabbag na
tekid:

9 “Apo Kadadakalan, am imbestigaran da kami gafu ta mappya na
tarabaku nga iningwa mi ta pilayin 10 a ipadangag ku mantu ya gafu na
tekamuy, kontodu ngamin kiden kagittak nga Istralita. Te ya pakapangwa
na ngagan ni Hesus nga Mangikerutanen taga Nasaret a yen ya gafu na ta
nagmappyan ye-yan na lalaki, petta makatayuk ta isin atubang muy.
11 “I Hesusen mantu ya batu en nga dana nabida ta surat na Kansyon
kiden, te intu hala ya neatad na Namaratu tekamuy petta isaad muy mina
ta kuman na kepundasyon na bali, ammi newarad muy haman. Ammi
netoli hala na Namaratu, a pinagbalin na ta kadakalan na batu ta bali na.
Te maski am pinagappa muy a tinolay hala na Namaratu ewan. 12 A awan
ta takwan na mangikerutan am bakkan te Hesus, te awan pulus ta takwan
na neatad na Namaratu ewan ta ikatalak tam mina, petta mekerutan
kitam,” kun ni Pedru tekid.
13 A ta nepakadangag na padi kiden ta uhohug nig Pedru ikid ni Hwan a
“Anu haman ta maturad kid, bakawa gagangay kid haman la na tolay
nga awan ta adal?” kunda.
A sangaw ninonot da ta maturad kid gafu ta kahulun na kid ni Hesus.
14 Ammi awan haman ta pangihuyan da tekid, te aitan da haman ya lalaki
en ta nagmappyan, a umatayuk hapa ta hebing da en. 15 A gafu ta kumanen
a pinadayu da kid bit ta assang, te pagbabidan da bit am anu ya uray da tekid.
16 “A anu mantu ya kwan tam ta isin kid na tolay? Awena haman
melemad ya nehuga da ta pilayen, te amu haman na ngamin tolay ta
ngamin ili na Herusalem?” kunda.
17 Ammi tekid na nakanonot a
“Mappya ta pake tātālawan tam kid, petta awedan sangaw ipadangag
ya ngagan ni Hesus ta tolay kiden, petta awenan sangaw dumakal na
uhohug,” kunda.
18 A sangaw pinaayagan da ha ig Pedru, a pake nebar da ta awedan sangaw
ipadangag ya ngagan ni Hesus. 19 Ammi ya tabbag nig Pedru tekid a
“Mappya ta pake nonotan muy am anu ya ikayat na Namaratu ewan,
te mapmappya hud ta ikamuy ya kurugan mi ammi tentu? 20 Ammi am
ikami a awena mabalin ta awemi ipadangag ya naita mi ikid na nadangag
mi,” kunda.
21 A gafu ta kumanen a pake tinatalaw da kid ha, kapye da kid pinatugut, te
awan haman ta pambar da nga mangpa-gang tekid gafu ta tolay kiden, 22 te
sa matalak ya ngamin tolay, a dinayawan da ya Namaratu gafu ta iningwa
nig Pedru ta pilayen, te nasurok ta appatafulu na darun ya kapilay na en.

Ya Pakimallak Na Mangurug Kiden

23 A ta nepakauhet nig Pedru ikid ni Hwan a umange kid ta agyan na
kahulun da kiden mangurug, a binida da ya uhohug na padi kiden ikid na
kalalaklakayan na Hudyo kiden tekid. 24 A gafu ta binida da en tekid a sa
nagdadagga kid na nga makimallak ta Namaratu:
“Ay Afu Namaratu, iko hala ya Dyos mi nga namadday ta langit ikid na
lutak ikid na bebay ikid na ngamin kiden matolay ta paglelehutin. 25 A ta
ayanin, Afu, nonotam ya nepeuhohug mu ta tagabumen mina Dabid nga
pinasinapam ta Kahalwam, te ya uhohug na en ta takday na surat a
‘**Anu haman ya pagloko na Hentil kiden ta ikatupag da ya Nama-
ratu? Aweda hud amu ta melogot kid?**
26 **Te mangiparan haman ya ari da kiden ta gubat, petta maghahu-
lun kid nga makitapil ta Namaratu ikid na dinob na en nga
Mangikerutan,**’ kunna.

27 “A kakurugan, Afu, ya inuhohug ni Dabiden, te nagdulot hala ya kuman
na binida na en ta isin ili na Herusalem, te i Ari en Herud, ikid na Hudyo
kiden, ikid ni Gubernador Pilato, ikid na Hentil kiden, a sa ikid haman ya
nangigakkad ta pasi na anak men Hesus nga netunglak mu ta dafu mi. 28 A
maski aweda naamu a nedulot da hala ya dana negakkad mu ta nonot mu
hapa la. 29 A ta ayanin, Afu, a nonotam ya panatalaw da tekami, a atadan na
kami hapa ta turad mi, petta awemi sangaw magtalaw nga mangipadangag
ta uhohug mu, te ikami ya daddobam. 30 A uyadam hapa ya kamat mu, Afu,
petta magmappya ya magtatākit kiden, a mangihuga ka hapa ta pakaitan,
petta mehulun hapa ya pakapangwam ta pangipadangag mi ta ngagan na
anak men Hesus, Amen,” kun na pakimallak da.
31 A tekid nabalin nakimallak a nawalwag hapa ya bali en nga
nagāmmungan da, a sa napasinapān kid ta Kahalwa na Namaratu, a pake
naturad kid nga nangipadangag ta uhohug na Namaratu.

Ya Pagtatakday Na Mangurug Kiden

32 A ya ngamin kiden mangurug nga nagyan ta ili na Herusalem a nag-
dadagga ya ngamin nonot da, a awan ta naginggum tekid am awa sa kwa da
ngamin ya kwa na takday tekid. 33 A ya turin kiden hapa a pake masikan
ya pangipasikkal da ta katolay ni Hesus, a dakal hapa ya panguffun na
Namaratu tekid ngamin. 34 A awan hapa ta kurang na maski am takday la
tekid, te ya kadwan kiden nga makākwa ta bali ono lutak a nelaku da hapa
ya kwa da, 35 a sangaw nedatang da ya naglakun da en ta turin kiden, otturu
nesaned da hapa ta tagtakday tekid ta mekustu ta masapul da.
36-37 Kumanen hapa ya iningwa ni Hose en nga taga Sipre, te nelaku na ya
takday lutak na, a neange na hapa ya naglakun na en ta turin kiden petta
isaned da. Ammi ya agngilinan da te Hose a Barnabas, gafu ta malalaki
mangpaturad ta kahulun na kiden.

5

Ya Tulad Nig Ananayas Ikid Ni Sapira

1 A itta hapa ya magatawa, ig Ananayas ikid ni Sapira, nga naglaku hapa
ta kadwan lutak da, 2 ammi nagbidan da ta aweda sa iatad ya naglakun da
en ta lutaken, te nesirak da ya kadwan. A sangaw nedatang ni Ananayas ya
iatad da en ta turin kiden. A ya uhohug na tekid a

“Nelaku min hapa ya takday lutak mi, a itta in ya ngamin naglakun mi,”
kunna tekid.

3 Ammi ya uhohug ni Pedru tentu a

“Ananayas, anu kawagan na ta kinurug mu ya nepanonot ni Satanas
teko? Nagtuladam mantu ya Kahalwa na Namaratu, te nesirak mu
haman ya kadwan naglakun muy ta lutak muyen. 4 Awemuy hud lutak
ta awemuyen para la pangilaku? A maski nelaku muy a inya hud ya
makākwa ta naglakun muyen am bakkan ta ikamuy hapa la? Anu kawagan
na mantu ta nakanonot ka nga magtulad? Bakkan haman la ta tolay ya
nagtuladam, te pahig mu ta melemad mu hapa ta Namaratu ewan,” kunna
tentu.

5-6 A ta pakadangag ni Ananayas ta uhohug ni Pedru a ka-ma la natukalit
nasi. A enna inulolatan na babbagu kiden ya bari na en kapye da neuhet
netanam. A pake nagtalaw na hapa ya ngamin kiden nakadangag ta pasi na.
7 A sangaw ta nepagpasa na kuman na tallu na oras a dumagdag hapa ya
atawa na en Sapira ta agyan na turin kiden, ammi awena amu ta nasin ya
atawa na en. 8 A ya uhohug hapa ni Pedru tentu a

“Ibar mu bit am ye-yan ya ngamin naglakun muy ta lutak muy?” kunna.
“A on ay, intu la yen,” kunna hapa.
9 “Anu kawagan na ta nagbidan muy na atawam ta magtulad kam
ta Kahalwa na Dafu tamewan? Itam awa dumatang na ya ume kiden
nangitanam ta atawamen, a ikon hapa ya itubbat da itanam ta ayanin,”
kun ni Pedru tentu,
10 A ka-ma la natukalit hapa nasi.
A ta nesarok na babbagu kiden a neddatangan da ya babbayen nasi, a
neuhet da hapa netanam ta hebing na atawa na en. 11 A gafu ta kumanen a
pake nagtalaw na ya ngamin kiden mangurug kontodu ngamin nakadangag
ta isin.

Ya Kadwan Kiden Nehuga Na Turin Kiden

12-13 A ya gagangay na turin kiden a nagdadagga ya nonot da nga kanayun
magkakampat ta Pagsigongan ni Solomun nga netulfu ta simbaanen. A pake
dinayawan na kid hapa na tolay kiden nga umange nagdangag tekid, ammi
ya kadwan kiden mangurug a aweda nesipat ta tarabaku da gafu ta talaw
da. A addu hapa ya nehuga na turin kiden ta tolay kiden nga kimahad tekid.
14 A kinanghahaw umaddu la ya mangurug te Afu Hesus nga lālāki pase
bābāy. 15 A gafu ta kumanen am kada magtalib i Pedru ta babali kiden nga
ange ta agyan na simbaanen a alapan hapa na tolay kiden ya nagtatākit
kiden ta bali da, a iange da kid itabnak kontodu agiddan da kiden ta aāngen
na en petta masi-ged na kid na alinu na en am magtalib, talo am yen ya
pagmappyān da. 16 Maski ya tolay kiden ta kadwan kiden lugar nga abikan
ta ili na Herusalem a enda hapa nekahad tekid ya nagtatākit kiden ikid na
pinagzigat na anitu, a sa nagmappya kid ngamin.

Ya Pangibalud Da Ta Turin Kiden

17 Ammi ya mayor na padi kiden ikid na kahulun na kiden nga Saduseyu
a pake pumassil kid na ta turin kiden, 18 a yen ta enda kid nepagafut, a nepe-
balud da kid. 19 A sangaw ta hiklam a umange ya takday anghel na Namaratu
ta agyan na kebaludan na turin kiden, a hinukatan na ya irwangan na en a
pinohet na kid, ammi awena kid hapa narikna na naggwardya kiden. 20 A
ya uhohug na hapa tekid a
“Magtoli kam hala sangaw ta simbaanen, a idulot muy hala ituldu ya
bagu en angat muy ta tolay kiden,” kun na anghelen tekid.
21 A ta nekabalin na anghelen nga maguhohug tekid a nagtugut kid na. A
ta lalakwat a umange kid ha ta simbaanen, a nangituldu kid ha. A ya mayor
na padi kiden hapa ikid na kahulun na kiden a dana pinagmamiting da ya
konsihal kiden ikid na ngamin kiden kalalaklakayan na Hudyo kiden, petta
imbestigaran da ya turin kiden, te parig da ta mabalud kid para la. A dinob
da mantu ya ange mangalap tekid ta agyan na agbaludan. 22 Ammi ta datang
na polis kiden ta agyan na agbaludanen a awan kid na haman, a nagtoli
mantu ya polis kiden petta ibar da ta nagmamiting kiden.
23 “Datang mi ta agbaludanen, a itta hala ya naggwardya kiden, a
nekandado para la ya litup na agbaludan, ammi ta nepangihukat mi a
awan haman ya nabalud kiden,” kunda.
24 A pake naburungan na ya magtaronen ta simbaanen kontodu padi kiden,
te nonotan da am anu ya makkwa sangaw gafu ta nakauhet ya turin kiden.
25 Ammi magananwan la a itta ya takday umange nangipadamag tekid.
“Itta haman ya nebalud muy kiden ta agyan na simbaanen, a mangit-
uldu kid ha,” kunna.

26 A umange ha mantu ten ya polis kiden kontodu kapitan na simbaanen, a
ginafut da ha ya turin kiden. Ammi aweda kid pinalpaluk, te nagtalaw kid
hapa ta tolay kiden talo am mangwarad kid ta batu.

27 Ta nepangidatang da tekid ta agyan na nagmamiting kiden, a pinag-
tayuk da kid ta atubang na pinakadakal da kiden, a inimbestigar na kid na
mayor na padi kiden.

28 “Anu awemuy haman dangdangagan ya nebar mi tekamuy? Te
nehangat mi haman ta mangituldu kam ta ngagan na tolayin yen, ammi
pake pinannu muy hud la ya ili na Herusalem ta netuldu muyen tentu,
yaga ipapilit muy para ta itta ya liwat mi gafu ta pasi na en,” kunna tekid.

29 A ya tabbag nig Pedru tentu a

“Awena mabalin ta magimmang kami mangituldu, te mapmappya ta
Namaratu ya pake kurugan mi ammi ta sakā tolay mi,” kunda.

A sangaw dinaggan ni Pedru ya tabbag na:

30 “Nonotan muy mina ya iningwa na Namaratu ewan. Gafu ta intu hala
ya Dyos na dadagkal tam kiden a tinolay na hala i Hesusen nga pinagappa
muy. 31 A intu para ya pinātā-nāng na petta makipagtogkok ta hebing na
en, te pinagbalin na ta Dafu tam ikid na Mangikerutan tekitam. A ta ayanin
a ibar na ta magbabawi kitam petta pakoman na kitam ta liwat tam kiden.
32 A ikami na kahulun ku kidin ya mangipasikkal ta ngamin nabidak
tekamuy. Ammi bakkan la ta ikami, te nehulun hapa ya pangipasikkal
na Kahalwa na Namaratu nga neatad na tekami kontodu ngamin kiden
mangurug tentu,” kun ni Pedru tekid.

33 Ammi gafu ta inuhohug na en tekid a pake nagporay kid na, a negakkad
da ya mamapasi tentu kontodu kahulun na kiden. 34 Ammi nagtayuk
hapa naguhohug ya takday Pariseyu nga nagngagan te Gamaliyel, a pake
dayawan na tolay kiden, te malalaki mangituldu ta lintig na Hudyo kiden.
A pinohet na bit ya turin kiden, kapye na naguhohug ta kahulun na kiden
nga magimbestigar.

35 “Mappya, kahkahulun, ta awetam mina gamman ye-yen kid na tolay
talo am makaliwat kitam hapa. 36 A nonotan muy i mina Teyudasen
ta kwa en sina, te pinātā-nāng na ya bari na, a pinadagdag na hapa ya
appatagatut na lālāki. Ammi awena haman napagbalin ya gakkad na en,
te pinapasi da hala, a sangaw nekutukutet hapa ya dumagdag kiden tentu.
37 A sangaw pumatalin hapa tentu i mina Hudasen nga taga Galileya ta
araw na pagilista, a addu hapa ya pinadagdag na ta kahulun na. Ammi
pinapasi da hapa yen, a nekutukutet hapa ya kahulun na kiden. 38-39 A
kumanen hapa sangaw ta isin kid na tolay, te am nonot da hapa la ya
pagafun na tarabaku da a melogot kid hala sangaw. Ammi am angarigan
ta Namaratu ewan ya mangpaturad tekid a awemuy sangaw mapagkamag
ya tarabaku da. A ya tabarang ku mantu tekamuy a pagurayan muy kid la,
talo am Namaratu ya nangidob tekid, a mekwenta ta Namaratu ya tapilan
muy,” kunna.

40 A gafu ta kumanen kinurug da ya tabarang na en. A ta nepangpatoli
da ta turin kiden a nepapaligat da kid la, kapye da ha nebar ta awedan
sangaw ipadangag ya ngagan ni Hesus, a sangaw pinatugut da kid. 41 A
tekiden nagtatugut ta miting na pinakadakal kiden a nataltalakan kid hala
gafu ta nekatalak na kid na Namaratu nga magattam ta keamamat da gafu
ta ngagan ni Hesus. 42 A ta kinanghahaw nedulot da hala ya mangituldu ta
simbaanen pase babali na tolay kiden, a nepadangag da la i Hesusen nga
Mangikerutan.

6

Ya Problema Da Nga Mangisaned Ta Rasyon

1 A ta isin kid na araw a umaddu la umaddu ya mangurug te Hesus,
ammi ya naguhohug kiden ta agsitang na Giregu a nagmamulmug kid ta
naguhohug kiden ta agsitang na Hebreyu, te am kada mesaned ya rasyon na
balu kiden nga bābāy ta kinanghahaw a nataliban garay ya balu kiden nga
Giregu. 2 A yen ta pinagkakampat na turin kiden ya ngamin kiden mangurug
ta ili na Herusalem, petta pagbabidan da ya problema da nga mangisaned ta
rasyon. A ya uhohug da tekid a

"Dulay haman am ikami ya makkamu mangisaned ta rasyon na balu
kiden, te awemi sangaw matagop ya pangipadangag mi ta uhohug na
Namaratu. 3 A mappya mantu, kahkahulun, ta ikamuy ya magpili ta
pitu na lālāki nga kahulun muy, petta yen kid sangaw ya itun mi nga
mangisaned ta rasyon. Ammi mappya ta intu sangaw pilin muy ya
napasikkal muyen ta makāutak ikid na napasinapān ta pakapangwa na
Kahalwa na Namaratu, 4 te ikami a intu la tagopan mi ya makimallak ikid
na mangipadangag ta uhohug na Namaratu," kunda.

5 A mayat hapa ya ngamin kiden mangurug ta nebar da. A ya ngagan
na pinili da kiden a i Esteban nga masikan mangurug ikid na mapasinapān
ta Kahalwa na Namaratu, a i Felipe para, ikid ni Parukor, ikid ni Nikanor,
ikid ni Timon, ikid ni Parmenas, ikid ni Nikolas nga takday na Hentil taga
Antiyoka nga negitta ta Hudyo. 6 A ya pitu kidin yan ya pinagtuttud da ta
atubang na turin kiden, petta pakimallak da kid. A nesagpaw da hapa ya
kamat da ta ulu da, petta pasinapān na kid na Namaratu. 7 A ta nekabalin
da en a pake nesaned para ya uhohug na Namaratu addet ta pake dimmakal
hapa ya kaddu na mangurug kiden ta ili na Herusalem. A nagbabawi hapa
ya addu na padi kiden nga Hudyo, te mangurug kid na te Hesus.

Ya Pangikatupag Na Hudyo Kiden Te Esteban

8 A ya iningwa para ni Esteban hapa a addu ya nehuga na nga nagpaka-
latan na tolay kiden gafu ta panguffun na Namaratu tentu, te pake ma-
pasinapān ta pakapangwa na. 9 Ammi intu dulay, te ya Hudyo kiden nga
makigimung ta kapilya na kinan da en Naubadan kiden, ikid na kadwan
kiden nga taga Sirene, ikid na Alehandra a nakitapil kid hapa tentu. A itta
hapa ya kahulun da nga taga Silisya ikid na Asya. A sa ikid ya nakidibati te
Esteban, 10 ammi aweda maabak ya tabbag na en tekid gafu ta pakapangwa
na en nga neatad na Kahalwa na Namaratu. 11 A gafu ta kumanen a nagita
kid ta mamadpadulay tentu, a tinandanan da kid ta melemad, petta isaned
da ya pamadpadulay da tentu. A ya inuhohug da nga nesaned da a

"Pake nadangag mi ya nepadangag ni Esteban, a padpadulayan na
haman ya ginafu tamen Moses pase Namaratu ewan," kunda.

12 A yen ta nagpatun hapa ya tolay kiden ikid na kalalaklakayan na Hudyo
kiden, a enda mantu ginafut i Estebanen kapye da nedarum ta atubang na
pinakadakal da kiden. 13 Ammi dana neparan da ya laddud kid na tistigu,
petta padpadulayan da para i Estebanen. Te ya laddud da en a

"Kanayun idadula na haman ya lintig na Namaratu kontodu simbaan
na in ta isin Herusalem. 14 Te ya kinan na en Hesus nga taga Nasaret a intu
kan sangaw ya mangikutkutet ta simbaanin yan, yaga talin na kan sangaw
ya gagangay tam kiden nga nebilin ni Moses tekitam," kun na laddud da.

15 A ya pinakadakal kiden nga magimbestigar tentu a nilaladdangan da ya
mukat ni Esteban, te pake makillat ta kuman na mukat na anghel.

7

Ya Bida Ni Esteban

1 A ya pohut na mayor na padi kiden tentu a
"Kakurugan hud ya nabida da en teko ta ayanen?" kunna.
2 A ya tabbag hapa ni Esteban a intu yan:
"Kahkahulun ku ikid na am-amang ku, a attaman muy haen ya mag-
dangag ta tabbag kin tekamuy, te ta palungu na araw a nakipaita kan ya
Namaratu ewan nga seppakapangwa ta ginafu tamen Abraham ta iten
Mesopotamya ta awena para la umalit ta iten Haran. 3 A ya uhohug na
tentu a
'**Pagtugutā**n **muy na ya lugar muyin ikid na kahulun muy kidin, te
umalit kanan ta takwan na lugar nga ipaitak sangaw teko,**' kunna
kan na Namaratu tentu.
4 "A gafu ta kumanen a nagtugutan nig Abraham ikid nig dama na
en ya lugar na kagitta da kiden taga Kaldeya, a pa nagyan kid bit ten
Haran. Ammi ta pasi na dama na en a pinagdulot na Namaratu ig mina
Abrahamen ta lugarin yan nga pagyanan tam ta ayanin. 5 Ammi awan
para la ten ta neatad na Namaratu tentu ta lutak na maski ta assang la,
ammi nekari na hala ta intu sangaw ya makākwa ta lutakin yan kontodu
anak na kiden ikid na ngamin simsima na kiden, ammi awan para la ten
ta anak na.
6 "A sangaw ta paguhohug ha na Namaratu tentu a nebar na ta
'**Pake umaddun sangaw ya simsimam kiden, ammi magyan kid
sangaw ta takwan na lugar nga pake adayu ta isin, a pagzigā**tan
na kid sangaw na makālutak **kiden ten, te persan da kid sangaw
nga magtagabu tekid abat ta appatagatut na darun.**
7 **Ammi am nagpasan ya appatagatut na darun a pa-gangan ku
hapa ya magpatagabu kiden tekid, a makatugut hala sangaw ya
simsimam kiden ta iten, petta dumatang kid hala sangaw ta isin
na lugar, petta makidafu kid sangaw teyak ta isin,**' kunna kan na
Namaratu tentu.
8 "A sangaw gafu ta pakitahatu na Namaratu te mina Abrahamen, a
nebar na ta mabanggit mina kontodu ngamin kiden anak na ikid na
simsima na nga lālāki, te yen kan sangaw ya pagnonotān da ta tulag na en
tekid. A ta nepaganak mantu nig Abraham te Isak a binanggit na mantu ta
mekawalu en araw na, a kumanen hapa ya iningwa ni Isak ta anak na en
Hakob, a kumanen hapa ya iningwa ni Hakob ta mafulu duwa kiden anak
na, te ikid ya napopolu kiden dadagkal tam.
9 "Ammi tekiden dimmadagkal a nekatupag da ya wagi da en Hose gafu
ta passil da tentu, a yen ta ginafut da, a nelaku da ta kadwan kiden tolay,
petta alapan da ta iten Egipto. Ammi nehulun hala ya Namaratu tentu,
10 a nekerutan na hapa ta ngamin nagzigatan na, a inatadan na hapa
ta malalaki na nonot petta amu na ya dumatang. A ta pakkamu na Ari
na Egiptano kiden ta pakapangwa ni Hose en, a pinātā-nāng na hapa, te
pinagbalin na ta gubernador ta ngamin lugar na Egipto, yaga nepataron
na tentu ya ngamin kiden kwa na.
11 "A sangaw itta ya dakalen bisin ta ngamin na lugar na Egipto pase
nagyanan na gingginafu tam kiden ta iten Kanaan, a pake nepallat ya zigat
na tolay kiden, gafu ta awan ta maapagan da ta kanan da. 12 Ammi ta
nepakadamag ni mina Hakob ta itta ya nauknud da nga kanan ta lugar
na Egipto, a dinob na mantu ten ya anak na kiden, petta gumātāng kid

ta kanan da, a yen ya gafu na neange da ten. 13 A sangaw ta kapidwa na
neange da a nagginginafu i Hose tekid, a yen la ya pakkamu da ta intu
hala ya wagi da en nga nelaku da ta idi, ikid na pakkamu na ari en ta
kahulun na kiden ni Hose. 14 A sangaw nepaalap ni Hose ya dama na en
ikid na ngamin kiden kahulun na, a dumatang kid hapa ten, a pitufulu
lima kid ngamin. 15 A sangaw ta kala-laay ni Hakoben a nasi hapa ta lugar
na Egipto, a kumanen hapa ta anak na kiden nga gingginafu tam ta kala-
laay da. 16 Ammi neange da ya bari da ta dana agyan da en ta lugar na
Kanaan, a netanam da kid ta lugar na Sikam ta kweba en nga ginatang ni
mina Abrahamen ta anak ni Hamor ta idi.

17 "A ta kabalinan na kumanen a imaddu la imaddu ya gingginafu tam
kiden ta iten Egipto abat ta magge nagpasan ya appatagatut na darun
nga dana nebar na Namaratu te mina Abrahamen. 18 Ammi intu dulay
te pumatalin ya takwan na ari nga awan makkamu te Hose en, 19 a
inuyoyungan na ya gingginafu tam kiden, petta pake mazigatan kid, te
pinersa na kid nga mangiwarad ta asitay da kiden, petta awan mina ta
matolay ta anak da.

20 "A ye-yen hapa ya kaarawan na nekeanak ni Moses, a pake ispot na
asitay. A mappya hapa te netagu na dadagkal na kiden ta umag na bali
da abat ta tallu na hulan. 21 Ammi ta nepangitagu da tentu ta pingit na
karayanen a neitan na anak na ari en nga babbay, a inalap na ta bali na,
a pinadakal na hapa, te nekwenta na ta anak na. 22 A gafu ta kumanen a
netuldu da i Moses ta ngamin kiden amu na Egiptano kiden, a nagbalin ta
pake malalaki na tolay ta ngamin uhohugan na ikid na tarabaku na.

23 "A sangaw ta mekappatafulu darun na, a nanonot na ya ange ta
kagitta na kiden nga Istralita, te ikerutan na kid mina gafu ta mazigatan
kid. 24 A nesimmun na ya takday tekid, ammi talamanan na Egiptano,
a yen ta pinapasi ni Moses ya Egiptano en, petta mekerutan ya kagitta
na en nga Istralita, 25 te pahig na ta amu na kagitta na kiden ta intu ya
mangikerutan tekid nga dinob na Namaratu ewan. Ammi intu dulay, te
aweda haman amu, 26 a sangaw ta lalakwat a umange ha i Moses nakipaita
ta kagitta na kiden, a neddatangan na ya duwa tekid nga nagtapil, a
ginamman na kid.

'**Anu haman ya kukwan muy O, kunna hud sina ya tarabaku na
magkakahulun,**' kunna kan tekid.

27 Ammi ya namepegafu en nakitapil ta takdayen a netu-bang na hapa i
Moses, a

'**Iko hud ya makkamu tekami,** 28 **o papasin nak de ta kuman na
nepagpapasim ta Egiptano en ta karabi?**' kunna hapa kan te
Moses.

29 A gafu ta uhohug na en a nagburung na i Mosesen, te ittan mantu ya
nakaita tentu, a yen ta nagtammang na ta pake adayu. A nagyan ta lugar
na Midyan, a yen hapa ya nangatawan na, a naganak kid ta duwa na lalaki.

30 "A sangaw ta nepagpasa ha na appatafulu na darun ta iten Midyan a
itta i Mosesen ta kalafukanen ta bikat na Bagetayen Sinay, a nakipaita kan
ya anghel tentu ta agyan na kalakayu en nga umagātang. 31 A ta nepakaita
na kan ta kalakayu en a nagpaka-lat kan hapa, te awena haman maapang
na kayu en. A pake imabikan mantu, petta pake itan na ta mappya, a
nadangag na kan ya ngahal na Namaratu nga maguhohug tentu.

32 '**Moses, iyak ya Dyos na gingginafum kiden nga mina Abraham
ikid ni mina Isak, ikid ni mina Hakob,**' kunna kan tentu,

ammi nagpapilpig na i Moses ta higal na, a awenan itan ya afuyen gafu ta
talaw na. 33 A ya uhohug kan na Namaratu tentu a
‘**Moses, azim na ya sapatos mina, te lugar na Namaratu ya lutakin**
nga nagtayukam.
34 **A dangagam hapa ya ibar ku teko, te naitak na ya pagzigātān na**
tolay ku kiden ta iten Egipto, a nadangag kun hapa ya panalasi-
gak da, a yen ta itta yak sin, te ikerutan ku kid.
A magparan kan mantu, te doban ta kan tekid,’ kunna kan ha na
Namaratu tentu.
35 “A yen i Moses nga inawe na kagitta na kiden ta idi, te ‘**Iko hud**
ya makkamu tekami,’ kunda paen tentu. Ammi intu hala ya dinob na
Namaratu tekid ta paguhohug na anghel na en nga nakipaita tentu ta
kalakayu en, a pinatudunan na hapa, petta dafu da nga mangikerutan
sangaw tekid. 36 A i mina Mosesen mantu ya nangitugut ta gingginafu
tam kiden ta lugar na Egiptano kiden gafu ta pakapangwa na en, te addu
ya nehuga na ta agyan da en, ikid na Bebayen Darag, a sangaw ha ta
kalafukanen nga nagpalelehutan da abat ta appatafulu na darun. 37 A intu
hapa ya nanglavun tekid, ta
‘**Itta sangaw ya patudunan na Namaratu ta takwan na paguho-**
hugan na tekamuy ta kuman na nepagpatudun na teyak, ammi
kagitta muy hala ya patudunan na, a intu hala sangaw ya kuru-
gan muy,’ kunna kan tekid.
38 “A ta nepagaammung na gingginafu tam kiden ta fun na Bagetayen
Sinay ta kalafukanen a i mina Moses hapa ya pinakasimuk da ta anghelen,
a kumanen hapa ta tolay kiden, te nepadangag na tekid ya uhohug kiden
mangtolay, petta ituldu na kid hapa ta dadagkal tam kiden kontodu ikitam
nga simsima da.
39 “Ammi gafu ta kabayag ni Moses ta utun na bagetayen nga magdangag
ta anghelen a nagtalekudan na dadagkal tam kiden, te sinoysoy da, te
tagasingatan da la ya pagtolay na Egiptano kiden. 40 A ya nebar da te Aron
nga kaka ni Mosesen a
‘**Mamadday ka ta sinang dyos tam, petta ituldu na kitam ta angen**
tam, te awetam haman amu am anu ya nakkwa te Mosesen,’
kunda tentu.
41 A ya dyos da mantu nga pinadday da a sinang baka, a yen ya atangan
da, a pake nekatalak da ya pinadday da en. 42 A gafu ta nagtalekudan da
ya Namaratu ewan, a nagtalekudan na kid hapa, te pinaguray na kid nga
magdayaw ta magmagannud kontodu bitwan kiden ta langit ewan. A yen
hapa ya nangihuyan na Namaratu tekid ta nepesurat na en ta aglavun na
en, te ya uhohug na tekid a
‘**O, ikamuy nga Istralita, Iyak hud ya nangiatangan muy ta baka**
muy kiden tekamuyen nagyan ta kalafukanen,
43 **te intu la nekatalak muy ikid na dinayawan muy ya sinang bali**
ni Moluk ikid na sinang bitwan ni Repan nga pinadday muy.
A awek mantu ituluk ta pagyanan muy ya lutakin yan, te padayun
ta kam sangaw ta taakub na Babilonya, petta mapa-gang kam,’
kunna kan na Namaratu tekid.
44 “A nonotan muy hapa, kahkahulun ku, ya tolda na Namaratu ewan
nga pinadday na gingginafu tam kiden, te dana nepaita na Namaratu
ya pangiparigan da te Mosesen, a yen hapa ya nehulhulun da tekiden
kanayun umalit ta kalafukanen, petta pangdayawan da ta Namaratu

am kada magimmang kid. 45 A sangaw tentu en nasi i Moses kontodu
kadadagkalan na kiden a inalap na anak da kiden ya tolda na Namaratu,
a netulud na kid ni Hoswe ta lugarin yan nga pagyanan tam ta ayanin.
A ginubatan da ya lutakin yan, te inuffunan na kid na Namaratu nga
mangpatugut ta palungu kiden makākwa. A yen ta nedatang nig Hoswe ya
tolda na en ta isin, a nagyan la sin abat ta araw na ginafu tamen Dabid.
46 A gafu ta talak na Namaratu te mina Dabiden a pinalubusan na nga
magpapadday ta bagu na bali na Namaratu nga ispot nga pake maladda.
47 Ammi ya anak na en Solomun ya mayor na nangpatayuk ta bali na
Namaratu ta kabalinan na pasi ni dama na en Dabid.

48 "Ammi maski kunna ten, kahkahulun, a awetam mina pahig ta
pagyanan na Namaratu ewan ya pinadday na tolay, te dangagan muy ya
uhohug na Namaratu nga nesurat na aglavun na en:

49 '**Ya langitin ya pagtuttudan ku, a ya lutak ya ilubeg na takkik**
kidin. A had kukummuy mantu mamadday ta bali nga pagyanan
ku?
A had sin para ya pangpaddayan muy ta pagiddan ku?
50 **Te iyak haman ya namadday ta ngamin langit ikid na lutak ikid**
na ngamin magyan tekid,' kunna haman.

51 "Ammi ya dulayen tekamuy," kun ni Esteban tekid "a maningbangn-
gag kam garay ta uhohug na en, te matuyag haman ya ulu muy. A soysoyan
muy la ya Kahalwa na Namaratu ta kuman na dadagkal tam kiden. 52 Itta
hud ya maski takday na aglavun na Namaratu nga awena tinapil na
dadagkal tam kiden ta idi, te dinugiman da kid ngamin. Yaga pinapasi
da para ya kadwan nga dana nangibar ta iange na Anak na Namaratu,
otturu intu hala ya pinadadakat muy ta taga Roma kiden petta papasin da.
53 Ikitam haman ya inatadan na Namaratu ta lintig na kiden nga nedagut
na anghel kiden ta dadagkal tam kiden, ammi awemuy garay netug ya
nesirak da tekitam," kun ni Esteban tekid,
a nagimmang na hapa nga nagbida tekid.

Ya Pangpapasi Da Te Esteban

54 A ta pakadangag na Hudyo kiden ta inuhohug ni Estebanen tekid a
pake nagpatu ya nonot da, a kuman na hattokan da gafu ta poray da tentu.
55 Ammi gafu ta napasinapān ta Kahalwa na Namaratu a tumangad la ta
langit, a naita na kan ya dakar na Namaratu ewan ikid ni Hesusen nga
umatayuk ta hebing na.

56 "Yo, itan muy, mahukatan na ya langit ewan, a umatayuk kad ya
Tolayen Taga Langit ta hebing na Namaratu ewan," kunna.

57 Ammi pake giaggayan ya tolay kiden, a tinappanan da ya bangbang
da, petta aweda madangag ya uhohug na en. A sa naggagindan kid nga
bumilag nga ange nanggafut tentu, 58 a ginerger da ta lawan na ili petta
papasin da ta batu. Ya nagladdud kiden tistigu nga nangipapilit ta liwat na
a gagangay ta ikid ya mapolu mangwarad tentu, a dana inazi da mantu ya
salnuk na barawasi da, petta awena magsalin na pangwarad da, a nepaibbal
da ya salnuk da kiden ta takday kahulun da nga nagngagan te Salu, kapye da
winarad i Esteban. 59 A tekid namegafu nangwarad tentu a nakimallak hapa.

"Ay Afu, alapam na ya kahalwak," kunna,
60 kapye na hapa namalentud ikid na nagayag ta masikan.

"Ay Afu, awem la nonotan ya liwat da in teyak," kunna, a nasin.

8

Ya Pakitapil Ni Salu Ta Mangurug Kiden

1-3 A ya kadwan kiden tolay nga dumagdag ta lintig na Namaratu, a enda
inalap ya bari ni Esteban, petta itanam da, a pake tinangtāngitān da. Ammi
te Salu a pake natalakan ta pasi na en, a yen hapa ya gafu na pakitapil na
ta ngamin kiden mangurug, te maski enna kid sarokan ta bali da kiden, a
gergeran na kid iuhet, ngamin lālāki pase bābāy, a enna kid pebalud. A yen
hapa ya nepagtatugut na mangurug kiden ta ili na Herusalem fwera ta turin
kiden, te pake pagzigātan na kid ni Salu. A naggugungay kid abat ta ngamin
paglelehut ta lugar na Hudeya ikid na Samariya.

Ya Pangipadangag Ni Felipe

4 A ya gagangay na mangurug kiden nagugungay a nepadangag da hala ya
damag ni Hesus ta ngamin kiden lugar nga nagdulotan da. 5 A ya takdayen
tekid nga nagngagan te Felipe a umange ta takday na ili ta lugar na Samariya,
a nepadangag na ya damag ni Hesus nga Mangikerutan tekid. 6 A tekiden
nakaita ta pakapangwa na Namaratu nga nepehuga na te Felipe a pake
pakolangan da ya magdangag ta bida na en, 7 te pinatugut na ya addu na
anitu ta seanitu kiden, a wawwayway da nagauhet. A pinagmappya na para
ya addu na awan makahehit ikid na pilay. 8 A pake matalakan ya tolay kiden
ta ili in yen.

9 Ammi dana itta hapa ten ya takday lalaki nga nagngagan te Simon, a
neparparayag na ya amu na, te malalaki kan magmadyik. A pake nagpaka-
lat hapa ya ngamin tolay taga Samariya ta madyik na en. 10 A sa mangurug
bit ya ngamin pobre pase naba-nang tentu, te

"Intu ya pakaitan ta Dyos nga seppakapangwa," kunda.

11 A pake pakolangan da ya mangdangag tentu, te addet ta nabayag na
araw a kanayun mangipaita ta pagpaka-latan. 12 Ammi ta ange ni Felipe
nga mangipadangag ta damag na pangikerutan na Namaratu ikid na ngagan
ni Hesus Kristu, a addu hapa ya nagbabawi ta lālāki pase bābāy, a nazigut
kid hapa gafu ta pangurug da te Hesus. 13 A nangurug kan hapa i Simon, a
tentun nabalin nagzigut a nehulun hapa te Felipe, a pake nagpaka-lat hapa
ta ngamin kiden nehuga ni Felipe ta tolay kiden.

14 A sangaw ta pakadangag na turin kiden nga nasirak ta ili na Herusalem
ta mangurug na hapa ya taga Samariya kiden ta uhohug na Namaratu a di-
nob da hapa ig Pedru ikid ni Hwan, petta enda uffunan i Felipe. 15 A ta datang
da ten a nepakimallak da ya bagu kiden mangurug, petta mapasinapān kid
hapa ta Kahalwa na Namaratu, 16 te maski nabalin kid na nagzigut ta ngagan
ni Afu Hesus a aweda para la mapasinapān ta Kahalwa na Namaratu. 17 A ta
nepangisagpaw hapa nig Pedru ta kamat da tekid a mapasinapān kid hapa.

18 A ta pakaita ni Simon ta mapasinapān ya tolay kiden ta Kahalwa na
Namaratu gafu ta pakapangwa na turin kiden, a passilan na hapa ya kuman
na pakapangwa da, a enna hapa igawat ya pirak ta pangibar na en tekid.

19 "Atadan dak haen ta kuman na pakapangwa muy, petta mapasinapān
hapa ya kesagpawan na kamat ku ta Kahalwa na Namaratu," kunna.

20 Ammi pake nehuya ni Pedru:

"Pade la maapang ya pirak mina nga mehulun teko ta pangtaguhali na
Namaratu, te pahig mu ta mapagam ya iatad na Namaratu ewan. 21 Awan
mantu ta kesipatam ta uhohug na Namaratu, te awena haman megitta
na nonot mu tentu. 22 Magbabawi ka mantu ta liwat mu, a makimallak
ka ta Namaratu ewan talo am pakoman na ka ta negakkad na nonot mu,

23 te maitak ta mefulot ya passil na nonot mu, a megalut ka para la ta
pagliwatam," kunna tentu.
24 "Ay Apo, pakimallak dak haen ta Namaratu ewan, petta awena
sangaw magdulot na pangigaged men teyak," kunna hapa ni Simon.

Ya Pangidob Na Anghel Te Felipe

25 A ta nekabalin da ten a pa nagyan bit ig Pedru ta iten, te naghahulun
kid ni Hwan ikid ni Felipe nga mangipadangag para ta damag ni Hesus, ikid
na mangituldu ta uhohug na Namaratu. A sangaw tekiden nagtoli ta ili na
Herusalem a sage nagsibal kid ta babali na Samariyano kiden ta inange da
en, petta ipadangag da ha ya damag ni Hesus tekid.
26 A sangaw itta ya anghel na Namaratu nga ange maguhohug te Felipe;
"Umakkat kan Felipe, te e kan ta kalsada en nga magpaabagatan ta ili na
Gaza nga mangrugi ta ili na Herusalem," kunna kan tentu.
27 A kuman na awena maaange na kalsada in yen, ammi umakkat hala i
Felipe nga umange ta agyan na kalsada en. A ta datang na a itta hala ya
takday kalesa ta unnan na en nga dumayum ta abagatan, a itta ya lalaki
nagtakay. Intu kan ya magtaron ta ngamin kaba-nang na babbayen ari
ta lugar na Etiyopya ta pake abagatan para. 28 Ammi dana immangen ta
ili na Herusalem nga nakigimung ta agyan na simbaan na Hudyo kiden, a
magtolin hapa ta agyan na en, ammi nagatākay la nagbasa ta lebru ni mina
Isayasen nga takday aglavun na Namaratu. 29 A ta nepakaita ni Felipe ta
kalesa en a naguhohug hapa ya Kahalwa na Namaratu tentu;
"Umabikan kan, Felipe, ta kalesa ewan, a makitunud ka la tentu," kunna.
30-33 A nagbilag mantu i Felipe addet ta pake timunud ta kalesa en, a
dadangagan na la ya lalaki en magbasa ta lebru ni mina Isayas. A ya uhohug
kiden nga basan na a

"**Timuluk la tekid ta kuman na kalneru en nga alapan da ta agyan
na pangpartin da en tentu.**
"**A parigan na para ya urbun na kalneru nga awan magsitang am
usipan da ya dutdut na kiden.**
"**A pake amā**matan **da para, te awan haman ta pake mangibar ta
katunung na.**
"**A ta ikā**ttolay **na kiden awan haman ta pangkenga da tentu, te
ituluk da la ta masi,**" kun na pagbasa na en.

A ya uhohug ni Felipe ta lalaki en a
"Amum de ya ikayat na uhohugan na binasam?" kunna.
"Awek haman amu am awan ta mangituldu teyak," kun na hapa na
lalaki en,
otturu pinagtakay na hapa i Felipe, petta ituldu na ya binasa na en.
34 "A inya hud na tolay ya bidan na nagsuraten, ya bari na en hapa la,
ono takwan na tolay?" kunna ha te Felipe.
35 A pinegafwanan ni Felipe ya suraten binasa na, petta pake ipadangag na
tentu.
"Ya nagsuraten ta binasamina a linavun na ya pasi ni Hesusen nga Anak
na Namaratu ewan," kunna,
otturu nepadangag na hapa ya katolay na en.
36 A tekiden para la nakatugtugut ta kalsada en a nadatang da ya wer, a
"Itam awa itta kad danum sin, awena de dulay am zigutan nak?" kun na
lalaki en tentu.
37 "Awena dulay am pake itug mu ya pangurug mu," kun ni Felipe.
"A mangurugak ay ta Anak hala na Namaratu i Hesusen nga
Mangikerutan," kunna hapa.

38 A sangaw pinagimmang na ya kalesa na en, a azo dumagut kid ta danumen, kapye na zinigut ni Felipe ya lalaki en.

39 A tekiden gimon a ka-ma la limmitap i Felipe, te pinalitap na Kahalwa na Namaratu, a awenan naita na lalaki en. A nagtakay la ya lalaki en ta kalesa na en, a nagayayat la dumayum ta agyan na en. 40 Ammi te Felipe a nakipaita ha ta adayu ta ili na Azotu. A dumayum na hapa ta ili na Sesariya, ammi nedulot na la ya mangipadangag ta damag ni Hesus ta kadwan kiden ili ta inang-ange na.

9

Ya Pangurug Ni Salu

1 A ta nepaggugungay na mangurug kiden ta pasi ni Esteban a pake pagzigātan na kid para la ni Salu, te ikayat na kid papasin. 2 A yen ta umange nangpasurat i Salu ta mayor na padi kiden, te petta itta ya ipaita na ta makkamu kiden ta kapilya na Hudyo kiden ta ili na Damasku. Te am itta ya makigimung tekid nga mangurug te Hesus a gafutan na kid, kompormi am lalaki ono babbay, a idatang na kid sangaw ta agbaludan ta ili na Herusalem.

3 A ta nepakaalap na ta surat na padi en a nagtugut hapa nga dumayum ta ili na Damasku kontodu kahulun na kiden. Ammi tekid umab-abikan ta ili a nepagka-ma ni Salu ya pake masikan na killat ta bikat na en nga nagafu ta langit, a nahunnak ta lutaken. 4 A sangaw nadangag na ya nangbar tentu:

"Salu, Salu, anu haman ta igakkad nak?" kunna.

5 "A inya ka, Afu?" kunna hapa na tabbag na.

"I Hesusak, a iyak ya igakkad mu. 6 Ammi magtayuk kan, a magdulot ka hala ta ili, a mebar sangaw teko ya kwam," kunna tentu.

7 Dana nagimmang hapa ya kahulun na kiden, a aweda nakasitang gafu ta talaw da ta naguhohugen, te awan haman ta naita da ta tolay. 8 A nagtayuk mantu i Salu, ammi tentu en limmaddang a awenan haman makaita. A ginemidan na mantu na takday kahulun na, a nee da ta ili na Damasku. 9 A nagyan la ten nagdaram abat ta talluhaw, a awena kad nangnangan ikid na uminum.

10 A ta ili na Damasku a itta hapa ya lalaki en mangurug nga nagngagan te Ananayas, a nagmatakar kan i Afu Hesus tentu.

"Ananayas," kunna kan tentu.

"Anu yen, Afu?" kunna hapa kan.

11 "Umakkat kan, te e ka ta kinan da en kalsada nga matunung, a apagam ya bali ni Hudas, a damagam sangaw ya nagngagan te Salu nga taga Tarsu, te itta ten makimalmallak, 12 a naita nan ya alinum nga imunnan ange mangisagpaw ta kamat na ta ulu na, petta makaita ha," kunna kan ni Hesus te Ananayas.

13 "Ahu, pake dulay ye-yana na tolay, Afu, te ya nadamag ku tentu a pake dulay kan ya iningwa na ta tolay mu kiden ta ili na Herusalem. 14 A yen kan ta umange hapa sin, te dinob na kan na mayor na padi kiden, petta gafutan na kan ya ngamin kiden makimallak ta ngagam," kunna hapa na tabbag ni Ananayas.

15 "Maski kumanen, a e ka hala, te intu hala ya pinilik ta magserbi teyak, petta ipadangag na sangaw ya ngagan ku ta Hudyo kiden ikid na Hentil kiden pase ari da kiden. 16 A dana ipakamuk hapa tentu ya ngamin attaman na ta pangipadangag na ta ngagan ku," kunna kan ni Hesus tentu.

17 A gafu ta kumanen imangen i Ananayas, a tentu en nakasarok ta bali en
nga nagyanan ni Salu, a enna nesagpaw ya kamat na ta ulu na en. A ya nebar
na tentu a
"Kabagis Salu, yen ta itta yak sin, te i Afu Hesusen nga ange nakipaita
teko ta angemen ta isin a dinob nak hapa teko, petta makaita kan ha, anna
mapasinapān ka ta Kahalwa na Namaratu," kunna.
18 A ka-ma la nahunnak ya kuman na siksik na ikan ta mata na kiden, a
nakaitan ha. A sangaw nagtayuk, te enna zinigut ni Ananayas. 19 A yen hapa
ya nepangan na, a nagtolin ya pagsikan na bari na.

Ya Pangipadangag Ni Salu

A ta nekabalin na en a nedagga bit i Salu ta mangurug kiden ta ili na
Damasku. 20 Ammi umange makigimung ta kapilya na Hudyo kiden, te pake
ipasikkal na tekid ta Anak na Namaratu i Hesusen. 21 A ta pakadangag da ta
uhohug na en tekid a napopoyung kid na ta pagpaka-lat da tentu,
"Bakkan hud ta intu ya nangtapil ta makimallak kiden te Hesus ta iten
Herusalem? A awena hud umange ta isin, petta gafutan na ya kahulun
da kiden ta isin, petta iange na kid ta atubang na mayor na padi kiden?"
kunda.
22 Ammi pake pinasikan na para ya pangipadangag na ta ngagan ni Hesus
ta Hudyo kiden ta ili na Damasku, a awan hapa ta amu da ta itabbag da ta
inuhohug na, te pake nepasikkal na i Hesus ta intu hala ya Mangikerutan
nga dinob na Namaratu ewan.

Ya Pagtoli Ni Salu Ta Herusalem

23 A ta nepagpasa na pigahaw a nagbabidan na Hudyo kiden ya pangpa-
pasi da te Salu. 24 A sangaw nesaad da ya kadwan kiden nga mangilakap
tentu ta irwangan kiden na ili en ta araw pase hiklam, petta papasin da
am lumattog. Ammi mappya te nadamag na ya igakkad da tentu, 25 a enna
mantu inalap na ituldu na kiden ta hiklam, a netun da ta umag na kuribut,
kapye da neuhiyay ta lawan na batu en alad, a nakatammang na. 26 A tentu
en dumatang ta ili na Herusalem a ikayat na ha makidagga ta mangurug
kiden, ammi netalaw da, te aweda nekatalak ta negitta tekid nga mangurug
te Hesus. 27 Ammi ya takday tekid nga nagngagan te Barnabas a nekallak
na hala i Salu, a enna netulud ta agyan na turin kiden, a binida na tekid ya
pakipaita ni Hesus te Salu ikid na paguhohug na tentu ta kalsada en. A binida
na para tekid ya turad ni Salu nga mangipadangag ta ngagan ni Hesus ta ili
na Damasku.
28 A gafu ta kumanen a pake pinagdulot da, a nakipagyan tekid. A maturad
la mangipadangag ta ngagan ni Afu Hesus ta ngamin ili na Herusalem. 29 A
nakiuhohug otturu nakitabbag hapa ta Hudyo kiden nga maguhohug ta
agsitang na Giregu, ammi igakkad da hapa papasin. 30 A ta nepakadangag
na kabagis kiden ta igakkad na Hudyo kiden, a hinulun da abat ta ili na
Sesariya, a sangaw pinalugan da ta bapor, petta magdulot ta ili na Tarsu nga
dana agyan na.
31 A gafu ta kumanen a nagmappyan ya kasasaad na mangurug kiden ta
ngamin lugar na Hudeya ikid na Galileya ikid na Samariya, te awan na ta
burungan da. A nagsikan la nagsikan ya pangurug da, yaga pake imaddu
kid para ta panguffun na Kahalwa na Namaratu tekid, te kanayun linillik da
ya ikatupag ni Afu Hesus.

Ya Pagpasyar Ni Pedru Ta Lida Ikid Na Hoppe

32 A ya tarabaku ni Pedru hapa a umange magpasyar ta mangurug kiden ta
ngamin kiden lugar. A tentu en dumatang ta mangurug kiden ta ili na Lida

33 a nasimmun na ya takday lalaki nga nagngagan te Enas, ammi imaidda
la ta dapan na en, te awena makahehit abat ta walu darun. 34 A gafu ta
kumanen a binaran ni Pedru.
"Enas, pagmappyan na ka ni Hesus Kristu, magtayuk kan mantu, a
appiyam ya iddamina," kunna tentu,
a insigida nagtayuk. 35 A naita da hapa na ngamin kiden limugar ta ili na
Lida ikid na Syaron, a yen na hapa ya gafu na pangurug da te Afu Hesus.
36 A ta ketta para la ni Pedru ta ili na Lida a itta ya takday mangurug nga
babbay ta ili na Hoppe, a Tabita ya ngagan na, ammi Dorkas ya pangin-
gaganan na Giregu kiden tentu. A mappya hapa na babbay te kanayun
ikallak na ya mazigatan. 37 Ammi intu dulay te nagtakit, a sangaw nasi. A ta
nekabalin da nangzigut ta bari na en a negon da bit ta nagingutun na silid, te
ifunan da bit la addet ta enda pangitanam. 38 A gafu ta abikan hapa ya ili na
Lida, a nadamag da ta itta para ten i Pedru, a nangidob kid mantu ta duwa na
lalaki nga ange mangalap tentu. A ta ange da en te Pedru a nebar da tentu;
"Mangikallak ka kan, te magalistu ka umange ta lugar mi," kunda tentu.
39 A nagganwat na mantu, a nehulun hapa tekid.
A ta datang da ta bali en a pinagon da i Pedru ta agyan na nasi en. Ammi
dana itta hapa ya balu kiden, te enda hapa itan ya nasi en, a sa nagtatangit
kid hapa. A nepaita da hapa te Pedru ya barawasi da kiden nga dinaget
ni Dorkas ta katolay na en. 40 Ammi pinohet na kid ngamin, kapye na
namalentud nakimallak. A sangaw imatubang ta bari na nasi en, a "**Tabita,
imivwat kan,**" kunna. A yen hapa ya nepagladdang na. A ta pakaita na te
Pedru, a imivwat na hapa. 41 A inibbalan ni Pedru ya kamat na en, kapye
na pinagtayuk. A sangaw inayagan ni Pedru ya mangurug kiden kontodu
balu kiden, a nepaita na i Tabita en tekid, te natolay. 42 A alistu nesaned ya
damag na katolay na en ta ngamin ili na Hoppe, a addu hapa ya mangurug
te Afu Hesus. 43 A nagyan bit hapa ten i Pedru abat ta addu na araw, ammi
intu nagdulotan na ya bali ni Simonen nga agpamaga ta la-las.

10

Ya Pagmatakar Na Anghel Te Kornelyu

1 A ta ili na Sesariya hapa a itta ya takday suddalu nga nagngagan te
Kornelyu nga taga ili na Roma, a intu hapa ya kapitan da ta kampo na
suddalu kiden taga Itali. 2 A maski bakkan ta Hudyo a mamat hala ta Dafu
da ewan Namaratu, a kumanen hapa ta kahulun na kiden. A kanayun
makimallak hapa i Kornelyu ta Namaratu, ikid na mangikallak ta Hudyo
kiden nga mazigatan. 3 A sangaw ta takday araw ta alas tres ta furab a
makimallak i Kornelyu ta bali na en, a ka-ma la nagmatakar kan ya anghel
na Namaratu tentu, a binaran na.
"Kornelyu," kunna kan tentu.
4 A nakagayanggang i Kornelyu ta talaw na en tentu, a
"Anu yen, Afu?" kunna.
"Pake nonotan na ka na Namaratu ewan gafu ta pakimallak mu tentu,
ikid na pangikallak mu ta ikāttolay mu kiden. 5-6 A mangidob kan mantu
ta ange ta ili na Hoppe ta bali ni Simonen nga agpamaga ta la-las ta pingit
na bebay, te paayagam ya nagngagan te Pedru, te itta sangaw ya ibar na
teko," kunna kan na anghel tentu.
7 A ta nepagtugut na anghelen a inayagan na mantu ya duwa na tagabu na
ikid na daddoban na en suddalu nga mamat hapa ta Namaratu, 8 a binida na
tekid ya nagmatakaren tentu, kapye na kid dinob ta ili na Hoppe.

Ya Pagmatakar Na Ulat Te Pedru

9 A ta takday araw tekid para la medyo adayu ta ili en, a itta la i Pedru ta
ili na Hoppe, a gimon hapa ta agpalanawan na bali ta tangngan na araw,
petta tatakday la makimallak. 10 A sangaw nabisinan, a ikayat na mangan.
Ammi tekid para la mangiparan ta kanan na a netuggad na nagmatakaren
tarapal, 11 te kuman na sehahukat kan ya langitewan, a nagaak-akban kan
ya kuman na dakal na tarapal, a nagalutan ya kadadugu na en. 12 A napannu
kan ya tarapalen ta magmagannud na ayam kontodu ulag ikid na mamanuk
nga mehangat ta Hudyo kiden. 13 A itta hapa ya nangbar tentu.

"Pedru, magtayuk kan, te magparti ka ta igupam," kunna kan.

14 "Atsi, awek O, Afu, te maski abat ta kaabbing ku awek para nangigup
ta kuman na mehangat kidina," kun ni Pedru.

15 "Awem ibar ta mehangat ya ituluk na Namaratu," kunna kan ha na
ngahalen.

16 A namillu kan ya nepangibar na ta kumanen, a sangaw timullu ha ya
tarapalen ta langit. 17 A pake napopoyung i Pedru ta nagmatakaren tentu, te
awena para la amu am anu ya ikayat na uhohugan. Ammi tentu en para la
mangnonot a ittan ya lālāki kiden nga dinob ni Kornelyu, a nagtayuk kid na
ta irwangan na bali en, 18 a nangbar kid na.

"O, itta de i Pedru en sin?" kunda.

19 A ta ketta para la ni Pedru ta agpalanawan na bali nga mangnonot a
nepagka-ma na ya uhohug na Kahalwa na Namaratu tentu.

"Dumagut kan, Pedru, te itta ya tallu na tolay nga magapag teko, 20 a
awem magtalaw dumagdag tekid, te iyak ya nangidob tekid," kunna kan.

21 Dimmagut mantu i Pedru, a

"Iyak ya apagan muy. Anu mantu ya ange muy sin?" kunna tekid.

22 "A yen ta itta kami, te ya dafu mi en Kornelyu a kapitan na suddalu,
ammi mappya hapa na tolay, te mamat ta Namaratu, a dayawan da
hapa na kagittam kiden Hudyo. A itta kan ya anghel na Namaratu nga
nagmatakar tentu, a nebar na kan ta paalap na ka kan ta bali na, petta
dangagan na kan ya ibar mu tentu," kunda.

23 A pinagdulot na kid mantu ni Pedru ta umag na bali, petta magammak kid.
A sangaw ta kalalakwatan na a nagganwat i Pedru nga dimmagdag tekid, a
nehulun na hapa ya kadwan kiden mangurug taga ili na Hoppe.

Ya Pagpasyar Ni Pedru Ta Bali Ni Kornelyu

24 A ta mekatallu en na araw ta datang nig Pedru ta ili na Sesariya a dana
ginawi ni Kornelyu ya kahulun na kiden ikid na kofun na kiden nga mappya
tentu, te ikatalak na ta yen ya araw na datang nig Pedru. 25 A ta isarok
ni Pedru a enna dinafung ni Kornelyu, a namalentud ta atubang na en ta
kuman na mangdayaw tentu. 26 Ammi pinatayuk na hala ni Pedru.

"Awem mina mamalentud ta atubang ku, te kagitta nak haman tolay,"
kunna.

27 A nagdulot kid na nagbida addet ta agyan na tolay kiden naammung,
pake addu kid. 28 A sangaw naguhohug hapa i Pedru tekid.

"Dana amu muy ya gagangay mi nga Hudyo ta mehangat kami nga ange
magpasyar ta bakkan ta kagitta mi, ammi itta ya nepaita na Namaratu
ewan teyak, petta amuk ta awek na mina idaduma ya tolay. 29 A yen ta
awek nagtalaw umange ta isin tekiden nangalap teyak. A dangagan kun
mantu am anu ya nangayagan muy teyak," kunna tekid.

30 A ya tabbag hapa ni Kornelyu a

“Mekappat na araw ta ayanin abat ta nepakimallak ken ta alas tres ta
furab a pagka-mak la nga itta ya nagtayuk nga lalaki ta atubang ku, a
makatulang hapa ya barawasi na, a binaran nak.
31 ‘Kornelyu,’ kunna hapa teyak, ‘Pake nonotan na ka na Namaratu
ewan gafu ta pakimallak mu tentu, ikid na pangikallak mu ta ikāttolay
mu kiden,’ kunna.
32 A ya uhohug na en para teyak a
‘Mangidob kan mantu ta ange ta ili na Hoppe ta bali ni Simonen nga
agpamaga ta la-las ta pingit na bebay, a paayagam ya magngaganen ta
Pedru, te itta sangaw ya ibar na teko,’ kunna ha na anghelen teyak.
33 A yen ta pinaalap ta ka ta alistu, a mappya te umange ka hapa. A
dangagan mi mantu am anu ya peuhohug na Namaratu teko, te intu ya
kuman na nagpakampat tekami,” kunna.

Ya Bida Ni Pedru Ta Bali Ni Kornelyu

34 A ya bida ni Pedru tekid a
“Kakurugan mantu ya nepakamu na Namaratu teyak ta awan ta idad-
uma na ta tolay ta ngamin paglelehut, 35 am awa pagdulotan na ya ngamin
mamat tentu ikid na mangwa ta mappya, te maski am anu ya katolay da.
36 A ya uhohug na en nga nepepadangag na ta Istralita kiden a pakoman na
kid na ta liwat da gafu ta pasi ni Hesus Kristu, ammi bakkan la ta liwat da,
am awa liwat na ngamin, te intu hala ya pinagbalin na Namaratu ta dafu
na ngamin tolay. 37 Ammi dana amu muy de ya ngamin dumatang ta lugar
na Hudyo kiden, te intu bit napolu i mina Hwanen nga nangipadangag ta
pangzigut na ta tolay kiden. 38 A sangaw dumagdag hapa i Hesusen nga
taga ili na Nasaret ta iten Galileya, a pinasinapan na hapa na Namaratu ta
pakapangwa na Kahalwa na en. A sinaned na hapa ya ngamin kiden lugar
na Hudyo kiden, a mappya la ya ngamin tarabaku na ten, te pinagmappya
na ya ngamin tolay nga pinagzigat ni Satanas, gafu ta itta ya Namaratu
tentu.
39 “A ikami hapa ya mangipasikkal ta ngamin tarabaku na, te nehul-
hulun kami tentu abat ta ili na Herusalem addet ta ngamin kiden lugar
na Hudyo kiden. Ammi maski kunna ten a pinagappa da hala ta kayu,
a nasi. 40 Ammi ta mekatallu en ahaw a tinolay na hala na Namaratu
ewan, a netuluk na hapa ta makipaita tekami, 41 te bakkan ta ngamin
tolay ya nakipaitan na am awa ikami la nga pinili na Namaratu, petta
itta ya mangipasikkal ta katolay na. A kakurugan ta natolay hala, te
nakikkanan haman tekami ta pagtolay na en. 42 A sangaw dinob na kami
hapa nga ange mangipadangag ta tolay kiden, petta ipasikkal mi ta intu
hala ya pinatudunan na Namaratu nga magimbestigar sangaw ta ngamin
kiden natolay ikid na ngamin kiden nagpasi. 43 A intu hala ya dana
binida na aglavun kiden na Namaratu ta palungu na araw, te ya ngamin
kiden mangurug tentu a mapakoma kan ya liwat da kiden gafu ta intu ya
nangikaru,” kun ni Pedru tekid.

Napasinapān Ig Kornelyu Ta Kahalwa Na Namaratu

44-46 Ammi ta paguhohug para la ni Pedru tekid a ka-ma kid la maguhohug
ta magdaduma na agsitang ta pangdayaw da ta Namaratu ewan, te sa
mapasinapān kid na ta Kahalwa na Namaratu. A ya mangurug kiden nga
Hudyo nga nehulun te Pedru a pake nagpaka-lat kid hapa ta pakadangag da
ta paguhohug na magsitang kiden, a
“Anu maatadan hapa ya Hentil kiden ta Kahalwa na Namaratu?” kunda.
47 A ya uhohug hapa ni Pedru ta kahulun na kiden a

“Itta hud ya makehangat ta pagzigut na inin kid, bakawa naatadan kid haman ta Kahalwa na Namaratu ta kuman na ikitamen ta idi,” kunna,
48 otturu nebar na hapa teg Kornelyu.
“Mappya ta mazigut kanan ta danum, petta mepasikkal ya pakesipat muy ta ngagan ni Hesus Kristu,” kunna.
A ya uhohug da hapa te Pedru tekid na nabalin nagzigut a
“Mappya mina ta awemuy la bit magtugut, te maski magyan kam la bit sin,” kunda tentu.

11

Ya Nepadamag Ni Pedru Ta Sakā Turin Na Kiden

1 A gafu ta pangurug nig Kornelyu ikid na sakā Hentil na kiden ta uhohug na Namaratu a nesaned ya damag na pangurug da addet ta ngamin kiden lugar na Hudyo. A yen hapa ya nepakadamag na turin kiden ikid na kadwan kiden kabagis ta iningwa ni Pedru. 2 A tentu en dimmatang tekid ta ili na Herusalem a medyo nakitapil ya mangurug kiden nga Hudyo tentu, a nehuya da.
3 “Anu haman ta nagtalekudam ya lintig tam, te simarok ka haman ta bali na Hentil nga awan nabanggit, yaga nakikkanan ka para tekid?” kunda tentu.
4 A yen hapa ya pake nepangipadangag na ta nakkwa tentu abat ta gafu na en, te ya uhohug na tekid a
5 “Dana itta yak haman ta ili na Hoppe, a makimalmallakak. A sangaw itta ya nagmatakar teyak nga kuman na dakal na tarapal, ammi nagaak-akban ta bikat ken, a nagalutan ya kadadugu na en. 6 A pake itan ku ta mappya, a napannu haman ta magmagannud na ayam kontodu ulag ikid na mamanuk. 7 A sangaw itta ya nangbar teyak,
‘Pedru, magtayuk kan, a magparti ka ta igupam,’ kunna haman teyak.
8 ‘Atsi, awek O, Afu, te maski abat ta kaabbing ku awek para nangigup ta mehangat teyak,’ kunku hapa ay.
9 “Ammi ya tabbag hapa na nangbaren teyak a
‘Awem ibar ta mehangat ya ituluk na Namaratum,” kunna.
10 A namillu ya nepangibar na teyak, a sangaw timullu ha ya tarapalen ta langit.
11-12 “A ta netattullu na en a ittan hapa ya tallu na lālāki nga nagafu kan ta ili na Sesariya, Ammi negindan hapa ya uhohug na Kahalwa na Namaratu teyak ta awek mina magtalaw nga dumagdag tekid, te nedob kid kan nga mangalap teyak, ammi bakkan kid ta kagitta tam nga Hudyo. A dimmagdag kami mantu na annam kidin kahulun ku nga taga Hoppe, a nagdulot kami ta bali ni Kornelyu, te intu ya nangpaalap teyak. 13 A sangaw binida ni Kornelyu ya nagmatakar tentu nga anghel nga kima-ma nagtayuk ta umag na bali na en. A ya uhohug kan na anghelen a
‘Mangidob ka ta umange ta ili na Hoppe, te paayagam ya magngagan te Pedru, 14 te ipadangag na sangaw ya kurugam, petta mekerutan ka, te kumanen hapa ta anak mu kiden, ikid na atawam,’ kunna kan na anghelen tentu.
15 “A mamegafu yak para la maguhohug tekid, a ka-ma la pinasinapan na kid haman na Kahalwa na Namaratu ta kuman na ikitamen ta palungu.
16 A yen hapa ya nepakanonot ku ta uhohug ni Afu Hesus ta palungu, te
‘Maski zinigut na kanan ni Hwan a mapasinapān kam hapa sangaw ta Kahalwa na Namaratu, petta mekustu ya nepagzigut na tekamuy,’ kunna haman tekitam.

17 Ammi ta ayanen a pinasinapan na Namaratu ya Hentil kiden hapa
ta kuman na iningwa na tekitam ta nepangurug tam te Afu Hesus. A
am ikayat na mantu ya Hentil kiden a anu mabalin ku? Iyak hud ya
manggamma ta Namaratu," kun ni Pedru tekid.
18 A tekiden nakadangag ta bida na en a awan na ta metabbag da ta
pangihuya da tentu, am awa dinayawan da hud la ya Namaratu.
"A am kunna mantu ten a talaga ta Hentil kiden hapa ya pagnonotan na
Namaratu petta magbabawi kid, petta maatadan kid hapa ta magnayun
angat," kunda.

Ya Pangurug Na Hentil Kiden Ta Ili Na Antiyoka

19 A ta pasi ni Estebanen ta idi a pake mazigatan ya mangurug kiden
ta ili na Herusalem, te pake mefulot ya makitapil kiden tekid. A yen ta
nagkakattway ya mangurug kiden, a pake umadayu ya kadwan kiden abat
ta lugar na Funisya ta pingit na bebay, a nagaddet ya kadwan para ta fugu
na Sipre, a ya ili na Antiyoka ya nagaddetan na kadwan. A maski am had
ya nagdulotan da a nepadangag da hapa ya damag ni Hesus, ammi intu la
nangipadangagan da ya kagitta da kiden Hudyo. 20 Ammi ya kadwan kiden
mangurug nga taga Sipre ikid na Sirene a umange kid hapa ta ili na Antiyoka
nga pake dakal na ili, a nepadangag da hapa i Afu Hesus ta tolay kiden ten
nga magge dipuru Hentil. 21 A nehulun hapa ya pakapangwa na Namaratu
ta pangipadangag da, a mangurug hapa ya addu na Hentil, petta dumagdag
kid na te Afu Hesus.
22-24 A gafu ta pangurug da a nadamag na mangurug kiden ta ili na
Herusalem a yen ta dinob da i Barnabas ta ili na Antiyoka, petta pasikkalan
na ya pangurug da, te mappya hapa na tolay, a dakal ya pangurug na,
a mapasinapān hapa ta Kahalwa na Namaratu. A tentu en dimmatang a
matalakan hapa, te naita na ya bendisyon na Namaratu tekid, ammi pake
nebar na tekid ta idulot da la ya pangurug da te Afu Hesus, a pake imaddu
para ya mangurug ta Dafu tamen ta ili da en.
25 A gafu ta imaddun ya mangurug kiden ta lugar da a yen ta enna apagan
ni Barnabas i Salu ta ili na Tarsu, petta itta sangaw ya kauffunan na nga
mangituldu ta mangurug kiden. 26 A tentu en nakaita tentu a nehulun na
ta ili na Antiyoka, a kanayun makigimung kid ta mangurug kiden ten abat
ta takday darun, a netuldu da ya pake addu na tolay. A ya mangurug kiden te
Hesus Kristu ta ili na Antiyoka a ikid ya popolu kiden managanan ta ngagan
na Kristu.
27 A ta pagyan para la nig Barnabas ikid ni Salu ta ili na Antiyoka a umange
hapa ya kadwan na pinaguhohug na Namaratu nga taga Herusalem. 28 A
ya takday tekid nga nagngagan te Agabus, a pinasinapan na Kahalwa na
Namaratu, petta lavunan na ya dakal na bisin ta ngamin na paglelehut. A
dimmatang hala ya linavun na en bisin ta ketta ni Ari en Klawdyo. 29 A gafu
ta mazigatan ya mangurug kiden ta lugar na Hudeya ta bisinin yen a yen ta
nakanonot ya mangurug kiden ta Antiyoka ta magpetulud kid ta iuffun da
tekid. A nangatad ya tagtakday tekid ta kompormi la na meatad da. 30 A ta
nepakauknud da ta ngamin iuffun da a neatad da teg Barnabas ikid ni Salu,
petta ikid ya ange mangitulud ta piraken ta kalalaklakayan na mangurug
kiden.

12

Ya Pangpa-gang Ni Ari Herud Ta Mangurug Kiden

1 A ta araw na bisinen a nepagafut ni Ari en Herud ya kadwan kiden
mangurug petta pa-gangan na kid, 2 a pinaputulan na i Santiago nga kabagis
ni Hwan. 3 A gafu ta matalakan ya Hudyo kiden ta pasi ni Santiago, a
netubbat na hapa pagafut i Pedru ta kaatubangan na Pyesta na Simana.
4 A ta nepakagafut dan tentu a enda nebalud, a matubtubbat ya tag-appat
na suddalu nga magtaron tentu. Te ya uray na ari en a peuhet na sangaw
am nabalin na ya Pyesta na Simana, petta papasin da ta atubang na tolay
kiden. 5 Ammi ya kahulun na kiden nga mangurug ta ili na Herusalem a
pake nepakimallak da hapa ta Namaratu.

Ya Pakauhet Ni Pedru Ta Agbaludan

6 A sangaw ta hiklam ta kaatubangan na pangpohet da mina te Pedru
a masidug hapa sekakawad, ammi nekering na duwa kiden suddalu, a
duwa para na suddalu ya magtaron ta irwangan na agbaludanen. 7 A ka-
ma la lumattog ya anghel na Namaratu, a pinagdakar na ya ngamin umag
na nakebaludan ni Pedru en. A sini-ged na hapa ya hakbu ni Pedru petta
mahukal.

"Alag mu magtayuk," kunna kan na anghelen tentu,
a ka-ma la naubadan ya kawad na kiden.

8 "Aran magbarawasi kan, a magsapatos kan," kunna ha.

A ta nekabalin na nagsapatos a

"Magsalnuk kan, a dumagdag kan," kunna ha.

9 A imuhet na dumagdag ta anghelen, ammi kuman na awena kurugan ya
iningwa na anghelen, te pahig na kan ta tarinap na yen.

10 A kumanen tinaliban da ya takdayen suddalu nga magtaron ikid na
mekaduwa en ta mayor na irwangan, kapye da dimmatang ta irwangan na
landuk ta batug na ili, a ka-ma la mahukatan ya irwanganen, a imuhet kid.
A nagtugut kid abat ta takday na kalsada, a yen ya nangtugutan na anghelen
tentu. 11 A yen la ya nepakamu ni Pedru ta kakurugan.

"Kakurugan mantu ta dinob na Namaratu ya anghel na en teyak, a
nekerutan nak ta igakkad nig Herud ikid na Hudyo kiden teyak," kunna.

12 A ta pakarikna ni Pedru ta nakkwa tentu a umange ta bali ni Mariya
nga hina ni Hwan Markus, ammi dana itta ten ya addu na tolay nga
nagaammung makimallak. 13 A nagtoktok i Pedru ta irwangan na bali en,
a enna nepa-na ni Roda nga takday na tagabu ta bali. 14 Nengahalan na i
Pedru, ammi awena haman nehukat gafu ta talak na en, te alistu hud la
nagtoli ta agyan na tolay kiden, petta ibar na ta itta hala i Pedru en nga
imatayuk ta irwangan, ammi aweda hapa kinurug.

15 "Anu maguyung ka, awem hud amu ta mabalud," kunda,
ammi ipapilit na ta itta hala i Pedru ta irwangan. A ya uhohug da ha a

"Mabalin ta intu de ya anghel na en nga mangifun tentu?" kunda.

16 Ammi imatayuk para la ten i Pedru nga nakatotoktok. A tekiden
nangihukat a intu kad, a pake masitang kid na ta talak da tentu. 17 A
pinagkamag na kid hapa, petta pake madangag da ya ibar na, a binida na
ya nepangiuhet na Namaratu tentu ta agbaludanen.

"Bidan muy hapa sangaw te Santiago ikid na kadwan kiden kahulun
tam," kunna hapa,
kapye na nagtugut, te umange ta takwan na lugar.

18 A ta kalakwatan na a pake magburung na ya suddalu kiden nga mag-
taron, te awan haman i Pedru ta nakebaludan na en. 19 A nepaapag na hapa
ni Heruden, ammi aweda naapagan. A pinohutan na hapa ta nagtaron kiden
am had kunda nga awan nakarikna te Pedru. A gafu ta aweda amu a nebar

na ta mapapasi kid, a sangaw nagtugut hapa, te umange ta ili na Sesariya, a nagyan ta bali na en ten ta pigahahaw.

Ya Pasi Ni Ari en Herud

20 A ya tolay kiden nga taga Tiro ikid na Sidon a awan ta takwan na
pangalapan da ta kanan da am bakkan ta lugar ni Herud. Ammi intu dulay te
itta ya pangikatupagan na tekid, a yen ta nakanonot kid nga ange makikofun
tentu, ammi pinolu da kinofun i Blasto, petta bidan na hapa ya pakikofun da
ta ari en, te intu ya manaron ta bali na en.
21 A sangaw ta nagbabidan da en na araw a nagsalnuk i Herud ta salnuk na
pagari na en, kapye na nagtuttud ta agtuttudan na en, a sangaw namegafu
magbida ta tolay kiden. 22 A sa giaggayan hapa ya tolay kiden:
"Bakkan ta tolay ya maguhohugina, te intu haman ya takday na dyos,"
kun na aggay da, te pangikin da la tentu.
23 A natalakan hapa, te negitta da ta dyos. Ammi gafu ta awena kid nehuya
a yen ta pinaluk na anghel na Namaratu, a nairat hapa ya ngamin na barbari
na, a nasin. 24 Ammi pake mesaned para ya uhohug na Namaratu, te awan
na ta manggamma, a imaddu para ya mangurug ta uhohug na en.
25 A ig Barnabas ikid ni Salu nga umange mangisaned ta iuffun na
mangurug kiden taga Antiyoka a nebalin da hapa ya pangisaned da. A
sangaw inalap da i Hwan Markus ta kahulun da, kapye da nagtugut ta ili
na Herusalem, te magtoli kid na ta ili na Antiyoka.

13

Ya Pagpatudun Na Namaratu Te Pablu Ikid Ni Barnabas

1 A ya mangurug kiden nga magaammung ta ili na Antiyoka a ya kadwan
tekid ya aglavun na Namaratu nga mangiuhohug ta ibar na, a ya kadwan
para ya makkamu mangituldu ta mangurug kiden. A ya ngagan da hapa a
i Barnabas, ikid ni Simyon nga magngagan hapa te Niger, ikid ni Lusyo nga
taga Sirene, ikid ni Manaen nga pinadakal ni Gubernador Herud, ikid ni Salu
nga magngagan hapa te Pablu. 2 A ta takday araw tekiden mangdayaw ta
Namaratu a aweda hapa pagkakan, te intu la nonotan da ya pakimallak da.
A itta hapa ya nepeuhohug na Kahalwa na Namaratu tekid.
"Igungay muy ig Barnabas ikid ni Pablu, petta tarabakun da ya pangi-
doban ku tekid," kunna.
3 A aweda bit ninonot ya pangan da petta pakimallak da ig Barnabas ikid
ni Pablu, a nesagpaw da hapa ya kamat da kiden ta ulu da, kapye da kid
pinatugut.

Ya Pagpasyar Nig Pablu Ta Fugu Na Sipre

4 A gafu ta Kahalwa na Namaratu ya mangidob tekid a nagtugut kid la, a
dimmayum kid ta ili na Selusya ta bikat na bebay, kapye da nagbapor addet
ta fugu na Sipre. 5 A tekiden dimmagut ta ili na Salamina a umange kid
makigimung ta kapilya na Hudyo kiden, petta ipadangag da ya uhohug na
Namaratu tekid, a intu hapa kahulun da i Hwan Markus, te uffunan na kid
hapa.
6-8 A sangaw nesaned da ya uhohug na Namaratu ta ngamin paglehut na
fugu en addet ta ili na Pafus, a yen hapa ya nakasimmun da ta takday Hudyo
nga magmadyik nga magngagan te Elimas Baresus. Te ya gubernador na
fugu en nga magngagan te Sergyo Pawlu a dana pinaayagan na ig Barnabas
ikid ni Pablu, petta dangagan na hapa ya uhohug na Namaratu, te mappya
hapa ya nonot na. Ammi ya magmadyiken a magyan hapa ta bali na
gubernadoren, te intu kan ya takday aglavun na dyos kiden, a tinabtabang

na ya uhohug nig Pablu, a sinansanat na ya gubernadoren, petta awena
mina kurugan ya uhohug da en. 9 Ammi i Pablu a pake napasinapān hapa
ta Kahalwa na Namaratu, a nagporay ya mata na en te Elimas.
10 "Iko ya anak na Satanas, te ikatupag mu ya ngamin katunungan.
Intu la amum ya magladdud ikid na manguyoyung, te awem haman
magimmang mangpakillu ta dalan na Namaratu. 11 Ammi pa-gangan na
kan, te magdaram kan, a awem sangaw maita ya dakar addet ta mabayag,"
kun ni Pablu tentu.
A ka-ma la nagsugiram na ya itan ni Elimas, a kamkammatan na ya
pakigemidan na. 12 A ta nepakaita na gubernadoren ta iningwa na Nama-
ratu te Elimas a mangurug na hapa, te pake nagpaka-lat hapa ta netuldu nig
Pablu gafu te Afu Hesus.

Ya Pangipadangag Nig Pablu Ta Antiyoka Na Pisidya

13 A ta nekabalin da ta ili na Pafus a nagtugut ha ig Pablu ikid na kahulun
na kiden, a nagbapor kid ha abat ta ili na Perga ta lugar na Pampiliya, ammi
yen hapa ya nangtammangan ni Hwan Markus tekid, te magtolin ta ili na
Herusalem. 14 A sangaw nagtugut hapa ig Pablu ikid ni Barnabas ta ili na
Perga, te magdulot kid na ta takday na Antiyoka ta lugar na Pisidya. A ta
Sabadu a umange kid makigimung ta kapilya na Hudyo kiden, a nagtuttud
kid, 15 te dangagan da bit ya mangibasa ta surat ni mina Moses ikid na surat
na kadwan kiden aglavun na Namaratu. A ta kabalin na pangibasa na a itta
ya dinob na pinakadakal kiden ta ange mangibar teg Pablu ta maguhohug
kid hapa.
"Mappya, kahkahulun, ta magbida kam hapa am itta ya ibar muy ta
tolay kidin," kunna.
16 A nagtayuk mantu i Pablu, kapye na nagsenyas tekid, petta dangagan da
ya ibar na.
"Ikamuy nga Istralita, ikid na ikamuy Hentil nga mamat ta Namaratu
ewan, a dangagan muy ya mabidak tekamuy. 17 Dana amu muy haman
ya iningwa na Dafu tamewan Namaratu ta palungu na araw, te pinili na
ya gingginafu tam kiden, petta tolay na kid. A tekiden nagyan ta lugar
na Egipto a pake pinakaddu na kid. A sangaw pina-gang na hapa ya
nagpatagabu kiden tekid ta pakapangwa na en, petta patugutan da ya
tolay na kiden nga pagzigātan da. A sangaw netugut na kid hapa ta lugar
na Egipto, 18 a inifunan na kid ta kalafukanen addet ta appatafulu na
darun. 19 A sangaw inuffunan na kid nga mangabak ta pitu na nasyon ta
lugar na Kanaan, kapye na neatad ya lugarin yen tekid, petta kwa da. A
kumanen nagpasan ya appatagatut a limafulu na darun addet ta neange
na dadagkal da kiden ta lugar na Egipto.
20 "A ta kabalinan na a pinili na Namaratu ya tagtakday manaron tekid
addet te Samwel, a intu hapa ya napolu en aglavun na Namaratu tekid.
21 A tentu en naglaklakay a nagadang ya tolay kiden ta ari da, a pinili na
Namaratu i Salu nga anak ni Kis, a simsima hapa ni mina Bendyamin. A
i Salu mantu ya ari da abat ta appatafulu na darun. 22 A ta nepangawe
na Namaratu te Salu a pinili na i mina Dabiden, petta intu ya ari da, te ya
uhohug na Namaratu tekid a

'**Intu la megitta ta nonot ku i Dabid nga anak ni Dyesi, te kurugan
na sangaw ya ngamin patarabakuk tentu,**' kunna.

23 "A ya simsima kiden hapa ni mina Dabiden ya nagafun na
Mangikerutanen nga nekari na Namaratu tekitam, te intu hala i Hesus.
24 Ammi dana imunnan bit tentu i mina Hwanen, te nepadangag na ta

magbabawi mina ya ngamin tolay nga Istralita ta liwat da kiden, kapye
na kid zigutan. 25 A ta tanagay pagaddetan na tarabaku ni Hwan a dana
nepadangag na ya ange na Mangikerutan ta tolay kiden.
'Iyak hud ya Mangikerutan nga doban na Namaratu tekamuy, am awa
pumatalin hala sangaw teyak. A pake atata-nang ammi teyak, te awek
haman megitta nga makitagabu tentu,' kunna.
26 "A yen mina ya nonotan tam, kahkahulun," kun ni Pablu, "te ikitam
nga simsima ni mina Abraham, ikid na ikamuy Hentil nga mamat ta
Namaratu, a ikitam haman ya nangipakamun na Namaratu te Hesusen
nga mangikerutan tekitam. 27 Te ya tolay kiden ta ili na Herusalem ikid
na pinakadakal da kiden a aweda haman amu ta intu ya Mangikerutan
nga nekari na Namaratu tekitam, te pinapasi da haman. Ammi aweda
haman amu ta dana nalavun ya pasi na ta surat na nanglavun kiden, te
maski am kanayun basan da ya surat da kiden ta kada Sabadu a aweda
haman manonot ta ikid ya nangidulot ta dana nalavun ta surat kiden. 28 Te
maski awan haman ta napasikkal da ta liwat na a nepapilit da hala ya
pasi na te Gubernador Pilato. 29 A ta nepangpapasi dan tentu a nabalin na
hapa ya ngamin nalavun tentu ta surat kiden, a itta ya umange nangidagut
ta bari na en ta kayu en nga nagappan na, kapye da netanam. 30 Ammi
tinolay hala na Namaratu ewan, 31 a kanayun nakipaita ta kahulun na
kiden taga Galileya addet ta addu na araw, te dana nehulun kid tentu ta
ili na Herusalem, a ikid na ya mangipasikkal ta katolay na.
32-33 "A yen ta itta kamin hapa sin, kahkahulun ku, petta madangag muy
hapa ya ipadamag mi tekamuy nga mappya. Te ya Mangikerutan nga
nekari na Namaratu ewan ta gingginafu tam kiden a intu hala i Hesus nga
dinob nan tekitam. A gafu ta kumanen a pake nagdulot na te Hesus ya
inuhohug na Namaratu te mina Dabiden nga nesurat na ta mekaduwa en
Kansyon na, te ya uhohug na Namaratu tentu a
'**Iko hala ya anak ku, te nagbalinak na ta kuman na damam,**' kunna.
34 "A ya takday para uhohug na Namaratu ta gingginafu tam kiden nga
mangibar ta katolay ni Hesus, petta awenan ha sangaw masi, a intu yan:
'**Bendisyonan ta kam hala sangaw ta magnayun na pagariyan, te
awek ibabawi ya nekarik te Dabid,**' kunna.
35 "A ya uhohug hapa ni Dabid ta takday para kansyon na ta Namaratu
a
'**Mappya hapa yen, Afu, te awem sangaw ituluk ta malabag ya
ikatalak min,**' kunna.
36 "Ammi bakkan haman ta bari ni Dabid ya nebar na en nga awan
malabag, te kabalinan na nepagserbi ni Dabid ta patarabaku na Namaratu
tentu a nasi hapa, kapye da netanam ta hebing na dadagkal na kiden,
a malabag haman. 37 Ammi i Hesusen ya tinolay na Namaratu ewan,
a intu mantu ya nebar na en nga awan malabag. 38 A yen mina ya
pagnonotan muy, kahkahulun ku, te ye-yan na tolay nga awan malabag
a intu hala ya gafu na pangpakoma na Namaratu ta liwat tam kiden. A
intu ya mangikerutan nga ipadangag mi tekamuy. 39 Ammi am ikatalak
muy ta mekerutan kam gafu ta pangidulot muy ta lintig kiden ni mina
Mosesen a melogot kam, te awemuy kid haman sa idulot. Ammi am intu
ikatalak muy ya nepangikaru ni Hesus ta liwat muy kiden a mekerutan
kam. 40 A mappya mantu ta pake nonotan muy yan, kahkahulun, talo am
mekabat kam hapa sangaw ta pangpa-gang na Namaratu nga nepadangag
na aglavun na en, te ya uhohug na Namaratu ta mangidadula kiden ta idi
a

41 ‘**Ikamuy nga mangidadula a pagka-ma muy sangaw ya dumatang tekamuy, a yen hapa sangaw ya pasin muy. Te itta sangaw ya padatangan ku ta lugar muy nga awemuy kurugan maski am dana nepadangag mina tekamuy,**’ kunna.”
A yen ya addet na bida ni Pablu tekid.
42 A ya nebar da teg Pablu ta neuhet da ta kapilya en a
“E kam hala sangaw sin mangipadangag ta takday Sabadu, te pake dangagan mi ha ta mappya,” kunna na tolay kiden tekid, kapye da hapa nagugungay.
43 Ammi ya Hudyo kiden ikid na Hentil kiden nga dana simarok ta relisyon na Hudyo a addu kid hapa nga himulun bit teg Pablu ikid ni Barnabas, a pake nebar da ta aweda mina pagtalekudan ya allak Namaratu tekid.
44 A ta takday ha na Sabadu a makipagammung hapa ya magge ngamin kiden tolay ta ili, te ikayat da dangagan ya uhohug na Namaratu nga ipadangag nig Pablu. 45 Ammi gafu ta itta ya pake addu na Hentil a neahugu na Hudyo kiden i Pablu, a yen ta nakitapilan da ya inuhohug na en, yaga inamamat da para. 46 Ammi pake nagturad hapa ig Pablu nga mangtabbag tekid,
“Mappya ta uray na Namaratu ta ikamuy Hudyo ya mapolu pangipadangagan mi ta uhohug na, ammi gafu ta iwarad muy, ikid na dugiman muy ya bari muy ta magnayun na angat a e kami mantu ta Hentil kiden. 47 Te ya pakkwa na Namaratu tekami nga nesurat ni mina Isayas a
‘**Isaad ta kam sangaw ta kuman na zilag nga mangpadakar ta Hentil kiden, petta mekerutan mina ya ngamin tolay addet ta ngamin paglelehutin,**’ kunna.
48 A ta pakadangag na Hentil kiden ta nebar ni Pablu a dinayawan da hapa ya uhohug na Namaratu, a pake natalakan kid na gafu ta isipat na kid hapa. A nangurug hapa ya ngamin kiden nekari nga maatadan ta magnayun na angat.
49 A gafu ta kumanen a pake nesaned para ya uhohug na Namaratu addet ta ngamin paglelehut da en. 50 Ammi ya magturay kiden ta ili nga lālāki ikid na naba-nang kiden babay nga makipaggimung ta kapilya da en a pinagporay na Hudyo kiden ya nonot da, petta ikatupag da ig Pablu, a yen ta pinatugut da kid ta ili. 51 A gafu ta kumanen a inazi nig Pablu ya lafu na lutak da ta takki da kiden gafu ta awena kinurug na Hudyo kiden ya uhohug da, a nagdulot kid na ta ili na Ikoniya. 52 Ammi ya mangurug kiden nga magyan ta ili en a mapasinapān kid la ta Kahalwa na Namaratu, a pake matalakan kid hapa.

14

Ya Pangipadangag Nig Pablu Ta Ili Na Ikoniya

1 A ta datang nig Pablu ikid ni Barnabas ta ili na Ikoniya a kuga umange kid ha mangipadangag ta kapilya na Hudyo kiden, a nangurug hapa ya addu na Hudyo pase Hentil gafu ta kalalaki na paguhohug da. 2 Ammi ya Hudyo kiden nga awan mangurug a pinagporay da ya nonot na kadwan kiden Hentil, petta ikatupag da ig Pablu. 3 Ammi maski ikatupag da kid a mabayag kid la ten, te maturad kid la mangipadangag ta allak na Namaratu. A pinasinapan na kid hapa ta pakapangwa na, petta itta ya ihuga da ta tolay kiden, a yen ya nangipasikkal ta allak na en nga nepadangag da tekid.
4 Ammi nagkakattway garay ya nonot na tolay kiden ta ili, te ya kadwan a nakidagga kid ta Hudyo kiden nga makitapil, a ya kadwan tekid ya

nakidagga teg Pablu ikid ni Barnabas. 5 Ammi sangaw a nahahulun ya
kadwan kiden Hudyo ikid na Hentil kontodu pinakadakal da, petta pa-
gangan da ig Pablu, te igakkad da ya mamapasi tekid ta batu. 6-7 Ammi ta
pakadamag nig Pablu ta igakkad da en tekid, a nagtammang kid. A umange
kid na mangipadangag ta damag ni Hesus ta ili na Listra ikid na Derbe ikid
na kadwan kiden ili ta lugar na Likonya.

Ya Pangdayaw Da Teg Pablu Ta Ili Na Listra Ikid Na Derbe

8-9 A ta ange da en ta iten Listra a itta ya lalaki nga awan makatugut, te pilay
kan abat ta nekeanak na en, a imatuttud la ten magdangag ta bida ni Pablu.
A pake itan na hapa ni Pablu, a narikna na ta ikatalak na ya pagpamappya na
Namaratu tentu, a pake magayag na i Pablu tentu. 10 "**Magtayuk kan sina,**"
kunna, a ka-ma la timollok nagtayuk, a nagpapa-yat na hapa.

11 A ta pakaita na tolay kiden ta iningwa ni Pablu a naggihawa kid na:

"Dyos tam yan kid nga nagbalin ta tolay," kun na girawa da en,
ammi awena naawatan nig Pablu, te negirawa da haman ta agsitang da hapa
la nga agsitang na Likonya. 12 A i Barnabas ya nengagan da ta Ziyus, te Ziyus
ya ngagan na takday dyos da. A i Pablu kan ya dyos da en Hermes, te intu
ya mayor na magbida. 13 A ya padi na dyos da en Ziyus a nangalap hapa ta
toro na baka nga pinagsigal na ta addu na sabong, a nedatang na ya baka en
ta agyan na simbaan na tolay kiden ta pingit na ili, petta iatang da mina teg
Pablu ikid ni Barnabas.

14 Ammi ta pakadangag nig Pablu ta atangan na kid a pinispissang da ya
barawasi da kiden ta pangikatupag da ta pangatang da, a magbilag kid na ta
tangngan na tolay kiden, petta gamman da kid.

15 "An-anu haman yana O? Bakkan kami ta dyos muy, te kagitta da kami
la nga tolay," kunda. "Yen ta ipadangag mi ya damag ni Hesus tekamuy
petta amu muy ya kakurugan na Dyos nga namadday ta ngamin kiden itta
ta langit pase paglelehutin. Mappya mantu ta azin muy ya mangatang ikid
na makimallak ta awan manguffun tekamuy.

16 "Ta idi a pinagorayan na Namaratu ikamuy nga Hentil nga awan
makkamu tentu, 17 ammi maski kunna ten itta hala ya neatad na nga
mangipasikkal tentu, te intu haman ya mangatad ta ngamin udan, ikid na
pagmayan na imula tam, petta matalakan kitam ta ngamin kanan tam,"
kunda hapa.

18 Ammi maski kunna ten ya netabarang nig Pablu tekid a magge aweda
nagamma ya pangatang da tekid.

Ya Pangwarad Da Te Pablu

19 A ta nepagpasan na pigpigaaraw a dimmagdag hapa ya Hudyo kiden
taga Antiyoka ikid na Ikoniya, a pake pinadpadulay da i Pablu ta tolay kiden,
petta ikatupag da, a winarad da mantu ta batu. A sangaw ginerger da ya bari
na en neuhet ta ili, a newagak dan, te pahig da ta nasin. 20 A mappya la, te
dimmadagdag hapa ya kahulun na kiden mangurug, a linehut da ya bari na
en. A ta mangananwan la a nagtayuk hala i Pablu en, a nagtoli hapa ikid na
kahulun na kiden ta umag na ili. A ta lalakwat a nagtugut ha i Pablu ikid ni
Barnabas, te magdulot kid na ta ili na Derbe.

21 A tekiden nangipadangag ta damag ni Hesus ta ili na Derbe a mangurug
na hapa ya addu na tolay ten. A sangaw nagtoli ha ig Pablu ikid ni Barnabas
ta inange da en, a sage nagsibal kid ha ta ili na Listra ikid na Ikoniya ikid na
Antiyoka na Pisidya, 22 petta pagturadan da ya mangurug kiden ta isin kid
na ili. A netuldu da kid ta aweda mina kaliwatan ya pangurug da.

"Am ikayat tam mesipat ta pangikerutan na Namaratu a mappya ta
attaman tam hapa ya zigat na pangurug tam," kunda tekid.

23 A ya iningwa da para ta tagtakday lugar a netun da ya pinakadakal na
mangurug kiden nga makkamu magtaron tekid. A aweda bit mangmangan,
te intu la tagopan da ya makimallak, te ipataron da ya netun da kiden te Afu
Hesus.

Ya Pagtoli Nig Pablu Ta Ili Na Antiyoka

24 A tekid na ha nagtugut a ginadak da ya lugar na Pisidya addet ta
dumatang kid na ta ili na Perga ta lugar na Pampiliya. 25 A yen bit ha ya
nangipadangagan da ta uhohug na Namaratu, kapye da ha nagdulot ta ili
na Ataliya. 26 A sangaw nagbapor kid ha nga dumayum ta ili na Antiyoka
ta lugar na Siriya, te nebalin dan ya nepatarabaku na Namaratu tekid.
A dumatang kid na ta ili na Antiyoka, te yen ya nagganwatan da en ta
nepangidob na kahulun da kiden tekid, petta idulot da ya patarabaku na
Namaratu tekid.
27 A tekiden dimmatang a pinagaammung da ya mangurug kiden, a binida
da ya ngamin panguffun na Namaratu tekid ikid na nepanghukat na ta
nonot na Hentil kiden petta mangurug kid. 28 A nakipagyan kid na ta
mangurug kiden ten abat ta mabayag.

15

Ya Pagdibati Na Mangurug Kiden Ta Magpabanggit

1 A ta ketta para la nig Pablu ikid ni Barnabas ta mangurug kiden ta ili na
Antiyoka a itta ya dimmatang nga nagafu ta mangurug kiden ta Hudeya, a
takwan ya netuldu da ta mangurug kiden nga Hentil.
"Awena mabalin ta mekerutan kam am awemuy hapa mabanggit ta
kuman na netuldu ni mina Moses," kunda tekid.
2 Ammi gafu ta awena ikayat nig Pablu ikid ni Barnabas ya netuldu da a
makidibati kid na abat ta medyo mabayag. A gafu ta awan ta ituluk na
takday a yen ta napatudunan ig Pablu ikid ni Barnabas ikid na kadwan kiden
mangurug, petta medob kid ta ili na Herusalem ta agyan na turin kiden ikid
na kalalaklakayan na mangurug kiden ten, petta enda pasikkalan tekid am
anu ya mappya. 3 A tekiden naggaganwat a inatadan na kid na kadwan
kiden ta masapul da, a nagtatugut kid na. A sage nagsibal kid hapa ta agyan
na mangurug kiden ta lugar na Funisya ikid na Samariya. A binida da hapa
tekid ya pangurug na Hentil kiden ta inange nig Pablu ta kwa en sina. A
natalakan kid hapa ta damag da en. 4 A ta pakadatang da ta mangurug kiden
ta ili na Herusalem a pinagdulot da kid hapa. A nepadangag hapa nig Pablu
ya iningwa na Namaratu ta ngamin kiden lugar nga nangipadangagan da ta
uhohug na en.
5 Ammi ya kadwan kiden mangurug nga nedagga ta Pariseyu kiden a
nagtayuk kid nga nakitabbag ta uhohug ni Pablu.
"Am mesipat hapa ya Hentil kiden ta pangurug tam a mappya ta
mabanggit kid, yaga idulot da mina ya ngamin kiden lintig nga nesirak
ni mina Moses tekitam Hudyo," kunda.
6 A gafu ta kumanen a nagmamiting ya turin kiden ikid na kalalaklakayan
kiden, petta pagbabidan da am anu ya uray na Namaratu ta Hentil kiden nga
mangurug. 7 A gafu ta nabayag kid hapa nagintabtabbag a nagtayuk i Pedru
nga naguhohug tekid ta kunna sin na uhohug:
"Dana amu muy, kahkahulun ku, ya nangidoban na Namaratu teyak
ta idi, te intu haman ya makāuray ta iyak ya umange mangipadangag ta
damag ni Hesus ta Hentil kiden, petta mangurug kid hapa. 8 A gafu ta
intu ya makkamu ta nonot na ngamin tolay a nepaita na ya pangikayat
na ta Hentil kiden, te pinasinapan na kid hapa ta Kahalwa na en ta kuman

na iningwa na tekitam Hudyo. 9 A maski am aweda nabanggit a awena
kid haman neduma, am awa binaggawan na hala ya nonot da gafu ta
pangurug da. 10 Am ipapilit tam mantu ta idulot da para ya lintig ni
Moses a awetam hud pagporayan ya Namaratu ewan, te kuman na ipaagtu
tam haman tekid ya awetam para la maagtu ikid na awena maagtu na
dadagkal tam kiden. 11 A bakkan mina ta kunna ten, kahkahulun, te amu
tam haman ta mekerutan kitam gafu ta pangikatalak tam ta allak ni Afu
Hesus tekitam, a kumanen hapa ta Hentil kiden. A yen la ya abat na
mabidak," kun ni Pedru.
12 A tentu en nabalin nagbida aweda hapa magasitang am awa dadan-
gagan da hapa ya uhohug nig Barnabas ikid ni Pablu, te binida da ha ya
pakapangwa na Namaratu nga nepehuga na tekid ta Hentil kiden. 13-14 A
tekid hapa nabalin nagbida a tumubbat hapa i Santiago.
"Dangagan muy hapa ya ibar ku, kahkahulun," kunna. "Ta kuman na
binida ni Simon Pedru tekitam ta ayanen a nepaita na Namaratu ya idduk
na ta Hentil kiden, petta tolay na kid hapa. 15-16 Ammi yen haman ya dana
binida na pinaguhohug na Namaratu ta palungu na araw, te ya uhohug na
Namaratu tentu a

'**Sangaw am pagtolin ku ha ya tolay ku kiden a itta hapa sangaw
ya patayukan ku nga bali ta kuman na pinatayuk ni Dabid nga
natukalit.**
Te pakappyan ku sangaw ya naperdi a patayukan ku ha, 17 **petta
itta hapa sangaw ya pagaammungan na kadwan kiden tolay
nga magapag teyak, kontodu Hentil kiden nga makidafu teyak,**'
kunna.
18 "A yen ya uhohug na Namaratu ewan, kahkahulun, te dana nepadan-
gag na ta palungu na araw. 19 A ya uray kin mantu a awetam mina
pagzigātan ya Hentil kiden nga mangurug ta Namaratu. 20 Ammi mappya
ta magsurat kitam tekid ta lillikan da mina ya makikanan ta meatang, ikid
na makidorug ta bakkan ta atawa da, ikid na mangan ta daga kontodu
bilsag nga sedaga. 21 Mappya ta aweda mekabat ta isin kid na tarabaku,
petta awan sangaw ta pangikatupagan na Hudyo kiden tekid, te amu muy
haman ta yen kid na tarabaku ya ihangat na Hudyo kiden abat ta araw na
dadagkal kiden, te pangurug da haman ta surat ni mina Moses nga mebasa
tekid ta kada Sabadu ta ngamin na lugar," kunna.
A yen ya abat na uhohug ni Santiago.

Ya Uray Na Turin kiden Gafu Ta Hentil Kiden

22 A gafu ta inuhohug ni Santiago a nagdadagga ya ngamin nonot na turin
kiden ikid na kalalaklakayan kiden kontodu ngamin kiden mangurug ta
uray da en. A nakanonot kid nga magpili ta kadwan tekid nga pinakadakal
da, petta medob ya pilin da kiden ta iten Antiyoka, te mehulun kid teg Pablu
ikid ni Barnabas. A dinob da mantu ig Hudas Barsabas ikid ni Silas, petta
enda itulud ya surat na uray da en tekid.
23 (v23,30) A tekiden nakadatang ta ili na Antiyoka a pinagaammung da ya
mangurug kiden kapye da negawat ya suraten tekid. A ya uhohug na surat
da en a intu yan:
"Tekamuy mangurug taga ili na Antiyoka ikid na lugar na Siriya ikid na
Silisya.
Kumusta kam, kahkahulun.
"A ya nagsurat tekamuy, kabagis, a ikami nga turin ikid na kalalak-
lakayan ta isin Herusalem. 24 A yen ta nagsurat kami tekamuy, kahkahu-
lun, te nadamag mi ta itta ya immange nangituldu tekamuy nga nagafu

kan tekami, a napopoyung kam kan gafu ta netuldu da en tekamuy, ammi
bakkan ta ikami ya nangidob tekid. 25 A yen ta nemiting mi hapa ya
nadamag mi, a naggagitta ya nonot mi nga magpili ta doban mi tekamuy,
petta ipadangag da ya uray mi tekamuy, a nehulun kid hapa ta pake kofun
mi kiden Barnabas ikid ni Pablu. 26 Ya duwa kidina ya kakurugan nga
nangisagapil ta bari da ta nepangserbi da ta dafu tamewan Hesus Kristu.
27 A ig Hudas ikid ni Silas ya dinob mi mantu tekamuy, a ikid hapa la
sangaw ya mangipasikkal ta uray mi ta kuman na nesurat min tekamuy.
28 "A kumanen nakanonot kami gafu ta Kahalwa na Namaratu ta awan
ta idagga mi ta gagangay muy fwera ta isin kid: 29 te mappya ta lillikan muy
ya makikanan ta meatang, ikid na makidorug ta bakkan ta atawa muy, ikid
na mangan ta daga, ikid na bilsagen nga sedaga. Mappya ya pagbalinan
muy am awemuy si-gedan yen kid nga mehangat tekamuy. A yen la ya
abat na mabida mi tekamuy. Namaratu ya makkamu tekamuy," kun na
surat da en. 30 (-)
31 * A tekiden nakabasa ta suraten a natalakan kid hapa ta netabarang
tekid. 32 A ig Hudas ikid ni Silas nga paguhohugan na Namaratu a addu hapa
ya nebar da tekid ta mappya na uhohug petta dumakal para ya pangurug da.
33 A nagyan kid bit ta kabagis kiden ten abat ta medyo mabayag. A sangaw ta
pagpatugut na kabagis kiden tekid a "Dyos ya manghulun tekamuy," kunda
tekid, a dimmatang kid na ta nangdob kiden tekid. 34-35 Ammi teg Pablu ikid
ni Barnabas a nagyan kid la ta ili na Antiyoka, a inuffunan na kid na kadwan
kiden nga mangituldu ikid na mangipadangag ta uhohug na Namaratu.

Ya Paggungay Ni Barnabas Ikid Ni Pablu

36 A ta nepagpasa na pigpigaaraw a
"Enta pasyaran ya kabagis tam kiden ta ngamin immeyan ta en nga
nangipadangagan ta ta uhohug na Namaratu, te itan ta am imanu kid,"
kun ni Pablu te Barnabas.
37 A mayat hapa i Barnabas, ammi ikayat na ta ihulun da i Hwan Markus.
38 Ammi ta uray ni Pablu a dulay kan am ihulun da ya nagtammang tekid ta
idi, te nagtugutan na kid ni Hwan tekiden immange ta Pampiliya, a awena
nedulot ya manguffun ta tarabaku da. 39 A gafu ta awena nagdadagga na
nonot da a pake nefulot ya pagkatabtabbag da, a yen ta naggungay kid na.
A nehulun mantu i Hwan te Barnabas, a nagbapor kid ta fugu na Sipre.
40 Ammi te Pablu a pinili na i Silas ta kahulun na, a nepakimallak na kid
na mangurug kiden kapye da nagtugut. 41 A sinaned da ya pagaammungan
na mangurug kiden ta lugar na Siriya ikid na Silisya, a pinasikan da ya
pangurug da.

16

Ya Pangihulun Ni Pablu Te Timotyo

1 A tekiden ha nagtugut a nagdulot kid ta ili na Derbe ikid na Listra. A ya
ili na Listra ya nakasimmun da hapa ta takday mangurug nga nagngagan
ta Timotyo. Hudyo ya hina na en nga mangurug hapa, ammi Hentil ya
dama na. 2 A mappya kan na tolay i Timotyo, te yen ya binida na mangurug
kiden taga ili na Listra ikid na Ikoniya. 3 A ikayat ni Pablu ta intu ya takday
kahulun da, ammi dana binanggit na, petta awan sangaw ta pangikatupagan
na Hudyo kiden tentu, te amu da ta Hentil ya dama na en. 4 A sangaw

* **15:31** Netulfu ya bersikulo 30 ta 23 ta utun petta matarus ya bida.

nagtugut kid ha, sa ikid nig Pablu ikid ni Silas, ikid ni Timotyo, a sinaned da ya mangurug kiden ta kadwan kiden ili, a nepadamag da hapa tekid ya uray na turin kiden ikid na kalalaklakayan ta ili na Herusalem. 5 A gafu ta kumanen a nagsikan ya pangurug na tagtakday iglesya, a itta la itta ya medagga tekid ta kinanghahaw.

Ya Panggamma Na Namaratu Teg Pablu

6 A tekiden ha nagtugut a e kid mina mangipadangag ta lugar na Asya, ammi awena netuluk na Kahalwa na Namaratu, a yen ta nagpaamyanan kid ta lugar na Parigya ikid na Galasya. 7 A tekiden nakadatang ta lalassangan na lugar na Misya a magdulot kid mina ta lugar na Bitinya, ammi awena kid ha pinagdulot na Kahalwa ni Hesus. 8 A gafu ta kumanen a tinaliban da ya lugar na Misya, te magpalalammadan kid na, a nagdulot kid na ta ili na Troas ta pingit na bebay.

Ya Nagmatakar Te Pablu

9 A ta hiklam itta ya nagmatakar te Pablu, te imatubang kan tentu ya lalaki nga taga Masadonya nga nakimemallak tentu.

"E kam haen ta isin Masadonya, te uffunan da kami," kunna kan na lalaki en.

10 A yen mantu ya nakkamun da ta doban na kid na Namaratu ta iten Masadonya, petta ipadangag da ya uhohug na ta tolay kiden ten. A nagganwat kamin mantu, te iyak, Lukas, ya nehulun da hapa. 11 A ta nepakaapag min ta pagluganan mi a nagtugut kamin ta ili na Troas, a dimmayum kamin ta fugu na Samotrasya, te nagbapor kami, a sangaw ta lalakwat a nagdulot kami ta ili na Neapolis. 12 A tekami en nagdisaag ta baporen a tinugut min abat ta ili na Pilipos nga mayor na ili ta lugar na Masadonya. Ammi ya taga Roma kiden ya magturay ta isin na ili. A yen hapa ya nagyanan mi abat ta addu na araw.

Ya Pangipadangag Nig Pablu Ta Ili Na Filipos

13 A ta Sabadu a limattog kami ta ili, a imange kami ta pingit na karayan, te emmi apagan ya lugar na akimallakan na kagitta mi kiden Hudyo, a neddatangan mi ya kadwan kiden bābāy nga maggagimung, a nakipagtuttud kami hapa nga nakibibidan tekid. 14 A ya takdayen babbay nga nagdangag ta bida mi a dana mangurug hapa ta Namaratu, ammi tentu en nakadangag ta damag ni Hesus nga binida ni Pablu a inukadan na Namaratu ya nonot na, a pazigut hapa ta ngagan ni Afu Hesus, a nesipat hapa ya ngamin kiden magyan tentu. Lidya ya ngagan na, a taga ili na Tiyatira, a maglaklaku hapa ta ga-gamit. 15 A tentun nabalin nazigut a pinagdulot na hapa ig Pablu ta bali na.

"Am ikwenta dak na ta takday mangurug te Afu Hesus a awemuy hud magdulot ta balik?" kunna tekami,

a immange kami hapa, te gafu ta itotoli na ibar tekami.

Ya Paggamma Ni Pablu Ta Seanitu

16 A ta takday na araw a immange kami ha ta akimallakanen, a itta ya balatang nga seanitu nga ange nangdafung tekami. A malalaki hapa manglavun gafu ta anitu na en. Ammi intu hapa ya daddoban na kadwan kiden tolay, a ikid ya magba-nang gafu ta aglavun na balatangen. 17 A dimmagdag la ya balatangen tekami abat ta addu na araw, a iayayag na kami ta tolay kiden.

"Ye-yan kid na tolay ya daddoban na Kata-nangan na Dyos, a ipadamag da ya mangikerutan tekamuy," kun na ayag na en.

18 A pake nahulat na i Pablu ta ayag na en, a nagbalittag na nga imatubang
ta balatangen, kapye na nehuya ya anitu na en.
"Iyak ya turin ni Hesus Kristu, a pagtugutan ta ka ta balatang ina,"
kunna.
A alistu nagtugut hapa ya anitu na en.

Ya Kabalud Nig Pablu Ikid Ni Silas

19 A ta pakaita na dafu na balatangen ta nagtugut na ya anitu na en
a nagporay kid na teg Pablu, te pinerdi dan ya pangalapan da ta pirak.
A ginafut da kid na, kapye da kid ginergerger ta agyan na munasipyo, a
nedarum da kid ta atubang na pinakadakal da kiden nga taga Roma.
20 "Hudyo yan kid, a mamadday kid na ta dulay ta agyan tamin, 21 te
takwan na ugali ya pakkwa da tekitam nga mekontra ta lintig tam te
Romano kitam haman, a awena mabalin ta dagdagan tam ya ugali da,"
kunda.
22 A kumabkabat hapa ya tolay kiden nga mangpaliwat tekid. A yen ta
pinispissil na pinakadakal da kiden ya barawasi nig Pablu ikid ni Silas,
kapye da kid papaluk ta kayu. 23 A tekid na nabalin nagpaluk tekid ta addu
na paluk a nebalud da kid, a ya nebar da ta maggwardya en ta agbaludan a
"Pake taronam ya duwa kidin, petta aweda makatammang," kunda.
24 A neange na kid mantu ta nagingumag na silid ta agbaludan, kapye na
dinamsit ya takki da kiden ta duwa na kayu.

Ya Pangurug Na Maggwardya

25 A ta hiklam a imaidda la ig Pablu ikid ni Silas nga makimalmallak ikid
na magkankansyon ta Namaratu, a dadangagan na kid hapa na sakā balud
da kiden. 26 Ammi ta tangngan na hiklam a ka-ma la itta ya masikan na
lunig, a pake nawalwag ya pundasyon na agbaludanen. A nahukatan hapa
la ya ngamin irwangan kiden, yaga naubadan hapa ya kawad na ngamin
kiden nabalud, kontodu kayu kiden nga nangdamsit ta takki da kiden. 27 A ta
nekahukal na naggwardya en a naita na ta nahukatan ya irwangan kiden, a
pahig na ta nakalattog na ya nabalud kiden. A yen ta sinikkut na ya kampilan
na en, te papasin na mina ya bari na, te mamatan sangaw ta atubang na dafu
na en. 28 Ammi ta nepakaita ni Pablu tentu a pake nagayag tentu.
"Awem la, te itta kami la ngamin sin," kunna.
29 A nagayag bit mantu ya maggwardya en ta paghilag na, a sangaw
nagbilag na simarok ta agyan na nabalud kiden. A gafu ta nagpapilpig na
ta talaw na teg Pablu ikid ni Silas a namalentud bit ta atubang da, kapye na
kid neuhet. 30 A ya uhohug na hapa tekid a
"Ibar muy haen, Ser, am anu mina ya tarabakun ku petta awek sangaw
mesipat ta pangpa-gang na Namaratu ewan," kunna.
31 "A mangurug kan te Afu Hesus, te intu ya makkamu mangikerutan
tekitam, a kumanen hapa tekamuy ngamin nga mamattama," kunda
tentu.
32 Ammi pake nepadangag da hapa ya uhohug na Namaratu tentu ikid na
ngamin kiden magyan tentu. 33 A sangaw inalap na hapa ig Pablu ikid ni
Silas ta agyan na danum ta tangngan na hiklam para la, a binaggawan na
ya bigad da kiden gafu ta paluk. A yen hapa ya nepagzigut da tentu ikid na
magyan kiden tentu gafu ta pangurug da. 34 A sangaw pinagdulot na hapa
ig Pablu ikid ni Silas ta bali na en, kapye na kid nepagafuy, a nagkakan kid
hapa. A matalak hapa ya maggwardya en ikid na kahulun na kiden gafu ta
mangurug kid na ta Namaratu.

Ya Pakauhet Nig Pablu Ta Agbaludan

35 A ta lalakwat a nangidob ya pinakadakal kiden ta polis da ta agyan na
agbaludanen, te petta ilattog da mina ig Pablu. 36 A sangaw enna nebar na
maggwardya en tekid.
"Pelattog na kam kan na pinakadakal mi kiden, a magtugut kanan
mantu, a Dyos ya makkamu tekamuy," kunna tekid.
37 Ammi ya uhohug ni Pablu tentu a
"Ay, awena mabalin ta kunna ten, te maski am Hudyo kami a kagitta
da kami haman nga mekamang ta gubyernu na taga Roma, a aweda
haman panunnutan damagan tekami am anu ya liwat mi, am awa ka-ma
la amāmatan da kami hud la ta paluk ta atubang na ngamin tolay, kapye
da kami pebalud. A ta ayanin a ikayat da ilemad ya pagpatugut da tekami.
Awan! Awemin mantu magtugut am bakkan ta pinakadakal mu kidina ya
ange mangilattog tekami," kunna.
38 A nagtoli mantu ya polis kiden ta pinakadakal da kiden, a nebar da ya
inuhohug ni Pablu tekid, a naburungan kid na hapa, te liwat da ta nepabalud
ya awanen ta liwat. 39 A yen ta umange kid na nakipakoma teg Pablu, a
sangaw nelattog da kid ta agbaludanen, kapye da kid pinatugut ta ili da.
40 A tekid na nagtugut ta agbaludan a nagsibal kid bit ta bali ni Lidya en, te
pagturadan da bit ya mangurug kiden, a sangaw nagtugut kid hapa.

17

Ya Pagpasyar Nig Pablu Ta Ili Na Tesalonika

1 A tekiden nagtugut a tinaliban da ya ili na Ampipolis ikid na Apolonya,
kapye da dimmatang ta ili na Tesalonika. A gafu ta itta hapa ten ya kapilya na
Hudyo kiden 2 a immange kid hapa makigimung, te yen hala ya gagangay da.
A nakiuhohuganan hapa i Pablu tekid ta tallu na Sabadu gafu ta surat kiden
ta Bibliya da. 3 A netuldu na hapa tekid ya surat kiden nga dana nangibar
ta iange na Mangikerutan, petta amu da ta dana nekari ya pasi na ikid na
katolay na.
"A ya Hesusen nga ipadangag ku tekamuy a intu hala ya Mangikerutan
nga nekari na Namaratu ewan tekitam," kunna tekid.
4 A mangurug hapa ya kadwan kiden Hudyo, ikid na Hentil nga dana
mangurug ta Namaratu, a medagga kid na teg Pablu ikid ni Silas, a itta hapa
ya addu na bābāy nga naba-nang.
5 Ammi ya Hudyo kiden nga awan mangurug ta nepadangag ni Pablu
a mangahugu kid na gafu ta mangurug kiden. A yen ta nangalap kid ta
kadwan kiden lālāki nga mangunung ta kanan da, kapye da sa mamadday
ta dulay, petta burburungan da ya tolay kiden ta ili. A sangaw simarok kid
hapa ta bali ni Hason nga pagyanan nig Pablu ikid ni Silas, petta gafutan
da kid mina, te idarum da kid mina ta atubang na tolay kiden. 6-7 Ammi
mappya te dana nagkahan kid nagtugut, a aweda kid mantu nadatangan.
A gafu ta kumanen a nekabkabat da ig Hason ginafut ikid na kadwan kiden
mangurug, a ginerger da kid ta atubang na konsihal da kiden ta ili.
"Ye-yan kid ya kahulun na duwa kiden nga manabtabang ta ngamin
kiden lugar, te pinagdulot na kid ni Hason ta bali na. A sa makaliwat
kid ta lintig na Ari en ta ili na Roma, te ipapilit da ya takwan na ari nga
magngagan te Hesus," kun na ayag da en.
8 A magburung na hapa ya tolay kiden ikid na konsihal da kiden tekiden
nakadangag ta itta ya mangipapilit ta takwan na ari. 9 A pinagmulta da
mantu ig Hason ikid na kahulun na kiden, kapye da kid pinagtugut.

Ya Iange Nig Pablu Ta Ili Na Beriya

10 A ta hiklam a dinob na mangurug kiden ig Pablu ikid ni Silas ta ili na
Beriya. A ta datang da ta iten Beriya a kuga immange kid ha ta kapilya
na Hudyo kiden. 11 Ammi mapmappya ya agnonotan na Hudyo kiden
taga Beriya ammi ta itta kiden ta Tesalonika, te nefulot ya talak da nga
magdangag ta inuhohug nig Pablu, a pake bilbigan da para ya Bibliya ta
kinanghahaw, te pasikkalan da am kurug ya inuhohug nig Pablu tekid. 12 A
gafu ta kumanen a mangurug hapa ya addu na Hudyo, ikid na addu hapa na
baba-nang na Hentil na lālāki pase bābāy.
13 Ammi intu dulay, te ya Hudyo kiden taga Tesalonika a nadamag da ta
itta ig Pablu ta iten Beriya nga mangipadangag ha ta uhohug na Namaratu,
a dinagdag da kid hapa. A sinansanat da hapa ya tolay kiden ten, petta
ikatupag da mina i Pablu. 14-15 A yen ta nebar na mangurug kiden tentu ta
alistu mina magtugut, a enda netulud na kadwan kiden addet ta ili na Atenas
ta pingit na bebay, ammi nasirak ig Silas ikid ni Timotyo ta ili na Beriya. A
ya uhohug ni Pablu ta nangitulud kiden tentu a

"Padagdagan muy sangaw ta mavit ig Silas ikid ni Timotyo," kunna
tekid,

kapye da nagtugut magtoli ta ili na Beriya.

Ya Bida Ni Pablu Ta Taga Atenas Kiden

16 A ta pagindag ni Pablu teg Silas ta ili na Atenas a pake matupag ya nonot
na gafu ta napannu ya ili da ta addu na sinang dyos. 17 A yen ta magpatotoli
ta agyan na pagkakampatan na tolay kiden ta kinanghahaw, te petta mak-
iuhohuganan tekid gafu ta sinang dyos da kiden ikid na Namaratu. Ammi
am Sabadu a immange ta kapilya na Hudyo kiden, te makiuhohuganan hapa
tekid ikid na Hentil kiden nga nedagga tekid. 18 A ya kadwan kiden mistro
ta eskwela ni Ipikuro ikid na eskwela ni Zeno a nesimmu da hapa i Pablu
nga makiuhohuganan ta itta kiden ta agyan na dapun da en. A ya uhohug
kadwan a

"Anu hud ya ikayat na uhohugan na magtuladin," kunda.

"A kuman na ipadangag na ya takwan na dyos," kunna hapa na kadwan,
te nadangag da ya pangipadangag na ta ngagan ni Hesus ikid na pangtolay
na Namaratu ta nagpasi kiden. 19 A enda mantu binaran, a neange da ta
bagetay na Areyopago, te yen ya agimbestigaran na konsihal da kiden ta
tolay. A ya nebar da tentu a

"Pake dangagan mi ta mappya am anu ya ituldum, te kuman na takwan,
20 te bakkan ta kuman na amu mi, a ikayat mi dangagan am anu ya ikayat
mu uhohugan," kunda tentu.
21 Te ya tolay kiden taga Atenas ikid na imme kiden magpasyar ten, a intu la
pakolangan da ya mangibida ikid na magdangag ta bagu na bida.
22 A gafu ta kumanen a nagtayuk i Pablu ta nagtātangnganan na konsihal
kiden. A ya binida na tekid a intu yan:

"Ikamuy taga Atenas, a ta kuman na mariknak tekamuy a pake pakolan-
gan muy ya ngamin na relisyon, te awemuy ikayat ta itta ya taliban
muy nga dyos. 23 Te teyaken nagpapasyar nga nagbuya ta ngamin kiden
pakimallakan muy a naitak hapa ya takday na pangiatangan muy, a ya
nesurat hapa tentu a

'Ye-yan ya Pangiatangan ta Dyos nga Awan Aamu', kunna.

"A ya Dyos nga awemuy amu a yen mantu na Dyos ya ipadangag ku
tekamuy. 24 Te Namaratu ewan haman ya Dyos nga namadday ta lutakin
kontodu ngamin na itta ta paglelehutin, a awena haman magyan ta bali
nga pinadday na tolay, te intu haman ya dafu na ngamin lutak pase
langit. 25 A masapul na hud ta itta ya mangatad tentu, bakawa intu haman

ya mangatad ta angat tam ikid na ngamin magserbi tekitam. 26 Te ya
napopolu en tolay nga pinadday na, a intu la tatakday ya nagafun na
ngamin tolay maski am anu ya katolay da, petta magyan kid ta utun na
lutakin. Ammi dana tinugnakan na ya lugar na pagyanan da ikid na
kabayag na araw da, 27 pettam kumanen a apagan da mina ya Namaratu,
talo am maapagan da, am manonot da. Ammi maski kunna ten awena
haman adayu ta tagtakday tekitam, te ya kuman na inuhohug na kadwan
kiden dadagkal muy a

28 'Intu ya makkamu ta angat tam, ikid na mangpahehit ikid na
mangpanonot tekitam, a ikitam tolay ya anak na kiden,' kunda haman.

29 "A gafu ta ikitam tolay ya ānāk na Namaratu ewan a awetam mina
igitta ya Namaratu ta balituk, ikid na pirak, ikid na batu nga pinadday
na malalaki na tolay. 30 Ta idi a pinagorayan na Namaratu ya awemuy
pakkamu tentu, ammi ta ayanin a ibar na ta magbabawi mina ya ngamin
tolay, 31 te dana tinugnakan nan ya araw na pagimbestigar na ta ngamin
tolay. A pinatudunan nan hapa ya matunung na lalaki nga magimbestigar
tekid. A pake nepasikkal nan hapa ya pinatudunan na en, te tinolay nan
ta pasi na en. A yen la ya abat na mabidak," kun ni Pablu tekid.

32 A ta pakadangag da ta itta ya tinolay na Namaratu ta pasi na a
nekakātawa na kadwan, ammi nakanonot ya kadwan, te

"Dangagan mi ha sangaw ta mittan am anu ya ikayat mu uhohugan ta
matolay ya nasi," kunda.

33-34 A ta nekabalin na kumanen a nagtugutan na kid ni Pablu, a nehulun
bit hapa ya kadwan tentu, a mangurug kid hapa te Hesus. I konsihal
Dyonisyo ya takday, a ya takday para ya babbayen nga nagngagan ta
Damaris, a mehulun hapa ya kadwan tekid.

18

Ya Pagyan Nig Pablu Ta Ili Na Korinto

1 A ta nepagtugut ni Pablu ta ili na Atenas a nagdulot ta ili na Korinto,
2 a yen hapa ya nakasimmun na te Akila nga takday na Hudyo nga neanak
ta lugar na Pontu. Ammi bagu nagafu kid hapa na atawa na en Persila ta
lugar na Itali, te pinatugut na kid ni Ari en Klawdyo kontodu ngamin kiden
Hudyo nga nagyan ta ili na Roma, a ikid ya napnapolu dimmatang ta ili na
Korinto ammi te Pablu. 3 A sangaw immange hapa i Pablu magpasyar ta bali
da, a nakipagyan tekid nakipagtarabaku, te naggagitta kid nga mamadday
ta tolda. 4 A kada Sabadu a makigimung hapa i Pablu ta kapilya na Hudyo
kiden, a nakiuhohuganan tekid pase Giregu kiden, talo am mangurug kid
hapa te Hesus.

5 A sangaw ta datang nig Silas ikid ni Timotyo, te nagafu kid ten
Masadonya, a nagimmang bit i Pablu nga magtarabaku ta tolda, te intu
la kwan na ya mangipadangag ta uhohug na Namaratu ta Hudyo kiden, a
pake nepasikkal na i Hesus ta intu ya Mangikerutanen nga dana nekari na
Namaratu tekid. 6 Ammi gafu ta masoysoy kid ikid na mamadakat kid tentu
a nagtalekudan na kid hapa. Te ya nebar na tekid a

"Ikamuy mantu la ya makkamu ta liwat muy. Am aweyan muy ya
iatad na Namaratu tekamuy a anu para ya liwat ku. Eyak na mantu
mangipadangag ta Hentil kiden," kunna tekid.

7 A nagtugutan na kid, a immalit ta bali ni Tikyo Husto ta hebing na kapilya
da en, te Hentil i Tikyo, a mangurug hapa ta Namaratu. 8 Ammi i Krispu
nga presidente na kapilya en a dimmagdag hapa te Pablu, te sa ikid nga

mamattama ya mangurug te Hesus gafu ta nepadangag ni Pablu tekid. A
addu hapa ya mangurug nga Hentil kiden taga Korinto, a sa nazigut kid hapa.
9 A sangaw ta takday na hiklam a nagmatakar kan i Afu Hesus te Pablu, a
ya nebar na tentu a
"Awem magtalaw, Pablu, te idulot mu la ya mangipadangag ta isin, 10 te
itta yak hala teko, a awan sangaw ta mangsi-ged teko, te addu para ya
mangurug teyak ta isin na ili," kunna kan tentu.
11 A nagyan mantu i Pablu ta ili na Korinto abat ta tādarun a annam na hulan
nga mangituldu ta uhohug na Namaratu.
12 A ta pagyan para la nig Pablu ta ili na Korinto a naggubernador hapa i
Galiyo ta ngamin lugar na Akaya, a ya arawin yen hapa ya nepagdadagga na
Hudyo kiden nga manggafut te Pablu, a nee da ta atubang na gubernador en,
petta idarum da.
13 "Ye-yan ya mangayayyaw ta tolay kiden, petta dagdagan da mina ya
takwan na pangurug nga mehangat ta lintig tam," kunda.
14 A tanagay maguhohug hapa i Pablu, ammi napnapolu ya gubernadoren
nga tumabbag tekid.
"Am angarigan ta itta mina ya tinarabaku na nga pake dulay a attaman
ku la ya magdangag tekamuy. 15 Ammi gafu ta intu la pagtatāpilan muy
ya uhohug ikid na ngagan na tolay ikid na lintig na Hudyo a mappya ta
ikamuy hapa la ya makkamu, awan ta amuk ta problema muyina," kunna.
16 A pinatugut na kid. 17 Ammi ka-ma la enna ginafut na Hentil kiden i
Sostinu nga bagu en presidente na kapilya na Hudyo kiden, a pinalpaluk da
ta atubang na gubernadoren, a binaybay-an na kid hapa na gubernadoren.

Ya Pagtoli Nig Pablu Ta Ili Na Antiyoka

18 A ta kabalinan na kumanen a nagyan bit i Pablu ta ili na Korinto abat ta
medyo mabayag. A gafu ta mabayag mantu ten a "**Eyak na ha, a makkamu
kanan,**" kunna ta mangurug kiden, kapye na nagtugut, sa ikid nig Akila ikid
ni Persila.
A nabayag na hapa ya awena nepagposip ni Pablu gafu ta itta ya nekari
na ta Namaratu, ammi tekiden nakadatang ta ili na Senkareya a yen ya
nagposipan na ta huk na en, te nabalin na ya nekari na en. A sangaw
naglugan kid ta bapor nga ange ta lugar na Siriya. 19 A gafu ta nagsibal hapa
ya baporen ta ili na Efeso a dimmagut bit i Pablu, petta ange makigimung
ta kapilya na Hudyo kiden, a nakiuhohuganan hapa tekid. A ya uhohug da
hapa tentu a
20 "Mappya am mabayag ka mina tekami," kunda hapa tentu, ammi
"Awek la bit, 21 te am ituluk na Namaratu ewan a magtoli yak hala
sangaw," kunna tekid kapye na nagtugut.
Ammi ig Akila ikid ni Persila a nasirak kid ta ili na Efeso, a nagbapor ha i
Pablu addet ta lugar na Siriya.
22 A ta datang na baporen ta ili na Sesariya a yen hapa ya nagdisaagan
ni Pablu, a nagtugut na addet ta ili na Herusalem, te ange bit magpasyar
ta mangurug kiden ten, kapye na magdulot ta ili na Antiyoka, te yen ya
nagganwatan na en ta idi. 23 A medyo mabayag hapa ten, kapye na ha
nagtugut, te magtoli ta mangurug kiden ta ngamin inange da en ni Silas ta
lugar na Galasya ikid na Parigya, petta pagsikanan na ya pangurug da.

Ya Tarabaku Ni Apolo

24-26 A ta ketta para la ni Pablu ta iten Galasya a itta ya takday Hudyo
nga immange nagpasyar ta ili na Efeso. Apolos ya ngagan na, a taga ili na
Alehandra ta lugar na Egipto. A tentu en immange makigimung ta kapilya na

Hudyo kiden a pake naturad hapa magbida tekid, te malalaki maguhohug, yaga awena metawag ta surat kiden ta Bibliya. A pake pinasikkal na ya maguhohug, a awan kad ta pagkilluyan na ituldu na ta damag ni Hesus, te kustu ngamin ya bidan na, te pake naadal na ta mappya ya ngamin netuldu tentu gafu te Afu Hesus. Intu la pagkurangan na ya kazigut na en, te maski dana nesipat ta pangzigut ni mina Hwan a awena para la nakompleto na kazigut na. A ta nepakadangag nig Persila ikid ni Akila tentu ta kapilya en a nebar da tentu ta

"Magdulot ka hala ta bali mi, te magbida kitam," kunda tentu,
a pake netuldu da ya awena en para amu nga dalan na Namaratu.

27 A ta nekabalin da magbida a ikayat ni Apolos magtugut.

"Mappya ta eyak para ta iten Akaya ta dammang na bebay, petta mangituldu yak hapa ten," kunna.

A inuffunan da hapa na mangurug kiden, te nagsurat kid ta kahulun da kiden mangurug ta dammang, petta pagdulotan da hapa. A ta datang ni Apolos ta dammang ta ili na Korinto a dakal hapa ya panguffun na ta mangurug kiden ten gafu ta pakapangwa na Namaratu, 28 te masikan makidibati ta Hudyo kiden ta lugar na pagaammungan da, a inabak na kid ta uhohug na Namaratu, te pake nepasikkal na i Hesus ta intu ya Mangikerutan nga nekari na Namaratu tekid.

19

Ya Pagtoli Ni Pablu Ta Ili Na Efeso

1 A ta ketta ni Apolos ta ili na Korinto a nagtugut hapa i Pablu ta iten Parigya, a inange na ya bagbagetay kiden addet ta nakadatang ta ili na Efeso, a yen hapa ya nakasimmun na ta kadwan kiden mangurug. 2 A tentu en nakiuhohugan tekid a pinohutan na ta

"Anu, awemuy hud napasinapān ta Kahalwa na Namaratu ta nepangurug muy?" kunna tekid.

"Awan ay, te awemin para la nadangag am ittan ya Kahalwa na Namaratu," kunda hapa.

3 "A anu mantu ya kinurug muy petta nagzigut kam?" kunna.

"A intu kinurug mi ya pangzigut ni mina Hwan ta danum," kunda.

4 A ya uhohug para ni Pablu tekid a

"Zinigut ni Hwan ya tolay kiden gafu ta pagbabawi da ta liwat da kiden, ammi ya nebar na kan para tekid a mappya ta ikatalak da ya ange sangaw ta gafan na nga mangpasinap tekid ta Kahalwa na Namaratu, a i Hesusen mantu yen," kunna.

5 A gafu ta uhohug ni Pablu tekid a pazigut kid hapa ta ngagan ni Afu Hesus. 6 A ta nepangisagpaw ni Pablu ta kamat na ta ulu da a mapasinapān kid hapa ta Kahalwa na Namaratu, a magsitang kid na ta magdaduma na aguhohug, otturu neuhohug da hapa ya pepadangag na Namaratu tekid. 7 Itta mafulu duwa kid ngamin.

8 A ta kabalinan na kumanen a nagyan i Pablu ta ili na Efeso abat ta tallu hulan, ammi kada Sabadu a immange ta kapilya na Hudyo kiden, a naturad hapa maguhohug tekid, te awena mamat mangituldu am awa pake nepasikkal na ya pangikerutan na Namaratu tekid. 9 Ammi pake masoysoy ya kadwan, te aweda kurugan ya ituldu na, am awa pinadpadulay da hud la ta atubang na magdangag kiden. A yen ta nagtugutan na kid ni Pablu, a netugut na hapa ya mangurug kiden, a immalit kid ta eskwela ni Tirano. 10 A nangituldu i Pablu ta eskwela na en ta kinanghahaw abat ta dwadarun,

a nesaned hapa ya uhohug na Namaratu ta ngamin kiden lugar na Hudyo pase Hentil ta paglelehut na Asya.

Ya Pangtalama Na Seanitu Ta Anāk Ni Iskeba

11 A itta para la ya pake masmasikan na nehuga na Namaratu gafu ta bari
ni Pablu. 12 Te am itta ya magtakit a ange mangalap ya kahulun na en ta
sangngat ni Pablu, ono arikavwat na, a am mesagpaw ya inalap na en ta bari
na magtakiten a magmappya hapa. A maski am seanitu a patugutan na hapa
ya anitu na en. 13 A itta hapa ya kadwan kiden Hudyo nga makapatugut kan
ta anitu, a nepangparuba da hapa ya ngagan ni Hesus ta seanitu kiden, te
pasyaran da ya seanitu kiden petta patugutan da ya anitu da.
"Patugutan mi ka ta ngagan ni Hesusen nga ipadangag ni Pablu," kunda
ta anitu da.
14 A ya pitu kiden ānāk ni Iskeba nga mayor na padi kiden a ikid hapa ya
nangiparuba ta ngagan ni Hesus ta takdayen seanitu. 15 Ammi ya tabbag na
anitu na en tekid a
"Amuk i Hesus ikid ni Pablu, ammi inya kam hud petta kurugan ta kam,"
kunna,
16 otturu dinukmaran na kid na lalaki en gafu ta poray na anitu na en, a pake
binigbigadan na kid ngamin abat ta napispissil ya ngamin barawasi da, a
nauh-uhagan kid nga nagbabilag. 17 A alistu nesaned hapa ya damag na pitu
kiden ta ngamin kiden limugar ta ili na Efeso, a pake nahigalan ya ngamin
Hudyo pase Hentil gafu ta ngagan ni Afu Hesus.
"Kakurugan ta pake masikan hapa ya ngagan ni Hesus," kunda.

Ya Pangiapang Na Mangurug Kiden Ta Agmadyik Da

18 A gafu ta damag na kasikan na ngagan ni Hesus a umange ya addu na
mangurug ta agyan na aggagimungan da en, a nebosag da ta pagtalekudan
dan ya dana tarabaku da ta atubang na ngamin tolay, te managa-na kid,
ammi nelemad da ta idi. 19 A ya kadwan kiden nga nagtalekud ta panaga-na
da a nedatang da hapa ya lebru da kiden, petta sa mauknud kid ta atubang
na ngamin tolay, kapye da kid neapang. Ammi dana nekwenta da am piga
ya nepagpaga da ta ngamin kiden lebru da, a kustu limafulu ribu na pesuk.
20 A gafu ta kumanen a pake nesaned para ya uhohug na Namaratu addet ta
addu na lugar, a awan ta nakatubang ta pakapangwa na uhohug na en.
21 A ta kabalinan na kumanen a nakanonot i Pablu nga ange magpasyar ta
dammang na bebay ta lugar na Masadonya ikid na Akaya, kapye na sangaw
magtoli ta ili na Herusalem.
"A sangaw am mabalinak na ten Herusalem a mappya ta e yak hapa ta
ili na Roma ta lugar na Itali," kunna.
22 A dana pinapolu na mantu ya kauffunan na kiden nga Timotyo ikid ni
Erasto ta iten Masadonya, ammi tentu a pa magyan bit ta ili na Efeso.

Ya Manabtabang Ta Ili Na Efeso

23 A ta ketta para la ni Pablu ta ili na Efeso a itta hapa ya masikan na
manabtabang ta tolay kiden gafu ta dalan ni Hesus nga ipadangag ni Pablu
tekid. 24 Te ya takday tolay nga magngagan te Dimitriyu a dana nakitulag ta
tarabakun na kadwan kiden pandayān, te ikid ya mamadday ta sinang ba-
bali na dyos da en Artemis, a addu hapa ya nelaku da ta pinadday da kiden.
Ammi gafu ta ipadangag ni Pablu a umassang na ya gumatang ta pinadday
da. 25 A yen ta pinagmamiting ni Dimitriyu ya pagalluyan na kiden ikid na
kadwan kiden pandayān. A ya uhohug na tekid a

"Amu muy, kahkahulun, ta awan ta takwan na pangalapan tam ta
magserbi tekitam am bakkan ta tarabaku tamin, 26 ammi maita muy
haman, ikid na madangag muy ta addu ya naagagay ni Pablu ta kagitta
tam kidin ta isin Efeso pase ngamin lugar na Asya, a pagtalekudan dan
ya paddayan tam kidin, te ibar na haman ta bakkan ta dyos ya pinadday
na tolay. 27 A kadulayan na sangaw, te awan sangaw ta kapkappyan na
pagapagan tamin. Ammi bakkan la ta yen, te awan sangaw ta kapkappyan
na simbaan na dyos tam Artemis, a awan na sangaw ta kwenta na paki-
mallakan na ngamin tolay ta lugar na Asya ikid na ngamin paglelehutin,"
kunna tekid.
28 A ta pakadangag da ta uhohug ni Dimitriyu a pake magporay kid na, a
sa naggihawa kid.
"Malalaki ya Artemis, malalaki ya dyos na taga Efeso kiden," kun na
gihawa da, a tinotoli da la.
29 A gafu ta kumanen a sa napopoyung na ya ngamin tolay ta ili, a nag-
gagindan kid na nagbabilag nga immange ta agyan na agbuyan da en, a
sakā ginerger da hapa ig Gayus ikid ni Aristarku nga taga Masadonya, te
kahulun kid ni Pablu. 30 A ange mina i Pablu ta nagtātangnganan na tolay
kiden petta maguhohug tekid, ammi ginamman na kahulun na kiden. 31 A
maski ya kadwan kiden pinakadakal na taga Efeso kiden nga kofun ni Pablu
a nangidob kid hapa ta maggamma hapa tentu.
"Awem la makipaita ta tolay kidina, te dulay," kunna tentu.
32 A nagdaduma hapa ya gihawa na tolay kiden, te pake napopoyung kid
na, a nagalalimanga hapa ya kadwan tekid, te aweda amu am anu ya kauk-
uknud da. 33 Pahig na kadwan ta intu nakaliwat i Alehandru, te intu ya netu-
bang na Hudyo kiden ta atubang na tolay kiden. 34 Ammi tentu en nagsenyas
petta magbida tekid a nabilbig da ta Hudyo, a naggihawa kid ha.
"Malalaki ya Artemis, malalaki ya dyos na taga Efeso kiden," kunda,
a tinotoli da la negihawa abat ta dwaoras.
35 A ta nepagpakamag na takdayen pinakadakal da tekid a pake nehuya
na kid.
"Ikamuy taga Efeso, anu hud ya serbi na kasitang muy? Itta hud sin ya
awan makkamu ta ikitam taga Efeso ya manaron ta simbaan ni Artemis,
ikid na sinang bari na en batu nga nagafu ta langit? 36 A gafu ta awena
mabalin ta melemad yan a mappya mantu ta magimmang kanan. 37 A
awemuy hahama, te awan haman ta liwat na tolay kidina nga ginerger
muy ta isin. Awan haman ta inuhohug da ta dulay ta dyos tam, a awan ta
tinakkaw da ta simbaan na en. 38 A am itta mina ya idarum nig Dimitriyu
ikid na kahulun na kiden a itta haman ya munasipyo tam ikid na kwes
tam. Yen kid mina ya eyan da pangidaruman. 39 Ammi am itta ya takwan
na problema muy a mappya ta nonotan da hala sangaw am araw na
pagaammung na imili, 40 te mabalin ta sa ikitam sangaw ya medarum gafu
ta panabtabang tam ta arawin, te awan haman ta razon tam ta iningwa
tamin," kunna tekid.
41 A ta nekabalin na naguhohug ta isin a pinatugut na ya tolay kiden.

20

Ya Pagpasyar Nig Pablu Ta Masadonya

1 A ta nepagimmang na panabtabang na tolay kiden a pinagaammung ni
Pablu ya mangurug kiden, petta pagturadan na kid. A sangaw nagpakamu
tekid, kapye na nagtugut. 2 A pinasyar na ya ngamin kiden lugar na

mangurug ta lugar na Masadonya, a pinasikan na ya pangurug da ta addu na uhohug, kapye na nagdulot ta abagatan ta lugar na Giresya. 3 A nagyan hapa ten abat ta tallu hulan. A sangaw ikayat na magtoli ta lugar na Siriya, ammi tentu en nagganwat nga maglugan ta bapor a nadangag na ta anānigan na Hudyo kiden, a awenan mantu nagtakay ta baporen, te nagtugut na ta dalan nga ange ta Masadonya. 4 Nehulun hapa tentu i Sopatro nga anak ni Piro nga taga Beriya, a ig Aristarku ikid ni Segundo nga taga Tesalonika, a i Gayus nga taga Derbe, ikid ni Timotyo, a ig Tikiku ikid ni Tropimo nga taga Asya.

5 A ta datang da ta ili na Pilipos ta lugar Masadonya a imunnan ya kahulun na kiden nga dimmakit ta bebay addet ta ili na Troas, te indagan da ta iten. 6 A iyak Lukas a nesibal nak hapa ni Pablu ta ili na Pilipos, ammi dana nginilin mi bit ya pyesta na Hudyo kiden am mangan kid ta pan nga awan bumlad, kapye mi nagtugut nga naglugan ta bapor. A ta mekalima en araw a yen ya datang mi ta ili na Troas ta agyan na magaindag kiden tekami. A pa nagyan kami hapa ten abat ta pitu araw.

Ya Pangituldu Ni Pablu Ta Ili Na Troas

7 A ta furab na Liggu a sa nagaammung kami, te yen ya pangan mi ta panen nga panadamdaman mi te Afu Hesus. Ammi napolu nagbida i Pablu tekami, te ikayat na magtugut ta lalakwat. Ammi awena haman nagimmang naguhohug abat ta tangngan na hiklam. 8 Dana napagatangan ya addu na hilag ta nagyanan mi en ta nagingutunen silid. 9 A ya takday na babagu nga magngagan ta Yutiku, a imatuttud hapa ta tawa en, a natangluk ta sikan na sidug na ta kabayag na pagbida ni Pablu, a nahunnak na ta lutak addet ta mekatallu en daklat. Enda inakkat a nasin. 10 Alistu dimmagut hapa i Pablu, a nagtumagan na ya babagu en inahakupan, a

"Awemuy la magburung te matolay hala," kunna.

11 A tekamin ha gimon ta nagyanan mi en ta utun a nagkakan kamin, a nagbabida kid ha ni Pablu abat ta magkākārawan, a sangaw nagtugutan na kid. 12 A pake matalak kid hapa ta pangidatang da ta babagu en ta bali na, te natolay hala.

13 A ta kabalin min ten a immunnan kami ha ammi te Pablu, te nagbapor kami nga dumayum ta ili na Asos, ammi te Pablu a nagtugut ta dalan, te dana nanonot na ta makilugan hapa sangaw ta iten Asos. 14 A ta pakadafung mi en ten a nelugan mi hapa, a sa nagbapor kami ngamin abat ta ili na Mitilena. 15 A tekami en ha nagbapor ta lalakwat a tinaliban mi ya fugu na Kiyos. A ta tālakwatan a nagsibal kami bit ta fugu na Samos, kapye mi nagdulot ta ili na Miletu ta mekatallu en na araw. 16 Awemi nagsibal ta ili na Efeso, te awena ikayat ni Pablu ta mabayag kami ta lugar na Asya, te imaggut dumatang ta ili na Herusalem, petta dana ittan mina ten ta kaarawan na Pentikostes.

Ya Tabarang Ni Pablu Ta Kalalaklakayan Kiden Taga Efeso

17 A ta datang mi ta ili na Miletu a nangidob i Pablu ta ili na Efeso petta maayagan ya kalalaklakayan na iglesya. 18 A tekiden dimmatang te Pablu a nagbida hapa tekid.

"Dana amu muy ya gagangay ku tekamuy, kahkahulun, addet ta napolu en araw na datang ku ta lugar na Asya. 19 Te awek haman nagparayag tekamuy, te immalinnakak hud la nga nagtarabaku ta kuman na daddoban ni Afu Hesus. A addu hapa ya naattaman ku nga damdam ku ikid na pagzigātān ku gafu ta pangigakkad na Hudyo kiden teyak.

20 “A amu muy hapa ta awan pulus ta nelemad ku ta makauffun
tekamuy, te netuldu ta kam ta kapilya muy pase babali muy kiden, a sa
nepadangag ku ya ngamin kappyanan muy. 21 A tinabarangan ku para ya
ngamin tolay nga Hudyo pase Hentil ta magbabawi kid mina ta pagliwat
da ta Namaratu, te mangurug kid na mina te Dafu tamewan Hesus Kristu.
22 “A ta ayanin hapa a eyak ha ta ili na Herusalem, te imaggutak, te
kuman na itu-bang nak na Kahalwa na Namaratu. A awek hapa amu am
anu sangaw ya makkwa teyak ta iten, 23 ammi teyaken sage nagsibal ta
kadwan kiden lugar a itta ya iparikna na Kahalwa na en ta madatangan
ku sangaw ya mangbalud teyak ta iten Herusalem, a pagzigātan nak kan
na Hudyo kiden. 24 Ammi maski am papasin dak a awek haman kengan
ya angat ku, te awan haman ta kappyanan na angat ku am awek ibalin ya
ngamin patarabaku ni Afu Hesus teyak. Te yen haman ya nangidoban na
teyak petta ipadangag ku ya damag na allak na Namaratu tekitam tolay.
25 “A ikamuy ngamin nga nangipadangagan ku ta pangikerutan na
Namaratu a amuk na ta awedak sangaw maita. 26 A yen ta pake ibar
kun tekamuy ta am awemuy mangurug a awan ta liwat ku tekamuy, 27 te
awan ta tinaliban ku ta pangipadangag ku ta ngamin uray na Namaratu
tekamuy. 28 A makkamu kam mantu nga magtaron ta bari muy ikid
na ngamin kiden mangurug, te ikamuy haman ya netun na Kahalwa na
Namaratu nga manaron ikid na mangituldu tekid, te tolay kid ni Afu Hesus
nga sinaka na ta daga na en.
29 “A kumanen hapa a amuk ta itta sangaw ya matulad na mangituldu
nga timulyat teyak, a pagkakattwayan da sangaw ya mangurug kiden. 30 A
bakkan la ta yen, te magparayag hapa sangaw ya kadwan kahulun muy,
a pagkilluyan da sangaw ya kakurugan nga netulduk tekamuy talo am
itta hapa ya mapadagdag da. 31 A mappya mantu ta dana nonotan muy,
petta awemuy sangaw maayayyaw, te intu nonotan muy ta netangtangit
ku para ya nepangtabarang ku tekamuy ta araw pase hiklam abat ta tallu
darun.
32-34 “A amu muy hapa ta awan ta inadang ku ta pirak muy ono ga-gamit
muy, te iyak hapa la ya nakkamu nagapag ta ngamin magserbi tekami ikid
na kahulun ku kiden, 35 petta iyak mina ya parigan muy. Te mappya ta
magtarabaku kitam, petta itta hapa sangaw ya iuffun tam ta awan kiden
makaapag ta magserbi tekid. Te nonotan tam mina ya uhohug ni Afu
Hesus,
‘**Magasgasat sangaw ya mangatad ammi ta maguknud,**’ kunna.
“A ta ayanin a Namaratu ewan ya ikatalak ku nga makkamu tekamuy,
a ya uhohug na allak na en tekitam ya mangpasikan ta pangurug muy, te
yen ya mangibar ta itta ya iatad na tekamuy, petta mesipat kam ta ngamin
kiden tolay na Namaratu. A yen la ya addet na mabidak tekamuy,” kunna.
36 A tentu en nabalin naguhohug ta isin a sa namalentud kid, a nakimallak
kid na. 37 A nagtatangit kid hapa nga imahakup ikid na nangammu tentu,
38 te madamdam kid na gafu ta uhohug na en tekid ta aweda sangaw maita.
A sangaw enda netulud ta pagluganan na en bapor.

21

Ya Ange Nig Pablu Ta Ili Na Herusalem

1 A tekami en naggagungay a nagbapor kamin ha ni Pablu abat ta ili na
Koos. A ta kalakwatan na a nagdulot kami ta ili na Rodas. A tekami en
nagtugut ten a dumatang kami ta ili na Patara. 2 A yen hapa ya nakaapagan

mi ta takwan na bapor nga ange ta lugar na Funisya, a naglugan kami ha.
3 A tekami en nakaabikan ta fugu na Sipre a tinaliban mi ta abagatan na, a
nagdulot kamin ta ili na Tiro ta lugar na Siriya, a yen ya nagdisaagan mi, te
yen hapa ya pangidisaagan da ta karga na baporen. 4 A tekami en nagdisaag
a emmin hapa inapag ya agyan na mangurug kiden, a pa nakipagyan kami
tekid abat ta tāliggwan. A ta pagyan mi en tekid a nakikekallak kid hapa te
Pablu gafu ta Kahalwa na Namaratu ta awena mina ange ta ili na Herusalem.
5 Ammi tekami en nabalin nagpasyar tekid a nagganwat kami hala nga
magtugut, te magdulot kami hala ta eyan mi. A gafu ta kumanen a enda
kami hapa netulud abat ta lawan na ili, a nehulun hapa ya atawa da ikid
na ānāk da kiden. A sangaw namalentud kami ngamin ta zigzig na bebayen,
a nakimallak kami. 6 A ta kabalin mi en a nagimpakpakamu kami, kapye mi
naglugan ta baporen, a nagtoli hapa ya kadwan kiden ta bali da.
7 A tekami en nakadatang ta ili na Tolemayda a nagdisaag kami ha. A
tekami en nagimpakpakamu ta mangurug kiden ten a nagammak kami
hapa ta bali da ta tāhiklaman.
8 A ta lalakwat a nagtugut kami ha, ammi tinugut mi abat ta ili na Sesariya,
a nagdulot kami ta bali ni Felipe. I Felipe ya takday na pitu kiden nga pinili
da ta idi nga nangisaned ta rasyon na nabalu kiden, ikid na mangipadangag
ta damag ni Hesus. 9 A itta hapa ya appat na ānāk na nga babbalatang, a
aglavun kid hapa nga mangiuhohug ta ibar na Namaratu.

Ya Manglavun Ta Kedarum Ni Pablu

10 A ta pagyan mi para la ta bali ni Felipe a umange hapa ya takday aglavun
na Namaratu nga magngagan te Agabus nga taga Hudeya. 11 A enna bit inazi
ya hakkat ni Pablu, kapye na bit ginalutan ya kamat na kiden ikid na takki
na kiden. A ya nebar na tekami a

> “Dangagan muy ya ibar na Kahalwa na Namaratu,” kunna, “te kumanin
> kan sangaw ya kwan na Hudyo kiden taga Herusalem ta makākwa ta
> hakkatin yan, kapye da idarum ta Hentil kiden taga Roma,” kunna.

12 A ta pakadangag mi ta uhohug na en a sa nakikekallak kami te Pablu ta
awena mina ange ten Herusalem. 13 Ammi ya uhohug na en tekami a

> “Awedak tangitān, pettam awek hapa madamdam, te dana naka-
> paranak na am uray na Namaratu ta mabaludak, ono maski am papasin
> dak para gafu ta pangurug ku te Afu Hesus,” kunna.

14 A gafu ta awena kami dangagan a nagimmang kami hapa, a

> “Namaratu ewan mantu la ya makāuray,” kummi.

15 A ta nepagpasa na pigpiga araw a neganwat mi ya ngamin masapul
mi kiden, a nagdulot kamin ta ili na Herusalem. 16 Ammi nehulun hapa ya
kadwan kiden mangurug taga Sesariya, te enda kami netulud ta pagdulotan
mi nga bali, bali ni Mason. Intu hapa ya takday na popolu kiden mangurug
nga taga Sipre ta idi.

Ya Tabarang Ni Santiago Te Pablu

17 A tekami en nakadatang ta ili na Herusalem a matalak hapa ya mangu-
rug kiden nga mangpadulot tekami. 18 A ta lalakwat a emmi itan ig Santiago
ikid na kadwan kiden kalalaklakayan na mangurug kiden. 19 “**Umanu kam
la,**” kun ni Pablu tekid. A sangaw binida na hapa tekid ya ngamin nepaita
na Namaratu ta nepangipadangag na ta uhohug na ta agyan na Hentil kiden.
20 A tentu nabalin nagbida tekid a dinayawan da hapa ya Namaratu. Ammi
ya nebar da hapa te Pablu a

> “Amum kabagis, ta rinibribu ya kagittam kiden Hudyo nga mangurug
> te Afu Hesus, ammi pake ipapilit da hapa ta awetam mina pagtalekudan

ya lintig ni Moses. 21 Ammi intu dulay, te itta kan ya nadamag da teko ta
takwan ya netuldum ta Hudyo kiden ten ta lugar na Hentil kiden. Te nebar
mu kan ta pagtalekudan da mina ya lintig ni Moses, te nehangat mu kan
ya dana gagangay da ikid na pagbanggit da ta ānāk da kiden nga lālāki.
22 "A anu mantu ya mappya? Te am madangag da sangaw ta itta kan
sin, a magporay kid na sangaw. 23 Ibar mi mantu ya kwam petta mappya,
te maski itta sin ya appat na lālāki nga mayat mangidulot ta nekari da ta
Namaratu. 24 A mappya sina ta mehulun ka sangaw tekid ta simbaanen,
ammi iko hapa sangaw ya makkamu ta ngamin magastu da ta simbaanen,
pettam kumanen mausipan hapa sangaw ya huk da. A yen sangaw ya
mangipaita ta itta ka para la ta lintig ni Moses, pettam kumanen awena
sangaw kurugan na Hudyo kiden ya nadamag da en teko. 25 Ammi ya
Hentil kiden nga mangurug hapa te Afu Hesus a awemi ibar ta parigan da
mina ya Hudyo, ammi dana nagsurat kamin tekid ta lillikan da ya mangan
ta meatang, ikid na daga, ikid na bilsagen nga sedaga, ikid na makidorug
ta bakkan ta atawa da," kunda.
26 A nehulun mantu i Pablu ta appat kiden lālāki ta lalakwat, a neparan da
ya bari da kapye da umange ta simbaanen, petta makipaita kid ta padi en.
A nebar da hapa tentu am kanu na araw ya addet na pangikari da, ikid na
pangigawat da ta iatad da ta Namaratu.

Ya Panggafut Da Te Pablu

27-28 A ta magge pagpasa na mekapitu en araw nga nebar da a ittan
ha i Pablu ta umag na simbaanen, a neitan na Hudyo kiden taga Asya, a
pinadpadulay da ta kadwan kiden Hudyo, petta gafutan da.
"Ikamuy Istralita, manguffun kam O, te ye-yan ya mangisaned ta
pangikatupagan na tekitam Hudyo, ikid na lintig tam, ikid na simbaan
tamin, yaga tapangan na para ya simbaanin, te nesarok na ya Hentil nga
mehangat ta isin," kunda.
29 A yen ya neayag da gafu ta dana naita da ya Hentilen Tropimo nga nehulun
te Pablu ta ili, a pahig da ta nesarok ni Pablu ta simbaanen.
30 A gafu ta neayag da en a nagadukal na ya ngamin tolay ta ili, a
nagbabilag kid na nga immange ta agyan na simbaanen, a ginafut da i Pablu,
kapye da ginerger ta lawan na simbaanen, a insigida nelitup ya irwangan na
kiden. 31 A papasin da mina i Pablu, ammi itta ya e nangidanug ta kumander
na suddalu kiden nga taga Roma ta magtatapil na ya tolay kiden. 32 A insigida
nangalap ya kumander ta addu na suddalu kontodu kapitan da kiden, a
nagbabilag kid na nga ange kumahad ta agyan na nagtatapil kiden. A ta
nepakaita na tolay kiden ta suddalu kiden a nagimmang kid na magpaluk
te Pablu. 33 A ginafut na kumanderen i Pablu, kapye na nepagalut ta duwa
na kawad.
"Inya hud ye-yan na tolay, a anu hud ya iningwa na," kunna ta tolay
kiden.
34 Ammi nagdaduma haman ya gihawa na tolay kiden, a awena pake
nadangag am anu ya kakurugan, te yaga masikan ya sitang na tolay kiden.
A inalap na mantu i Pablu ta agyan na kampo na suddalu kiden. 35 Ammi
tekiden nakadatang ta addanen nga dumayum ta kampo da en a inakkat na
suddalu kiden i Pablu negon gafu ta poray na tolay kiden, 36 te dumadagdag
kid hapa nga magayayag ta
"Papasin muy, papasin muy," pakakin kid na.
37 A ta pakadatang da ta kampo a nesarok da mina i Pablu, ammi naguho-
hug bit ta kumanderen:
"Itta haen ya ibar ku teko," kunna.

38 “Anu amum maguhohug ta Giregu? Agu ta iko ya Egiptano en
nga namepegafu ta magribelde ta gubyernu, ikid na nangpadagdag ta
appataribu na mamapasi ta lafuken nga kadakalan?” kunna hapa na
kumanderen tentu.
39 “Bakkan, te Hudyo yak haman taga kadakalan na ili ta lugar na Silisya,
te ili na Tarsu. Ammi ikallak nak haen, te maguhohugak bit ta tolay kiden,”
kun ni Pablu.
40 “A aran ay, maguhohug kan,” kunna hapa.
A umatayuk i Pablu ta utun na addanen, a nagsenyas hapa ta tolay kiden
petta magimmang kid. A tekid na nagimmang a maguhohug na tekid ta
agsitang na Hebreyu, te yen hapa ya agsitang da.

22

Ya Bida Ni Pablu Ta Hudyo Kiden

1 “Am-amang ku ikid na kahkahulun ku, dangagan muy haen ya
mabidak tekamuy,” kun ni Pablu.
2 A pake nagimmang kid na ta mappya, te naguhohug tekid ta agsitang da en.
A sangaw nedulot na ya bida na en tekid.
3 “Hudyo yak, kahkahulun ku, a neanakak ta ili na Tarsu ta lugar na
Silisya. Ammi ya ili na Herusalemin ya dimmakalan ku, te nagbasa yak
hapa ta eskwela na la-laayen Gamaliyel. A netuldu nak ta mappya ta
ngamin kiden lintig na dadagkal tam kiden. A pake nepasikkal ku hapa
ya Namaratu ewan ta idi ta kuman na ikamuy, 4 a yen ta negakkad ku ya
mamapasi ta mangurug kiden te Hesus, a ginafut ku ya kadwan nga lālāki
pase bābāy, petta mebalud kid. 5 Maski pabida muy sangaw ta mayor na
padi kiden ikid na konsihal kiden, te ikid hapa la ya nagsurat ta kahulun
muy kiden ta ili na Damasku, petta kurugan da ta iyak ya nedob nga
manggafut ta mangurug kiden te Hesus. A enku kid mina gafutan, petta
idatang ku kid mina sekakawad ta ili na Herusalem, pettam kumanen a
mapa-gang kid mina.
6 “Ammi tekami en magaab-abikan na kahulun ku kiden ta ili na
Damasku a tangngan na araw, a nepagka-mak ya masikan na killat ta
bikat ku nga nagafu ta langit, 7 a nahunnakak ta lutak, a nadangag ku ya
nangbar teyak.
‘Salu, Salu, anu haman ta igakkad nak,’ kunna.
8 “ ‘Inya ka, Afu?’ kunku hapa.
‘I Hesusak nga taga Nasaret, a iyak ya igakkad mu,’ kunna haman
teyak.
9-10 ‘A anu mantu ya pakkwam teyak, Afu,’ kunku hapa.
‘A magtayuk kan, a magdulot ka hala ta ili, a mebar sangaw teko ya
ngamin patarabaku na Namaratu teko,’ kunna.
“A ya kahulun ku kiden a naita da hapa ya dakaren, ammi aweda pake
nadangag ya uhohug na nakiuhohuganan teyak. 11 Ammi teyak a awek na
garay nakaita, te pinagdaram nak na dakaren, a ginemidan nak na takday
kahulun ku abat ta ili na Damasku.
12 “A itta hapa ten ya takday tolay nga nagngagan te Ananayas, a
dayawan na ngamin Hudyo te kurugan na ya ngamin kiden lintig na
Namaratu. 13 A umange hapa nagtayuk ta hebing ku. A ‘**Kabagis Salu,
itan nak,**’ kunna, a yen na ya nepakaladdang ku, te naitak na i Ananayas
ta hebing ken. 14 A ya nebar na en teyak a
‘Iko kabagis, ya pinili na Dyos na dadagkal tam kiden, petta amum ya
ngamin uray na. A nakipaita i Hesus nga naguhohug teko, petta maitam

ikid na madangag mu ya ngahal na, 15 te iko sangaw ya mangipakamu
tentu ta ngamin tolay, petta amu da hapa ya naitam ikid na nadangag
mu. 16 A awem na mantu magtalantan, te pazigut kan, a ayagam na ya
ngagan ni Hesus, petta mabaggawan ya liwat mu kiden,' kunna hapa
teyak.
17 "A teyaken nagtoli ta isin, ili na Herusalem, a itta yak ta simbaanen
nga makimallak ta Namaratu, a nagmatakar i Afu Hesus teyak, 18 te naitak
haman ta paguhohug na en teyak. A ya uhohug na teyak a
'Alalag mu magtugut ta ili in, te awena sangaw kurugan na Hudyo
kidin ya bidam nga gafu teyak,' kunna.
19 "Ammi ya uhohug ku hapa a
'Kurugan dak de Afu, te dana amu da ta iyak ya immange nanggafut
ta mangurug kiden teko ta agyan na kapilya kiden, petta pa-gangan ku
kid. 20 A amu da ta iyak para ya takday kahulun na nangpapasi kiden te
Esteban, te iyak ya nangibilin ta salnuk na barawasi da,' kunku tentu.
21 "Ammi awena ipalubus, te ya nebar na a
'Magtugut kan la, te doban ta ka ta adayu, petta mangipadangag ka ta
Hentil kiden,' kunna haman teyak," kun ni Pablu.

Ya Pagporay Na Hudyo Kiden Te Pablu

22 A mayat kid nagdangag te Pablu addet ta nebar na ya Hentil kiden, a yen
ya nagporayan da tentu, a giaggayan kid na.
"Papasin muy yanan, te dulay na tolay," kun na aggay da,
23 yaga newawadwad da ya ga-gamit da kiden ta pagaggay da, kapye da
nangitappuhwak ta lafu ta utun.
24 A gafu ta kumanen a pinasarok na kumanderen i Pablu ta umag na
baraks da, a nebar na ta suddalu na kiden ta paligatan da, petta ibosag na
mina am anu ya pangikatupagan na Hudyo kiden tentu. 25 Ammi tekiden
nagpaappa tentu petta paligatan da a maguhohug na i Pablu ta kapitanen
nga magtayuk ta bikat na en.
"Mepalubus hud ta paligatan muy ya kagitta muyen nga iturayan na
gubyernu na Roma am awena para la mepasikkal ya liwat na?" kunna.
26 A ta pakadangag na kapitan ta uhohug na a enna nebar ta kumander na
en.
"Am paligatan tam ya tolayin yan a anu sangaw ya razon tam, te kagitta
tam haman nga iturayan na gubyernu," kunna.
27 A enna mantu pinasikkal na kumander na en.
"Kakurugan hud ta iturayan na ka na gubyernu na Roma?" kunna.
"On," kunna hapa ni Pablu.
28 "A nagpaga ka mantu ta kuman na iyak, te addu ya nepagpagak?"
kunna ha na kumanderen.
"Awan, awek nagpaga, te neanakak ta pagturayan na gubyernu gafu te
minamaken," kun ni Pablu.
29 A insigida umadayu te Pablu ya sepaligat kiden, te magburung kid na,
kontodu kumander da en hapa, te nakaliwat kid na gafu ta ginalutan da ya
iturayan na gubyernu na Roma.

Ya Pangidarum Na Hudyo Kiden Te Pablu

30 A ta lalakwat a inazi na kumanderen ya kawad ni Pablu, a neange na
ta atubang na pinakadakal na Hudyo kiden, te dana pinagkakampat na kid
petta pake pasikkalan na am anu ya pangpaliwatan da te Pablu.

23

1 A sinaned ni Pablu inita ya nagkakampat kiden nga magimbestigar tentu,
kapye na naguhohug tekid.
"Kustu la ya uhohug ku tekamuy, kahkahulun ku, ta kanayun nonotan
ku am anu ya ikayat na Namaratu ewan, a addet ta ayanin awan pulus ta
amuk ta liwat ku tentu," kunna.
2 Ammi ya mayor na padi kiden a ka-ma la nepalappag na ya simuk ni Pablu
ta umatayuken ta hebing na. 3 Ammi ya uhohug hapa ni Pablu ta padi en a
"Iko hapa sangaw ya lappagan na Namaratu ewan, te magingaappya ka.
Ape dagdagam ya lintig na Namaratu ta pagimbestigar mu teyak, ammi
makaliwat ka hala ta lintig na en, te palappag mu haman ya awem para la
napasikkal ta liwat na," kunna tentu.
4 "Amāmatam hud ya mayor na padi na Namaratu?" kunna hapa na
kadwan ta bikat ni Pablu.
5 "Ay, awek naamu, kahkahulun, ta intu ya mayor na padi, te kustu ya
uhohug na Bibliya tam ta awetam mina maguhohug ta dulay ta magturay
tekitam," kunna ha ni Pablu.
6 Ammi tentu en nakalasin ta itta hapa ya Pariseyu kiden nga nekihu ta
Saduseyu kiden a neayag na hapa ta
"Iyak hapa ya Pariseyu, kahkahulun, a anak nak para na Pariseyu, a yen
ta idarum dak te ikatalak ku ya pangtolay na Namaratu ta nagpasi kiden,"
kunna.
7 A gafu ta inuhohug na en a nagkakattway na ya Saduseyu kiden ikid na
Pariseyu kiden, a namegafu kid na nga nagtatapil. 8 Te ya Saduseyu kiden
a aweda mangurug ta matolay hala sangaw ya nagpasi kiden, yaga aweda
hapa mangurug ta itta ya anghel ikid na anitu. Ammi ya Pariseyu kiden a
kurugan da ngamin. 9 A pake simikan ya pagingay-ayag da addet ta nagtayuk
hapa ya kadwan kiden Pariseyu nga abugadu, te ipapilit da ta awan ta liwat
ni Pablu.
"Mabalin de ta itta ya nakiuhohug tentu ta anghel ono takwan na turin
na Namaratu," kunda.
10 Ammi nagkehal la ya pagtatapil da abat ta magburung na hapa ya
kumanderen te Pablu, te magge mapilsat na ya bari ni Pablu gafu ta pagk-
agubgubatan da. A nangidob mantu ya kumanderen ta ange mangiadayu
tentu, a negon da ha ta umag na baraks da.
11 A sangaw ta hiklam a ka-ma la nagtayuk i Afu Hesus ta hebing ni Pablu,
a
"Awem la magburung, Pablu, te mappya ta iange da ka sangaw ta ili na
Roma, petta ipasikkal mu sangaw ya ngagan ku ta itta kiden ten ta kuman
na nepangipasikkal mu ta ili in yan," kunna tentu.

Ya Nanggakkad Nga Mamapasi Te Pablu

12 A ta kalalakwatan na a nagpagasingan ya kadwan kiden Hudyo
ta aweda pagkakan ikid na uminum abat ta aweda mapapasi i Pablu.
13 Nasurok ta appatafulu kid nga nagtulag ta pangpapasi da tentu. 14 A
sangaw enda nebar ya pangigakkad da ta padi kiden ikid na pinakadakal
da kiden.
"Nagtatulag kamin ta awemi pagkakan ikid na uminum abat ta awemi
mapapasi i Pablu. 15 A mappya mantu ta dana ibar muy ta kumanderen
ta idagut na ha sangaw i Pablu tekamuy, te '**Pake imbestigaran mi ta
mappya,**' ape kummuy tentu, te dana ilakap mi pettam awena sangaw
makadatang tekamuy," kunda tekid.

16 Ammi mappya la te dana nadamag na panganakan ni Pablu ya pangi-
gakkad da tentu, a enna nebar te Pablu ta umag na baraks. 17 A sangaw
binaran ni Pablu ya takday kapitan na suddalu,
"Hulunam haen ya babagu in yan ta kumander muyen, te itta kan ya
ibar na tentu," kunna ta kapitanen.
18 A enna mantu netulud ta kumanderen.
"Itta yak, Ser, te binaran nak ni Pablu en, a '**Hulunam haen ya babagu
in yan ta kumander muyen, te itta kan ya ibar na tentu,**' kunna teyak.
A intu in yan," kun na kapitanen.
19 A ginemidan na kumander ya babagu en ta sang adayu petta pohutan na
ta melemad.
"Anu mantu ya ibar mu teyak, aleng," kunna.
20 "Nagtatulag, Ser, ya Hudyo kiden ta pedagut da sangaw i Utte ken
Pablu ta pagmamitingan na konsihal kiden ta lakwat, te ape imbestigaran
da kan ta mappya. 21 Ammi awem la ituluk, Ser, te itta kan ya nasurok
ta appatafulu na lalaki nga mangilakap sangaw tentu, te nagpagasingan
kid ta aweda pagkakan ikid na uminum abat ta aweda mapapasi ya utte
ken. Dana nakaparan kid na ta ayanin, te indagan da la ya pangidagut mu
tentu," kunna.
22 "A awem mantu la ibarbar ya pakibidam teyak," kun na kumanderen
tentu, kapye na pinatugut.

Ya Pangpetammang Na Kumander Te Pablu

23 A sangaw inayagan na kumander ya duwa na kapitan na.
"Iparan muy ya dwagatut na suddalu ikid na pitufulu na magkabayu,
ikid na dwagatut na magibbal ta pika, te am alas nwebe ta hiklamin a
e kam ta ili na Sesariya. 24 Pangalap muy hapa i Pablu ta pagtakayan
na, a itan muy sangaw ta awan ta makkwa tentu, te emmuy itulud te
Gubernador Pelis," kunna tekid.
25 A ya surat na kumanderen ta Gubernador Pelis a intun yan:
26 "Apo Gubernador Pelis:
Umanu ka la, Apo?
27 "A yen ta nagsuratak teko, Apo Gubernador, te bidan ku ya tolayin yan
nga petulud ku teko. Intu ya ginafut na Hudyo kiden ta ili na Herusalemin,
a pinapasi dan mina am awemi kid neddatangan na sakā suddaluk kiden.
A nekerutan mi hapa, te iturayan hala na gubyernu na Roma. 28 A nedagut
ku hapa ta pagmamitingan na pinakadakal da kiden, te dangagan ku mina
am anu ya pangpaliwatan da tentu. 29 Ammi awan haman ta nadangag ku
ta liwat na petta mapapasi ono mabalud, te intu la pangpaliwatan da tentu
ya pagtalekud na kan ta lintig da.
30 "A teyaken nakadangag ta itta ya mangigakkad nga mamapasi tentu
a yen ta neayukkut ku nepetulud teko, a ibar kun hapa ta mangidarum
kiden ta iko mina ya enda pangidaruman tentu am anu ya pangpaliwatan
da tentu. A yen la ya addet na isurat ku teko, Apo Gubernador.
Sedadayawak, Klawdyo Lisiyas," kunna surat na en.
31 A ta nepanggawat na kapitan kiden ta suraten a inalap da i Pablu, a
netugut da ta hiklam abat ta ili na Antipatris. 32 A ta kalakwatan na a nagtoli
ya suddalu kiden awan nagtakay ta ili na Herusalem, a ya magkabayu kiden
la ya nangidulot te Pablu abat ta ili na Sesariya. 33 Enda nepaita i Pablu ta
gubernadoren nga taga Roma, a neatad da hapa ya surat na kumanderen.
34 A ta kabalin na pagbasa na ta suraten a "**Taga anu ka,**" kunna te Pablu.
"Taga Silisya yak, Apo," kunna hapa ni Pablu.

35 “A dangagan ku sangaw ya uhohugam am dumatang na ya mangi-
darum kiden teko,” kunna ha,
kapye na nepataron i Pablu ta bali ni Ari en Herud nga dafu na Hudyo kiden.

24

Ya Kapidwa Na Pangidarum Na Hudyo Kiden Te Pablu

1 Ta nepagpasa na limāhaw a dumatang na ig Ananayas nga mayor na padi
kiden ikid na kadwan kiden kalalaklakayan na Hudyo kiden, a nehulun da
hapa ya abugadu da en Tertulo. A umange kid te Gubernador Pelis petta
ipadangag da ya pangidaruman da te Pablu. 2 A ta pangisarok dan te Pablu
a i Tertulo ya napolu nagbida, a nepadangag na ya pangidaruman na Hudyo
kiden tentu:
“Apo Gubernador,” kunna,
“Kakurugan ta itta ya gatut mi ta mappya teko, te awan ta dulay ta lugar
mi in gafu ta kappyanan na paggubernador mu. A addu hapa ya kesasi-
patan mi nga mappya gafu ta kallak mu tekami. 3 A kanayun matalak
kami nga manggawat ta isin kid na kappyanan ta ngamin kiden lugar mi.
4 Ammi awemi ikayat ta matalantan ka, Apo, a yen ta makikekallak kami
teko ta ayanin ta dangagam bit haen ya ipadangag mi teko.
5 “Ta kuman na pangitan mi ta tolayin yan a kanayun mamadday ta
dulay, te sanatan na haman ya Hudyo kiden ta ngamin paglelehut, petta
magribelde kid. A intu hapa ya takday dumugān na tolay kiden nga
makikattway nga mangurug te Hesusen nga taga Nasaret. 6 A ikayat na
para tapangan ya simbaan mi en ta ili na Herusalem, ammi ginafut mi.
A ikami mina ya makkamu nagimbestigar tentu gafu ta lintig mi, 7 ammi
immange garay ig kumander Lisiyas, a ginubatan da i Pablu tekami, a
nebar na ta idarum mi sangaw ta atubang mu. A yen ta itta kamin sin, 8 te
am imbestigaram hapa ye-yan na tolay a amum hapa sangaw am kustu ya
pangidaruman mi tentu,” kunna.
9 A nakigitta hapa ya Hudyo kiden ta ngamin binida ni Tertulo ta guber-
nadoren.

Ya Pangipadangag Ni Pablu Ta Katunung Na

10 A ta kabalin na pagbida na Hudyo kiden a nagsenyas hapa ya guber-
nador te Pablu petta maguhohug hapa.
“Apo Gubernador,” kunna,
“Amuk ta nabayag na ya paggubernador mu ta lugar na Hudyo kiden,
a yen ta matalakak nga mangipadangag ta katunung ku teko. 11 Am
pasikkalam mina a amum ta awena para la nagpasa na mafulu duwa
na araw abat ta neangek ta ili na Herusalem, te ume yak nakigimung ta
simbaan mi en. 12 Ammi awan haman ta nakadangag teyak nga nakidibati
ta tolay ta simbaanen, a awan haman ta nakaita teyak nga mangsanat
ta tolay ta ili na Herusalem ikid na had sin na kapilya. 13 A awan pulus
ta mepaita da ta ayanin nga mangipasikkal ta pangidaruman da teyak.
14 Ammi maski kunna ten itta hala ya takday nga ibosag ku teko, Apo,
te ya nebar na en nga makikattway a kakurugan ta ye-yen na dalan
ya pangdayawan ku ta Dyos na dadagkal mi kiden, a kurugan ku hapa
ya ngamin nesurat ta lintig ni Moses ikid na lebru na pinaguhohug na
Namaratu ewan. 15 A intu hala ikatalak ku ya ikatalak na Hudyo kiden
ta isin, te mangurugak ta itta hala sangaw ya pangtolay na Namaratu ta
ngamin kiden nagpasi nga mappya ikid na dulay, petta maatadan sangaw
ya tagtakday ta megitta ta iningwa na ta katolay na en. 16 A yen ta kanayun

magafura yak, petta sigida madakar ya nonot ku ta atubang na Namaratu ewan pase tolay kiden.

17 “Ammi ta kuman na iyaken a nabayagak nga awan dumatang ta ili na
Herusalem, ammi ta nepagpasa na pigpigādarun a dumatangak na, te enku
idatang ya piraken nga neatad na Hentil kiden ta kagittak kiden Hudyo
nga mazigatan. 18 A gafu ta eyak hapa mangdayaw ta simbaanen a dana
nagpabaggawak ta padi kiden, kapyek simarok, petta ibalin ku hapa ya
pangiatad ku ta Namaratu. A yen hapa ya nepakasimmu na Hudyo kiden
teyak nga taga Asya ta umag na simbaanen. Ammi awan haman ta naita
da ta tinabtabang ku, te awan haman ta addu na tolay teyak. 19 A gagangay
ta ikid mina ya immange ta isin, petta idarum dak mina, am angarigan ta
itta ya pangidaruman da teyak, ammi awan kid haman.

20 “A mappya mantu ta pohutam ta itta kidin sin, petta bidan da mina
am anu ya napasikkal da ta liwat ku tekiden nagimbestigar teyak ta
nagmamitingan na konsihal da kiden. 21 Ammi awan haman ta amuk ta
pangpaliwatan da teyak am bakkan la ta inuhohug ken teyaken nagayag
tekid, te ya neayag ku a

‘Yen ta idarum dak te ikatalak ku ya pangtolay na Namaratu ta nagpasi
kiden,’ kunku la tekid,” kun ni Pablu ta Gubernadoren.

22 A ta nepakadangag ni Gubernador Pelis ta bida ni Pablu a mapmappyan
ya pakkamu na ta gagangay na mangurug kiden te Hesus, ammi awena bit
nebar ya uray na ta mangidarum kiden, te

“Indagan ku bit ya datang ni Kumander Lisiyas, petta madangag ku
hapa ya bida na,” kunna.

23 A sangaw nepataron na i Pablu ta kapitanen, ammi nepalubus ta
magpapasyar, a nepalubus hapa ya kofun na kiden nga umange mangatad
ta magserbi tentu.

Ya Tabarang Ni Pablu Te Pelis Ikid Ni Drusila

24 A ta nepagpasa na pigpiga araw a nagtoli ha ig Gubernador Pelis ikid
ni Drusila nga bagu en atawa na nga Hudyo, a pinaayagan na i Pablu, te
ikayat na dangagan am anu ya uhohugan na gafu ta pangurug na te Hesus.
25 A ya netabarang na tekid a ya tarabaku da mina ta katunungan, ikid na
pangiguwad da mina ta bari da, ikid na pangpa-gang na Namaratu ta awan
kiden mangurug. A gafu ta magburung na ya nonot ni Pelis ta inuhohug ni
Pablu a

“Magtugut kan la bit, te paayagan ta ka ha sangaw am itta ya pakatagop
ku,” kunna tentu.

26 A namengaddu hapa ya nepangpaayag na tentu, petta makibidan kid, te
ikatalak na ta mangatad i Pablu ta pirak petta lumattog. 27 A ta nepagpasa na
dwādarun a itta ya pumatalin te Gubernador Pelis nga nagngagan te Porsyu
Pestu, ammi ta awena para la nagtugut ni Pelis a nebar na ta masirak la i
Pablu ta agbaludanen,

“petta itta ya panadamdaman na Hudyo kiden teyak,” kunna.

25

Ya Pagimbestigar Na Gubernador Te Pablu

1 A ta gafu na en nga maggubernador i Gubernador Porsyu Pestu a pa
nagyan bit ta ili na Sesariya abat ta talluhaw, kapye na umange magpasyar
ta ili na Herusalem. 2 A umange hapa tentu ya padi kiden nga Hudyo ikid na
kadwan kiden kalalaklakayan da, a binida da hapa tentu ya pangidarum da
te Pablu.

3 “A am ikallak na kami hapa a mappya ta mealit i Pablu ta isin, petta
madangag mi hapa ya uray mu ta isin Herusalem,” kunda tentu.
Ammi pangayayyaw da yen, te dana negakkad da ta ilakap da sangaw i Pablu
ta dalan. 4 Ammi awena netuluk ni Pestu.
“Maski magyan la ten Sesariya, te mavitak hala dumatang ta iten. 5 A
am itta ya pangidaruman muy tentu a mappya ta mehulun sangaw ya
pinakadakal muy kiden, petta idarum da sangaw ta atubang ku ten,”
kunna tekid.
6 A nagyan para la i Pestu ta ili na Herusalem addet ta tāliggwan, kapye na
nagtugut, petta dumatang na ta ili na Sesariya, a nehulun hapa ya Hudyo
kiden nga mangidarum te Pablu.
A ta kalalakwatan na a umange nagtogkok i Pestu ta lugar na agimbesti-
garan en ta medarum, kapye na nepaalap i Pablu. 7 A ta nepangisarok
da tentu a enna kinalihung na Hudyo kiden taga Herusalem, a addu ya
nangidaruman da tentu ta dakal na liwat, ammi awan haman ta nepaita da
ta liwat na.
8 A naguhohug hapa i Pablu, te pake ipasikkal na ya katunung na;
“Itta hud ya liwat ku ta lintig na Hudyo kiden, ikid na simbaan da en. A
itta hud para ya liwat ku ta lintig na Ari en taga Roma,” kunna.
9 Ammi gafu ta ikayat ni Pestu nga mangikallak ta Hudyo kiden a nebar na
te Pablu ta
“Ikayat mu de metoli ta ili na Herusalem, petta yen sangaw ya pag-
imbestigaran ku teko?” kunna.
10 “Annun ku haman ange ta Herusalem? Itta hud ya liwat ku tekid? Itta
yak na haman ta atubang na agimbestigaran ni Ari en Sisar taga Roma,
a ye sin mina ya pagimbestigaram teyak. 11 Am angarigan ta itta mina
ya liwat ku, petta mapapasi yak mina a awek mantu takitan ta masi yak,
ammi am awan ta pakaitan na pangidaruman da teyak a awena mabalin
ta mepersa yak nga medob tekid. A yen ta makikekallakak na ta Ari en
Sisar, petta intu sangaw ya makkamu teyak,” kun ni Pablu.
12 A dangagan na bit ni Pestu am anu ya uray na konsihal na kiden, a sangaw
nebar na hapa te Pablu.
“Gafu ta makikekallak ka te Ari en Sisar a medob ka mantu tentu,”
kunna tentu.

Ya Pagpasyar Ni Ari Agripa Te Gubernador Pestu

13 A ta nepagpasa na pigpiga araw a umange hapa ya dafu na Hudyo kiden,
i Herud Agripa, ikid na atawa na en Bernisa ta ili na Sesariya, te magpasyar
kid te Gubernador Pestu gafu ta bagu nesaad hapa. 14 A gafu ta medyo
mabayag kid tentu a binida ni Pestu ya kabalud ni Pablu tekid:
“Itta ya takday mabalud ta isin nga nesirak ni Gubernador Pelis. 15 A
teyaken umange ta ili na Herusalem a umange hapa teyak ya padi na
Hudyo kiden ikid na kalalaklakayan da, te idarum da ya mabaluden, a
ikayat da ta pa-gangan ku. 16 Ammi nebar ku hapa tekid ya gagangay
mi nga taga Roma ta awemi hama pa-gangan ya tolay am awena para la
makiatubang ta mangidarum tentu, petta itta hapa ya pakitabbag na ta
pangidaruman da tentu. 17 A tekiden umange ta isin a awek nagtalantan,
te kala-watan na a nagtogkokak na ta lugar na agimbestigaran ken, a
pinaayagan ku ya mabaluden.
18-19 “A pahig ku ta pake dulay mina ya pangidaruman da tentu, ammi
awan haman, am awa nagintabtabbagan da hud la ya relisyon na Hudyo
kiden ikid na takday tolay nga nagngagan kan te Hesus. Te ya kinan da en
Hesus a nasi kan na, ammi ipapilit ni Pablu ta matolay hala. 20 A gafu ta

napopoyungak hapa ta pagintabtabbag da, a awek haman amu am had kukun na pagimbestigar ku tentu, a yen ta pinohutan ku te Pablu am ikayat na medob ta ili na Herusalem petta yen sangaw ya pagimbestigaran ku tentu. 21 Ammi awena haman ikayat am awa nakikekallak hud la te Ari Sisar, a pebalud para la, te indagan na kan ya uray ni Sisaren tentu. A nepataron ku mantu abat ta pangidob ku tentu ta Ari en," kunna.

22 A ya uhohug hapa ni Agripa a
"Ikayat ku hapa dangagan ya uhohug na mabaluden," kunna.
"A mappya hapa. Dangagam sangaw ta lakwat," kun ni Pestu tentu.

Ya Pangiatubang Da Te Pablu Te Ari Agripa

23 A ta kalalakwatan na a umange ha ig Ari Agripa ikid ni Bernisa, ammi nepaggiraw da hapa ya pagari da tekiden simarok ta agimbestigaran na gubernadoren, a nehulun hapa ya kumander kiden ikid na ba-nang kiden ta ili. A sangaw nangidob i Gubernador Pestu ta ange mangalap te Pablu. A ta nepangisarok dan tentu a nagbida bit ya gubernador en:

24 "Apo, Ari Agripa, ikid na ikamuy ngamin nga magkakampat," kunna.
"Ya tolayin yan nga maita muy ta atubang muy, a intu hala ya nedarum na ngamin kiden Hudyo ta iten Herusalem, kapye da ha nedarum ta isin Sesariya, a neayayag da para ta mapapasi mina. 25 Ammi awan haman ta nadangag ku ta pangpapasin ku mina tentu. A gafu ta pedob hapa te Ari Sisar a doban ku mantu tentu.

26 "Ammi intu dulay te awek haman amu am anu mina ya isurat ku gafu tentu. A yen ta pinaalap ku hapa ta atubang muy, aglalo ta atubang mu Apo, Ari Agripa, petta am nadangag tanan ya tabbag na ta pangpohut mu tentu a amuk na sangaw am anu ya isurat ku gafu tentu. 27 Te kuman na awan haman ta serbi na am doban ku sangaw ya mabalud ta Ari en am awek pake ibar ya liwat na," kunna.

26

Ya Bida Ni Pablu Te Ari Agripa

1 A ya uhohug hapa ni Ari Agripa te Pablu a
"Aran maguhohug kan, te dangagan ku hapa am anu ya razom," kunna. A neta-gay ni Pablu ya lima na, kapye na hapa ipadangag ya katunung na.

2 "Apo, Ari Agripa, ikwentak ta gasat ku ta arawin yan gafu ta itta ka, petta madangag mu hapa ya tabbag ku ta ngamin pangidaruman na Hudyo kiden teyak. 3 A maski te dana amum ya gagangay na Hudyo kiden, ikid na ngamin pagintabtabbagan da. A ikallak nak mantu, Apo, te attamam la bit ya magdangag ta uhohugan ku teko.

4 "Amu haman na ngamin Hudyo ya dana gagangay ku addet ta kaabbing ken ta dana en lugar ken addet ta neangek ta ili na Herusalem. 5 A am aweda mina ilemad a mabida da hapa ta kanayun itug ku ta mappya ya ngamin kurugan na Hudyo kiden, te nekihu yak haman ta pinpinanga na Pariseyu kiden nga masikan mangipasikkal ta relisyon na Hudyo. 6 Ammi gafu ta ikatalak ku ya datang na Mangikerutan ikid na pangtolay na ta nagpasi kiden nga nekari na Namaratu ta dadagkal tam kiden, a yen ta itta yak sin nga medarum ta atubang mu.

7 "Ammi anu kawagan na ta idarum nak na Hudyo kiden gafu ta ikatalak kin, bakawa intu la ikatalak ku ya ikatalak na ngamin Hudyo ta ngamin kiden lugar. A gafu ta ikatalak da ya datang na Mangikerutan ikid na kesipat da ta pangtolay na ta nagpasi kiden a yen ta ikakinan da ya makimallak ta Namaratu ta araw pase hiklam. Ammi gafu ta ipadangag

kun ya datang na ikatalak da en nga Mangikerutan a anu kawagan na,
Apo Ari, ta yen ya pangidaruman da teyak. 8 A am kakurugan ta tolayan
na Namaratu ya nagpasi kiden a anun muy mantu pahig ta tulad ya
nepangtolay na te Hesusen?
9 "Kumanen hapa teyak ta idi, te pahig ku haman ta doban nak na
Namaratu nga manggamma ta mangurug kiden ta ngagan ni Hesus. 10 A
yen mantu ya tinarabakuk ta ili na Herusalem, a addu ya nepebalud
ku tekid, te iyak ya pinatudunan na padi kiden nga manggafut tekid,
a iyak para ya takday makigitta ta mamapasi kiden tekid. 11 A awek
haman nakaintak nga mangsaned ta kapilya na Hudyo kiden talo am itta
ya madatangan ku ta mangurug tentu. A nepapalpaluk ku kid para ta
atubang na umange kiden nakigimung, petta pagtalekudan da mina ya
pangurug da tentu. A gafu ta masikan ya pangikatupag ku tekid a en ku
kid hapa inapag addet ta adayu kiden na lugar, petta pa-gangan ku kid
mina.
12 "Yen ta immange yak hapa ta ili na Damasku, te pinatudunan nak na
padi kiden nga ange manggafut ta mangurug kiden. 13 Ammi tekami en
nagtugtugut ta kalsada en a nepagka-mak, Apo, ya pake masikan na killat
nga nagafu ta langitewan, a masmasikan haman ammi ta bilagewan, a
linehut na kami ikid na kahulun ku kiden. 14 A sa nahunnak kami ta lutak,
a nadangag ku hapa ya mangbar teyak ta agsitang na Hudyo:
'Salu, Salu, anu haman ta igakkad nak? Iko hala ya matakitan am
ikuyat mu ya muduk ku,' kunna teyak.
15 'Inya ka hud, Afu,' kunku hapa.
'I Hesusak, a iyak haman ya igakkad mu,' kunna.
16 'A magtayuk kan, te yen ta nakipaita yak teko petta magbalin ka
ta daddoban ku nga mangipasikkal teyak, te ipasikkal mu sangaw ya
nepaitak teko ta ayanen ikid na ngamin ipaitak sangaw teko.
17 'A ilillik ta ka hapa sangaw ta panggakkad na kagittam kiden ikid na
Hentil kiden, te yen kid ya pangidoban ku teko, 18 petta pagladdangam
ya mata da, petta pagtugutān da ya sugiram nga iturayan ni Satanas, a
simarok kid ta dakar nga iturayan na Namaratu. Te am mangurug kid
teyak a mapakoman ya liwat da, a mesipat kid hapa ta tolay kiden nga
binaggawan na Namaratu,' kunna haman teyak.
19 "A yen ya gafu na, Apo Ari Agripa, ta awek nagtalekudan ya
nagmatakaren teyak, 20 te namegafu yak na mangipadangag ta ili na
Damasku, a sangaw ta ili na Herusalem, ikid na ngamin paglelehut na
lugar na Hudeya, kapyek hapa umange ta agyan na Hentil kiden. A pake
nepadangag ku ta magbabawi kid mina ta pagliwat da, petta mangurug
kid na ta Namaratu ewan. A pake nebar ku para ta idulot da mina ya
mappya na tarabaku nga megitta ta pagbabawi da.
21 "A yen hapa ya gafu na, Apo, ta ginafut nak na Hudyo kiden ta
simbaanen ta ili na Herusalem petta papasin dak. 22 Ammi mappya la te
kanayun uffunan nak hala na Namaratu ewan abat ta ayanin. A yen ta
itta yak ta atubang muy nga mangipasikkal ta ata-nang kiden tekamuy
pase alinnak kiden, te awan haman ta takwan na ipasikkal ku tekamuy
ngamin am bakkan la ta kuman na linavun ni mina Moses ikid na kadwan
kiden pinaguhohug na Namaratu ewan. 23 Te yen kid haman ya palungu
nanglavun ta mapapasi ya ange mangikerutan tekitam, kapye na sangaw
matolay, petta intu ya imunnan nga mangipasikkal ta dakar ta kagitta na
kiden Hudyo pase Hentil kiden," kun ni Pablu.
24 Ammi tentu para la naguhohug a tinabtabang ni Gubernador Pestu:

“Maguyung ka, Pablu, te paguyungan na ka na kaddu na adal mu,”
kunna ta pagayag na tentu.
25 “Maski awek maguyung, Apo Gubernador, te kakurugan ya ngamin
uhohugan ku. 26 Maski pabidam te Ari Agripa ina, te dana amu na haman
ya ngamin nabidak ta ayanen. A yen ta awek ikamat ibida tentu, te dana
amu na, te awena haman nakkwa ta nelemad,” kun ni Pablu tentu.
27 A ya uhohug na hapa te Ari Agripa a
“Ibar mu haen, Apo, am kurugam ya nesurat na pinaguhohug kiden na
Namaratu? Ammi maski awem ibar amuk haman ta kurugam,” kunna.
28 “Pahig mu hud ta alistu yak mangurug te Hesus gafu ta bidamina?”
kun ni Ari Agripa tentu.
29 “Maski am alistu ka ono am awan, makimallakak hala ta megitta
ka mina teyak fwera ta kawaden ta kamat kin. Kumanen hapa mina ta
ngamin kidin makadangag teyak ta ayanin,” kun ni Pablu tentu.
30 A sangaw sa nagtayuk ya ari en ikid ni Bernisa ikid na gubernadoren
ikid na kahebing da kiden. 31 A tekid na nakauhet a
“Awan haman ta iningwa na ta dulay nga megitta ta kapapasi na ono
kabalud na,” kukunda.
32 “Gagangay ta maibbatan mina am awena mina nakikekallak te Ari en
Sisar,” kunna hapa ni Ari Agripa te Pestu.

27

Ya Pangidob Da Te Pablu Ta Ili Na Roma

1 A ta nekari na en nga araw nga pangidob ni Pestu te Pablu ta ari na
taga Roma kiden a inalap da ig Pablu ikid na kadwan kiden nabalud, a enda
kid netulud te Huliyo, te intu ya kapitan na suddalu kiden nga magtaron
tekid addet ta ili na Roma. 2 A sa gimon kami nig Pablu ikid na suddalu
kiden ta takday na bapor selayag nga taga ili na Adrumito, te magganwat na
magtugut ya baporen, a sage magsibal sangaw ta ili kiden ta pingit na bebay
ta lugar na Asya. Intu hapa kahulun mi i Aristarku nga taga Tesalonika ta
lugar na Masadonya. A kumanen nagtugut kamin.
3 A ta kalakwatan na a nagsibal kami ta ili na Sidon, a nekallak ni Huliyo i
Pablu, petta dumagut bit nga ange mangalap ta masapul na kiden ta bali na
kofun na kiden. 4 A tekami en ha nagtugut a atubangan na kami na paddad,
a yen ta nagpingit kami ta lingad na fugu na Sipre. 5 A tekami en nakadakit ta
bebayen ta annung na lugar na Silisya ikid na Pampiliya, a nagdulot kamin
ta ili na Mira ta lugar na Lisya. 6 A yen bit ya nagdisaagan mi, te umange
nagapag i kapitan Huliyo ta takwan na pagluganan mi, a sangaw pinaglugan
na kami ta takday bapor taga Alehandra, te magdulot ye-yen na bapor ta
lugar na Itali. 7 Pake mabayag kami nakatugtugut abat ta addu na araw,
a addu ya zigat mi nga nakadatang ta annung na ili na Nidu. A gafu ta
atubangan na kami na paddad a nagpaabagatan kamin, petta angen mi ya
lingad na fugu na Kareta. 8 A tekami en nagtalib ta annung na Salmone a
medyo nazigatan kami hapa pumingit abat ta nakadatang kami ta kinan da
en Mappya na Paglingadan nga abikan ta ili na Laseya.
9 A gafu ta natalantanan kamin ta paddaden a nadatangan na kami na
agirid ikid na araw na kawan, a mazigat na ya magbapor, a netabarang ni
Pablu ta aweda bit mina magdulot.
10 “Mariknak, Apo, ta pake mazigatan kitam sangaw, a maperdi sangaw
ya baporin kontodu karga tam, yaga addu sangaw ya masi tekitam,”
kunna.

11 Ammi takwan ya uray na piloto ikid na makābaporen, a yen kid ya kinurug
ni Kapitan Huliyo ammi te Pablu. 12 A gafu ta medyo dulay kan hapa ye-
yan na paglippadan ta agirid a addu ya nangibar ta imunnan kami talo am
madatang mi ya lugar na Fenika tagad ta lod na fugu na Kareta, te itta kan
ten ya mapmappya na paglingadan nga umatubang ta lod na abagatan ikid
na lod na amyanan. A mapmappya kan ta yen ya pagpataliban mi ta araw
na kawan, te malingadan kan ta paddad.

Ya Zigat Da Ta Kawan Ta Bebay

13 A sangaw gafu ta itta ya palapaddad nga nagafu ta abagatan a matalak
kid na, te pahig da ta makkwa dan hala ya gakkad da en. A yen ta negon dan
ya landuken nga kesodan na baporen, a nagtugut kamin ha ta papapingit na
fugu na Kareta. 14 Ammi awena la mabayag a netapal na kami na masikan
na paddad nga nagafu ta amyanan. 15 A gafu ta awemi napaatubang ya
baporen ta paddaden, a netuluk mi mantu ta mepaddad. 16 A inange mi
ya taakub na fugu na Kawda, petta malingadan kami ta paddaden, a magge
awemi negon ya barangayen nga ginerger na baporen, te igalut mi ta ngarab
na en. 17 Ammi ta nepangigon min ta barangayen a ginalutan da hapa
ya tangngan na baporen ta dakal kiden na lubid, petta awena imangat na
nagtotopan na en. A ta kabalin na panggalut da a nagburung kid na ta
mepaddad ya baporen ta dammang, a mesalsal ta kaassangan na danumen
ta kinan da en Sirte. A yen ta neakban da ya dakalen layag na petta awena
makaange ta kaassangan na danum, a netuluk da la ta mepaddad. 18 A gafu
ta awena haman magimmang na sikan na paddad ikid na palung kiden a
pake nakawanan kami addet ta lalakwat, a nepagiwarad dan ya karga na
baporen ta danum petta malampaw ya baporen.

19 A ta mekatallu en araw a magge malammad na ya baporen, a sina-sat da
ya kadwan kiden ramyenta na layag kiden, a nepagihunnak da kid ta bebay.
20 Ammi intu para dulay te awenan haman limattog na bilag ikid na bitwan
kiden abat ta addu na araw gafu ta kasikan na kawanen, a awemin amu ya
agyan mi, a awan na ta ikatalak mi ta matolay kami.

21 A gafu ta nabayag hapa ya nagtarabaku kiden nga awan nakatagop
nangan, a enna kid hapa tinabarangan ni Pablu.

"Mapmappya mina en, kahkahulun, ta kinurug dak, petta awetam bit
mina nagtugut ta fugu na Kareta, te nalillikan tanan mina ya zigatin yan
ikid na kaperdi na karga na baporin. 22 Ammi awemuy na magburung, te
awan sangaw ta masi tekitam, te ya baporin la ya maperdi. 23-24 Te umange
nagtayuk ya anghel na Dyos kewan Namaratu ta hebing ken ta hiklamen,
a nebar na teyak:

'Awem la magburung, Pablu, te uray na Namaratu ta imatubang ka
sangaw te Ari en Sisar. A dinangag na ya pakimallak mu ta kahulum
kidina, petta awan sangaw ta masi tekid,' kunna teyak.

25 "A awemuy mantu magburung, kahkahulun, te ikatalak ku ya Na-
maratu ewan ta magdulot hala sangaw ya kuman na nebar na en teyak,
26 ammi mappya ta mesalsal kitam sangaw ta takday na fugu," kun ni
Pablu tekid.

27 A kumanen nedodoyan kami la ta bebay na Adriyatiko abat ta
dwāliggwān. A ta mekafulu appat na hiklam a narikna na magibbal kiden
ta bapor ta umabikan kami ta lutak, 28 a ginukud da mantu ya kadalam
na danumen, a tallufulu annam na metru ya kadalam na. Magananwan
la a ginukud da ha a dwafulu pitu metru. 29 A gafu ta nagburung kid ta
metumpap ya baporen ta kabatun a nehunnak da ya appat na kesodan na

nga negalut ta huli na en, a nakimallak kid ta mavit mina ya araw. 30 Ammi
intu para dulay, te ya magibbal kiden ta bapor a ikayat da magtammang ta
baporen, a enda neuhiyay ya balabarangayen ta danum, petta pagluganan
da ta pagtammang da. Ammi ape ihunnak da ya landuken nga negalut ta
mukat na baporen ta kuman na nepagihunnak da kiden ta huli na. 31 Ammi
mappya la, te neitan na kid ni Pablu, a nedanug na kid ta kapitan na suddalu
kiden.
"Am awena masirak na magibbal kiden ta bapor awan sangaw ta
matolay tekitam ngamin," kunna tentu.
32 A gafu ta kumanen dinob na kapitanen ya ange manggattat ta galut na
barangayen, petta mahunnak ta danum.
33 A tentu en tanagay nagkarawan a pinagturad ni Pablu ya tolay kiden ta
mangan kid mina.
"Awemuy haman nangnangan abat ta mafulu appat na araw gafu ta
maburung kam la. 34 Mangan kanan mina, petta magsikan sangaw ya bari
muy, te awan sangaw ta masi tekitam maski takday la," kunna.
35 A intu ya napolu nangalap ta pan, a nepakimallak na ta Namaratu ta
atubang na ngamin, kapye na pinilsat, a kinan na. 36 A gafu ta kumanen
a naazi hapa ya burung na nonot da, a nangan kid na hapa. 37 Dwagatut
pitufulu annam kami ngamin nga nagyan ta baporen. 38 A tekiden nabattug
ta nepangan da a nepagihunnak da ta bebay ya irik kiden petta pake
maglampaw para ya baporen.

Ya Kaperdi Na Baporen Ta Batu

39 A tentun nagdakar a aweda amu ya lugaren nga agyan da, ammi naita
da ta itta ya sinang walawer na ginat, a yen ya ikayat da en pangisarokan ta
baporen talo am mabalin. 40 A ginattat da mantu ya galut na landuk kiden
nga nesod ta kabatunen ta huli na baporen, kapye da inubadan ya galut na
lapag na en. A sangaw nepotun da ya assangen layag ta ulu na baporen, a
netu-bang na kamin na paddad ta tagad ta ba-naden. 41 Ammi intu dulay,
te intu inange na baporen ya kauknudan na ginat kiden ta pagdafungan na
palung kiden, a nelumlum, a awenan nakaalit. A nakutukutet hapa ya huli
na ta kasikan na palung kiden.
42 A ya uray na suddalu kiden a papasin da ya mabalud kiden, petta awan
sangaw ta makatammang, 43 ammi ginamman na kid na kapitan, te ikayat
na ikerutan i Pablu. A ya makkamu kiden maglangoy a pinaglattu na kid ta
danumen petta imunnan kid ta ba-naden. 44 A ta kadwan kiden a nebar na ta
gumafut kid ta tabla ono kompormi na itta nga naazi ta baporen. A kumanen
sa nakadatang kami ngamin ta ba-naden, a awan ta nakkwa ta dulay tekami.

28

Ya Pagyan Da Ta Fugu Na Malta

1-2 A tekami en nakagon ta ba-naden a enna kami pinagdulot na limugar
kiden ta fugu en, a yen ya nepakadangag mi ta Malta ya ngagan na fugu en
nga dimmatangan mi. A addu hapa ya nepaita na tolay kiden ta kallak da
tekami, a naghatung kid hapa ta paggukupan mi, te nagudan na, a masanaw.
3 Umange hapa nangalap i Pablu ta hangaw, ammi tentu en nangitumpa ta
hangaw kiden ta afuyen a imuhet ya madagat gafu ta patu en, a kinagat na
ya kamat na en. 4 A ta nepakaita na tolay kiden ta ulagen nga nagbesin ta
kamat ni Pablu a

"Kakurugan ta amapasi ya tolayin yan, te maski nakadakit ta bebayen a
awena mantu mabalin ta matolay gafu ta addu ya liwat na, te masi sangaw
ta dagat na ulagina," kunda,
5 Ammi newadwad na hala ya ulagen ta afuyen, a awan ta nahikna na ta takit
na. 6 Nepa-na na tolay kiden ya pagbaga na bari na ikid na pasi na, ammi
gafu ta awan ta naita da ta kabayag na pangipa-na da a nauli ya nonot da
tentu, te nebar dan ta intu ya takday na dyos.
7 A ta kabalinan na kumanen a umange kami ta bali na mayor na fugu en,
bali ni Publiyo, te abikan ya lutak na kiden ta ba-naden dimmatangan mi, a
pinagdulot na kami ta bali na, a pinakpakan na kami ta talluhaw. 8 Ammi
nagtakit hapa ya dama ni Publiyo, te nagpatu, yaga nagatattay. A enna inita
ni Pablu, a nepakimallak na. A ta nepangisagpaw ni Pablu ta kamat na tentu
a nagmappyan. 9 A ta nepakedamag na pagmappya na en ta kadwan kiden
tolay ta fugu en a umange hapa ya nagtakit kiden te Pablu, a nagmappya kid
hapa. 10-11 Nagyan kami ta fugu in yen abat ta talluhulan, a addu ya neatad
na tolay kiden tekami ta pangikayat da tekami.

Ya Pagdulot Da Ta Ili Na Roma

A ta kabalin na talluhulan a nagganwat kami ha nagtugut, te itta ya takday
na bapor nga naglingad ta fugu en ta agiriden, a yen ya pagluganan mi. Taga
Alehandra hapa ya baporen, a Siping na Dyos ya ngagan na. A tekami en
nagganwat naglugan a pinagbalun na kami hapa na tolay kiden ta ngamin
masapul mi ta angen mi in. 12 A kumanen nagbapor kami ha abat ta ili na
Sirakut, a nagyan kami ten ta talluhaw, kapye mi ha nagtugut. 13 A sangaw
nagsibal kami hapa ta ili na Regiyo ta tangagaw, te ipa-na mi ya paddad nga
magafu ta abagatan.
A ta mekaduwa en araw a nagdulot kami ta ili na Puteoli, a nagdisaag
kami. 14 A yen hapa ya nakasimmun mi ta kadwan kiden mangurug, a
inagagay da kami hapa nga magyan tekid abat ta pitu araw. A tekami en
ha nagtugut a tinugut mi abat ta ili na Roma. 15 Ammi ya mangurug kiden
taga Roma a dana nadamag da hapa ya datang mi ta ili na Puteoli, a enda
kami dinafung ta Plasa na Appio, a ya kadwan kiden para a dinafung da
kami ta agyan na kinan da en Tallu na Tyenda. A ta nepakaita ni Pablu tekid
a matalak hapa ta Namaratu, a pinagturad na ya nonot na. 16 A ta datang mi
ta ili na Roma a aweda pake nebalud i Pablu ta agbaludan, te pagurayan da
la ta takday na bali, ammi mehulhulun hapa ya suddalu en nga nangtaron
tentu.

Ya Pangipadangag Ni Pablu Ta Ili Na Roma

17 A ta kabalinan na talluhaw a pinaayagan ni Pablu ya pinakadakal na
Hudyo kiden taga Roma ta bali en nagyanan na. A tekiden nagkakampat
tentu a binida na ya gafu na nepangpaayag na tekid.
"Yen ta pinaayagan ta kam, kahkahulun, petta bidan ku tekamuy ya gafu
na kabalud kin. Te maski am awan ta liwat ku ta kagittak kiden Hudyo ikid
na gagangay tamen nga nesirak na dadagkal tam tekitam, a ginafut dak
hala ta ili na Herusalem, a nedarum dak ta atubang na taga Roma kiden,
petta mabaludak.
18 "A tekid na hapa nagimbestigar teyak a awan haman ta napasikkal
da ta pangpapasin da teyak, a inibbatan dak mina, ammi awena haman
nekayat na Hudyo kiden. 19 A gafu ta nepapilit da ta itta ya liwat ku a
kapilitan ta nakikekallakak te Ari en Sisar, ammi awan haman ta idarum
ku ta kagittak Hudyo. 20 A yen ya gafu na nepangpaayag ku tekamuy

petta dangagan muy hapa ya mabidak, te nabaludak sekawad gafu ta
pangikatalak ku ta mangikerutanen nga nekari na Namaratu ta dadagkal
tam kiden," kunna.
21 A ya tabbag da hapa tentu a
"Awan haman ta nadamag mi gafu teko, te awan para la ta nesurat na
taga Hudeya kiden tekami, a awan hapa ta binida na nagafu kiden ten.
22 Ammi ikayat mi sangaw dangagan teko am anu ya pake kurugam, te ya
nadamag mi ta kahulum kiden nga makikattway ta pangurug na dadagkal
tam kiden a dulay kan ya bidan da tekid ta ngamin kiden lugar," kunda te
Pablu.
23 A nagbabidan da hapa ni Pablu ya araw na pagdangag da tentu. A
ta lalakwat ta nagbabidan da en a nagdadatang hapa ya awan bababang
na tolay ta pagyanan na en, a nagtangtangagaw nangipasikkal i Pablu ta
pangikerutan na Namaratu tekid, a pake ipasikkal na para ya uhohug na Na-
maratu tekid nga nesurat ni mina Moses ikid na kadwan kiden pinaguhohug
na Namaratu, petta mangurug kid mina te Hesus gafu ta intu ya nagdulotan
na bida na surat kiden. 24 A nangurug hapa ya kadwan ta inuhohug na
en, ammi nasoysoy ya kadwan. 25 A gafu ta nagkakattway ya nonot da a
nagtatugut kid na, ammi dana naguhohug bit i Pablu ta takday para la na
uhohug ta awan kiden nangurug:
26 "Kustu hala ya uhohug na Kahalwa na Namaratu ta dadagkal muy
kiden, te ya uhohug na tekid gafu te mina Isayasen a
'**Pake dangagan muy ya uhohug na Namaratu, ammi awemuy**
haman maawatan.
A maski pake bilbigan muy awemuy haman metug,
27 **te nagtuyag haman ya nonot muy,**
a maningbangngag kam,
a nagkigsap kam para gafu ta awemuy ikayat makaita ikid na
magdangag ikid na magnonot.
A yen ta awemuy magbabawi petta pagmappyan ta kam mina,'
kunna tekid.
"A gafu ta parigan muy ya dadagkal muy kiden a 28 ibar ku tekamuy ta
pagtalekudan na kanan na Namaratu, a ya Hentil kiden ya pangibaran na
ta pangikerutan na tekid, te ikid na sangaw ya mangurug," kun ni Pablu
tekid.
29 A ta nekabalin na naguhohug tekid a nagtatugut kid, a nagkapopohutan
da ya inuhohug na tekid.
30 A nagyan hala i Pablu ta sinalda na en bali abat ta dwadarun, a pinag-
dulot na ya ngamin kiden umange magdangag tentu, 31 te mepalubus la
mangipadangag ta ngagan ni Afu Hesus ikid na pangikerutan na Namaratu
tekid.

Ya Surat Ni Pablu Ta Taga Roma Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

Roma ya ngagan na kadakalan na ili ta lugar na Itali. A ya tolay kiden hapa nga dana nagyan ta ili na Roma a addu ya dyos da, te aweda para la amu ya kakurugan na Dyos nga namadday ta ngamin paglelehutin kontodu langit. A kuman na intu hapa dyos da ya ari da en, a masapul kan ta dayawan da hapa ta kuman na pangdayaw da ta kadwan kiden dyos da. Ammi ya Hudyo kiden nga umange nakipagyan ta ili na Roma a awan ta takwan na Dyos da am bakkan la ta Namaratu ewan, a pake ikatupag da ya mangdayaw ta takwan na dyos. A yen ta ikatupag da hapa ya mangurug te Hesus, te ibar da ta tolay haman la. A maski am mangurug kid ta Namaratu a aweda kurugan ta Anak na i Hesusen, te nakigitta kan la ta Dyos maski am kagitta tam tolay.

Ammi ya kadwan kiden Hudyo nga taga Roma a pake nadangag da ya damag ni Hesus nga nepadangag na turin na kiden a kinurug da hapa, otturu nepadangag da hapa ta kadwan kiden tolay taga Roma, a kinurug da hapa. A gafu ta itta ya mangurug nga Hudyo ikid na Hentil (bakkan ta Hudyo) te Hesus a yen kid na ya gafu na iglesya ni Hesus ta ili na Roma. A yen kid ya nagsuratan ni Pablu ta suratin yan.

A yen ta nagsurat i Pablu tekid, petta dana meparan ya enna pangpasyar tekid. Te ya kuman na narikna ni Pablu ta kadwan kiden Hudyo a maski mangurug kid na te Hesus, a paruban da la ya mangidulot ta lintig na Namaratu nga netuldu ni mina Moses ta popolu kiden dadagkal da, te pahig da ta yen ya pedulot na Namaratu tekid petta ikwenta na kid ta matunung gafu ta pangidulot da ta lintig na en. Ammi ya pake ipasikkal ni Pablu ta surat na in tekid a awena kan mabalin ta kunna ten, te awan kan ta mabalin tam nga mangidulot ta lintig na, te kanayun pagliwatan tam haman. A am kakurugan kan mina ta matunung kitam ta pakaitan na Namaratu gafu ta pangidulot tam ta lintig na en a awan kan ta serbi na nepangikaru ni Hesus ta liwat tam kiden. A gafu ta gagangay tam kan nga kanayun magliwat a awena kan mabalin ta matunung kitam ta pakaitan na Namaratu am bakkan ta intu hapa la ya makkamu ta katunung tam, pettam kumanen a awan ta pangpagangan na tekitam. A yen kan ya gafu na ta dinob na ya anak na en Hesus nga nangikaru ta liwat tam kiden, petta am ikatalak tam ya nepangikaru na a ikwenta na kitam kan ta matunung gafu ta pangikatalak tam. A am itta kitanan kan te Hesus ikid na ittan ya Kahalwa na Namaratu tekitam a intu kan hapa la ya makkamu mangpasikan tekitam petta makkwa tam ya mangidulot ta ngamin ikayat na Namaratu tekitam.

A ya takday para uhohug nga ipasikkal ni Pablu ta surat na in a bakkan ta Hudyo kiden la ya ikwenta na Namaratu ta tolay na, te intu kan la tolay na ya ngamin kiden mangikatalak te Hesus kompormi am Hudyo kid ono am Hentil kid. A maski am dana pinili na Namaratu ya Hudyo kiden gafu ta simsima kid ni mina Abrahamen am aweda kurugan ya dinob na en nga ange nangikaru ta liwat da kiden a nelogot da ya nepangpili na Namaratu tekid. Te intu kan la ikwenta na Namaratu ta simsima ni mina Abrahamen ya ngamin kiden mangikatalak ta mangikerutan tekid ta kuman ni Abrahamen kompormi am Hudyo kid ono am Hentil kid. Te ikitam kan nga mangikatalak te Hesus ya kakurugan na Istralita na Namaratu. A ya nesurat mantu ni Pablu a intu yan:

(v 7) Tekamuy ngamin nga iddukan na Namaratu nga negitta na ta tolay na kiden ta ili na Roma.

Ampade Dama tam Namaratu ikid ni Afu Hesus ya mangikallak tekamuy petta mappya kam la.

1 A ya nagsuratin tekamuy a iyak, Pablu, nga daddoban ni Hesus Kristu. A yen ta inalap nak, petta isaad nak ta turin na en nga ange mangipadangag ta Mappya en Damag na Namaratu. 2-3 A awan mantu ta takwan na ipadangag ku am bakkan ta kuman na nebar na Namaratu ta idi ta lebru na en nga nesurat na aglavun kiden, te intu nesurat da ya ange na Anak na Namaratu ewan. A intu hala ya Dafu tamewan Hesus Kristu. A tentu en umange a negitta tekitam tolay, te simsima ni mina Dabiden. 4 Ammi maski am tolay a nepasikkal hapa ta Anak na Namaratu ewan nga seppakapangwa, te tentu en nasi a natolay hala gafu ta kahalwa na en nga negitta ta Namaratu ewan. 5 A gafu ta kallak na en teyak a nesaad nak ta turin na en nga ange mangipadangag ta damag ni Hesus Kristu ta ngamin tolay ta ngamin kiden lugar, petta intu mina ya madayawan gafu ta pangurug da tentu. 6 A kumanen hapa tekamuy nga taga Roma, te yen ta inalap na kam hapa, petta tolay kanan ni Hesus Kristu. 7 (-)

Ya Katalak Ni Pablu Ta Mangurug Kiden

8 A ikamuy hapa, kahkahulun, ya gafu na talak ku ta Namaratu ewan ikid ni Afu Hesus, te bidan na kanan hapa na ngamin tolay addet ta ngamin paglelehutin gafu ta pangurug muy, a yen ta nadamag ta kam hapa. 9-10 A kanayun pakimallak ta kam hapa ta Namaratu ewan, te awek magimmang makimallak tentu. A gafu ta tatakday la ya nonot ku nga magserbi tentu a idulot ku la ya mangipadangag ta damag na Anak na en ta ngamin kiden lugar. A Namaratu hapa la ya mangipasikkal ta am kada makimallakak tentu a ibar ku hapa ta eyak mina magpasyar tekamuy, am yen ya uray na teyak. 11 A yen ta pake ikayat ku magpasyar tekamuy, petta isipat ku hapa tekamuy ya iatad na Kahalwa na Namaratu nga mangpasikan ta pangurug muy, 12 pettam ikamuy hapa ya mangpasikan ta pangurug ku, te mappya ta magimpaspasikan kitam ta pangurug na gintatakdayan tekitam.

13 Ammi awemuy pahig, kahkahulun, ta ayanin la ya pakanonot ku nga umange tekamuy, te naming-addu yak nga magganwat, ammi kanayun neguguwadak abat ta ayanin. Ammi ikayat ku la umange tekamuy talo am itta ya mapadagdag ku te Hesus ta kagitta muy kidina nga taga Roma ta kuman na Hentil kiden nga napadagdag ku ta kadwan kiden lugar. 14-15 A yen ta pake karagatan ku ya mangipadangag ta damag na pangikerutan na Namaratu ta kagitta muy kidina nga taga Roma, te liwat ku ta Namaratu am awek ipadangag ya pangikerutan na ta ngamin tolay, maski am anu ya katolay da ikid na amu da, petta madangag da hapa.

Ya Damagen Nga Nepadangag Ni Pablu

16 A pake ikatalak ku para ya damag na pangikerutan na en, te am kada mepadangag a mehulun hapa ya pakapangwa na Namaratu petta mekerutan ya ngamin kiden mangurug. Ikami nga Hudyo ya napolu nangipadangagan na, a ta ayanin a isipat na hapa ya kadwan kiden nga Hentil. 17 A mabalin ta mekerutan ya mangurug, te ya damag na en ya pakkamun tam ta ikwenta na kitam ta matunung gafu ta pangurug tam am idulot tam la ya pangikatalak tam tentu addet ta addet, te ya uhohug na ta surat na Bibliya a

“**Intu sangaw matolay magnayun ya ikwenta na en ta matunung gafu ta pangikatalak na tentu,**” kunna.

Ya Kasasaad Na Awan Makkamu Ta Namaratu

18 A kakallak sangaw ya awan kiden mangurug, te pa-gangan na kan
sangaw ya ngamin kiden mangwa ta dulay ikid na awan makanonot tentu, te
yen hapa ya nepakamu na ta damag na pangikerutan na tekitam. Te maski
am amu da ya kakurugan a dulay la ya tarabakun da. 19 A yen ta awan ta
pambar da, te dana amu da haman ya malogon maamu ta Namaratu, te
nepaita na hala tekid. 20 Te addet ta nekaparatu na ngamin paglelehutin a
pake nepasikkal ya awan maita ta kasasaad na Namaratu, te ya pakapangwa
na ikid na kadyos na a malogon maita gafu ta pinadday na kiden. 21 A yen
ta awan ta pambar da, te maski am amu da ta itta ya Namaratu aweda
haman dinayawan ta kuman na mekustu tentu, ikid na aweda hapa ipaita
ya talak da tentu, te intu la nonotan da ya awan ta kapkappyan. A kuman na
nagsugiram mantu ya nonot da gafu ta aweda kurugan ya nepaita na tekid.
22 Ibar da ta malalaki ya amu da, ammi madi haman, 23 te negitta da ta Dyos
ya pinadday da kiden nga sinang tolay, ikid na sinang ayam, ikid na sinang
mamanuk, ikid na sinang ulag.
24 A gafu ta intu la karagatan da ya dulay a binaybay-an na kid na
Namaratu, petta maguray kid la nga magpadakat ta bari da ta pangadallaw
da ikid na pagingatattug da, 25 te aweyan da haman ya kustu en nga nepaita
na Namaratu tekid, a kurugan da hud la ya tulad, te bakkan ta Namaratu
ya dayawan da ikid na pakidafun da am awa pinadday na kiden. Ammi
Namaratu hala sangaw ya madaydayawan addet ta addet.
26 A binaybay-an na kid, petta idulot da la ya kuman na ikayat da en nga
kāāmāmatān, te ya babay kiden a aweyan da ya lalaki, te makidorug kid hud
la ta sakā babbay da. 27 A kumanen hapa ta lalaki kiden, te aweyan da ya
babbay, gafu ta sakā lalaki da ya pagattugān da. A intu la tarabakun da ya
kāāmāmatān ta sakā lalaki da. Ammi naatadan kid hala ta pa-gang da, te yen
ya balat na dulayen na tarabaku da.
28 A gafu ta aweda ikayat nonotan ya Namaratu a binaybay-an na kid
nga magnonot ta dupal na nonot, petta kwan da la ya ikayat da kwan nga
awan ta kapkappyan. 29 A pinannu da ya nonot da ta ngamin magmagannud
na kadulayan, te kwan da la ya maginggum, ikid na magatattug, ikid na
mangahugu, ikid na mamapasi, ikid na makitapil, ikid na magtulad, ikid na
mangikatupag, ikid na mangisaned ta bida, 30 ikid na mamadpadulay, ikid
na mangikatupag ta Dyos, ikid na magparayag. A kanayun parparatun da
hapa ya bagu na dulay, a aweda kurugan ya dadagkal da kiden. 31 A kuman
na awan kid ta nonot, te aweda mekatalak, ikid na aweda makipagrikna, ikid
na aweda mangikallak. 32 Dana amu da haman ya nebar na Namaratu ta
mapa-gang sangaw ya ngamin kiden mangwa ta kuman na gagangay da en,
ammi maski kunna ten aweda haman pagimmangan ya gagangay da, yaga
pagurayān da para ya kadwan kiden nga mangwa ta kuman na gagangay da.

2

Ya Pagporay Na Namaratu Ta Hudyo Kiden

1-2 A dana amu tam haman ta am pa-gangan na Namaratu ya ngamin kiden
mangwa ta kumanin kid na pagliwatan a atadan na kid ta mekustu tekid.
Ammi maski am inya ka na tolay, am iko ya mangpaliwat ta kadwan a awan
ta pambar mu, te parigam haman ya kuman na tarabaku na paliwatamen,
a sakā ikabat mu mantu ya barim ta pangpaliwat mu tentu. 3 Anu hud ya
uray mu? Am kwam hapa ya dulay ta kuman na paliwatamen a parig mu
hud ta melillik ka ta pangpa-gang na Namaratu teko? 4 A tagaassangam
de ya nasuroken nga allak na ikid na pagattam na teko? Awem hud amu

ta nekallak na ka ta idi petta itta ya pagnonotam ta pagbabawim? 5 Ammi
am awem magbabawi te patuyagam la ya nonot mu a padakalam mantu la
ya pangpa-gang na Namaratu teko, te yen sangaw ya pake iparikna na teko
ta araw na pangpa-gang na ta ngamin kiden nagliwat. 6 Te maski am anu
ya tinarabaku tam ta katolay tamin a igitta na hala ya pangpa-gang na ta
tinarabaku tamen.
7 A ya ngamin kiden mangidulot ta mappya na tarabaku gafu ta ikayat
da mesipat ta dakar na Namaratu, ikid na dayaw na, ikid na katolay na en
nga magnayun, a atadan na kid sangaw ta magnayun na angat. 8 Ammi
ya masoysoy kiden ikid na mangidadula ta kakurugan a intu la sangaw
kesipatan da ya pagporay na ikid na pangpa-gang na tekid.
9 A dakal mantu sangaw ya pagzigātān na ngamin kiden mangwa ta dulay,
te intu polun na ya Hudyo kiden, kapye na isipat ya Hentil kiden. 10 Ammi
ya ngamin kiden mangwa ta mappya a awan sangaw ta burungan da, te
mesipat kid sangaw ta dakar na Namaratu, ikid na dayaw na en, te intu ha
polun na ya Hudyo kiden kapye na isipat ya Hentil kiden, 11 te awan sangaw
ta idaduma na Namaratu tekid. 12-13 Te ya Hudyo kiden nga nagliwat a pa-
gangan na kid gafu ta lintig na en nga neatad na tekid, te maski am kanayun
dangagan da ya lintig na en a aweda haman idulot ya madangag da. Ammi
intu la ikwenta na Namaratu ta matunung ya mangidulot ta lintig na en. A
maski am awena amu na Hentil kiden ya lintig na en nga neatad na ta Hudyo
kiden a magliwat kid ta lintig da en hapa la. 14 Te maski am aweda amu ya
lintigen nga neatad na Namaratu ta Hudyo kiden, am megitta ya tarabaku
da ta kuman na nebar na Namaratu ta lintig na en, a yen ya ikwenta na
Namaratu ta lintig da. 15 A yen ya pakaitan ta dana nesurat ya lintig na en
ta nonot da, te maski am anu ya tarabakun da a dana amu da haman am
mappya ono am dulay.
16 A am dumatang sangaw i Afu Hesus ta pagaddetan na arawin yan a intu
sangaw ya isaad na Namaratu nga magimbestigar ta ngamin tolay, petta
palattogan na sangaw ya ngamin nelemad da ta nonot da nga aweda en
nepāssay, te yen sangaw ya itan na am mappya ono dulay. A yen kid ya
kanayun ipadangag ku ta ngamin tolay.

Ya Liwat Na Hudyo Kiden

17 A ta kuman na ikamuy nga Hudyo a iparayag muy ya kaHudyo muy,
te parig muy ta matunung kam gafu ta lintigen nga neatad na Namaratu
tekamuy, yaga iparayag muy ya pakkamu muy ta kakurugan na Dyos. 18 A
gafu ta naadal muy ya lintig na en a amu muy mantu ya ngamin ikayat na, a
amu muy hapa ipasikkal ya mappya. 19-20 A gafu ta lintig na en a amu muy
hapa ya ngamin kakurugan, petta ituldu muy ta kadwan kiden nga itta ta
sugiram, ikid na awan kiden makaita, ikid na awan kiden ta nonot, ikid na
abbing kiden. 21 Ammi am ituldu muy ya kadwan kiden anu kawagan na ta
awemuy ituldu ya bari muy? Ibar muy ta awan mina ta magtakaw, ammi
awan hud tekamuy ta magtakaw? 22 A "**Awan mina ta mangadallaw**,"
kummuy para, ammi awan hud tekamuy ta mangadallaw? Pake ikatupag
muy para ya makimallak ta sinang tolay kiden ta agyan na pakimallakan na
Hentil kiden, ammi awan hud tekamuy ta ange magtakaw ta pirak kiden nga
neatang da ta sinang tolay da kiden? 23 Dayawan muy mantu ya lintigen nga
neatad na Namaratu tekamuy, ammi ayayyawan muy haman ya Dyos gafu
ta pagliwat muy ta lintig na en? 24 Kakurugan mantu ya uhohug na suraten
ta Bibliya gafu tekamuy nga Hudyo, te ya nebar na a

“**Gafu ta dulay ya tarabaku muy a ibar na Hentil kiden ta dulay hapa ya Namaratu ewan,**” kunna.

25 Anu hud mantu ya kappyanan na nepagbanggit muy? Te ya kabanggit muy mina ya pakaitan ta nesipat kam ta netaratu na Namaratu te mina Abrahamen, ammi itta hud ya kapkappyan na nepagbanggit muy am awemuy idulot ya ibar na ta lintig na en? A gafu ta awemuy idulot a negitta kanan mantu ta Hentil kiden nga awan nabanggit. 26 Ammi maski am awena nabanggit na Hentil kiden, am kwan da hala ya kuman na nebar na Namaratu ta lintig na en a isipat na kid hapa ta netaratu na en te mina Abraham. 27 A ikid hapa la sangaw ya pakaitan ta nakaliwat kam, te maski am nabanggit kam a awemuy haman idulot ya ibar na lintigen nga neatad na Namaratu tekamuy.

28-29 Bakkan mantu ta pakagalgal na bari tam ya pakaitan ta tolay kitam na Namaratu, te bakkan haman ta yen ya kakurugan na pagbanggit. Te ya kakurugan na pagbanggit a itta haman ta nonot tam, petta naazi ya dulayen na nonot nga awan naazi ta pagbanggit na bari tam. A bakkan hapa ta uray na tolay ya nonotan tam am awa uray na Namaratu ewan.

3

Ya Kasasaad Na Hudyo Kiden

1 Am mabalin mantu ta mesipat hapa ya Hentil kiden ta netaratu na Namaratu te mina Abrahamen a anu hud ya kapkappyan na Hudyo ammi ta Hentil, a anu hud ya kappyanan na pagbanggit da?

2 A gagangay ta dakal mina ya kappyanan da, te ikid haman ya nekatalak na Namaratu nga mangidulot ta uhohug na kiden tekid. 3 Ammi gafu ta addu kid nga awan mekatalak a nelogot dan mantu ya nekari na Namaratu tekid.

A anu mantu ya uray na Namaratu gafu ta pangilogot da? Mabalin de ta awenan sangaw idulot ya nekari na en te mina Abrahamen? 4 Awena mabalin ta kunna ten, te maski am sa mangilogot mina ya ngamin tolay a mekatalak hala ya Namaratu, a idulot na la idulot ya nekari na en te mina Abrahamen. Te ya uhohug ni mina Dabiden gafu ta Namaratu a

“**Maski am anu ya inuhohug mu, Afu, a mepasikkal hala sangaw ta awem nagtulad.**

A maski am pagbalinan da ya inuhohug mu ta tulad a mepaita hala sangaw ya katunung mu,” kunna.

5 Ammi am gagangay ta kunna ten a ya aweda en pangidulot ta lintig na en ya kuman na mangipaita ta katunung na Namaratu, a had kukunna mantu pa-gangan ya tarabaku da nga mangipaita ta katunung na, te killu haman? 6 Ammi bakkan ta kunna ten, te am pagurayan na la mina ya Hudyo kiden nga nangilogot tentu a had kunna mantu pa-gangan ya kadwan kiden ta paglelehutin nga awan mangurug? 7 Te ya uhohug da sangaw a

“Am gagangay ta maita ya pakedayawan na katunung na Namaratu gafu ta pangilogot mi tentu a mabalin hud ta paliwatan na kami petta pagangan na kami?” kunda sangaw.

Te am anu ya pambar na Hudyo kiden ta aweda mina mapa-gang a kumanen hapa ta kadwan kiden nga awan mangurug. 8 A am kakurugan mina ya pambar da a mapmappya mantu ta sa idulot tam la ya mangwa ta dulay, petta mappya sangaw ya pagbalinan na. Yen garay ya ipaliwat na kadwan kiden teyak gafu ta itulduk, ammi tulad da haman. A am anu sangaw ya pangpa-gang na Namaratu tekid a mekustu hala tekid.

9 A anu mantu ya uray tam ta Hudyo kiden? Mapmappya de ya kasasaad
da ammi ta kadwan kiden tolay?
A bakkan ay, te ya kuman na inuhohug ken ta ayanin a awan haman ta
pagduman na Hudyo kiden ikid na Hentil kiden, te sa nagliwat haman ya
ngamin tolay, 10 te dangagan muy ya dana nesurat ta lebru na Namaratu;
"**Awan pulus ta awan magliwat, maski am takday la,**" kunna.
11 "**A awan ta makkamu ta Namaratu, ikid na awan hapa ta makasapul**
tentu,
12 **te sa nagtalekud ya ngamin tolay tentu, te sa nagdupal kid, a awan**
pulus ta mangwa ta mappya," kunna ha.
13 "**Napannu ya simuk da ta ngamin na kadulayan,**
te mahuyuk ya bida da ta kuman na tanam na nasi nga awan
natappanan.
A tulad ya kadwan, a madagat para ya kadwan uhohugan da ta kuman
na dagat na ulag.
14 **A napannu para ya simuk da ta panglibak da ikid na pamadpadulay**
da.
15 **A malogon kid para mamapasi.**
16 **A maski am had ya eyan da a mangisirak kid ta dulay ikid na zigat,**
17 **te aweda amu ya mappya,**
18 **a awan ta amat da ikid na talaw da ta Namaratu,**" kunna.
19 A yen kid na uhohug ya pagnonotan tam mina, te am anu ya inuhohug
na Namaratu ta isin kid na surat a nebar na haman ta Hudyo kiden, petta
awan sangaw ta mauhohug da ta razon da, te ikid haman ya inatadan na
ta lintig na en ta palungu. A mepasikkal mantu ta sa nakaliwat ya ngamin
tolay ta ngaminin paglelehut, petta sa medarum kitam mina ta atubang
na Namaratu ewan. 20 A maski am inya na tolay a awan pulus ta ikwenta
na ta matunung gafu ta pangidulot na ta lintig na en, te ya lintig na en ya
mangipasikkal ta liwat na.

Matunung Kitam Gafu Ta Pangikatalak Tam Te Hesus

21-22 A ta ayanin gafu ta ange ni Hesus Kristu a nepakamun na Namaratu
ya allak na tekitam, te maski am nakaliwat kitam ta lintig na en, am
ikatalak tam ya nepangikaru ni Hesus ta liwat tam kiden a ikwenta na kitam
ta matunung gafu ta pangikatalak tam tentu. A maski am ayanin la ya
pakadangag tam ta allak na a dana binida ni Moses ta lintigen, a kumanen
hapa ta surat na aglavun kiden. 23 A kompormi hapa ya mangurug, te awan
haman ta idaduma na tekitam, te sa nagliwat kitam haman, ikid na pake
adayu kitam para la ta kalalaki na Namaratu ewan. 24 Ammi gafu ta ikallak
na kitam a sinaka na kitam ni Hesus, a ikwenta na kitam mantu ta matunung
ta kuman na iatad na la ya katunung tam. 25 Te i Hesusen ya nekwenta na
Namaratu ta atangen nga mangikaru ta liwat tam kiden, a yen ta pakoman
na kitam am kurugan tam ikid na ikatalak tam ya pasi ni Hesusen gafu
tekitam.
Ta idi a pinagtalib na Namaratu ya liwat na napopolu kiden tolay gafu ta
nepagattam na tekid, 26 ammi ta ayanin a nepaita nan ta awenan tagorayan
ya liwat tam, te nepekaru na kid hud la te Hesusen. A mappya hapa ta kunna
ten petta ipasikkal na ya katunung na nonot na en, pase katunung tam gafu
ta pangikatalak tam te Hesus.
27 A itta hud mantu ya meparayag tam, te bakkan haman ta katolay
tam ikid na tarabaku tam ya gafu na katunung tam ta Namaratu am awa
pangikatalak tam la te Hesus. 28 Te ya pake ipasikkal ku a maski am idulot

tam la ya lintig na Namaratu a bakkan ta yen ya pakaitan na ta katunung tam, am awa pangikatalak tam la te Hesusen.

29 A anu mantu ya uray tam? Intu hud la iddukan na Namaratu ya Hudyo,
ono iddukan na hapa de ya Hentil? A bakkan la ta Hudyo ya iddukan na, te
tatakday haman la ya Dyos nga namadday ta ngamin tolay. 30 A maski am
nabanggit kitam ono am awetam nabanggit a ibar na ta sa matunung kitam
gafu ta pangikatalak tam te Hesus.
31 Ammi maski am ipasikkal ku ya pangikatalak tam te Hesus a awemuy
parig ta newarad kun ya lintig na Namaratu, te awek newarad am awa pake
nepasikkal kun ya ikayat na uhohugan ta lintig na en.

4

Ya Pangurug Ni Mina Abraham

1 A intu para pagnonotān tam ya kasasaad ni mina Abrahamen, te intu
haman ya pake nagafun tamen nga Hudyo. 2 A am kakurugan mina ta
matunung i mina Abrahamen ta pakaitan na Namaratu gafu ta tarabaku na
kiden nga mappya a mabalin mantu ta itta ya pambar na nga makidayaw
tentu. Ammi ta kakurugan awena haman nakidayaw tentu, 3 te ya uhohug
na suraten gafu tentu a

"**Kinurug ni mina Abraham ya nebar na Namaratu tentu, a ya pangurug na en ya nekwenta na Namaratu ta katunung na,**" kunna.

4 A bakkan mantu ta bannag ni Abrahamen ya nekwenta na Namaratu
ta katunung na, te am kakurugan mina ta kunna ten a bakkan mantu ta
allak na yen am awa isupapak na hud la ta bannag na en. 5 A am awetam
magbannag gafu ta ikatalak tam ta Namaratu hapa la ya mangatad ta
katunung na nakaliwat, a ya pangikatalak tam ya ikwenta na Namaratu ta
katunung tam. 6 A kumanen hapa ya inuhohug ni mina Dabiden, te nebar
na ta pake nagāsāt ya awanen magbannag nga ikwenta na Namaratu ta
matunung.

7 "**Pake nagāsāt ya pinakoma na Namaratu, te inazi na ya liwat na kiden,**" kunna.

8 "**A ya pake nagāsāt a intu hala ya awena ikwenta na Namaratu ya liwat na kiden,**" kunna ha.

9 Ammi had sin hud na tolay ya ikayat na uhohugan ni Dabiden nga
nagāsāt? Intu la de bidan na ya Hudyo kiden gafu ta pagbanggit da en? O
mabalin de ta nesipat na hapa ya Hentil kiden nga awan nabanggit?

A ya kasasaad ni mina Abrahamen ya pagnonotan tam mina, te intu
haman ya pake nepasikkal na Namaratu ta matunung gafu ta pangikatalak
ni Abrahamen tentu. 10 A dana nekwenta na Namaratu ta matunung ta
awena en para la nabanggit, te ya pangikatalak na ta Namaratu ya gafu na
katunung na. 11 A gafu ta matunung na ta pakaitan na Namaratu a yen
ta nabanggit hapa ta kuman na nebar na Namaratu tentu, petta yen ya
mangipasikkal ta awan na ta liwat na ta maski awena en para la pagbanggit.
A uray hapa na Namaratu ta kunna ten petta am itta ya mangurug tentu nga
awan nabanggit a ikwenta na ta simsima kid hapa ni mina Abrahamen gafu
ta makigitta kid ta pangurug na en ta awena en para la pagbanggit. 12 A
kumanen hapa mina ta Hudyo kiden nga nabanggit, te maski am ikāttolay
na kid hala ni mina Abraham a bakkan ta yen ya ikwenta na Namaratu, te
ikwenta na kid ta simsima na kiden gafu ta makigitta kid hapa ta pangurug
na en ta awena en para la nepagbanggit.

Ya Mangurug Kiden Ya Nangikarin Na Namaratu

13 A nonotan tam para ya nekari na Namaratu te mina Abrahamen, te
nekari na ta intu kontodu simsima na kiden ya makākwa sangaw ta ngamin
paglelehutin. Ammi ya gafu na nekari na en tentu a bakkan haman ta
pangidulot na ta lintig na Namaratu, te awan para la ya lintig na en. Intu
la gafu na ya katunung ni Abraham gafu ta pangikatalak na ta nebar na
Namaratu tentu. 14 Te am kakurugan mina ta intu la nangikarin na ya
mangidulot ta lintig na en a awan mantu ta serbi na pangikatalak tam tentu.
A kenga hapa sangaw ya nekari na en, te awan haman tekitam ta mangidulot
ta lintig na en. 15 A awan mantu ta iatad na lintig na en tekitam am bakkan
la ta pangpa-gang na Namaratu tekitam, te am awan mina ya lintig na en a
awan mina ta mangipasikkal ta liwat tam.
16 A gafu ta seliwat kitam a mappya mantu ta ikatalak tam la ya
nepangikaru ni Hesus ta liwat tam kiden, pettam kumanen a magdulot hapa
sangaw ya nekari na en tekitam. Te ya uray na Namaratu a ya allak na en
hapa la tekitam ya gafu na nekari na en, petta awan mina ta madugiman am
awa sa mesipat ya ngamin kiden simsima ni mina Abraham. Te ya uray na
Namaratu a bakkan la ta Hudyo kiden ya simsima na am awa Hentil kiden
hapa nga kagitta na pangurug ni mina Abrahamen, te intu ya gingginafu na
ngamin kiden mangikatalak ta uhohug na Namaratu. 17 Te ya uhohug na
Namaratu tentu a

"**Iko ya pinatudunan ku, petta magbalin ka ta gingginafu na addu na tolay ta ngamin kiden lugar,**" kunna.

A ya uray mantu na Namaratu te mina Abrahamen a intu hala ya gingginafu na ngamin kiden tolay nga kagitta na pangurug na en, te ya nekatalak ni
mina Abraham gafu ta Namaratu ewan a tolayan hala ya nasin, a palattogan
na hapa ya awan. Te ya uhohug na Namaratu tentu a

18-19 "**Itam ya langitewan a bilangam ya bitwan kidina, te kumanen sangaw ya kaddu na simsimam nga magafu teko,**" kunna.

Ammi ya darun ni mina Abrahamen a magge magatut, a pake nagkafuy
na ya bari na en, yaga addet ta kasiksikan na bakbakat na en a awena pulus
nagaānāk. Ammi maski awan ta nekatalak ni mina Abraham ta bari na en
a awena la nagkafuy na pangikatalak na ta uhohug na Namaratu tentu, te
nekatalak na la ta itta sangaw ya anak na nga pagafun na ngamin kiden
simsima na ta ngamin kiden lugar. 20 A awena mantu la nagduwaduwa na
nonot na ta nekari na Namaratu tentu, te nagsiksikan hud la ya pangikatalak
na ta pangibosag na ta kalalaki na Namaratu, 21 te pake nekatalak na ta
makkwa sangaw na Namaratu ya kuman na nekari na en tentu. 22 A yen
ya gafu na ta nekwenta na Namaratu ya pangikatalak na ta katunung na.
23-24 Ammi ya uhohug na suraten nga "**Nekwenta na Namaratu ta katunung na**," kunna, a yen ya pakkamun tam ta bakkan la te mina Abrahamen
ya ikwenta na Namaratu ta matunung am awa sa ikitam hapa nga mangurug
ta nepangtolay na Namaratu te Afu Hesus. 25 Te yen ya nepasi ni Hesus petta
ikaru na ya liwat tam kiden, ammi ya pangtolay na Namaratu tentu ya pake
mangipasikkal ta kustu ya nepangikaru na en, petta ikwenta na kitam ta
matunung gafu ta pangikatalak tam tentu.

5

Ya Mehulun Ta Katunung Tam

1 A ta ayanin gafu ta matunung kitanan ta pangikatalak tam ta Dafu
tamewan Hesus Kristu a kofun na kitanan hapa na Namaratu, te nekaru ni

Hesus ya liwat tam kiden, 2 a intu hala ya gafu na allak na Namaratu tekitam
nga magnayun. A pake matalak kitam hapa te itta ya ikatalak tam ta mesipat
kitam sangaw ta kalalaki na Namaratu ewan. 3 A maski am itta ya pagzigātān
tam a matalak kitam la, te amu tam ta yen ya mangatad ta pagattam tam.
4 A am maita na Namaratu ya pagattam tam a pake ikatalak na kitam hapa.
A gafu ta ikatalak na kitam a yen ta itta hapa ya ikatalak tam ta megitta
kitam tentu. 5 A awetam sangaw melogot ta ikatalak tam, te pake iparikna na
Namaratu ya pangidduk na ta nonot tam gafu ta Kahalwa na en nga magyan
tekitam.
6 A ta idi ta awetam para la nepangurug a awetam haman nakkwa ya
patarabaku na Namaratu tekitam. Ammi ta datang na arawen nga dana
pinili na a dinob na i Hesus, petta ikaru na ya liwat tam kiden. 7 A yen mina
ya pake nonotan tam, te am tekitam mina nga tolay a ikayat tam hud ya
sumagapil ta sakā tolay tam? Ammi mabalin de ta itta tekitam ya maturad
nga sumagapil ta pake mappya en na tolay. 8 Ammi te Hesusen a sumagapil
haman tekitam ta pagliwat tam para la tentu, a yen ya pakaitan tam ta pake
iddukan na kitam na Namaratu. 9 A gafu ta nekarun ni Hesus ya liwat tam
kiden a matunung kitanan mantu ta pakaitan na Namaratu ewan. A gafu ta
matunung kitanan a pake ilillik na kitam hapa sangaw ta pangpa-gang na
Namaratu ta awan kiden mangurug. 10 Te maski itta ya nangikatupagan na
Namaratu tekitam ta idi, a pinagbalin na kitanan ta kofun na kiden gafu ta
pangikaru na Anak na en ta liwat tam kiden. A gafu ta kofun na kitanan a
ikerutan na kitam hapa sangaw ta mekaduwa na pasi, te nesipat na kitam
hapa ta katolay na en. 11 A maski am indagan tam para la ya pangalap na
tekitam a ittan hala ta ayanin ya pagay-ayatan tam ta Namaratu ewan gafu
ta Dafu tamewan Hesus nga nangpakofun tekitam.

Ya Gafu Na Pasi Tam Ikid Na Katolay Tam

12 Anu kawagan na mantu ta magliwat ya tolay? Ono had ya nagafun na
pagliwat da? Te awan haman ta awan magliwat.
A gagangay ta sa magliwat kitam gafu ta tatakday la na tolay, te i mina
Adanen ya gafu na liwat tam. A tentu en nagliwat a dumagdag hapa ya pasi
na, a yen ta masi hapa ya ngamin tolay gafu ta sa nesipat kid ta liwat na
gingginafu da en Adan. 13 Ammi maski am dulay hapa ya tinarabaku na
popolu kiden dadagkal a awena haman nekwenta na Namaratu ya liwat
da, te awan para la ya lintig na en nga mangipasikkal ta liwat da kiden.
14 Ammi maski am awena nekwenta ya liwat da a sa nagpasi hala ya ngamin
tolay addet te mina Adan addet ta nepangidagut ni mina Mosesen ta lintig
na Namaratu. A maski am dulay ya tinarabaku da a bakkan haman ta
kuman na liwat ni mina Adanen, te i Adan a nagsoysoy ta nebar na Namaratu
tentu, ammi ta kadwan kiden a awan ta nagsoysoyan da, te awan para
la ya lintigen. A yen mina ya pake nonotan muy, te maski am awan ta
nagsoysoyan da a nasi kid hala, te ya uray na Namaratu a dana nesipat kid
ta liwat na gingginafu da en Adan.
A gafu ta kumanen a kuman na pinaggitta na Namaratu i mina Adan ikid
ni Afu Hesus gafu tekitam, te ikid duwa ya kuman na fun tam. Ammi itta
hapa ya pagduman da, 15 te ya iatad ni Hesus tekitam a bakkan ta kuman
na neatad na liwat ni Adan tekitam. Te ya uray na Namaratu a sa masi ya
ngamin tolay gafu ta sa itta kitam ngamin ta bari na nagliwaten. Ammi
maski kunna ten a pake dakdakal para ya uray na Namaratu ta pake ikallak
na kitam gafu ta nesipat kitanan te Hesus. A yen ta ikwenta na kitam ta
matunung petta matolay kitam.

16 A ya takday para pagduman da a maski am tatakday la ya liwat ni mina
Adan a pake adaddu ya nesipat ta pangpa-gang na Namaratu tentu. Ammi
gafu ta allak na Namaratu nga nepaita ni Hesus tekitam a sa pakoman na
kitam, maski am pake addu ya liwat tam kiden, petta ibar na ta matunung
kitam. 17 A gafu ta nagliwat i mina Adanen a sa maabak ya ngamin tolay gafu
ta pasi da. Ammi gafu ta pake dakal ya allak na Namaratu nga nepaita ni
Hesus tekitam a ibar na ta matunung ya ngamin kiden mangikatalak tentu.
A awena kid sangaw maabak na pasi da, te ikid sangaw ya mangabak gafu
ta nesipat kid na ta katolay ni Hesus Kristu.
18 Kuman na naggitta mantu i mina Adanen ikid ni Hesus, te maski am
tatakday kid a pake addu na tolay ya nesipat ta tinarabaku na tagtakday
tekid. Te ya nagbalinan na dulayen nga iningwa ni mina Adan a nekwenta
na Namaratu ta liwat na ngamin tolay, a yen ta nesipat kid ta pangpa-gang na
Namaratu te Adan. Ammi ya nagbalinan na mappya nga iningwa ni Hesus
a nekwenta na Namaratu ta katunung na ngamin kiden tolay nga nesipat
tentu, a yen ta matolay kid. 19 A gafu ta nagsoysoy ya takday a sa magliwat
ya ngamin tolay, ammi gafu ta malogon ya takdayen a sa matunung hapa ya
ngamin kiden nedagga tentu.
20-21 A ya lintigen hapa nga nedagut ni mina Moses ta dadagkal tam kiden a
uray na Namaratu ta yen ya mangibar ta kadulay na tolay kiden, te ta kawan
para la na lintig na en a aweda amu ta magliwat kid. Ammi ta nepangatad
na ta lintig na en a aweda haman nedulot, a yen mantu ya mangipasikkal ta
kanayun magsoysoy kid, a awan ta takwan na pagaddetan da am awa masi
ya ngamin kahalwa da. Ammi maski pake nagliwat kitam gafu ta pagsoysoy
tam ta lintig na en, a pake dakdakal para ya allak na Namaratu tekitam,
te ya allak na en tekitam a yen ya mangibar ta matunung kitam gafu ta
pangikatalak tam te Afu Hesus. A yen hapa ya mangibar ta matolay kitam
nga magnayun.

6

Ya Pagzigut Tamen Ya Pasi Tam

1 A am dumakal mantu ya allak na Namaratu gafu ta liwat tam kiden a
anu mina ya uray tam? Mappya de am idulot tam la ya magliwat petta pake
dumakal para ya allak na tekitam?
2 Ammi had kun tam hud magliwat bakawa nasin haman ya gagangayen
nonot tam nga uminam magliwat? 3 Awemuy panaw amu ta ikitam ngamin
nga nagzigut ta pangurug tamen a nesipat kitanan hapa te Hesus Kristu. A
gafu ta nesipat kitam tentu a nesipat kitam hapa ta pasi na en. 4 Te tekitamen
nagzigut a nekwenta ta netanam kitam, petta mesipat kitam hapa ta pasi
na en. Ammi gafu ta natolay hala i Hesus ta pakapangwa ni Dama na ewan
a nesipat kitam hapa ta katolay na en, pettam kumanen a mabalin kitam
magnonot ta mappya na nonot. 5 Te am nesipat kitanan ta pasi na en a
mesipat kitam hapa ta katolay na en.
6 A tekitamen nagzigut a nesipat mantu ya gagangayen nonot tam ta pasi
ni Hesus tentu en nelansa ta nagappan na en, pettam kumanen a maperdi ya
pagliwat na bari tam, a awetanan sangaw megalut ta pagliwat tam. 7 Te am
nasin ya tolay a naubadan na ta pagliwat na. 8 Ammi gafu ta nasi kitanan
ta pakesipat tam te Hesus a itta ya ikatalak tam ta mesipat kitam hapa ta
katolay na en. 9 A gafu ta natolay hala i Hesus a amu tanan ta awenan
sangaw masi, te naabak na haman ya pasi. 10 A tentu en nasi a inawe na
haman ya ikayat na bari na en petta ikerutan na kitam. A gafu ta inawe na

ya ikayat na bari na en a pake negungay ta dulayen nga mamagliwat tentu. Ammi gafu ta natolay hala a awan na ta magsalin tentu, petta intu la nonotan na ya Namaratu ewan. 11 A kumanen mina ta tagtakday tekamuy, te am nesipat kam te Afu Hesus a amu muy mina ta negitta kanan hapa tentu petta awemuy magliwat, te intu la nonot muy ya kuman na nonot na Namaratu ewan.
12 A mappya mantu ta awemuy pagturayan ya dulay ta bari muy kidina, petta awemuy sangaw kurugan ya inaman da en nga dulay. 13 A kumanen hapa ta ramyenta na bari muy, te awemuy kid ituluk ta dulay, te nekwenta ta nasi kanan haman, a natolay kanan te Hesus. A mapmappya hud la ta iatad muy ya ngamin bari muy ta Namaratu ewan, petta magserbi kam ta katunungan. 14 Te awenan mabalin ta pagliwatan na kam na dulayen, te negungay na kanan na Namaratu ta lintig na en, petta intu la ikatalak muy ya allak na en nga mangpasikan tekamuy.
15 Ammi am kakurugan ta intu la ikatalak tam ya allak na Namaratu tekitam a mappya de am idulot tam la ya magliwat petta pakoman na kitam? Awena mabalin, te bakkan mina ta kunna ten na razon tam. 16 Te awemuy hud manonot ta maski am anu ya pangitulukan muy ta bari muy a tagabu na kanan. A am tagabu na kam na dulay a iange na kam sangaw ta pasi na kahalwa muy. Ammi am Namaratu ewan ya pakitagabun muy a ituldu na kam ta matunung petta matolay kam. 17-18 A pake matalakak hapa ta Namaratu gafu tekamuy, kahkahulun, te maski am tagabu na kam na dulay ta idi a negungay kanan, te pake netug muy na ya pangurug muy ta uhohug na Namaratu nga netuldu tekamuy, a nagbalin kanan ta tagabu na katunungan ikid na kappyanan.
19 A neangarig ta kam ta kuman na tagabu ikid na negungay, te yen ya malogon maawatan na tolay. Te ya kuman na tarabaku muy ta idi a nepatagabu muy la ya bari muy ta awan ta kapkappyan addet ta pake dumakal ya tinarabaku muy ta dulay. Ammi ta ayanin a mappya ta patagabu muy ya bari muy ta matunung petta pake mappya kam. 20 A tekamuyen nakitagabu ta dulay a naguray kam la ta ikayat muyen nga tarabakun, ammi awemuy para la amu ya mappya en. 21 Ammi awan haman ta neatad na tarabaku muyen, te awan sangaw ta pagbalinan na am bakkan la ta pasi na kahalwa muy. A ta ayanin a mamat kanan gafu ta tinarabaku muy en.
22 Ammi gafu ta negungay kanan ta dulay, anna tagabu kanan na Namaratu ewan a nabaggawan na ya nonot muy, a yen sangaw ya pagbalinan na ya magnayun na angat. 23 A am angarigan mina ta idulot tam la ya magliwat a tandanan na kitam na liwat tam ta pasi na kahalwa tam. Ammi am ituluk tam ya bari tam ta Namaratu ewan a sagolyatan na kitam sangaw ta magnayun na angat, te yen ya iatad na ta ngamin kiden nesipat ta Dafu tamewan Hesus Kristu.

7

Ya Keangarigan Na Mangurug Ikid Na Lintigen

1 A ta ayanin a itta ya mabidak ta kagittak kiden nga Hudyo gafu ta ikid ya makkamu ta lintig na Namaratu. Amu muy, kahkahulun, ta negalut kitam ta lintig na en addet ta masi kitam, ammi am nasi kitanan a naubadan kitanan ta lintig na en. 2 Ya pagnonotan muy mina nga keangarigan a ya babbayen nga nakiatawa, te ya ibar na lintig na Namaratu a megalut ya babbayen ta atawa na en addet ta pasi na lalaki en. Ammi am nasin ya lalaki en a naubadan na ya babbayen ta lintigen, a mepalubus na ta makiatawa ta takwan am yen ya ikayat na. 3 Ammi am makidagga mina ta takday na lalaki

am itta para la ya atawa na en a makaliwat ta lintigen, te makikadallaw na. Ammi am nasin ya atawa na en kapye na makiatawa ha, a awan ta liwat na te awena nakikadallaw.

4 A kumanen hapa tekitam nga Hudyo nga mangikatalak te Hesus Kristu. Te am nesipat kitanan ta nasi en a negungay kitanan mantu ta lintig kiden, petta medagga kitanan hapa ta matolayen, pettam magserbi kitam ta Namaratu ewan. 5 A tekitamen para la mangidulot ta gagangayen nonot tam ta idi a kuman na sigida lumattog ya ikayat tam nga dulay gafu ta lintig na en, te ya ihangat na lintig na en tekitam a yen haman ya ikayat tam. A gafu ta mehangat ya ikayat tamen a kuman na masanat kitam mantu nga magliwat, ammi awan haman ta neatad na tinarabaku tam am bakkan la ta pasi na kahalwa tam. 6 Ammi ta ayanin a naubadan kitanan ta lintigen nga nekegalutan tam, te nekwenta ta nasi kitanan ta pakesipat tam te Hesus, petta takwan na ya pakidafu tam ta Namaratu. Te bakkan na ta lintig na en nga dan ya nonotan tam ta pakidafu tam tentu, te ittan ya nonot tam nga bagu gafu ta Kahalwa na en nga mangpanonot tekitam.

7 A gafu ta naubadan kitanan ta lintig na en a anu ya uray tam? Dulay de ya lintig na en? Awan, awena dulay, te am awan mina ya lintig na en a awek mina narikna ta itta liwat ku, te ya takday ibar na ta lintig na en a "**Awem passilan ya kwa na kagittam tolay**," kunna. A yen ya pakkamun ku ta dulay ya pumassil. 8 Ammi gafu ta dana ikayat ku ya ihangat na lintig na en a kuman na lumattog mantu ya dulayen nonot ku petta passilan ku ya ngamin magmagannud. A am awan mina ya lintig na en a awek mina amu ta itta teyak ya uminam magliwat. 9 A ta aweken para la pakkamu ta lintig na en a pahig ku ta mappya ya katolay ku. Ammi teyaken nakadangag ta lintigen a lumattog na ya uminamen magliwat, a yen ya pakkamuk ta itta ya pasi teyak. 10 A ya neatad mantu na Namaratu nga mangikari ta pagtolayan tam a yen haman ya mangipasikkal ta pasi na kahalwak. 11 Te ya dulayen nonot ku a kuman na inayayyaw nak gafu ta lintig na en, a yen ta nagliwatak, a nariknak ta masi yak sangaw gafu ta liwat ku ta lintig na en. 12 A yen hapa ya pakkamun tam ta mappya ya lintig na en, te yen haman ya mangibar ta liwat tam. A bakkan mantu ta lintig na en ya agyan na dulay, te mappya haman, a matunung hapa ya ngamin ibar na.

13 Ammi am kakurugan ta mappya ya lintig na en a had kunna? Te yen de ya mangatad ta pasi na kahalwa tam?

Bakkan, te ya uminamen magliwat ta barikin a sinanat nak petta magliwatak ta lintig na en nga mappya, a yen mantu ya mangatad ta pasi na kahalwak. Ammi uray hala na Namaratu ta kunna ten petta pake ipasikkal na tekitam ya kadulay na liwat tam. Te ya lintig na en a pake palattogan na ya dulay nga itta ta gagangayen nonot tam.

Ya Zigat Na Pangurug Tam Ta Lintig

14 A ya maawatan tam mantu ta lintig na Namaratu a yen ya pakkamun tam ta nonot ikid na gagangay na Namaratu ewan. Ammi had kunku mangurug ta lintig na en? Te awek haman negitta ta nonot na, te kuman na pagtagabun nak garay na uminamen magliwat ta barikin. 15 A kuga napopoyungak ta idi ta agangwa na barikin, te maski am ikayat ku ya mappya awek haman makkwa, te intu hud la kwan ku ya dulayen nga ikatupag ku. 16 A gafu ta nekatupag ku ya pagliwat ku ta lintig na en a nalawag mantu ta sinagappya na nonot kin ya lintig na en. 17 A bakkan mantu ta iyak ya gafu na liwat ku, te nagafu haman ta dulayen nga magyan teyak, 18 te amuk ta awan pulus ta mappya teyak, ta gagangayen nonot ku.

A maski am ikayat ku ya mappya a salinan nak na gagangayen nonot ku petta awek makkwa ya ikayat ken. 19 A awek mantu kwan ya ikayat ken nga mappya, te intu hud la kwan ku ya dulayen nga awek ikayat. 20 A gafu ta kwan ku ya aweken ikayat a bakkan mantu ta iyak ya gafu na am awa ya dulayen nga magyan teyak.

21 Maawatan ku mantu ya gagangay na barikin, te am ikayat ku ya mangwa ta mappya a abikan haman ya dulayen nga manabtabang teyak. 22 Te matalak haman ya bagu en nonot ku ta lintig na Namaratu. 23 Ammi ya mariknak ta barikin a takwan ya lintig na, a salinan na ya lintig na nonot ku. A pagtagabun nak hapa na dulayen nga karagatan na barikin. 24-25 A kakallakak mantu na tolay, te am iyak hapa la tatakday a kurugan ku ya lintig na Namaratu ta nonot ku hapa la, ammi ya barikin a kurugan na haman ya lintig na dulay. Inya mantu ya mangikerutan teyak petta awenak mina mapagtagabu na barikin? Te yen haman ya mangiadayu teyak ta Namaratu ewan. A matalakak na ta Namaratu ewan te ittan ya Dafu tamen Hesus Kristu a intun ya mangikerutan teyak.

8

Ya Panguffun Na Kahalwa Na Namaratu

1 A ta ayanin gafu ta itta kitanan te Hesus Kristu a awena kitam maabak na mamagliwaten tekitam. 2 Te ya naparubak hapa gafu ta nesipatak na te Afu Hesus a pake matolayak na gafu ta Kahalwa na Namaratu nga magyan teyak. A gafu ta netuldu na en teyak a naubadanak na ta lintigen nga mangsanat ta pagliwat ku ikid na pasik. 3 Te maski am lintig na Namaratu a awena haman magamma ya pagliwat tam am awa masanat na kitam hud la gafu ta makafuy kitam garay nga mangidulot ta ibar na en. A gafu ta awena magamma ya pagliwat tam a neatad na Namaratu ya masmasikan tekitam, te dinob na ya Anak na en ta lutakin nga pake negitta hala tekitam tolay fwera la ta pagliwat tam, petta ikaru na ya liwat tam kiden. A gafu ta nakisagapil i Hesus tekitam a inazi na Namaratu ya gafu na pagliwat tam gafu ta bari na en, petta am nesipat kitanan te Afu Hesus a intun ya mangpasikan tekitam, 4 petta awetanan magliwat am awa kwan tam hud la ya mappya nga ibar na lintig na en tekitam, te bakkan na ta gagangayen nonot tam ya dagdagan tam am awa Kahalwa na Namaratu nga mangituldu tekitam. 5 Te ya dumagdag ta danen gagangay na a intu la ikatalak na ya bari na en, ammi ya dumagdag ta ikayat na Kahalwa na Namaratu a yen hapa ya pake ikatalak na ammi ta bari na en. 6 A am intu dagdagan tam ya danen gagangay tam a masi kitam hala ta Namaratu ewan, ammi am intu dagdagan tam ya ikayat na Kahalwa na Namaratu a matolay kitam sangaw magnayun, a awan na sangaw ta burungan tam. 7 Te ya gagangayen nonot tam a intu ikayat na ya ikatupag na Namaratu, a awena kurugan ya lintig na en, te awena mabalin tentu. 8 Te ya mangikatalak la ta danen gagangay na a awena matalak na Namaratu tentu.

9 Ammi mappya tekamuy, kahkahulun, te bakkan ta kunna ten ya gagangay muy, te ya Kahalwa na Namaratu tekamuy a yen ya ikatalak muy. Ammi ya awena en pagyanan na Kahalwa na en nga nehulun te Hesusen a awan hapa tentu i Hesus. 10 A ikitam nga pagyanan ni Hesus a kakurugan ta nagbanad ya bari tam ta Namaratu ta kuman na nasi gafu ta dulayen tekitam, ammi maski kunna ten a matolay hala ya kahalwa tam tentu gafu ta katunung ni Hesusen nga nekesipatan tam. 11 A gafu ta ittan tekitam ya Kahalwa na Namaratu nga nangtolay te Hesus ta pasi na en a intu hapa la

sangaw ya mangtolay ta bari tam kiden gafu ta Kahalwa na en nga magyan tekitam.
12 A mappya mantu, kahkahulun, ta pagtalekudan muy ya gagangayen
nonot muy, te petta kurugan muy la ya Kahalwa na Namaratu. 13 Te am
intu pagtolayān muy ya gagangayen nonot muy a masi kam ta Namaratu
ewan. Ammi am papasin muy ya gagangay na bari muy gafu ta pangurug
muy ta Kahalwa na Namaratu a matolay kam tentu. 14 Te ya ngamin
kiden mangurug ta ituldu na Kahalwa na Namaratu a yen kid ya ānāk na
Namaratu. 15 A yen ta awetam mina italaw ta pagtagabun na kitam na
Kahalwa na en, te ya Kahalwa na en nga magyan tekitam a igitta na kitam
haman ta ānāk na kiden. 16 A yen ta "**Amang,**" kuntam, am makimallak
kitam tentu, te yen haman ya iparikna na Kahalwa na en ta nonot tam,
petta amu tam ta anak na kitam na Namaratu. 17 A gafu ta anak na
kitanan, a pagamid na hapa tekitam ya ngamin kwa na, te kahulun na kitam
ni Hesusen nga makipaggamid. Ammi mappya ta makipagzigat kitam te
Hesus ta ayanin petta mesipat kitam hapa sangaw ta kalalaki na ikid na
pakedayawan na.

Ya Zigat Tam Ikid Na Ikatalak Tam

18 A maski am mazigatan kitam ta katolay tam sin, a kuman na assang
la ya zigat tamin, te sangaw am isipat na kitam na Namaratu ta kalalaki
ni Hesus a awetanan manonot ya zigat tamen gafu ta kalalaki tam nga
nesagolyat na tekitam. 19 Te maski ya ngamin kiden pinaratu na Namaratu
nga neduma tekitam tolay a kuman na timoltollok kid nga magindag ta
araw na pangipabuya na Namaratu ta ānāk na kiden. 20-21 Te ikatalak da
ta mesipat kid hapa ta pakedayawan na ānāk na kiden na Namaratu, te itta
sangaw ya araw nga aweda paglabag, te sa pabagun na sangaw ya ngamin
kiden pinaratu na. Te maski awan ta liwat da ta idi a negaged na kid hala
na Namaratu gafu ta liwat ni mina Adanen, petta awena magdulot na dana
en uray na tekid. Ammi itta la ta uray na ta sa mesipat kid hala sangaw ta
pakedayawan na ānāk na kiden.
22 Ammi ta ayanin a kuman na maaggutan mauli ya ngamin kiden napad-
day, petta awedan sangaw magdan ikid na masi. 23 A maski tekitam tolay a
maaggutan kitam hapa nga mauli, te gafu ta ittan ya Kahalwa na Namaratu
tekitam a nakakkapan tanan ya nepaunnan na en nga bendisyon. A yen ta
manalasigak hapa ya nonot tam ta pagindag tam, te maaggutan kitam nga
mauli, petta sa maazi ya ngamin pagdakat na bari tam kidin, gafu ta naamaw
na kitam ta anak na. 24 A tekitamen nekerutan ta gafu na pangurug tamen a
yen hapa ya gafu na pangikatalak tam ta itta para la ya iatad na Namaratu
tekitam. Ammi awetam para la maita ya ikatalak tam, te am naita tanan
mina a awetanan indagan, te ittan. 25 Ammi am itta ya ikatalak tam ta kwa
tam sangaw ya awetam maita, a gagangay ta magattam kitam magindag.

Ya Panguuffun Na Kahalwa Na Namaratu Tekitam

26 A kumanen hapa uffunan na kitam na Kahalwa na Namaratu ta pagka-
fuy tam, te awetam amu am anu mina ya adangan tam ta kadwan pakimal-
lak tam, ammi ya Kahalwa na en ya sumagapil tekitam, te itta haman ta
nonot tam nga makimallak ta pagahayan tam nga awetam mepāssay. 27 A
gafu ta Namaratu ya makkamu ta nonot na ngamin tolay a amu na hapa am
anu ya ikayat na uhohugan na Kahalwa na en ta nonot tam, te intu adangan
na ya kuman na ikayat na Namaratu tekitam.

28 A ikitam nga mangidduk ta Namaratu a dana amu tam ta maski am anu
ya dumatang tekitam a pagbalinan na Namaratu ta kappyanan tam, te yen
ya nepangalap na tekitam petta magdulot ya uray na en tekitam. 29 Te maski
ta pake gafgafu na ngamin a dana amu na ya ngamin kiden nga mangurug
sangaw tentu, a dana nekari na hapa ta yen kid ya igitta na ta Anak na en
Hesus, petta pake madayawan i Hesus gafu ta kaddu na wāgi na kiden nga
negitta tentu. 30 A ya ngamin kiden nekari na nga megitta te Hesus a yen kid
hapa ya inalap na. A ya ngamin kiden inalap na a yen kid hapa ya nebar na
ta matunung kid. A ya ngamin kiden nebar na ta matunung a nesipat na kid
hapa ta kalalaki na.

Ya Pangidduk Na Namaratu Tekitam

31 A gafu ta yen ya uray na Namaratu tekitam a anu mina ya uray tam?
Te am Namaratu ya kahulun tam a itta hud ya makkwa na mangikatupag
tekitam? 32 A gafu ta awena neituk na Namaratu ya pake Anak na en tekitam
nga mangikaru ta liwat tam a itta hud ya awena iatad tekitam awa sa iatad
na ya ngamin. 33 A itta hud sangaw ya makedarum tekitam ta Namaratu
ewan, bakawa intu haman ya nangpili tekitam, a nebar na hapa ta awan ta
liwat tam. 34 A mabalin hud ta itta sangaw ya pangpa-gang na tekitam, te
dana nekaru ni Hesus ya liwat tam kiden. A kustu hapa ya nepangikaru na
te natolay hala, a ta ayanin intun ya pinakabari tam ta hebing na Namaratu
ewan, te pakimallak na kitam. 35 A itta hud mantu ya makeadayu tekitam ta
pangidduk ni Hesus? Te maski am anu ya zigat tam, ikid na kapopoyungan
tam, a awena kitam pagtalekudan. A kumanen hapa am mabisin kitam,
ikid na awan ta barawasi tam. A maski am itta kitam ta ngahab na avut,
ono am itta ya makitapil tekitam, a idulot na la ya pangidduk na tekitam.
36 Naggagitta ya kadwan tekitam ta kuman na napopolu kiden mangurug
nga binida da ta lebru na Namaratu, te ya inuhohug da gafu ta zigat da a
"**Kinanghahaw a papasin da kami, Afu, gafu ta pangurug mi teko. A
mekwenta kami ta kuman na partin da ta dapun,**" kunda.
37 Ammi maski am anu ya zigat tam nga mangtampa mina tekitam a
maabak tam hala gafu te Hesusen nga mangidduk tekitam. 38-39 Te maski
am masi kitam ono matolay kitam la, a amuk ta awan ta makeadayu tekitam
ta pangidduk na Namaratu ikid na Dafu tamewan Hesus Kristu. Te maski
am anghel, ikid na kompormi na magturay, ikid na kompormi na dumatang,
ikid na awan para la dumatang, ikid na anitu ta utun, ikid na anitu ta akban,
a maski am anu ya napadday, a awan ta makeadayu tekitam ta pangidduk
na Namaratu tekitam.

9

Ya Damdam Ni Pablu Ta Hudyo kiden

1-2 A ta ayanin itta ya ibar ku tekamuy gafu ta sakā Hudyok kiden, a awek
hapa magtulad te tagabu nak ni Hesus, a kustu ya uhohugan ku ta kuman
na neparikna na Kahalwa na Namaratu teyak. Te ya kuman na mariknak
ta nonot ku a pake madamdamak, ikid na kanayun matakit ya nonot ku
ta kagittak kiden, te melogot kid sangaw gafu ta aweyan da ya nesaad na
Namaratu ta dafu da. 3 A gafu ta kahulun ku kid, ikid na kagittak kid nga
Istralita, a ikayat ku ta iyak mina ya pa-gangan na Namaratu ikid na iwasik
ni Afu Hesus am mabalin mina ta ikid ya ikerutan na. 4 Te ya Istralita kiden
ya napolu kiden nekwenta na Namaratu ta anak na, a ikid hapa ya nagyanan
na dakar na en, a ikid ha ya nakitaratun na ikid na inatadan na ta lintig na en
ikid na pangdayaw da tentu. A ikid hala ya nangikarin na ta mangikerutan

tekid. 5 A gafu ta simsima kid nig mina Abrahamen a gagangay ta ikid
mina ya mesipat ta nekari na Namaratu teg mina Abrahamen. A ikid hapa
ya nagafun ni Hesusen nga magturay ta ngamin ikid na mangikerutan ta
ngamin tolay.
Ampade Namaratu ya madaydayawan addet ta addet.
6 Ammi maski am awedan nesipat ta nekari na Namaratu teg mina Abra-
ham a awetam mina pahig ta awena idulot na Namaratu ya nekari na en, te
maski am sa nagafu kid te mina Abraham a awena haman pinaggagitta na
Namaratu ta sa Istralita kid. 7 A maski am sa nagafu kid te mina Abrahamen
a awena pinaggagitta na Namaratu ta sa simsima na kid. Te duwa haman ya
anak ni mina Abraham, a ya uhohug na Namaratu tentu a
"**Ya anak mina Isak ya nekariken teko nga mesipat ta bendisyon ku
teko, te bakkan te Ismael,**" kunna.
8 A ya ikayat na uhohugan ta isin a bakkan ta simsima na bari na en ya
ikwenta na Namaratu ta simsima na, te intu la ikwenta na ya ihuga na kiden
ta kuman na nepangihuga na te Isaken ta idi. 9 Te ya nekari na Namaratu teg
Abraham ta kawan para la ni Isaken a
"**Magtoli yak hala sangaw tekamuy ta kumanin na hulan ta takday
darun, a yen sangaw ya paganak na atawamina Sara ta lalaki,**"
kunna.
10 A itta hapa ya takday para na mangipasikkal ta uray na Namaratu, te ta
nepagatawa nig Isak ikid ni Rebeka a natarun i Rebeka ta siping na lalaki, i
Hakob ikid ni Esaw. 11-12 a ya uhohug hapa na Namaratu te Rebeka a
"**Itta ya duwa na asitay ta sirat mina, a ya kapozyanan sangaw ya
maturturay ammi ta imunnanen.**
**A pake umaddu sangaw ya simsima da kiden, te magbalin kid sangaw
ta duwa na tolay,**" kunna.
A ta aweda en para la nekeanak, ikid na kawan para la na iningwa da ta
mappya ikid na dulay a dana pinili na Namaratu ya takdayen, te bakkan ta
kuman na uray na tolay ya nepangpili na, te uray na hapa la. 13 A nepasikkal
na para ya gagangay na pangpili na, te ya uhohug na ta takday surat a
"**Pake iddukan ku ya simsima kiden ni Hakob ammi ta simsima kiden
ni Esaw,**" kunna.
14 A anu mantu ya uray tam? Killu de ya gagangay na pangpili na
Namaratu? Bakkan, 15 te ya uhohug na en te mina Moses ta idi a
"**Am itta ya ikayat ku pilin a pilin ku la, a am itta ya ikayat ku isipat ta
kallak ku a isipat ku la,**" kunna.
16 Am itta mantu ya pilin na Namaratu a bakkan haman ta uray na ikid na
tarabaku na ya gafu na pangpili na Namaratu tentu, te pulus ta awan mina
ta pilin na am awa ikallak na en la.
17 A nonotam para ya uhohug na Namaratu te Faraon nga Ari na Egiptano
kiden, te ya uhohug na en tentu nga nesurat ta Bibliya a
"**Iyak ya makā**uray **ta magari ka, petta iko sangaw ya pakaitan na
pakapangwak
gafu ta pangabak ku sangaw teko,**
**a petta mepadangag hapa sangaw ya kalalaki na pakapangwak ta
ngamin paglelehutin,**" kunna.
18 A am itta mantu ya ikayat na en ikallak, a ikallak na la, a am itta ya ikayat
na en patuyagan ta nonot na a patuyagan na la hapa. A gafu ta kunna ten a
mabalin ta kummuy nga maguhohug teyak ta

19 “Anu kawagan na mantu ta paliwatan na Namaratu ya awan mangurug
tentu? Te maski am anu ya kwan tam a intu la kwan tam ya uray na
tekitam?” kummuy de.
20 Ammi ya tabbag ku hapa a
“Tolay kam la haman, a itta hud ya amu muy petta ituldu muy ya Namaratu.”
Te ikitam nga pinadday na en a mappya hud ta tagasoysoyan tam ya
nangpaddayen tekitam.
“A te bakkan mina ta kunna sin ya nepamadday mu teyak,” awetam mina
kumin.
21 Te am angarigan ta itta ya paddayan na maginlala-ba a awena hud
mabalin ta pagdaduman na ya paddayan na, petta itta ya pake ispot ikid na
gagangayen la na la-ba? A kumanen hapa ta Namaratu ewan, te mabalin
haman ta paddayan na ya ikayat na en paddayan?
22 A mappya para ta maawatan muy ya itta ta nonot na Namaratu, te maski
am ikayat na ipaita ya pagporay na ikid na pakapangwa na ta gagangay
kiden mapa-gang a awena la bit, te italantan na ya arawen nga pangpa-gang
na tekid, 23-24 petta dana ipaita na ya kalalaki na allak na ta mayat kiden
mekallak, te yen kid ya dana neparan na ikid na inagagay na, kontodu ikitam
mangurug nga Hudyo pase Hentil. 25 A yen hapa ya dana nebar na ta surat
ni mina Osyas:
“**A ya Hentil kiden nga awek pinili ta idi a yen kid hapa ya ikwentak ta
tolay ku.**
Awek kid inidduk ta idi, ammi ta ayanin a iddukan ku kid na,” kunna.
26 “**A ya awek kiden nekwenta ta tolay ku ta idi, a ya simsima da kiden
sangaw ya magngagan ta ‘Anak na sigatolay na Dyos,**’ ” kunna ha.
27 Ammi ya uhohug hapa ni Isayas gafu ta Istralita kiden a
“**Maski am pake addu ya Istralita kiden ta kuman na kaddu na ginat
kiden ta bebay
a assang la sangaw ya mekerutan tekid,**
28 **te am idatang na Namaratu ya pangpa-gang na ta lutakin a pake
alistu ikid na masikan,**” kunna.
29 A uhohug hapa ni Isayas gafu ta sakā Hudyo na kiden a
“**Am awan mina ta nehuna na Namaratu tekitam ta anak tam
a sa negitta kitam mina ta pinapasi na kiden ta ili na Sodom ikid
na Gomora,**” kunna.
30 A ya maawatan tam mantu gafu ta Hentil kiden ta idi, a aweda
nakanonot nga makipakoma ta Namaratu, ammi ta ayanin a ya simsima da
kiden ya ikwenta na ta matunung gafu ta pangikatalak da te Hesus. 31 Ammi
ya Istralita kiden nga nagafura magpatunung ta bari da gafu ta lintig na en
a awan ta mabalinan da.
32 “Te anu hud ta kunna ten?” kum.
A onay, te bakkan haman ta Namaratu ya nekatalak da ta katunung da,
am awa pagbannag da hud la. A yen ta awan ta mabalinan da, te nekatupag
da garay ya nesaad na Namaratu nga mangikerutan tekid. 33 A dumatang
mantu tekid ya kuman na inuhohug na Namaratu nga nesurat ni Isayasen;
“**Itta sangaw ya isaad ku nga batu ta ili na Ziyon,
petta magserbi mina ta kuman na pagpatayukān na tolay kiden ta
bali.**
**Ammi takwan sangaw ya uray da ta batu en gafu ta aweda sangaw
ikatalak,
a yen hapa sangaw ya kuman na ketumpapan da.**

Ammi ya mangikatalak sangaw ta isaad ken a awena sangaw melogot,"
kunna.

10

Ya Pagkurangan Na Istralita Kiden

1 A ya ibosag ku tekamuy, kahkahulun, a pake matakit ya nonot ku gafu ta
kagittak kiden nga Istralita. A kanayun pakimallak ku kid petta mekerutan
kid mina, 2 te amuk ta pake ikakinan da ya dumagdag ta lintig na Namaratu.
Ammi intu dulay te killu garay ya pangawatan da, 3 te aweda haman amu ya
iatad na Namaratu tekid petta matunung kid mina tentu. A gafu ta aweda
amu a paruban da la ipasikkal ya katunung na bari da gafu ta pangdagdag
da ta lintig na en. A yen ta aweda ikatalak ya iatad na Namaratu, petta
mekwenta mina ta katunung da. 4 Ammi awan na haman ta serbi na lintigen
nga ikatalak da, te ya pasi ni Hesusen ya addet na, a intun mina ya ikatalak
da, petta mekwenta kid ta matunung gafu ta pangikatalak da tentu.

5 Intu mina pagnonotān da ya nesurat ni mina Moses ta idi, te ya uhohug
na ta Istralita kiden a

"**Am sigida idulot muy ya ngamin kiden nesurat ta lintig na Namaratu**
petta awemuy pulus magliwat
a matolay kam sangaw magnayun gafu ta katunung muy," kunna.

6 Ammi gafu ta awan ta awan nagliwat a nebar hapa ni Moses ta itta ya
ikwenta na Namaratu ta katunung tam am ikatalak tam. A awena masapul
ta itta ya magafu ta langit petta kurugan tam, te dana dumagut na haman
i Hesusen. 7 A awena masapul ta itta ya magafu ta agyan na nagpasi kiden
petta ibar na tekitam, te nasi haman i Hesusen a natolay hala. 8 Te ya ikwenta
na Namaratu ta katunung tam a dana nepaita na haman ta bida na surat
kiden nga kanayun basan tam ikid na nonotan tam. A yen hapa ya kanayun
ipadpadangag mi ta ngamin tolay petta kurugan da. 9 Te am kurugan tam ta
tinolay na Namaratu i Afu Hesus ta pasi na en, otturu ibosag tam ta intu hala
ya dafu na ngamin a mekerutan kitam. 10 Te ya pangurug na nonot tam ya
ikwenta na Namaratu ta katunung tam, a am yen ya ibosag tam a ikerutan
na kitam. 11 A ya uhohug na hapa ta takday para na surat a

"**Ya ngamin kiden mangikatalak tentu, a aweda sangaw melogot,**"
kunna.

12 Te maski am Hudyo kitam ono am Hentil kitam a awan ta idaduma na
Namaratu tekitam am ikatalak tam i Afu Hesus. Te ya Dafu na takday a Dafu
da ngamin, a malogon mangatad ta ngamin kiden makimallak tentu, 13 te ya
uhohug na hapa ta takday ha na surat a

"**Ya ngamin kiden makimallak ta Dafu tam ewan a ikerutan na kid,**"
kunna hapa.

14 Ammi aweda haman makimallak ta aweda ikatalak. A aweda ikatalak
ya aweda en para la nadangag. A awan hapa ta madangag da am awan ta
umange mangipadangag tekid. 15 A awan hapa ta ange mangipadangag am
awena medob. Ammi nonotan tam ya nebar ni mina Isayas ta surat na en:

"**Pake ispot ya umange kiden mangipadangag ta mappya en damag,**"
kunna.

16 A addu mantu ya nedob, a ispot hapa ya nepadangag da, ammi intu dulay
te pake addun ya awan mangurug ta nepadangag da en. A naggagitta kid
mantu ta dadagkal da kiden nga binida ni mina Isayasen,

"**Ay Afu, manmano la ya nangurug ta nepadangag mi tekid,**" kunna.

17 A ta kuman na inuhohug ken a awan ta mangurug am awan ta nadangag
na, a awan ta madangag na am awena mepadangag ya uhohug ni Hesus
tentu. 18 Ammi ya takday para saludsud ku gafu ta Istralita kiden a awan
hud ta nangipadangag tekid? Itta haman, te
"**Madangag haman ya ngahal na Namaratu addet ta ngamin paglele-
hutin.**
**A nepadangag ya uhohug na kiden addet ta ngamin kiden lugar ta
lutakin,**" kunna.
19 Ammi mabalin de ta awena maawatan na Istralita kiden? Ammi anu
haman ta aweda maawatan? Te ya uhohug na Namaratu tekid a
"**Pangahugun ta kam sangaw gafu ta takwan na tolay nga awan para la
makkamu teyak,**
a magtaratna kam sangaw gafu ta pangurug da teyak," kunna.
20 A ya takday para uhohug na nga pake nepasikkal ni Isayasen tekid a
"**Ya awan kiden nakanonot teyak ta idi a amu dak na, te maski awedak
inapag a nakipakamu yak tekid,**" kunna.
21 Ammi ya uhohug na en gafu ta Istralita kiden a
"**Pake nabayagak na nga mangagagay ta masoysoy na tolay, ammi
kanayun pagtalekudan dak,**" kunna.

11

Ya Kasasaad Na Istralita Kiden

1 Anu mantu ya uray na Namaratu ta Istralita kiden? Sa newarad na de ya
ngamin kiden tolay na nga pinili na ta idi? Awan, te bakkan ta yen ya ikayat
ku uhohugan, te Istralita yak haman, a awenak haman newarad. Simsima
nak hapa ni mina Abrahamen, a neanakak ta tribu ni mina Bendyamin.
2 A awemuy mantu pahig ta sa newarad nan ya tolay na kiden nga pinili
na ta idi, te nonotan muy ya tabbag na Namaratu te mina Eliyas tentu en
nangpaliwat ta Istralita kiden ta idi, te ya uhohug bit ni Eliyas a
3 "**Ay Afu, itam ya iningwa na tolay mu kidin, awa nagtalekudan da ka,
Afu,
te pinapasi da haman ya dinob mu kiden nga nangipadangag tekid,
a pinerdi da hapa ya angiatangan mi kiden.**
**A iyak la tatakday ya awan nagtalekud teko, a yen ta apagan dak hapa
petta papasin dak,**" kunna.
4 Ammi ya tabbag na Namaratu tentu a
"**Bakkan ta iko la ya awan nagtalekud teyak,
te itta la ya pituribu na kagittam kiden nga awek newarad
gafu ta aweda makimallak ta sinang dyosen Baal,**" kunna.
5 A kumanen hapa ta ayanin, te itta la ya assang la na Istralita kiden nga awan
nagsoysoy ta Namaratu, te dana pinili na kid gafu ta allak na en tekid. 6 A am
pinili na kid gafu ta ikallak na kid a bakkan mantu ta tarabaku da ya gafu na
pangpili na en tekid. Te am pahig tam ta itta para mina ya tarabakun tam
petta pilin na kitam a awetam mantu ikatalak ya allak na tekitam.
7 A anu mantu ya nagbalinan na kadwan kiden Istralita? A ya nagbalinan
da a aweda nagamid ya ikayat da en gamidan, te intu la nakagamid ya pinili
na kiden na Namaratu. Ammi ta kadwan kiden a pinagorayan na kid, petta
magbanad la ya nonot da. 8 te yen haman ya nebar na suraten;
"**Kuman na aweda makaita ikid na aweda makadangag gafu ta pinag-
banad na Namaratu ya nonot da addet ta idi addet ta ayanin,**"
kunna.

9 A ya uhohug hapa ni mina Dabiden gafu tekid a
“**Ampade melogot kid gafu ta ikatalak da en, petta mapa-gang kid.**
10 **Ampade magdaram kid, petta aweda maita ya angen da,**
a mappya ta mazigatan kid gafu ta dammat na agtun da,” kunna.

Ya Uray Na Namaratu Ta Istralita Kiden

11 A gafu ta nagamamangaw ya Istralita kiden a anu mantu ya uray na
Namaratu tekid? Sa newarad na kid de petta awedan sangaw magtoli
tentu? A bakkan ta yen ya uray na tekid, ammi gafu ta liwat da a uray na
Namaratu ta mepadangag ya pangikerutan na ta Hentil kiden hapa, pettam
pumassil hapa ya Istralita kiden gafu ta kallak na ta Hentil kiden. 12 Ammi
am napasinapan ya Hentil kiden ta bendisyon na Namaratu gafu ta nesod
ya nonot na Hudyo kiden a awan hud pake dakdakal para ya bendisyon na
tekid am magbabawi ha ya Istralita kiden.

13 A ikamuy Hentil, a nonotan muy ya ibar kin tekamuy, te ikamuy ya
nangidoban na Namaratu teyak petta madangag muy hapa ya uhohug na.
A pake ikakinan ku ya tarabakuk tekamuy, 14 petta pumassil mina ya sakā
Hudyok kiden, talo am mekerutan hapa sangaw ya kadwan tekid. 15 A
gafu ta nagtalekudan na Namaratu ya Hudyo kiden a yen ta nakikofun na
tekamuy nga Hentil. Ammi am pinagtoli nan sangaw ya Hudyo kiden a
meangarig kid sangaw ta kuman na nasi en nga natolay hala. 16 A gagangay
hapa ta kunna ten, te am kwa na Namaratu ig mina Abraham nga napopolu
nangurug tentu a kumanen hapa ta simsima da kiden nga matolay ta ayanin.
Te am kwa na Namaratu ya fun na kayu, a kwa na hapa ya panga na kiden.

17 Ammi gafu ta napakka ya kadwan kiden panga na kayu na en, a ikamuy
Hentil ya inalap na nga kuman na panga na kayu en nga nagafu ta talun,
petta itulfu na kam ta fun na kayu na en, petta mesipat kam hapa ta angat
na kayu en. 18 Ammi awemuy mina magparayag, te am parig muy ta
malmalalaki kam ammi ta panga kiden nga napakka a nonotan muy mina ta
fun na en ya pakesipatan muy, te bakkan ta ikamuy ya pakesipatan na fun
na kayu en.

19 “**Ay mappya te napakka ya dana kiden panga na petta ikami ya**
metulfu,” kummuy de. 20 A kakurugan hapa ta kunna ten, ammi nonotan
muy ta newasik ya Hudyo kiden gafu ta aweda nangurug, a ta ayanin a
ikamuy ya netali na. Ammi awemuy mina magparayag, te netulfu kam
la gafu ta pangurug muy tentu. A mapmappya mantu ta magtalaw kanan
tentu, petta awemuy hapa sangaw melogot. 21 Te am awena kinenga na
Namaratu ya pangpanga kiden nga dan a kengan na kam hud am awemuy
idulot ya pangurug muy tentu?

22 Nonotan muy mantu ya allak na Namaratu tekamuy ikid na poray na ta
Hudyo kiden, te nagporayan na kid gafu ta nagtalekud kid tentu, a ikamuy
na ya ikallak na. Ammi am awemuy idulot ya pangikatalak muy ta allak na
en tekamuy a azin na kam hapa. 23 A am angarigan ta magbabawi sangaw
ya Hudyo kiden nga awan mangurug a pakoman na kid hapa, petta metulfu
kid ha ta dana fun da en hala. Te am mangurug kid a itta ya pakapangwa na
Namaratu nga mangitulfu tekid. 24 Te am amu na itulfu ya panga kiden nga
nagafu ta talun a pake amu na mantu itulfu ya dana kiden panga na ta kayu
na en ta kuman na ikiden hala.

25 A ya pake ipasikkal ku tekamuy, kahkahulun, a awemuy pahig ta
malmalalaki kam ammi ta Hudyo kiden. Te ya nelemad tekitam a kuman na
pa nagbanad bit ya nonot na kadwan kiden Hudyo addet la ta sa mangurug

ya ngamin kiden Hentil nga mayat mangurug. 26 Ammi makanonot hala
sangaw ya Hudyo kiden petta sa mekerutan kid hapa, te ya uhohug na
suraten ta lebru na Namaratu a
“**Ange sangaw ya Mangikerutan nga simsima ni mina Hakoben,**
a azin na sangaw ya dulay na nonot ta sakā simsima na kiden.
27 **A pakoman ku kid sangaw ta liwat da te dana netulag ku tekid,**”
kunna.
28 Ammi ta ayanin para la a kuman na ikatupag na kid na Namaratu gafu
tekamuy Hentil petta madangag muy ya damag ni Hesus. Ammi iddukan
na kid hapa gafu ta ikid ya pinili na ta palungu, a idulot na hala sangaw
ya nekari na en ta dadagkal da kiden, 29 te maski am anu ya neatad na
Namaratu ikid na pinili na a awena mabalin ta ibabawi na.
30 A ta kuman na ikamuy Hentil ta idi a awemuy nangurug ta Namaratu,
a ya Istralita kiden ya tolay na. Ammi gafu ta nagsoysoy kid tentu a ikamuy
na ya nekallak na petta magbalin kam hapa ta tolay na. 31 Ammi maski am
awena mangurug na Hudyo kiden ta ayanin a pumassil kid hapa sangaw
tekamuy Hentil, pettam sakā ikallak na kid hapa. 32 Te maski am anu ya
katolay tam a sa pinaggagitta na kitam na Namaratu ta nagsoysoy tentu,
pettam kumanen a sa ikallak na kitam hapa.

Ya Pangdayaw Ni Pablu Ta Sistema Na Namaratu

33 Pake ispot mantu ya allak na Namaratu tekitam tolay, te awan ta addet
na amu na, a kumanen hapa ta kalalaki na nonot na. A itta hud ya makebar
ta nonot na Namaratu? A itta hud ya makaparig ta nonot na? 34 Ta kuman
na inuhohug na aglavunen ta suraten a
“**Itta hud ya makkamu ta nonot na Namaratu?**
A itta hud ya makatabarang tentu?
35 **A itta hud ya masapul na tekitam, petta intu mina ya gumatut**
tekitam.” kunna.
36 A kakurugan hapa ya nebar na aglavunen, te Namaratu hapa la ya
pagafun na ngamin, ikid na makkamu ta ngamin. A itta hala ya kappyanan
na ngamin tentu. Ampade intu ya madaydayawan addet ta addet.

12

Ya Pagkakahulun Na Mangurug

1 Mappya mantu, kahkahulun, ta pake nonotan muy ya ngamin allak na
Namaratu tekamuy, te ya pake ipasikkal ku tekamuy a igawat muy mina
ya bari muy tentu, petta magserbi kam la tentu ta kuman na sitatolay na
atang, te yen ya pake ikayat na, petta kakurugan ya pangdayaw muy tentu.
2 A awemuy mantu parigan ya gagangay na awan kiden mangurug, te pauli
muy hud la ya nonot muy petta bagu ya gagangay muy, petta amu muy hapa
am anu ya uray na Namaratu tekamuy, te yen ya mappya ikid na kustu ikid
na mangpatalak tentu.
3 A gafu ta patarabaku na Namaratu teyak a ibar ku tekamuy ngamin ta
awan mina ta mangpātā-nāng ta bari na, te mapmappya hud la ta magnonot
kam ta kustu na nonot. Te am anu ya neatad na Namaratu ta amu na
tagtakday tekamuy a yen la mina ya nonotan muy ikid na idulot muy. 4 Intu
mina pagnonotan muy ya keangarigan na bari tam, te amu tam ta addu ya
ramyenta na bari tam, ammi magdaduma ya tarabaku da ikid na pagserbi
da. 5 A kumanen hapa tekitam mangurug, te maski am addu kitam a kuman
na tatakday kitam la na bari gafu ta pagdadagga tam te Hesus Kristu. A
mappya mantu ta maginguf-uffun kitam ta kuman na ramyenta na bari tam.

6 A gafu ta magdaduma hapa ya amu tam ikid na kalalaki tam nga neatad na
Namaratu tekitam a tarabakun tam mantu ya neatad na en nga amu tam.
A am intu neatad na ta takday ya pangiuhohug na ta ipakamu na Nama-
ratu tentu a yen mina ya tarabakun na,
te awena mina ikamat.
7 A am intu neatad na ta takday ya panguffun na ta kadwan kiden
a yen mina ya tarabakun na.
A ya makkamu mangituldu a mangituldu la.
8 A ya makkamu mangpaturad a mangpaturad hapa la.
A ya makabalinen nga mangatad a awena mina iituk ya neatad na Nama-
ratu tentu.
A ya makkamu mangtaron ta tarabaku na kadwan kiden a ikakinan na
mina ya pangtaron na.
A ya mangikallak hapa ta mazigatan a awena mina igitta ya kallak na en
ta kuman na pagatut,
te malogon la mangikallak.
9 A mappya hapa ta sa mangidduk kam ta kakurugan na pangidduk,
te ikatupag muy mina ya ngamin dulay a pake itug muy ya mappya.
10 A magkaid-idduk kam hapa ta kuman na magkakabagis,
te nonotan muy apolu ya kadwan kapye muy nonotan ya bari muy.
11 A awemuy mina matalakag ta patarabaku na Namaratu tekamuy,
te malogon kam mina gafu ta intu ya magpatarabaku tekamuy,
a ikakinan muy ya ngamin tarabaku muy.
12 A awemuy magdamdam, te kanayun matalak kam la gafu ta pagtoli ni
Afu Hesus.
A maski am anu ya pagzigātān muy a attaman muy la setalak,
a awemuy magimmang makimallak.
13 A am mazigatan ya kabagis muy kiden nga mangurug gafu ta awan
tekid, a uffunan muy kid hapa,
a pagdulotan muy hapa ya ange kiden magpasyar ta bali muy.
14 A kumanen hapa am itta ya makitapil tekamuy a
“**Maski ikatupag nak a mappya yak la teko**,” kummuy,
te awemuy igaged, a pakimallak muy hapa.
15 A am itta ya matalak, a sa matalak kam ngamin.
A am itta ya madamdam a sa damdam muy ngamin hapa.
16 A awemuy hapa idaduma ya ikattolay muy, te igitta muy kid ta kuman
na bari muy.
A awemuy hapa pahig ta mapmappya kam ammi ta kadwan kiden tolay,
te makikofun kam la ta ngamin tolay maski am kuman na neduma kid
tekamuy.
17 A awemuy hapa isupapak ya dulay ta dulayen,
te dana nonotan muy am anu ya mappya ta uray na kadwan kiden tolay.
18 A awemuy hapa makitabtabbag ikid na makitapil,
te paruban muy mina ya makikofun ta ngamin tolay.
19 A awemuy hapa magbalat, kahkahulun, awa indagan muy hud la ya
pangbalat na Namaratu ewan,
te yen ya uhohug na ta surat na aglavunen:
“**Iyak sangaw ya mangbalat, a iyak ya magsupapak,**” kunna.
20 A kumanen am mabisin ya mangikatupag tekamuy a pakanan muy. A
am makainum a penuman muy, te am kunna ten ya isupapak muy tentu
a mamat na sangaw. 21 Ammi am ibalat muy mina ya dulayen tekamuy a

inabak na kanan mantu na dulayen. Ammi mapmappya ta ipaita muy ya mappya petta ikamuy ya mangabak ta dulayen.

13

Tumuluk Kitam La Ta Gubyernu

1 A mappya hapa, kahkahulun, ta sa makituray kitam ta gubyernu, te
yen ya mangibbal tekitam, te ya ngamin kiden magturay a ipalubus hala
na Namaratu ewan. A maski am inya ya magturay tekitam a Namaratu
hapa la ya makāuray. 2 A am itta ya awan makituray a mekwenta mantu ta
awena kurugan ya nepasaad na Namaratu. A am inya ya awan makituray a
intu hapa la ya gafu na pangpa-gang na magturay kiden tentu. 3 Te bakkan
haman ta mappya na tolay ya pa-gangan na magturay am awa ya dulayen. A
am ikayat mu ta awem magtalaw ta magturay a idulot mu mantu ya mappya,
te dayawan na ka hapa. 4 Te intu hala ya kuman na daddoban na Namaratu
nga magserbi ta kappyanam. Ammi am mangwa ka ta dulay a magtalaw kan
sangaw, te bakkan ta kampon la ya turay na en nga mangpa-gang teko, te
intu hapa ya turin na Namaratu nga mangpa-gang ta makaliwat. 5 A mappya
mantu ta makituray kitam petta malillikan tam hapa ya pangpa-gang na
Namaratu ewan, a awan hapa ta pangpaliwatan na nonot tam tekitam.

6 A yen ta nonotan tam hapa ya pangiatad tam ta gubyernu, te ya magturay
kiden ya turin na Namaratu, a awan ta takwan na pagapagan da am bakkan
ta pagturay da. 7 A mappya mantu ta awetam italantan ya pagpaga tam ta
gatut tam tekid, te yen haman ya magserbi tekid ta tandan da. A pagan tam
mantu ya sedula tam am sedula, ikid na bwis na lutak tam am bwis. A ipaita
tam hapa ya amat tam ikid na pangdayaw tam ta ngamin kiden seturay, 8 te
maski am anu ya gatut tam a mappya ta awetam italantan ya pagpaga tam.
Ammi itta ya takday gatut tam nga awetam sa mapagpagan, intu hala ya
gatut na pagkaid-idduk tam.

Ya Kadakalan Na Gatut Tam

Am kanayun iddukan tam ya ikattolay tam a nedulot tanan ya ngamin
pakkwa na Namaratu ta lintig na en. 9 Te ya nagdadaggan na ngamin kiden
pakkwa na Namaratu ta lintig na en a intu yan:

“**Iddukam ya kagittam tolay ta kuman na pangidduk mu hala ta barim,**” kunna.

A am pake kurugan tam ya tatakdayen ibar na a awetanan mantu makaliwat
ta kadwan kiden ibar na, te awetam sangaw mangadallaw, ikid na awetam
sangaw mamapasi, anna awetam magtakaw, a awetam maginggum. 10 Te
ya mangidduk ta ikattolay na kiden a awena kid uyoyungan. A gafu
ta pangidduk na ta ikattolay na kiden a nedulot na ya ngamin lintig na
Namaratu.

11 A mappya ta idulot muy ya ngamin nebar kin tekamuy, te dana amu
muy haman ta tanagay na ya datang na dafu tam, a pake umab-abikan
na ya araw na pangikerutan na tekitam ammi tekitamen. A dulay hapa
am madatangan na kitam nga awan nakaparan. A awetam makigitta ta
masidug, te aghahukal na yan, a pake nonotan tam mina ya kwan tam, 12 te
magge nagpasan ya araw na dulay ikid na zigat, a tanagay na ya araw na
pagimbestigar na Namaratu tekitam. A iwarad muy mantu ya tarabaku
na sugiram, a iparan muy ya bari muy petta makkwa muy ya mekustu ta
dakar. 13 A azin muy mantu ya mafulotan na alikkad, ikid na magillaw,
ikid na magatattug, ikid na mangipaita ta awan ta kapkappyan na, ikid na

makitapil, ikid na mangahugu. 14 A pagbalinan muy ya bari muy ta bari ni
Afu Hesus, petta awemuy nonotan ya karagatan na bari muy nga dulay.

14

Ya Pagdaduman Na Mangurug

1 A am angarigan ta itta ya takday mangurug nga mayat makidagga
tekamuy nga medyo makurang ya amu na ta kurugan tam a pagdulotan muy
la, a awemuy kadibati gafu ta takwan ya pangurug na. 2 Te ya kadwan kiden
mangurug a pahig da ta dulay am mangigup kid ta bilsag, a ya laplappa kiden
la ya makan da. Ammi ta kadwan a makan da hala ya ngamin pagdaduman
na kanan. 3 A ya mangan mantu ta ngamin a awena mina idadula ya
awan mangigup, a kumanen hapa ta awanen mangigup ta bilsag, te awena
mina paliwatan ya mangigupen, te azo ikatalak na kid na Namaratu gafu
ta pangurug da te Afu Hesus. 4 A awetam mantu paliwatan ya kabagis tam
gafu ta takwan ya pangurug na, te itta hud ya turay tam petta mangpaliwat
kitam? Te Namaratu hapa la ya dafu tam ngamin, a intu hapa la ya makkamu
tekitam am magtayuk kitam ono am matukalit kitam, ammi magtayuk kitam
hala, te i Afu Hesus ya mangpatayuk tekitam.

5 A magdaduma hapa ya kadwan kiden mangurug gafu ta itta ya ngilinan
da nga araw. Te ya kadwan a takday la na araw ya ngilinan da ta pangdayaw
da ta Namaratu, ammi ta kadwan a sa ngilinan da ya ngamin kiden araw. A
mabalin la ngamin, ammi mappya ta awena magduwaduwa na nonot tam
gafu ta yen ya pilin tam. 6 A ya magngilin ta takday la na araw a ngilinan na
gafu ta yen ya pangdayaw na ta Namaratu, a kumanen hapa ta magngilin
ta ngamin kiden araw. A ya mangan ta ngamin a dayawan na hapa ya
Namaratu, te pakimallak na hapa ya kanan na. A kumanen hapa ta awanen
mangigup, te pangdayaw na hapa ya awena pangigup, a makimallak hapa
yen. 7 Te maski am matolay kitam ono am masi kitam a bakkan haman ta
kwa tam ya bari tam, te kwa ni Afu Hesus. 8 Te am matolay kitam a magserbi
ya katolay tam te Afu Hesus, a am masi kitam a magserbi hapa ya pasi tam
tentu, pettam kumanen am matolay kitam ono am masi kitam a kwa na
kitam hapa la. 9 Yen haman ta nasi i Afu Hesus otturu natolay hala pettam
intu ya dafu na nagpasi kiden pase matolay kiden.

Dulay Ya Mangpaliwat

10 A gafu ta kumanen a awan mina ta mangpaliwat ta kabagis na en, a
awan mina ta mangidadula, te sa maayagan kitam haman ta atubang na
Dyos, petta imbestigaran na tekitam. 11 Te yen hapa ya uhohug na ta lebru
na en,

“**Gafu ta iyak ya Dyos nga awan masi a kakurugan ta sa mamalentud**
sangaw ya ngamin tolay ta atubang ku,
a ibosag da sangaw teyak ya ngamin tinarabaku da,” kunna.

12 A kakurugan mantu ta mamalentud ya tagtakday tekitam ta atubang na
Namaratu ewan, te pabida na tekitam ya gafu na tinarabaku tam ta katolay
tamin.

13 A mappya mantu ta awetam paliwatan ya kabagis tam gafu ta kanan
na ikid na ngilinan na. A ikari tam hapa ta awetam tarabakun ya gagan-
gayen tarabaku tam am pahig na kabagis tam ta dulay, petta aweda hapa
makaliwat gafu tekitam. 14 Te ya kuman na nepasikkal ni Afu Hesus teyak
a amuk ta awan ta mehangat na kanan, ammi am pahig na tolay ta itta ya
mehangat a mehangat mantu la tentu. 15 A am kanam hala ya pahig na

kabagis mu ta mehangat, otturu paruban na hapa kanan a maperdi mantu ya pangurug na gafu ta pangam, te awem haman ninonot ya kabagis men. Awem mantu kanan ya pahig na kabagis mu ta mehangat, te intu hapa ya takday nga iddukan ni Hesus, a dulay mantu am perdim ya pangurug na ta Hesusen nga nangsaka tentu.

16 A maski am anu ya mappya teko a am dulay hapa ta kadwan a mapmappya ta bay-am hapa la talo am dulay sangaw ya pagbalinan na mappya en teko. 17 Te bakkan ta intu nonotan tam ya kanan ikid na inuman ta pagturay na Namaratu tekitam am awa matunung na nonot, ikid na makikappya ta kabagis tam kiden, ikid na makipagtalak gafu ta itta ya Kahalwa na Namaratu tekitam. 18 A am yen kid mina ya pakolangan tam a mappya hapa ya pagserbi tam te Hesus, a matalak hapa ya Namaratu tekitam, yaga dayawan na kitam hapa na ikāttolay tam kiden.

19 Mappya mantu, kahkahulun, ta intu la tarabakun tam ya mangatad ta kappyanan na tagtakday tekitam ikid na mangpadakal ta pangurug tam kontodu pangurug na kahulun tam kiden. 20 A awetam mina perdin ya tarabaku na Namaratu ta kahulun tam kiden gafu ta kanan. Mappya haman ya ngamin na kanan, ammi dulay am magliwat ya kabagis men gafu ta nakāmen. 21 Mappya ta awetam mangigup ta bilsag ikid na awetam uminum ta binarayang ikid na awetam mangwa ta kompormi na makkwa tam am mabalin ta yen kid sangaw ya mangpatawag ta kabagis tam. 22 Te maski am anu ya mappya tekitam gafu ta pangurug tam ta Namaratu a awetam mina yen iparayag ta kabagis tam kiden, te mapmappya ta Namaratu la ya makkamu ta tarabaku tam. A am awetam sagappyan ya amu tamen ta dulay tekitam a matalak kitam hapa, te awan sangaw ta kapopoyungan na nonot tam. 23 Ammi am magduwaduwa ya nonot tam gafu ta kanan tam a nakaliwat kitam, te kinan tam haman ya awena sagappyan na pangurug tam. Te maski am anu ya itta ta nonot tam ta tarabakun tam am awena sagappyan na pangurug tam a liwat tam mantu am idulot tam ya ikayat tam nga kwan.

15

Ya Pagtatakday Na Mangurug Kiden

1 A ikitam hapa nga masikan mangurug a mappya ta makipagattam kitam ta kadwan kiden nga malogon maabak ya pangurug da. A bakkan la ta bari tam ya nonotan tam, 2 te nonotan tam hapa am anu ya kappyanan na kabagis tam kiden, petta magsikan hapa ya pangurug da. 3 Intu mina nonot tam ya kuman na nonot na Dafu tamewan Hesus, te awena ninonot ya kappyanan na bari na en, awa naattaman na hud la ya zigat gafu tekitam. Te ya nesurat ta lebru na Namaratu gafu tentu a

“**Iyak hapa la, Afu, ya nagattam ta pamadpadulay na tolay kiden teko,**” kunna.

4 A yen mina ya pagnonotan tam, te ya ngamin kiden nesurat ta popolu kiden araw a nesurat kid hapa gafu tekitam, pettam metuldu kitam. Te am attaman tam ya zigat tam ikid na itug tam ya ituldu na surat kiden tekitam a itta ya ikatalak tam ta uffunan na kitam na Namaratu ewan.

5 A gafu ta intu hala ya mangatad ta sikan tam ikid na pakaattam tam, ampade intu hapa ya manguffun tekamuy, petta magtatakday kam ta pakikahulun muy te Hesus, 6 pettam kumanen hapa a madaydayawan sangaw ya Dyos ewan nga Dama ni Afu Hesus gafu ta pagtatakday muy ikid na paggagitta na bida muy. 7 A mappya mantu, kahkahulun, ta maski am

inya na tolay ya sakā makigimung tekamuy a awemuy mina dugiman, te magkaid-idduk kam mina ta kuman na pangidduk ni Afu Hesus tekamuy, pettam kumanen a pake maita hapa ya pakedayawan na Namaratu gafu tekamuy.

Ya Paggagittan Na Hudyo Ikid Na Hentil

8 A pake ibar ku tekamuy ya gafu na neange ni Hesus Kristu: Immange
ta Hudyo kiden petta ituldu na kid ta intu hapa la ya mangidulot ta nekari
na Namaratu ta dadagkal da kiden, petta aweda pahig ta naliwatan na kid
Namaratu ewan. 9 Ammi bakkan la ta Hudyo kiden ya gafu na neaange na, te
nesipat na hapa ya Hentil kiden, petta dayawan da hapa ya Namaratu gafu
ta kallak na tekid. Te ya takday uhohug ta surat kiden gafu te Hesus a intu
yan:

"**Mehulunak sangaw ta Hentil kiden ta pangdayaw ku ikid na pagkansyon ku teko,**" kunna ta Namaratu.

10 A ya mekaduwa en hapa na surat gafu ta Hentil kiden a intu yan:

"**Ikamuy Hentil, makipagayayat kanan hapa ta tolay kiden na Namaratu,**" kunna.

11 A ya mekatallu en para a

"**Ikamuy ngamin Hentil, dayawan muy ya Namaratu ewan, te sa magdayaw mina ya ngamin tolay tentu,**" kunna.

12 A ya mekappaten para ya inuhohug ni Isayas:

"**Itta sangaw ya meanak nga simsima ni mina Dyesi, a intu hala sangaw ya magturay ta Hentil kiden, a intu hapa ya ikatalak da petta mekerutan kid,**" kunna.

13 A Namaratu ewan mantu ya Dyos tam nga nangatad ta ikatalak tam.
Ampade intu hapa ya mangipasinap tekamuy ta talak muy ikid na mappya
na nonot ta pangurug muy tentu, pettam dumakal para ya pangikatalak muy
tentu gafu ta pangpasikan na Kahalwa na en ta nonot muy.

Ya Pangipasikkal Ni Pablu Ta Tarabaku Na

14 A ta kuman na iyak la takday a awan ta pagduwaduwan na nonot
ku tekamuy, kahkahulun, te mangurugak ta mappya ya ngamin nonot
muy, ikid na addu ya amu muy petta makapagintultuldu kam. 15 Ammi
gafu ta nepatarabaku na Namaratu teyak a neturad ku la ya mangisurat
ta netabarang kin tekamuy petta awemuy hapa kaliwatan. 16 Te iyak ya
turin ni Hesus Kristu nga mangipadangag ta damag na en ta kagitta muy
kiden Hentil. A gafu ta pangipadangag ku a kuman nak hapa na padi nga
mangiatang ta Namaratu ewan, te ya ngamin kiden mangurug a yen kid ya
kuman na iatang ku tentu, te sagappyan na kid hala gafu ta nabaggawan ya
nonot da ta pangurug da ikid na tarabaku na Kahalwa na en tekid.

17 A kuman na iparayag ku mantu ya tarabakuken ta Namaratu, te bakkan
haman ta iyak ya gafu na, te kahulun ku haman i Afu Hesus nga manguffun
teyak. 18 A awek mantu ibar ta malalaki yak, ammi awek hapa ilemad
ta nangurug ya addu na Hentil ta nepadangag ku tekid, te itta haman i
Hesus teyak nga nangpasikan teyak ta ngamin inuhohug ku. A kumanen
hapa ta ngamin kiden tinarabakuk, 19 te nehulun hapa ya pakapangwa na
Kahalwa na Namaratu ta nepangipadangag ku tekid, a inuffunan nak nga
maguhohug ikid na mangwa ta pakaitan da ta kalalaki na Namaratu. A pake
nepadangag kun ya damag na pangikerutan ni Hesus ta ili na Herusalem
ikid na ngamin kiden ili ta lehut na en, a maski abat ta iten Iliriko. 20 Te intu la
pakolangan ku ya mangipadangag ta damag ni Hesus ta ngamin kiden lugar

nga awan para la nakadangag ta ngagan ni Hesus Kristu, te awek ikayat
magmula ta dana namulan na takwan. 21 A gafu ta kumanen a nedulot kun
ya kuman na linavun ni mina Isayasen ta surat na en, te ya uhohug na en a
"**Ya awan kiden nakadangag tentu ta idi a nadangag dan, a amu dan ya
awena en nepakamu tekid,**" kunna.
22 A yen ta namingaddu yak hapa natalantan nga umange tekamuy.
23-24 Ammi ta ayanin a nabalin na ya tarabakuk ta isin kid na lugar, a itta
ya ikatalak ku ta magsibalak tekamuy am eyak sangaw ta lugar na Espanya,
te addet ta pake nabayag a pake ikayat ku magpasyar tekamuy. A sangaw
am nabalin na ya pagkāan-anap tam a mappya hapa am uffunan dak am
magtugutak, petta makadulotak ta eyan ken. 25 Ammi ta ayanin a eyak bit
ta ili na Herusalem, te iangek bit la ten ya masapul na mangurug kiden ten.
26 Te ya mangurug kiden nga taga Masadonya ikid na Giresya a nakanonot
kid nga magkontribisyon ta pobre kiden nga mangurug ta ili na Herusalem,
te pake ikayat da manguffun. 27 A kustu hapa te nakagatut kid haman ta
mappya tekid, te ya Hentil kiden nga taga Masadonya ikid na Giresya a
nesipat kid na ta uhohug na Namaratu gafu ta Hudyo kiden mangurug ta
ili na Herusalem. A yen ta mangatad kid ta Hudyo kiden ta ngamin masapul
da.
28 A sangaw am mabalinak mangitulud ta kontribisyon da kiden, a magsi-
balak hapa sangaw tekamuy kapyek sangaw magdulot ta lugar na Espanya.
29 A ikatalak ku hapa ta sa mapasinapan kitam sangaw ta bendisyon ni Afu
Hesus am dumatangak tekamuy.
30 A itta hapa ya adangan ku tekamuy, kahkahulun, gafu te Afu Hesus,
ikid na Kahalwa na Namaratu nga magpakāidduk tekitam. Te ya ikayat ku a
uffunan dak haen ta pakimallak muy ta Namaratu, 31 petta awenak sangaw
an-anun na awan kiden mangurug ta iten Hudeya, a petta matalak hapa
sangaw ya mangurug kiden ta ili na Herusalem gafu ta itta ya isirak ku
sangaw tekid. 32 A yen ya ikayat ku ta pakimallak muy, petta am uray na
Namaratu a magdulotak na sangaw tekamuy, petta matalakanak ikid na
mabannayanak hapa ta pagpasyar ku tekamuy. 33 A ya Namaratu ewan nga
mangatad ta ngamin mappya tekitam a makkamu hapa tekamuy.

16

Ya Pakikumusta Ni Pablu Ta Taga Roma Kiden

1 A kumanen hapa ipakamuk tekamuy ya kabagis tamin Fibi nga man-
gitulud ta suratin tekamuy, te intu ya takday babbay nga manguffun ta
mangurug kiden ta ili na Senkareya. 2 A mappya ta pagdulotan muy, te
kabagis muy hapa nga nedagga te Dafu tamewan Hesus. A ipaita muy hapa
ya pangidduk muy tentu ta kuman na gagangay na mangurug. A maski am
anu ya masapul na tekamuy a yen haen ya iuffun muy tentu, te addu hapa
ya inuffunan na ta mangurug kiden ta isin, kontodu iyak.
3 A kumanen hapa makikumusta yak teg Persila ikid ni Akila, te kahulun
ku kid nga nakipagbannag ta tarabaku ni Hesus Kristu, 4 yaga nesagapil
da hapa ya angat da teyak.
A pake matalakak mantu tekid, ammi bakkan la ta iyak am awa ngamin
kiden mangurug ta Hentil kiden.
5 A makikumusta yak hapa ta mangurug kiden nga maggagimung ta bali
da, ikid ni Epeneto nga pake matakit ta nonot ku, te intu ya imunnan
nangurug te Hesus ta lugar na Asya.

6 A makikumusta yak hapa te Mariya nga masikan nagbanbannag ta
panguffun na tekamuy,
7 kumanen hapa ta kahulun ku kidina Andronikas ikid ni Hunyas nga sakā
balud ku kiden ta idi.
Yen kid na tolay ya ispot na turin ni Hesus, a napolu kid nangurug ammi
teyak.
8 A makikumusta yak hapa teg Ampliato nga iddukan ku hapa ta pakikahu-
lun mi te Afu Hesus,
9 ikid ni Urbanus nga kahulun tam makipagbannag ta tarabaku ni
Hesus, ikid na iddukan ken Istakis,
10 ikid ni Apeles nga pake nangipasikkal ta pangurug na te Afu Hesus,
ikid na ngamin kiden makidama te Aristobulo.
11 A makikumusta yak hapa ta kahulun ku sina Herodyon, ikid na mangu-
rug kiden ta bali ni Narsisu,
12 ikid nig Trifina ikid ni Trifusa nga makipagbannag hapa ta tarabaku
na Dafu tam,
ikid na iddukan kina Persida nga masikan magtarabaku te Afu Hesus.
13 A makikumusta yak hapa teg Rufus nga napili na mangurug, ikid na
hina na en, te nekwenta nak hapa ta anak na.
14 A makikumusta yak hapa teg Asinkritu, ikid ni Fugonte, ikid ni Hermes,
ikid ni Patrubas, ikid ni Hermas, ikid na kadwan kiden kabagis tam nga
magyan tekid.
15 A makikumusta yak hapa teg Pilologo, ikid ni Hulya, ikid nig Neriyo,
kontodu kabbayan na en, ikid ni Olimpas, ikid na kadwan kiden man-
gurug nga makipaggimung tekid.
16 A ya pake ipasikkal ku tekamuy ngamin a magimpadpadulot kam ta
kuman na magkakabagis am kada maggagimung kam. A ya ngamin kiden
mangurug nga maggagimung ta kadwan kiden lugar a makikumusta kid
hapa tekamuy.

Ya Mapozan Na Tabarang Na Tekid

17 A ya mabidak para tekamuy, a pake riknan muy am itta ya mangkulku-
law tekamuy ikid na magpakattway tekamuy gafu ta aweda kurugan ya
kuman na netuldu tekamuy. Mappya ta lillikan muy kid, 18 te bakkan ta Dafu
tamewan Kristu ya pakidafun da am awa bari da hapa la. A gafu ta malalaki
ya uhohugan da a maayayyaw da ya awan magnonot.
19 A matalakanak tekamuy te amu na ngamin tolay ya pangurug muy,
ammi ikayat ku para ta malalaki kam ta ngamin nga mappya, petta awemuy
mapenam ta dulay. 20 A ya Namaratu ewan nga mangatad ta ngamin na
mappya tekitam a intu sangaw ya mangpasikan tekamuy petta maabak muy
ya tarabaku ni Satanas ta agyan muy. Ampade mehulun hapa ya kallak ni
Afu Hesus Kristu tekamuy.
21 A ya kahulun ku kiden sin nga makikumusta hapa tekamuy a i Timotyo,
ikid ni Lusyo, ikid ni Dyason, ikid ni Sosipatro nga kagittak kiden Hudyo.
22 [**A maski iyak Tersyu nga sekritaryo ni Pablu, a makikumusta yak
tekamuy gafu ta Dafu tamewan Hesus**].
23-24 A makikumusta hapa kan tekamuy i Gayus, kontodu ngamin kiden
makigimung ta bali na in, a iyak, Pablu, ya sangaili na. A kumanen hapa
makikumusta kan tekamuy i Irastu nga tusarero ta ili in ikid na kabagis tam
Kwartu.

Ya Pangdayaw Na Ta Namaratu

25 A ta ayanin Namaratu ewan hapa la ya makkamu mangpasikan teka-
muy ta kuman na megitta ta Damag ni Hesus Kristu nga nepadangag ku
tekamuy. A intu la nepadangag ku ya ngamin uray na Namaratu ewan nga
nelemad na ta idi, 26 ammi ta ayanin a pake nepalawag na tekitam gafu ta
surat na aglavun kiden. A yen hapa ya nepadangag ku ta ngamin tolay petta
mangurug kid, te yen ya nebilin na Namaratu ewan nga awan ta addet na.
27 Intu hala ya malalaki na Dyos nga madaydayawan addet ta addet gafu te
Hesus Kristu. Amen!

Ya Mapolu En Surat Ni Pablu Ta Taga Korinto Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ta mekaduwa na pangisaned nig Pablu ta damag ni Hesus a nagdulot kid ta ili na Korinto nga kadakalan na ili ta lugar na Giresya. A ya tolay kiden nga magyan ta Korinto a magge dipuru Hentil kid nga maguhohug ta agsitang na Giregu. Ammi itta hapa ya assang la na Hudyo, a kada Sabadu a makigimung kid ta kapilya da. A ta datang nig Pablu ikid ni Silas ta isin na ili a immange kid bit nakigimung ta kapilya na Hudyo kiden te kagitta da kid nga mangurug ta Namaratu, ammi aweda para nadangag ya damag ni Hesus. Am basam ya **Tarabaku Na Turin Kiden** kapitulo 18 a mabasam hapa ya pagpasyar nig Pablu ta isin na ili.

A gafu ta medyo nabayag ig Pablu ta isin a nangurug hapa ya kadwan kiden Hudyo te Hesus, ammi pake nagsoysoy ya kadwan, a yen ta nagtalekudan na kid nig Pablu petta ipadangag da ya damag ni Hesus ta Hentil kiden. A nangurug hapa ya pake addu tekid. A sangaw nagdulot ig Pablu ta kadwan kiden ili nga mangipadangag ta uhohug na Namaratu.

A ta gafan nig Pablu a timulyat hapa ya kadwan kiden mangituldu ta ili na Korinto, a yen hapa ya datang na dulay ta mangurug kiden ta iglesya, te nagkakattway kid na gafu ta mangituldu kiden tekid. A intu para dulay te aweda pake naurnos ya paggagimung da. A ta nepakadamag ni Pablu ta kaddu na problema da a yen ta nagsurat tekid petta pake tabarangan na kid. A ya nesurat ni Pablu tekid a intu yan:

1-3 Tekamuy ngamin nga iglesya na Namaratu ta ili na Korinto,

Ampade Dama tam Namaratu ikid ni Afu Hesus Kristu ya mangikallak tekamuy petta mappya kam la.

A ya nagsurat tekamuy a iyak, Pablu, nga pinatudunan na Namaratu ewan petta turin nak ni Hesus Kristu. A intu hapa kahulun ku i Sostinu nga takday kabagis na mangurug kiden. A ikamuy, kahkahulun, ya negitta na Namaratu ta tolay na kiden, te negungay na kam gafu ta pangurug muy te Hesus Kristu. A gafu ta tolay na kanan a nesipat kanan hapa ta ngamin kiden tolay na nga magdayaw te Afu Hesus ta ngamin kiden lugar, te intu hapa la ya dafu tam ngamin.

4 A am kada makimallakak ta Namaratu ewan a pake matalakak hapa tentu gafu tekamuy, kahkahulun, te nesipat na kanan ta allak na en gafu te Afu Hesus. 5-6 A matalakak hapa tentu gafu ta nepasikkal na tekamuy ya damag ni Afu Hesusen nga netuldu mi tekamuy. A gafu ta nedagga kam te Hesus a pinasinapan na kam hapa ta amu muy ikid na pakauhohug muy ta uhohug na en. 7 A awan mantu ta kurang na neatad Kahalwa na Namaratu ta pakapangwa muy, te malalaki kam la mangipaita ta ngamin kiden pakapangwa na Kahalwa na en addet ta lattog na Dafu tamen Hesus nga indagan tam. 8 A intu hapa la ya mangpasikan tekamuy addet ta pagaddetan na, petta awan sangaw ta pangihuyan na tekamuy ta araw na lattog na tekitam. 9 A mekatalak hapa ya Namaratu nga mangpasikan tekamuy, te intu hapa la ya nangalap tekamuy petta mesipat kam ta Anak na en Hesus Kristu nga dafu tam.

Ya Itabarang Ni Pablu Ta Magkakattway Kiden

10 Itta hapa ya pakikekallak ku tekamuy, kahkahulun, gafu ta ngagan na
Dafu tamewan Hesus, te mappya ta paggagittan muy ya nonot muy ikid na
uhohugan muy, petta awemuy mina magkakattway am awa magtatakday
kam mina ta ngamin nonotan muy ikid na pagbabidan muy. 11 Te ya
nadamag ku teg Klowe gafu tekamuy a magkakattway kam kan gafu ta
pagtatapil muy. 12 A kuman na magtatapil kam, kunku, te ya uhohug kan
na kadwan a "**I Pablu ya dagdagan mi,**" kunda kan. A ya uhohug kan na
kadwan a "**I Apolos ya dagdagan mi,**" kunda kan. A ta kadwan paha a "**I
Pedru ya dagdagan mi,**" kunda kan. A pahig na kadwan ta malmalalaki kid
paha, te "**Intu la dagdagan mi i Hesus Kristu,**" kunda kan. 13 A kuman na
napispissang mantu ya bari ni Afu Hesus gafu ta pagkakattway muy. Ammi
i Pablu hud ya nagappa en nga nangikaru ta liwat muy? A i Pablu hud ya
nesipatan muy tekamuyen nagzigut?

14-16 Matalakak te bakkan ta iyak ya nangzigut tekamuy, petta awan ta
mangibar ta iyak ya nesipatan na ta nepagzigut na. Intu la amuk nga zinigut
ku i Krispu ikid ni Gayus. Ay on, zinigut ku hapa ig Istebanya ikid nga
mamattama. Ammi maski kunna ten a bakkan ta iyak ya nesipatan da am
awa i Afu Hesus. A awan ta amuk ta zinigut ku ta kadwan kiden. 17 Te bakkan
ta yen ya pake nangidoban ni Hesus Kristu teyak petta mangzigutak ta tolay,
te intu la patarabaku na teyak ya mangipadangag ta damag na nepangikaru
ni Afu Hesus ta liwat tam kiden. A awek hapa pake inasinan ya paguhohug
ku ta pangipadangag ku, talo am aweda pake nonotan ya pakapangwa na
pasi ni Afu Hesus gafu ta kalalaki na paguhohug ku. 18 Te ya metawag kiden
nga itta ta dalan na kaperdi da a idadula da ya bida na nepangikaru ni Hesus
ta pasi na en, ammi tekitam nga itta ta dalan na pangikerutan na Namaratu
a naparuba tanan ya pakapangwa na gafu ta pangurug tam ta bida na pasi
ni Hesusen. 19 te ya uhohug na Namaratu ta lebru na en a

"**Abakan ku ya kalalaki na masistema kiden, a melogot kid sangaw
gafu ta sistema da,**" kunna.

20 A awan mantu ya pagkappyanan na kalalaki na masistema kiden, ikid
na nakaadal kiden, ikid na malalaki kiden makidibati. Te ya kalalaki na
Namaratu ewan a pinagbalin na ya kalalaki da ta awan ta kapkappyan,
21 petta bakkan ta kalalaki da en ya gafu na pakkamu da tentu. A gafu ta
ilogot na kid na kalalaki da en a ikayat na Namaratu ta mekerutan kid mina
gafu ta pangurug da ta ipadangag mi tekid. Ammi kadulayan na te pahig na
kadwan ta awan ta kapkappyan na ipadangag mi. 22 Te ya Hudyo kiden a
ipapilit da ta itta mina ya ipaita na Namaratu ta pakapangwa na tekid petta
kurugan da. A ya Giregu kiden hapa a intu la kurugan da ya megitta en
ta amu da en. 23 Ammi intu la ipadangag mi i Hesusen nga Mangikerutan
tekitam gafu ta pagappa na en ta krus. A ya ipadangag mi en ya magpābbag
ta nonot na Hudyo kiden, a pahig na Hentil kiden ta awan ta kwenta na.
24 Ammi maski kunna ten a itta hala ya kappyanan na tekitam mangurug
nga inalap na Namaratu nga Hudyo pase bakkanen ta Hudyo, te ya pasi ni
Hesus ya pakkamun tam ta kalalaki na Namaratu ewan ikid na pakapangwa
na en. 25 A maski am idadula na tolay kiden ya damag na pangikaru ni Hesus
ta liwat tam kiden a malmalalaki hala ya idadula da en ammi ta kalalaki da.
A pahig da hapa ta makafuy ya Dyos nga ipadangag mi, ammi ya pahig da en
ta makafuy a masmasikan haman ammi ta kasikan na tolay.

Ya Kasasaad Na Pinili Na Namaratu

26 A yen mina nonotan muy, kahkahulun, ya kasasaad muy ta nepangalap
na Namaratu tekamuy, te manmano tekamuy ya malalaki ta kuman na
pangikwenta na tolay, a manmano tekamuy ya itta turay na, a manmano
tekamuy ya anak na maba-nang. 27 Ammi maski awan kan ta kalalaki muy ta
kuman na pangikwenta na tolay a ikamuy hala ya pinili na Namaratu ewan,
petta mamatan ya kadwan kiden nga pumahig ta itta ya kalalaki da. A pinili
na ya makafuy petta mamatan ya masikan kiden. 28 A maski ya awan kiden
ta saad da nga idadula na kadwan kiden a yen kid ya pinili na Namaratu,
petta imitta ya awan, a imawan hapa ya itta, 29 pettam kumanen hapa a
awan pulus ta meparayag na tolay ta atubang na ewan. 30 Ammi gafu ta
kalalaki na en a nedagga na kitam te Hesus Kristu, petta intu ya kalalaki tam,
te intu hapa la ya nekwenta na Namaratu ta katunung tam, ikid na kappya
tam, ikid na nepagpaga tam ta liwat tam kiden. 31 A yen ya gafu na uhohug
na suraten ta

“**Awetam mina dayawan ya bari tam, te intu mina dayawan tam ya
Dafu tamewan gafu ta allak na tekitam,**” kunna.

2

Ya Gagangay Na Pangipadangag Ni Pablu

1 A ta kuman na iyaken, kahkahulun, teyaken umange nangipadangag
ta damag na Namaratu tekamuy a awek naguhohug ta malalaki ikid na
maumag na uhohug tekamuy, 2 te ya itta en hapa la ta nonot kin a awan ta
takwan na pakolangan ku ta ipadangag ku tekamuy am bakkan te Hesusen
ikid na nepasi na en ta krus gafu tekitam. 3 A teyaken nangituldu tekamuy
a kuman na makafuyak, a medyo nagpapilpigak hapa gafu ta burung ken
ta paguhohug ku tekamuy. 4 A yen ta awek nakauhohug tekamuy ta
malalaki na uhohug nga mangayayyaw tekamuy, te intu la nekatalak ku ya
pakapangwa na Kahalwa na Namaratu petta intu hapa la ya mangipasikkal
ta uhohugan ku tekamuy, 5 pettam kumanen a bakkan mina ta kalalaki na
tolay ya pangurugan muy am awa pakapangwa na Namaratu ewan.

Ya Kalalaki Nga Iatad Na Kahalwa Na Namaratu

6 Ammi maski kunna ten a itta hala ya malalaki na bida nga ipadangag mi
ta nagtuyag kiden nga mangurug, ammi bakkan ta kuman na gagangayen
kalalaki na tolay, a bakkan hapa ta kuman na kalalaki na akkimohayan
kiden nga magturay ta arawin yan, te maperdi kan sangaw ya pakapangwa
da. 7 Ammi intu la ipadangag mi ya kalalaki na Namaratu nga awena naamu
ta idi. Te ta kawan para la na ngamin kiden napadday a dana nanonot na ta
ikallak na kitam, petta mesipat kitam ta kalalaki na en gafu ta pasi ni Hesus
Kristu. 8 Ammi ya akkimohayan kiden nga anitu nga magturay ta arawin yan
a aweda amu ya itta ta nonot na Namaratu, te am amu da mina a aweda mina
nepapapasi ya Dafu tamewan nga sekalalaki, petta awena mina nagdulot na
uray na Namaratu ewan. 9 Ammi ya uhohug na takdayen surat ta lebru na
en a

“**Addu ya neparan na Namaratu gafu ta mangidduk kiden tentu nga
awena maita na tolay, ikid na aweda madangag, ikid na aweda
manonot,**” kunna,

10 Te ya Kahalwa na Namaratu ya mangituldu ta neparan na en tekitam, te
intu hapa la ya mangipakamu ta ngamin kiden nelemad na Namaratu.

11 Ta kuman na ikitam tolay a awetam haman amu am anu ya itta ta nonot
na kagitta tam tolay am aweda ibar tekitam. A kumanen hapa ta Namaratu,
te awetam amu ya nonot na am bakkan ta Kahalwa na en ya mangipakamu

ta nonot tam. 12 A bakkan mantu ta kuman na anitu ya mangituldu tekitam,
te napasinapān kitam hud la ta Kahalwa na Namaratu ewan, petta awetam
mina makilavun ta kuman na awan kiden mangurug, am awa amu tam
mina ya ngamin kiden neparan na Namaratu nga iatad na tekitam. 13 A yen
hapa ya bidan mi tekamuy, ammi bakkan ta intu uhohugan mi ya seasinen
nga uhohugan na malalaki kiden maguhohug, te intu la uhohugan mi ya
ituldu na Kahalwa na Namaratu tekami. A yen hapa ya ipasikkal mi ta
ngamin kiden pagyanan na Kahalwa na en.
14 Ammi ya tolay kiden nga awan para la nauli ya nonot da a aweda
kurugan ya ituldu na Kahalwa na Namaratu, te awan ta kwenta na tekid. A
aweda hapa maawatan, te awena mabalin am awena iparikna na Kahalwa
na Namaratu tekid. 15 Ammi ya tolayen nga pinasinapan na Kahalwa na
Namaratu a marikna na ya ngamin gafu ta Kahalwa na Namaratu tentu.
Ammi awan ta makarikna tentu, te ya uhohug na suraten a
16 “**Itta hud ya makkamu ta nonot na Namaratu, petta iparikna na
mina tentu?**” kunna.
Ammi mabalin ta marikna tam ya nonot na te itta tekitam ya nonot ni Hesus
Kristu.

3

Ya Pangihuya Ni Pablu Ta Pagkattway Da

1 Ammi teyaken nangituldu tekamuy, kahkahulun, a kuman na awemuy
haman negitta ta pinasinapan na Kahalwa na Namaratu, te kuman kam
para la na abbing, te dagdagan muy haman ya kuman na gagangay na awan
kiden mangurug. 2 A yen ta awek nepakan ya kuman na bilsag na uhohug
na Namaratu tekamuy am awa gattak na la en, te kuman na awemuy para
la makalintuk ta matuyag na bida. A maski ta ayanin awemuy para la
malintuk, 3 te intu para la dagdagan muy ya kuman gagangayen nonot muy
ta idi gafu ta magimpaspassil kam, ikid na magintaptapil kam. Parigan muy
mantu la ya gagangay na awan kiden mangurug. 4 Te ya uhohug na takday
a
“Awan ta takwan na ikayat ku mangituldu teyak am bakkan te Pablu,”
kunna.
“I Apolos hapa ya ikayat ku,” kunna hapa na takday.
A megitta kam mantu ta kuman na awan kiden mangurug. 5 Ammi itta
hud ya kwenta mi ni Apolos, te daddoban kami la na Namaratu ewan nga
mangituldu tekamuy ikid na nangurugan muy te Afu Hesus, ammi intu la
tinarabaku na tagtakday tekami ya kuman na nepatarabaku na Dafu tamen
tekami. 6 Iyak ya kuman na nagmula en, a i Apolos ya kuman na nagsibug,
ammi Namaratu hapa la ya nagpatuhu ikid na nagpadakal ta mula kiden.
7 A awan bale mantu am inya ya nagmula ikid na nagsibug, te Namaratu
ewan hala ya mangpadakal ta mula kiden. 8 A kumanen naggitta hala ya
nagmula en ikid na nagsibugen, a azo masagolyatan kid sangaw ta megitta
ta tinarabaku da. 9 Te ikami ni Apolos a maggitta kami nga magtarabaku ta
patarabaku na Namaratu tekami, a ikamuy ya kuman na uma na.

Ya Keangarigan Na Mangurug Kiden

A ta kuman na takday para keangarigan a ikamuy hapa ya kuman na bali
nga nepapatayuk na Namaratu. 10 A gafu ta pangpasikan na teyak a kuman
nak hapa na malalaki na kalapintero nga mangitunglak ta kuman na arigi na
bali na en, a ikamuy hapa sangaw ya mangibalin ta bali en. Ammi mappya ta
pake appiyan na tagtakday tekamuy ya pangibalin na ta bali en, 11 te awena

mabalin ta talin na ya netunglak ken, te awan ta takwan na pakapatayukan na bali na Namaratu am bakkan la te Hesus Kristu. 12-13 A pake pilin muy mantu ya ibalin muy ta bali en, te maparuba sangaw ta afuyen talo am malogon maapang. Te am kuman na magdalikompormi na kayu ikid na hulu ikid na gahut ya ibalin muy a kenga sangaw ya ngamin nagbannagan muy. Ammi am kuman na balituk ikid na pirak ikid na mangina kiden batu ya ibalin muy a magnayun hala sangaw.

A pake mepasikkal mantu sangaw am anu ya tinarabaku na tagtakday tekitam nga mangurug. Te am ittan sangaw ya araw na datang ni Afu Hesus a ya kuman na afuy na en sangaw ya mangparuba ta ngamin tinarabaku tam, petta maita am itta ya kappyanan na ono awan. 14 A am angarigan ta awena maapang na tinarabaku tam ta pangparuba ni Afu Hesus a maatadan kitam hala sangaw ta sagolyat tam. 15 Ammi am kuman na maapang ya tinarabaku na kadwan a kenga mantu sangaw ya ngamin nagbannagan da, a magge mesipat kid hapa sangaw ta kaapang na tinarabaku da en, ammi melillik hala sangaw ya kahalwa da gafu ta pangurug da.

16 A yen mina ya nonotan muy, kahkahulun, te ikamuy mangurug ya kuman na bali na Namaratu ewan, te magyan hala tekamuy ya Kahalwa na en. 17 Ammi am itta tekamuy ya kuman na mangtapang ono mangkutkutet ta bali na en a Namaratu hapa sangaw ya mangpa-gang tentu, te neduma na ya bali na en petta magserbi tentu. A ikamuy ya nekwenta na ta bali na.

Ya Kakurugan Na Kalalaki

18 Awemuy mantu paayayyaw, kahkahulun, gafu ta kalalaki na sistema muy, te am intu ikatalak muy ya gagangayen sistema na tolay a mapmappya ta iwarad muy petta kuman kam na makilavun, petta malalaki kam sangaw ta sistema na Namaratu ewan. 19 Te maski am anu ya kalalaki na sistema na tolay a awan ta kwenta na ta uray na Namaratu, te ya nebar na ta takdayen surat a

“**Sikwatan na Namaratu ya malalaki kiden gafu ta sistema da en hapa la,**” kunna.

20 A ya uhohug na takday ha na surat a

“**Amu na Namaratu ya nonot na malalaki kiden, a awan kan ta kapkappyan na nonot da,**” kunna.

21-22 A yen ta ibar ku tekamuy, kahkahulun, ta awan mina ta magparayag gafu ta pinili na en nga mangituldu tentu. Te maski am Pablu, ono Apolos, ono Pedru, a sa magserbi kami ngamin ta kuman na tagabu muy. A maski am anu ya pinaratu na Namaratu ta paglelehutin a sa mesipat kam ta ngamin. Parefu kam seangat, a parefu kam sangaw masi. Sa mesipat kanan ta arawin yan, a kumanen hapa sangaw ta dumatang. 23 Ammi maski am kwa muy ya ngamin a kwa na kam ni Hesus, a kwa na Namaratu ewan i Hesusen.

4

1 Mappya mantu, kahkahulun, ta ikwenta da kami ta daddoban la ni Hesus Kristu, te ikami ya nekatalak na nga mangipadangag ta awena en nepakamu na Namaratu ta popolu kiden dadagkal. 2 A gafu ta nekatalak na kami a mappya mantu ta idulot mi la idulot ya ngamin patarabaku na tekami. 3 Ammi am takwan ya uray muy teyak a awek la burungan, te awan bale teyak am anu ya uray muy, kumanen hapa ta uray na kadwan kiden, te maski am inya na tolay a awan haman ta makkamu nga magimbestigar teyak, te awek hapa imbestigaran ya barikin. 4 Awan ta amuk ta pangilogot ku ta Namaratu, ammi maski kunna ten a bakkan ta yen ya mangibar ta

kawan na liwat ku, te Namaratu la ya makkamu am kustu ya tarabakuken
tentu ono awan. 5 Mappya mantu ta awetam ka-ma la padulayan ya ikattolay
tam ta awena para la datang na Dafu tamewan, te am dumatang na a intu
sangaw ya mangpalattog ta ngamin kiden melemad, a ibar na sangaw ya
ngamin kiden razon na nonot tam. A yen sangaw ya pakadangag tam ta uray
na Namaratu ta tagtakday tekitam.

Ya Pangihuya Ni Pablu Ta Pagparayag Da

6 A intu nabidak tekamuy, kahkahulun, ya gagangay mi ni Apolos, petta
ikami mina ya parigan muy, petta intu la dagdagan muy ya kuman na
nesurat ta lintigen, pettam kumanen a awemuy sangaw magparayag gafu
ta pilin muy nga mangituldu tekamuy. 7 Te itta hud ya katunungan muy nga
mangidaduma ta tolay? A maski am itta ya amu muy nga awena amu na
kadwan a bakkan hud ta Namaratu ewan ya nangiatad ta amu muy? A am
kakurugan ta intu ya nagafun na a anu kawagan na mantu ta iparayag muy?
8 Kuga malalaki kam pon, te amu muy na ya ngamin, a awemuy masapul
ya ituldu mi. Mappya te ittan tekamuy ya ngamin pakapangwa na Kahalwa
na Namaratu, a napnapolu kanan ammi tekami nga magturay ta kuman na
ari. A am kakurugan mina ta magturay kanan a matalakak hapa, te nabalin
na mina ya pangituldu mi tekamuy a makipagturay kamin hapa tekamuy.
9 Ammi ta kakurugan a awena para la mabalin, te ikami nga turin ni Hesus a
kuman na pinaakban na kami na Namaratu ammi ta kadwan kiden tolay, te
nagbalin kamin haman ta kuman na nabalud kiden nga ipabuya da kapye
da papasin, te maita haman na ngamin tolay kontodu anghel ya pagdakat
na katolay mi. 10 *Addet ta ayanin a kanayun makurang ya kanan mi ikid na
inuman mi, a napispissang ya pagbarawasi mi, a napalpaluk kami, a awemi
makaintak te awan ta kabukodan na pagdulotan mi. 11 A mazigatan kami
nga magapag ta magserbi tekami, te magbanbannag kami haman. A am itta
ya mangigaged tekami a sagolyatan mi ta mappya. A am matapangan kami
a attaman mi la. 12 A am mapadpadulay kami a mappya la ya itabbag mi.
Nagbalin kamin ta kuman na hugta na kadwan kiden tolay, te ikwenta da
kami ta kuman na tapang na paglelehutin. 13 Awan kami kan ta nonot gafu
ta pangipadangag mi ta damag ni Hesus, ammi mappya tekamuy te senonot
kam de, te awan haman ta mangtapang tekamuy. Makafuy kami kan, ammi
tekamuy a maturad kam de, ikid na madayawan kam, a ikami ya medadula.
14 A maski am isurat ku ya kumanin na uhohug tekamuy a awemuy mina
pahig ta amāmatan ta kam, te tabarangan ta kam la gafu ta ānāk ta kanan nga
iddukan ku. 15 Te maski am addu ya mangituldu tekamuy a iyak hapa la ya
nekwenta ta dama muy, te nagbalin kam ta kuman na ānāk ku kiden gafu ta
pangurug muy ta damag ni Hesus Kristu nga nepadangag ku tekamuy. 16 A
ikayat ku mantu ta makigitta kam teyak. 17 A yen ta dinob kun i Timotyo nga
mangituldu tekamuy, te intu hapa ya kuman na anak kin nga iddukan ku
ikid na ikatalak ku gafu ta pangurug na te Afu Hesus. A ibar na ha sangaw
tekamuy ya ngamin kiden gagangay na tarabakuk ikid na pangurug ku te
Hesus ta kuman na itulduk ta ngamin kiden mangurug ta ngamin eyan ku.
18 Ammi ya kadwan kidina tekamuy a nagparayag kid na, te ibar da kan
ta awek maturad nga magtoli umatubang tekid. 19 Ammi eyak hala sina ta
mavit am ituluk ni Afu Hesus, a pasikkalan ku sangaw am itta ya makkwa
na magparayag kidina nga megitta ta uhohugan da. 20 Te am kakurugan

* **4:10** Nauli ya katunud na bida kiden ta bersikulo 10 addet ta 13, petta matarus ya bida. Te ya bida
ta bersikulo 10 ta kadwan kiden Bibliya a dumagdag ta bersikulo 12, a nagbalin ta bersikulo 13,

ta nesipat kid na hapa ta pangikerutan na Namaratu a bakkan mina ta uhohug da la ya mangpasikkal am awa tarabaku da en gafu ta pakapangwa na Namaratu tekid. 21 A ikamuy mantu ya mangnonot am imanu sangaw ya paguhohug ku ta datang ku tekamuy, te am usutān muy la ya kuman na parayag muyen a mappya sangaw ta ihuya ta kam. Ammi am nagbabawi kanan a maita muy sangaw ya pangidduk ku tekamuy ikid na kasippat na nonot kin.

5

Ya Pangihuya Ni Pablu Ta Pagkillu Na Nonot Da

1 A ya takday para na dulay nga nadamag ku tekamuy a ya kagitta muyen mangurug ya mangdorug kan ta bakkanen ta atawa na. Ammi pake kaamamatan para ya liwat na te intu kan kadallawan na ya atawa na dama na en. Addu ya mangadallaw ta awan kiden mangurug, ammi awan para ta nadangag ku tekid nga mangadallaw ta atawa na dama na ta kuman na itta en tekamuy. 2 A anu haman ta iparayag muy para la ya pangurug muy am ituluk muy la ta makigimung tekamuy ya mangadallaw? Mapmappya hud la ta magdamdam kam mina, a dugiman muy mina ya nakaliwatina nga makigimung tekamuy. 3-5 A maski am awanak tekamuy a kuman na itta yak hala tekamuy gafu ta pakimallak ta kam. A gafu ta pinatudunan nak hapa ni Afu Hesus a uray kun ta pa-gangan muy mina ya nakaliwatina. Te am nagkakampat kanan sangaw a itta yak hapa tekamuy gafu ta pakapangwa ni Afu Hesus, a yen ta ibar ku tekamuy ta ituluk muy ya nakaliwatina te Satanas petta pagzigātan na ya bari na en, talo am magbabawi sangaw, pettam kumanen a mekerutan sangaw ya kahalwa na en ta araw na datang ni Afu Hesus.

6 Awan mantu ta kapkappyan na parayag muy am itta para la ya dulay tekamuy. Awemuy hud manonot ta am tagorayan muy la ya dulay na tarabaku ta makigimung kidina tekamuy a umalasig hala sangaw tekamuy ngamin. 7 Mappya mantu ta azin muy ya dulayen tekamuy, petta awan sangaw ta pakadulayan muy. Te yen ta neatang ni Hesus ya bari na en gafu tekitam, petta sa mabaggawan kitam ta kadulay tam. 8 A mappya mantu ta am kada maggagimung kitam a pake nonotan tam ya nepangikaru ni Afu Hesus ta liwat tam kiden, a awetam tagorayan ya dulay ta pakikahulun tam, te mappya hud la ta pagtalekudan tam ya dana en gagangay tam, petta mangdayaw kitam ta matunung ikid na mappya na nonot.

9 Nonotan muy mina ya nesurat ku tekamuy ta idi, te "**Awemuy la makikahulun ta tolayen nga mangadallaw,**" kunku paen. 10-11 Ammi bakkan ta intu bidan ku ya awan kiden mangurug, am awa kagitta muyen mangurug nga magliwat. Te am intu mina lillikan muy ya ngamin kiden mangadallaw ikid na maginggum, ikid na magtakaw, ikid na makimallak ta takwan na dyos a masapul mantu ta e kam ta awan ta totolay. Ammi intu hud la bidan ku ya kagitta muyen mangurug nga magliwat, te maski am mangadallaw ono maginggum, ono makipagdayaw ta takwan, ono mamadpadulay, ono magillaw, ono magtakaw a awemuy la sumisi-ged tentu, ikid na awemuy makikkanan tentu. 12-13 Ammi ya awan kiden mesipat ta pangurug tam a bakkan haman ta iyen kid ya pa-gangan tam, te Namaratu hala sangaw ya makkamu ta isina kid. Ammi ya mesipat kiden tekamuy ta paggagimungan a mappya ta yana kid ya pa-gangan muy am dulay ya tarabakun da. Yen ta dugiman muy mina ya nakaliwaten nga kinan ku petta awena mesipat tekamuy.

6

Ya Tabarang Ni Pablu Ta Mangidarum

1 A itta hapa ya tabarang ku tekamuy gafu ta pangidarum muy. Te am itta
kan ya pangpaliwatan muy ta kabagis muy a idarum muy kan. Ammi anu
kawagan na ta emmuy idarum ya kabagis muyen ta atubang na awan kiden
mangurug? Mappya mina ta kagitta muy kiden mangurug ya makkamu
magimbestigar tentu, ikid na magnonot ta pangpa-gang da tentu. 2 Awemuy
panaw amu ta ikitam nga tolay na Namaratu ya kauffunan na sangaw nga
mangibbal ta ngamin kiden tolay ta paglelehutin? A am amu tanan sangaw
ya mangibbal ta ngamin tolay a awan hud ta amu muy petta ikamuy sangaw
ya magimbestigar ta assang la na problema muy? 3 A awemuy de amu ta
ikitam hapa sangaw ya magimbestigar ta anghel kiden ta langit? A awetam
hud mantu amu ya magimbestigar ta ikattolay tam ta lutakin? 4 Am itta
mantu ya magpaimbestigar ta kabagis na en a aweda mina ange ta atubang
na awan kiden megitta ta nonot muy. 5 A bidan ku ya kumanin tekamuy
petta mamat kam mina, te awan hud ta senonot tekamuy nga makkamu
magimbestigar ta pagtatapilān na magkakabagis? 6 Ammi ta kuman na
ikamuyina a idarum na takday ya kabagis na en, a pake dulay para te idarum
na ta atubang na awan mangurug. 7 Ammi maski am inya sangaw tekamuy
ya mangabak ta idarum na en a dana naabak haman gafu ta nedarum na
ya kabagis na en. Mapmappya mina ta attaman muy la ya mamaddayen ta
dulay ikid na magdarogas tekamuy ammi ta sakā mamadday kam hapa ta
dulay. 8 Ammi ta kuman na ikamuyina a magliwat kam haman ta kadwan
kidina tekamuy, a darogasan muy kid hapa maski am kagitta muy kiden
mangurug?

9 Kuman na awemuy de manonot ta maski am inya ya mamadday ta
dulay a awena sangaw mesipat ta pangikerutan na Namaratu. A awemuy
mantu paayayyaw, te addu sangaw ya madugiman. Te ya magatattug,
ikid na makipagkultu ta sinang tolay, ikid na mangadallaw, ikid na bakla,
10 ikid na magtakaw, ikid na maginggum, ikid na magillaw, ikid na mamad-
padulay, ikid na tulisan, a awan sangaw tekid ta mesipat ta pangikerutan
na Namaratu ewan. 11 Kumanen haman ya gagangay na kadwan kiden
tekamuy ta idi. Ammi tekamuyen nagzigut a nedagga kam te Afu Hesus
gafu ta pakapangwa na Kahalwa na Namaratu, a nekwenta na Namaratu
ta matunung kam na tolay. A takwan na mantu ya kasasaad muy, te
binaggawan na kam ni Afu Hesus ta liwat muy kiden, a negungay na kam
ta dulayen ta paglelehutin.

Ya Pagserbi Na Bari Tam Kiden

12 Gafu ta inubadan na kitam na Namaratu a "**Mabalin mantu ta kwan
ku la ya ngamin ikayat ku,**" itta ya kumin. Ammi bakkan haman ta
kappyanan tam ya ngamin ikayat tam. A maski am awan ta mehangat teyak
a awek ikayat megalut maski ta awanen mehangat teyak. 13 Ta kuman na
uray na kadwan a awan kan ta ihangat na Namaratu nga kanan tam, te
pinadday na kan ya sirat tam nga makagiling ta ngamin ikayat tam nga
kanan. A gagangay kan ta kunna ten, te awena kan magnayun na sirat tam
ikid na kanan tam, te paggittan na kid sangaw azin na Namaratu. A yen hapa
ya razon da ta pangadallaw da. Ammi killu ya razon da, te bakkan haman
ta iyen ya nepamadday na Namaratu ta bari tam petta kadallawan tam ya
ngamin karagatan na bari tam, te gagangay ta magserbi kid mina te Afu
Hesus, a i Hesus hapa ya magserbi ta bari tam kiden, petta matolay kitam

sangaw. 14 Te maski am masi kitam a tolayan na kitam hala na Namaratu
ewan ta pakapangwa na en ta kuman na nepangtolay na te Afu Hesus.
15 Kuman na awemuy de manonot ta pinakabari ni Hesus Kristu ya bari
tam kiden. A mappya hud ta igungay tam ya bari tam tentu petta idagga tam
ta bari na makikadallawen? Madi haman. 16 Te am makidagga ya tolay ta
akikadallawen a mekwenta kid na ta tatakday la na bari. Te ya uhohug na
Namaratu ta lebru na en a
"**Am nagatawan ya lalaki en ikid na babbayen a mekwenta kid na ta
tatakday la na bari,**" kunna.
17 Ammi ikitam nga nesipat te Afu Hesus a nedagga hapa ya kahalwa
na ta kahalwa tam. 18 A mappya mantu ta adayunan muy ya makidorug
ta awemuy atawa, te maski am anu ya pagliwatān na tolay fwera la ta
pangadallaw na a awena mazigman na bari na. Ammi ya makidorug ta
awena en atawa a pagliwatān na hapa la ya bari na en, 19 te nonotan muy
yan: ya bari muy kidina ya kuman na bali na Kahalwa na Namaratu, te
nesipat na ya Kahalwa na tekamuy petta pagyanan na kam. 20 A bakkan
mantu ta kwa tam ya bari tam, te ginātāng na haman na Namaratu, te nekaru
na kitam ta nepangsaka ni Afu Hesus tekitam. Mappya mantu ta Namaratu
ya madayawan gafu ta tarabaku na bari tam kidin.

7

Ya Ituldu Ni Pablu Ta Nagatawa

1 A ta ayanin a tabbagan ku hapa ya pohut muyen nga nesurat muy teyak.
"**Mapmappya de ta awena pulus makidorug na lalaki ta atawa na en?**"
kummuy. 2 Ammi am gagangay ta kunna ten a awena hud sangaw ange
makidorug ta bakkanen ta atawa na? A mapmappya mantu ta itta ya atawa
na tagtakday lalaki, a kumanen hapa ta tagtakday babbay. 3 A mappya hapa
ta iatad na babbayen ya katunungan na lalaki en, a kumanen hapa ta lalaki
en. 4 Te ya babbayen a bakkan la tentu ya makākwa ta bari na en am awa
atawa na en hapa, a bakkan hapa ta lalaki en ya makākwa ta bari na en
am awa babbayen hapa. 5 A maski am bagu nagatawa ono am nabayag
na nga nagatawa a aweda mina iituk ya bari da ta atawa da. Ammi am
ikayat muy ta immangan muy bit la ya pagdorug muy petta mapmappya ya
pakatagop muy ta pakimallak muy a mabalin hapa am naggitta ya nonot
muy. Ammi mappya hapa ta awemuy pabayagan ya awemuy pagdorug
talo am paruban na kam ni Satanas a e kam makidorug ta takwan gafu ta
awemuy pakaguwad ta bari muy. 6 Ammi maski ibar ku yan tekamuy a
bakkan haman ta kuman na pakkwa na Namaratu tekamuy, ammi ibar ku la
ya kuman na mappya ta uray kin hapa la. 7 Pake ikayat ku ta megitta mina ya
ngamin tolay teyak nga awan maglahām, ammi amuk hapa ta magdaduma
ya neatad na Namaratu ta tagtakday tolay.
8 A ya uray ku hapa ta awan kiden ta atawa ikid na balu kiden a mappya
am idulot da mina ya awan mangatawa ta kuman na iyak. 9 Ammi am
aweda maguwad ya bari da a mapmappya mantu ta makiatawa ya babbay,
a mangatawa hapa ya lalaki, te mapmappya ta itta ya atawa da ammi ta
umalzub ya pagattug da.
10-11 A itta hapa ya ibar ku ta nagatawa kiden, ammi bakkan la teyak ya
nagafun na, te dana nebar ni Afu Hesus, te intu nebar na ta awena mina
makigungay na babbay ta atawa na en, kumanen hapa ta lalaki en. Ammi
am angarigan ta dana negungay a mappya ta awena ha sangaw makiatawa,

ammi am ikayat na makiatawa a mappya ta makikappya ta dana en atawa na.
12-13 A ya ibar ku ta kadwan kiden tekamuy a uray ku la, te awan ta amuk nga nebar ni Afu Hesus. Te am angarigan ta itta tekamuy ya dana nagatawa ta awan mangurug a awena mina makigungay tentu am ikayat na la makidagga na awanen mangurug. 14 Te ya awanen mangurug a mesipat hapa ta bendisyon na Namaratu ta pagatawa da gafu ta atawa na en mangurug. Te am bakkan mina ta kunna ten a awena mina mesipat na anak da kiden ta bendisyon na Namaratu, ammi ta kakurugan a mesipat kid hala. 15 Ammi am angarigan ta ikayat na awanen mangurug ya makigungay ta atawa na en mangurug a pagurayan na la ten, te am kunna ten ya ikayat na a maubadan mantu ya mangurugen ta pagatawa da, ammi ikayat na Namaratu ta magmappya kid mina. 16 Te am babbayen ya mangurug a nonotan na mina ya atawa na en talo am mekerutan hapa sangaw gafu tentu, a kumanen hapa ta lalaki en.

Ya Metabarang Ta Mangpauli Ta Kasasaad Da

17 Mappya mantu ta am anu ya kasasaad na tagtakday mangurug ta nepangalap na Namaratu tentu a awena mina pagtalekudan ya kasasaad na en nga neatad na Namaratu tentu, te yen ya itulduk ta ngamin kiden paggagimungan na mangurug. 18 A am angarigan mantu ta Hudyo ka gafu ta kabanggit mu a awem pagtalekudan ya kaHudyom. A am bakkan ka ta Hudyo gafu ta awem nabanggit a awem pahig ta mabanggit ka mina petta magbalin ka ta Hudyo. 19 Te awan ta kwenta na kabanggit mu, ono kawan na kabanggit mu, te intu la mekwenta ya pangurug tam ta patarabaku na Namaratu tekitam. 20 A maski am anu ya gagangayen tarabaku na tagtakday tekamuy ta nepangalap na Namaratu tekamuy a idulot muy la ten. 21 Te am dana tagabu kan ta nepangalap na Namaratu teko a makitagabu ka la. Ammi am pagurayan na ka na dafumen a maguray kan hapa. 22 Te maski am makitagabu ka ta tolay a inubadan na ka ni Afu Hesus ta pakitagabum ta dulay. Ammi ya awanen nakitagabu ta tolay ta nepangalap na Namaratu tentu a nagbalin hala ta kuman na tagabu ni Afu Hesus. 23 A gafu ta mangina ya nepangsaka ni Afu Hesus tekamuy a bakkan mina ta tolay ya pakitagabun muy am awa Namaratu ewan. 24 A maski am anu ya kasasaad muy ta nepangalap na Namaratu tekamuy a yen la ya idulot muy ta kuman na pakitagabu muy ta Namaratu ewan.

Ya Ituldu Na Ta Awan Kiden Nagatawa

25 A ta ayanin a tabbagan ku hapa ya pohut muyen gafu ta awan kiden ta atawa. Awan ta amuk nga nebar ni Afu Hesus, ammi ibar ku la ya uray kin, te mekatalak hapa ya itulduk tekamuy gafu ta panguffun ni Afu Hesus teyak. 26 A ta kuman na uray kin, gafu ta ittan ya zigat tam, a mappya ta idulot na tagtakday mangurug ya kasasaad na en. 27 Te am itta ya atawa na a awena mina igungay, a am awan ta atawa na a awena mina magapag ta atawa na. 28 Ammi am ikayat na mangatawa a awan ta liwat na, kumanen hapa ta babbay, ammi itta hala sangaw ya zigat da nga mehulun ta pagatawa da, a yen ta ilillik ta kam mina ta zigat. 29 A ya ikayat ku uhohugan ta isin, kahkahulun, a tanagay na ya pagaddetan na arawin yan, a assang la ya araw tam. A ya seatawa en a mappya ta apolu nonotan na ya ikayat na Namaratu ta kuman na awanen ta atawa. 30 A ya magdamdamen hapa a apolu nonotan na mina ya ikayat na Namaratu ta kuman na awanen ta damdam. A ya magayayaten a kuman na awanen ta pagayayat na. A ya aggātāngen hapa

a awena mina pakolangan ya ginatang na en. 31 A kumanen hapa ta ngamin
kiden magserbi tekitam ta lutakin, te tanagay kid na imawan.
32 Ikayat ku mantu ta awan ta pakapoyungan muy, te ya lalaki en nga
awan ta atawa na a awan ta nonotan na am bakkan la ta patarabaku ni Afu
Hesus tentu, petta matalak hapa tentu. 33 Ammi ya seatawa en a addu ya
nonotan na ta magserbi tekid ta pagkatolay da, petta mamamallak na ya
atawa na en. 34 A yen ta nagkattway ya nonot na, te duwa ya pakolangan
na. Kumanen hapa ta babbay, te ya awanen ta atawa a nonotan na ya ikayat
ni Afu Hesus petta intu la tatakday ya pagserbin na bari na ikid na angat
na. Ammi ya babbayen nga seatawa a addu hapa ya nonotan na ta magserbi
tekid ta pagkatolay da, petta mamamallak na ya atawa na en. 35 A maski
bidan ku yan tekamuy a awena ta ihangat ku ya pangatawa na lalaki ikid
na pakiatawa na babbay, ammi uffunan ta kam la ta kappyanan muy, petta
awan mina ta pakatabtabangan muy ta pangurug muy te Afu Hesus.
36 A am angarigan ta itta ya balatang nga awena pakiatawan na dadagkal
na kiden, otturu nonotan da sangaw ta aweda mina ihangat, a mappya hapa
am pakiatawan da, te awena dulay. 37 Ammi am awena ikayat makiatawa na
balatangen, a kumanen hapa ya nonot na dadagkal na kiden gafu ta awan ta
mangipersa tekid, a mappya hapa am aweda pakiatawan ya balatang da en.
38 Mappya mantu am makiatawa, a kumanen hapa am awena makiatawa.
39 A ya babbayen nga seatawa a dulay am makigungay ta atawa na en, te
mappya ta idulot da ya pagatawa da addet ta masi ya takday tekid. Ammi
am nasin ya lalaki en a mabalin ta makiatawa ha ya babbayen ta ikayat
na, ammi mappya ta intu atawan na ya kagitta na en mangurug te Afu
Hesus. 40 Ammi ta kuman na uray ku a dakdakal para ya talak na am
awenan makiatawa. A kustu hapa de ya uray kin te itta hapa ya Kahalwa
na Namaratu teyak nga mangpanonot.

8

Ya Metuldu Gafu Ta Kanan Nga Neatang

1 A ta ayanin a tabbagan ku hapa ya uhohug muyen gafu ta pangan muy ta
neatang da ta sinang dyos kiden. “**Awan ta dulay am mangan kami, te sa
amu tam haman ta tulad ya atangan da kiden,**” kummuy. A kakurugan
yana, ammi bakkan haman ta amu tamen ya mangatad ta kappyanan na
kadwan kiden kabagis tam nga makurang ya amu da, te mapmappya ta
nonotan tam ya pangidduk tam tekid. Te am intu la ikatalak tam ya amu tam
a yen sangaw ya gafu na parayag tam. Ammi ya pangidduk tam ta kabagis
tam kiden ya mangpasikan ta pangurug da. 2 Am itta ya magparayag gafu
ta amu na a makurang mantu ya amu na. 3 Ammi am itta ya mangidduk a
kakurugan ta itta ya amu na.
4 A ya ikayat ku uhohugan tekamuy gafu ta pangan muy ta neatang da ta
sinang dyos kiden a amu tam ta tulad ya sinang dyos da kiden, te tatakday
la ya Dyos. 5-6 A maski am addu kan ya dyos ta langit ikid na lutakin nga
ibar na kadwan kiden tolay ta dafu da a tekitam mangurug a amu tam ta
tatakday la ya Dyos, a intu hala ya Dama tam nga makkamu ta ngamin, a
ikitam ya magserbi tentu. A amu tam hapa ta tatakday la ya dafu tamewan
nga Hesus Kristu, te intu ya pinagpadday na Namaratu ta ngamin, a matolay
kitam hapa gafu tentu.
7 Ammi maski kunna ten a awena para la netug na kadwan kiden mangu-
rug ya kuman na amu tam, te pahig da para la ta kakurugan ya sinang dyos

kiden gafu ta napenam kid ta idi nga nangan ta atang. A am mehulun kid hapa nga makikkan ta neatang gafu tekamuy a aweda ikwenta ta gagangay la na igupan am awa nonotan da hud la ta atang, a intu la nonotan da ya pagliwat da ta Namaratu, te medyo makafuy para la ya pangurug da. 8 Ammi awek ibar ta matalak ya Namaratu tekitam gafu ta kanan tam, te awan bale tentu am anu ya kanan tam. Te maski am mangan kitam mina ta neatang a bakkan ta iyen ya pangkatupagan na tekitam. A am awetam mangan a bakkan hapa ta iyen ya pangsagolyatan na tekitam.

9 Ammi maski kunna ten a mappya ta pake nonotan muy ya kwammuy talo am magamamangaw sangaw ya makafuyen mangurug gafu tekamuy. 10 Te am angarigan ta itta ya agagayan da tekamuy ta kapilya na sinang dyos da petta makikkan ka tekid a mabalin ta maita na ka sangaw na takday kabagis mu nga makafuy mangurug. A gafu ta iko ya takday makkamu ta ngamin kappyanan, a tumurad hapa sangaw ange makikkan tekamuy ta neatang maski am pahig na ta dulay. 11 A gafu ta amumen a pinerdim ya nonot na kabagis men nga nekerutan ni Hesus Kristu, te tumurad magliwat gafu teko. 12 A gafu ta pinerdim ya nonot na kabagis men nga makafuy a nakaliwat kan tentu, otturu nakaliwat kan hapa te Hesus. 13 Am mabalin mantu ta tumurad magliwat ya kabagis ku gafu ta kanan ku a awek na mantu mangan ta neatang, petta bakkan ta iyak ya gafu na pagliwat na.

9

I Pablu Mina Ya Parigan Da

1 Ammi anu haman ta kunna ten ya nonot ku? Awenak hud inubadan ni Afu Hesus petta magurayak mina ta ngamin ikayat ku? A bakkanak hud ta turin ni Afu Hesus? A awena hud nakipaita ni Hesus teyak ta kabalinan na pasi na? A bakkan hud ta ikamuy ya pakaitan ta tarabakuk gafu ta panguffun ni Afu Hesus teyak? 2 A maski am awena ibosag na kadwan ta turin nak ni Afu Hesus a dana amu muy, te iyak ya gafu na pangurug muy tentu, a ikamuy mantu ya pakaitan ta turin nak. 3 Ammi gafu ta itta tekamuy ya awan mangurug ta turin nak a imbestigaran dak. A yen ta pake ipasikkal ku, petta nonotan da mina.

4 Pahig muy de ta awan ta turay ku gafu ta awek nakitandan tekamuy. Ammi maski kunna ten a awan hud ta katunungan mi ni Barnabas nga mangibar ta pagtolay mi gafu ta bannag mi ta ituldu mi kiden? 5 A awan hud ta katunungan mi nga mangihulun ta atawa mi ta kuman ni Pedru ikid na kadwan kiden turin ni Hesus ikid na kabagis na kiden, petta mesipat kid hapa tekami? 6 A pahig muy de ta magbannag kami ni Barnabas ta takwan na tarabaku gafu ta awan ta katunungan mi nga makitandan ta ituldu mi kiden. 7 Ammi am itta ya magserbi ta kadwan a awan hud ta katunungan na nga mangibar ta iuffun na tentu? Ya suddalu en hud ya makkamu nga magpaga ta armas na kiden? A awena hud mabalin ta magkakkap ya nagmula en ta nemula na en? A am magtaron ta kalding awena hud kakkapan ya gattak na en? 8-9 Ammi bakkan la ta gagangay na tolay ya mangipasikkal ta isin, te dana yen haman ya netuldu na Namaratu ta lintig na en nga nepesurat na te Moses;

“**Am pagaggikan muy ya anwang muy a awemuy busalan, petta makakan hapa,**” kunna paen.

Ammi bakkan ta intu la bidan na ya kappyanan na anwang, 10 am awa kappyanan na tolay hapa. A nepesurat na yan gafu ta pangkenga na tekami

nga ange mangipadangag ikid na mangituldu ta uhohug na en. Te gagangay ta ikatalak mi hapa ya meatad tekami gafu ta bannag mi ta kuman na ange kiden magaradu ikid na maggapas.
11 Ikami mantu ya kuman na nangimula ta uhohug na Namaratu tekamuy,
te pagkappyanan na kahalwa muy. A madi hud am mesipat kami hapa
tekamuy ta pagkappyanan na bari mi? 12 *Intu mina pagnonotan muy ya
magtaron kiden ta simbaan na Namaratu ta idi, te nesipat kid nangan ta
neatad na tolay kiden ta simbaanen. A ya nangatang kiden hapa ta agyan
na simbaanen a nangan kid hapa ta nepeatang na tolay kiden tekid. 13 A
kumanen hapa tekami nga mangipadangag ta damag ni Hesus, te nebar
na ta pagtolayan mi mina ya pangipadangag mi. 14 Te maski am itta ya
gatut muy ta mappya ta kadwan kiden mangituldu tekamuy a dakdakal para
tekami. Ammi maski kunna ten awemi haman ibar ta mauffunan da kami
mina, te mapmappya ta attaman mi ya zigat mi nga magapag ta magserbi
tekami, petta awan ta nonotan na tolay kiden nga magpabbag ta damag ni
Hesus nga ipadangag mi tekid.
15 A yen mina ya nonotan muy, te maski am itta mina ya kesipatan ku
tekamuy a awek la ibar. A bakkan ta iyen ya pagsurat ku tekamuy ta ayanin
petta itta mina ya iatad muy teyak, te mapmappya ta masi yak mina ta
bisin ammi ta patandanak nga mangipadangag ta damag ni Hesus. Te am
patandanak mina a kuman na awan sangaw ta meparayag ku. 16 Te maski
am ipadangag ku ya damag ni Hesus a awena mabalin ta yen ya iparayag
ku, te yen haman ya kuman na gatut ku tentu, a kakallakak na sangaw am
awek ipadangag ya nebar na en teyak. 17 Am angarigan ta dana uray ku
mina nga ange mangipadangag a mabalin ta indagan ku ya metandan teyak.
Ammi bakkan haman ta kunna ten te itta haman ya gatut ku ta nangikerutan
teyak, a mappya mantu ta idulot ku ya nekatalak na en teyak. 18 Anu mantu
ya sagolyat ku? Intu la sagolyat ku ya talak ku gafu ta awek ipapaga ya
pangipadangag ku ta damag ni Hesus, a yen ta awek mangibar ta meatad
teyak gafu ta pangipadangag ku.
19 A maski am awan ta tolay nga mangpatagabu teyak a kuman na
makitagabu yak hala ta ngamin tolay talo am itta ya maagagay ku tekid nga
dumagdag te Afu Hesus. 20 Te am itta yak ta kagittak kiden nga Hudyo a
dagdagan ku hapa ya gagangay da kiden. A kurugan ku hapa ya lintig da
kiden nga nesirak ni mina Moses tekid, petta mayat kid hapa magdangag ta
ipadangag ku tekid. Ammi maski kurugan ku ya lintig da a bakkan ta yen
ya ikatalak ku ta mangtolay teyak. 21 A am itta yak hapa ta Hentil kiden nga
awan makkamu ta lintig na Hudyo kiden a makigitta yak hapa tekid, talo am
itta hapa ya mapadagdag ku tekid. Ammi awek dumagdag ta pagsoysoy da
ta Namaratu, te kanayun kurugan ku ya patarabaku ni Afu Hesus teyak. 22 A
am itta yak ta mangurug kiden nga medyo killu para la ya pangurug da a
igittak hapa ya barik tekid, petta malogon kid hapa magdangag ta itulduk
tekid. Te maski am anu ya gagangay na tolay a igittak la ya barik tekid
talo am mekerutan kid mina gafu ta ipaitak tekid. 23 A yen ta kanayun
nonotan ku am anu ya megitta ta damag ni Hesus, petta mesipatak hapa ta
pagkappyanan na ipadangag ken ta kadwan kiden.
24 Pake nonotan muy mina ya gagangay na magkainnabak kiden nga
magbilag, te maski am sa magbilag kid a ya mangabaken la ya maatadan
ta sagolyat. A kumanen hapa mina tekamuy, te mappya ta pake ikakinan
muy ya mangidulot ta pangurug muy petta itta hapa sangaw ya sagolyat

* **9:12** Ya bida ta bersikulo 12 ta kadwan kiden Bibliya a yen ya nagbalin ta bersikulo 14 ta isin petta matarus ya bida.

muy. 25 Te am magtrening ya magbilag kiden a azin da ya ngamin kiden
dulay nga magpakafuy ta bari da. A addu hapa ya attaman da ta mazigat,
petta maatadan kid sangaw ta barobu na mangabak. Ammi intu la sagolyat
da ya don na lanut nga magkatang sangaw. Ammi tekitam nga mangurug a
maatadan kitam sangaw ta sagolyat nga magnayun. 26 Am para iyak hapa la
a awek mantu parigan ya magbilagen nga awan makkamu ta datangan na, te
pake patunungan ku hud la ya kuman na agbilag ku. A awek hapa parigan ya
magboksing ta bakkabakkan, 27 te penaman ku ya barikin ta zigat, a iturayan
ku ta mappya. Te am awek hapa isipat ya barikin ta itulduk ta kadwan a
mabalin ta melogotak hapa ta pagaddetan ku.

10

Ya Tabarang Ni Pablu Gafu Ta Sinang Dyos Kiden

1 Mappya ta nonotan muy hapa, kahkahulun, ya pakelogot na dadagkal
tam kiden nga pinohet ni mina Moses ta lugar na Egipto ta palungu na
araw. Te tekiden nagtugut a sa nasigongan kid ta kulam na Namaratu, a
sa nakadakit kid hapa ta nepaggungay na bebayen. 2 A gafu ta pagyan da
ta addun na kulamen ikid na hahat na danumen nga naggungay a yen ya
kuman na nepagzigut da ta pangurug da te Moses. 3 A sangaw sa nangan
kid hapa ta nanna en nga neatad na Namaratu tekid ta kalafukanen, 4 a sa
uminum kid hapa ta danumen nga pinagarut na ta batu en. Ammi takwan
na batu ye-yen, te pakaitan ta nehulun hapa i Hesus Kristu tekid ta awena
en para la nagbalin ta tolay. 5 Ammi maski sa nesipat kid ta isin kid na
bendisyon a pake assang la tekid ya pinagdulot na Namaratu ta bagu en
lugar da, te nasesenut nasi ya kadwan kiden, a nekutukutet ya bari da ta
kalafukanen.

6 A iyen kid mina ya nonotan tam, petta awetam mina karagatan ya dulay
ta kuman na ikid. 7 A awemuy hapa makipagdayaw ta sinang dyos kiden ta
kuman na ikid, te ya nebar ni mina Moses ta surat na en gafu tekid a
“**Nekabalin da nangatang ta sinang dyos da en a nagtogkok kid, kapye
da nangan ikid na uminum ta neatang da en, kapye da nagsasala
ikid na nagalikkad ta dulay,**” kunna ta surat na en.

8 Awetam mantu makidallaw ta kuman na kadwan tekid, te pina-gang na
kid na Namaratu, a nagpasi ya dwafulutallu ribu tekid ta takday la na araw.
9 A awetam hapa paruban ya Namaratu ta kuman na kadwan kiden, te addu
ya nagpasi tekid ta dagat na ulag kiden nga dinob na Namaratu tekid. 10 A
awetam hapa libakan ya Namaratu gafu ta zigat tam ta kuman na kadwan
kiden, te pinapasi na kid na anghelen nga dinob na Namaratu.

11 A ya ngamin kiden dumatang ta dadagkal tam kiden ta idi a nepalubus
na Namaratu gafu tekitam, te nepesurat na hapa ya netuldu na tekid,
petta itta hapa ya pagnonotan tam, te tanagay na ya pakadatang tam ta
pagaddetan na arawin yan, a abikan na ya pangpa-gang na Namaratu ta
awan kiden makanonot. 12 A am pahig muy ta awemuy maayayyaw gafu
ta malalaki ya pangurug muy a pake imugudan muy mina talo am melogot
kam hapa. 13 Ammi maski am anu ya naparuba muy nga pakaayayyawan
ono pagzigātān a gagangay haman ta yen ya pinaruba na ngamin tolay.
Ammi mekatalak hala ya Namaratu nga manguffun tekamuy, te awena
ipalubus ta maparuba kam ta awemuyen maattaman, te maski am anu ya
pakaparuban muy a daggan na Namaratu ya pakaattam muy, petta itta ya
pagalikin muy ta pagliwatan.

14 A mappya mantu, kahkahulun, ta umadayu kam ta pangatangan da ta
sinang dyos kiden. 15 *A pake nonotan muy hapa ya ikayat ku uhohugan
tekamuy, te awek haman ibar ta kakurugan ya dyos da kiden nga atangan
da, anna awek hapa ibar ta dumatang sangaw ya dulay tekamuy gafu ta
pangan muy ta iatang da en, 16 ammi awek ikayat ta mesipat kam ta anitu,
te am itta ya iatang da a ya anitu na sinang dyos kiden ya ātāngān da. 17 Gafu
ta senonot kam a nonotan muy mina am kustu ya ibar ku tekamuy gafu
ta inuman tamen ikid na kanan tamen ta kada paggagimung tam. 18 Te ya
inuman tamen nga pakimallak tam a yen ya pakesipatan tam ta daga ni
Hesus Kristu. A ya panen hapa nga pagbabingayan tam kapye tam kanan
a yen ya pakesipatan tam ta bari ni Hesus. 19 A gafu ta tatakday la ya
panen nga kesipatan tam a yen hapa ya mangatad ta pagtatakday tam maski
addu kitam. 20 Kumanen haman ta idi ta Hudyo kiden nga nangatang ta
Namaratu, te am kada nangan kid ta neatang da tentu a nesipat kid hapa
ta Namaratu. 21 A am makipaginum kam mantu ta panadamdaman tam ta
daga ni Afu Hesus a had kummuy para ange makipaginum ta kwa na anitu
kiden? Kumanen hapa am makikkanan kam ta neatad ni Afu Hesus a had
kummuy para makikkanan ta neatang da en ta anitu? 22 Ikayat muy hud ta
mangahugu ya Dafu tam? A mabalin hud ta magamma muy ya pangpa-gang
na tekamuy?

23 Ta kuman na uray muy a "**Awan ta mehangat tekitam,**" kummuy. A
kakurugan hapa yana, ammi mappya ta nonotan tam ya mappya en. Te
maski am mepalubus ya ngamin tekitam a itta hapa ya awanen manguffun
tekitam, ikid na awanen manguffun ta ikattolay tam. 24 A mapmappya hud
la ta nonotan tam ya kappyanan na ikattolay tam, te bakkan la ta kappyanan
na bari tam. 25 A am ikayat muy gumatang ta igupan muy ta dapun, a
mabalin hapa, ammi awemuy la pohutan am dana neatang da, 26 te kwa
na Namaratu ya ngamin paglelehutin kontodu ngamin magyan ta utun na
lutakin. 27 A am agagayan na kam na awan mangurug petta mangan kam
ta bali na a e kam la mangan am ikayat muy, a awemuy hapa pohutan
am itta ya dana neatang da. 28 Ammi am itta ya makanonot nga mangibar
tekamuy ta "**Dana neatang da yan,**" kunna, a mappya mantu ta awemuy
kanan, te petta awena sangaw pahig ta usut kam magliwat gafu ta pangan
muy. 29 Bakkan mantu ta nonot muy ya burungan ku am awa nonot na
nangibaren tekamuy. Am iyak a awek la kanan, te am kanan ku ya pahig
na en ta dulay a padulayan na mantu ya mappya teyak. 30 A maski am
pakimallak ku apolu ya neatang da en kapyek kanan a padulayan nak hala
sangaw gafu ta pangan ken, ammi awek ikayat ta mapadulay ya mappya
teyak. 31 Mappya mantu ta maski am anu ya tarabakun tam, ikid na kanan
tam ikid na inuman tam a dana nonotan tam mina ya Namaratu, petta
intu ya madayawan gafu ta ipalubus tam ta bari tam. 32 A awetam hapa
pagurayan ya amu tam am ikazigman na nonot na ikattolay tam, kompormi
am Hudyo, ono Hentil, ono kagitta tam kiden mangurug. 33 Ya kuman na
gagangay ku ta bari kin a maski am anu mina ya ipalubus ku ta barik a dana
nonotan ku bit am anu ya mappya ta uray na kadwan kiden tolay, te bakkan
la ta kappyanan ku ya nonotan ku am awa kappyanan na ngamin, talo am
mekerutan kid hapa.

---

* **10:15** Ya bida ta bersikulo 19, ikid na 20 ta kadwan kiden Bibliya a yen ya imunnan ta isin, petta matarus ya bida. A ya bida ta bersikulo 15 ta kadwan Biblya a yen ya nagbalin ta bersikulo 17 ta isin.

11

1 A mappya mantu ta iyak ya parigan muy, te parigan ku hapa i Afu Hesus.

Ya Gagangay Mina Na Babbay Ta Paggagimungan

2 A matalakak hapa tekamuy, kahkahulun, gafu ta kanayun nonotan
muy ya netulduk tekamuy, ikid na idulot muy la ya patarabaku ni Hesus
nga netulduk tekamuy. 3 Ammi mappya ta ipasikkal ku para tekamuy ya
gagangay na kaurnos tam, te ya kasasaad ni Afu Hesus a intu ya ulu na lalaki
en, a ya lalaki hapa ya ulu na babbay, a Namaratu ewan ya ulu ni Hesus. 4 A
yen ta am makimallak ya lalaki ta paggagimungan ono am mangiuhohug
ta ipakamu na Namaratu, a awena mina panyawān ya ulu na kapye na
makimallak, te iamamat na haman ya ulu na en. 5 Ammi am babbayen ya
makimallak ono mangiuhohug ta ipakamu na Namaratu a awena mina azin
ya nepanyaw na ta ulu na, petta awena iamamat ya ulu na. Te am awena
mapanyawān na babbay a megitta hala ta makikadallaw nga nausipan ya
ngamin huk na. 6 A am awena ikayat panyawān ya ulu na a mappya mantu
ta mausipan. Ammi dulay haman am mausipan ya babbay, te mangamamat
haman, a yen ta panyawān na mina ya ulu na. 7 Ammi madi am matappanan
ya ulu na lalaki gafu ta intu ya pakaitan ta kalalaki na Namaratu ewan, ammi
ya babbay ya pakaitan ta kalalaki na lalaki en, 8 te bakkan ta babbayen ya
nagafun na lalaki en am awa lalaki en ya nagafun na babbayen. 9 A bakkan
ta lalaki en ya pinaratu na Namaratu ta kahulun na babbay, te ya babbay ya
pinaratu na ta kahulun na lalaki. 10 A yen ta mapanyawān mina ya babbay, te
yen ya pakaitan ta mepalubus makimallak ikid na mangiuhohug ta ipakamu
na Namaratu, petta awena mina ballāwan na anghel kiden. 11 Ammi maski
kunna ten magkauf-uffun hala ya lalaki ikid na babbay gafu ta azo nesipat
kid te Afu Hesus, 12 te ya napopolu en babbay a nagafu hala ta lalaki en, ammi
ta ayanin a ya babbay ya pagafun na lalaki, a Namaratu hapa ya nagafun na
ngamin.

13 Mappya ta ikamuy hapa ya mangnonot ta uhohug kin tekamuy, te map-
pya hud am makimallak ya babbay ta Namaratu am awena mapanyawān
na ulu na en? 14 Intu mina pagnonotan muy ya gagangay na tolay kiden
addet ta idi, te mamat haman ya lalaki am adanuk ya huk na kiden, 15 ammi
am adanuk ya huk na babbay a yen ya lugar na pakadayawan na, te yen ya
neatad na Namaratu nga magserbi ta tappan na ulu na.

16 A am itta ya magsoysoy ta netabarang kin a anu mabalin ku, te intu la
ipasikkal ku ya dana gagangay tam, a yen haman ya dagdagan da ta kadwan
kiden iglesya.

Ya Pangan Da Ta Panadamdaman Da Te Afu Hesus

17 A itta hapa ya takday gagangay muy nga awek dayawan, te am maggag-
imung kam a bakkan haman ta mappya ya tarabakun muy am awa dulay.
18 Te ya nadamag ku tekamuy a magkakattway kanan kan ta pangan muy,
te itta ya mangan, a itta hapa ya awan makakan. A medyo kurugan ku hapa
ya nadamag ken, 19 ammi mappya hapa am kunna ten petta malasin muy
ya pake nangitug ta pangurug da. 20 A gafu ta kunna ten ya gagangay muy
a perdin muy mantu ya pakikkan muy ta netuldu ni Afu Hesus, te bakkan
haman te Afu Hesus ya nonotan muy ta pangan muy am awa pagbattug
muy la. 21 Te ya kadwan kiden a dana unnanan da kanan ya balun da en, a
awan na ta isipat da ta kadwan kiden. A gafu ta kumanen a mabisin hapa ya
kadwan, ikid na mellaw ya kadwan. 22 Anu awemuy hud dana mangan ikid
na uminum ta bali muy? Kuman na idadula muy ya iglesya na Namaratu,

te amāmatan muy haman ya kahulun muy kiden nga napanglaw. Anu hud
mina ya uhohugan ku tekamuy? Mappya hud ta dayawan ta kam? Awek
dayawan ya tarabakun muy, te bakkan ta kunna ten ya netulduk tekamuy.
23 Intu nesirak ku tekamuy ya kuman na netuldu ni Afu Hesus ta ituldu na
kiden ta hiklam na nepangitalaba ni Hudas tentu. 24 Te nagibbal i Hesus ta
pan kapye na nepakimallak, kapye na ha ginadgadwa. A
"**Ye-yan ya barik nga mapapasi sangaw gafu tekamuy. Kanan muy
mantu, te panadamdaman muy teyak,**" kunna.
25 A ta nekabalin da nangan ta panen a inibbalan na hapa ya naginuman da
en, a
"**Ye-yan na inuman ya dagak nga mangipasikkal ta bagu en tulag na
Namaratu tekamuy. Am kada uminum kam ta isin a nonotan
dak,**" kunna.
26 A yen ta kada mangan kam ta isin na pan ikid na uminum kam ta isin
na inuman a yen ya mangipasikkal ta pasi ni Afu Hesus addet ta pagtoli na
sangaw tekitam.
27 Ammi am itta sangaw ya mangan ikid na uminum ta panadamdaman
tam te Afu Hesus ta idaduma na ya ikattolay na kiden a sakā mekabat
ta namapasi kiden ta bari ni Hesus ikid na mangiburud ta daga na en.
28 Mappya mantu ta dana appiyan muy ya nonot muy petta awan ta idaduma
muy, petta kustu sangaw ya pangan muy ikid na paginum muy. 29 Te am
itta ya mangan ikid na uminum ta awena paggagittan ya ngamin kiden
mangurug a padatangan na ya pangpa-gang na Namaratu tentu. 30 Yen
haman ta nagkafuy ikid na nagtatākit ya kadwan kiden tekamuy, yaga nasi
para ya kadwan. 31 Ammi am dana riknan tam mina ya nonot tam petta
pakappyan tam a melillik kitam ta pangpa-gang na tekitam. 32 Ammi maski
am pa-gangan na ya mangurug a awena ta ikatupag na am awa patunungan
na la, petta awena ikabat ta pangpa-gang na ta awan kiden mangurug.
33 A mappya mantu, kahkahulun, ta am magkakampat kam nga mangan ta
panadamdaman tam te Afu Hesus a awan mina ta madugal, a maginsipsipat
kam. 34 Am itta ya madugal, a dana mangan mina ta bali na en petta awemuy
sangaw pagbalinan ya pagkakampat muy ta pagliwatan muy, a pa-gangan
na kam sangaw na Namaratu ewan. Itta para mina ya itulfuk ta isin kid na
bida, ammi bidan ku sangaw tekamuy am makaange yak sin.

12

Ya Magdaduma Na Mabalinan Na Mangurug

1 A ta ayanin a ipalawag ku ya magdaduma na pakapangwa na Kahalwa na
Namaratu nga iatad na tekamuy, te awek ikayat ta makilavun kam. 2 Ammi
dana nonotan muy, kahkahulun, ya gagangay muy ta idi ta awemuy para
la pakkamu ta Namaratu, te netawag kam tentu gafu ta anitu kiden nga
nangayayyaw tekamuy petta makimallak kam ta sinang dyos kiden. 3 A yen
ta pake ipalawag ku yan tekamuy: am itta ya magbida nga napasinapān ta
Kahalwa na Namaratu a awena mabalin ta padulayan na i Hesus. Ammi am
ibosag na i Hesus ta intu ya Dafu tam a ya Kahalwa na Namaratu mantu ya
nagafun na uhohugan na.
4 A magdaduma hapa ya pakapangwa na mangurug kiden, ammi tatakday
la ya pagafun da, te ya Kahalwa na Namaratu ya mangatad ta pakapangwa
na tagtakday tekid. 5 Magdaduma hapa ya pagserbi da, ammi tatakday la ya
Dafu da nga magpatarabaku tekid. 6 A magdaduma hapa ya tarabaku da,

ammi Namaratu hala ya mangpasikan tekid ngamin. 7 Mapasinapān mantu
ya tagtakday mangurug ta pakapangwa na Kahalwa na Namaratu petta itta
ya makkwa na ta pagkappyanan na ngamin.
8 Te ya iatad na ta takday a ya pangipasikkal na ta uray na Namaratu.
A iatad na ta takday para ya pangipakamu na ta kakurugan.
9 A itta para ya pasinapān na Kahalwa na en ta pake masikan na pangikata-
lak na ta iatad na Namaratu tentu.
A itta para ya makapagmappya ta magdaduma na takit gafu ta pang-
pasikan na Kahalwa en.
10 A itta para ya pasinapān na nga makapangwa ta kuman na pakapangwa
na Namaratu.
A itta para ya pasinapān na nga mangiuhohug ta ipakamu na Namaratu ta
maggagimung kiden.
A itta para ya pasinapān na petta malasin na ya nagafu na Namaratu ikid
na anitu, ono am uray la na tolay.
A itta para ya pasinapān na petta makauhohug ta Namaratu ta magdad-
uma na agsitang.
A itta para ya pasinapān na petta ibar na ya ikayat na bidan na takdayen
nga nagsitang ta magdaduma na agsitang.
11 A maski am magdaduma ya makkwa na tagtakday mangurug a ya Ka-
halwa na Namaratu ya mangpasikan tekid ngamin, te isaned na ya ikayat
na iatad ta tagtakday tekid.

Ya Gagangay Na Bari Ni Hesus Kristu

12 A naatadan mantu ya tagtakday tekitam ta pakapangwa tam gafu ta
ikitam ya lugar na bari ni Hesus Kristu ta lutakin. Te ya gagangay na bari
na tolay a addu ya ramyenta na kiden, ammi maski addu kid a tatakday
kid la na bari. A kumanen hapa ta bari ni Afu Hesus. 13 Te maski am anu
ya katolay tam a sa nesipat kitam ta Kahalwa na Namaratu ta nepagzigut
tamen, petta magbalin kitam ta kuman na tatakday la na bari. A kompormi
am Hudyo kitam, ono bakkan kitam ta Hudyo, a kompormi am tagabu kitam
ono awetam magtagabu, te sa napasinapān kitam ta Kahalwa na Namaratu
petta tagtakday kitam ta pakapangwa na en.
14 Ya kasasaad mantu na bari tam a bakkan ta tatakday la ya ramyenta na,
am awa addu ya ramyenta na kiden. 15 A am angarigan ta madamdam mina
ya takki, te "**Awek mekwenta ta bari te bakkanak haman ta kamat,**"
am kunna, a killu haman ya razon na, te mappya ta itta hapa ya takki na
bari. 16 A am madamdam hapa ya bangbang, te "**Awek haman mekwenta
ta bari, te bakkanak haman ta mata,**" kunna, a killu ha yen, te mappya
ta itta hapa ya bangbang na bari. 17 Te am angarigan ta sa pumassil mina
ya ngamin kiden ramyenta na bari ta mata kiden petta dipuru mata kid a
itta para mantu ya pakadangag na bari en? A am dipuru bangbang mina
ya ngamin bari a itta para mantu ya pakalab na? 18 Ammi mappya, te
Namaratu hapa la ya makkamu ta pagyanan na tagtakday ramyenta na bari
petta mappya ta kuman na ikayat na en. 19 Te am angarigan ta tatakday la
ya ramyenta a awena mantu mekwenta ta bari, te kamat am kamat, ono
mata am mata. 20 Ammi mappya te bakkan ta kunna ten, te addu haman ya
ramyenta na, ammi tatakday la ya bari. 21 A dulay hapa am idadula na mata
ya kamat. "**Oh, aweta ka masapul,**" awena mina kumin. A awena mina
idadula na ulu ya takki, "**Aweta ka masapul,**" awena mina kumin. 22 Te ya
ramyenta kiden nga ikwenta tam ta makafuy a yen kid ya pake mesasita.
23 A ya ramyenta tam kiden nga ikwenta tam ta dupal a yen kid ya pake

paispotan tam, a ya ramyenta tam kiden nga ikamat tam a tappanan tam kid. 24 Ammi ya ramyenta tam kiden nga ispot a pagurayan tam kid. Ammi pinagdadagga na Namaratu ya ngamin kiden ramyenta na bari tam petta dakdakal ya pakesipatan na awanen ispot, 25 pettam kumanen awan mina ta medadula ikid na awan mina ta madugiman, am awa magintartaron ya ngamin kiden ramyenta na bari. 26 Te am matakitan ya takday ramyenta tam a sa matakitan ya ngamin bari tam, a am madayawan ya takday ramyenta tam a matalak hapa ya ngamin bari tam.

27 A yen mina ya pagnonotan muy, te ikitam ngamin nga mangurug a nagbalin kitam ta bari ni Hesus Kristu, a ya tagtakday tekitam ya kuman na takday ramyenta na bari na. 28 A Namaratu hapa la ya makkamu ta pakesaadan na tagtakday tekitam, te intu apolu netun na ya turin kiden ni Afu Hesus, a mekaduwa ya mangiuhohug kiden ta ipakamu na Namaratu, a mekatallu ya mangituldu kiden. A sangaw netun na hapa ya makapangwa kiden ta kuman pakapangwa na Namaratu, ikid na makapagmappya ta magdaduma na takit, ikid na makkamu kiden manguffun, ikid na makkamu kiden mangibar ta mappya, ikid na makauhohug kiden ta magdaduma na agsitang. 29 A bakkan mantu ta sa turin kid, anna bakkan ta sa ikid ya mangiuhohug ta ipakamu na Namaratu, anna bakkan ta sa ikid ya mangituldu, a bakkan ta sa ikid ya makapangwa ta kuman na pakapangwa na Namaratu. 30 A bakkan ta sa ikid ya makapagmappya ta takit, anna bakkan ta sa ikid ya maguhohug ta magdaduma na agsitang, anna bakkan ta sa ikid ya makkamu mangibar ta ikayat na uhohugan na nagbida en ta magdaduma na agsitang. 31 A gafu ta magdaduma ya pakapangwa na Kahalwa na Namaratu nga iatad na tekamuy a mappya ta karagatan muy ya mangatad ta pagkappyanan na kagitta muy kiden mangurug. A mappya ta ipasikkal ku hapa tekamuy ya pake malmalalaki para na tarabaku.

13

Ya Pangidduk Tam Ya Malmalalaki Na Tarabaku Tam

1 A maski am amuk ya maguhohug ta ngamin kiden aguhohug na tolay ikid na anghel kiden, ammi am awek mangidduk a awan ta kappyanan na paguhohug ku, te masitangak la ta kuman kanitol na gasa ono lata. 2 A maski am malalaki yak mangiuhohug ta ipakamu na Namaratu, ikid na maawatan ku ya ngamin kiden uray na Namaratu nga nelemad na ta kadwan, ikid na masikan hapa ya pangikatalak ku ta Namaratu petta mahantud ya bagetay kiden, ammi am awek mangidduk a awan mantu ta kappyanan na kalalakik. 3 A maski am sa isaned ku ya ngamin itta teyak ta pobre kiden, ikid na isagapil ku mina ya ngamin barik petta itta sangaw ya iparayag ku, ammi am awek mangidduk a awan na sangaw ta sagolyat ku.

4 A ya gagangay hapa na mangidduk
A malogon magattam ikid na mangikallak.
A awena pumassil ikid na magparayag.
5 A awena pātā-nāngan ya bari na, ikid na awena paakbanan ya ikattolay na kiden.
A awena maginggum.
A awena malogon magporay, ikid na awena panpanan ya takit na nonot na.
6 A awena matalak ta dulay, te matalak hud la ta matunung.
7 A awena maglibak, ikid na awena padulayan ya tarabaku na kadwan, am awa ikatalak na ta mappya kid.
A ikatalak na ta mappya ya ngamin dumatang,

a attaman na ya ngamin kiden zigat.
8 A maski am anu ya kalalaki na amu tam a itta hala sangaw ya pagaddetan na, ammi awan sangaw ta pagaddetan na pangidduk tam. Te ya mangiuhohug ta ipakamu na Namaratu a awan sangaw ta iuhohug na. A ya makauhohug ta magdaduma na agsitang a magimmang sangaw. A kumanen hapa sangaw ta mangipakamu ta kakurugan, 9 te makafuy para la ya pakkamu tam, kumanen hapa ta pangiuhohug tam ta ipakamu na Namaratu. 10 Ammi am dumatang na sangaw i Hesus a ulin na sangaw ya pakkamu tam petta masikan, a yen sangaw ya pakkamu tam ta ngamin. 11 Ta kuman na iyaken ta kaabbing ken a naguhohugak ta kuman na abbing, te ya pagnonot ku ikid na pagrazon ku ta idi a kuman na gagangay na abbing. Ammi teyaken dimmakal na a inawek na ya gagangay na abbing. 12 A kumanen hapa tekitam ta ayanin, te kuman na mali-bag para la ya amu tam ikid na maita tam. Ammi sangaw am ittan i Hesus a pake amu tam ya ngamin ipaita na Namaratu tekitam, te makiatubang tekitam. Assang la ya amu tam ta ayanin, ammi maawatan tam sangaw ya ngamin ta kuman na pakkamu na Namaratu tekitam. 13 Sa magimmang mantu sangaw ya ngamin makkwa tam nga neatad na Kahalwa na Namaratu tekitam, a intu la magnayun ya pangurug tam, ikid na pangikatalak tam, ikid na pangidduk tam ta ikattolay tam. A ya tallu kidin yan ya idulot tam mina, ammi intu dakdakal ya pangidduk tam.

14

Ya Metabarang Ta Makauhohug Ta Takwan Na Aguhohug

1 Mappya mantu ta ikakinan muy ya mangidduk, ammi mappya hapa am karagatan muy ya pakapangwa na Kahalwa na Namaratu, aglalo ta pasinapān na kam petta iuhohug muy ya ipakamu na tekamuy, petta mapasikan ya kadwan kiden mangurug. 2 Ammi ya makauhohug ta magdaduma na agsitang a bakkan haman ta tolay ya kabida na am awa Namaratu ewan. A awena maawatan na tolay kiden ya ikayat na uhohugan, te ya kahalwa na en ya magbida, a melemad ta kadwan kiden. 3 Ammi ya mangiuhohug ta ipakamu na Namaratu a intu kabida na ya sakā tolay na kiden, petta dumakal ya amu da ikid na pangurug da ikid na talak da. 4 Ya makauhohug ta magdaduma na agsitang a bari na en hapa la ya uffunan na, ammi ya mangiuhohug ta ipakamu na Namaratu a uffunan na ya ngamin iglesya. 5 Ikayat ku ta sa makauhohug kam mina ta magdaduma na agsitang, ammi ikaykayat ku para ta iuhohug muy ya ipakamu na Namaratu, te dakdakal ya panguffun na ammi ta takwan na agsitang, malaksid am itta ya mangibar ta ikayat na uhohugan, petta mauffunan hapa ya ngamin kiden maggagimung.
6 A am angarigan, kahkahulun, ta eyak makigimung tekamuy, anna kama yak la maguhohug ta takwan na agsitang a itta hud ya kappyanan na paguhohug ku tekamuy? Mapmappya ta itulduk ya uhohug na en tekamuy, ono uhohugan ku mina ya ipakamu na Namaratu tekamuy, petta maawatan muy. 7 Intu mina nonotan muy ya gagangay na maggitara ono magpatagung, te am magrarabak ya sitang na gitara en ono pata-gungen a meduma sangaw ya magkansyon ono magtalip. 8 A am tumakwan hapa ya sitang na amaryungen nga pagpakampat da ta suddalu kiden a amu da hud ta e kid na makigubat? 9 A kumanen hapa tekamuy, te am intu uhohugan muy ya awena maawatan na tolay a awan ta makkamu am anu ya ibar muy, a kuman na magbida kam ta paddaden. 10 Kakurugan ta itta ya addu na aguhohug ta paglelehutin nga maawatan na kadwan kiden tolay, 11 ammi

am awek maawatan ya aguhohug na maguhohugen teyak a "**Kuman na aguhohug na mamanuk,**" kunku, a kumanenak hapa tentu. 12 A gafu ta pake ikayat muy ta mapasinapān kam ta pakapangwa na Kahalwa na Namaratu a mappya ta intu karagatan muy ya pakapangwa na en nga manguffun ikid na mangpasikan ta ngamin kiden maggagimung.

13-15 A am itta yak ta aggagimungan a hehitan nak na Kahalwa na Namaratu nga maguhohug ta takwan na agsitang a ya kahalwakin la ya maguhohug, te pakimallak na tentu, ammi awena haman maawatan na nonot ku am anu ya uhohugan ku. A gafu ta kumanen a makimallakak la tentu ta amu na kahalwakin, ammi makimallakak hapa sangaw ta amu na nonot ku, petta maawatan na kahulun ku kiden nga maggagimung. A kumanen hapa am magkansyonak, te am kansyonan ku ya amu na kahalwak a kansyonan ku hapa sangaw ya amu na nonot ku. Yen ta am itta sangaw ya hehitan na Kahalwa na Namaratu nga makimallak ta takwan na agsitang nga bakkan ta agsitang na en hapa la a magadang hapa mina ta panguffun na Namaratu tentu petta meuhohug na hapa ya inuhohug na en ta agsitang na en hapa la, petta sa maawatan na ngamin kiden maggagimung. 16 Te am itta ya maguhohug ta takwan na agsitang ta pangdayaw na ta Namaratu a awena haman amu na kadwan kiden am anu ya inuhohug na petta onan da hapa. 17 Te maski am mappya ya pangdayaw na a awan haman ta iatad na ta kadwan kiden. 18 Matalakak ta Namaratu ta kanayun maguhohugak hapa tentu ta magdaduma na agsitang, te maski mamengaddu yak de ammi tekamuy. 19 Ammi am itta yak ta maggagimung kiden a ikaykayat ku hud la ya magbida ta maski lilima la na uhohug nga maawatan na nonot ku kontodu nonot da ammi ta magbida yak ta mafuluribu na uhohug ta takwan na aguhohug.

20 Mappya mantu, kahkahulun, ta awemuy magnonot ta kuman na agnonot na abbing. Te am intu la pakolangan muy ya pakauhohug muy ta magdaduma na agsitang a megitta kanan mantu ta abbing nga mafulotan matalak ta mammay na en. Mappya ta megitta kam ta abbing nga makilavun ta dulay, ammi am maggagimung kam nga mangdayaw ta Namaratu a mappya ta magnonot kam ta kuman na agnonot na dadagkal. 21 Nonotan muy mina ya nebar na Namaratu ta popolu kiden dadagkal nga nepesurat na te Isayasen, te ya uhohug na en tekid a

"**Maningbangngag ye-yan kid na tolay te aweda dangdangagan ya uhohug ku tekid.**

A doban ku mantu sangaw ya makagubat tekid nga maguhohug ta takwan na aguhohug, talo am yen sangaw ya pagnonotan da.

Ammi maski kunna ten awedak sangaw dangdangagan," kunna.

22 A ya ikayat na uhohugan na suraten am itta ya maguhohug ta magdaduma na agsitang nga awena maawatan na magdangag kiden a awena haman magserbi ta mangurug kiden am awa awan kiden mangurug, petta pagnonotan da ta pangpa-gang na Namaratu tekid. Ammi am itta ya mangiuhohug ta ipakamu na Namaratu a bakkan ta awan kiden mangurug ya serbi na am awa mangurug kiden, petta pagnonotan da ta panguffun na Namaratu tekid. 23 A pake ipasikkal ku para am had kunna, te dipende ta uray na awan kiden mangurug nga umange nagpasyar tekamuy. Te am angarigan ta sa nagkakampat ya ngamin kiden mangurug ta lugar muy, anna sakā mehulun hapa ya kadwan nga awan mangurug, a am sa maguhohug kam ta magdaduma na agsitang a anu sangaw ya uray da? Ibar da hud ta Namaratu ya gafu na? Awan, te ibar da sangaw ta sa maguyung kanan. 24 Ammi am angarigan ta sa mangiuhohug kam ta ipakamu na Namaratu

ta agsitang muyen hapa la a maawatan na hapa na awanen mangurug, a manonot na sangaw ya liwat na ta awena mangurug, te napalattog na ya liwat na kiden gafu ta uhohugan muy, a magtalaw na hapa ta pangpa-gang na Namaratu tentu. 25 A gafu ta naukadan ya ngamin nelemad na ta nonot na a magtakab hapa magdayaw ta Namaratu, a ibar na sangaw ta itta kad ya Namaratu tekamuy.

Ya Gagangay Mina Na Pagserbis Na Mangurug Kiden

26 Anu mantu ya mappya, kahkahulun? Mappya ta am nagkakampat kanan ta paggagimungan muy a makiserbis ya tagtakday tekamuy ta kuman na amu na gafu ta pakapangwa na Kahalwa na Namaratu tekamuy. Ya makkamu magkansyon a iserbis na ya pagkansyon na. A ya makanonot ta ituldu na a isipat na hapa ya ituldu na. A ya makanonot ta bagu nepakamu na Namaratu tentu a bidan na hapa. A am itta ya hehitan na Kahalwa na Namaratu nga maguhohug ta takwan na agsitang a mabalin ta magsitang hapa basta itta hapa ya mangibar ta ikayat na uhohugan, te mappya ta mauffunan ya ngamin kiden magdangag. 27 A am itta mina ya maguhohug ta takwan na agsitang a mappya ta duduwa kid la ono taltallu kid la, a mappya hapa ta matubtubbat kid. A mappya hapa ta itta ya takday nga mangibida ta uhohugan da. 28 Ammi am awan ta makkamu mangibida ta uhohugan da en a mappya ta aweda la magsitang ta agyan na paggagimungan, te maguhohug kid ta nonot da en hapa la ikid na Namaratu.

29 A am itta mina ya mangiuhohug ta ipakamu na Namaratu a mappya ta duduwa kid hapa ono taltallu kid, ammi mappya hapa ta pake dangagan na kadwan kiden petta marikna da am kustu ya ibar da. 30 A am angarigan ta itta ya iparikna na Namaratu ta takdayen nga imatuttud ta pagbida para la na takday a mappya ta magimmang na ya napolu en petta ipadangag na takdayen ya neparikna na Namaratu tentu. 31 Te mabalin ta sa mangiuhohug kam ngamin ta ipakamu na Namaratu, petta sa makaadal kam anna sa mapasikan kam. Ammi mappya ta matubtubbat kam, 32 te maski am Kahalwa na Namaratu ya magpauhohug tekamuy a gagangay ta iguwad muy mina ya bari muy, 33 te awena ikayat na Namaratu ta maggagindan kam masitang, am awa maurnos kam mina ta kuman na gagangay da ta kadwan kiden iglesya, 34-35 (-) 36 **te bakkan haman ta ikamuy ya nagafun na uhohug na Namaratu, anna bakkan ta ikamuy la ya nagdulotan na.

37 A am kakurugan ta itta tekamuy ya napasinapān ta Kahalwa na Namaratu, ono makkamu mangiuhohug ta ipakamu na en a dana amu na mina ta intu la nesurat ku tekamuy ya uray na Namaratu. 38 A am itta ya awan mangurug a awena mantu kurugan na Namaratu.

39 A mappya mantu, kahkahulun, ta karagatan muy ya mangiuhohug ta ipakamu na Namaratu, anna awemuy ihangat ya maguhohug ta magdad-uma na agsitang, 40 ammi mappya ta pake pakappyan muy ya pagserbis muy petta masinukud ya ngamin tarabakun muy.

Ya Gagangay Mina Na Babbay Ta Paggagimungan

(v 34) †*A kumanen hapa mappya ta awena magbida na babay kiden ta paggagimungan, te mehangat kid nga manabtabang petta timuluk kid mina

---

* **14:36** Nealit ya bersikulo 34, 35 petta dumagdag ta bersikulo 40, te gagangay ta bersikulo 36 ya tulfu na bida en ta bersikulo 33. † **14:40** Ta kuman na uray na kadwan kiden nga makkamu ta nagafun na suratin yan a bakkan kan te Pablu ya nagsurat ta bersikulo 34, 35, am awa netulfu kan hala na takday nangiparig ta surat ni Pablu. A bakkan kan ta Pablu ya nagsurat ta duwa kidin bersikulo, te awena kan negitta ta nesurat na ta kapitulo 11 gafu ta paguhohug na babbay ta iglesya.

ta lalaki kiden nga mangituldu, te yen hapa ya nebar na lintig na Namaratu.
(v 35) A am itta mina ya pohutan da ta lalaki da kiden a pohutan da sangaw
ta bali, te mamat am isimmu da ya magsitang ta paggagimungan.

15

Ya Pangipasikkal Na Ta Katolay Ni Hesus

1 A ta ayanin, kahkahulun, a pidwan ku ha bidan tekamuy ya nepadangag
ken tekamuy nga mappya nga kinurug muy ta addet ta ayanin. 2 Te am idulot
muy la idulot ya pangurug muy ta nepadangag ken tekamuy a mekerutan
kam, ammi intu dulay am kampon la ya pangurug muyen.
3 A ya pake nepadangag ku tekamuy ta idi a yen hala ya netuldu teyak,
te ya kuman na nebar ku tekamuy a nekaru ni Hesus Kristu ya liwat tam
kiden ta pasi na en, petta magdulot ya uhohug na Namaratu nga nesurat
ta palungu na araw. 4 A ta nekabalin na pasi ni Hesusen a netanam da
hapa. Ammi ta mekatallu en na araw a natolay hala, petta magdulot ha ya
kuman na nesurat na aglavun kiden. 5 A tentu en natolay a nakipaita kan te
Pedru, a kumanen hapa ta kadwan kiden turin na. 6 A sangaw ha ta mittan
a nakipaita kan ta nasurok kiden ta limagatut na kabagis tam kiden nga
nagkakampat, a addu kid para la abat ta ayanin, ammi nasin ya kadwan.
7 A sangaw ha ta mittan a nakipaita kan te Santiago, a kumanen kan ha
ta ngamin kiden turin na, 8 a iyak hapa ya kapozyanan na nakipaitan na.
Ammi iyak ya kuman na kadulayan, 9 te dana tinapangan ku ya imunnan
kiden mangurug, a yen ta iyak ya pake kadulayan, a awek mina mekwenta
ta turin na. 10 Ammi gafu ta allak na Namaratu teyak a pinagturin nak hapa
ni Hesus. A mappya hapa te awena nelogot na allak na en teyak, te iyak ya
masmasikan magbannag ammi ta kadwan kiden turin na. Ammi bakkan
haman ta iyak ya namaspasikan ta barik am awa Namaratu ewan. 11 Ammi
awan bale am inya tekami ya masmasikan, te intu la mesasita ya ipadangag
mi en nga pasi ni Hesus Kristu ikid na nepagtolay na en, a yen hapa ya
kinurug muy.
12 A gafu ta ipadangag mi ya nepagtolay ni Hesus a anu kawagan na mantu
ta takwan ya bidan na kadwan kiden tekamuy, te bidan muy kan ta awena
sangaw matolay na masi. 13 Ammi am kakurugan mina ta awena matolay
na masi a awena mina natolay ni Hesusen. 14 A am kakurugan mina ta
awena natolay ni Hesus a awan mantu ta kapkappyan na ipadangag mi, yaga
awan hapa ta kapkappyan na pangurug muy. 15-16 A am kakurugan mina ya
bidan muyen ta awena sangaw matolay na masi a awena mantu natolay ni
Hesus, a nagbalin kamin hapa ta matulad na mangipadangag, te ipadangag
mi ta tinolay na Namaratu i Hesusen ammi awena haman tinolay. 17 A am
kakurugan mina ta awena natolay a awan mantu ta kapkappyan na pasi
na en ikid na pangurug muy tentu, te seliwat kam para la. 18 A maski ya
kabagis tam kiden nga nagpasi a kakallak kid na mantu, 19 te am ikatalak
tam ta matolay kitam gafu ta pangurug tam te Hesus, ammi awetam sangaw
matolay ta pasi tam a ikitam mantu ya pake kakallak ammi ta ngamin tolay,
te ilogot na kitam na kinurug tam.
20 Ammi mappya te bakkan haman ta kunna ten, te kakurugan ta natolay
hala i Hesus, a ya nepagtolay na en ya ikatalak tam ta matolay hapa sangaw
ya ngamin kiden mangurug, te kuman na masmasidug kid para la ta tanam
da kiden. 21-22 Te am gagangay ta sa masi kitam gafu ta nesipat kitam ta
liwat ni Adan a sa matolay kitam hapa sangaw gafu ta nesipat kitam te
Hesus Kristu, te am tolay ya nagafun na pasi tam a gagangay ta tolay hapa

ya pagafun na pagtolay tam. 23 Ammi mappya ta indagan tam ya araw
tam, te i Hesus ya napolu en tinolay na Namaratu, a sangaw am magtoli a
tolayan na hapa ya ngamin kiden nesipat tentu. 24 A sangaw ta pagaddetan
na arawin yan a ituluk ni Hesus ya ngamin kiden iturayan na ta dama
na ewan Namaratu, petta intu ya makkamu ta ngamin. Ammi mappya ta
dana abakan ni Hesus ya ngamin kiden katapil na nga magturay ikid na
mangibbal ikid na makapangwa. 25 Te mappya ta intu bit la ya makkamu
ta ngamin addet ta pangabak na ta ngamin kiden katapil na, 26 a ya pasi en
ya kapozyanan na abakan na, 27 te ya uhohug na suraten a
“**Nepaturay na Namaratu ya ngamin ta anak na en petta intu ya
makkamu ta ngamin,**” kunna.
Ammi iturayan na sangaw ya ngamin fwera la ta Namaratu, te intu haman
ya nangipaturay ta ngamin tentu. 28 A sangaw am nepaturay nan ya
ngamin te Hesus a ipaturay hapa ni Hesus ya bari na en ta dama na en nga
nangipaturay ta ngamin tentu, pettam kumanen a Namaratu hala sangaw
ya makkamu ta ngamin a magserbi hapa sangaw ya ngamin tentu.
29 A kumanen hapa am kakurugan mina ta awena sangaw matolay na
masi ta kuman na uray muy a anu kawagan na mantu ta magzigut kam ha
gafu ta nagpasi kiden nga awan nakazigut ta katolay da en? Te am aweda
sangaw matolay a anu mantu ya kappyanan na pagzigut muy gafu tekid?
30 A kumanen hapa tekami, te awemi mina isagapil ya angat mi ta kinang-
hahaw am awemi ikatalak ta matolay kami hala sangaw. 31-32 Awek magtu-
lad, kahkahulun, ta kanayun itta yak ta ngahab na avut gafu ta tarabakukin.
A maski ta isin Efeso a pake nazigatanak gafu ta nakitapil kiden teyak ta
kuman na maporay na atu. Ammi awan bale, te itta ya ikatalak ku te
Afu Hesus ta sa mahahulun kitam sangaw ta atubang na ewan. Ammi am
kakurugan mina ta awena sangaw matolay na masi a awek hud melogot
gafu ta tarabakukin? A am kakurugan mina ta melogotak a mapmappya
mantu ta parigan ku ya nonot na magayayat la magboda ta kinanghahaw
talo am tanagay kan na ya pasi na. “**Te am masi yak na a awan na
sangaw ta pangamamuk,**” kunna. 33 Ammi awemuy mina paayayyaw,
kahkahulun, ta mangitawag kidina tekamuy, te am makilelet kam ta awan
mangurug a parigan muy hapa sangaw ya gagangay da. 34 Magnonot kanan
mina ta mappya na nonot, petta awemuy sangaw magliwat, te ya kadwan
kidina tekamuy a makilavun kid para la ta Namaratu, a yen mina ya ikamat
muy.

Ya Gagangay Na Bari Na Matolayen

35 Ammi mabalin ta itta ya mangpohut teyak gafu ta kasasaad na nagpasi
kiden, te
“Am kakurugan ta matolay hala sangaw ya masi a had kunna, a anu hud ya
neduman na bari da,” kunna.
36 Ammi kumanen ya saludsud na awan makanonot, te awena manonot ya
gagangay na imula na ta lutakin, te ya imula na en a awena haman magtuhu
am awena bit malabag. 37 A maski am anu ya imula na, kompormi am
ammay ono takwan na hukal a awena haman negitta ta tuhu na en sangaw,
te sisibukal la na hukal ta nekamula na en, 38 ammi takwan sangaw ya tuhu
na en. Te dana netun na Namaratu ta hukal en ya mayan na tuhu na en,
a kumanen hapa ta tagtakday hukal, te magdaduma hapa sangaw ya tuhu
da. 39 Kumanen hapa ta magindumohuma na sebilsag, te ya bilsag na tolay a
bakkan ta kuman na bilsag na anwang, a takwan para ya bilsag na mamanuk
kiden, a takwan para ya bilsag na ikan kiden. 40 A takwan para ya bari na

bitwan kiden ta langitewan, te ya kalalaki na itta kiden ta langit a magduma
ta kalalaki na itta kiden ta lutakin. 41 A ya kalalaki na bilagewan a magduma
hapa ta kalalaki na hulanen, a takwan para ya kalalaki na bitwan kiden, a
magdaduma para ya kalalaki na tagtakday bitwan.

42 A yen mina ya pagnonotan muy, te am matolay sangaw ya nagpasi kiden
a magduma sangaw ya bari da. Te ya bari tam kidin nga metanam a malabag
kid sangaw, ammi am tolayan na kid sangaw na Namaratu a aweda sangaw
malabag, te magnayun kid la. 43 Am metanam ya bari tam kidin a dakat kid
na, te awan na ta angat da, ammi am matolay kid sangaw a malalaki kid, te
masikan kid na. 44 A ya bari tam kidin nga metanam a gagangay kid la bari,
ammi am matolay kitam sangaw a maatadan kitam ta takwan na bari nga
megitta ta Namaratu ewan. Te am makapadday ya Namaratu ta gagangay
la na bari a makapadday hapa ta takwan na bari nga megitta tentu. 45 A yen
hapa ya uhohug na takdayen surat te

"**Ya napolu en Adan, a natolay ta gagangay la na angat,**" kunna,
Ammi te Hesusen a intu ya kuman na napozan nga Adan nga mangatad ta
magnayun na angat. 46 A yen ta imunnan ya gagangayen bari tam, a sangaw
ta pangtolay na tekitam a maatadan kitam ta bari tam nga magnayun. 47 A
ya napolu en Adan a nagafu ta lutak, ammi ya takdayen na Adan a nagafu
ta langit. 48 A am anu ya katolay na taga lutaken a kumanen hapa ya katolay
na ngamin kiden nagafu tentu. A am anu ya katolay na taga langitewan
a kumanen hapa ya katolay na ngamin kiden nesipat tentu. 49 Gafu ta
negitta ya bari tam ta taga lutaken a megitta kitam hapa sangaw ta bari na
taga langitewan. 50 Te ya gagangayen bari tam, kahkahulun, nga sebilsag
ikid na sedaga a kakurugan ta aweda sangaw mesipat ta pangikerutan na
Namaratu, te awena mabalin ta magnayun ya gagangayen nga malabag.

51 A dangagan muy mantu ya ibar kin tekamuy nga awena amu na tolay
kiden ta idi, te awetam haman sa masi, te itta para la sangaw ya matolay
ta datang ni Afu Hesus. Ammi maski kunna ten a sa mauli ya ngamin
kiden mangurug nga matolay kontodu nasi. 52 Te am magsitang sangaw
ya kapozyanan na amaryung a alistu kitam mauli ta kuman na kalistu na
pagkimay na mata tam. A am nagsitang na sangaw ya amaryung na en a sa
matolay ya ngamin kiden nagpasi nga mangurug, te maatadan kid sangaw
ta bari da nga awan masi. A ikitam nga matolay para la a sa mauli kitam
hapa nga megindan ta pagtolay na nagpasi kiden. 53 Te ya bari tam kidin nga
malabag a mappya ta matalin kid ta awan malabag, a ya gagangayen masi a
matalin sangaw ta magnayun. 54 A am dumatang na sangaw ya kumanin a
yen sangaw ya pagdulot na uhohug na suraten te

"**Awan na sangaw ta pasi, te nangabak na ya Namaratu ewan.** 55 **Had
para mantu ya pangabak na pasi? Awan na, te awan na ya dagat
na pasi,**" kunna.

56 Te ya dagat na pasi tam a intu hala ya liwat tam kiden, a abakan na
kitam na liwat tam gafu ta lintig en nga mangpapa-gang tekitam. 57 Ammi
dakal ya talak tam ta Namaratu ewan, te inuffunan na kitam petta ikitam ya
mangabak ta pasi tam gafu ta pangurug tam te Hesus Kristu nga dafu tam.

58 A iyen kid mina ya nonotan tam, kahkahulun, petta awena matampa
na pangikatalak tam ta Namaratu. A ikakinan tam la ya ngamin patarabaku
ni Afu Hesus tekitam, te maski am anu ya tarabakun tam ta pangurug tam
tentu a amu tam ta awena sangaw melogot na pagbannag tam.

16

Ya Ituldu Ni Pablu Ta Ilimut Na Maggagimung Kiden

1 A ta ayanin a itta hapa ya ibar ku tekamuy gafu ta ilimut muy ta pobre
kiden nga mangurug. Mappya ta parigan muy ya kuman na nebar ku
ta mangurug kiden taga Galasya, 2 te kada Liggu a maguknud mina ya
tagtakday tekamuy ta lugar na ilimut na. Te am anu ya ikari muy ta meatad
muy a yen ya uknudan muy, pettam kumanen a aweta kam sangaw sanedan
ta ilimut muy am dumatangak tekamuy gafu ta dana nauknud muy na. 3 A
sangaw am dumatangak a magpili kam ta ikayat muy idob nga mangitulud
ta ilimut muy, a doban ku kid sangaw ta ili na Herusalem, te maski ihulun da
hapa sangaw ya surat ku nga mangipakamu tekid. 4 A am mappya sangaw
ta eyak hapa ta ili na Herusalem a maski mehulun kid hapa sangaw teyak.

5 Gagangay ta eyak hala magpasyar tekamuy, ammi magsibsibalak hapa
ta kadwan kiden mangurug ta lugar na Masadonya, kapyek dumatang teka-
muy. 6 A mabalin ta mabayagak hapa tekamuy maski addet ta kabalinan na
agirid, talo am itta sangaw ya iuffun muy teyak am magdulotak sangaw ta
kadwan kiden lugar nga imeyan ku. 7 Ammi awek bit la magsibal tekamuy
ta ayanin, te awek ikayat ta mavitak la tekamuy, te ikayat ku ta mabayagak
tekamuy am ipalubus ni Afu Hesus. 8 A magyanak mantu la bit ta isin ili na
Efeso addet ta pyesta na Pentikostes, 9 te maski am addu ya makitapil teyak
ta isin a addu hapa ya mayat magdangag ta itulduk tekid.

10 A am angarigan ta dumatang sangaw i Timotyo tekamuy a pagdulotan
muy ta mappya, petta awena mamat mangituldu tekamuy, te kagittak hapa
nga magtarabaku ta uhohug na Namaratu. 11 A maski awena para la
laklakay a awan mina ta mangidadula tentu. A am kanu sangaw ya pagtugut
na tekamuy a uffunan muy hapa, petta awena sangaw matalantan nga
dumatang teyak, te indagan mi na kabagis kidin ya datang na.

12 A ya kabagis tamin Apolos a pake nepapilit ku ta mehulun mina ta
kabagis tam kiden nga magtoli tekamuy, ammi awena kan matagop ta
ayanin, a ange kan sangaw am matagop na.

13 A mappya hapa ta imugudan muy petta awena magkafuy na pangurug
muy, te mappya hud la ta pasikanan muy petta maturad kam ta kuman na
awan magtalaw, 14 ammi mappya hapa ta ipaita muy ya pangidduk muy ta
ngamin tarabaku muy.

15-18 Matalakak hapa teg Isteban, ikid ni Portunatu, ikid ni Akayku, ta enda
en pagpasyar teyak, te maski aweta kam maita a ikid ya kuman na tali muy
nga manabtabang ta damdam ku tekamuy, a kumanen hapa ta damdam
muy teyak. Dana amu muy, kahkahulun, ya pangurug nig Isteban, te ikid
ya napopolu kiden nangurug ta agyan muy ewan addet ta Akaya, a pake
malogon kid hapa nga manguffun ta kadwan kiden mangurug. A ikayat ku
ta pake nonotan muy yen kid na tolay, a dangagan muy hapa ya ituldu da
tekamuy, kumanen hapa ta kadwan kiden kagitta da nga magtarabaku ta
uhohug na Namaratu.

19 A ya mangurug kiden ta kadwan kiden iglesya ta lugar na Asya a
makikumusta kid hapa tekamuy. A ig Akila ikid ni Persila ikid na mangurug
kiden nga maggimung ta bali da a makikumusta kid hapa tekamuy gafu ta
makikahulun kitam ngamin te Afu Hesus. 20 A ya ngamin kiden kabagis
ta isin Efeso a makikumusta kid hapa tekamuy, a mappya ta kanayun
magkakumkumusta kam hapa ta kuman na magkakabagis nga magkaid-
idduk.

21 A ya napozanen nga nesurat ta isin a ya kamat kin hapa la ya nagsurat.
22 Ampade dumatang na mina ya dafu tamin Hesus, ammi am itta tekamuy
ya awan mangidduk tentu a mappya ta megaged mina. 23 Ampade i Afu
Hesus ya makkamu tekamuy ngamin. 24 Iddukan ta kam ngamin gafu ta
pakikahulun tam te Hesus Kristu.

Ya Mekaduwa En Surat Ni Pablu Ta Taga Korinto Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

A ta nepagsurat ni Pablu ta napolu en surat na ta iglesya ta ili na Korinto a medyo nagdamdam hapa talo am namatan kid gafu ta pangihuya na en tekid ta surat na en. A gafu ta burung na tekid a dinob na i Tito nga ange mangrikna tekid, petta ipadamag na sangaw tentu am ginawat da ya surat na en, ono am nagporay kid gafu ta pangihuya na en tekid.

A ta pagyan ni Pablu para la ta lugar na Masadonya a nagtoli hapa i Tito nga ange mangipadamag te Pablu gafu ta iglesya en ta Korinto. A mappya kan hapa te nagawat da kan ya surat na en, a nagbabawi kid kan hapa ta tinarabaku da en nga dulay, a matalak kid kan hapa ta surat ni Pablu tekid. Ammi intu kan dulay te itta kan ya kadwan kiden nga mamadpadulay te Pablu, a nebar da kan ta awan ta turay na nga mangihuya tekid, te bakkan kan ta kakurugan na turin ni Hesus awa sinang turin la.

A gafu ta nepadamag ni Tito te Pablu a nagsurat ha i Pablu tekid petta pake ipasikkal na ya nepangpatudun ni Hesus tentu. A pake nepasikkal na para ya ngamin kiden zigat na nga naattaman na gafu ta pangipadangag na ta uhohug na Namaratu tekid, petta pake nonotan da mina ya pangidduk na tekid. A ya nesurat ni Pablu tekid a intu yan:

1-2 Tekamuy ngamin nga iglesya na Namaratu ta ili na Korinto,
kontodu ngamin kiden tolay na Namaratu nga magyan ta lugar na Akaya.
Ampade Dama tam Namaratu ikid ni Afu Hesus ya mangikallak tekamuy petta mappya kam la.
A ya nagsurat tekamuy a iyak, Pablu, nga turin ni Hesus Kristu nga pinatudunan na Namaratu ewan. A ya kabagis tamin Timotyo ya kahulun kin hapa nga magsurat tekamuy.
3 Ampade madaydayawan ya Namaratu ewan nga Dama ni Afu Hesus Kristu, te intu hapa ya Dama tam nga mangikallak tekitam, ikid na Dyos tam nga kanayun manguffun tekitam. 4 A pasikanan na ya nonot tam ta ngamin kiden zigat tam petta amu tam hapa sangaw mangpasikan ta nonot na kadwan kiden mazigatan, te intu pangpasikan tam tekid ya kuman na nepangpasikan na Namaratu tekitam. 5 Te am mesipat kitam ta zigat ni Afu Hesus gafu ta pakikahulun tam tentu a kumanen hapa ta pangpasikan na ta nonot tam.
6 A tekami en nangipadangag ta uhohug na Namaratu tekamuy a addu ya zigat mi, ammi naattaman mi hala petta mauffunan kam ikid na mekerutan kam. A maski nazigatan kami a pinasikan na Namaratu ya nonot mi petta ikami hapa ya mangpasikan ta nonot muy am mazigatan kam hapa ta kuman na zigat mi. 7 A awemi hapa magburung tekamuy, te maski am mazigatan kam ta kuman na zigat mi a amu mi ta mesipat kam hapa ta kuman na pangpasikan na Namaratu ta nonot mi.

Ya Zigat Nig Pablu Ta Lugar Na Asya

8 A bidan ku yan tekamuy, kahkahulun, petta amu muy hapa ya zigat mi tekami en dumatang ta lugar muy kontodu ngamin na lugar na Asya, te pake nagsurok ya dammat na zigat mi addet ta awemi ikatalak ta matolay kami.
9 “Gagangay de ta ipasi tam sangaw ye-yan na zigat,” kukummi.

Ammi mappya hala yen, petta bakkan ta bari mi ya ikatalak mi am awa
Namaratu ewan nga mangtolay ta nasi. 10 A mappya hapa te nekerutan na
kami hala ta zigat mi en nga magge nasin mi, a amuk ta kanayun ikerutan na
kami. A yen hapa ya ikatalak mi ta ikerutan na kami hala sangaw am e kami
mangipadangag. 11 Ammi mappya ta uffunan da kami hapa ta pakimallak
muy. Te am addu ya makimallak a addu hapa sangaw ya matalak ikid na
magdayaw ta Namaratu am madangag da ya pangikallak na tekami gafu ta
pakimallak muy.

Ya Pangipasikkal Ni Pablu Ta Kappya Na Nonot Na

12 A mappya ta pakimallak da kami, kahkahulun, te ya talak mi a awan ta
dulay ta nonot mi, awa kanayun ipaita mi ya matunung na nonot ta atubang
na ngamin tolay, aglalo tekamuy. A intu la gagangay mi ya kuman na amu mi
ta gagangay na Namaratu, te bakkan haman ta sistema na tolay ya nekatalak
mi am awa panguffun na Namaratu tekami. 13 A teyaken nagsurat tekamuy
ta idi a awemuy mina pahig ta nelemad ku ya ikayat ku uhohugan tekamuy,
te nalawag haman ya ikayat ku uhohugan, a malogon hapa mabasa. 14 A
maski am awemuy pake naawatan ya kadwan nga nesurat ku tekamuy ta
idi a ikatalak ku hala ta sa maawatan muy sangaw ya ngamin, petta matalak
kam sangaw tekami ta kuman na katalak mi tekamuy ta araw na ange ni Afu
Hesus.
15 A gafu ta nekatalak ku ya pangikatalak muy tekami a dana uray ku
ta magpasyar yak tekamuy apolu kapyek magdulot ta takdayen eyan ku,
petta mamidwa mina ya pagpasyar ku tekamuy. 16 Te ya uray ken teyaken
a magsibalak mina nga magpasyar tekamuy kapyek magdulot mina ta
Masadonya, otturu magsibalak ha mina sangaw ta pagtolik tekamuy, petta
uffunan dak ha nga medob ta lugar na Hudeya. 17 Ammi awek amu am pahig
muy de ta nagduwaduwa ya nonot kin gafu ta awek nedulot ya uray ken?
A pahig muy de ta parigan ku ya nonot ikid na sistema na manguyoyung,
petta "**On, e yak,**" kunku tekamuy, ammi ta nonot kin hapa la a "**Awek la
ange,**" kunku de. 18 Ammi pagasingan ta Dyos nga awan magtulad am tulad
ya uhohug ku tekamuy, te am "**On,**" kunku tekamuy, a awek otturu aweyan
ta nonot kin hapa la, te maski am anu ya uhohugan mi tekamuy a awemi
haman ikihu ya tulad ikid na kakurugan, 19 am awa intu la parigan mi i
Hesus Kristu nga Anak na Namaratu ewan nga nepadangag mi ni Silas ikid
ni Timotyo tekamuy. Te am itta kitam te Hesus a awena mabalin ta manguli
ya nonot na Namaratu tekitam petta mekihu ya "**On**" ikid na "**Bakkan**". 20 Te
ya ngamin kiden nekari na Namaratu tekitam a magdulot kid hala magdulot
gafu te Hesus.
A yen ta "**Amen**" kun tam ta pakimallak tam ta ngagan ni Hesus, petta
Namaratu hala ya madayawan, te ya "**Amen**" nga kun tam a yen ya
pangikatalak tam ta magdulot hala ya nekari na en tekitam. 21 A Namaratu
hapa ya kanayun mangpasikan tekitam petta magtatakday kitam ngamin ta
pakikahulun tam te Hesus Kristu, te pinasinapan na kitam ta Kahalwa na
en. 22 A ya Kahalwa na en hapa ya sinyal na Namaratu tekitam, te intu ya
imunnan ta ngamin kiden nekari na tekitam, a yen ya ikatalak tam ta itta
para la sangaw ya iatad na tekitam.

Ya Pangipalawag Ni Pablu Ta Ketalantan Na

23 Ammi anu kawagan na ta awek nedulot ya uray ken nga umange teka-
muy? Pagasingan ta Dyos am tulad ya uhohug ku tekamuy, te am nedulot
ku mina ya umange tekamuy a gagangay ta nehuya ta kam mina gafu ta
tinarabaku muy, ammi awek nekayat ta mamatan kam ta atubang ku ta

pangihuyak tekamuy. 24 Ammi maski itta ya pangihuyan ku tekamuy awena
ta ikami ya dafu na pangurug muy am awa ikayat mi hud la manguffun ta
pangurug muy petta dumakal para ya talak muy, te amuk ta masikan ya
pangikatalak muy te Hesus.

2

1 A yen ta awek bit la immange tekamuy, te awek ikayat ta madamdam
kam gafu ta pangtabarang ku tekamuy ta kuman na ikamuyen ta napolu
en neangek tekamuy. 2 Te am pagdamdaman ta kam a awan na sangaw
ta ikatalak ku tekamuy, te am madamdam kam a madamdamak hapa. 3 A
yen ta nesurat ku ya itta en ta nonot ku tekamuy, petta dana pakappyan
muy mina ya agangwa muy, pettam kumanen am makaange yak mina
tekamuy a awek hapa magdamdam gafu tekamuy, am awa matalakak mina.
Te nekatalak ku ta am matalakak tekamuy a sa matalak kam hapa, petta
gisatalak kitam. 4 A teyaken nagsurat tekamuy a nagtangitak hapa, te kuga
madamdamak, a matakit hapa ya nonot ku ta nepangihuyak tekamuy ta
surat ken, ammi awek haman negakkad ya magpadamdam tekamuy am
awa ikayat ku hud la ta amu muy mina ya sikan na pangidduk ku tekamuy.
5 Ammi ya nangamāmaten teyak ta pagyan ku tekamuy ta idi a bakkan la ta
iyak ya namatan am awa sa ikamuy hapa; malaksid ta kadwan tekamuy, te
awek ikayat ta matadam ya paguhohug ku tentu. 6 Ammi gafu ta parefu ya
nonot na kadwan kiden tekamuy ta pangpa-gang da tentu a gustun yen. 7 A
mappya hapa ta pakoman muy na, a pasikanan muy hapa ya nonot na talo
am pake mepallat sangaw ya damdam na. 8 A mappya hapa ta ipasikkal muy
ya pangidduk muy tentu. 9 Te yen ta nagsuratak tekamuy ta kwa en sina, te
pangparubak la tekamuy, petta amuk mina am malogon kam mangidulot
ta ngamin metabarang tekamuy. 10 A am pakoman muy ya nakaliwatina a
pakoman ku hapa. Ammi maski am anu ya pakoman ku a pakoman ku hala
gafu tekamuy ta atubang ni Afu Hesus, 11 petta awan sangaw ta ibbalan ni
Satanas ta panguyoyung na tekitam, te dana amu tam haman ya gagangay
na.
12 A teyaken umange ta lugar na Masadonya a nagsibalak ta ili na Troas
petta ipadangag ku ya damag ni Hesus tekid ten, te kuman na naukadan
ya lugar da kontodu bangbang da ta pangitulduk ta uhohug ni Afu Hesus.
13 Ammi kuman na awena nakaintak na nonot ku, te nekatalak ku hapa ta
dumatang i Tito nga nagafu mina tekamuy, petta itta mina ya madamag ku
tekamuy. Ammi awek haman nasimmu i Tito en, a yen ta nagtugutan ku ya
itta kiden ta ili na Troas, te nagdulotak na ta Masadonya talo am yen sangaw
ya pakasimmun ku tentu.

Ya Pangipasikkal Ni Pablu Ta Pakaturin Na

14 Ammi maski am had sin na lugar ya eyan mi nga pangipadangagan
a pake matalakak ta Namaratu ewan gafu ta pakikahulun mi te Hesus
Kristu, te intu ya kanayun mangiunnan tekami ta kuman na kapitan mi nga
mamaspasikan ta patarabaku na tekami. A mesaned ya damag na kalalaki
na ta kuman na bangog ta ngamin kiden lugar gafu tekami. 15 Te ikami
nga mangipadangag ta damag ni Hesus a kuman kami na bangog na en nga
makamamallak ta Namaratu ewan. A kuman na malab da kami hapa na
mangurug kiden nga mekerutan pase awan kiden mangurug nga megaged.
16 Ta kuman na uray na megaged kiden a kuman kami na mahuyuken nga
mangiaswang ta pasi da nga magnayun. Ammi ta mekerutan kiden a kuman
kami na mabangogen nga mangiaswang ta angat da nga magnayun. A inya

mantu ya megitta nga mangidulot ta kumanin na tarabaku am bakkan la ta awan maginggum, 17 te addu haman ya mayat mangisaned ta uhohug na Namaratu petta itta ya magamid da ta pirak. Ammi bakkan haman ta kumanen tekami, te matunung la ya nonot mi. A gafu ta makikahulun kami te Hesus a maguhohug kami ta kuman na itta kami ta atubang na Namaratu ewan, te intu ya nangidob tekami.

3

1 Ammi maski am uhohugan ku ya kumanin a awemuy pahig ta dayawan ku ya bari mi tekamuy petta pagdulotan da kami, te masapul muy hud ya surat nga mangipasikkal tekami ta kuman na kadwan kiden nga umange tekamuy? A masapul mi hud ya surat muy nga mangipasikkal tekami ta kadwan kiden mangurug? 2 Ikamuy hapa la ya kuman na surat nga mangipasikkal tekami, te kuman na nesurat ya netuldu mi en ta nonot muy, a malogon mabilbig hapa gafu ta agangwa muy, pettam kumanen a amu na ngamin tolay ya ituldu mi gafu tekamuy. 3 A gafu ta pangurug muy a nalawag ta itta hapa ya kuman na nesurat ni Hesus Kristu ta nonot muy gafu ta nepadangag mi en tekamuy, a awena malogon maazi ta kuman na nesurat na lapis, te pake nekurnit na Kahalwa na Namaratu ta nonot muy. Ta idi a nekurnit na Namaratu ya lintig na kiden ta batu, ammi ta ayanin a nekurnit na kid ta nonot na tolay.

4 A awek mina bidan yan am awa Namaratu ewan ya ikatalak mi gafu ta panguffun ni Afu Hesus tekami. 5 A awan hapa ta kalalaki mi nga pahig mi ta mesigud tekami, te awan haman ta mabalin mi am awena kami uffunan na Namaratu ewan. 6 A intu hapa la ya mangpasikan tekami petta makkwa mi ya mangipadangag ta bagu en tulag na nga pepadangag na ta ngamin tolay. Ammi ya tulag na en nga ipadangag mi a bakkan ta kuman na dana kiden lintig na nga nesurat ta batu am awa intu netulag na ya panguffun na Kahalwa na en tekitam, te ya dana kiden lintig na a yen kid ya gafu na pangpa-gang na Namaratu tekitam, ammi ya Kahalwa na en ya mangatad ta magnayun na angat.

Ya Pagduman Na Lintig Ikid Na Bagu en Tulag

7-8 A ta nepangituldu ni Moses ta lintig na Namaratu nga nekurnit na ta batu a nagdangang ya mukat na en gafu ta pakapangwa na Namaratu tentu. A maski magkulkulsap ya dakar na en a aweda pake aitan na Istralita kiden ya mukat na en gafu ta sikan na en. Kakurugan ta dakal ya pakapangwa na Namaratu nga nehulun ta pangatad na ta lintig na kiden, ammi dakdakal para ya pakapangwa na nga mehulun ta pangatad na ta Kahalwa na en tekitam. Te ya lintig na kiden ya mangatad ta pasi na tolay kiden, ammi ya Kahalwa na en ya mangatad ta magnayun na angat gafu ta damag ni Hesus Kristu nga ipadangag mi tekamuy.

9 A am dakal ya pakapangwa na Namaratu nga nehulun ta lintig na en nga mangibar ta pakaliwat tam, a gagangay ta pake dakdakal para ya pakapangwa na en nga mehulun ta damag na pagpakoma na tekitam, te ikwenta na ta matunung kitam. 10 A gafu ta pake dakdakal ya pakapangwa na nga mehulun ta bagu en tulag na a kuman na awan mantu ta kalalaki na pakapangwa na en nga nehulun ta dana en tulag na. 11 Te am kakurugan ta seppakapangwa ya imunnanen nga awan mabayag a gagangay ta pake dakdakal para ya pakapangwa na magnayunen.

12 Pake dakal mantu ya pangikatalak mi ta bagu en tulag na, a yen ta awemi ikamat am awa pake ipadangag mi ta mappya. 13 A awan ta ilemad mi ta

kuman ni mina Mosesen, te ya iningwa ni Moses a kada nabalin nangituldu ta lintig na Namaratu ta tolay kiden a nagumomuk ta ga-gamit petta aweda it-itan ya pagaddetan na dakaren nga awan magnayun. 14 Ammi intu dulay, te kuman na mangudal ya nonot da, te aweda naawatan ya serbi na umomuk na en. Te maski addet ta ayanin am kada basan na Hudyo kiden ya dana en tulag a aweda maawatan ya ikayat na uhohugan, te itta para la ta nonot da ya kuman na umomuk ni Moses.

A aweda mantu amu ta newasan ya dana en tulag gafu ta pasi ni Hesus Kristu, 15 te maski ta ayanin am mebasa ya surat kiden ni mina Moses ta paggagimungan da a kuman na natappanan para la ya nonot da, te killu ya pangawatan da. 16 Ammi am magbabawi kid mina petta mangurug kid ta Dafu tamewan a maazi hapa ya kuman na tappan na nonot da, a maawatan da ngamin.

17 Ammi ya Dafu tamewan nga kinan ku a intu hala ya Kahalwa na Namaratu, te maski am inya ya pagyanan na Kahalwa na en a awan na ta magsalin tentu, petta malogon umabikan ta Namaratu. 18 A ikitam ngamin nga umabikan tentu a awetam umomukan ya mukat tam ta kuman ni mina Mosesen ta idi, petta pake maita hala ya kalalaki na pakapangwa na Dafu tamen gafu tekitam, te awena haman magkulsap na kalalaki na en tekitam am awa sumikan hud la, a masesenut kitam hapa nga megitta tentu gafu ta Dafu tamen nga Kahalwa na Namaratu.

4

1 A gafu ta kallak na Namaratu ewan nga magpatarabaku tekami a awena matampa na talak mi ta tarabaku mi in. 2 A inawe min hapa ya kuman na gagangay na kadwan kiden nga kaamamatan. A awemi ayayyawan ya magdangag tekami, te awan ta ilemad mi, a awemi hapa patakwanan ya ibar na uhohug na Namaratu am awa pake bidan mi hud la ya katunung na, petta maparuban na kami na ngamin tolay am matulad kami na mangaskasaba, te Namaratu hapa ya magdangag ta bida mi.

3 Ammi ta kuman na uray na kadwan a kuman na mali-bag kan ya ipadangag mi, te awena kan maawatan na tolay kiden. A gagangay ta awena maawatan na kadwan te kuman na inumomukan da ya nonot da, a yen kid ya awan mekerutan. 4 A gafu ta aweda mangurug a kwa na kid mantu na dyos na awan kiden mangurug. A kuman na pinagdaram na ya nonot da, petta aweda maawatan ya ikayat na uhohugan na damag na kalalaki ni Hesusen, a yen ta aweda kurugan ta intu hala ya kagitta na Namaratu ewan. 5 A bakkan hapa ta bari mi ya ipadangag mi am awa Hesus Kristu, te intu ya dafu na ngamin tolay. A ikami ya magserbi tekamuy ta kuman na tagabu muy gafu te Hesus. 6 Te ya Namaratu ewan nga nagpadakar ta sugiramen ta nepagparatu na ta ngamin paglelehutin a intu hala ya nagpadakar ta nonot mi petta amu mi ya kalalaki na en nga itta te Hesus Kristu.

Ya Kalalaki Na Namaratu Ta Banga Na Lutak

7 Ammi kuman na awemi megitta nga mangipadangag ta kalalaki na en, te kuman kami na banga na lutak nga pagyanan na balituk. Ammi uray hala na Namaratu ta ikami ya mangipasikkal ta kalalaki na petta bakkan ta ikami ya dayawan na tolay kiden am awa kalalaki na en nga seppakapangwa. 8 Te ya pagdakat mi a mazigatan kami ta kompormi na zigat, ammi awena kami mapatuluk, te pasikanan na kami na Namaratu ewan. A mapopoyung kami, ammi matalak kami la. 9 A matapangan kami, ammi awena kami iwagak na Dyos mi, a kuman na mewarad kami ta lutak, ammi awemi haman masi.

10 A kanayun attaman mi ya mamapasi ha mina te Hesus ta bari mi kiden,
petta maita hapa ya pagtolay ni Hesus ta bari mi. 11 Te maski matolay kami
a kuman na magyan kami la ta ngahab na pasi gafu ta pangipadangag mi
te Hesus. Ammi maski kunna ten, petta maita hala ya pagtolay ni Hesus
tekami. 12 A gafu ta pangipadangag mi ta damag ni Hesus a yen de sangaw
ya ipasi mi, ammi mappya tekamuy te yen ya pagtolayan muy.

Ya Ikatalak Na Masi

13 A ya uhohug na takday surat ta Kansyon Kiden a
"**Nangurugak, a yen ta naguhohugak,**" kun na nagsuraten.
A gafu ta mangurug kami hapa ta kagitta na pangurug na nagsuraten a yen
ta bidan mi hapa ya pangurug mi. 14 Te amu mi ta maski am masi kami a
mesipat kami hala te Afu Hesus. Te ya nangtolay te Afu Hesus a tolayan na
kami hapa, a ihulun na kami hapa sangaw tekamuy, petta itta kitam ngamin
ta atubang na ewan. 15 A maski am anu ya zigat mi ta tarabaku mi a mappya
la, te magserbi hala tekamuy kontodu ngamin kiden makadangag, pettam
kumanen am mesaned ya damag na allak na Namaratu ta addu na tolay a
madayawan hapa sangaw ya Namaratu, te addu hapa sangaw ya matalak
tentu.
16 A yen ta awena matampa na talak mi, te maski am masesenut maralay
ya bari mi a mapabagu hala ya nonot mi ikid na kahalwa mi ta kinanghahaw.
17 Te ya zigat mi kiden ta ayanin a kuman na mavit la ikid na malampaw,
te yen kid sangaw ya pangsagolyatan na Namaratu tekami ta pake dakal
na bendisyon nga magnayun nga awan ta kegittan na. 18 A yen ta awemi
nonotan ya maita na mata tam, te awena haman mabayag, te intu hud la
nonotan mi ya awan maita nga magnayun ta agyan na Namaratu ewan.

5

1 Te ya bari tam kidin ya kuman na bali nga pagyanan tam ta pagtolay tam
para la ta lutakin. A amu mi ta maski am nakutkutet na ya bali tamin a itta
hala sangaw ya takwan na pagyanan tam nga awena pinadday na tolay, te
iatad na Namaratu ewan. A awena sangaw makutkutet, te magnayun la ta
langitewan. 2 A gafu ta isin a kuman na manalasigak kami gafu ta mabanta
kami ta bali mi in, te pake karagatan mi ya bagu na bari mi ta langitewan,
3 pettam kumanen am ittan ya bagu na bari mi a awena kuman na nauhagan
na kahalwa mi. 4 Te am itta kami para la ta bari mi kidin a manalasigak kami
gafu ta zigat na bari mi kidin. Gagangay ta awemi ikayat ya masi am awa
ikayat mi hud la ta takwan mina ya bari mi, pettam kumanen a matalin ya
bari mi in masi ta magnayun na bari. 5 A mappya te Namaratu ewan hala
ya nangiparan tekitam ngamin, petta itta hala sangaw ya kumanen na bari
tam, te ya Kahalwa na en nga magyan tekitam ya mangipasikkal ta ngamin
kiden nekari na tekitam.
6 A gafu ta itta ya Kahalwa na Namaratu tekami a awena matampa na talak
mi, awa mappya la ya ikatalak mi. A kanayun nonotan mi ta am itta kami
para la ta bari mi kidin a kuman na adayu kami para la ta Dafu tamewan,
7 te awemi para la maita am awa ikatalak mi la ta itta tekami. 8 A gafu ta itta
ya ikatalak mi tentu, a ikaykayat mi hud la ya masi, petta itta kamin ta agyan
na Dafu tamewan. 9 Ammi maski am matolay kami ono am masi kami a
intu la karagatan mi ya makamamallak tentu, 10 te gagangay ta sa mauknud
kitam sangaw ta agyan na pangparuban ni Afu Hesus tekitam ngamin, petta
maatadan ya tagtakday tekitam ta kuman na tinarabaku tam ta pagtolay
tamin kompormi am mappya ono dulay.

Ya Pangipasikkal Ni Pablu Ta Tarabaku Na

11 A gafu ta imbestigaran na kitam sangaw ni Afu Hesus a amu mi mantu
ya magtalaw talo am magliwat kami tentu. A yen ta ipasikkal mi hapa ya
kappya na nonot mi ta tolay kiden nga magdangag tekami. Ammi maski am
anu ya kasasaad na nonot mi a dana amu haman na Namaratu ta awemi
mangayayyaw, a matalakak hapa am kunna ten ya uray muy tekami. 12 A
maski am isurat ku yan tekamuy awena ta padayaw kami tekamuy am awa
ibar ku la ya nonot mi ikid na gagangay mi tekamuy, petta yen sangaw ya
itabbag muy ta kadwan kidina nga magparayag, te bakkan ta nonot da ya
paispotan da am awa pangayayyaw da ta tolay.

13 A am kakurugan ta maguyung kami ta kuman na ibar na kadwan a
Namaratu mantu ya makkamu tekami. Ammi am kakurugan ta matunung
hala ya nonot mi ikid na gagangay mi a ikamuy ya mangibar. 14 Te ya kuman
na mangpasikan tekami a bakkan haman ta uray mi am awa pangidduk
ni Hesus, te ya dana nonot mi a nasi haman ya takday la na tolay nga
nangisagapil ta bari na tekitam ngamin. A nekwenta mantu ta nasin hapa ya
ngamin tolay gafu ta pasi ni Hesusen, pettam kumanen a matolay kitam la
nga magnayun. 15 Ammi yen ta nasi i Hesusen nga nangsagapil ta ngamin
tolay pettam ikitam nga matolay gafu tentu a awetanan mina idulot ya
uray tam am awa uray na nangsagapilen tekitam nga natolay hala petta
mekerutan kitam.

16 A yen ta awemin idaduma ya tolay, te bakkan haman ta uray na tolay
ya gafu na pangikwenta mi tekid am awa uray na Namaratu ewan, te
paggagittan na haman ya ngamin tolay. A maski am nekwenta mi i Hesus
ta kuman na gagangay la na tolay ta idi, a bakkan na ta kunna ten ya
pangikwentan mi tentu ta ayanin, te natolay hala. 17 A am itta mantu ya
nedagga te Hesus Kristu a nagbalin na ta bagu na tolay, te newasa nan ya
dana en nonot na ikid na gagangay na, a kuman na bagun ya nonot na
ikid na gagangay na. 18 Ammi Namaratu hapa la ya naguray nga nanguli
tekitam. Te gafu ta nepangikaru ni Hesus ta liwat tam kiden a pinakoma
na kitam, a nekwenta na kitanan ta kofun na kiden. A neatad na hapa
tekami ya tarabaku mi nga mangipenam ta tolay kiden tentu. 19 Te ya ibar
mi tekid a i Hesus Kristu ya pinakabari na Namaratu ewan nga nangikaru ta
liwat na ngamin tolay, petta maazi ya pangikatupagan na Namaratu tekid,
a awenan sangaw ikwenta ya liwat da kiden tentu. A ikami ya nekatalak na
nga mangipadangag ta pagpakoma na ikid na pagpakofun na tekid.

20 A ikami mantu ya pinakabari ni Hesus Kristu, te ikami ya kuman
na simuk na Namaratu ewan nga mangagagay ta tolay kiden. A gafu ta
pinakabari na kami ni Hesus a

"Magkofun kanan ta Namaratu ewan," kummi ta pagagagay mi tekid.
21 "Te ya awanen ta liwat ya pina-gang na Namaratu ewan gafu ta liwat
tam kiden, petta mesipat kitam ta katunung na en gafu ta pangikatalak
tam ta nangikaru en tekitam," kummi hapa.

6

Ya Pangipasikkal Ni Pablu Ta Zigat Da

1 Makipagtarabaku kami mantu ta Namaratu ewan gafu tekamuy. A yen
ta adangan mi tekamuy ta awemuy andarakatan ya allak na Namaratu
tekamuy. 2 Te ya uhohug na en ta idi nga nesurat ni Isayas a

“**Gafu ta pakimallak muyen teyak a dinangag ta kam ta kustu na araw na pangikallak ku tekamuy. A yen hapa ya araw na nepanguffun ku tekamuy, petta mekerutan kam,**” kunna.
A yen mina ya nonotan muy, kahkahulun, te bakkan la ta idi ya pagdangag na ikid na pangikerutan na ta tolay na am awa ayanin, te ayanin ya ikayat na en nga araw nga pangikallak na ikid na pangikerutan na tekamuy.
3-4 A awan hapa ta iningwa mi nga magsalin ta pangurug muy, te kanayun nepaita mi hud la ta daddoban kami la na Namaratu ewan, petta awan ta pangpaliwatan muy ta tarabaku mi.

A addu hapa ya mangipasikkal ta daddoban na kami, te attaman mi la ya kompormi na zigat, 5 ikid na paluk, ikid na mebalud, ikid na makitapil, ikid na magbannag, ikid na awan masidug, ikid na bisin. 6 A intu para mangipasikkal ya kappya na nonot mi, ikid na pakkamu mi ta Namaratu, ikid na pagattam mi, ikid na kasippat na nonot mi, ikid na panguffun na Kahalwa na Namaratu tekami, ikid na pangidduk mi nga awan malalab.
7 A awemi pulus magladdud, am awa ipaita mi hud la ya pakapangwa na Namaratu ta ngamin uhohugan mi ikid na tarabakun mi. A awan ta ikkaman mi am bakkan la ta katunung na nonot mi ikid na agangwa mi.

8 A ya medagga para ta kasasaad mi a itta ya mangpātā-nāng tekami, ammi itta hapa ya magpaakban. Itta ya mangdayaw tekami, ammi itta hapa ya mamadpadulay. A maski am kustu ya uhohugan mi a mangayayyaw kami kan. 9 A ibar na kadwan para ta awan ta makkamu tekami, ammi amu na kami na Dyos kontodu addu na tolay. A kuman na kanayun itta kamin ta ngarab na pasi, ammi matolay kami la. A pa-gangan na kami na Namaratu petta metuldu kami, ammi awena kami papasin. 10 A addu hapa ya pagdamdamān mi, ammi itta la itta ya talak na nonot mi. A napanglaw kami hapa, ammi addu ya nagba-nang gafu ta netuldu mi tekid, te maski awan ta ba-nang mi ta paglelehutin a kwa mi hala ya ngamin nga pinadday na Namaratu ewan.
11 A iyen kid ya bidan ku tekamuy nga taga Korinto petta amu muy ta awan ta ilemad mi tekamuy, te dakal ya pangidduk na nonot mi tekamuy.
12 A awan ta kurang na pangidduk mi tekamuy, ammi ya nonot muy kiden hapa la ya nagpakurang ta pangidduk mi tekamuy. 13 A mappya mantu ta padakalan muy hapa ya nonot muy tekami ta kuman na nonot mi tekamuy, te ikwenta ta kam ta kuman na anak ku kiden.

Ya Mangurug Kiden Ya Bali Na Namaratu

14 A ya takday para itabarang ku tekamuy a awemuy mina makitaratu ta awan mangurug gafu ta pangatawa muy ono tarabaku muy, te itta hud ya paggagittan na matunung ikid na killu? A had kukunna magdadagga na madakar ikid na masugiram? 15 A mabalin hud ta itta ya pakitaratun ni Hesus ikid ni Satanas? A yen mina ya pagnonotan muy, te mabalin hud ta mesipat ya awan mangurug ta kesipatan na mangurug? 16 A mabalin hud para ta itta ya sinang dyos ta bali na Namaratu? Te ikitam nga mangurug ya kuman na bali na sigatolay na Dyos, te ya uhohug na en a

“**Magyanak tekid, a makihulunak tekid, te iyak ya Dyos da nga makkamu tekid, a ikid ya tolay ku kiden.**

17 **Adayunan muy mantu ya awan kiden mangurug petta awemuy mekabat tekid.**

A awemuy si-gedan ya mangatad ta pakadulayan muy, a matalakak hapa sangaw tekamuy,

18 **te iyak sangaw ya dama muy, a ikamuy sangaw ya anak ku kiden,**"
kun na Namaratu ewan nga makapangwa ta ngamin.

7

1 A gafu ta yen kid na kappyanan ya nekari na Namaratu tekitam, kahkahulun, a mappya ta azin tam ya ngamin kiden mangatad ta pakadulayan na bari tam ikid na nonot tam. A kanayun itug tam hapa ya talaw tam ta Namaratu ewan, petta megitta kitam ta katunung na.

Ya Talak Ni Pablu Ta Taga Korinto

2 A ta kuman na dana nebar kun tekamuy, kahkahulun, a padakalan muy mina ya nonot muy tekami, te awan ta liwat mi tekamuy. A awan hapa ta bigad muy gafu tekami, ikid na awan ta inuyoyungan mi tekamuy. 3 A maski am ibar ku yan a awemuy pahig ta paliwatan ta kam, te ya kuman na nebar ku ta idi a pake matakit ya nonot mi tekamuy, te am uray mina na Namaratu a ikayat mi makipagyan tekamuy addet ta awetam masi.

4 A gafu ta damag ni Tito tentu en nagafu tekamuy a dakal ya pangikatalak ku tekamuy, a dayawan ta kam. A maski addu ya zigat kin a matalak la ya nonot ku, te natabtabang na ya damdam kin gafu tekamuy. 5 Te ta idi tekami en bagu nakadatang ta isin Masadonya a awan ta nakabannayan mi am awa nazigatan kami para la gafu ta makitapil tekami ikid na burung na nonot mi tekamuy. 6 Ammi mappya, te ya Namaratu ewan nga mangpasikan ta nonot na magdamdam a pinasikan na ya nonot mi ta datang ni Tito nga nagafu tekamuy. 7 Ammi bakkan la ta datang na en ya nekatalak mi am awa nepadamag na tekami, te binida na ya talak na gafu tekamuy, te madamdam kam kan nga makaita teyak.

A pake nafulotan mantu ya talak ku, te masikan kam kan nga nangipasikkal teyak ta naglibak kidina teyak. 8-9 Ammi ta kabalinan na nepagsurat ku tekamuy a nadamag ku ta nagdamdamān muy ya nesurat ken. A maski am mavit la ya damdam muy a nagdamdaman ku bit hapa ya nesurat ken nga nagpadamdam tekamuy. Ammi ta ayanin a awek na madamdam am awa matalakanak hud la, ammi bakkan ta intu ikatalak ku ya pagdamdam muy am awa pagbabawi muy ta liwat muy, te ya kumanen na damdam ya ikayat na Namaratu. A mapmappya mantu ta kunna ten petta awemuy sangaw melogot gafu tekami. 10 Te am magdamdam kitam ta kuman na ikayat na Namaratu a mappya ya pagbalinan na, te mekerutan kitam gafu ta pagbabawi tam, a awetam pagdamdaman ya pagbabawi tamen. Ammi ya pagdamdam na awan kiden magbabawi a intu la pagbalinān na ya pasi na kahalwa da. 11 Ammi mappya ya pagbalinān na pagdamdam muy, te itan muy awa pake nakanonot kam, te nagburung kam gafu ta dulayen tekamuy, yaga nakaporay kam ta nakaliwaten, a nagdamdam kam hapa tekami. A yen ta malogon kam hapa nga nangipasikkal ta kappya na nonot muy, a neafura muy ya mangpa-gang ikid na magpatunung ta nakaliwaten. A iyen kid ya mangipasikkal ta awan na ta liwat muy, te napakappyan muy na ya dulayen tekamuy.

12 A teyaken nagsurat tekamuy a bakkan ta intu nonotan ku ya nagliwaten ono nagliwatan na en, am awa ikamuy, petta am itta kam ta atubang na Namaratu a riknan muy mina am anu ya addet na pangkenga muy tekami. 13 A gafu ta mappya ya nepasikkal muy a nabannayan hapa ya nonot mi.

Ammi pake nadaggan para ya talak mi gafu ta talak ni Tito, te nabannayan hapa ya nonot na gafu tekamuy. 14 A yen ta matalakak ta talak ni Tito

tekamuy, te nedayaw ta kam tentu ta awena en para la umange tekamuy, a mappya te awedak nelogot, te amu nan ta kakurugan ya pangdayawan mi tekamuy, a kumanen hapa ta ngamin kiden binida mi tekamuy. 15 A yen ta dumakal hapa ya idduk na nonot na tekamuy, te manonot na ya pangidulot muy ta uhohug ku tekamuy, ikid na pagpadulot muy tentu gafu ta amat muy tentu. 16 A yen ta pake matalakak na, te awan na ta burung ku tekamuy, te amuk na ta mekatalak kam.

8

Ya Ilimut Na Mangurug Ta Mazigatan

1 A ya takday para na mabidak tekamuy, kahkahulun, a ipakamuk tekamuy ya pangidduk na iglesya kiden ta lugar na Masadonya gafu ta pangpasikan na Namaratu tekid. 2 Te maski pake mazigatan kid ta pagpobre da a nasurok haman ya neatad da ta kadwan kiden mazigatan gafu ta talak da ta Namaratu. 3 A pake naitak ta neatad da ya addet na meturad da, otturu nesipat da hapa ya nesirak da en nga magserbi mina ta bari da. A awan haman ta nangpersa tekid am awa ikid hapa la ya naguray, 4 te dana nebar da tekami ta sakā manguffun kid hapa ta kagitta da kiden mangurug ta lugar na Hudeya.

5 A pahig mi ta assang la mina ya iatad da, ammi pake nasurok haman. Ammi dana neatad da ya bari da ta Namaratu kontodu ikami, te "**Yen ya uray na Namaratu,**" kunda, kapye da neatad ya ilimut da en. 6 A yen ta nebar ku hapa te Tito ta pedulot na mina tekamuy ya ilimut muy nga dana en nebar na tekamuy ta idi. 7 A gafu ta malalaki ya pangurug muy te Hesus, ikid na pakkamu muy ta Namaratu, ikid na pangituldu muy, ikid na pangidduk muy tekami, ikid na pangkenga muy a mappya ta ipaita muy hapa ya kalalaki na panguffun muy ta mazigatan kiden.

8 Ammi maski ibar ku yan tekamuy a bakkan haman ta bilin ku tekamuy, am awa bidan ku la ya pangkenga na kadwan kiden, talo am ikayat muy hapa ipaita ya pangidduk muy ta mazigatan kiden. 9 A intu mina pagnonotan muy ya allak ni Hesus Kristu, te pake naba-nang ta idi ta langitewan, ammi nagbalin ta napanglaw na tolay gafu ta pangidduk na tekamuy, pettam kumanen a magba-nang kam ta magnayun na ba-nang gafu ta kapanglaw na en. 10 A ya ibar ku mantu tekamuy a mappya ta ibalin muy ya pinegafwanan muyen ta takdayen sina darun, maski te ikamuy haman ya imunnan nakanonot nga maguknud ta iuffun muy.

11 A maski am anu ya ittan tekamuy a mappya ta yen ya iatad muy, petta idulot muy ya negafu muyen. 12 Te am itta la ya ayat muy nga mangatad a intu la ikayat na Namaratu am anu ya meatad muy. 13 Te awek hapa ikayat ta ikamuy ya mazigatan petta mabannayan ya kadwan kiden, am awa parefu kam mina. 14 A gafu ta itta ya sobra muy ta ayanin a mappya am yen ya iuffun muy ta makurang en, a sangaw am itta ya sobra da a yen hapa sangaw ya iuffun da tekamuy gafu ta kurang muy, pettam kumanen a parefu kam mina mauffunan. 15 Ta kuman na nebar ni Moses ta surat na en a

"**Umange nagimana ya tolay kiden ta kustu ta kanan da, a ya nakaalap ta addu a awan ta surok na, a ya nakaalap ta assang la a awan ta kurang na,**" kunna.

Ya Pangdayaw Ni Pablu Ta Kahulun Na Kiden

16 A matalakak hapa ta Namaratu ewan, te neatad na te Tito ya kagitta na nonot mi nga mangkenga tekamuy. 17 A pake matalak hapa nga medob

tekamuy, te maski am awek mina dinob a pake nagafura nga umange,
te dana nanonot na hala ya magtoli tekamuy, petta uffunan na kam nga
mangiparan ta kinan ken nga ilimut muy. 18 A pehulun ku tentu ya takday
kabagis tam nga dayawan na ngamin kiden mangurug gafu ta pangaskasaba
na ta damag ni Hesus Kristu. 19 A mappya para te intu ya pinatudunān
na mangurug kiden taga kadwan kiden iglesya, petta mehulun tekami. A
mappya ta intu ya manguffun tekami nga mangisaned ta ilimut muy ta
pobre kiden ta ili na Herusalem, petta maita da ya kappya na nonot mi,
a madayawan hapa i Afu Hesus. 20 A gafu ta pake dakal ya nelimut na
mangurug kiden a awemi ikayat ta itta sangaw ya mangpaliwat tekami gafu
ta pangisaned mi, 21 te ikayat mi hud la ta mappya ya tarabaku mi ta atubang
na Namaratu ewan pase tolay kiden.

22 A doban ku hapa ya takday para kabagis mi nga mehulun teg Tito, a addu
hapa ya nepangparubak tentu ta addu na tarabaku, te pake pasikkalan ku
am malogon, a mappya kad. A ta ayanin gafu ta talak na tekamuy a pake
ikayat na hapa manguffun. 23 Dana amu muy i Tito, te intu ya kahulun ku nga
manguffun teyak ta tarabakuken tekamuy. A ya kadwan kiden kabagis mi
nga mehulun tentu a ikid ya dinob na mangurug kiden taga kadwan kiden
iglesya, a madayawan hapa i Hesus Kristu gafu ta tarabaku da. 24 Mappya
mantu ta ipaita muy ya pangidduk muy tekid, petta amu na nangidob kiden
tekid ta kakurugan ya pangdayawan mi tekamuy.

9

Ya Pangipasikkal Ni Pablu Ta Ilimut Da

1 Gagangay ta awek mina bidan ya ilimut muy ta tolay kiden na Namaratu,
2 te dana ikayat muy haman, a yen ta nedayaw ta kam ta mangurug kiden
taga Masadonya.

“Nonotan muy ya taga Korinto kiden awa namegafu kid na nga
maguknud ta ilimut da abat ta takdayen sina darun,” kunku tekid.

A addu hapa ya mayat tekid gafu ta malogon kam. 3 A yen ta dinob ku hapa
ya kabagis kidina nga manguffun sangaw tekamuy, petta dana nakaparan
kanan ta kuman na nebar ku ta taga Masadonya kiden, petta awek sangaw
melogot ta nepangdayaw ku tekamuy. 4 Te am angarigan ta mehulun
sangaw teyak ya kadwan kiden taga Masadonya, anna awemuy para la
neparan ya nekari muyen a mamatak na sangaw te nelogot dak, ammi
bakkan la teyak ya mamatan am awa ikamuy hapa. 5 A ta kuman na uray ku
a mappya ta apolu ange ya kabagis kiden ammi teyak, petta uffunan da kam
nga mangiparan ta nekari muyen, pettam kumanen a dana ittan ta datang
ku tekamuy, a maita sangaw ta awemuy napersa am awa naguray kam la
mangatad gafu ta ayat na nonot muy.

6 Te iangarig ku tekitam; a am magmula kitam ta assang a assang hapa
sangaw ya maapit tam, ammi am addu ya imula tam a addu hapa sangaw ya
maapit tam. 7 A mappya mantu ta dana magnonot ya tagtakday tekamuy am
piga ya meatad na, a awena mina pagdamdamān ya pangatad na ta kuman
na napersa am awa mangatad setalak, te yen ya ikayat na Namaratu. 8 A
maski te intu hapa la ya makeatad ta ngamin mawag muy petta kanayun
kustu, a maski surokān na para ya iatad na tekamuy, petta dakal hapa ya
meuffun muy ta ngamin kiden tarabaku nga mappya. 9 Te ya uhohug na
suraten gafu ta mangurug ta Namaratu a

"**Kanayun mangatad ya mangurugen ta kuman na magpurwak, te atadan na ya pobre kiden, a kanayun nonotan na Namaratu ya allak na tekid addet ta addet,**" kunna.

10 A gafu ta Namaratu ewan ya kanayun mangatad ta imula muy ikid
na kanan muy a daggan na para ya neatad na en tekamuy petta itta hapa
ya kuman na ipurwak muy ta mazigatan kiden, otturu pakaddun na para,
petta imaddu hapa sangaw ya iatad muy, 11 te pagba-nangan na kam petta
kanayun mangikallak kam hapa ta kadwan. A addu hapa sangaw ya
matalak ta Namaratu gafu ta ilimut muy nga petulud muy tekami. 12 Te
am isaned mi sangaw ya ilimut muy a duwa sangaw ya pagbalinān na, te
malampawan ya tolay kiden ta zigat da, yaga addu sangaw ya magdayaw ta
Namaratu gafu ta neatad muy.

13 A ya panguffun muy mantu ya mangipasikkal ta pangurug muy, a
dayawan da sangaw ya Namaratu gafu ta idulot muy ya pangurug muy
ta damag ni Hesus Kristu, te yaga mepasikkal ya pangidduk muy tekid
kontodu ngamin kiden mangurug. 14 A dakal hapa sangaw ya pangidduk da
tekamuy, a pakimallak da kam hapa sangaw gafu ta panguffun na Namaratu
nga nesurok na tekamuy, petta mesaned hapa tekid. 15 A mappya hapa ta
kanayun dayawan tam ya Namaratu ewan, gafu ta kallak na en tekitam nga
awan ta addet na.

10

Ya Pangipasikkal Ni Pablu Ta Kasasaad Na

1-2 A petta awek sangaw makaporay tekamuy am eyak sangaw tekamuy a
yen ta makikekallakak na tekamuy ta suratin ta kuman na kasippat ni Hesus
Kristu, petta pake itug muy mina ya tabarang na surat kin tekamuy. Te ya
uhohug na kadwan kidina tekamuy a

"Mamat haman i Pablu am itta sin ta atubang tam, ammi am adayu
tekitam a kuga maturad," kunda kan.

Ammi gagangay ta makaporayak sangaw ta kadwan kidina, te ibar da
haman ta intu la pakolangan mi ya pagkappyanan na bari mi ta kuman
na awan kiden mangurug. 3 Ammi maski am gagangay kami la na tolay
a bakkan haman ta pagkappyanan mi ya nonotan mi, te kuman na itta
kami haman ta gubat gafu ta patarabaku na Namaratu tekami. Ammi ya
armas mi kiden a bakkan ta kuman na armas na awan kiden mangurug,
4 te seppakapangwa ya armas mi nga neatad na Namaratu ewan. A yen kid
ya pangperdi mi ta bida na katabbag mi kiden nga mangsalin ta uhohug
na Namaratu. 5 A abakan mi ya ituldu da nga tulad, ikid na ngamin kiden
ipabbag da ta ituldu na Namaratu nga iparayag da. A fulatān mi ya nonot
da petta mangurug kid te Afu Hesus. 6 A am nabalin kanan mangidulot
ta ngamin patarabaku ni Hesus tekamuy a pa-gangan mi hapa sangaw ya
masoysoy kidina nga awan magbabawi.

7 A yen kid mina ya nonotan muy petta amu muy am inya ya kakurugan na
turin ni Hesus Kristu. Te am itta ya mangikatalak ta intu ya turin ni Hesus a
pake nonotan na mina am anu ya mangipasikkal tentu, te masmasikan para
ya mangipasikkal tekami. 8 A maski am ipasikkal ku la ya pakapangwa mi
nga neatad na Namaratu tekami a awek la ikamat, te neatad na haman ta
panguffun mi ta pangurug muy, te bakkan ta pangperdi mi tekamuy. 9 A ibar
ku yan tekamuy petta awemuy pahig ta tātālawan ta kam ta surat ku kiden.
10 Te ya uhohug kan na kadwan kidina a

"Kuga mefulot ya poray na surat kiden ni Pablu, ammi am itta sin ta
atubang tam a kuman na makafuy nga maguhohug, a kuman na awan ta
kwenta na uhohugan na," kunda kan.
11 Ammi ya ibar ku hapa tekid a maski am anu ya nesurat kin a kumanen
hala sangaw ya uhohugan ku ta atubang muy. 12 Ammi maski am seturadak
sangaw nga maguhohug tekamuy a awek kad meturad nga makigitta ta
mangiparayag kidina ta bari da. A killu ya nonot da, te ya nonot da en hapa
la ya pangita da ta katunung na bari da.
13 Ammi tekami a awemi ikayat pasurokan ya tinarabaku mi ta kuman
na itta kidina tekamuy, te intu la bidan mi ya addet na nepatarabaku na
Namaratu tekami, a uray na ta ikamuy hapa ya mesipat ta ituldu mi. 14 A
gafu ta nesipat na kam ta ituldu mi a finulatan mi kam hud awa uray
na Namaratu ta mangurug kam gafu tekami, te ikami haman ya napolu
nakadatang ta agyan muy nga nangipadangag ta damag ni Hesus tekamuy.
15 A awan mantu ta fulatan mi ta tarabaku na takwan, ammi am dumakal na
sangaw ya pangurug muy a ikatalak mi ta umalawa hapa sangaw ya lugar
na pagtarabakun mi ta sakā Hentil muy kiden. 16 Te am kanu sangaw ya
kabalin na tarabaku mi tekamuy a ikayat mi ipadangag ya damag ni Hesus
ta kadwan kiden lugar ta unnan muy, te awemi ikayat magfulat ta dana
tinarabaku na takwan. 17 Te ya uhohug na takday surat a
"**Awetam mina iparayag ya bari tam, te intu la mina iparayag tam ya
Dafu tamewan gafu ta kallak na en tekitam,**" kunna.
18 A yen mina ya nonotan muy, te ya sagappyan muy mina a bakkan mina
ta mangpatudun ta bari na am awa ya pinatudunan na Namaratu nga dinob
na tekamuy.

11

Ya Pagpatunung Ni Pablu Ta Taga Korinto Kiden

1 A awek mina idulot ya kumanin na bida, te kuman na bida na awanen
ta nonot. Ammi attaman dak hala, 2 te iahugu ta kam haman ta kuman na
pangiahugu na Namaratu tekitam. A gagangay ta mangahugu yak, te iyak
haman ya kuman na nangiatawa tekamuy te Hesus Kristu. A am igawat ta
kam sangaw tentu ta ange na sin a ikayat ku ta awan ta takwan na atawa muy
am awa intu la tatakday. 3 Ammi maburungak tekamuy talo am maperdi ya
pangidduk muy te Hesus gafu ta pangayayyaw ni Satanas tekamuy ta kuman
na nepangayayyaw na ulagen te Eba nga atawa ni Adan. 4 Te am itta ya
umange tekamuy nga mangituldu ta takwan na Hesus nga awemi netuldu
tekamuy a awemuy kid haman ihuya am awa ikayat muy haman dangagan.
A am ituldu da tekamuy ya takwan na ispiritu nga bakkan ta Kahalwa
na Namaratu nga magyan tekamuy, ono am patakwanan da ya damag ni
Hesus Kristu nga kinurug muy ta idi a pakolangan muy hud la ya ituldu
da. 5 A maski am malalaki kid a dakdakal ya pakapangwak nga mangituldu
tekamuy ammi ta isina kid nga ape magmalmalalaki ammi teyak. 6 A maski
am awek malalaki maguhohug a awek haman makilavun ta kuman na
kadwan, te amuk haman ya kakurugan nga netuldu na Namaratu teyak, a
dana nepasikkal kun yan tekamuy ta ngamin kiden netulduk tekamuy.
7 Ammi awek amu am liwat ku tekamuy gafu ta awek nangibar ta iuffun
muy ta pangitulduk tekamuy. Te immalinnakak hud la ta kuman na
makitagabu tekamuy, petta ikamuy mina ya umata-nang nga magbalin ta
anak na Namaratu ewan. 8 A kuman na nagtakawak ta kadwan kiden iglesya
gafu tekamuy, te ya neatad da en teyak a yen haman ya nealap ku ta kanan

ku ta nepagyan ken tekamuy, petta makauffunak tekamuy. 9 A maski itta
ya maapag ku ta nepagyan ken tekamuy a awek haman inadang tekamuy,
te ya kabagis kiden taga Masadonya ya nangihulun ta neuffun da teyak.
A yen ta awek hapa sangaw magadang tekamuy petta awemuy mazigatan
gafu teyak. 10 Te am adangan ku mina ya masapul ku tekamuy a awek na
sangaw meparayag ya awekin matandanan ta pangipadangag ku ta damag
ni Hesus. A gafu ta kakuruganen nga netuldu ni Hesus teyak awek ipalubus
ta maperdi ya iparayag kin, petta amu na ngamin tolay ta lugar na Akaya ya
gagangay kin. 11 Ammi anu kawagan ta awek mangibar ta iuffun muy teyak?
Gafu ta aweta kam de ikayat? Bakkan, te amu haman na Namaratu ta pake
ikayat ta kam, a yen ta aweta kam pagzigātan.
12 A awek hapa sangaw ulin ya kuman na gagangay ken, te awek ikayat
megitta ta kadwan kiden nga mangidayaw ta tarabaku da tekamuy, petta
aweda sangaw mebar ta kagittak kid hapa, 13 te sinang turin kid haman, a
intu la tarabakun da ya mangayayyaw, te ape pagbalinan da ya bari da ta
turin ni Hesus. 14 A anggem, te maski ya dafu da en Satanas a ape pagbalinan
na hapa ya bari na ta anghel na Namaratu ewan. 15 A kumanen hapa ta
daddoban na kiden, te pagbalinan da ya bari da ta kuman na mangituldu
ta katunungan. Ammi dulay sangaw ya pagaddetan da te megitta hala ta
tinarabaku da.
16 A ta kuman na inuhohug ken a awedak haen igitta ta awanen ta nonot,
ammi maski am awanak ta nonot a attaman dak hala, petta dangagan muy
ya iparayag kin ta kuman na kadwan kidina nga mangituldu tekamuy.
17 (Ya uhohugan ku ta ayanin a bakkan te Afu Hesus ya nagafun na te
maguhohugak haman ta kuman na awanen ta nonot, te iparayag ku ya awan
ta kwenta na. 18 Ammi gafu ta ikayat muy de dangagan ya mangiparayag ta
kalalaki na bari da a parigan ku kid hapa talo am ikatalak dak hapa.) 19 Ta
kuman na uray muy a dana amu muy ya mappya; a anu kawagan na mantu
ta pakolangan muy ya mangituldu kiden nga manguyoyung tekamuy? 20 Te
pātā-nāngan da ya bari da ammi tekamuy, a pagbalinan da kam ta kuman
na daddoban da, a uyoyungan da kam, a afutan da ya pagtolayan muy, a
amāmatan da kam para, ammi attaman muy kid haman. 21 Ammi tekami
en nagyan tekamuy, kahkahulun, a mamatak haman nga manguyoyung
tekamuy. Ammi pakoman dak on?

Ya Iparayag Ni Pablu

A idulot ku la bit ya maguhohug ta kuman na awanen ta nonot, te maski
am anu ya iparayag na kadwan kidina a meparayag ku hapa. 22 Ibar
da ta Hebreyu kid, a Hebreyu yak hapa. A simsima kid kan na Istralita
kiden, a simsima dak hapa. A simsima kid kan ni mina Abraham, a
simsima nak hapa ni Abraham. 23 A ibar da hapa ta daddoban kid ni
Hesus Kristu, ammi malmalalaki yak para. A maski am maguhohugak na
ta kuman na maguyung a kakurugan haman, te mazmazigat haman ya
tinarabakuken, te namengaddu yak nabalud gafu ta pangipadangag ku te
Hesus, a namengaddu yak hapa napaluk. A awek amu tekid ammi kanayun
itta yak ta ngahab na pasi. 24 te namenglima ya pagpaligat na kagittak
kiden Hudyo teyak ta sagtallufulu siyam na paligat. 25 A namengtallu
hapa ya nepagpaluk na taga Roma kiden teyak ta kayu. A mittanak hapa
nawarad ta batu addet ta masi yak. A namengtallu hapa nalammad ya bapor
kiden nga nagluganan ku, a mittanak hapa ta danumen nga gumafgafut
ta kompormi na kuma-baw addet ta tangagaw a tāhiklaman. 26 A gafu ta
kanayun makatugtugutak makaal-alit a kuman na nesaldak ya angat ku ta

karayan nga naglayus, ikid na gakkad na tulisan, ikid na gakkad na kagittak kiden Hudyo, ikid na gakkad na Hentil kiden. A addu ya nasimmuk nga dulay ta ili pase adayu ta ili, ikid na bebay, ikid na ape makikabagis. 27 A kanayun mabanbannagak ikid na mazigatanak, te awek nakakasidug ta addu na hiklam, a namengaddu hapa ya bisin ku gafu ta kawan na kanan ku ikid na inuman ku, a ta kadwan a nala-batak ta sanawen gafu ta kurang na ulolat ku.

28 A bakkan la ta isin kid na zigat ya naattaman ku, te kinanghahaw a kuman na agtun ku ya burung ku ta problema na iglesya kiden ta kadwan kiden lugar. 29 Am itta ya makafuy tekid a awek hud marikna ya kafuy na. A am itta ya naayayyaw tekid a awek hud magporay ta nangayayyawen tentu.

30 Ammi maski am bidan ku yan kid na zigat ku a bakkan mina ta isin kid ya iparayag ku, te awan ta iatad na. Am mabalin ta iparayag ku ya kasasaad na barik a mapmappya ta iparayag ku ya pagkafuy ku. 31 A madaydayawan ya Namaratu ewan nga Dama ni Afu Hesus, te amu na ta awek magtulad. 32 A nonotan muy ya pagkafuy ken teyaken umange ta ili na Damasku. Te ya gubernadoren ten nga kahulun ni Ari en Aretas a dinob na ya ange mangilakap teyak ta ruwangan na ili en petta gafutan dak. 33 Ammi awedak nagafut te netagu dak na kabagis kiden ta umag na kuribut, kapye dak neuriyay ta lawan na batu en alad, a nakatammangak na.

12

1 A awan ta iatad na tekamuy am idulot ku bidan ya kasasaad na bari kin, ammi mappya ta bidan ku hala ya nepakamu ni Afu Hesus teyak gafu ta nagmatakaren teyak. 2 Ta mekamafulu appat na darun ta idi a ka-ma la naalapak ta utun ta lawan na langitewan, ammi awek amu am kahalwaken la ya naalap ono kontodu bari kin, Namaratu ewan la ya makkamu. 3 Ammi amuk ta naalapak ta pake ispot na lugar ta lawan na langitewan, a Namaratu la ya makkamu am kahalwaken la ya naalap ono kontodu bari kin. 4 A itta hapa ya nadangag ku nga awek mepadangag, te awena mabalin ta tolay ya mangipadangag ta nadangag ken. 5 Pake matalakak gafu ta nakkwa teyak, ammi awan ta dayawan ku ta bari kin am bakkan la ta pagkafuy kin. 6 Ammi maski am bidan ku mina ya nakkwa teyak a awek megitta ta maguyung, te kakurugan haman. Ammi awek la bidan ya kuman na nagmatakar teyak, petta awan sangaw ta mangdayaw teyak, te mapmappya hud la ta intu nonotan da ya maita da ta gagangay ku ikid na madangag da ta itulduk tekid.

7 A gafu ta ngamin kiden nepakamu na Namaratu teyak ta langitewan a nepalubus na ta itta ya dakal na pagzigātān ku nga nagafu te Satanas, petta awek magparayag gafu ta nepaita na teyak. 8 Namillu yak nga nakimallak te Afu Hesus, petta azin na mina ya pagzigātān kin, 9 ammi ya uhohug na teyak a

> “Awem la, te kustun sangaw ya panguffun ku teko, te gafu ta pagkafuy men a mapasinapan ka ta pakapangwak,” kunna teyak.

A yen ta ikatalak ku ya pagkafuy ku, petta mapasinapanak ta pakapangwa ni Hesus Kristu. 10 A gafu ta itta i Hesus teyak a pake matalakanak mantu ta pagkafuy ku, ikid na mangtapang teyak, ikid na ngamin kiden pagzigātān ku, ikid na mamadpadulay teyak, ikid na kapopoyungan ku, te am awan ta mabalin ku a pasikanan nak ni Hesus.

11 Kakurugan ta nagbida yak ta kuman na awan makanonot, ammi pinersa dak garay, te awedak garay sinarangitan ta namadpadulay kiden teyak. Gagangay ta ikamuy mina ya nangibida ta kappyak tekid, te maski am awan

ta kalalakik a awek haman naak-akban ammi ta sinang turin kidina nga mangpātā-nāng ta bari da. 12 Te teyaken nagyan tekamuy a addu haman
ya nepaitak tekamuy, petta pangurugan muy ta turin nak ni Hesus Kristu,
te nasippat kami tekamuy, a addu hapa ya naita muy ta pakapangwa na
Namaratu gafu ta tarabakuken tekamuy. 13 A itta hud mantu ya neduman
muy ta iglesya kiden ta kadwan kiden lugar? Intu la amuk ta liwat ku
tekamuy ya aweken nepagadang ta iuffun muy teyak, ammi awena hud
mabalin ta pakoman dak?

Ya Pangidduk Ni Pablu Ta Taga Korinto

14 A ta ayanin a mekatallun yan na eyak pagpasyar tekamuy, ammi aweta
kam sangaw pagzigātan, te bakkan ta intu karagatan ku ya panguffun muy
teyak am awa ya pangituluk muy mina ta bari muy te Afu Hesus. Te
bakkan mina ta anak ya makkamu ta kasapulan na naganak tekid am awa
ya naganak mina ya makkamu ta kasapulan na anak na kiden. 15 A maski am
igastuk mina ya ngamin kwak a ikayat ku la petta magserbi ta kappyanan na
kahalwa muy. Te maski isagapil ku para ya angat ku gafu tekamuy am yen
ya ikayat muy. Ammi am padakalan ku ya pangidduk ku tekamuy a mappya
hud ta paassangan muy ya pangidduk muy teyak? 16 Ammi ya uhohug na
kadwan kiden nga umange mangituldu tekamuy a

> "Kakurugan ta awan ta inadang ni Pablu tekamuy, ammi sistema na la
> yen, petta maayayyaw na kam nga mangatad ta pobre kiden, ammi intu
> hala sangaw ya mangalap ta iatad muy," kunda tekamuy.

17 Ammi anu hud ya naita muy teyak ta panguyoyung ku tekamuy? A
inuyoyungan na kam hud na dinob ku tekamuy? 18 Dinob ku i Tito ikid na
takday kabagis tekamuy petta uffunan da kam ta ilimut muy ta pobre kiden,
a anu hud ya naita muy ta panguyoyung da tekamuy? A awek hud negitta
tekid? Awek hud parigan ya itulduk ta dinob ku kiden tekamuy?

19 Anu mantu ya uray muy ta ngamin kiden mabidak tekamuy? Pahig
muy de ta sagappyan ku ya gagangay ku tekamuy petta mappya ya nonot
muy teyak, ammi bakkan ta kunna ten, kahkahulun, te nesurat ku yan
tekamuy petta magserbi ta kappyanan muy, a uhohugan ku yan ta atubang
na Namaratu ewan, te itta yak te Hesus Kristu. 20 A nesurat ku yan tekamuy,
te maburungak talo am madatangan ta kam sangaw nga mangwa ta awan ta
kapkappyan, a pagka-ma muy sangaw ya poray ku tekamuy. A maburungak
tekamuy talo am madatangan ku sangaw ya magintaptapil, ikid na magim-
paspassil, ikid na magporay, ikid na maginggum, ikid na magimpadpadulay,
ikid na magingliblibak, ikid na magparayag, ikid na awemuy masinukud.
21 A maburungak para talo am mamatanak sangaw ta atubang na Namaratu
gafu ta kadwan tekamuy. Te am awena para la nagbabawi na kadwan kiden
tekamuy nga manguyoyung ta atawa na kadwan ikid na mangwa ta awan ta
kapkappyan a pake madamdamak sangaw ta atubang na Namaratu ewan.

13

Ya Kapozyanan Na Tabarang Ni Pablu Tekid

1 A am dumatangak sangaw tekamuy, anna itta para la ya nakaliwat a
mappya ta mapa-gang kid, ammi mappya ta itta sangaw ya duwa ono tallu
na mangipasikkal ta liwat da, te yen haman ya uhohug na Namaratu ta lintig
na en. 2 A ta mekaduwa en neangek tekamuy ta idi a dana tinabarangan ku
ya nakaliwat kiden kontodu kadwan kiden naggagimung, a pidwan ku kid
ha tabarangan ta ayanin ta suratin yan ta kuman na iyaken, te ya uhohug
ken tekid a

“Am itta para la sangaw ya awan nagbabawi ta pagliwatan na ta datang ku tekamuy a awan sangaw ta malillikan ta pama-gang ku tekid,” kunku paen.
3 A gafu ta ikayat muy pasikkalan am paguhohugan nak ni Hesus Kristu a maita muy sangaw ya pakapangwa na, te awena makafuy mangpa-gang tekamuy am awa masikan. 4 Te maski am kuman na makafuy ta nepasi na en a natolay na hala gafu ta pakapangwa na Namaratu tentu. A maski ikami, kuman na makafuy kami hapa am itta kami ta atubang muy, te parigan mi ya gagangay ni Hesus, ammi itta hapa ya pakapangwa mi nga mangpatunung tekamuy, te mesipat kami ta pakapangwa na Namaratu gafu ta nesipat kami ta katolay ni Hesus.
5 A kumanen bakkan mina ta iyak ya paruban muy am awa bari muy hapa la, petta maamu muy mina am kakurugan ya pangurug muy. Pasikkalan muy mantu am anu ya itta ta nonot muy, te am kakurugan ya pangurug muy a awan hud i Hesus Kristu tekamuy, intu la dulay am sinang mangurug kam la. 6 A am pake magnonot kam a ikatalak ku ta yen sangaw ya pakkamun muy ta bakkan kami ta sinang turin ni Hesus.
7 A pakimallak ta kam ta Namaratu ewan ta awemuy sangaw pidwan ya kuman na kadulay muyen. Ammi awena ta ikami mina ya madayawan gafu tekamuy, te maski am aweda kami ikwenta ta turin ni Hesus a ikayat mi la ta mappya ya tarabakun muy. 8 Te maski am anu ya kakurugan a awena haman mabalin ta ilemad mi, a mappya mantu ta ibosag min. 9 Te maski am pahig na kadwan kiden ta makafuy kami nga mangtabarang tekamuy a matalak kami la basta masikan kam nga mangidulot ta kappyanan. A yen ta pake pakimallak ta kam, petta pakappyan muy ya nonot muy. 10 A yen ta isurat ku yan ta kawan kin para la tekamuy pettam sangaw am dumatangak tekamuy a awek sangaw makaporay tekamuy, te ya pakapangwakin nga neatad na Namaratu teyak a bakkan ta iyen ya pangkutkutet ku tekamuy am awa pangpasikan ku tekamuy.
11 A ya napozanin nga uhohug ku tekamuy, kahkahulun, a Namaratu ya makkamu tekamuy. Pakappyan muy ya nonot muy a nonotan muy ya ngamin tabarang kin tekamuy. Pagtatakdayan muy ya nonot muy, petta mappya la ya pagkakāhulun muy, a magyan tekamuy ya Namaratu ewan nga mangidduk ikid na mangatad ta kamappya na nonot muy. 12 Ipaita muy ya pagingid-idduk muy, 13 a makikumusta tekamuy ya ngamin kiden mangurug ta agyan kin. Ampade mapasinapan kam ta panguffun ni Afu Hesus Kristu, ikid na pangidduk na Namaratu ewan, ikid na pakikahulun na Kahalwa na en.

Ya Surat Ni Pablu Ta Taga Galasya Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ya lugar na Galasya a pake alawa na lugar, a addu hapa ya ili na kiden. A ya ili kiden na Antiokya ta Pisidya, ikid na Ikoniya, ikid na Listra, ikid na Derbe, a yen kid na ili ya pinasyar nig Pablu ikid ni Barnabas ta gafu na pangipadangag da ta damag ni Afu Hesus. Am basam ya **Tarabaku Na Turin Kiden** ta kapitulo 13 ikid na 14 a yen ya pakabasam ta tarabaku nig Pablu ta isin kid na ili, ikid na pangigafgafu da ta iglesya ta tagtakday na ili.

A ta nepagtugut nig Pablu ta lugar na Galasya a awena la mabayag a itta ya kadwan kiden nga tumulyat ta gafan da nga mangituldu ta takwan na bida, yaga pinadpadulay da i Pablu en, te nebar da ta awena turin ni Hesus. A ta nepakadamag ni Pablu ta takwan na ya kurugan na netuldu na kiden a yen ta nagsurat tekid petta pake tabarangan na kid. Te ya tumulyat kiden ta gafan nig Pablu a mangurug kid kan hapa te Hesus, ammi gafu ta Hudyo kid a ipapilit da hapa ya dana en gagangay da nga magbanggit ikid na mangihangat ta kadwan kiden na kanan. A gafu ta Hentil kan ya taga Galasya kiden a makurang kan ya pangurug da am aweda hapa mabanggit. Ammi ta kuman na netuldu na Namaratu te Pablu a tulad ya netuldu na sakā Hudyo na kiden, a yen ya pake nepasikkal na hapa ta surat na in ta taga Galasya kiden.

1-5 Tekamuy ngamin nga iglesya nga taga Galasya.

Ampade Dama tamewan Namaratu ikid ni Afu Hesus Kristu ya mangikallak tekamuy petta mappya kam la.

A uray na Namaratu ta isagapil ni Hesus ya bari na en tekitam gafu ta liwat tam kiden, petta igungay na kitam ta magdulay kidin ta ayanin. Ampade Namaratu ya madaydayawan addet ta addet.

A ya nagsuratin tekamuy a iyak, Pablu, nga turin ni Hesus Kristu ikid na Dama tamewan Namaratu, a makikumusta hapa ya ngamin kidin kahulun ku sin nga mangurug.

Ya Pangpaliwat Na Ta Taga Galasya Kiden

A awemuy mina pahig, kahkahulun, ta tolay ya nangidob teyak, te awan haman ta nangisaad ikid na nangidob teyak am bakkan la te Afu Hesus ikid na Dama tamewan Namaratu nga nangtolay tentu ta pasi na en. 6 A yen ta nagsuratak tekamuy te pake nakagtutak gafu ta pagsunsun muy, te awemuy para la nabayag mangurug a pagtalekudan muy haman ya nangikallaken tekamuy gafu te Hesusen. Matalak kam paen ta damag na allak na en tekamuy, a ta ayanin a mangurug kanan ta takwan na damag nga awan negitta ta nepadangag mi en tekamuy. 7 A ta kuman na mariknak a itta de ya namopoyung tekamuy, te pagkilluyan da ya Damag ni Hesus Kristu. 8 Ammi maski am ikami mina ono anghel nga taga langit ya mangipadangag ta takwan tekamuy nga awan negitta ta nepadangag mi en tekamuy ta idi a mappya ta igaged na kami na Namaratu ewan. 9 A pake ipasikkal kun ha, te am angarigan ta itta mina ya mangipadangag tekamuy ta takwan na damag nga awan negitta ta kinurug muyen ta idi a Dyos sangaw ya mangpa-gang tentu.

Ya Nagafun Na Nepadangag Ni Pablu

10 "**A anu haman ta kumanin ya uhohugan ni Pablu en**," kummuy de? A onay, te petta awemuy mina kurugan ya ibar na tumulyat kiden ta gafan ken

tekamuy, te ibar da kan ta intu la ipadangag ku ya makamamallak ta tolay a
bakkan ta Namaratu ewan. Ammi am kakurugan mina ta kunna ten a awek
mina negitta ta daddoban ni Hesusen, anna awek mina nebar ta ayanin ta
igaged na Namaratu ya mangipadangag ta takwan na damag nga awan ne-
gitta ta ipadangag ku. 11 Ammi ya pake ipasikkal ku tekamuy, kahkahulun,
a ya damag ni Hesus nga nepadangag ku tekamuy a bakkan haman ta nonot
na tolay ya nagafun na, 12 te bakkan ta tolay ya nakadangagan ku, a bakkan
hapa ta tolay ya nangituldu teyak, te yen haman ya nepakamu ni Hesusen
teyak.
13-14 A dana amu muy haman ya gagangay ken ta idi teyaken para la
dimmagdag ta relisyon na Hudyo kiden, te pake inabak ku ya addu na sakā
Hudyok kiden ta relisyon mi, a pake masikanak dimmagdag ta netuldu na
dadagkal mi kiden. A yen ta masikanak hapa nakitapil ikid na nangpazigat
ta iglesya na Namaratu, petta maperdi mina. 15 Ammi gafu ta dana pinili
nak na Namaratu ewan ta kawan ken para la, a nekallak nak hapa, 16 te
nepakamu na ya Anak na en Hesus teyak petta kurugan ku, a pinatudunan
nak nga ange mangipadangag ta agyan na Hentil kiden. A maski am
nepaita na Namaratu ta killu ya pangurug ku tentu ta idi a awek nagapag
ta nangituldu teyak, 17 anna awek umange nakibibida ta turin kiden ta ili na
Herusalem nga imunnan nesaad ammi teyak, awa iyak hapa la ya immange
ta kalafukanen ta iten Arabya, petta iyak hapa la ya makanonot ta ituldu na
Namaratu teyak. A sangaw nagtoli yak ha ta ili na Damasku.

Ya Testimonyo Ni Pablu

18 A ta kabalinan na tallu darun a umange yak ha ta ili na Herusalem petta
magkaaamu kami ni Pedru, a nagyanak tentu addet ta mafulu lima na araw.
19 A awek naita ya kadwan kiden turin fwera la te Santiago nga kabagis na
Dafu tamen Hesus. 20 A pagasingan la ta Dyos am awena kustu na nesurat
kin ta isin tekamuy.
21 A ta nekabalin na kumanen a umange yak hapa ta iten Siriya ikid na
Silisya. 22 Ammi ya kahulun tam kiden nga taga Hudeya nga mangurug te
Hesus a awedak para la amu, te awedak para la naita. 23 Ammi nadamag da
la ta mangurug na hapa ya nakitapil tekid ta idi, anna ipadangag nan hapa
ya damag ni Hesus nga pinadpadulay na ta idi. 24 A dinayawan da hapa ya
Namaratu ewan gafu teyak.

2

Ya Neange Ni Pablu Ta Ili Na Herusalem

1 A ta nepagpasa na mafulu appat na darun a umange yak ha ta ili na
Herusalem, ammi hinulun nak ni Barnabas, a inalap ku hapa i Tito ta kahu-
lun mi. 2 A umange yak ta atubang na turin kiden ikid na kalalaklakayan
kiden gafu ta nepaita na Namaratu teyak. A pake nepasikkal ku tekid ya
damag ni Hesus nga nepadangag ku ta Hentil kiden, petta damagan ku tekid
am anu ya uray da, te awek ikayat ta kenga ya nagbannagan ken ikid na
pagbannagan ken para la. 3 A mappya hapa, te matalak kid teyak. A dana
amu da hapa ta Hentil i Tito en nga nehulun teyak, ammi maski kunna
ten a aweda haman nepapilit ta mabanggit mina. 4 A yen hapa ya ikayat
mi nga dangagan tekid, te ta idi a itta ya umange nakigimung tekami nga
ape pumarig tekami, petta pang-itan da tekami am magpabanggit kami ta
Hentil kiden nga mangurug. A gafu ta mangurug kamin te Hesus a nebar da
haman ta makurang ya pangurug mi gafu ta awemin dagdagan ya lintigen

nga netuldu ni Moses ta kuman na ikid. A yen ta kinasaba da kamin petta
pagtagabun da kami ha ta lintigen. 5 Ammi maski kunna ten a awemi pulus
timuluk tekid, pettam kumanen a awan ta melagum ta damag ni Hesus nga
ipadangag mi ikid na isirak mi tekamuy.

Ya Pagkakattway Na Turin Kiden

6 A maski am anu ya kalalaki na sakā turin ku kiden nga magtaron ta
iglesya ta ili na Herusalem, a awan bale teyak am anu ya kasasaad da, te
awan haman ta idaduma na Namaratu tekami. A maski am ikid ya dayawan
na kadwan kiden a awan haman ta neatad da teyak petta daggan da mina
ya amuk ikid na itulduk, 7 te naawatan da ta iyak ya nesaad na Namaratu ta
ange mangipadangag ta damag ni Hesus ta Hentil kiden, a kumanen hapa te
Pedru ta Hudyo kiden. 8 Te ya nanguffun te Pedru ta pangipadangag na ta
Hudyo kiden a intu hala ya nanguffun teyak gafu ta Hentil kiden. 9 A gafu
ta naita da ya panguffun na Namaratu teyak, a ya uhohug nig Pedru ikid ni
Santiago, ikid ni Hwan teyak, te ikid ya kuman na makkamu, a

> “Mappya mantu ta ikamuy ni Barnabas ya mangipadangag ta Hentil
> kiden, a ikami ya umange ta Hudyo kiden,” kunda,

a nagaalimano kamin hapa, petta mepasikkal ya pagkaap-appya mi.

> 10 “A nonotan muy hapa ya pobre kiden nga mangurug ta isin
> Herusalem, te uffunan muy kid,” kunda hapa.

A “**On,**” kunku hapa, te yen haman ya dana nonot ku.

Ya Pangihuya Ni Pablu Te Pedru

11-12 Ammi sangaw ta medyo nabayag a umange hapa i Pedru nga nag-
pasyar tekami ta ili na Antiyoka. A mappya bit, te nakikihkihu hapa ta
Hentil kiden, a nakikkanan bit hapa tekid. Ammi ta datang na kadwan
kiden Hudyo nga dinob ni Santiago, a nakigungay haman i Pedru, a awenan
abikanān ya Hentil kiden, te nagtalaw ta uhohugan na sakā Hudyo na kiden
nga awan nakikihu ta awan kiden nabanggit. A gafu ta madi ya tinarabaku
na en a nagsasitangan ku hapa ta atubang na, 13 te yaga dumagdag hapa
tentu ya kadwan kiden Hudyo, a yen ta nehulun hapa i Barnabas tekid. 14 A
teyaken nakaita ta nedaduma da ya kadwan kiden mangurug a nagsasitan-
gan ku i Pedru ta atubang na kadwan kiden, petta madangag da hapa, te
kuman na nelemad na haman ya ituldu na damag ni Hesus tekitam. A ya
uhohug ku tentu a

> “Maski am Hudyo ka, Pedru, agu ta nagtalekudam paen ya relisyon
> na Hudyo kiden gafu ta mangurug kan te Hesus? A anu kawagan na
> mantu ta ipersam na ya nagtalekudamen ta Hentil kiden, te awem kid na
> pakipulpulapulan gafu ta aweda hapa mabanggit?” kunku tentu.

Ya Gafu Na Katunung Tam

15-16 A yen mina ya pake nonotan muy, te ikami nga Hudyo a dana amu
mi ya lintig na Namaratu addet ta kaabbing mi, te bakkan kami ta kuman
na Hentil kiden nga awan makkamu ta lintig na en. Ammi maski kunna
ten a amu min ta bakkan ta tarabakun tam ya ikwenta na Namaratu ta
katunung tam, te intu la ikwenta na ya pangikatalak tam tentu. A yen mantu
la ya ikatalak mi ya nepangikaru ni Hesus ta liwat mi, petta ikwenta na
ta matunung kami, te bakkan haman ta pangidulot tam ta lintig na en ya
mangatad ta katunung tam.

17 A gafu ta ikayat mi mangurug te Hesus petta matunung kami ta pakaitan
na Namaratu a dana nebosag mi ta negitta kamin hapa ta Hentil kiden nga
nakaliwat. Ammi nagbalin kami hud ta makaliwat gafu ta pangurug mi
te Hesus? Bakkan ta kunna ten. 18 Ammi am angarigan ta tolin ku ha ya

lintig na Namaratu nga nagtalekudan ku ta idi petta yen ya ikatalak ku ta mangatad ta katunung ku a makaliwatak ha ta Namaratu ta netuldu na en nga mangatad ta katunung ku. 19 A yen ta kuman na nasi yak na ta lintig na en petta matolayak ta kuman na netuldu na Namaratu teyak. Te ya lintig na en hapa la ya pakkamun ku ta awan ta mabalin ku ta ibar na en am bakkan ta Namaratu ewan hapa la ya manguffun teyak.

20 A gafu ta nesipatak ta pasi ni Hesusen ta nekelansa na en ta krus a ya katolay kin a bakkan mantu ta tolay, te i Hesus ya nagtolay teyak. A ya angat kun ta ayanin a angat ku gafu ta pangikatalak ku ta Anak na Namaratu nga mangidduk teyak, te nesagapil na ya bari na en teyak petta melillikak ta pama-gang na Namaratu ta ngamin kiden nagliwat. 21 A awek mantu ilemad ya kallak na Namaratu teyak, te am angarigan ta matunung mina ya tolay ta pangitan na Namaratu gafu ta pangidulot na ta lintig na en a kenga mantu ya nepasi ni Hesus, a kuman na awan ta serbi na.

3

Ya Pangihuya Ni Pablu Ta Taga Galasya Kiden

1 Ammi tekamuy nga taga Galasya a kuman na awan ta nonot muy, te maski am pake nepasikkal ku ya pasi ni Hesus tekamuy nga nangikaru ta liwat tam kiden a nepalubus muy haman ta itta ya nangayayyaw tekamuy, te pahig muy na ta matunung kam ta pakaitan na Namaratu gafu ta pangidulot muy ta lintig na en. 2 A itta mantu ya pohut ku tekamuy, te tekamuyen nangurug te Hesus a itta hud ya tinarabaku muy petta mapasinapān kam ta Kahalwa na Namaratu? A nagdulot hud ya Kahalwa na en tekamuy gafu ta nedulot muy ya lintig na en? Awa intu la nangidulotan na tekamuy ya pangikatalak muy ta damag ni Hesus nga nepadangag mi tekamuy. 3 A itan muy mantu ya kawan na nonot muy, te nekatalak muy biten ya Kahalwa na Namaratu ta gafu na pangurug muy, ammi ta ayanin a pahig muy haman ta itta ya sikan muy nga mangidulot ta uray muy hapa la.

4 A bakkan la ta yen ya pakaitan ta kawan na nonot muy, te nonotan muy para ya ngamin naattaman muy ta idi ta nakitapil kiden tekamuy gafu ta pangikatalak muy te Hesus, ammi ta ayanin a kuman na awan ta serbi na pagattam muyen, te pumahig kanan haman ta nakitapil kiden tekamuy ta idi. Ammi mabalin hud ta awan ta serbi na pagattam muyen? 5 A intu mina pagnonotan muy ya kadwan kiden kahulun muy nga itta ya pakapangwa da, te bakkan ta pangidulot da ta lintigen ya nepangatad na Namaratu ta Kahalwa na tekid petta itta ya pakapangwa da, te yen la ya nangatadan na ya pangikatalak da ta damag ni Hesus.

Ya Keangarigan Ni Abraham

6 A mappya ta nonotan muy hapa ya kasasaad ni mina Abraham, te ya uhohug na suraten gafu tentu a intu yan:

“**Kinurug ni Abraham ya nebar na Namaratu tentu a yen ta nekwenta na Namaratu ta matunung i Abrahamen,**” kunna.

7 A maski am inya mantu ya mangikatalak ta nekari na Namaratu ewan a yen hapa ya ikwenta na ta matunung ta kuman ni mina Abrahamen. 8 A ya uhohug na Namaratu te mina Abraham a

“**Gafu ta iko, Abraham, a pake magasat hapa sangaw ya ngamin tolay ta ngamin kiden lugar,**” kunna.

A ta nepaguhohug na Namaratu ta isin te mina Abrahamen a intu nepadangag na ya damag ni Hesus ta kawan na en para la, a nepesurat na

hapa petta dana mepasikkal ya uray na en gafu ta Hentil kiden, te dana negakkad na ta isipat na kid hapa te mina Abrahamen am parigan da hapa ya pangurug na. 9 A maski am inya mantu ya mangidulot ta pangurug na ikid na pangikatalak na ta allak na Namaratu a yen hapa ya mesipat ta bendisyon na Namaratu nga nekari na te mina Abrahamen gafu ta pangurug na en hapa.

Ya Mapa-gang Gafu Ta Lintigen

10 Ammi ya awanen mangidulot ta pangikatalak na ta allak na Namaratu gafu ta intu ikatalak na ya pangidulot na ta lintig na en a yen sangaw ya mapa-gang gafu ta awena sa idulot ya ikatalak na en. Te ya takday para uhohug ta lebru na lintigen a

"**Mapa-gang sangaw ya ngamin tolay nga awan mangidulot ta ngamin kiden nesurat ta lebru na lintigen,**" kunna.

11 A kakurugan mantu ta awan ta matunung ta pakaitan na Namaratu gafu ta pangidulot na ta lintig na en, te ya uhohug ni mina Habakuk nga aglavun na Namaratu a

"**Ya mangikatalak ta allak na Namaratu tentu a yen ya ikwenta na ta matunung, a matolay hapa sangaw nga magnayun,**" kunna.

12 Ammi ta nepangatad na Namaratu ta lintig na en ta dadagkal tam kiden a awena haman nebar ta ikatalak da mina ya allak na tekid, te intu la nebar na ta

"**Idulot muy la ya ngamin lintig ku nga neatad ku tekamuy, a matolay kam sangaw,**" kunna.

13 Ammi gafu ta sa nagliwat kitam haman ta lintig na en a yen ta itta ya pangtaguhalin na tekitam. Ammi yen ta sinaka na kitam hapa ni Hesusen, te intu ya netali tekitam nga tinaguhali na Namaratu tentu en nagappa ta kayu en, te yen hapa ya uhohug na takday surat,

"**Am itta ya nebesin ta kayu a yen ya pakaitan ta nagtalekudan na Namaratu,**" kunna.

14-17 A pake nonotan muy,* kahkahulun, am inya ya sakā nesipat na Namaratu ta nepangikari na te Abrahamen, te "**Iko ikid na simsimam,**" kunna. A awena mantu sakā nesipat ya ngamin kiden simsima na am awa tatakday la. A awan ta takwan na ikayat na uhohugan am bakkan te Hesus Kristu. A yen ta immange i Hesus nga metali tekitam ngamin, petta mesipat hapa ya Hentil kiden ta allak na Namaratu nga nekari na te mina Abrahamen, pettam kumanen hapa a pasinapān na kid ta Kahalwa na en gafu ta pangikatalak da te Hesus.

A ya pake ipasikkal ku ta isin a maski am pake napozan ya nepangatad na Namaratu ta lintig na en, te nagpasa haman ya appatagatut a tallufulu darun, a bakkan ta yen ya tali na tulag na en te mina Abrahamen, te masmasikan haman ya tulag na en, te dana nepagasingan na haman. Am angarigan ta ikitam tolay ya mamadday ta tulag ikid na nabalin na naperman ya tulag tam a awena sangaw mabalin ta mauli. A kumanen hapa ta tulag na Namaratu te mina Abrahamen, te awena mabalin ta maazi. 18 A gagangay hapa ta kunna ten, te ya nekari na Namaratu te mina Abrahamen ikid na simsima na kiden a allak na la tekid, te awena para la nebar ya lintig na en. A am kakurugan mina ta isipat na kitam ta nekari na en te mina Abrahamen gafu ta nedulot tam ya lintig na en a bakkan mantu ta allak ya gafu na am awa pangidulot tam hud la ta lintig na en.

* **3:14-17** Nauli ya katunud na bersikulo kiden ta isin petta matarus ya bida. A kunna sin ya katunud da: 16, 14, 17, 15.

Ya Serbi Na Lintigen

19 Anu kawagan na mantu ta nedagga na Namaratu ya lintig na en? Anu
hud ya serbi na? A yen ta nedagga na petta itta ya mangipasikkal ta liwat na
tolay kiden. Ammi ape netunglak addet la ta neaange na simsima ni mina
Abrahamen, te intu ya pake nangidulot ta nekari na Namaratu te Abraham.
A pake naturturay para ya nekari na Namaratu te Abraham ammi ta lintig
na en, te ta nepanggawat na tolay kiden ta lintig na en a bakkan haman ta
Namaratu ya nangigawat awa dinob na hud la ya anghel na kiden, a ikid
ya nangigawat te Moses kapye na kid netuldu ta tolay kiden. 20 Ammi ya
nekari na Namaratu te Abraham a awan ta takwan na nangiuhohug tentu
am bakkan ta Namaratu ewan hapa la.
21 A anu mantu ya maawatan tam ta lintig na en? Kuman na ikatupag na
de ya nekari na en te mina Abraham? Bakkan ta kunna ten, ammi magduma
ya pagserbi da. Te am angarigan ta neatad na mina ya lintig nga mangtolay
tekitam a mabalin mantu ta matunung kitam tentu gafu ta pangidulot tam
ta lintigen. 22 Ammi bakkan haman ta kunna ten, te ya lintig na en ya
mangibar ta liwat tam, petta mangurug kitam te Hesusen nga mangikerutan
tekitam, pettam kumanen a mesipat kitam hapa ta nekari na Namaratu te
mina Abrahamen.
23 Ammi ta awena en para la neaange ni Hesusen a awan haman ta amu
na tolay kiden ta kurugan da am bakkan la ta lintigen. A kuman na negalut
kid mantu ta lintigen addet ta itta ya mangituldu tekid, petta mangurug
kid te Hesus. 24 A ya lintigen mantu ya manggamma tekid ta kuman na
mangtaronen ta abbing, te taronan na kid addet ta ketta sangaw ni Hesusen,
te am mangurug kid tentu a ikwenta na Namaratu ta matunung kid na.
25 A gafu ta mangurug kitanan tentu a awetanan masapul ya manggamma
tekitam.
26 A ta ayanin a ānāk kanan na Namaratu nga negitta tentu gafu ta
pangikatalak muy te Hesus. 27 Te tekamuyen nagzigut gafu ta pangikatalak
muy tentu a intun ya nonot muy ya nonot ni Hesus. 28 A ta kuman na
pangitan na Namaratu tekamuy a awan ta nagdaduman muy, te bakkan
kanan ta Hudyo ikid na Hentil, ikid na lalaki ikid na babbay, ikid na tagabu
ikid na magpatagabu, te sa naggagitta kam haman gafu te Hesus. 29 A gafu
ta nedagga kanan te Hesus a mekwenta kanan hapa ta simsima ni mina
Abrahamen, a kwa muy hapa ya ngamin na nekari na Namaratu tentu.

4

Ya Kasasaad Na Awan Para La Makkamu Te Hesus

1 A pake bidan ku para ya keangarigan na abbing nga taronan na mang-
taronen, te am angarigan ta itta ya isirak na dama na abbingen tentu a
awena bit ibbalan na abbingen ta kaabbing na para la. A maski am kwa
na ya ngamin kiden isirak na dama na en tentu a negitta bit la ta tagabu
en nga awan ta kwa na, 2 te takwan bit la ya makkamu magtaron tentu ikid
na kwa na kiden addet ta arawen nga nebar na dama na en. 3 A kumanen
hapa tekami nga Hudyo ta idi ta awemi en para la pakkamu ta kustu, te ya
lintig na Namaratu nga nesirak na dadagkal mi kiden tekami a yen ya kuman
na nagturay tekami ta idi. 4 Ammi ta pakadatang na arawen nga nebar na
Namaratu a yen ya nepangidob na ta Anak na en Hesus, ammi neanak hala
na tolay. A sa nedulot na hapa ya ngamin nebar na Namaratu ta lintig na en,
5 petta ipasikkal na ta intu ya makabalin nga mangsaka ta tolay kiden nga
iturayan na lintigen, pettam kumanen a alapan na kami hapa na Namaratu
ewan ta pake ānāk na. 6 A gafu ta nesipat na kam hapa nga Hentil a amu

tam ta anak na kitanan gafu ta pagyanan na kitam na Kahalwa na en nga
nagyan ta Anak na en Hesus, a yen ta "**Amang Namaratu** ", kuntam hapa
ta pakimallak tam tentu. 7 A gafu ta allak na Namaratu tekitam a bakkan
kitanan mantu ta kuman na tagabu nga iturayan na lintigen, te pake ānāk
na kitam na Namaratu ewan, a gafu ta anak na kitam a isipat na kitam hapa
ta ngamin kwa na.
8 A ya kasasaad muy ta idi ta awemuyen para la pakkamu ta Namaratu a
kuman na nakitagabu kam ta magdaduma na pakimallakan nga bakkan ta
Dyos. 9 Ammi ta ayanin gafu ta amu muy na ya Namaratu nga nakipakamu
tekamuy a anu kawagan na ta ikayat muy magtoli ta nagtalekudan muyen?
Te kuman na ikayat muy ha patagabu ta makafuy ikid na awan makauffun
tekamuy. 10 A gafu ta magtalaw kam para la ta nagtalekudan muyen a
ngilinan muy haman ya kadwan kiden araw, ikid na hulan, ikid na darun,
ikid na magdaduma na pyesta. 11 A yen ta nagburungak na tekamuy te
kuman na kenga de ya pagbannag ken tekamuy.

Ya Kapopoyung Ni Pablu Ta Taga Galasya Kiden

12 A yen ta pake ipasikkal ku tekamuy, kahkahulun, ta parigan dak mina ta
ayanin, te nagbalinak hapa ta kuman na ikamuy Hentil, te nagtalekudan kun
haman ya gagangay na sakā Hudyok kiden petta mangurugak te Afu Hesus.
13 A teyaken nangipadangag ta damag na en tekamuy ta neangeken tekamuy
a mappya haman ya nepagpadulot muyen teyak, te amu muy ta umange
yak ta agyan muy gafu ta takit na barikin. 14 A nazigatan kam hapa gafu ta
takit ken, ammi maski kunna ten a awedak haman nedadula, ikid na awedak
nagtalekudan, te pinagdulot dak ta kuman na anghelak na Namaratu ewan,
ta kuman na pagpadulot muy mina te Hesusen. 15 A pake matalak kam paen
teyak, te magge kilotan muy ya mata muy kiden ta talak muy teyak, petta
iatad muy kid mina teyak. A anu hud mantu ya liwat ku ta nagdulay na ya
nonot muy teyak? 16 Pinagbalin dak de ta ikatupag muy gafu ta nabidak ya
kustu tekamuy?
17 Ammi ya mangayayyaw kiden nga magpakolang tekamuy a dulay ya
pagpakolang da, te ikayat da ta makigungay kam tekami, petta ikid hapa
la ya pakolangan muy. 18 A mappya hapa ta itta ya magpakolang tekamuy
am mappya la ya pagpakolang da ta kuman na iyaken ta kettaken tekamuy.
19 Ammi gafu ta nagsunsun kam, anak ku, a mazigatanak ha ta kuman
na maganak, te kuman na pidwan ku ha ya tarabakuken tekamuy, petta
pake kustu mina ya pangurug muy te Hesusen nga mangikerutan tekamuy.
20 Ampade itta yak mina tekamuy ta ayanin petta sang malapat mina ya
paguhohug ku tekamuy, te magburungak gafu ta kapopoyung na nonot ku
tekamuy.

Ya Keangarigan Na Duwa Kiden Babbay

21 A itta hapa ya damagan ku tekamuy, te am ikayat muy ha megalut ta
lintigen a amu muy hud am anu sangaw ya kasasaad muy? 22 Intu mina
pagnonotan muy ya duwa kiden anak ni mina Abrahamen nga binida ni
Moses ta surat na en. Te ya takday a kuman na tagabu, te anak haman
na tagabu na en, ammi ya takdayen a bakkan ta tagabu, te anak na pake
atawa na en Sara. 23 A ya anak na tagabu na en a neanak hala ta kuman
na gagangayen meanak. Ammi ya anak na pake atawa na en a intu hala ya
nekari na Namaratu tekid, a awan mina yen am bakkan ta uray na Namaratu
ewan. 24-25 Ammi ya bida na duwa kiden babbay nga naganak a maumag
hapa ya ikayat na uhohugan, te ikid hala ya kuman na keangarigan na duwa
kiden tulag na Namaratu ta tolay. Te ya babbayen nagtagabu nga nagngagan

te Hagar a intu hala ya keangarigan na lintig na en nga neatad na ta Istralita kiden ta agyan na Bagetayen Sinay ta iten Arabya, te ya babbayen ikid na lintigen a kuman na naggitta kid naganak ta tagabu.

A ya tolay kiden taga Herusalem nga dumagdag para la ta lintigen a ikid ya kuman na anak ni Hagar, te naggitta kid magtagabu. 26 Ammi ikitam nga mangurug te Afu Hesus a bakkan kitam ta tagabu, te kuman na anak kitam ni mina Sara en nga pake atawa ni Abraham. A yen ta awetam parigan ya tolay kiden nga taga ili na Herusalem ta lutakin, te ya ili na Herusalem ta langitewan ya kakurugan na lugar tam. 27 A ya linavun ni mina Isayasen ta surat na en a ad-addu sangaw ya anak ni Sara ammi ta tagabu en, te ya uhohug na en a

“**Magayayat kan, iko nga awan nakaanak,**
a pake gimihawa ka,
te maski nabaybay-an ka a ad-addu sangaw ya anak mu nga iatad na Namaratu
ammi ta anak na gagangayen maganak nga seatawa,” kunna.

28-29 A ikitam, kahkahulun, nga mangurug te Hesus, a naggitta kitam te mina Isaken nga neanak ni mina Sara en, te sa ikitam ya ānāk kiden ni mina Abraham nga nekari na Namaratu tentu. Ammi intu para nonotan muy ya kasasaad na duwa kiden anak ni Abraham ta idi, te ya neanaken ta kuman na gagangayen meanak a tinapil na i Isaken nga neanak ta pakapangwa na Kahalwa na Namaratu. A kumanen hapa tekitam ta ayanin, te tapilan na kitam hapa na dumagdag kiden ta lintigen. 30 Ammi awetam mina burungan yen, te intu mina nonotan tam ya uhohug na Namaratu te Abrahamen nga nesurat ta kumanin:

“**Patugutam la ya tagabu ina ikid na anak na, te awena mabalin ta mesipat ya anak na tagabu ta kesipatan na anak na awan magtagabu,**” kunna.

31 A yen mantu ya ibar ku tekamuy, kahkahulun, petta maawatan muy mina ya kasasaad muy. Te ikitam nga mangurug te Afu Hesus a awetanan negalut ta lintigen ta kuman na ānāk kiden na tagabu. Te bakkan haman ta ānāk na tagabu ya mesipat ta nekari na Namaratu te mina Abraham am awa anak na awanen magtagabu.

5

Awetam Timuluk Ta Magpatagabu Tekitam

1 A awetanan mantu megalut ta lintigen, te inubadan na kitam ni Afu Hesus. A gafu ta naubadan kitam a awetam hapa timuluk ta magpatagabu kiden mina tekitam, te magintak kitam hud la ta nakaubadan tamen. 2 A pake nonotan muy ya ibar kin tekamuy: te am pabanggitan muy ya bari muy gafu ta yen ya ikatalak muy ta mangikerutan tekamuy a awan mantu ta pakesipatan muy te Hesus. 3 A pake ipasikkal ku para tekamuy ta am itta tekamuy ya pabanggit gafu ta yen ya ikatalak da nga mangikerutan tekid a mappya mantu ta sa idulot da ya ngamin nesurat ni mina Moses ta lintigen. 4 Te am pahig da ta matunung kid sangaw ta pangitan na Namaratu gafu ta pangidulot da ta lintig na en a nakigungay kid na mantu te Hesusen nga Mangikerutan, te awedan ikatalak ya allak na Namaratu tekitam. 5 Ammi ikitam nga mangikatalak ta panguffun na Kahalwa na Namaratu tekitam a itta ya ikatalak tam ta matunung kitam ta pangitan na Namaratu gafu ta pangikatalak tam te Hesus. 6 Te am nedagga kitanan te Hesus a awan bale am nabanggit kitanan hapa ono am awetam nabanggit, te intu la ikayat na

Namaratu ta ipasikkal tam ya pangurug tam tentu gafu ta pangidduk tam ta ikattolay tam kiden.
7 A mappya haman ya pangurug muy ta idi, ammi anu haman ta netuluk
muy ta itta ya manabtabang tekamuy petta awemuy ikatalak ya kakurugan
nga netuldu mi tekamuy. 8 Te ya ipapilit na manabtabang kiden tekamuy a
bakkan haman ta Namaratu ya nagafun na, te takwan haman ya nangaya-
gan na tekamuy. 9 A am ituluk muy ta itta ya mangituldu ta killu tekamuy
a pake sumaned sangaw ya ituldu da ta ngamin kiden tekamuy. 10 Ammi
maski am kunna ten ya uhohugan ku tekamuy a ikatalak ku la ta pagnonotan
na kam ni Afu Hesus petta megitta ya nonot muy ta kuman na nonot ku. A
maski am inya ya manabtabang ta pangikatalak muy te Hesus a Namaratu
sangaw ya makkamu mangpa-gang tentu.
11 A pahig de na kadwan kidina ta iyak para la ya takday nga mangi-
pasikkal ta mabanggit mina ya tolay. Ammi am kakurugan mina ta kunna
ten a anu kawagan na mantu ta tapilan nak para na sakā Hudyok kiden nga
magpabanggit ta tolay? Te am ipadangag ku mina ta mekerutan ya tolay
gafu ta kabanggit na en a awedak na mina tapilan. Ammi yen ta ikatupag dak
la gafu ta intu la ipadangag ku ya nepangikaru ni Hesus ta liwat tam kiden
tentu en nagappa ta krus. 12 Ammi ya ikayat kin mina ta magpabanggit kiden
nga mamopoyung tekamuy a kaponan da mina ya bari da am angarigan ta
intu la ikatalak da ya nagalgal ta bari da.

Naubadan Kitam Petta Magserbi Kitam Ta Kappyanan

13 Ammi tekamuy, kahkahulun, a inalap na kam na Namaratu ewan petta
maubadan kam ta nakegalutan muyen. Ammi maski am naubadan kanan
a bakkan mina ta yen ya pambar muy petta intu tarabakun muy ya angzen
ta awa ikayat na bari muy, te mappya ta magintagtagabu kam la ta pagkaid-
idduk muy. 14 Te ya uhohug na Namaratu ta lebru na en a
"**Iddukam ya kagittam tolay ta kuman na pangidduk mu ta barim,**"
kunna.
A am tarabakun muy mantu ya kuman na inuhohug na in ta isin a mek-
wenta ta kinurug muy ya ngamin lintig na. 15 Ammi am idulot muy la ya
magtatapil, ikid na gindukdukmar, a itan muy sangaw awa maperdi sangaw
ya pakikahulun muy te Afu Hesus.

Ya Gagangayen Nonot Tam Ikid Na Kahalwa Na Namaratu

16 Mappya mantu, kahkahulun, ta petuldu kam ta Kahalwa na Namaratu
nga magyan tekamuy, petta awemuy sangaw medulot ya gagangayen nonot
muy. 17 Te ya gagangayen nonot tam a tabtabangan na ya ikayat na
Kahalwa na Namaratu, a ya ikayat na Kahalwa na en a tabtabangan na hapa
ya ikayat na gagangayen nonot tam, petta awetam idulot ya gagangayen
tarabakun tam. Te ya gagangayen nonot tam ikid na Kahalwa na Nama-
ratu a magkakatkatupag kid. 18 A gafu ta ittan ya Kahalwa na Namaratu
tekamuy nga mangituldu ta mappya a awan mantu ta serbi na lintigen
tekamuy, te awan haman ta panguffun na. 19 Ammi am tumuluk kam ta
gagangayen nonot muy a intu sangaw tarabakun muy ya mangadallaw, ikid
na magnonot ta dupal na nonot, ikid na magatattug, 20 ikid na mangiatang
ta sinang dyos, ikid na maganitu, ikid na mangikatupag, ikid na makitapil,
ikid na mangahugu, ikid na mafulotan magporay, ikid na maginggum, ikid
na makikattway, 21 ikid na makipassil, ikid na magillaw, ikid na mafulotan
magragsak, ikid na kadwan para na kumanin. A pake itabarang ku tekamuy
ta kuman na nabidak tekamuy ta idi ta am itta ya mangwa ta kumanin kid
na tarabaku a aweda sangaw mesipat ta pangikerutan na Namaratu.

22 Ammi am kurugan muy ya Kahalwa na Namaratu nga magyan ta bari
muy a mappya sangaw ya patarabaku na tekamuy, petta intu la tarabakun
muy ya mangidduk, ikid na matalak, ikid na makikappya, ikid na magattam,
ikid na mangikallak, ikid na mangatad. 23 A uffunan na kam hapa petta
mekatalak kam, ikid na masippat kam, a petta iguwad muy hapa ya bari
muy ikid na nonot muy. A am yen kid na tarabaku ya pakkwa na tekamuy
a anu hud para ya serbi na lintigen tekamuy, te awan haman ta lintig
nga mangihangat ta isin kid na tarabaku. 24 Te ya ngamin kiden tolay
nga nedagga te Afu Hesus a nesipat dan hapa ya gagangayen nonot da ta
nagappan ni Hesusen, kontodu ngamin kiden pinassilan da. 25 A gafu ta ittan
tekitam ya Kahalwa na Namaratu nga mangtolay ta kahalwa tam a mappya
ta sigida parigan tam ya ituldu na tekitam. 26 A awetam hapa magparayag,
te awan sangaw ta iatad na am awa pakidibati tam, ikid na pagimpaspassil
tam.

6

Ya Pagpatunung Tam Ta Bari Tam Ikid Na Kahulun Tam

1-2 A maski am anu ya problema muy ikid na zigat muy, kahkahulun, a
mappya ta magkauf-uffun kam, petta medulot muy ya lintig ni Hesusen, te
“**Magkaid-idduk kam**,” kunna. A am angarigan ta itta ya meddatangan
muy nga magliwat, a ikamuy nga napasinapān ta Kahalwa na Namaratu ya
ange mina mangtabarang tentu. Ammi mappya ta malapat ya pangtabarang
muy tentu, te am awemuy hapa nonotan ya bari muy a mabalin ta masanat
kam hapa magliwat. 3 Te am pahig tam ta malalaki ya amu tam ta awan
haman ta kalalaki tam a ayayyawan tam hala ya bari tam. 4 A bakkan mina ta
ikattolay muy ya pakanonotan muy ta malalaki kam, te intu hud la nonotan
muy ya Namaratu ewan, te am sagappyan na kam a yen mina ya gafu na
talak muy, a bakkan ta ikattolay muy ya gafu na. 5 Te am anu ya patarabaku
na Namaratu ta tagtakday tekitam a mappya ta yen ya tarabakun tam.

6 A ikamuy hapa nga metuldu ta uhohug na Namaratu a mappya ta isipat
muy hapa ya mangituldu tekamuy ta magserbi tekamuy. 7 A awemuy pahig
ta maayayyaw muy ya Namaratu, te maski am anu ya imula na tolay a
kumanen hala sangaw ya apitan na. 8 A am intu la imula tam ya ikayat
na bari tam a awan mantu sangaw ta takwan na maapit tam am awa pasi
tam nga magnayun. Ammi am intu imula tam ya ikayat na Kahalwa na
Namaratu tekitam a intu sangaw maapit tam ya magnayun na angat gafu ta
Kahalwa na en nga magyan tekitam. 9 A mappya mantu ta awemuy mahulat
nga mangipaita ta mappya, te am awemuy magkafuy a itta hala sangaw
ya apit muy nga mappya, a awena hapa sangaw matalantan. 10 A yen ta
kanayun ipaita muy mina ya mappya ta ngamin tolay ta ketta para la na
araw muy, aglalo ta kahulun muy kiden nga mangurug.

Ya Pangihuya Ni Pablu Ta Magpabanggit Kiden

11 A ya isurat kun tekamuy ta mapozan a itan muy awa pake dakal ya letra
na kiden petta pake nonotan muy ya ibar kin:

12 YA MANGIPAPILIT KIDEN TA MABANGGIT KAM MINA A IKAYAT DA TA
ITTA MINA TA BARI MUY YA PAKAITAN TA PAKIDAGGA MUY TEKID, PETTA
MALILLIKAN DA YA PANGIKATUPAG NA SAKA HUDYO DA KIDEN TEKID
GAFU TA AWEDA IKATALAK YA PASI NI HESUSEN.

13 Ammi maski am nabanggit kid ta kuman na nebar na lintig na Namaratu
a aweda haman kurugan ya kadwan kiden nebar na. A ikayat da ta
mabanggit kam hapa ta kuman na ikid petta matalakan kid gafu ta nagalgal

ya bari muy kiden. 14 Ammi teyak hapa la a annun ku ikatalak ya nagalgal ta
barikin? Te awan ta takwan na ikatalak ku am bakkan la ta Dafu tamewan
Hesus nga nangikaru ta liwat ku kiden ta nagappan na en. A gafu ta
nesipatak hapa ta pasi na en a matabeng teyak ya ngamin kiden pakolangan
na awan kiden mangurug, a matabeng hapa ya pakolangan ku tekid. 15 A
maski am nabanggit ya tolay, ono awena nabanggit, a awan haman ta
pagduman da, te intu la mekwenta ya bagu na nonot. 16 A Namaratu hapa
sangaw ya mangikallak ta ngamin kiden mangpahig ta isin na lintig petta
mappya kid la, te yen kid ya Istralita na Namaratu nga kakurugan. 17 A awek
na sangaw ikayat ta itta sangaw ya mangihuya teyak ta kuman na awek
turin ni Hesus, te ya ngamin kiden piglat ku ta barbarikin nga neatad na
mangikatupag te Hesus a yen kid ya pakaitan ta iyak hala ya turin na nga
kakurugan.

18 A ya Dafu tamewan Hesus nga Mangikerutan tekitam, ampade intu hala
ya makkamu tekamuy.

Ya Surat Ni Pablu Ta Taga Efeso Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

A ya takday para na ili nga nangipadangagan nig Pablu ta damag ni Hesus a intu hala ya ili na Efeso. Am basam ya **Tarabaku Na Turin Kiden** kapitulo 19 ikid na 20 a mabasam hapa ya pagpasyar nig Pablu ta isin na ili, te medyo nabayag hapa ta isin na ili nga mangituldu ta uhohug na Namaratu. Ta damo na ange na en ta isin a magge nagtatapil ya tolay kiden gafu tentu, te ye-yen na ili ya mayor na pangpaddayan da ta sinang dyos na dyos da en Artemis. A gafu ta nangurug ya pake addu na tolay ta nepadangag ni Pablu a nagtalekudan da ya sinang dyos kiden nga ilaku na pandayān kiden. A ya dafu na pandayan kiden a intu ya nangsanat ta tolay kiden petta pa-gangan da mina i Pablu. Ammi mappya te aweda nasi-ged, a nagtugut hapa.

A ta nepagsurat ni Pablu ta mangurug kiden ta ili na Efeso a nabalud ta ili na Roma. A ye-yen na surat ya pake mangipasikkal ta kadakalan na bendisyon na Namaratu tekitam mangurug gafu te Hesus Kristu. A ya nesurat ni Pablu a intu yan:

1-2 Tekamuy nga tolay na Namaratu taga Efeso nga mangikatalak te Hesus
Kristu;
Ampade Dama tam Namaratu ikid ni Afu Hesus ya mangikallak tekamuy
petta mappya kam la.

A ya nagsurat tekamuy a iyak, Pablu, nga turin ni Hesus gafu ta uray na
Namaratu ewan.

Ya Bendisyon Na Namaratu Ta Itta Kiden Te Hesus Kristu

3 Ampade madaydayawan ya Namaratu ewan nga Dama na Dafu tamen
Hesus Kristu, te pinasinapan na kitam ta magdaduma na kappyanan na
pakapangwa na en gafu ta itta kitam te Hesus. A yen kid na kappyanan
ya magserbi tekitam ta lugar na ewan nga awan maita. 4 A gagangay
ta pinasinapan na kitam, te ta kawan para la na lutakin a dana uray na
Namaratu ta isipat na kitam te Hesus, petta awan sangaw ta pagkurangan
tam am awa megitta kitam hala tentu nga meduma ta gagangay la na tolay.
5 A gafu ta idduk na tekitam a dana nekari na ta magbalin kitam ta anak na
kiden gafu ta pangsaka ni Hesus tekitam, petta idulot na hapa ya uray na en
tekitam.
6 A nekwenta na kitam ta anak na petta madayawan hapa ya kalalaki na
allak na en tekitam, te nesipat na kitam ta Anak na en nga matakit ta nonot
na. 7 A ta pasi na Anak na en a nasaka na kitam ta daga na en, te nekaru na
ya liwat tam kiden petta mapakoma kitam. 8 A pake nasurok para ya allak
na Namaratu tekitam, te pinasinapan na kitam para ta kuman na amu na en,
petta maawatan tam ya ngamin allak na tekitam. 9 A nepakamu nan hapa
tekitam ya uray na en nga nelemad na ta idi, petta magdulot ya bendisyon
na en nga nekari na tekitam gafu te Hesus Kristu. 10 Te ya uray na en nga
magdulot sangaw ta maatubang na araw a i Hesus sangaw ya pagdadaggan
na ngamin kiden nawatwatek ta lutakin kontodu langitewan.
11-12 A ta kuman na ikami hapa nga Hudyo a ikami ya popolu kiden pinili
na petta medagga kami te Hesusen. Te addet ta nekapadday na ngamin
kiden napadday a dana nekari na ta ikami ya kabukodan na kwa na nga
matakit tentu. A gafu ta mangurug kamin a nagdulot na ya ikayat na
Namaratu ewan tekami, petta intu sangaw ya madayawan gafu tekami nga

napopolu kiden nangikatalak te Hesus. Te maski am anu ya makmakkwa
ta utun na lutakin a pagbalinan na ya ngamin ta kuman na ikayat na en.
13 Ammi bakkan la ta ikami nga Hudyo am awa ikamuy hapa nga bakkan ta
Hudyo. A gafu ta nedagga kanan hapa te Hesus a sininyalan na kam hapa
na Namaratu ewan. Te tekamuyen nakadangag ta kakurugan ta uhohug na
Namaratu a kinurug muy ya damag na pangikerutan na tekamuy. A gafu
ta pangurug muy a neatad na ya Kahalwa na en petta kuman na sinyal na
tekamuy, te yen ya nekari na ta ngamin kiden mangurug tentu. 14 A ya
Kahalwa na en hapa ya mangipasikkal tekitam ta itta hala sangaw ya iatad
na Namaratu tekitam, petta pake maubadan kitam ta ngamin kiden dulay,
petta Namaratu hapa ya madayawan gafu ta ngamin allak na tekitam.

Ya Pakimallak Ni Pablu

15 A teyaken nakadangag ta mangurug kanan te Afu Hesus ikid na iddukan
muy ya tolay na kiden, 16-17 a awek mahulat mangibosag ta talak ku ta
Namaratu gafu tekamuy. A gafu ta intu hala ya Dyos ni Afu Hesus ikid na
Dama tam nga seppakapangwa a kanayun pakimallak ta kam hapa tentu,
petta padakalan na para ya amu muy tentu gafu ta Kahalwa na en, te intu ya
mangatad ta malalaki na nonot petta amu muy ya nelemad na ta awan kiden
mangurug. 18 A adangan ku para ta pake pagdakaran na ya nonot muy,
petta pake amu muy ya ikatalak muy tentu gafu ta pangalap na en tekamuy,
a petta amu muy hapa ya kalalaki na pagba-nang na en nga isipat na ta
tolay na kiden, 19-20 a kumanen hapa ta kalalaki na pakapangwa na en nga
mamaspasikan tekitam nga mangurug. A pake malmalalaki ya pakapangwa
na ammi ta ngamin kiden makapangwa, te yen ya nepangtolay na te Hesus ta
nepasi na en, kapye na pinātā-nāng ta langitewan. A ta ayanin a umatogkok
na ta kanawan na Namaratu ewan nga makipagturay tentu ta lugar na ewan.
21 A tentu en nakapagtogkok ta iturayan na Namaratu ewan a pake napātā-
nāng na ammi ta ngamin kiden anghel ikid na anitu nga itta ya turay da ikid
na pakapangwa da. A naatadan hapa ta ngagan na nga pake malmalalaki
ammi ta ngamin kiden ngagan ta ayanin ikid na maatubang. 22 Te intu ya
pinagturay na Namaratu ta ngamin kiden naparatu ta ngamin paglelehutin,
yaga intu hapa ya nesaad na ta kuman na ulu na ngamin kiden mangurug ta
paglelehutin. 23 Te ya pagdadagga na ngamin kiden mangurug ya mekwenta
ta bari na en, te ikitam ngamin nga mangurug ya kedaggan ni Hesusen, a
intu hapa ya makalannat ta tagtakday mangurug ta ngamin kiden lugar.

2

Ya Pagkappyanan Na Allak Na Namaratu

1 A ta kuman na ikamuyen ta awemuyen para la nepangurug a dana nasin
ya kahalwa muy gafu ta pagsoysoy muy ta Namaratu ikid na liwat muy
kiden. 2 A intu la tinarabaku muy ya kuman na gagangay na tolay kiden
nga awan makkamu ta Namaratu, te kinurug muy ya akkimohayan na anitu
kiden nga itta ta paglelehutin, te anitu en hala ya mamaspasikan ta tolay
kiden nga magsoysoy ta Namaratu. 3 A kumanen haman tekitam ngamin
ta idi, te intu la tinarabaku tam ya dulayen nga kinaragatan na nonot tam,
te maski am anu ya kinaragatan na bari tam ikid na nonot tam a yen ya
tinarabaku tam. A gafu ta dulay ya gagangay tamen ta idi nga nesigud
tekitam a awan ta inindagan tam am bakkan la ta pangpa-gang na Namaratu
tekitam, te sa naggagitta kitam na ngamin tolay.
4 Ammi gafu ta pake maidduk ya Namaratu ewan ikid na malogon
mangikallak, a nekallak na kitam hala ta pangidduk na tekitam. 5 A pake

dakal hapa ya idduk na tekitam, te maski am nasi kitam para la gafu ta
pagsoysoy tam tentu a tinolay na kitam, te nesipat na kitam ta nepangtolay
na te Afu Hesus. A nekerutan kitam mantu gafu ta allak na Namaratu
tekitam. 6 A gafu ta nesipat kitanan ta nepagtolay ni Hesus a nesipat kitanan
hapa ta agtogkokan na en ta lugar na Namaratu ewan, petta makipagturay
kitanan hapa tentu ta ngamin, 7 petta am dumatang na sangaw ya kaarawan
na pagturay ni Hesus a ikitam hapa sangaw ya pakaitan na kalalaki na allak
na Namaratu ikid na pangidduk na en tekitam gafu ta pakesipat tam te
Hesus Kristu. 8 A bakkan mantu ta kalalaki tam ya gafu na pangikerutan
na Namaratu tekitam, te allak la na tekitam gafu ta pangikatalak tam te Afu
Hesus. 9 A bakkan hapa ta tarabaku tam ya gafu na nangikerutan na tekitam,
petta awan na sangaw ta meparayag tam ta atubang na ewan. 10 Te maski am
anu ya kalalaki tam nga mangwa ta mappya a Namaratu haman ya nagafun
na gafu ta pakesipat tam te Hesusen, te dana neparan na ya tarabakun tam
nga mappya, petta yen ya idulot tam.

Ya Pagpadagga Na Namaratu Ta Hudyo Ikid Na Hentil

11 A yen ta nonotan muy mina, kahkahulun, ya katolay muy ta idi, te
Hentil kam haman ta nekeanak muy, a awemuy nabanggit ta kuman na
Hudyo kiden. A yen ta ikatupag da kam, te ibar da ta awan ta kwenta
muy ta Namaratu gafu ta awena kan nasinyalan na bari muy ta kuman na
netuldu ni Moses ta lintigen. 12 A gafu ta kumanen a awan ta nekatalak
muy ta mesipat kam sangaw te Hesus Kristu, te awemuy haman nesipat
ta Istralita kiden nga tolay na Namaratu. A gafu ta Hentil kam a awemuy
hapa nesipat ta tulag na en te mina Abrahamen. A awan mantu ta nekatalak
muy ta idi, te awan haman ta Dyos muy nga makkamu mina tekamuy ta
paglelehutin. 13 Ammi ta ayanin gafu ta itta kanan te Hesus a neabikan na
kam ta Namaratu, te ya daga na en ya nangikaru ta liwat muy kiden.

14 I Hesus mantu ya nangpamappya tekitam ngamin nga Hudyo pase
bakkanen ta Hudyo, te inazin na ya pagingkatkatupag tam, a pinagdagga
na kitam. 15 Te ya lintig na Namaratu nga netuldu ni mina Moses ta Hudyo
kiden a dinugiman na haman ya Hentil kiden ta idi. Ammi ta ayanin a
newasa ni Hesus ya lintig na en kontodu ngamin kiden netuldu ni mina
Moses gafu ta pasi na en. Te ya pasi na en ya nagdulotan na ngamin kiden
netuldu ta lintigen, petta azo mesipat tentu ya Hudyo pase bakkan ta Hudyo.
A gafu ta pinagdagga na ya duwa kiden na tolay te Hesus a mekwenta kid
na ta kuman na tatakday la na tolay nga bagu pinaratu na, a magkāmappya
kid na sangaw ta pagingkatkatupag da. 16 A gafu ta sa nekaru ni Hesus
ya ngamin kiden liwat na Hudyo kiden pase Hentil kiden a mabalin ta azo
magkofun kid na ta Namaratu, te awan na ta pangikatupagan na tekid.

17 A gafu ta ange ni Hesus ta lutakin a yen ta mepadangag ya damag
na pakikofun na Namaratu tekamuy Hentil nga awan nakkamu tentu, a
kumanen hapa ta Hudyo kiden nga nakitulagan na ta idi. 18 Te am mangurug
kitam te Hesus a sa pasinapān na kitam ta Kahalwa na Namaratu, kompormi
am Hudyo kitam ono Hentil kitam, petta sa makaabikan kitanan ta Dama
na ewan gafu ta Kahalwa na en nga iatad na tekitam. 19 A yen ta awemuy
na sangaw madugiman nga makidagga ta tolay kiden na Namaratu, te sa
nagdadagga kitam haman, a sa magkakahulun kitam nga makidama ta
Namaratu ewan. 20 A sa nekwenta na kitam ngamin ta kuman na bali na en,
te ya popolu kiden turin ni Hesus ikid na aglavun kiden nga nangiuhohug
ta ibar na Namaratu a yen kid ya kuman na arigi na bali na en, a nedagga
kanan hapa tekid. Ammi i Afu Hesus ya mayor na arigi, 21 a intu ya tunudān

na kadwan kiden ramyenta na bali. A masesenut mapatayuk ya bali en petta magbalin ta kuman na kapilya nga pagyanan na Namaratu ewan. 22 A gafu ta timunud kanan hapa te Afu Hesus a nedagga kanan hapa ta paddayan na en bali nga pagyanan na Namaratu gafu ta Kahalwa na en nga magyan tekitam.

3

Ya Nepakamu Na Namaratu Te Pablu

1 A yen ta itta yak ta agbaludanin, te kuman na uray ni Afu Hesus ta mabaludak gafu ta pangipadangag ku ta damag na en tekamuy Hentil. 2 Te dana amu muy haman ta iyak ya nekatalak na Namaratu nga mangipadangag ta allak na en tekamuy Hentil. 3-5 A ta kuman na nesurat kin ta ayanin ta assang la a itta ya nepakamu na Namaratu teyak nga awena amu na popolu kiden dadagkal, te nelemad na tekid. Ammi ta ayanin a ikami nga turin ni Hesus ikid na aglavun kiden a nepakamu nan ya uray na en tekami gafu ta Kahalwa na en. A am nabalin kanan sangaw nga magbasa ta surat kin a amu muy sangaw am had kunna pangawatan ku ta uray na Namaratu nga mehulun ta Anak na en Hesus Kristu. 6 Te ya nepakamu na tekami a bakkan la ta Istralita kiden ya tolay na Namaratu, te nesipat nan hapa ya kadwan kiden tolay nga bakkan ta Istralita, petta sa magkakahulun kid nga medagga ta bari ni Afu Hesus, petta parefu kid makagamid ta bendisyon na Namaratu nga nekari na te mina Abraham gafu ta pangikatalak da ta damag ni Hesus.

7 A gafu ta allak na Namaratu teyak a pinasikan nak na pakapangwa na en, petta magbalinak ta daddoban na en nga ange mangipadangag ta damag ni Afu Hesus. 8 A ta kuman na uray kin hapa la a iyak ya kuman na kaaassangan na ngamin kiden tolay na Namaratu, ammi iyak hala ya inatadan na ta allak na pakapangwa na en, petta ipadangag ku ya kadakalan na bendisyon ni Hesus nga awena mabilbilang ta ngamin kiden Hentil. 9 A iyak hapa ya pinatudunan na petta pake ipalawag ku tekid ya uray na Namaratu ewan nga nelemad na ta idi addet ta ayanin. 10 A yen ta pinagdadagga na Namaratu ya ngamin kiden mangurug te Hesus, petta magbalin kid ta takday la na iglesya, petta yen sangaw ya pakaitan ta magindumohuma na kalalaki ikid na pakapangwa na Namaratu ewan, te yen ya ipakamu na ta ngamin kiden anghel ikid na anitu nga seppakapangwa ta lugar na ewan. 11 Yen ya dana uray na Namaratu nga nekari na ta kawan para la na ngamin kiden napadday, a ta ayanin a nagdulot na hapa gafu ta Dafu tam ewan Hesus Kristu. 12 A gafu ta pangikatalak tam tentu a itta ya ikatalak tam ta awetam madugiman nga umabikan ta Namaratu ewan petta adangan tam ya ikayat tam tentu. 13 A yen ta ibar ku tekamuy ta maski am nabaludak gafu ta pangipadangag ku te Hesus tekamuy a awemuy tampan ya talak muy ta nepadangag ken tekamuy, te yen haman ya mangatad ta pakedayawan muy ta atubang na Namaratu ewan.

Ya Pakimallak Ni Pablu Ta Mangurug Kiden

14-15 A gafu ta isin a magtumagak nga makimallak ta Dama tam ewan nga nagafun na ngamin kiden tolay ta lutakin pase langitewan. 16 Te pake pakimallak ta kam ta isipat na kam na Namaratu ta pagba-nang na kalalaki na ewan, petta pake magsikan ya nonot muy nga makkamu tentu gafu ta pakapangwa na Kahalwa na en nga magyan tekamuy, 17 a petta pake metunglak hapa i Afu Hesus ta nonot muy gafu ta pangikatalak muy tentu. A adangan ku para ta pake magramut ya pagkaid-idduk muy, 18 petta maggagitta kam na ngamin kiden tolay na Namaratu nga makaawat ta

ngamin kadakalan ikid na pagaddetan na uray na Namaratu ewan ta iglesya
na en, 19 a petta pake marikna muy hapa ya idduk ni Hesusen tekamuy nga
awetam sa maawatan, a petta sa mapasinapān kam ta kuman na kadyos na
Namaratu ewan.
20-21 Ampade intu mina ya kanayun madaydayawan addet ta addet gafu
tekitam nga iglesya na en, ikid ni Hesus Kristu. Te maski am anu ya manonot
tam ta adangan tam tentu a mabalin ta pake surokan na para gafu ta
pakapangwa na en nga mangpasikan tekitam.

4

Ya Pagtatakday Na Bari Ni Hesus Kristu

1 A ta kuman na iyak hapa nga mabalud gafu ta pangurug ku te Afu Hesus,
a itta ya pakikekallak ku tekamuy, kahkahulun, te mappya ta intu tarabakun
muy ya megitta ta nangayagan na Namaratu tekamuy. 2 Te awemuy mina
pātā-nāngan ya bari muy ta kahulun muy kidina, awa mapmappya hud
la ta masippat kam tekid. A magkaat-attam kam ikid na magkatultuluk
kam gafu ta pagkaid-idduk muy. 3 Te mappya ta awemuy magtatapil am
awa pake kengan muy hud la ya pagkakabagis muy, te pinagtatakday na
kam na Kahalwa na Namaratu. 4 Te ikitam ngamin nga nedagga te Afu
Hesus a tatakday kitam na bari, a tatakday hapa ya Kahalwa na Namaratu
nga magyan tekitam ngamin. A tatakday la hapa ya ikatalak tam gafu
ta nepagagagay na Namaratu tekitam. 5 A tatakday la hapa ya dafu tam
ngamin, te i Hesus la tatakday ya kurugan tam ngamin, a intu hapa la ya gafu
na nepagzigut tam. 6 A tatakday la hapa ya Namaratu tam nga ingagan tam
ta Dama tam, te intu ya makkamu tekitam ngamin ikid na magyan tekitam
ikid na mangpasikan tekitam.
7 Ammi ya tagtakday tekitam a magdaduma ya kalalaki tam nga neatad ni
Hesus tekitam, te inatadan na ya gintatakdayan tekitam ta kuman na ikayat
na en nga iatad tekitam. 8 Ta kuman na uhohug na Namaratu ta takdayen
surat a

"**Tentu en timullu ta utun a addu hapa ya naabak na ta katapil na
kiden, a ya ginubatan na tekid a neatad na ta tolay na kiden,**"
kunna.

9 A gafu ta timullu i Hesus ta kuman na kinan na suraten, a gagangay ta
dana umakban bit addet ta umag na lutakin, 10 te umakban haman kapye na
timullu, a pake napātā-nāng hapa ammi ta ngamin kiden magyan ta langit,
petta intu ya makkamu ta ngamin paglelehutin gafu ta pakapangwa na en.
11 A gafu ta neatad na en ta tagtakday tolay na a nagbalin ya kadwan ta
turin na kiden nga makkamu manguknud ta mangurug kiden. A nagbalin
ya kadwan ta aglavun nga mangiuhohug ta ibar na Namaratu. A ya kadwan
para ya mangisaned ta damag na pangikerutan na Namaratu. A ya kadwan
para ya magpastor nga mangituldu ta mangurug kiden ta lugar da. 12-13 A
yen kid ya nesaad ni Hesus ta iglesya na en petta ituldu da ya sakā tolay
da kiden nga mangurug, petta metuldu kid nga mangituldu ta kadwan.
A mappya ta kunna ten petta dumakal ikid na magsikan ya pangurug na
ngamin kiden nedagga ta bari ni Hesus Kristu addet ta magsibukal ya
pangurug tam ikid na pakkamu tam ta Anak na Namaratu, petta magbalin
kitam ta kuman na tatakday la na tolay nga awan ta pagkurangan na nga
megitta ta ngamin kiden kalalaki ni Hesus.
14 A mappya para ta kunna ten petta awetam sangaw megitta ta abbing
nga awan angzen dagdagān ta ngamin metuldu nga tulad, te addu haman ya

mangayayyaw gafu ta tulad da kiden. 15 Ammi tekitam a intu la uhohugan
tam ikid na tarabakun tam ya kakurugan gafu ta pangidduk tam ta ikattolay
tam, pettam kumanen a dakalān tam ya ulu tamewan Hesus addet ta megitta
kitam tentu. 16 A intu hapa la ya mangpahehit ta tagtakday ramyenta na
bari na en, petta maginguf-uffun kitam. Te am kustu ya pagtarabaku na
tagtakday ramyenta na bari na a sa dumakal ya ngamin barbari na, a
magtuyag hapa gafu ta pagingid-idduk na ramyenta na kiden.

Ya Metabarang Ta Mangurug Kiden Nga Bari Ni Hesus

17 A ya ibar ku tekamuy ikid na ipasikkal ku gafu te Afu Hesus a awemuy
na sangaw tarabakun ya kuman na gagangay muyen ta awemuyen nepan-
gurug, te intu la nonotan na awan kiden mangurug ya awan ta kapkappyan.
18 A nagsugiram ya nonot da gafu ta aweda nesipat ta angat na Namaratu
ewan. A yen ta makilavun kid hapa tentu gafu ta aweda metug. 19 A awan
hapa ta amat da, te ipaita da haman ya pagattug da ta pakaitan na tolay, petta
tarabakun da ya kompormi na kadulayan nga karagatan da.

20 Ammi tekamuy a bakkan haman ta kunna ten ya naamu muy ta
pangurug muyen te Hesus Kristu, 21-22 te am kakurugan ta netug muy ya
kakurugan nga itta te Hesus nga netuldu tekamuy a dana naazin mantu ya
gagangayen nonot muy nga iminam magliwat, te yen haman ya nangatad ta
kadulayan muy ta idi gafu ta naayayyaw na kam na dulayen nga ininaman
muy. 23 A ta ayanin a ittan ya bagu en nonot muy nga neatad na Namaratu
tekamuy, 24 te ya tagtakday tekamuy a nagbalin kanan ta kuman na bagu na
tolay nga pinaratu na Namaratu, petta megitta kam tentu gafu ta katunung
na gagangay muy ikid na kappya na nonot muy.

25 A gafu ta nagtalekudan muy na ya tulad, a mappya mantu ta kanayun
bidan muy ya kakurugan ta kabagis muy kiden, te sa magkakahulun kitam
nga nedagga ta bari ni Afu Hesus. 26-27 A am magporay kam a awemuy
magliwat, te mappya ta awemuy idulot ya pagporay muy addet ta furab
petta awena makaabikan na Satanas tekamuy. 28 A ya iminam magtakaw
a mappya ta iwasa nan ya magtakaw, petta ange magapag ta mappya en na
pangallun, petta itta hapa sangaw ya isipat na ta awan kiden makaapag. 29 A
awan mina ta uhohugan muy ta dulay am awa mappya mina, petta magserbi
ta kappyanan, petta mauffunan ya makadangag.

30 A awemuy hapa pagdamdaman ya Kahalwa na Namaratu, te intu
haman ya kuman na sinyal na Namaratu tekitam, petta melasin na kitam
sangaw ta araw na pangalap na tekitam.

31 A yen ta azin muy mina ya maglussaw ikid na mafulotan magporay
ikid na makitapil ikid na mamadpadulay ikid na kompormi na dulay. 32 A
magingkalkallak kam ikid na magingid-idduk kam. A magimpakpakoma
kam hapa ta kuman na nepagpakoma na Namaratu tekamuy gafu ta
nepangikaru ni Hesus tekamuy.

5

Ya Gagangay Mina Na Anak Kiden Na Namaratu

1 A gafu ta anak kanan na Namaratu ewan nga iddukan na ta mappya
a mappya ta makigitta kam hapa tentu, 2 te magkaid-idduk kam mina ta
kuman na pangidduk ni Hesus tekamuy. Te nesagapil na ya bari na en
tekitam, petta magserbi ta kuman na iatang na ta Namaratu nga mabangog
nga mangmamallak tentu.

3 A gafu ta tolay kanan na Namaratu ewan a awan mina ta manguyoyung
ta awena atawa, a awan mina ta maglaham ikid na mangpassil ta awena
atawa, te bakkan haman ta kunna ten ya tarabaku na mangurug. 4 A dulay
hapa am bidan muy ya kaamamatan ikid na awan ta kapkappyan na bida, te
intu hud la bidan muy ya mappya en nga pakaitan ta talak muy ta Namaratu
ewan, 5 te pake nonotan muy yan: ya magatattug, ikid na mangibida ta
paglaham na, a awena sangaw mesipat ta pangikerutan ni Hesus ikid na
Namaratu, kumanen hapa ta maginggum, te kuman na ikwenta na ya kaba-
nang na ta dyos nga mangikerutan tentu.
6 A awemuy hapa paayayyaw ta magladdud kiden nga mangsansanat
tekamuy, te kakurugan ta pa-gangan na Namaratu ya magsoysoy kiden nga
mamadday ta dulay na tarabaku. 7 A mappya mantu ta awemuy lumelet
tekid, 8 te maski am kagitta da kam ta idi nga nagsugiram ta nonot, a
madakar kanan haman gafu ta ketta ni Afu Hesus tekamuy. A mappya
mantu ta intu tarabakun muy ya megitta ta dakar muyen, 9 te ya dakaren
ya mangatad ta ngamin kappyanan ikid na katunungan ikid na kakurugan.
10 A mappya hapa ta pake pasikkalan muy am anu ya ikayat ni Afu Hesus,
11 petta awemuy mekabat ta itta kidina ta sugiram nga mamadday ta awan
ta kapkappyan. Mapmappya hud la ta mamadday kam ta mappya, petta
pagnonotan da ta kadulay na gagangay da, 12 te kaamamatan hapa am bidan
tam ya tarabakun da en nga ilemad da. 13 A maski am ilemad da mina
ya tarabaku da a ya dakar na kappyanan muy ya mangipasikkal tekid ta
kadulay na tarabaku da, petta manonot da sangaw. Te ya ngamin kiden
madakaran a pake maita kid ta mappya. 14 Yen ta itta ya takday uhohug na
Namaratu nga kumanin:

“**Ikamuy nga kuman na masmasidug a mahukal kanan te pagdakaran
na kanan na Ari en Kristu, te kuman na nasi kam,**” kunna.

15 A mappya mantu, kahkahulun, ta appiyan muy ya gagangay muy petta
awemuy mina parigan ya mapāpāwang ta nonot am awa makanonoten
mina, 16 te awemuy mina sensenan ya pangwa muy ta patarabaku na
Namaratu tekamuy, te ittan ya dulay ta kinangrarawin. 17 A awemuy hapa
makilavun, te nonotan muy am anu ya patarabaku ni Afu Hesus tekamuy.
18 A awemuy mina magillaw, te yen haman ya mangpaturad tekamuy nga
mamadday ta dulay. Mapmappya hud la ta mapasinapān kam ta Kahalwa
na Namaratu, 19 te magkakansyon kam ta uhohug na Salmo kiden, ikid
na kadwan kiden kansyon muy ta Namaratu. Kumanen hapa ta adade
ikid na not am yen ya iatad na Kahalwa na en tekamuy. Te mappya ta
magkakansyon kam ikid na magtokar kam ta Namaratu ewan ta talak na
nonot muy. 20 A mappya hapa ta kanayun ibosag muy ya talak muy ta Dama
muy ewan Namaratu gafu ta ngamin allak na tekamuy, te nesipat na kam te
Dafu tamen Hesus Kristu. 21 A magintultuluk kam hapa gafu ta ikamat muy
i Afu Hesus.

Ya Gagangay Mina Na Nagatawa

22 A ikamuy babay nga seatawa a mappya ta timuluk kam ta atawa muy
ta kuman na itattuluk muy mina te Afu Hesus, 23 te ya lalaki en ya pangulu
na babbayen ta kuman ni Hesusen ta tolay na kiden, te ikid ya nekwenta ta
bari na en, a intu hapa ya mangikerutan tekid. 24 A ta kuman na itattuluk
na mangurug kiden te Hesus a kumanen hapa mina ya itattuluk na babay
kiden ta atawa da kiden ta ngamin ibar da.
25-27 A ikamuy lalaki a iddukan muy hapa ya atawa muy ta kuman ni
Hesusen ta iglesya na en, te nesagapil na ya bari na en tekitam, petta

magbalin kitam ta kuman na atawa na. A yen ta dana binaggawan na kitam ta liwat tam kiden ta nepangibosag tam ta pangurug tam tentu ikid na pagzigut tamen ta danum. A gafu ta pangbaggaw na en tekitam a neduma na kitam ta gagangay kiden na tolay, petta megitta kitam tentu. Te sangaw am magtoli a kuman na iboda na kitam, a pake ispot kitam hapa, te awan sangaw ta mansa tam, ikid na duping tam, ikid na kompormi na kadulay tam.
28-29 A kumanen hapa mina ya pangidduk na lalaki kiden ta atawa da kiden, te ya mangidduk ta atawa na en a mesipat hapa ya bari na en. A mappya mantu ta igitta da ya atawa da ta kuman na bari da, te ikatupag da hud ya bari da am awa taronan da haman petta kengan da. 30 A kumanen hapa ya pangkenga ni Afu Hesus tekitam, te bari na kitam.
31 A nonotan muy hapa ya uhohug na Namaratu ta lebru na en, te ya nebar na a
"**Am mangatawa ya lalaki a kuman na makigungay ta dakal na kiden, te makidagga ta atawa na en, te magbalin kid na ta tatakday la na tolay,**" kunna.
32 A ya ikayat na uhohugan ta isin a medyo maumag hapa, ammi ta kuman na pangawatan ku a intu bidan na ya gagangay ni Hesus ikid na iglesya na en. 33 Ammi kumanen hapa tekamuy nga lālāki, te mappya ta iddukan na tagtakday lalaki ya atawa na en ta kuman na pangidduk na ta bari na en hapa la, a mappya hapa ta dayawan na tagtakday babbay ya atawa na en.

6

Ya Itabarang Ni Pablu Ta Anak Ikid Na Tagabu

1 A ikamuy anak a kurugan muy ya hina muy ikid na dama muy gafu ta sa mangurug kam te Afu Hesus, te gagangay haman ta kunna ten tekitam nga mangurug. 2 Te ya uhohug na Namaratu ta suraten a
"**Ikamat mu ig hinam ikid na damam,**" kunna.
A ye-yen hapa na uhohug ya napolu en lintig na nga nehulunan na kari na, 3 te ya netulfu na ta lintigen a
"**petta mappya ya makkwa teko ikid na mabayag ya pagtolay mu ta utun na lutakin,**" kunna.
4 A ikamuy nga seanak a awemuy pagporayan ya anak muy kiden gafu ta pagpatunung muy tekid, te mapmappya hud la ta ituldu muy kid ta mappya na tabarang ta kuman na netuldu ni Afu Hesus.
5 A ikamuy tagabu a kurugan muy ya dafu muy kiden nga itta ta lutakin, a ipaita muy ya talaw muy tekid ikid na lagpat muy ikid na kappya na nonot muy, te ikwenta muy kid ta kuman na dafu muyen Hesus. 6 Ammi awemuy mina parigan ya ape mangmamallak tekid, te maski am aweda taronan ya tarabaku muy a idulot muy la ya patarabaku da tekamuy ta kuman na pakitagabu muy te Afu Hesus, petta medulot muy ya ikayat na Namaratu tekamuy gafu ta kappya na nonot muy. 7 A maglologon kam mantu nga makitagabu tekid, te awemuy ikwenta ta tolay ya pakitagabun muy am awa i Afu Hesus. 8 Te nonotan muy ta maski am anu ya tarabakun muy nga mappya a kumanen hapa sangaw ya pangsagolyat ni Afu Hesus tekamuy, a kumanen hapa ta ngamin tolay kompormi am tagabu ono bakkan ta tagabu.
9 A ikamuy hapa nga makātagabu a nonotan muy ya tagabu muy kidina, te mappya mina ya nonot muy tekid, a awemuy kid tātālawan, te nonotan muy ta intu hapa dafu muy ya dafu da en ta langitewan, a awan hapa ta idaduma na tekamuy.

Ya Kakurugan Na Katapil Na Mangurug

10 A ya napozanin nga mabidak tekamuy a pasikanan muy ya nonot
muy gafu ta pagdadagga muy te Afu Hesus, te intu pagsikanan muy ya
pakapangwa na en. 11 A iserbi muy hapa ya ngamin kiden neatad na
Namaratu ta ikkaman muy, petta makkwa muy sangaw ya manggamma ta
pagsistema ni Satanasen tekamuy. 12 Te bakkan haman ta kuman na tolay
ya katapil tam am awa anitu kiden ikid na dafu da kiden nga seturay ikid
na seppakapangwa, ikid na masikan kiden akkimohayan ta paglelehutin
nga magpasugiram ta nonot na tolay, ikid na addu para na magdaduma
na anitu nga awetam maita nga mamadday ta dulay. 13 A mappya mantu
ta kanayun ihulun muy ya ngamin kiden ikkaman muy nga neatad na
Namaratu tekamuy, petta awemuy sangaw magsunsun ta ketta na dulay am
awa idulot muy hud la ya pakigubat muy addet ta nangabak kanan.
14 A mappya mantu ta dana nakaparan kam nga magatubang ta katapil
muy kiden ta kuman na suddalu, te alapan muy apolu ya kakurugan, te yen
ya mekwenta ta pagsintaron muy nga magibbal ta pantalon muy. A itug
muy hapa ya mappya na nonot, te yen ya kuman na barawasi na landuk ta
radang muy. 15 A malogon kam hapa mangipadangag ta damag ni Hesus,
te yen ya kuman na pagsapatos muy. 16 A intu para idagga muy ta isin
kid ya pangikatalak muy ta Namaratu, te yen ya kuman na kalasag muy
nga mangpasi-gat ta tulad ni Satanas, te ya tulad na kiden ya kuman na
pana na afuy. 17-18 A pake itug muy hapa ta ulu muy ya pangikatalak muy
ta pangikerutan na Namaratu, te yen ya kuman na taddung na landuk.
A pake gikuman muy ya uhohug na Namaratu nga igawat na tekamuy ta
pangkattab muy, te am makimallak kam ta kuman na ituldu na Kahalwa na
en tekamuy a ipanonot na ya uhohug na Namaratu tekamuy petta kuman
na pangkattab muy ta mangparuba en tekamuy. Te mappya ta kanayun
makimallak kam ikid na magadang kam ta panguffun na Namaratu ewan
tekamuy. A pake imugudan muy makimallak talo am magamamangaw kam
am dukmaran na kam ni Satanas. A pakimallak muy hapa ya ngamin kiden
tolay na Namaratu, 19 aglalo teyak, petta awek sangaw mamat nga maguho-
hug am awa pasikanan nak mina na Namaratu ewan, petta mepadangag ku
ya damag na en nga melemad para la ta tolay kiden. 20 Te maski am itta yak
ta agbaludanin a ikayat ku ta idulot ku hala ya nekatalak ni Afu Hesus teyak,
petta itta ya turad ku nga mangipadangag ta kuman na ikayat na.

Ya Kapozyanan Na Ibar Na

21-22 A ya nangitulud ta surat kin tekamuy a ya kabagis kin Tikiku, te
intu ya pake iddukan ku, a mekatalak hapa manguffun ta patarabaku ni
Afu Hesus teyak. A intu ya dinob ku tekamuy petta ibar na tekamuy ya
kasasaad kin ta isin, a petta intu hapa sangaw ya mangpasikan ta nonot
muy. 23 Ampade Dama tamewan Namaratu ikid ni Afu Hesus Kristu ya
mangatad ta kamappya na nonot muy, ikid na mangpasikan ta pangidduk
muy gafu ta pangurug muy tentu. 24 Ampade ikallak na hapa ya ngamin
kiden mangidduk ta Dafu tamen Hesus ta kakurugan na idduk.

Ya Surat Ni Pablu Ta Taga Pilipos Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ye-yan ya takday na surat ni Pablu tentu en para la nabalud ta ili na Roma. Am basam ya **Tarabaku na Turin Kiden** kapitulo 21 addet ta 28 a amum sangaw ya gafu na nekebalud na en. A tentu en para la nabalud a nangidob hapa ya mangurug kiden taga Pilipos ta ange mangitulud ta iuffun da tentu, te ikid ya napnapolu kiden mangurug te Afu Hesus ta lugar na Masadonya ta nepangipadangag nig Pablu ta ili da.

A gafu ta kallak da te Pablu a yen ta nagsurat hapa tekid, te pake madamdam tekid. A pake tinabarangan na kid hapa ta aweda ipalubus ya ange kiden manabtabang ta pangurug da te Afu Hesus, te ya kadwan kiden Hudyo nga mangurug a nepapilit da ta awena kustu na pangurug na taga Pilipos kiden am aweda hapa mabanggit.

Am ikayat mu hapa basan ya bida na pagpasyar ni Pablu ta ili na Pilipos a itam ya kapitulo 16 ta **Tarabaku na Turin Kiden**.

1-2 Tekamuy taga Pilipos nga nedagga te Afu Hesus Kristu, kontodu mag-
taron kiden tekamuy ikid na kauffunan da kiden.

Ampade ikallak na kam ngamin na Dama tam Namaratu ikid ni Afu Hesus, petta mappya kam la.

A ya nagsurat tekamuy a iyak Pablu, ikid ni Timotyo nga daddoban ni Hesusen.

Ya Pakimallak Ni Pablu Tekid

3-5 Am kada nonotan ta kam, kahkahulun, a pake matalakak ta Namaratu ewan, te intu nonotan ku ya ngamin neuffun muy teyak gafu ta pangi-
padangag ku ta damag ni Hesus, te awena la magimmang na neuffun muy teyak addet ta gafu na pagyan ku tekamuy addet ta ayanin. A am kada makimallakak a pakimallak ta kam hapa setalak. 6 A gafu ta Namaratu hapa la ya namepegafu ta mappya na tarabaku tekamuy a itta hapa ya ikatalak ku ta pedulot na hala tekamuy addet ta dumatang sangaw i Afu Hesus.

7 A maski am kunna ten ya nonot ku tekamuy a kustu hala, te amuk ta itta yak hapa ta nonot muy, te nesipat kanan hapa ta pangpatudun na Namaratu teyak ta pangipasikkal ku ta damag ni Hesus, a kumanen hapa ta kabalud kin. 8 A kakurugan para ya talak ku tekamuy, te maski Namaratu ewan hapa ya makkamu ta kasikan na damdam ku tekamuy ta kuman na takit na nonot ni Afu Hesus tekamuy.

9 A am kada pakimallak ta kam ta Namaratu ewan a

> “Pake padakalam, Afu, ya pangidduk da ikid na amu da ikid na pakarikna da ta kakurugan, 10 petta amu da hapa pilin ya kappyanan,” kunku.

Te am itta yen kid tekamuy a awan sangaw ta kadulayan muy ikid na pakehuyan muy ta araw na pagimbestigar ni Hesus Kristu tekitam, 11 te dana pinasinapan na kanan ta magdaduma na kappyanan nga nagafu te Hesusen, a yen ta pake maita hapa sangaw ya kalalaki na Namaratu ewan gafu tekamuy.

Ya Kappyanan Na Kabalud Na

12 Mappya hapa, kahkahulun, ta ipakamuk tekamuy ya pagbalinan na dimmatang teyak, te gafu ta kabalud kin a mauffunan hapa ya pakesaned na

damag ni Hesus. 13 Te ya ngamin kiden umange nagpasyar teyak, kontodu
ngamin kiden suddalu nga magtaron, a nadangag dan hapa ya damag ni
Hesus teyak, te amu dan ta mabaludak gafu ta pangurug ku tentu. 14 A ya
kappyanan na para a pake pinagturad ni Afu Hesus ya addu na kahulun tam
kiden gafu ta kabalud kin, te awedan magtalaw mangipadangag ta uhohug
na Namaratu.
15-17 Itta hapa ya kadwan kiden nga mangipadangag ta damag ni Hesus
gafu ta pumasil kid teyak, a ikihu da ya pamadakat da teyak ta pangipadan-
gag da, petta madaggan mina ya zigat na kabalud kin, pettam kumanen a
ata-nang kid mina ammi teyak. Ammi mapmappya ya razon na kadwan
kiden, te ikayat da manguffun mangipadangag gafu ta pangikayat da teyak,
te amu da ta iyak ya pinatudunan na Namaratu nga mangipasikkal ta damag
ni Hesus. 18 Anu mantu ya mappya? Mappya ta matalakak tekid ngamin, te
maski am anu ya razon na pangipadangag da, am matunung ya nonot da,
ono maski am killu, a mepadangag hala ya ngagan ni Hesus, a yen ya ikatalak
ku.
19 A idulot ku la ya talak ku, te maski am anu ya zigat kin a amuk ta
mappya hala sangaw ya pagbalinan na teyak gafu ta pakimallak muy ikid
na panguffun na Kahalwa ni Hesus teyak. 20 A itta mantu ya ikatalak ku ta
awek sangaw melogot, te kanayun iturad ku ya ngamin kiden zigat, aglalo
ta ayanin, ta kuman na iyaken ta idi, pettam kumanen a madayawan hapa i
Afu Hesus gafu teyak, te maski am masi yak ono am matolayak la. 21 Te am
iyak hapa la, a awan ta kwenta na katolay ku am awek magserbi te Hesus, a
am masi yak mina a mapmappya yen, te itta yak na tentu.
22 Ammi am angarigan ta mabayagak para la a addu sangaw ya mabalin
ku ta mappya na tarabaku. A yen ta awek amu am had sin ya mapilik tekid
duwa, 23 te kuman na mapopoyungak magpili. Te ya ikayat ku ta kadwan
a pagtugutān kun mina ya bari kin yan, petta itta yak mina te Hesus, te
mapmappya yen teyak. 24 Ammi ta kadwan a mapmappya tekamuy am
awek bit la magtugut petta mauffunan ta kam para la. 25 A yen mantu ya
pakkamuk ta awek bit la magtugut, te mappya ta magyanak la bit tekamuy,
petta mauffunan ta kam nga magpadakal ta talak muy ikid na pangurug
muy. 26 A mappya para ta kunna ten, petta kustu sangaw dumakal ya talak
muy te Hesus gafu ta itta yak na ha tekamuy.
27 Ammi maski am itta yak tekamuy ono awan a mappya ta kanayun ipaita
muy ya megitta ta netuldu ni Hesusen, petta am angarigan ta makaange
yak sangaw tekamuy ono am awan a madamag ku ta magdadagga ya nonot
muy ikid na mahulhulun kam nga mangipasikkal ta pangurug muy te Hesus.
28 A awemuy la magtalaw ta makitapil tekamuy, te ipadangag muy la ya
pangurug muy tekid, te maski am ibar da ta melogot kam gafu ta pangurug
muy a yen haman ya ikatalak muy ta mekerutan kam. A Namaratu hala
ya makāuray ta isin, 29 te maski am neatad na ta mangurug kam te Hesus,
a neatad na hapa ta mazigatan kam gafu tentu. 30 A yen ta nesipat kanan
hapa ta kuman na nagzigatan ken ta kettaken tekamuy, ikid na pagzigātān
ku ta ayanin.

2

Ya Pangipasikkal Na Ta Umalinnak Kid

1 Am kakurugan mantu ta itta ya turad muy gafu te Hesusen, ikid na
awan ta damdam muy gafu ta pangidduk na ikid na takit na nonot na
tekamuy, ikid na magkakahulun kanan gafu ta Kahalwa na Namaratu

tekamuy, 2 a paggagittan muy mantu ya nonot muy, ikid na pagkaid-idduk
muy, petta pake matappag mina ya talak ku tekamuy. Te am anu ya nonot
na takday a nonot muy ngamin mina, 3 pettam kumanen awemuy pumasil
ta kahulun muy kiden, ikid na awemuy iparayag ya awan ta kapkappyan. Te
mapmappya hud la ta umalinnak kam, petta awemuy pahig ta malmalalaki
kam ammi ta kadwan. 4 A bakkan la mina ta kappyanan muy ya nonotan
muy, te isipat muy hapa nonotan ya kappyanan na kadwan kiden tekamuy.
5 Kumanen mina ya nonot muy, te kumanen hapa ya nonot ni Hesusen:
6 Te addet ta gafgafu na ngamin a negitta hala ta kadyos na Namaratu
ewan.
A gafu ta Dyos a bakkan ta intu ninonot na ya kadyos na,
7 te neatad na hud la ta kappyanan na tolay kiden,
te nagbalin hapa ta tolay, a nakigitta para ta daddoban na tolay.
8 A pake umalinnak para, te kanayun tumuluk la maski addet ta pasi na,
ammi bakkan haman ta gagangay na pasi, te pasi na dulay na tolay, te
pinagappa da haman ta kayu.
9 A yen ta pake pinata-nang na Namaratu ewan ammi ta ngamin,
a inatadan na hapa ta ngagan na nga at-ata-nang ammi ta ngamin kiden
ngagan,
10 pettam kumanen am mepadangag ya ngagan ni Hesus a mamalentud
sangaw tentu
ya ngamin kiden magyan ta langit, ikid na lutakin, pase umag na lutak.
11 A awan sangaw ta awan mangipadangag ta pangdayaw da tentu,
te maski am anu ya agsitang da a ibar da sangaw ta
"**Hesus Kristu ya Dafu na ngamin,**" kunda, pettam kumanen a ma-
dayawan hapa ya Dama na ewan Namaratu gafu tentu.

Ya Tarabaku Mina Na Mangurug

12 Yen mantu ya gafu na, kakabagis, ta itug muy la mina ya uhohug ku,
tekamuy, aglalo ta kawan kin tekamuy, te kanayun kumanen haman ta ketta
ken tekamuy ta idi. Te mappya ta afuran muy appiyan ya pakikahulun
muy, petta awena maperdi. 13 Te itta haman ya Namaratu tekamuy nga
mangpasikan ta nonot muy, petta itta ya ayat muy nga mangidulot ta
ngamin pakkwa na tekamuy.

14 A am anu ya tarabakun muy, a awemuy mantu la maglalibak ikid na
makitapil, 15 petta awan ta pakehuyan muy, petta ispot kam la nga ānāk na
Namaratu ewan. Te gafu ta itta kam para la ta paglelehutin nga mekikkihu
ta tolay kiden nga magkillu ikid na magdupal ta nonot, a ikamuy mina ya
mangipaita ta pagkappyanan tekid ta kuman na zilag nga mangpadakar
ta sugiram. 16 A mappya mantu ta pagdakarān muy kid ta uhohug na
Namaratu, te yen ya mangtolay tekid.

Mappya ta yen kid na tabarang ya pake itug muy, petta itta sangaw ya
pangikatalakan ku tekamuy ta araw na pagimbestigar ni Hesus tekitam,
te am pasikkalan na sangaw ya mappya na tarabaku muy a yen sangaw
ya pakkamuk ta awek nelogot ta pagbannag ku tekamuy. 17-18 A maski
am papasin dak mina a matalakak hala, te am angarigan ta kuman na
atang ya pangurug muy ta Namaratu a mappya ta medagga hapa ya pasik,
petta magbalin ya angat ku ta kuman na binarayangen nga meburud ta
atangen, pettam kumanen a sa makipagayayat kitam ngamin ta neatang tam
ta Namaratu ewan.

Ya Bida Na Gafu Te Timotyo Ikid Ni Pafuditu

19 A am uray ni Afu Hesus a itta ya ikatalak ku ta ange i Timotyo tekamuy, te
doban ku ta mavit, petta am anu sangaw ya madangag na tekamuy a ibar na
hapa sangaw teyak, petta sang matabtabang hapa ya damdam ku tekamuy.
20 Awan haman ta takwan nga medob ku mina tekamuy, te intu la ya amuk
nga megitta ta nonot ku nga mangidduk tekamuy. 21 Te ya kadwan kidin ta
isin a intu la karagatan da ya magserbi ta kappyanan da hapa la, te kuman na
aweda la tagopan ya ikayat ni Hesus. 22 Ammi te Timotyo a dana amu muy
ya kappya na, te kuman kami la na mattama nga magtarabaku mangisaned
ta damag ni Hesus. 23 A ikatalak ku mantu ta madob ku sangaw tekamuy ta
mavit, ammi dangagan ku bit am anu ya dumatang teyak. 24 Ammi am uray
hapa ni Afu Hesus teyak a itta hapa ya ikatalak ku ta awena la mabayag a
doban nak hapa tekamuy.

25 Ammi ya nonot ku te Pafuditu nga dinob muy teyak a pagtolin ku
tekamuy, te kuga madamdam na tekamuy. Mappya ta dinob muy teyak,
petta pinakabari muy nga manguffun teyak, te nehulhulun la teyak ta
kuman na kabagis ku nga manguffun ta tarabaku kin, yaga kahulun ku hapa
nga magattam ta zigat ta kuman na magsuddalu. 26 Ammi madamdam na
tekamuy, a naburungan hapa, te amu na ta nadamag muy ya pagtakit na
en. A yen ta naburungan talo am burungan muy hapa. 27 A kakurugan
ta nagtakit, a magge nasi, ammi nekallak na hala na Namaratu ewan, a
nagmappyan. Ammi kallak na Namaratu hapa teyak ta awena nasi, te
nelillik na ya medagga mina ta damdam kin. 28 A mesasita mantu ta doban
ku i Pafuditu tekamuy, pettam kumanen a matalakan kam hapa am maita
muy, ikid na lumampaw hapa ya burung kin tentu. 29 A am dumatang na
mantu tekamuy a pagayayatan muy ta kuman na pagayayat muy te Afu
Hesus. A ipaita muy hapa ya pangdayaw muy tentu, kumanen hapa ta
ngamin kiden megitta tentu, 30 te nesalda na haman ya angat na gafu ta
patarabaku ni Hesus tentu, a magge nasi petta idulot na ya neuffun muy
teyak nga awemuy medulot ta idi.

3

Ya Matunung Nga Kakurugan

1-2 A ya pake mesasita, kahkahulun, a idulot muy la ya talak muy te Afu
Hesus. A pake itan muy hapa ya ange kiden magpabanggit tekamuy, te
kuman kid na atu kiden maguyung, te dulay ya tarabakun da, te ipapilit da
ya pakabigad na bari muy. A maski am nabidak yen tekamuy ta idi a mappya
ta isurat ku ha, te kappyanan muy hapa. 3 Te ikitam nga mangurug te Hesus
a ikitam ya kakurugan na simsima ni mina Abrahamen nga nakitulagan
na Namaratu, te dayawan tam haman ya Namaratu ta kuman na ituldu na
Kahalwa na en tekitam. A maski am anu ya kalalaki na bari tam ikid na
nagafun tam a awan ta takwan na ikatalak tam ta mangikerutan tekitam am
bakkan la te Hesus Kristu, te awetam ikatalak ya bari tam. 4 Am kakurugan
mina ta mekerutan ya tolay gafu ta kalalaki na ikid na bigad na ta bari na en
a gagangay ta iyak mina ya mangikatalak ta kalalaki na barik, ammi awek.

A maski am anu ya pangikatalak na kadwan kiden tolay ta bari da a
dakdakal para mina ya pangikatalak ku ta barik,

5-6 te ya dadagkal ku kiden a gingginafu da hala ya Istralita kiden nga
popolu kiden tolay na Namaratu.

A gingginafu da para ya tolay kiden ni Bendyamin nga pake maday-
dayawan na Istralita.

A teyaken neanak a binanggit dak hapa ta mekawalu en araw, te yen
haman ya nebar na Namaratu ta popolu kiden dadagkal mi.
A ya dana agsitang ku a Hebreyu hapa, te yen haman ya dana agsitang na
Istralita kiden.
A addet ta kaabbing ku awan pulus ta tinaliban ku ta ngamin kiden lintig
na Namaratu,
petta mekwenta yak mina ta matunung ta atubang na ewan.
A nedagga yak hapa ta pinpinanga na Pariseyu kiden nga pake mafulotan
mangidulot ta ngamin kiden lintig na Namaratu.
A pake masikanak hapa nga nangipasikkal ta pangurug ku ta relisyon ku
ta idi,
te pina-gang ku ya mangurug kiden te Hesus nga nakikattway ta
relisyon mi.

7 A ye-yen kid na tarabaku ya pake nekatalak ku ta idi, te pahig ku ta
kappyanan ku kid, petta yen kid mina ya pangikwentan na Namaratu ta
mappya yak na tolay. Ammi nagtalekudan ku kid na, a nekwentak kid na
ta awan ta kapkappyan, petta intu la kappyanan ku i Hesus. 8 A maski am
anu ya kappyanan ku ta idi a ikwentak na ta awan ta iatad na, te pake
mapmappya hud la ya pakkamuk te Afu Hesus. A gafu ta intu a nekwentak
na ya kuman na kappyanan ken ta duping, a nagtalekudan kun, petta
magamid ku ya kappyanan ni Hesus. 9 A newarad kun mantu ya kuman na
kappyanan ken ta idi, petta medagga yak la tentu, pettam kumanen a igitta
nak na Namaratu ewan ta mappya na tolay gafu ta ikatalak kun i Hesus. Te
awek na ikatalak ta itta ya kappyanan ku gafu ta pangidulot ku ta lintig na
en, te makurang haman. 10 A awan mantu ta takwan na karagatan ku am
bakkan la te Hesus, petta pake mesipatak tentu ikid na pakapangwa na en
nga nangtolay tentu. A isagapil ku ya barik tentu ta nagzigatan na en, petta
megitta yak tentu ta pasi na en, 11 talo am mesipatak hapa sangaw ta tolayan
na kiden.

Ya Karagatan Ni Pablu

12 Awek ibar ta dumatang na teyak ya ngamin karagatan ku te Hesus,
a awek hapa ibar ta awan ta pagkurangan ku, ammi pake pakolangan
ku am had kunku megitta tentu, talo am magamid ku sangaw ya gafu na
nepanggamid na teyak. 13 Am iyak hapa la, kahkahulun, a awek ibar ta
nagamid kun yen, ammi takday la ya kwan ku, te awek la nonotan ya itta
ta gafan ku, te masikanak mang-atubang ta patarabaku na Namaratu teyak
ta ayanin. 14 A kuman na parigan ku la ya magkain-inabak kiden magbilag
addet ta pagaddetan na dalan da, te pake pasikkalan ku ya isagolyat na
Namaratu ewan teyak am ayagan nak sangaw ta utun, petta pake mesipatak
sangaw ta ngamin kalalaki ni Hesus.

Ya Tabarang Ni Pablu Tekid

15 A maski am pahig muy, kahkahulun, ta awan ta kurang na pangurug
muy a mappya ta parigan muy la mina ya kuman na nonot kin. Ammi
am takwan ya nonot muy a mappya ta Namaratu hapa la ya makkamu
mangipaita ta kustu tekamuy. 16 Ammi maski am had sin ya nagaddetan tam
ta pangurug tam a mappya ta idulot tam la, petta awetam magsunsun.

17 Mapmappya, kahkahulun, ta parigan dak mina, a am itta ya kadwan
tekamuy nga dumagdag ta kuman na netuldu mi en tekamuy, a yen kid hapa
ya parigan muy, 18 te addu haman ya ape mangurug nga nebar ku tekamuy
ta idi, a pidwan ku ha ibar ta ayanin, te itangit ku para ta intu la parigan
da ya awan kiden mangikatalak ta nepangikaru ni Hesus ta liwat da kiden.

19 Ammi awan ta takwan na pagaddetan da am bakkan la ta pangtaguhali
na Namaratu ewan, te ya sirat da hapa la ya dyos da, a iparayag da para
ya kāāmāmatān, te intu la nonotan da ya katolay da ta lutakin. 20 Ammi
ikitam nga kakurugan na mangurug a intu nonotan tam ya katolay tam ta
langitewan, te yen ya agyan ni Afu Hesus nga mangikerutan tekitam. A ipa-
na tam ya datang na tekitam, 21 te intu sangaw ya manguli ta bari tam kidin
nga makafuy ikid na malogon masi, petta megitta kid ta kalalaki na bari na
en. Te intu haman ya seppakapangwa a pagbalinan na ya ngamin ta kuman
na ikayat na.

4

1 A yen ya gafu na tabarang ku tekamuy, kakabagis, te ikamuy ya kuman
na sagolyat ku nga pake iddukan ku ikid na ikatalak ku ikid na kadamdamān
ku. A pake itug muy mantu ya pangurug muy te Afu Hesus.

Ya Kapozyanan Na Tabarang Na

2 A ya tabarang ku hapa teg Eyodya ikid ni Suntuke a azin muy ya kalussaw
muy, a pagdaggan muy ya nonot muy, te magkabagis kam haman gafu
te Afu Hesus. 3 A am itta tekamuy ya mekatalak nga makigitta teyak a
tabarangan muy haen ya duwa kidina nga babay, petta magmappya kid,
te kagittak kid haman nga nangisaned ta damag ni Hesus, te nakihebing
kid teyak nga nanguffun ta idi; sa ikid nig Klemente ikid na kadwan kiden
katarabakuk nga awan kid sin na ngagan, ammi itta hala ya ngagan da ta
lebru na mangtolayen tekitam.

4 A mappya mantu, kahkahulun, ta sigida matalak kitam gafu ta nedagga
kitanan ta Dafu tamewan. A ulin ku ha petta awemuy kaliwatan, Magayayat
kanan la.

5 A maski am anu ya problema muy a awemuy hama magimpalpaliwat,
te mangikalkallak kam mina, te tanagay na ya datang ni Afu Hesus tekitam,
a intu sangaw ya makkamu ta makaliwat. 6 A maski am anu ya dumatang
tekamuy a awemuy la burungan, te makimallak kam la Namaratu ewan. A
ibosag muy hapa ya talak muy tentu gafu ta kallak na tekamuy, 7 te maski am
awemuy amu am had kunna a mapasinapan kam hala ta kagitta na nonot na
Namaratu nga awan magburung, te intu hapa la ya mangtaron ta nonot muy
ta pangikatalak muy te Hesus.

8 A ya mesasita para, kahkahulun, am intu karagatan muy ya mappya ikid
na pangdayaw na ngamin tolay tekamuy a awan mina ta nonotan muy am
bakkan la ta kakurugan, ikid na malalaki, anna matunung, ikid na awan ta
kadulayan, ikid na ispot, ikid na madayawan. 9 A ya ngamin kiden netulduk
ikid na nesirak ku tekamuy nga kurugan tam a parigan muy kid la hapa,
kumanen hapa ta ngamin naita muy ikid na nadangag muy teyak, a itta la
ya Namaratu ewan tekamuy nga mangatad ta pagintak na nonot muy.

Ya Talak Ni Pablu Ta Neuffun Da Tentu

10 A pake matalakak hapa te Afu Hesus gafu ta nakanonot kanan ha nga
mangikallak teyak ta kuman na ikamuyen ta idi. Ammi maski am awan ta
nepetulud muy teyak abat ta nabayag a awek haman pahig ta newarad dak,
te amuk ta nonotan dak hala, te mazigat hapa ya pangitulud muy ta iuffun
muyen. 11 A awemuy hapa pahig ta bidan ku yan gafu ta mazigatanak, te
maski am anu ya kasasaad ku a matalakak la, te mapenamak na ta ngamin
dumatang teyak. 12 Te nariknak ya zigat na makurangan, a nariknak hapa ya
gasat na masurokan, te itta ya kabattug ku, a itta hapa ya pagbisin ku. Ammi

maski kumanen a matalakak la ta ngamin dumatang teyak, 13 te mabalin ku
la ya ngamin ta pangpasikan ni Afu Hesus teyak.
14 Ammi maski kunna ten a mappya hapa yen tekamuy te inuffunan
dak ta zigat kin. 15 A maski addet ta nepangipadangag ku ta damag ni
Hesus tekamuy ikid na nepagtugut ku ta lugar na Masadonya a awek hapa
naliwatan ta awan haman ta takwan nga nanguffun teyak am bakkan la ta
ikamuy nga taga Pilipos. 16 A maski teyaken nagdulot ta ili na Tesalonika
nga nagafu tekamuy a namidwa kam haman nagpetulud ta iuffun muy
teyak. 17 Ammi maski am bidan ku yan tekamuy a awemuy pahig ta itta
ya karagatan ku ta iatad muy para teyak, te intu la karagatan ku ya addu
na mayan na nemulaken gafu ta panguffun muy teyak, petta itta hapa ya
medagga ta isagolyat na Namaratu tekamuy. 18 Ammi am iyak hapa la a ittan
ngamin teyak, a awan na ta masapul ku, te nasurok na ya neatad muy nga
netulud ni Pafuditu teyak. A ikwentak hapa ya neatad muyen ta kuman na
mabangog na atang nga makamamallak ta Namaratu ewan. 19 A maski am
anu ya masapul muy a ya Dyos ewan nga makkamu teyak a intu hapa ya
makkamu tekamuy gafu ta itta kam te Hesus. A isipat na kam hapa ta kaba-
nang na kalalaki na ewan. 20 Ampade madaydayawan ya Dama tamewan
Namaratu addet ta addet.

Ya Pakikumusta Ni Pablu Tekid

21 A kumanen hapa makikumusta yak ta ngamin kiden mangurug te Hesus
ta agyan muy, a makikumusta hapa tekamuy ya kahulun ku kidin, 22 ikid na
ngamin kidin mangurug taga ili na Roma, aglalo ta magtarabaku kiden ta
bali na Ari in.
23 Ampade i Afu Hesus ya makkamu tekamuy. Yen la ya addet na surat kin
tekamuy.

Ya Surat Ni Pablu Ta Taga Kolosas Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

A ya takday para na surat nga nesurat ni Pablu ta kabalud na en para la ta ili na Roma a intu yan. Ammi ya pagduman na ta kadwan kiden nagsuratan na a aweda para la nagkāit-ita nig Pablu ikid na mangurug kiden ta isin na ili. Ya nangipadangag ta uhohug na Namaratu tekid a i Paparas nga kofun ni Pablu. A ta kabalud ni Pablu para la ta ili na Roma a immange hapa i Paparas nga nagpasyar tentu, a binida na ya problema na iglesya ta ili na Kolosas. Te ya problema da kan a itta kan ya takwan na mangituldu nga immange nagpasyar tekid, a takwan kan hapa ya relisyon da nga netuldu da ta tolay kiden. A ya netuldu da kan a dakdakal kan ya anghel kiden ammi te Afu Hesus, a yen kid mina ya pakimallakan da.

A gafu ta binida ni Paparas te Pablu a nagsurat hapa i Pablu ta mangurug kiden ta ili na Kolosas, petta pake ipasikkal na ya kakurugan tekid, a neatad na ya surat na en te Paparas petta enna itulud ta iglesya. A ya nesurat ni Pablu tekid a intu yan:

1-2 Tekamuy nga tolay na Namaratu taga Kolosas ikid na kabagis mi nga mangikatalak te Hesus Kristu.

Ampade Dama tam Namaratu ya mangikallak tekamuy petta mappya kam la.

A ya nagsurat tekamuy a iyak, Pablu, nga turin ni Hesus gafu ta uray na Namaratu ewan. A kahulun ku hapa ya kabagis tamin Timotyo.

3-4 Pake matalak kamin, kahkahulun, ta Namaratu ewan nga Dama ni Afu Hesus gafu ta nadamag mi tekamuy, te mangurug kam kan hapa te Afu Hesus, ikid na iddukan muy kan hapa ya tolay na kiden. A yen ta am kada makimallak kami a ibosag mi hapa ya talak mi ta Namaratu gafu tekamuy. 5 A gafu ta kinurug muy ya kakurugan nga nadangag muy ta damag ni Hesus nga nepadangag ni Paparas tekamuy, a ittan ya ikatalak muy ta iatad na Namaratu tekamuy ta lugar na ewan, a yen ya indagan muy setalak gafu ta nadangag muy ikid na kinurug muy.

6 A ya bida ni Hesus nga nepadangag ni Paparas tekamuy a sumaned na hapa ta ngamin paglelehutin. A pake umaddun hapa ya mangurug te Hesus gafu ta damag na en, te magbabawi kid ta tarabaku da en nga dulay. A mappyan hapa ya tarabakun da ta kuman na ikamuyen tekamuyen nakadangag ta kakurugan ikid na nakkamu ta allak na Namaratu tekamuy. 7 A i Paparas nga nangipadangag ta allak na Namaratu tekamuy a intu hala ya sakā tagabu mi nga pake abikan tekami. A mekatalak hapa nga mangidulot ta patarabaku ni Hesus Kristu, petta mauffunan kam hapa. 8 A intu hapa ya nangipadamag ta iddukan da kami hapa gafu ta Kahalwa na Namaratu nga mangpasikan tekamuy.

9 A addet ta nepakadamag mi ta pangurug muy ikid na pangidduk muy a kanayun pakimallak mi kam ta pasinapān na kam na Namaratu ta malalaki na nonot gafu ta Kahalwa na en, petta pake amu muy ya uray na en tekamuy, 10 a petta intu la tarabakun muy ya megitta ta dafu muyen Hesus petta matalak hapa tekamuy. A pake adangan mi para ta dumakal la mina ya mappya na tarabaku muy ikid na amu muy ta Namaratu ewan, 11 petta pake mapasinapān kam ta pakapangwa na en, petta itta ya turad muy ikid na talak muy nga magattam ta ngamin dumatang tekamuy. 12 A mappya mantu ta ibosag muy hapa ya talak muy tentu, te intu ya Dama muy nga

nangpakustu tekamuy, petta mesipat kam ta kasasaad na anghel kiden nga magyan ta dakar na Namaratu ewan. 13 A isipat na kitam ta dakar na en, te dana pinohet na kitam ta sugiramen nga nangigalutan ni Satanasen tekitam. A nealit na kitanan ta pangikerutan na Anak na en nga pake iddukan na, petta intu ya makkamu tekitam, 14 te intu ya nangikaru ta liwat tam kiden petta mapakoma kitam.

I Hesus Ya Kagitta Na Namaratu Ewan Nga Nangikerutan Tekitam

15 A gafu ta awetam maita ya Namaratu ewan a ya Anak na en Hesus ya pake pakaitan tam ikid na pakkamun tam tentu. A intu hapa ya makkamu ta ngamin kiden napadday, 16 te intu hapa la ya pinagpadday na Namaratu ta ngamin kiden maita tam pase awetam maita ta lutakin ikid na langitewan, kontodu magdaduma na anghel nga seturay ikid na kadwan kiden maka-pangwa, petta intu hapa la ya madayawan gafu ta ngamin kiden pinadday na. 17 Dana ittan mantu i Hesusen ta kawan para la na ngamin, a ta ayanin a intu hapa ya mangibbal ikid na magtaron ta ngamin, petta magdanang kid la nga awan makutukutet. 18 A intu hapa ya kuman na ulu tam, te ikitam ngamin mangurug ya bari na ta lutakin. A gagangay ta intu ya ulu tam nga mangtolay tekitam, te intu ya imunnan magnayun tentu en natolay ta pasi na en, petta magbalin ta kātā-nangān na ngamin. 19 A gagangay hapa ta intu ya kātā-nangān na ngamin, te dana uray na Namaratu ta intu ya pagyanan na ngamin kalalaki na kadyos na ewan, 20 petta intu ya pinakabari na nga mangpamappya ta ngamin kiden nakigungay tentu ta lutakin pase langitewan. Te ya daga na en nga nagarut ta krus a yen ya nepangikaru na ta liwat tam kiden, petta magkakahulun kitam na Namaratu ewan.

Napakoma Kitanan Gafu Ta Pasi Ni Hesus

21 A ikamuy hapa nga adayu ta Namaratu ta idi, a kuman na katapil na kam ta idi gafu ta magsoysoy ya nonot muy ikid na dulay ya tinarabaku muy. 22-23 Ammi ta ayanin a pake magkakahulun kanan na Namaratu ewan gafu te Hesus, te nesipat na kam ta bari na en tentu en nasi, petta megitta kam hapa ta kappya na en. A am idulot muy la idulot ya pangurug muy tentu, petta pake metunglak ta mappya a awan na sangaw ta pakaliwatan muy ikid na pangihuyan na tekamuy am igawat na kam sangaw ta Namaratu ewan. A mappya mantu ta awemuy pagtalekudan ya nekatalak muyen nga nekari na Namaratu tekamuy ta damag ni Hesus. Te awan haman ta takwan na ikatalak tam ta mekerutan kitam am bakkan la ta damag ni Hesus nga mepadangag ta ngamin tolay ta paglelehutin, te iyak, Pablu, ya nekatalak na nga mangipadangag ta damag na en.

Ya Zigat Ni Pablu Nga Manguffun Ta Mangurug Kiden

24 A maski am mazigatanak gafu ta pangipadangag ku ta damag ni Hesus a matalakak la, te amuk ta mappya ya pagbalinan na tekamuy, te kuman na lannatan ku ya zigat kiden ni Hesus ta barikin hapa la gafu ta iglesya na en, te intu hala ya tolay na kiden nga medagga ta bari na en. 25 Te iyak ya nekatalak na Namaratu ewan nga manguffun ta iglesya ni Hesus, petta pake ipasikkal ku tekamuy ya uray na Namaratu ta uhohug na en. 26-27 Te addet ta pake palungu na araw a itta ya uray na Namaratu ewan nga awena amu na tolay kiden ta idi pase anghel na kiden. Ammi ta ayanin a pake mepalawag ta tolay na kiden, petta ikid hapa ya pakkamun na ngamin tolay ta pagba-nang na kalalaki na en nga nelemad na ta idi, te ya pagba-nang na kalalaki na en nga aweda amu ta idi a intu hala i Hesus Kristu nga magyan tekamuy, a intu hapa ya ikatalak muy ta mesipat kam hapa sangaw ta kalalaki na en.

28 A intu hala ya ipadangag mi ta ngamin tolay. A pake ituldu mi kid,
anna tabarangan mi kid ta mappya na uhohug, petta am mepaatubang kid
sangaw ta Namaratu ewan a awan mina ta pagkurangan da am awa pake
mekustu kid hud la gafu te Afu Hesusen nga magyan tekid. 29 A yen ta
ikakinan ku ya tarabakukin tekid gafu ta pangpasikan na Namaratu teyak
ta pakapangwa na en.

2

1 A pake ibosag ku tekamuy, kahkahulun, ta ikakinan ku la ya tarabakukin
gafu tekamuy, kontodu mangurug kiden ta ili na Laodisya, a kumanen hapa
ta ngamin kiden nga awan para la nakaita teyak, 2 petta magsikan mina
ya nonot muy gafu ta pagdadagga muy ikid na pagkaid-idduk muy, a petta
pake maawatan muy para ya uray na Namaratu ikid ni Hesus Kristu nga
awena amu na tolay kiden ta idi. 3 Te ya ngamin kiden nelemad na Namaratu
ewan ta idi a i Hesus ya kuman na tulbik tam nga manghukat ta nelemad na
en, petta amu tam ya uray na en, te intu hala ya nangatadan na Namaratu
ta ngamin kiden pepakamu na tekitam. 4 A yen ya ibar ku tekamuy petta
awemuy mina maayayyaw, talo am maay-ayu na kam mina na kadwan tolay
ta kaispot na uhohugan da nga tulad. 5 A maski am awanak tekamuy a itta
hala ya nonot ku tekamuy, a matalakak tekamuy gafu ta pagtatakday muy
ikid na pangurug muy te Afu Hesus nga netug muy ta nonot muy.

Matolay Ya Mangurug Gafu Te Hesus Kristu

6 Gafu ta mangurug kanan te Hesus Kristu nga nesaad na Namaratu ta
dafu na ngamin a mappya mantu ta intu tarabakun muy ya megitta ta
dafu muy. 7 A gafu ta pake netug muy ya damag ni Hesus nga netuldu ni
Paparas tekamuy a yen la ya idulot muy petta dumakal para ya pangurug
muy tentu, petta awena sangaw mahantud na kinurug muyen. A mappya
hapa ta kanayun ibosag muy ya talak muy ta Namaratu gafu ta allak na ikid
na idduk na tekamuy.

8 A imugudan muy hapa talo am itta sangaw ya mangitawag tekamuy ta
takwan na relisyon nga ituldu da tekamuy. Te am bakkan ta kuman na
nesirak ni Hesus Kristu a tulad mantu, a awan ta iatad na tekamuy, te nagafu
ta nonot na tolay nga netuldu na anitu kiden tekid. 9 A imugudan muy mantu
talo am metawag kam te Hesus, te awan ta takwan na pagyanan na ngamin
kadyos na Namaratu ewan am bakkan la ta intu. 10 A gafu ta nedagga kam
hapa tentu a itta mantu la tentu ya ngamin masapul muy, te intu ya kātā-
nangān na ngamin kiden seppakapangwa nga anghel ikid na anitu ikid na
tolay. 11 A gafu ta nedagga kanan te Hesus a sinyalan na kam, petta itta ya
pakaitan ta kwa na kam na Namaratu. Ammi ya sinyal muy a bakkan ta
kuman na kabanggit na Hudyo kiden, te intu nasinyalan ya nonot muy, te
newasa muy ya gagangayen nonot muy ta nekesipat muy ta pasi ni Hesusen.
12 A gafu ta nesipat kanan ta pasi na en a nesipat kam hapa ta neketanam na
en ta nepagzigut muyen. Ammi tekamuyen lumattog ta danumen a nesipat
kam hapa ta nepagtolay na en, te intu nekatalak muy ya pakapangwa na
Namaratu ewan nga mangtolay tekamuy ta kuman na nepangtolay na te
Hesus ta pasi na en.

13 Ta idi a nasin ya kahalwa muy gafu ta liwat muy kiden ikid na kadulay
na nonot muy. Ammi gafu ta pasi ni Hesus a pinakoma na kitam na
Namaratu ta liwat tam kiden a nesipat na kitam ta pagtolay ni Hesusen. 14 Te
ya pasi na en ya nepangpurid na Namaratu ta ngamin kiden liwat tam ta
lintig na kiden, te dana nelista na kid ta kuman na gatut tam tentu. A ta

nepangilansa da te Hesus ta nagappan na en a uray na Namaratu ta sakā
nelansa hapa ya lista na liwat tam kiden petta ikaru na kid. 15 A gafu ta
nekaru na ya liwat tam kiden a naabak na hapa ya Satanas ikid na anitu
kiden nga kanayun mamadpadulay tekitam, te pinerdi na ya pamadpadulay
da tekitam. A ta nepangipabuya da ta pangpapasi da te Hesus a intu
nepabuya na Namaratu ya pangabak na te Satanas ikid na anitu na kiden
gafu ta pasi ni Hesus.

Naubadan Kitam Ta Ituldu Na Anitu Kiden

16 (v16,20a) * Gafu ta pangabak ni Hesus ta anitu kiden a naubadan kanan
hapa ta ituldu na anitu kiden, te nesipat kanan ta pasi ni Hesus. A yen ta
awemuy mina nonotan ya ibar na kadwan kidina nga mangihuya tekamuy
gafu ta kanan muy ikid na inuman muy. A am ibar da ta ngilinan muy
mina ya dana kiden pyesta na Hudyo kiden, ikid na bagu na hulan da,
ikid na araw na agimmang da a awemuy la ikaskasu, 17 te bakkan haman
ta iyen kid ya pake kakuruganen nga ituldu na Namaratu tekitam, te yen
kid la bit ya neunnan na Namaratu ta popolu kiden dadagkal petta kuman
kid la na keangarigan na awanen para dumatang. Ammi gafu ta ange ni
Hesusen a intun ya kakurugan. 18 A awemuy hapa ituluk ta ayayyawan da
kam na mangipapilit ta pakikultu da, te ikayat da ta timuluk kam hapa nga
makimallak ta anghel kiden, te intu la dagdagan da ya naita da ta tarinap da,
a iparayag da ya amu da. Ammi awan ta kappyanan na amu da, te nagafu
hala ta dana en nonot da nga dulay. 19 A kuman na newasik da mantu ya ulu
da en, te nakigungay kid na haman te Hesusen. Ammi gagangay ta intu ya
kuman na ulu tam, te intu haman ya pagafun na angat tam ikid na sikan tam,
petta dumakal mina ya ngamin bari na en ta kuman na ikayat na Namaratu
ewan. Te ya ngamin kiden urat na ikid na nagtotopan na tulang na kiden
ya magingufuffun hapa petta dumakal ya bari na ta kuman na idagdakal na
gagangayen bari tam.

20 (v20b) A gafu ta naubadan kanan ta ituldu na anitu kiden a awemuy
mina makigitta ta kadwan kiden tolay nga pasikanan na anitu, te negungay
na kam haman ni Hesus. A awemuy mantu pegalut ta lintig da kiden 21 te
addu haman ya ihangat da nga mappya;

"Awemuy kanan ya kumanin, maski awemuy la si-gedan, te makaliwat
kam," kunda.

22 Ammi ya ihangat da en a uray na Namaratu ta magserbi tekitam. A
awemuy mantu kurkurugan ya ngamin madangag muy nga mehangat, te
bakkan haman ta Namaratu ya nangihangat am awa tolay. 23 Ta kuman na
uray da a mappya ya lintig da kiden, te uffunan da kid kan nga mangurug,
ikid na umalinnak, ikid na mangiguwad ta bari da. Ammi ta kakurugan a
awan haman ta iatad na tarabakun da, te padakalan na hud la ya pagkaragat
na bari da.

3

Ya Kappyanan Na Pakesipat Tam Ta Nepagtolay Ni Hesus

1 A ta kuman na inuhohug ken ta idi, kahkahulun, a nesipat kanan haman
ta nepagtolay ni Hesus, a takwan na mantu ya lintig muy, petta intu mina
karagatan muy ya itta en ta Namaratu ewan, te yen haman ya agyan na
dafu muyewan Hesus nga makipagturay tentu ta ngamin paglelehutin. 2 A
awemuy la mantu nonotan ya ngamin kiden karagatan da ta lutakin nga
awan mabayag, te mapmappya ta intu nonotan muy ya neatad na Namaratu

* **2:16** Ya gadwa na bersikulo 20 a netulfu ta isin petta matarus ya bida.

tekamuy ta lugar na ewan nga magnayun, 3 Te nasi kanan haman nga
nesipat te Hesus, ammi nesipat kanan hapa ta nepagtolay na en, a sakā
netagu ya angat muy ni Hesus ta Namaratu ewan. 4 A am makipaita ha
sangaw i Hesus a sakā mepaita kitam hapa tentu nga megitta ta ngamin
kalalaki na, te intu hapa la ya katolayan tam.

5 A mappya mantu ta iwasa muy ya gagangayen nonot muy nga magkara-
gat ta kwa na lutakin, petta awemuy mangadallaw, ikid na magattug ta
awemuy atawa, ikid na magattug ta sakā lalaki muy ikid na sakā babbay
muy, ikid na maglaham. A awemuy hapa maginggum, te ya maginggum
ya kagitta na makidyos ta sinang tolay nga dyos. 6 A yen kid na tarabaku
ya gafu na pangpa-gang na Namaratu ta ngamin kiden makaliwat. 7 A sakā
nakihulun kam hapa tekid ta idi ta isin kid na tarabaku, 8-9 ammi ta ayanin
a nagtalekudan muy na, a mappya ta awemuy kid tolin. A awemuy mantu
ipasinap ya pagporay muy, ikid na makitapil, ikid na mangikatupag, ikid na
mamadpadulay, ikid na maguhohug ta dulay na uhohug, ikid na magladdud
ta sakā tolay muy, te newasa muy haman ya gagangayen nonot muy kontodu
tarabaku muyen. 10 A gafu ta nauli kanan neanak a ittan ya bagu na nonot
muy nga megitta ta nonot na Namaratu, petta dumakal la dumakal ya amu
muy tentu ta pakangangayin. 11 A ya ngamin kiden nauli neanak nga Hudyo
ikid na bakkan ta Hudyo, ikid na nabanggit ikid na awan nabanggit, a awan
ta idaduma na Namaratu tekid, te maski am anu ya katolay da a awan ta
kwenta na, a kumanen hapa ta awanen para la mepenam, ikid na awan ta
adal, ikid na tagabu ikid na awena en magtagabu, te intu la mesasita i Hesus
Kristu nga magyan tekitam.

12 A gafu ta sa pinili na kam ngamin na Namaratu ewan, a neduma na
kam ta kadwan kiden tolay ta pangidduk na tekamuy. A mappya mantu ta
ipaita muy ya pakipagrikna muy ta ikattolay muy kiden, a kumanen hapa
ta pangidduk muy tekid, ikid na kasippat muy, ikid na pagattam muy tekid,
ikid na pangikallak muy. 13 A magimpakpakoma kam hapa am itta ya liwat
na takday ta kadwan tekamuy, te mappya ta magimpakpakoma kam ta
kuman na nepagpakoma na Dafu tamewan tekamuy. 14 Ammi ya pagkaid-
idduk muy ya pake mesasita, te yen ya magpasibukal tekamuy petta mappya
ya kauknud muy.

15 A am itta ya problema muy nga magpakattway tekamuy a pataliban
muy la, te intu nonotan muy ya pagpatatakday ni Hesus tekamuy, a yen
mina ya tulukān muy, te yen ta inalap na kam na Namaratu ewan petta
magtatakday kam ta kuman na magkakabagis. A nonotan muy hapa ya
ngamin kiden bendisyon na Namaratu tekamuy, te ibosag muy ya talak
muy tentu. 16 A mappya hapa ta kanayun mapasinapān ya nonot muy
ta uhohug ni Hesusen, petta mappya ya uhohugan muy ta pagintultuldu
muy ikid na pagintabtabarang muy. A magkakansyon kam hapa setalak ta
Namaratu ewan ta magdaduma na kansyon. Kumanen hapa ta adade ikid
na not am yen ya iatad na Kahalwa na en tekamuy. 17 A maski am anu ya
tarabakun muy ikid na uhohugan muy a mappya ta nonotan muy ya ngagan
ni Afu Hesus petta intu ya madayawan, a ibosag muy hapa ya talak muy ta
Namaratu ewan gafu tentu.

Ya Metuldu Ta Nagatawa Kiden Ikid Na Magtagabu

18 A ikamuy babay nga seatawa a mappya ta timuluk kam ta atawa muy
ta kuman na mekustu ta pangurug muy te Afu Hesus. 19 A ikamuy lalaki a
iddukan muy hapa ya atawa muy, a awemuy kid pagzigātan. 20 A ikamuy
ānāk a kurugan muy ya hina muy ikid na dama muy ta ngamin patarabaku

da tekamuy, petta matalak hapa ya Namaratu ewan tekamuy. 21 A ikamuy seanak a awemuy pagporayan ya ānāk muy kiden ta pagpatunung muy tekid, talo am matampa ya talak da. 22 A ikamuy tagabu a kurugan muy ya dafu muy kiden nga itta ta lutakin ta ngamin patarabaku da tekamuy, ammi awemuy mina parigan ya ape mangmamallak tekid, te maski am aweda taronan ya tarabaku muy a idulot muy la ya patarabaku da tekamuy gafu ta talaw muy ta Dafu tamewan Hesus. 23 A maski am anu ya patarabaku da tekamuy a maglologon kam la, a ikwenta muy ta bakkan ta tolay ya pakitagabun muy am awa i Afu Hesus, 24 te nonotan muy ta maski am anu ya tarabakun muy nga mappya a intu sangaw ya makkamu nga mangsagolyat tekamuy ta kuman na nekari na Namaratu ewan, te mekwenta te Hesus Kristu ya pakitagabun muy. 25 Ammi ya mangwa ta dulay a maatadan hala sangaw ta kuman na iningwa na en, te awan ta idaduma na Namaratu ewan.

4

1 A ikamuy hapa nga makātagabu a atadan muy ya tagabu muy kiden ta mappya en nga mekustu tekid, te nonotan muy ta itta hapa ya dafu muy nga magyan ta langitewan.

Ya Kapozyanan Na Ituldu Na

2 A ya ibar ku tekamuy ngamin a malogon kam mina nga makimalmallak ta Namaratu ewan, a awemuy kaliwatan ya mangibosag ta talak muy tentu gafu ta allak na ikid na bendisyon na tekamuy. 3 A am kada makimallak kam a pakimallak dak hapa, petta atadan nak na Namaratu ta araw ku nga mangipadangag ta uhohug na en, petta mepalawag ku ya uray na en nga nehulun te Hesus nga nelemad ta idi. 4 A maski am yen ya gafu na kabalud kin ta ayanin a pakimallak dak hala petta itta ya lugar ku nga mangipalawag ta kadwan kiden tolay ta agyan kin. 5 A ya ibar ku para tekamuy a kanayun nonotan muy am anu ya mappya nga tarabakun muy ikid na uhohugan muy ta awan kiden mangurug, te awemuy mina ipapa-na ya mangipaita ta kappyanan na pangurug muy. 6 A am kada maguhohug kam a ipaita muy hapa ya masippat na nonot petta awena matabeng na uhohug muy, te gagangay ta kunna ten petta amu muy am had kunna mina na tabbag muy ta ngamin tolay.

Ya Kapozyanan Na Pakikumusta Nig Pablu

7-8 A ya nangitulud ta surat kin tekamuy a ya kabagis kin Tikiku, te intu ya pake iddukan ku, a mekatalak hapa nga manguffun ikid na makipagtagabu teyak ta patarabaku ni Afu Hesus. A intu ya dinob ku tekamuy petta ibar na am imanu yak ta agyan kin, petta amu muy ya kasasaad kin ikid na ngamin tarabakuk, a petta intu hapa ya mangpasikan ta nonot muy. 9 A intu hapa kahulun na i Onisimu nga kalugaran muy. Intun hapa ya takday kabagis ku nga mekatalak nga iddukan ku hapa. A ikid duwa ya pakadangagan muy ta ngamin makkwa teyak ta agyan kin.

10-11 A makikumusta hapa tekamuy i Aristarku nga sakā balud kin, ikid ni Markus nga kasinsin ni Barnabasen, ikid ni Hesusen nga nengagan ta Husto. A dana nesurat kun tekamuy ya tabarang ken gafu te Markus, a am dumatang sangaw tekamuy a pagdulotan muy la. A ya tallu kidin la ya sakā Hudyok kidin nga makipaguffun teyak ta tarabakukin nga mangituldu ta pangikerutan na Namaratu ewan, a dakal hapa ya talak ku tekid. 12 A makikumusta hapa i Paparasen nga kalugaran muy ikid na tagabu ni Hesus Kristu. A pake ikakinan na hapa ya makimallak ta Namaratu gafu tekamuy, te intu adangan na ta pake magtuyag ya pangurug muy ikid na awan mina

ta kapopoyungan muy gafu ta patarabaku na Namaratu tekamuy. 13 A
ibar ku la yan tekamuy, te pake napasikkal kun hapa ta dakal ya lagpat
na nga magtarabaku gafu tekamuy ikid na itta kiden ta ili na Laodisya ikid
na Hirapolis. 14 A ya makikumusta para tekamuy a i Doktoren Lukas nga
iddukan ku hapa ikid ni Demasen. 15 A ibar muy hapa ta makikumusta kami
ta kabagis ku kiden ta ili na Laodisya, kumanen hapa te Nimpas kontodu
mangurug kiden nga maggagimung ta bali na en.
16 A am nabalin muy sangaw mangbasa ta suratin yan ta atubang na
kabagis kiden a pabasa muy hapa sangaw ta maggagimung kiden ta ili na
Laodisya, a kumanen hapa basan muy sangaw ya surat ken tekid. 17 A
ibar muy hapa te Arkipo ta awena mina kaliwatan ya tarabaku na en nga
nekatalak ni Afu Hesus tentu, te mappya ta iduldulot mina. 18 A iyak hapa
la, Pablu, ya nagsurat ta kapozyanan na uhohug ta isin. Namaratu ewan ya
makkamu tekamuy, a nonotan dak hapa gafu ta kabalud kin. Awan na.

Ya Napolu En Surat Ni Pablu Ta Taga Tesalonika Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

Am basam apolu ya kapitulo 16 ikid na 17 ta **Tarabaku Na Turin Kiden** a amum sangaw ya bida na pagpasyar nig Pablu ta ili na Tesalonika, te tekiden nagtugut ta ili na Pilipos a nagdulot kid ta ili na Tesalonika. Ye-yan na ili ya mayor na ili ta lugar na Masadonya. A ya lugar na Masadonya ya nedagga hapa ta lutak na Ari en taga ili na Roma.

Tallu liggwan la ig Pablu ta ili na Tesalonika nga nangipadangag ikid na nangituldu ta uhohug na Namaratu ikid na damag ni Hesus. Ammi gafu ta mangurug ya kadwan kiden Hudyo ikid na Hentil a nangahugu hapa ya Hudyo kiden nga awan nangurug, a nakitapil kid na te Pablu. A gafu ta dulay ya negakkad da tentu a napersa nagtugut, a nagdulot na ta ili na Atenas ikid na Korinto, a yen ya nagindagan na te Timotyo gafu ta nesirak na ig Timotyo ikid ni Silas ta ili na Tesalonika.

A ta datang ni Timotyo te Pablu a nepadamag na tentu ya kasasaad na mangurug kiden ta ili na Tesalonika, yaga nebar na hapa tentu ya kapopoyung da gafu ta kahulun da kiden nga nagpasi. A yen ta nesurat ni Pablu ya suratin yan tekid, te addu ya ipasikkal na tekid, petta masikan ya pangurug da, ikid na pangikatalak da ta katolay na kahulun da kiden nagpasi. A ya pake nesurat ni Pablu tekid a intu yan:

1 Ikamuy taga Tesalonika, nga mangurug ta Dama tamewan Namaratu
ikid ni Afu Hesus Kristu:
Ampade sa ikallak na kam na Namaratu ewan, petta mappya kam la.
A ya nagsurat tekamuy, kahkahulun, a ikami Pablu, a Silas, ikid ni
Timotyo.

Ya Pangdayaw Da Ta Pangurug Da

2 Am kada makimallak kami, kahkahulun, a kanayun pakimallak mi kam
hapa. A "**Mappya hapa yen teko, Afu, te inuffunam hapa ya taga Tesa-
lonika kiden,**" kummi hapa tentu, 3 te intu nonotan mi ya pangipasikkal
muy ta pangurug muy, ikid na pagbannag muy gafu ta pangidduk muy, ikid
na pagattam muy gafu ta pangikatalak muy ta datang ni Afu Hesus tekitam.
4 A amu mi hapa, kahkahulun, ta dana pinili na kam na Namaratu gafu
ta pangidduk na tekamuy, 5 te ya damag ni Hesusen nga nepadangag mi
tekamuy a bakkan la ta uhohug na tolay, te itta hapa ya pakapangwa na gafu
ta Kahalwa na Namaratu nga nangipasikkal ta inuhohug mi en tekamuy,
petta kurugan muy. A maski te naita muy hapa ya gagangay mi ta pagyan mi
en tekamuy, a amu muy ta intu la tinarabaku mi ya magserbi ta kappyanan
muy.
6 A mappya hapa, te nakigitta kam tekami ikid ni Afu Hesus, te maski am
inuyoyungan na kam na awan kiden mangurug gafu ta pangurug muy ta
uhohug mi en tekamuy, a matalak kam la ta dakal na talak nga neatad na
Kahalwa na Namaratu tekamuy. 7 A yen ta ikamuy mina ya parigan na
ngamin kiden mangurug ta lugar na Masadonya ikid na Akaya, 8 te gafu
ta pangurug muy a negitta kanan hapa ta kuman na kampana, te pake
nakaadayun ya ngahal na uhohug ni Afu Hesus gafu tekamuy addet ta
ngamin kiden babali ta lugar na Masadonya ikid na Akaya. A gafu ta pake

nesaned hapa ya damag na pangurug muy addet ta ngamin paglelehut a
kuman na awan ta mabida mi ta isin kid na lugar, te dana amu dan. 9 A bidan
da hapa tekami ya talak muy nga nagpadulot tekami ta ange mi en tekamuy,
te amu dan ta nagtalekudan muy ya sinang dyos kiden, petta magserbi kam
ta kakurugan na Dyos nga seangat. 10 A amu dan ta indagan muy hapa ya
datang na anak na en nga tinolay na ta pasi na en, te magafu sangaw ta langit.
A intu hala i Hesus nga mangilillik tekitam ta pama-gang na Namaratu ewan,
petta awetam mekabat ta awan kiden mangurug.

2

Ya Pangipasikkal Da Ta Tarabaku Da en Tekid

1 A maski am anu ya bidan na kadwan kiden tekami, kahkahulun, a dana
amu muy haman ta awemi immange tekamuy ta kuman na magpakewās,
petta pakanan da kami. 2 Te kabalinan na nepangpaluk da tekami ta ili na
Pilipos, ikid na nepangamamat da tekami a nagdulot kamin hapa tekamuy.
A dana amu muy haman ta addu ya nakitapil tekami ta agyan muy, ammi
pinagturad na kami la na Namaratu ewan, petta ipadangag mi hapa ya
uhohug na en tekamuy. 3 A awan hapa ta inayayyaw mi ta maski am inya
tekamuy, ikid na awan hapa ta iningguman mi tekamuy, te bakkan haman ta
dulay ya nepangagagay mi tekamuy, te mappya haman. 4 Te gafu ta ikatalak
na kami na Namaratu ewan a pinakimohayan na kami nga mangipadangag
ta damag ni Hesus. A bakkan mantu ta tolay ya mamallakan mi ta uhohugan
mi, te intu hud la uhohugan mi ya kuman na ikayat na Namaratu ewan, te
intu haman ya mangparuba ta nonot mi.

5 A amu muy hapa ta awemi naguhohug ta kuman na ape magdayaw
tekamuy, te bakkan kami haman ta kuman na maging-aappya na tolay nga
mangilemad ta paginggum na, te ya Namaratu ewan ya mangipasikkal ta
kappya na nonot mi. 6 A gafu ta turin kami ni Afu Hesus a kakurugan ta
itta ya mabalinan mi nga mangalap ta iuffun muy, ammi inawemi hapa, te
bakkan ta intu kinaragatan mi ya pangdayaw na tolay tekami, te maski am
ikamuy ono kompormi na tolay. 7 Ammi maidduk kami hud la tekamuy ta
kuman na kaidduk na magpasusu ta anak na.

8 A gafu ta idduk mi tekamuy a matalak kami la nga mangisipat ta
pagkappyanan mi tekamuy, te bakkan la ta uhohug na Namaratu ya nekayat
mi isipat tekamuy, te maski ya ngamin bari mi ikid na angat mi, te meribu ya
idduk mi tekamuy. 9 Te intu mina nonotan muy, kahkahulun, ya pagbannag
mi en hapa tekami en nangipadangag ta damag ni Hesus tekamuy, te
maski hiklam pase araw a nangallu kami hapa ta magserbi tekami, pettam
kumanen awemuy mina mazigatan gafu tekami. 10 Amu haman na Dyos
pase ikamuy ta awan pulus ta nangihuyan muy tekami, te mappya ikid na
matunung ya katolay mi ta atubang muy nga mangurug. 11 A amu muy para
ta tinabarangan mi ya tagtakday tekamuy ta kuman na pangituldu na dama
ta ānāk na kiden, 12 te pake nepasikkal mi ikid na nemamallak mi ta intu
la mina tarabakun muy ya megitta ta Namaratu ewan, te intu haman ya
nangagagay tekamuy, petta mesipat kam ta iturayan na ikid na kalalaki na.

Ya Talak Da Ta Pangurug Na Taga Tesalonika Kiden

13 A kanayun matalak kami hapa ta Namaratu gafu ta malogon kam
nagdangag ta uhohug na Namaratu, te awemuy negitta ya nepadangag mi
en ta uhohug na tolay am awa uhohug na Namaratu, te kakurugan haman. A
yen ta nauli hapa ya nonot muy ikid na agangwa muy, te itta ya pakapangwa
na uhohug na en nga manguli tekamuy nga mangurug. 14 A yen ya gafu

na, kahkahulun, ta nekabat kam hapa ta kuman na zigat na tolay kiden na Namaratu nga taga Hudeya nga mangurug te Hesus, te ya pangpazigat na kalugaran muy kidina tekamuy a kumanen hapa ya nepangpazigat na Hudyo kiden ta kagitta da kiden taga Hudeya nga mangurug te Hesus.
15 Ammi gagangay haman ta kunna ten, te ya Hudyo kiden hapa la ya
namapasi ta aglavun kiden ta palungu na araw gafu ta pangipadangag
da ta uhohug na Namaratu tekid, a sangaw netubbat da hapa papasin i
Afu Hesus, a ta ayanin a tapilan da kami hapa. Kuman na ikatupag da
haman ya Namaratu kontodu ngamin tolay, 16 te salinan da kami mina, petta
awemi mina ipadangag ya pangikerutan ni Hesus ta Hentil kiden. A gafu ta
tarabaku da a kanayun daggan da ya liwat da kiden petta pake mapannu kid.
Ammi nagaddet na ya pagattam na Namaratu ewan tekid, te dumatang na
ya pama-gang na tekid.

Ya Damdam Nig Pablu Tekid

17 Ammi ta kuman na ikami, kahkahulun, a pake madamdam kami
tekamuy gafu ta pa nakigungay kami tekamuy, ammi maski am awemi kam
maita a itta kam hala ta nonot mi. A yen ta pake karagatan mi ya ange
tekamuy, petta maita mi kam, te pake madamdam kami tekamuy. 18 A
gafu ta karagatan mi ya ange tekamuy a kanayun kami gumanwat, aglalo
teyak Pablu, ammi sinalinan na kami garay ni Satanas. 19 A gagangay ta
madamdam kami tekamuy, kahkahulun, te awan sangaw ta takwan na
ikatalak mi ikid na iparayag mi ikid na sagolyat mi ta atubang ni Afu Hesus
am bakkan la tekamuy. 20 Te am ittan sangaw i Afu Hesus a pake matalak ya
nonot mi gafu tekamuy, te ikamuy sangaw ya iparayag mi.

3

Ya Gafu Na Nepangidob Na Te Timotyo

1-2 A gafu ta awek maattaman ya awek pakaange tekamuy, a "**Maski am
awan ta kahulun ku ta isin Atenas a mappya ta doban ku i Timotyo,
petta intu ya manguffun tekid,**" kunku, te intu hala ya kabagis mi ikid na
katarabakun mi ta Namaratu nga mangipadangag ta damag ni Hesus. A yen
ta dinob ku nga mangpasikan ikid na mangtabarang tekamuy, 3 petta awena
mina matampa na pangurug muy gafu ta pagzigātān muy, te dana amu muy
ta nekari kitam nga mesipat ta zigat gafu ta pangurug tam. 4 Yen haman
ya binida mi tekamuy ta ketta mi en para la tekamuy, te dana neunnan mi
ta mazigatan kitam sangaw gafu ta pangurug tam, a ta ayanin amu muy
na ta dumatang na tekamuy. 5 Ammi gafu ta awek pakadamag tekamuy
a awek neattam, a yen ta dinob ku i Timotyo tekamuy, petta ipadamag na
sangaw teyak am umanu ya pangurug muy, te nagburungak hapa talo am
naayayyaw na kanan ni Satanas, a nelogotak na mina ta banbannag ken
tekamuy.

6 Ammi mappya, te bagu dumatang na i Timotyo, a matalakak ta
nepadamag na en, te masikan kān la ya pangurug muy ikid pangidduk muy.
A nebar na hapa ta kanayun nonotan da kami, te madamdam kam kān nga
makaita tekami ta kuman na damdam mi hapa tekamuy. 7 A yen ya gafu na,
kahkahulun, ta maski am mazigatan kami gafu ta makitapil kiden tekami a
natabtabang na ya damdam mi gafu ta damag na pangurug muy. 8 Te am
amu mi ta netug muy la ya pangurug muy te Afu Hesus a yen ya kuman
na mangtolay tekami. 9 A maski am dakal ya pangdayaw mi ta Namaratu
gafu tekamuy a kuman na makurang para la, te am makimallak kami tentu

a kuman na awan ta pagpakabalat mi ta neatad na tekami nga talak mi gafu tekamuy. 10 Ammi kanayun makimallak kami ta araw ikid na hiklam, petta mapalubusan kami mina nga ange ha tekamuy, petta pake pannun mi hapa ya magkurang para la ta pangurug muy.

11 A mappya mantu ta Dama tam Namaratu ikid ni Afu Hesus ya mangazi ta mangsalin tekami, petta makaange kami tekamuy. 12 A mappya ta padakalan na hapa ya pagkaid-idduk muy, kumanen hapa ta ngamin tolay, petta nasurok ya pangidduk muy ta kadwan ta kuman na pangidduk mi tekamuy. 13 A yen kid ya adangan mi tentu, petta masikan mina ya nonot muy nga mangwa ta mappya, petta awan sangaw ta pakehuyan muy ikid na pagkurangan na kappya muy ta atubang na Namaratu ewan am ange ig Afu Hesus ikid na ngamin kiden kahulun na nga anghel.

4

Ya Kadwan Kiden Itabarang Na Tekid

1 A itta hapa ya itabarang mi tekamuy, kahkahulun, gafu ta pagkakahulun tam te Afu Hesus. A maski te dana amu muy haman ya netuldu mi en tekamuy petta intu tarabakun muy ya ikayat na Namaratu ewan. A gafu ta yen hala ya tinarabaku muy a mappya ta idulot muy la ta kuman na tarabaku muyen hala. 2 Te amu muy hapa ta intu la netuldu mi tekamuy ya kuman na netuldu ni Afu Hesus tekami, petta awan ta kadulayan muy, 3 te ikayat na Namaratu ewan ta magserbi ya bari tam ta pagkappyanan.

4 A yen ta awemuy mina makidorug ta awemuy atawa, te mappya ta amu na tagta-day tekamuy ya manggamma ta bari na, petta intu la tarabakun na ya kappyanan ikid na madayawan. 5 A awan mina ta magatattug ta kuman na agangwa na awan kiden makkamu ta Namaratu, 6 te awan mina ta ange makisalnuk ta barawasi na kagitta na en tolay. Dana nebar mi haman ikid na nepasikkal mi tekamuy ta Namaratu ewan sangaw ya mangpa-gang ta ngamin kiden mangwa ta kumanen na kadulayan. 7 Te bakkan ta intu nepangagagay na tekitam ta magatattug kitam, am awa megitta kitam mina ta kappya na ewan. 8 A am itta tekamuy ya magsoysoy ta itabarang kin, a bakkan haman ta tolay ya pagsoysoyān na am awa Namaratu ewan, te intu haman ya nangatad ta Kahalwa na en tekamuy, petta megitta kam tentu.

9 A awek na uhohugan tekamuy ta iddukan muy mina ya kabagis muy, te dana netuldu na kam na Namaratu ta magkaid-idduk kam. 10 A kakurugan hapa ta iddukan muy ya ngamin kiden kabagis ta ngamin paglelehut na Masadonya, ammi mappya hapa ta padakalan muy para ya pagkaid-idduk muy, 11 te mappya ta magintak kam, petta awemuy tabtabangan ya tarabaku na kadwan. Te dana netabarang mi haman ta magbannag magtarabaku ya tagtakday tekamuy ta katunungan na tarabaku na hapa la, 12 pettam kumanen a dayawan na kam hapa sangaw na awan kiden mangurug gafu ta maita da ta awemuy ange magadang ta kahulun muy kiden ta magserbi tekamuy.

Ya Pangipasikkal Da Ta Kasasaad Na Nagpasi Kiden

13 A itta hapa ya takday ipasikkal mi tekamuy, kahkahulun, petta awemuy makilavun gafu ta kasasaad na kahulun muy kiden nagpasi, petta awemuy hapa madamdam tekid ta kuman na damdam na awan kiden ta ikatalak. 14 Te am mangurug kitam ta natolay hala i Hesus ta nepasi na en a kumanen hapa mina ta nangurug kiden tentu nga nagpasi, te tolayan na kid hala sangaw na Namaratu ta kuman na nepangtolay na te Hesus. 15 Te ya uhohug

ni Afu Hesus nga nesirak na tekami ikid na ipadangag min tekamuy a
ikitam kān mangurug nga matolay addet ta ange na tekitam a awetam kān
mapmapolu ammi ta nagpasi kiden. 16 Te am dumagut sangaw ya Dafu
tamewan nga magafu ta langit a madangag tam kān sangaw ya ngahal
na kadakalan na anghel kiden ikid na amaryung na Namaratu, kapye na
magayayag hapa ni Afu Hesus. A mapolu kān magtolay ya ngamin kiden
nagpasi nga nedagga tentu, 17 te ikitam nga matolay addet ta datang na
Dafu tamewan a sa igindan na kitam hapa ta tinolay na kiden, te ka-ma la
patullun na kitam ta kulam kiden, petta magdadafung kitam hapa ta langit.
A magnayun kitanan sangaw tentu. 18 A mappya mantu ta ye-yen kid na
uhohug ya sigida bibidan muy petta matabtabang hapa ya damdam muy ta
awan kiden tekamuy.

5

Ya Pagka-ma Na Datang Ni Hesus

1 A kumanen hapa awemi ibar tekamuy, kahkahulun, am kanu na araw
ya datang na Dafu tamewan, 2 ammi maski, te dana amu muy haman ta ka-
ma la dumatang ta kuman na iange na tulisan ta hiklam. 3 Te sangaw am
pahig na tolay kiden ta awan ta dulay, ikid na awan ta burungan da, a yen
sangaw ya datang na pakadulayan da, te pagka-ma da sangaw ta kuman
na maganaken am pagka-ma na ya zigat na paganak na, a awedan sangaw
malillikan ya pama-gang na Namaratu tekid.

4 Ammi mappya tekamuy, kahkahulun, te awemuy magyan ta sugiram ta
kuman na awan kiden mangurug, a am magka-ma sangaw ya panglavvu
na Namaratu ewan ta kuman na ange na tulisan a awena kam sangaw
madatangan, 5 te sa itta kam ngamin ta dakar, a intu tarabakun muy ya
mappya. 6 A gafu ta awetam magyan ta sugiram a mappya mantu ta awetam
pasidugan ya iange na Dafu tamewan, petta awetam mekabat ta awan kiden
mangurug. Te mappya ta imugudan tam la sehahukāl, petta awetam megitta
ta mellaw. 7 Te ya magyan kiden ta hiklam ikid na sugiram a intu la amu
da ya magillaw ikid na masidug. 8 Ammi gafu ta magyan kitam ta dakar
a mappya ta kanayun mahukal la ya nonot tam, petta awetam megitta ta
mellawen. A afuran tam ya pangurug tam ikid na pangidduk tam, te yen kid
ya mangikerutan tekitam. A itug tam la ya pangikatalak tam ta pangikerutan
ni Afu Hesus tekitam, 9-10 te bakkan ta pama-gang na Namaratu ya nekari
na tekitam, am awa pangikerutan na tekitam gafu ta nepangsaka ni Afu
Hesus tekitam ta pasi na en, pettam kumanen a maski am dana nasi kitam
ta datang na, ono am matolay kitam la a makipagtolay kitam hala sangaw
tentu. 11 A yen ta awemuy mina magimmang magimpatpaturad ikid na
magimpaspasikan ta pangurug muy.

Ya Napozan Na Tabarang Da Tekid

12 A ya adangan mi hapa tekamuy, kahkahulun, a nonotan muy ya mang-
taron kiden tekamuy nga nesaad ni Afu Hesus, te yen kid ya mangituldu ikid
na mangtabarang tekamuy. 13 A pake ipaita muy mantu ya pangdayaw muy
ikid na pangidduk muy tekid gafu ta bannag da tekamuy. A sa pagdadaggan
muy hapa ya ngamin nonot muy, petta awemuy magimpaspasil.

14 A ya kadwan kiden para itabarang mi tekamuy, kahkahulun, a ihuya
muy ya matalakag magtarabaku, a paturadan muy ya magtalaw ikid na
magburung, a uffunan muy ya makafuy, a ipaita muy ya pagattam muy
tekid ngamin. 15 A am itta ya mangwa ta dulay tekamuy a itan muy ta

bakkan ta dulay ya isupapak muy tentu, te intu mina apagan muy am anu
ya kappyanan na tagtakday tekamuy, a kumanen hapa ta ngamin tolay.
16-18 A ya ikayat na para na Namaratu tekamuy gafu ta itta kam te Afu
Hesus a kanayun pagayayatan muy ya kallak na tekamuy, a pakimallak muy
ya ngamin tentu, a maski am anu ya dumatang tekamuy a "**Mappya hapa
yen teko, Afu, te iko ya makkamu teyak,**" kummuy.
19-22 A kumanen hapa am itta ya maguhohug ta paggagimung muy nga
pasinapān na Kahalwa na Namaratu a awemuy la ihuya, ikid na awemuy
idadula ya uhohugan na. Ammi maski am inya ya maguhohug a pake
pasikkalan muy am mappya ya uhohugan na, petta itug muy. Ammi am
kuman na itta ya kadulayan na a lillikan muy.
23 A ya Namaratu ewan nga mangatad ta ngamin kappyanan, ampade intu
ya mangpatatakday ta nonot na tagtakday tekamuy, petta awan sangaw ta
pakehuyan muy, am awa mappya la ya ngamin kahalwa muy ikid na nonot
muy ikid na bari muy addet ta dumatang i Afu Hesus. 24 A gafu ta mekatalak
hapa ya nangalapen tekamuy a idulot na la idulot ya ikayat mi in tekamuy.
25 A mappya hapa, kahkahulun, ta pakimallak da kami, 26 a pakikumusta
muy hapa ya ngamin kiden kahkahulun mi ta agyan muy.
27 Peafurak hapa tekamuy gafu ta Namaratu ewan ta basan muy ya suratin
yan ta ngamin kahkahulun muy kidina.
28 Ampade i Afu Hesus Kristu ya makkamu tekamuy.

Ya Mekaduwa En Surat Ni Pablu Ta Taga Tesalonika Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ta nepagsurat ni Pablu ta napolu en surat na ta nangurug kiden taga Tesalonika, a awena la nabayag a nadamag na ta mapopoyung para la ya nonot da ta araw na iange ni Afu Hesus, te itta ya nangibar ta nagpasan ya ange na en, a awenan mantu magtarabaku na kadwan kiden gafu ta kapopoyung da. A yen ta nesurat ni Pablu ya mekaduwa in surat na tekid, te pake ipasikkal na ta itta bit ya imunnan dumatang kapye na umange i Afu Hesus, yaga pake tabarangan na ha ya awan kiden magtarabaku petta magtarabaku kid mina, petta magdadagga ya pagkakahulun da. A ya nesurat na en a intu yan:

1-2 Ikamuy taga Tesalonika, nga mangurug ta Dama tamewan Namaratu
ikid ni Afu Hesus Kristu:
Ampade sa ikallak na kam na Namaratu ewan, petta mappya kam la.
A ya nagsurat ha tekamuy, kahkahulun a iyak, Pablu, a kahulun ku hapa
ig Silas, ikid ni Timotyo.

Ya Pangdayaw Na Ta Pangurug Da

3 A pake matalak kami ta Namaratu gafu tekamuy, kahkahulun, te pake
dumakal para ya pangurug muy ta Namaratu gafu ta tarabaku na en ta
nonot muy, a kumanen hapa ta pagkaid-idduk muy. A yen ta sigida ibosag
mi hapa ya talak mi tentu, te kuman na gatut mi tentu ta mappya. 4 A gafu ta
attaman muy la ya zigat muy, ikid na idulot muy hapa ya pangurug muy ta
ketta na makitapil tekamuy, a yen ta idayaw mi kam hapa ta tolay kiden na
Namaratu ta kadwan kiden lugar.
5 Ammi ya pagattam muy ta makitapil kiden tekamuy a yen ya mangi-
pasikkal ta matunung hala sangaw ya uray na Namaratu tekamuy, kumanen
hapa tekid, te ipasikkal na ta ikamuy ya megitta nga mesipat ta pangikerutan
na en gafu ta pagattam muy ta zigat na pangurug muy. Ammi ikid hapa la
sangaw ya pa-gangan na gafu ta pakitapil da tekamuy. 6 Te mappya ta uray
na Namaratu ta ibalat na ya pakitapil da tekamuy, 7 petta mabannayan kam
hapa. Te sa mabannayan kitam sangaw am makipaita ha sangaw i Afu Hesus
nga magafu ta langitewan, te ihulun na hapa ya dakal na afuy ikid na anghel
na kiden nga seppakapangwa. 8 A yen sangaw ya pangbalat na ta awan
kiden makkamu ta Namaratu kontodu ngamin kiden nga awan nangurug
ta damag ni Afu Hesus. 9 A attaman da sangaw ya pangpa-gang na tekid, te
magnayun kid la sangaw mazigatan addet ta addet gafu ta madugiman kid
nga medagga te Afu Hesus ikid na kalalaki na pakapangwa na en. 10 Te am
dumatang sangaw i Afu Hesus a pake mepaita ya ngamin kalalaki na gafu
ta anghel na kiden nga mehulun tentu, a madayawan hapa gafu ta ngamin
kiden mangurug tentu. A ikamuy hapa ya mesipat tekid gafu ta kinurug muy
na ya nepadangag mi en tekamuy.
11 A yen ta kanayun pakimallak mi kam hapa ta Namaratu ewan, petta
uffunan na kam nga megitta ta nang-agagayan na tekamuy.
"Atadam kid hapa, Afu, ta sikan da, petta medulot da ya ngamin igakkad
da nga mappya, ikid na ngamin tarabakun da nga megitta ta pangurug
da," kummi hapa ta pakimallak mi,

12 pettam kumanen a madayawan hapa ya ngagan ni Afu Hesus gafu tekamuy, a madayawan kam hapa gafu tentu. A magdulot hala sangaw yen gafu ta panguffun na Namaratu ikid ni Afu Hesus tekamuy.

2

Ya Masikan Na Pumasil Ta Namaratu

1 A itta hapa ya pake ipasikkal ku tekamuy, kahkahulun, gafu ta iange sangaw ni Afu Hesus ikid na pangdafung tam tentu ta utun. 2-3 Te yen ya pakikekallak mi tekamuy ta awemuy la mapopoyung ikid na malangga gafu ta takwan na bida nga madangag muy. Te am itta ya madamag muy ta nagpasa kān ya araw na iange na Dafu tamewan, a awemuy la kurugan, petta awemuy maayayyaw. Te maski am had sin ya pagafun na madamag muy, am yen ya mepadangag tekamuy, ono am linavun na tolay, ono am nesurat mi kān, a awemuy la kurugan, te tulad haman. Te am tanagay na ya datang ni Afu Hesus ta lutakin a mapolu bit ya pagtalekud na tolay kiden ta Namaratu ewan, kapye na hapa lumattog na tolayen nga masikan mamadday ta dulay. Ammi yen ya gagangay na agyan na ya pagtaguhalin na Namaratu, 4 te ikatupag na ya Namaratu ikid na ngamin kiden na dyos, a pake pātā-nāngan na hapa sangaw ya bari na, petta intu hapa la sangaw ya maguray nga ange magtogkok ta agtogkokan na Namaratu ta bali na en, te ipadangag na sangaw ta intu hapa la ya Dyos.

5 Ammi dana amu muy haman ye-yen na bida, te yen ya kanayun nabidak tekamuy ta kettaken para la tekamuy. 6 A dana amu muy mantu am inya ya manggubat ta ayanin, te intu ya manggubat, petta dana iparan na ya paglattog na tolayen nga mamadday ta dulay, te itta sangaw ya araw na. 7 Te ya mamepegafu en ta dulay a magdaggun na magtarabaku ta melemad, a intu hala ya manggubat ta ayanin addet ta ittan ya tolayen nga masikan mamadday ta dulay, 8 (v 8a)* a yen hapa sangaw ya pakipaita na ta ngamin tolay. 9 Ammi Satanas ya mamaspasikan tentu petta itta ya pakapangwa na nga mamadday ta addu na pakaitan nga mangayayyaw ta tolay kiden.

10 A gafu ta addu sangaw ya pangayayyaw na nga dulay a malogon maayayyaw ya gagangay kiden magimperperdi, te aweda haman ikatalak ya kakurugan na uhohug nga mangikerutan mina tekid. 11 A gafu ta aweda ikatalak, a ipalubus na Namaratu ta maayayyaw na kid na masikan na mangayayyaw, petta kurugan da ya tulad, 12 (v 12,8b) pettam kumanen a sa pa-gangan na kid sangaw, gafu ta pake ikaykayat da ya mangwa ta dulay ammi ta mangurug ta uhohug na en. Ammi am makipaita hapa sangaw i Afu Hesus nga magafu ta langit, a papasin na hapa ya mamaddayen ta dulay gafu ta dangang na bari na en ikid na pakapangwa na uhohugan na.

Ya Pangkenga Na Namaratu Ta Tolay Na Kiden

13 Ammi mappya tekamuy, kahkahulun, te pake iddukan na kam na Namaratu ewan, a dakal hapa ya talak mi tentu gafu tekamuy, te addet ta awena para la pakapadday na paglelehutin, a dana nekari na ta mekerutan kam. A negungay na kam hapa na Kahalwa na en, petta mangurug kam ta uhohug na en. 14 A yen ta inagagay na kam hapa gafu ta mappya en damag nga nepadangag mi tekamuy, petta mesipat kam hapa ta kalalaki na Dafu tamewan Hesus nga Mangikerutan. 15 A mappya mantu, kahkahulun, ta

* **2:8** Ya gadwa na bersikulo 8 a netulfu ta bersikulo 12 petta matarus ya bida.

pake magintak kam te Hesus, ikid na pake itug muy ya ngamin netuldu mi tekamuy ta ketta mi en tekamuy, a kumanen hapa ta surat mi in tekamuy.
16 A mappya tekitam, kahkahulun, te ya Dafu tamewan Hesus nga
Mangikerutan ikid na Dama tamewan Namaratu, a ikid hapa la ya nangi-
pasikkal ta pangidduk da tekitam. Te gafu ta kallak da en tekitam a itta ya
mangpaturad ta nonot tam nga magnayun, a itta hapa ya ikatalak tam ta
matolay kitam. 17 Ampade padakalan da para ya turad muy ikid na sikan
muy, petta mappya sangaw ya ngamin tarabaku muy ikid na uhohugan
muy.

3

Ya Pakimallak Da Mina Teg Pablu

1 A ya takday para, kahkahulun, a pakimallak da kami haen, petta alistu
mina ya pangisaned mi ta uhohug na Dafu tamewan, petta umaddu hapa
ya mangurug tentu ta kuman na nepangurug muy. 2 A pakimallak da
kami hapa, petta melillik kami ta dulay kidin na tolay, te addu hapa ya
mangikatupag ta kurugan tam. 3 Ammi mappya, te mekatalak hala ya
Namaratu ewan nga makkamu tekitam ngamin, a pake itunglak na kam
hapa te Afu Hesus, ikid na ikerutan na kam ta mangigakkaden ta dulay
tekamuy. 4 A amu mi hapa ta idulot muy la idulot ya tabarang mi in tekamuy
gafu te Afu Hesus. 5 Ampade ituldu na kam hapa nga mangidduk ta kuman
na pangidduk na Namaratu ewan tekitam, a petta magattam kam hapa ta
zigat ta kuman na nepagattam na en gafu tekitam.

Ya Tabarang Da Ta Awan Kiden Magtarabaku

6 A itta hapa ya ibar mi tekamuy, kahkahulun, gafu ta turay ni Afu
Hesus nga neatad na tekami, te am itta ya kabagis muy nga matalakag
magtarabaku ikid na awan mangidulot ta kuman na netuldu mi en tekamuy,
a mappya ta adayunan muy. 7 Te dana amu muy haman ta intu mina parigan
muy ya kuman na gagangay mi en, te awemi haman matalakag ta pagyan
mi en tekamuy, 8 a awan hapa ta inadang mi tekamuy ta kanan mi am
awa pinagan mi haman, te nagbanbannag kami hapa nga nagtarabaku ta
araw pase hiklam, petta awemuy mazigatan gafu tekami. 9 Maski am itta ya
mabalinan mi nga mangalap ta iuffun muy tekami a inawemi, te nangallu
kami hud la ta magserbi tekami, petta ikami hapa mina ya parigan muy. 10 Te
intu mina nonotan muy ya lintigen nga nesirak mi tekamuy:
"Ya awan magtarabaku a awemuy pakanan," kummi.
11 A yen ta bidan mi ya kumanin tekamuy, te ya kuman na nadamag
mi tekamuy a itta para la kan ya matalakag magtarabaku, a intu la kan
tarabakun da ya manabtabang ta tarabaku na kadwan. 12 A yen kid na tolay
ya tabarangan mi gafu ta turay ni Afu Hesus Kristu, te ya ibar mi tekid a mag-
intak kid mina, te magtarabaku kid mina, petta ikid hapa la ya makkamu
ta kanan da. 13 Ammi ya ibar ku ta kadwan kidina tekamuy, kahkahulun,
a mappya ta awemuy mahulat mangwa ta kappyanan. 14 Ammi am itta
tekamuy ya awan mangurug ta uhohug mi nga nesurat ta isin a takkilalan
muy mantu, a pagurayan muy la petta mamat. 15 Ammi awemuy la ikwenta
ta katupag muy, te tabarangan muy hud la ta kuman na takday kabagis muy.

Ya Mapozan Na Ibar Da

16 A ya Dafu tamewan nga pagafun na ngamin kappyanan, ampade intu
hapa la ya makkamu tekamuy ikid na mangatad ta pagintak na nonot muy
ta ngamin kiden tarabaku muy.

17 Kumusta kam hala, kahkahulun. Iyakin Pablu ya nangisurat ta pakikumustak tekamuy, te kumanin ya pagpermak ta ngamin kiden surat ku petta amu muy ta surat ku.
18 Ampade i Afu Hesus ya manghulun ikid na manguffun tekamuy ngamin.

Ya Napolu En Surat Ni Pablu Te Timotyo

Ya Gafu Na Suratin Yan

A ta neange ni Pablu ta lugar na Asya ikid na Masadonya nga mangipadangag ta damag ni Hesus a itta hapa ya duwa na kahulun na, a i Timotyo ya ngagan na takday, a intu hala ya nekwenta ni Pablu ta kuman na anak na, te malogon dumagdag ta ngamin netuldu ni Pablu tentu. Am basam ya **Tarabaku na Turin Kiden** ta kapitulo 16 a yen sangaw ya pakabasam ta nepangihulun ni Pablu te Timotyo.

A ta nepagsibal da ta ili na Efeso a nesirak ni Pablu i Timotyo petta intu ya makkamu magtaron ikid na mangituldu ta mangurug kiden, te magdulot i Pablu ta kadwan kiden ili. A sangaw nagsurat hapa te Timotyo, te ituldu na para gafu ta tarabaku na en nga magtaron ikid na mangituldu. Ammi ya netuldu na te Timotyo a kappyanan tam hapa petta amu tam ya ikayat na Namaratu tekitam. A timunud mantu sin ya surat na en te Timotyo.

1-2 Anak ku, Timotyo.

Ampade ikallak na ka na Dama tamewan Namaratu ikid ni Afu Hesus, petta mappya ka la, te iko ya igittak ta anak ku ta kakurugan gafu ta pangurug mu te Afu Hesus.

A ya nagsurat teko a iyak, Pablu, te turin nak ni Hesus Kristu gafu ta uray na Namaratu ewan nga mangikerutan tekitam, ikid ni Hesusen hapa nga ikatalak tam, te naggitta kid nga nangidob teyak.

Ya Patarabaku Na Te Timotyo

3 A ya pakikekallak ku teko, Aleng, teyaken nagtugut nga umange ta Masadonya a
"Magyan ka la ta isin ili na Efeso, petta matabarangam ya kadwan kidin mangituldu, petta aweda ituldu ya awan kustu," kunku.
4 A ibar mu mantu tekid ta awedan mina pakolangan ya magmagannud na bida nga pinarparatu na palpalungu kiden tolay, ikid na aweda mina paangtolin pagbabidan ya pagkakahulun na palpalungu kiden. Te awan ta iatad na kumanin kid na bida am bakkan la ta pagtatabbagan na tolay kiden. A awan mantu ta meuffun da ta pangurug da petta idulot da mina ya uray na Namaratu tekid. 5 A mappya ta yen ya metabarang tekid, petta pake itug da mina ya pangurug da, ikid na mappya na nonot, pettam kumanen a mappya sangaw ya pangidduk da ta Namaratu ewan ikid na ikattolay da. 6 Te ya kadwan kidina a kuman na umadayu kid na ta isin kid na kappyanan, a intu la nonotan da ya bida kiden nga awan ta kapkappyan, 7 te karagatan da ya mangituldu ta lintig kiden na Namaratu, ammi aweda haman maawatan ya uhohugan da ikid na ipasikkal da. 8 Amu tam haman ta mappya ya lintig na Namaratu, ammi dulay am awetam amu ya gafu na nepangpadday na ta lintig na.

9 A mappya mantu ta nonotan tam ya pagserbi na lintig na kiden, te bakkan haman ta mappya kiden na tolay ya inatadan na tekid, te pinadday na kid hud la gafu ta awan kiden makkamu ta mappya, ikid na masoysoy, ikid na awan makkamu ta Namaratu, ikid na minagliwat, ikid na nagdupal ta nonot, ikid na mangidadula ta kwa na Namaratu, ikid na manguyoyung teg hina na ikid ni dama na, 10 ikid na mamapasi, ikid na mangadallaw, ikid na magatattug ta kagitta da en lalaki ikid na kagitta da en babbay, ikid na magsibrung ikid na maglaku ta tolay, ikid na magladdud, ikid

na magdarogas, ikid na ngamin kiden nga awan mangurug ta kuman na
netuldu tamen nga kakurugan. 11 Te awan haman ta takwan na netuldu
tam am bakkan la ta mappya en damag na pakapangwa na Namaratu ewan
nga mangbendisyon tekitam, te yen haman ya nepangitalak na teyak petta
ipadangag ku ta ngamin tolay.

Ya Testimonyo Ni Pablu

12 A matalakak hapa ta Dafu tamewan Hesus nga Mangikerutan tekitam
ikid na mangpasikan teyak, te iyak ya nekatalak na ikid na pinatudunan
na, petta magserbi yak hapa tentu ta kumanin na tarabaku. 13 Ta idi a pake
dulayak na tolay, te padpadulayan ku ya ngagan ni Hesus, ikid na pagzigātan
ku ya mangurug kiden tentu, a masikanak nagporay. Ammi maski kunna
ten a nekallak nak hala na Namaratu ewan, gafu ta awek para la nangurug
te Hesus ta idi, ikid na awek garay naamu ta dulay ya tarabakuken. 14 A pake
nasurok mantu ya kallak na en teyak, te inatadan nak ta pangurug ku tentu,
ikid na pangidduk ku ta tolay na kiden gafu te Hesus Kristu.

15 Itta ya bida en ta
"Umange i Hesus ta paglelehutin petta ikerutan na ya minagliwat,"
kunna.
A kakurugan hapa ye-yen na bida, te maski am iyak ya kadakalan na dulay,
16 a nekallak nak hala, petta iyak ya pakaitan ta awan ta addet na pagattam
ni Hesusen, pettam kumanen a iyak mina ya pagnonotan na awan kiden
para la mangurug, te maatadan kid hapa sangaw ta magnayun angat am
mangurug kid. 17 Ampade madaydayawan ya Namaratu ewan addet ta
addet, te intu la tatakday ya magnayun na Ari nga awan masi ikid na awan
maita. Amen.

Ya Patarabaku Ni Pablu Te Timotyo

18 A ya ibar ku hapa teko, Aleng Timotyo, a nonotam ya dana linavun na
lalaklakay kiden ta tarabakum, te intu linavun da ya nagafu ta Namaratu
ewan. A dagdagam mantu ya binida da teko, pettam yen kid ya mang-
paturad teko ta pakigubat mu ta dulay. 19 Ammi mappya ta pake ibbalam
ya pangurug mu ikid na mappya na nonot ta pakigubat mu, te ya kadwan
a aweda dangdangagan ya mappya na nonot, a yen ta naperdin hapa ya
pangurug da. 20 Ig Himenyo ikid ni Alehandru ya nekabat hapa tekid, a yen
ta pinagurayān ku kid nga umange te Satanas, petta mapa-gang kid magbida
ta dulay.

2

1 A ya pake napopolu nga patarabakuk tekamuy a kanayun pakimallak
muy ya ngamin magdaduma na tolay ta Namaratu ewan am kada maggag-
imung kam. A maski am anu ya adangan muy tentu, a ibosag muy hapa
ya talak muy tentu gafu ta dangagan na ya pakimallak muy. 2 A isipat
muy hapa pakimallak ya ari kiden ikid na ngamin kiden magturay tekitam,
petta mappya ya pagturay da ta ngamin kiden lugar tam. Te am mappya ya
pagturay da a awetam sangaw magburung ta itta ya manguyoyung tekitam,
te malagpat kitam la nga mangidulot ta ngamin patarabaku na Namaratu
tekitam.

3-4 Mappya yen, Aleng, nga mangpakustu ta Namaratu ewan, te intu
haman ya mangikerutan tekitam, a ikayat na ta mekerutan hapa ya ngamin
tolay nga awan makkamu tentu, petta amu da hapa ya kakurugan. 5 Te
tatakday haman la ya Dyos, a awan ta takwan na mangipakoma tekitam ta
Namaratu am bakkan la te Hesus Kristu nga negitta ta tolay. 6 Te ta datang

na arawen nga nebital na Namaratu a nesagapil ni Hesus ya bari na en
tekitam petta masaka na kitam. A yen ya mangipasikkal ta pangikerutan
na Namaratu tekitam. 7 A maski am pahig na kadwan kiden ta tulad a
kakurugan haman, te iyak ya turin ni Hesus nga pinatudunan na nga ange
mangipadangag ikid na mangituldu ta kakurugan ta awan kiden makkamu
ta kakurugan na Dyos.

Ya Metabarang Ta Maggagimung Kiden

8 A ya ikayat ku mantu ta lālāki kiden a ikid mina ya makimallak ta ngamin
kiden paggagimungan, ammi mappya ta awan ta ikatupag da ikid na tapilan
da, petta awan ta pagmansan na pakimallak da. 9 A ya tabarang ku hapa ta
bābāy kiden, a intu la mina pagbarawasi da ya gagangayen na barawasi, te
aweda mina pake paispotan ya bari da ikid na huk da ta sigal, ikid na balituk,
ikid na mangina en na ga-gamit, 10 te mapmappya hud la ta intu paispotan da
ya nonot da ikid na tarabaku da, te yen ya mekustu ta babbay nga mangurug
ta Namaratu.
11 A mappya ta bābāy kiden hapa ya umalinnak ikid na magdangag ta bida
petta metuldu kid hapa. 12 Te awek ituluk ta ma-mautun ya babbay ammi
ta lalaki, te mappya ta umalinnak hapa ya babbay. 13 Te bakkan haman ta
babbayen ya napolu naparatu, am awa lalaki en, 14 a bakkan hapa ta lalaki
en ya napolu en naayayyaw, am awa babbayen, a yen ya nagliwatan na.
15 Ammi maski nagliwat a mekerutan hala, te naganak na hapa ya babbay
ta mangikerutan tentu. A mekerutan mantu ya bābāy am idulot da la ya
pangurug da, ikid na pangidduk da, ikid na kappya na bari da ikid na nonot
da.

3

Ya Magpastor Ta Mangurug Kiden

1 Kakurugan hapa ya uhohugan da en ta
“Am itta ya mayat magpastor a mappya hapa na tarabaku ya ikayat na,”
kunda.
2 Ammi am inya ya magpastor a mappya ta awan ta pangihuyan na tolay
kiden tentu, te tatakday la ya atawa na, a iguwad na ya nonot na ikid na bari
na. A mappya ya paghehit na, te makānnonot, a matalak hapa magpadulot
ta bali na, a malalaki hapa mangituldu ta kadwan. 3 A awena magillaw,
ikid na magporay, ikid na makitapil, te masippat hud la ikid na maidduk,
a awena maginggum ta pirak. 4 A mappya hapa ya pagtaron na ta ānāk na
kiden, petta aweda masoysoy am awa mangurug kid ta ngamin mebar tekid.
5 Te ya awan makkamu magtaron ta ānāk na kiden ta bali na a had kukunna
mantu taronan ya itta kiden ta bali na Namaratu. 6 A awena mina mesaad
ta magpastor am bagu la na mangurug, te talo am magparayag sangaw a
mekabat hapa ta pama-gang na Namaratu te Satanas. 7 A mappya hapa ta
intu la mesaad ya amu na awan kiden mangurug ta mappya na tolay, pettam
bakkan sangaw ta iyen ya pakasikwatan na ta sikwat ni Satanas.

Ya Kauffunan Na Magpastor

8 A kumanen hapa ta manguffun kiden ta magpastor, te mappya ta itta
hapa ya pakedayawan da gafu ta aweda magtulad, ikid na magillaw, ikid
na maginggum ta pirak. 9 A mappya ta pake itug da ya ngamin nepakamu
na Namaratu tekitam ta kurugan tam. 10 Ammi am inya sangaw ya mapili
a mappya ta dana maparuba kid la bit am mappya kid na manguffun, a am
maita sangaw ta awan ta pakehuyan da a kustu ta mesaad kid na.

11 A kumanen hapa ta atawa da, te mappya ta itta hapa ya pakedayawan
da gafu ta aweda mamadpadulay, ikid na iguwad da ya nonot da ikid na bari
da. A mekatalak kid hapa mangidulot ta ngamin tarabaku da.
12 A am inya sangaw ya mesaad ta kauffunan na magpastor a mappya
ta tagtakday kid la ta atawa, ikid na mappya hapa ya pagtaron da ta ānāk
da kiden ikid na ngamin kiden magyan ta bali da. 13 Te am mappya
ya panguffun da a dakal hapa sangaw ya pangdayaw na kadwan kiden
mangurug tekid, a dumakal hapa ya talak da ikid na turad da ta pangurug
da te Hesus Kristu.
14-15 A ta kuman na iyak hapa, a ikatalak ku ta makaange yak teko ta
mavit, ammi am angarigan ta matalantanak sangaw nga umange, a dana
nesurat kun ye-yan kid na tabarang ku teko, petta ituldum kid hapa ta tolay
kidina, petta amu da mina ya ikayat na Namaratu ta tarabakun da gafu ta
pangurug da ikid na paggagimung da. Te ikitam mangurug ya pagyanan
na siggatolayen na Dyos, a gagangay ta ikitam magdadagga ya makkamu
ikid na mangipasikkal ta kakurugan nga neatad na tekitam. 16 Te awan
ta makelemad ta malalaki ya nangipasikkal ta relisyon tam, te ya bida na
kansyonen gafu te Hesus a
“**Negitta haman ta tolay,**
a pinagappa da ta kayu.
Tinolay na Kahalwa na Namaratu,
a naita na turin na kiden.
Nepadangag da ta ngamin kiden lugar,
a kinurug na tolay kiden.
A ta ayanin a napātā-nāng **na hapa ta langitewan,**” kunna.

4

Ya Makigungay Ta Kakurugan

1 A itta para ya ipakamu na Kahalwa na Namaratu nga madakar, te am
umabikan kan na sangaw ya pagaddetan na arawin yan a makigungay kan
sangaw ya kadwan ta kinurug tamin, te yen kan sangaw ya pakolangan
da ya ituldu na seanitu nga mangayayyaw tekid. 2 Te itta kan sangaw ya
tolay kiden nga magimmamappya nga mangituldu ta tulad na anitu kiden,
te awan ta marikna da ta allak da. 3 A ihangat da kan sangaw ta mangatawa
ya tolay, ikid na mangan ta kadwan na kakkanan. Ammi ya ihangat da
sangaw na kakkanan a yen haman ya neatad na Namaratu ta kanan tam,
aglalo tekitam nga makkamu ikid na mangurug ta kakurugan. A mabalin
mantu ta kanan tam ngamin am isipat tam hapa ibosag ya talak tam tentu
gafu ta neatad na en tekitam. 4 Te ya ngamin kiden pinaratu na Namaratu
ta kakkanan a mappya haman, a awan mina ta aweyan tam, te ikatalak tam
hud la mina, a ibosag tam mina ya talak tam tentu gafu ta kallak na tekitam.
5 Te maski am anu ya kanan tam a nekwenta ta mappya gafu ta uhohug na
Namaratu ikid na pakimallak tam tentu.

Ya Tarabaku Na Mappya Na Mangituldu

6 A am ituldum mantu yen kid na tabarang ta kabagis tam kidina a
magbalin ka hapa sangaw ta mappya na mangituldu ta dalan ni Hesus
Kristu, aglalo am kanayun pakanam hapa ya nonot mu ta uhohug na en
nga dinangag mu ikid na kinurug mu abat ta ayanin. 7 Ammi awem la
dangdangagan ya bida kiden nga pinaratu na tolay nga awena megitta ta
Namaratu, te mapmappya hud la ta ipenam mu ya nonot mu ta patarabaku
na Namaratu teko. 8 Awan ta dulay am ipenam tam ya bari tam ta zigat,

ammi mapmappya ta ipenam tam ya nonot tam ta patarabaku na Namaratu
tekitam, te itta ya iatad na ta pagkatolay tam ta lutakin, yaga itta hapa ya
iatad na ta pagkatolay tam ta agyan na Namaratu ewan. 9 Mappya mantu
ta pake itug tam ye-yen na uhohug, te kakurugan haman. 10 A yen ta pake
ikakinan tam mina ya mangidulot ta pakkwa na Namaratu tekitam, te intu
ikatalak tam ya siggatolayen na Dyos nga mangikerutan ta ngamin tolay,
aglalo tekitam mangurug.
11 A mappya mantu ta ituldum ye-yen kid na tabarang, a petug mu kid
hapa ta tolay kidina. 12 A am angarigan ta itta ya mangidadula teko gafu
ta kaabbing mu a awem la panunnutan, te ipaitam la ya mappya ta ngamin
aguhohug mu ikid na agangwam ikid na pangidduk mu ikid na pangurug
mu, petta parigan da ya kappya na nonot mu. 13 A ta awek para la ange teka-
muy a ikakinam ya pangibasam ta Uhohug na Namaratu ta maggagimung
kidina, kumanen hapa ta pangituldum, ikid na pangitabarang mu. 14 Te
mappya ta awem baybay-an ya pakapangwam, te yen haman ya neatad na
Namaratu teko gafu ta linavun na lalaklakay kiden ta nepangipotun da ta
kamat da teko.
15 Pake ikakinam mantu ya ngamin kidin patarabakuk teko, a yen kid la
ya tagopam, petta maita na ngamin tolay ya nepagmappya na nonot mu ikid
na agangwam. 16 Pake nonotam ikid na ikakinam ya ngamin tarabakum ikid
na ituldum, petta mekerutan ka, a kumanen hapa ta mangdangag teko.

5

Ya Metabarang Gafu Ta Nabalu Ikid Na Laklakay

1-2 A ya kadwan para na tabarang ku teko, Aleng, am itta mina ya
tabarangam nga laklakay a igittam la ta damam; a am bakbakat a igittam ta
hinam, a am kagittam abbing a igittam ta kabagis mu, a am babbay a igittam
ta wagim petta awem makanonot ta dulay tentu.
3 A itam hapa ta mauffunan ya babbālu kiden nga bābāy nga awan
makaapag ikid na awan ta mang-uffun. 4 Ammi am itta ya anak da ono afuk
da a mappya ta yen kid ya mang-uffun tekid, te ya ikayat na Namaratu a dana
nonotan na anak kiden ya isubalit da ta dadagkal da kiden, te kumanen hapa
ya pangidulot da ta pangurug da ta Namaratu. 5 Ammi ya balu na babbay
nga kakurugan ta awan ta kahkahulun na a mappya ta yen ya uffunan na
maggagimung kiden, te awan ta takwan na ikatalak na am bakkan la ta
Namaratu ewan, a yen ta idulot na la ya makimallak tentu ta araw pase
hiklam, te adangan na ya magserbi tentu. 6 Ammi am itta ya balu nga intu la
tarabakun na ya magapag ta ikayat na bari na en a megitta hala ta awan
mangurug, te maski am magatotolay para la ya bari na a dana nasin ya
kahalwa na.
7 A yen mina ya itabarang mu ta babbālu kiden, petta awan sangaw
ta pakehuyan da gafu ta tarabakun da. 8 Ammi am awetam iddukan ya
kahkahulun tam kiden nga mazigatan, aglalo am anak tam kiden ikid na
dadagkal tam kiden, a yen mantu ya pakaitan ta nagtalekudan tanan ya
pangurug tam, a pake dulay kitam ammi ta awan kiden mangurug.
9 A kumanen am melista ya babbālu kiden, petta uffunan na kid na
maggagimung kiden, a intu la melista ya babakbakat kiden nga awan
nangadallaw ta nepagatawa da en nga nakadatang ta annamafulu na darun.
10 A mappya ta madayawan kid hapa gafu ta kappya na tarabaku da,
ikid na nagpadakal kid ta abbing, ikid na matalak kid nagpadulot ta ange
magpasyar, ikid na nagbaggaw kid ta duping na kagitta da kiden mangurug,

ikid na nang-uffun kid ta mazigatan, ikid na nangipaita kid ta mappya ta ngamin kiden tarabaku da.
11 Ammi ya babbālu kiden nga awan para la pake bakbakat a awem ilista yen kid, talo am masmasikan sangaw ya ayat da ta lalaki ammi te Afu Hesus a makiatawa kid ha. A am yen sangaw ya pagbabawi da ta kari da en te Hesus, 12 a makaliwat kid sangaw gafu ta aweda nedulot ya dana kari da en tentu. 13 A dulay para am mauffunan yen kid, te kwan da la sangaw ya makakalkalay ta babali na kadwan. A bakkan la ta iyen, te angzen kid ta awa bidan ta awan kustu ta babali. 14 A ikayat ku mantu ta makiatawa ha mina ya babbalu kiden nga awan para la pake bakbakat, petta maganak kid, ikid na mangituldu kid ta ānāk da kiden, pettam kumanen a awan sangaw ta panglibakan na awan kiden mangurug tekitam gafu tekid. 15 A mappya ta yen ya metabarang tekid, te dana tumawag na ya kadwan kiden babbalu te Hesus, a dumagdag kid na te Satanas.
16 A kumanen am itta ya takday mangurug nga itta ya kahkahulun na kiden nga balu, a intu mina ya mang-uffun tekid, te awena kid mina ipaagtu ta iglesya, petta gustu sangaw ya iffun da ta babbālu kiden nga kakurugan ta awan ta mang-uffun tekid.

Ya Metuldu Gafu Ta Lala-laay Kiden Magtaron

17 A ya lala-laay kiden nga makkamu ta iglesya gafu ta tarabaku da nga mangipadangag ikid na mangituldu ta uhohug na Namaratu a mappya ta itta hapa ya tandan da nga mehulun ta pangdayaw na tolay kiden tekid. 18 Te yen haman ya lintig na Namaratu nga nesurat ni mina Moses.
“**Awem busālān ya baka am madama magaggik, petta mangan hapa,**” kunna.
A ya takday para surat na a
“**Gagangay ta matandanan ya magbannag magtarabaku,**” kunna.
19 A am angarigan ta itta ya magpaliwat ta takday laklakay a awem la kurugan ya ipaliwat na malaksid am itta ya duwa ono tallu na mangipasikkal. 20 A am kakurugan ta nagliwat a ihuyam ta atubang na maggagimung kiden, petta magtalaw hapa ya kadwan kiden. 21 A ya ibar ku para teko ta kettayan na Namaratu ewan ikid ni Hesus Kristu ikid na anghel na kiden a idulot mu yan kid na tabarang, a igittam ya ngamin tolay ta nonot mu, te dulay am itta ya idadumam.
22 A kumanen hapa am itta mina ya isaad mu ta magpastor a awem aggutan ipotun ya kamat mu tentu, talo am intu isaad mu ya seliwat para la, a mekabat ka hapa sangaw ta liwat na kiden. Mappya ta magpalan ka petta awem mekabat ta dulay, 23-25 a pake appiyam ya pagpilim, te ya liwat na kadwan a melemad bit, a awetam amu abat ta mabayag. Ammi ya liwat na kadwan a awena melemad, te dana amu tam ta awena para la nebar tekitam. A kumanen hapa ta tarabaku na tolay, te am mappya a malogon maita. Ammi maski am awena malogon maita a awena haman melemad ta kanayun.
A mappya hapa, Aleng, ta bakkan la ta danum ya inumam, te uminum ka mina ta tagassang la na binarayang gafu ta pagtakit na sirat mu.

6

Ya Metabarang Ta Tagabu Kiden Ikid Na Maba-nang

1 A ya itabarang ku hapa ta tagabu kiden mangurug, a mappya ta ipaita da ya amat da ta dafu da, pettam kumanen awan sangaw ta pangpadulayan na dafu da ta Dyos tam ikid na ituldu tam. 2 A am angarigan ta

magkakabagis ya tagabu ikid na makattagabu tentu gafu ta pangurug da te Afu Hesus, a bakkan mina ta yen ya pagrazonan na tagabu en ta awena kurugan ya makattagabu tentu, te mapmappya hud la ta pake ikakinan na ya pagtarabaku na tentu, te panguffun na haman ta kagitta na en mangurug nga iddukan na Namaratu.

3 A sa ituldum ikid na itabarang mu ye-yan kid na uhohug ta tolay
kidina. A am itta sangaw ya mangituldu ta takwan gafu ta aweyan na
ya netuldu ni Afu Hesus ikid na megitta ta relisyon tam, 4 a gagangay
mantu ta magparayag, a awan ta amu na. A gafu ta itta ya ayat na nga
makitabtabbag ikid na makidibati ta kebalinan na uhohug, a yen sangaw
ya pamegafwanan na ketta na magimpaspassil, ikid na magingkatkatupag,
ikid na magimpadpadulay, ikid na magimpalpaliwat, ikid na makitaptapil.
5 A yen kid na tarabaku ya gagangay na nagdupal kiden ta nonot, a aweda
amu ya kakurugan, te pahig da ta magba-nang kid gafu ta relisyon da.

6 A kakurugan ta dakal ya pagba-nang tam am matappag ya nonot tam
gafu ta pangurug tam ta Namaratu. 7 Te awan haman ta nehulun tam
ta nekeanak tam, a awan hapa sangaw ta ihulun tam am masi kitam.
8 Ammi am kustu ya kanan tam ikid na pagbarawasi tam a matappag kitam.
9 Ammi ya magkaragat ta pagba-nang na a malogon masikwatan gafu ta intu
karagatan na ya magmagannud na awan ta kapkappyan, a yen kid sangaw
ya mangitalaba tentu petta umadayu ta Namaratu, a melogot sangaw ta
pangtaguhalin na Namaratu. 10 Te ya pagkaragat na tolay ta pirak a yen
ya mangatad ta ngamin dulay. A yen ta umadayu hapa ya kadwan kiden ta
kinurug da en, te ya pagkaragat da ta pagba-nang da. A ta ayanin a kuman
na itta ya kimaddug ta nonot da gafu ta nagtalekudan da ya pagkappyanan
na kahalwa da.

Ya Metabarang Te Timotyo

11 A yen ya gafu na, Aleng, ta awem la parigan ya kuman na nonot da,
te daddoban ka na Namaratu ewan. Intu hud la karagatam ya mappya
na tarabaku, ikid na kagitta na nonot na Namaratu, ikid na pangurug mu
tentu. A ikakinam hapa ya mangidduk, ikid na magattam ta zigat, ikid na
magattam ta kagittam kiden na tolay. 12 Ta nepangagagay na Namaratu
teko a mappya hapa ya nepangipasikkal mu ta pangurug mu, te addu hapa
ya nakadangag teko. A maski am anu ya pagzigātām a ikakinam la ya
pangurug mu ta kuman na masikan makiunnan, petta magamid mu sangaw
ya magnayun na angat nga nekari na Namaratu teko ta nepangagagay na en
teko.

13-14 A magbilbilinak hapa teko, Aleng, ta kettayan na Namaratu ewan nga
mangtolay ta ngamin, ikid ni Hesus Kristu nga naturad nangipasikkal ta
kustu ta atubang ni Gubernador Pilato, te ya bilin ku teko a pake appiyam
ya ngamin patarabakuk teko, petta awan sangaw ta kuman na mansam ikid
na pakehuyam addet ta ange ni Afu Hesus tekitam.

15 A Namaratu ewan ya makkamu am kanu sangaw ya iange na sin, te
intu la tatakday ya malalaki na mangituray; intu ya Ari na ngamin kiden
ari, a Dafu na ngamin kiden magturay, 16 te intu la tatakday ya Dyos nga
awan masi, a magyan ta zilag nga awena maabikanan. A awan ta tolay nga
nakaita tentu, te intu ya Dyos nga awena maita. A mappya te itta hapa tentu
ya ngamin kalalaki ikid na magnayun na pakapangwa.

Ya Mapozan Na Metabarang

17 A ya itabarang mu hapa ta maba-nang kidina a aweda mina fulotan
ya magparayag, ikid na aweda mina ikatalak ya pagba-nang da nga awena

magbayag tekid. Te mapmappya hud la ta Namaratu ewan ya ikatalak da
ta makkamu tekid, te iburud na la tekitam ya ngamin magserbi tekitam ta
ikatalak tam. 18 A ibar mu tekid ta kanayun mangikallak kid mina, petta
masurok ya pangwa da ta mappya ta kuman na kasurok na pagba-nang da,
te am siayayat kid mangatad ikid na mangisipat, 19 a mekwenta ta kuman na
neappiya ya kaba-nang da ta mabayag na araw, pettam kumanen a kwa dan
sangaw ya kakurugan na angat nga awan maafut.
20 A iko hapa, Timotyo, a pake appiyam ya tarabakum nga nekatalak
na Namaratu teko, a awem parigan ya maguhohug ta awan mappya ta
Namaratu. A pagurayam la ya makitulyat ta uhohugan na, te maski ibar
da ta itta tekid ya kakurugan a tulad ya amu da. 21 Te ya kadwan kiden nga
nehulun tekid a netawag kid na ta kinurug tam. Yen la ya addet na itabarang
ku teko.
Namaratu ya makkamu tekamuy ngamin.

Ya Mekaduwa En Surat Ni Pablu Te Timotyo

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ya mekaduwa in surat ni Pablu te Timotyo a nesurat na tentu en nabalud ta ili na Roma. Ye-yan kan ya napozan na surat na kapye da pinapasi. Dana narikna na ta abikan na ya pasi na a yen ta nagsurat ha te Timotyo petta daggan na ya netabarang na en tentu ta napolu en surat na. A mappya te nakadatang hapa tekitam ya surat na in yan petta madangag tam hapa ya mappya na tabarang.

1-2 Anak ku, Timotyo.

Ampade ikallak na ka na Dama tamewan Namaratu ikid ni Afu Hesus, petta mappya ka la, te iko ya igittak ta anak ku nga iddukan ku.

A ya nagsurat ha teko, Aleng, a iyak, Pablu, te turin nak ni Hesus Kristu gafu ta uray na Namaratu ewan, petta ipadangag ku ya magnayun na angat nga nekari na ta ngamin kiden nedagga te Hesus.

Ya Damdam Ni Pablu Te Timotyo

3-4 A pake matalakak ta Namaratu ewan, te intu hala ya Dyos ku nga pakidafun ku ta mappya na nonot ta kuman na dadagkal ku kiden ta idi. A am kada makimallakak tentu ta araw pase hiklam a kanayun nonotan ta ka hapa, te pake madamdamak nga makaita teko, petta imag-agtay mina ya talak ku teko, te yaga manonot ku hapa ya zigu na matam tekita en naggungay. 5 A matalakak hapa, te manonot ku ya pangurug mu te Afu Hesus nga pake netug mu ta nonot mu, te negitta hala ta pangurug nig kako men Loyda ikid ni hinamen Yunis. A matalakak ta itta hapa teko ya kagitta na pangurug da. 6 A yen ta ipanonot ku hapa teko ya pakapangwam nga neatad na Namaratu teko ta nepangipotun ku ta kamat ku teko, petta pagatangam mina. 7 Te ya Kahalwa na en nga neatad na Namaratu tekitam, a bakkan haman ta yen ya mangpaamat tekitam, te pasinapān na kitam hud la ta pakapangwa na en nga mangpaidduk tekitam ikid na mangpagattam tekitam ta zigat.

Ya Pangpaturad Ni Pablu Te Timotyo

8 A mappya mantu, Aleng, ta awem ikamat ya ngagan na Dafu tamewan Hesus, a kumanen hapa teyak maski am itta yak ta agbaludan gafu ta pangipadangag ku tentu. Te mapmappya ta ikatalak mu ya pakapangwa na Namaratu nga mangpaturad teko, petta makipagzigat ka hapa nga mangipadangag ta damag ni Hesusen. 9 Te intu mina nonotam, Aleng, ya kallak na Namaratu tekitam, te maski awan ta iningwa tam ta mappya ta nakagatutan na tekitam a inagagay na kitam hala, petta melillik kitam sangaw ta pamagang na ta dulay. Te ta kawan para la na paglelehutin, a dana nekari na ta ikallak na kitam, petta megitta kitam tentu gafu te Hesus Kristu. 10 A ayanen la ya nepangipasikkal na ta kallak na tekitam, te dimmatang na i Hesusen nga Mangikerutan tekitam, a naabak na ya pasi, otturu nepasikkal nan tekitam ya pakapangwa na en nga mangtolay tekitam, petta magnayun kitam. 11 A iyak hapa ya turin na en nga pinatudunan na Namaratu ta ange mangipadangag ikid na mangituldu ta damag ni Hesusen. 12 A maski am yen ya gafu na zigat kin ikid na kabalud kin, a attaman ku la setalak, te awek haman ikamat ya patarabaku na en teyak. Te amuk haman ya Dyos ku ta itta ya pakapangwa na nga magtaron ta nekatalak ken tentu, petta magdulot hala ngamin addet ta pagaddetan na arawin yan.

13 A ya kakuruganen hapa nga nadangag mu teyak ta nepangitulduk ta
kadwan a yen hapa ya ihulhulum ta pangurug mu ikid na pangidduk mu
te Afu Hesus. 14 A gafu ta pinakimohayan na kita na Namaratu ewan, petta
ituldu ta ya nekatalak na en tekita a mappya ta awem hapa paulin, te yen
hapa ya manguffun ya Kahalwa na en nga magyan tekita.
15 A yen ta uhohugan ku yen teko, Aleng, maski te dana amum ya nonot na
kahulun tam kiden taga Asya ta nagtalekudan dak ta kabalud kin. A nehulun
hapa tekid ig Figelu ikid ni Hermogines. 16-18 Ammi matalakak te Onsiforu,
te awenak nekamat ta kabalud kin. Te datang na en ta isin nga ili na Roma
a nekakinan na ya magapag teyak, a mappya te naapagan nak hapa. A
kanayun nagpatotoli nagpasyar teyak ta agyan na nakabaludan kin, a pake
nabannayan ya nonot ku gafu ta idduk na en teyak. A dana amum hapa ta
dakal ya panguffun na en teyak ta idi ta ili na Efeso. Ampade sagolyatan na
sangaw ni Afu Hesus ya kallak na en teyak ta pagaddetan na arawin yan,
kumanen hapa tekid ngamin nga mamattama.

2

Ya Mappya Na Suddalu Ni Hesus Kristu

1 A iko hapa, Aleng, a mappya ta pauffun ka te Afu Hesus, petta pagsikanan
na hapa ya nonot mu nga mangurug ikid na mangidulot ta ngamin
tarabakum. 2 Te mappya ta ituldum hapa ya kadwan kiden nga mekatalak
ikid na megitta mangituldu, petta mangituldu kid hapa ta kadwan para. A ya
ngamin nadangag mu ta itulduk a yen hapa ya ituldum tekid, te yen haman
ya amu na ngamin kiden mangurug ta kinurug tam. 3 A makipagzigat ka
hapa ta kuman na zigat na suddalu nga nedob makigubat, te kuman na
suddalu kitam ni Hesus Kristu. 4 A gafu ta suddalu na ka hapa a nonotam ya
gagangay na suddalu ta awena patabtabang ya bari na ta tarabaku na awan
magsuddalu, te intu hud la nonotan na ya patarabaku na nangpasuddalu en
tentu. 5 A nonotam hapa ya keangarigan na magkainnabak kiden, te maski
am inya sangaw tekid ya mangabak a awena sangaw maatadan ta sagolyat
malaksid am kinurug na ya ngamin kiden lintig na nagpainnabak tekid. A
kumanen hapa tekitam, te mappya ta idulot tam ya ngamin kiden lintig na
mangpatarabaku en tekitam. 6 A ta kuman na takday para keangarigan, a
ya malagpaten magmula a yen la sangaw ya makaapit. 7 A nonotam mantu,
Aleng, ya ngamin kiden keangarigan kin, te Namaratu sangaw ya mangatad
ta pangawatam.
8 A pake nonotam, Aleng, ta awan ta takwan na damag nga nekatalak
ku teko am bakkan te Hesus Kristu nga natolay hala ta pasi, te intu hala
ya Mangikerutan nga simsima ni mina Ari en Dabid. 9 A ye-yen na damag
ya gafu na nepangibalud da ikid na nepangkawad da teyak ta kuman na
pake dulayak na tolay. Ammi maski nakawadanak a awena nakawadan na
uhohug na Namaratu. 10 A yen ta attaman ku la ya ngamin kiden zigat nga
magpadagdag ta tolay kiden nga pinili na Namaratu, petta mesipat kid hapa
ta pangikerutan ni Afu Hesus ikid na kalalaki na ewan nga magnayun.
11 Kakurugan hapa ya uhohugan da en:
“Am nesipat kitanan ta pasi ni Hesus
a kumanen hapa sangaw ta katolay na.
12 A am mesipat kitam ta kuman na zigat na en
a kumanen hapa sangaw ta pagturay na en,
ammi am pagtalekudan tam
a pagtalekudan na kitam kan hapa, te yen haman ya nebar na.

13 A maski am angarigan ta awetam kurugan ya nebar na en
a kurug ta awena magladdud," kunda.

Ya Mappya Na Magtarabaku Ta Namaratu Ewan.

14 A yen kid na uhohug ya ituldum ta tolay kidina, a pake tabarangam kid
hapa ta kettayan na Namaratu ta aweda mina pagtatapilān ya kebalinan na
uhohug nga awan ta kappyan, te matampa sangaw ya pangurug na magdan-
gag. 15 Ammi teko a ikakinam la ya patarabaku na Namaratu teko, a pake
appiyam hapa ya gagangay na pangituldum ta uhohug na en, petta awem
sangaw mamatan, am awa dayawan na ka na Namaratu gafu ta tarabakum.
16 A awem ituluk ta itta ya magbida ta awena megitta ta Namaratu ewan, te
yen sangaw ya mangiadayu ta tolay kiden tentu. 17 A sangaw am dumakal
ya bida da a kumalasig ta addu na tolay ta kuman na gurid, aglalo ta ituldu
nig Himenyo ikid ni Filetu, 18 te gimungay kid na ta kakuruganen, a ibar da
haman ta nabalin na ya pangtolay na Namaratu ta nagpasi kiden, te bakkan
kan ta bari tam ya tolayan na am awa kahalwa tam ta nepangurug tamen. A
pake mapopoyung na ya kadwan kiden mangurug gafu ta ituldu da en nga
nagkillu. 19 Ammi maski am itta ya gimungay ta kinurug tam a maladda hala
ya pagyanan na Namaratu tekitam, te pasikkalan na am inya ya kakurugan
na mangurug tentu. A am inya sangaw ya mangngagan ta Namaratu ewan
a mappya ta pagtalekudan na ya dulay.

20 A am itam ya umag na bali na maba-nang a maitam ya magdaduma
na pinggan ikid na pangitunan nga pirak ikid na balituk, ammi nalaka ya
kadwan, te kayu kid la ikid na lutak. Ya ispot na pinggan ya idasar na am
itta ya sangaili na, ammi ya medyo dakat kiden ya magserbi ta anganan
na atu ikid na bahuy. 21 A kumanen hapa tekitam, te am baggawan tam
ya nonot tam a mappya sangaw ya pagserbi tam ta kuman na ispot na
pinggan, te negitta kitam ta dafu tamewan, petta pagserbin na kitam ta
mappya na tarabaku. 22 A mappya mantu, Aleng, ta magpalan ka, petta
awem mekabat ta gagangayen karagatan na babbagu kiden, te intu mina
karagatam ya magserbi ta kappyanam ikid na pangurug mu, a kumanen
hapa ta pangidduk mu ikid na pakikahulum ta tolay kiden nga makimallak
ta Namaratu ta mappya na nonot.

23 A awem la kimabat ta pagtatabbagan na kadwan kiden nga awan ta
kapkappyan, te dana amum haman ta yen kid na bida ya mangatad ta
pagtatapilān da. 24 A dulay am kimabat hapa ya daddoban na Namaratu,
te mappya ta ipaita tam ya allak tam ta ngamin tolay, te masippat kitam
mina nga mangituldu tekid, ikid na magattam ta makubbit metuldu. 25 A am
itta ya makitapil tekitam a mappya ta tabbagan tam ta malapat, talo am yen
sangaw ya pagpanonot na Namaratu tekid ta pagbabawi da, petta amu da
sangaw ya kakurugan. 26 Te am magtoli sangaw ya nonot da a makaibbat kid
na sangaw ta sikwat ni Satanas, te dana sinikwatan na kid ta pangayayyaw
na en tekid, petta kwan da ya ikayat na.

3

Ya Gagangay Na Dulay Na Tolay

1 A pake nonotam hapa ya ibar kin teko, Aleng, te dumatang sangaw ya
dakal na pagzigātān am tanagay na ya pagaddetan na arawin yan, 2 te pake
umaddu sangaw ya maituk, ikid na maginggum ta pirak, ikid na maparayag,
ikid na mangidadula, ikid na maguhohug ta dulay, ikid na magsoysoy ta
naganak tekid, ikid na awan ta amat da, ikid na awan matalak ta nangikallak
tekid, 3 ikid na awan mangikallak, ikid na mamadpadulay, ikid na awan

mangiguwad ta bari da, ikid na magporay ta ikattolay da, ikid na mangikatupag ta mappya, 4 ikid na mangitalaba, ikid na ka-ma la mamadday ta dulay, ikid na mangiparayag ta amu da, ikid na pake magkaragat ta pagayayat da ammi ta Namaratu ewan. 5 A agingkakurug kid sangaw ta Namaratu, ammi aweda kurugan ta itta ya pakapangwa na.

Mappya ta lillikam ye-yen kid na tolay, a am angarigan ta e kid sangaw tekamuy a awem kid pagdulotan, 6 te mangayayyaw kid, a simarok kid ta bali na kadwan, petta maayayyaw da ya babay kiden nga malapat ta nonot. A malogon kid maayayyaw, te dana nagburung kid hapa ta kaddu na liwat da. 7 A yen ta kanayun kid magdangag ta dalikompormi na mangituldu, ammi aweda haman melasin ya kustu en nga mangituldu ta kakurugan.

8 Ammi ya mangayayyaw kiden nga mangituldu ta tulad a kanayun soysoyan da ya kakurugan. A naggagitta kid nig mina Hanes ikid ni mina Hambres nga nagsoysoy te mina Moses ta idi, te nagkillu ya nonot da. A awan ta kapkappyan na pangurug da te takwan haman ya kurugan da. 9 Ammi maski te melogot kid hala sangaw ta kuman nig mina Hanes ikid ni mina Hambres, te maita sangaw na ngamin tolay ya kawan na nonot da.

Ya Tabarang Ni Pablu Te Timotyo

10 Ammi mappya teko, Aleng, te dana amum ya gagangay na itulduk ikid na agangwak ikid na igakkad ku ta pagtolay kin, a yen kid hapa ya pinarigam, a kumanen hapa ta pangurug ku ikid na pangidduk ku, ikid na pagattam ku ta zigat. 11 A dana amum hapa ya ngamin kiden nagzigatan ku nga inattaman ku ta idi gafu ta pangikatupag da teyak ta ili na Antiyoka, a kumanen hapa ta ili na Ikoniya, ikid na ili na Listra. Ammi maski nekatupag dak a nekerutan nak hala ni Afu Hesus ta ngamin negakkad da teyak. 12 A maski am inya ya mangidulot ta pangurug na te Hesus Kristu a gagangay ta itta ya mangpazigat tentu, 13 te dumulay la dumulay sangaw ya dulay na tolay, a kumanen hapa ta minangayayyaw. Ammi maski am mangayayyaw kid a dana naayayyaw kid hapa.

14 Ammi teko, Aleng, a mappya ta idulot mu la ya ngamin naadal mu ikid na kinurug mu, te amum ta awena nagtulad na nangituldu en teko. 15 A maski addet ta kaabbing mu a dana amum ya surat kiden na Namaratu nga mangatad ta amum petta mekerutan ka ta pangurug mu te Hesus. 16 Te ya ngamin kiden uhohug nga nesurat ta Bibliya a neaswang na kid na Namaratu, a pagkappyanan tam kid, petta metuldu kitam ta kakurugan, ikid na mehuya kitam ta dulay, ikid na matabarangan kitam ta mappya, ikid na metuldu kitam ta ngamin patarabaku na Namaratu tekitam. 17 A yen ya pagserbi na surat na kiden petta ikitam nga daddoban na Namaratu ewan a awan sangaw ta pagkurangan tam, te dana netuldu kitam, petta amu tam ya mangwa ta ngamin kappyanan.

4

1 Itta para ya takday ibar ku teko, Aleng, ta kettayan na Namaratu ewan ikid ni Hesus Kristu, aglalo te tanagay na ya datang na ta lutakin, petta intu ya magari ikid na magimbestigar ta ngamin kiden tolay kontodu nagpasi kiden. 2 A mappya mantu ta ikakinam ya mangipadangag ta uhohug na Namaratu. A bakkan la ta mappya na araw te maski am dulay na araw, te mappya ta kanayun nakaparan ka nga mangipasikkal ta kakurugan, ikid na mangihuya ta magsoysoy, ikid na mangpaturad ta makafuy, a masippat ka hapa ta pangituldum tekid ngamin. 3 Yen kid ya pakkwak teko, te dumatang na sangaw ya araw am aweda magdangag ta matunung na metuldu, te intu la tagasingatan da dangagan ya karagatan na bari da. A

magkalkalasig kid sangaw ta addu na mangituldu, te intu apagan da ya
mangituldu en ta tagasingatan na bangbang da. 4 A gafu ta kumanen a
pagtalekudan da sangaw ya kakurugan, te tumawag kid sangaw magdangag
ta magmagannud na bida nga tulad.
5 A yen ya gafu na, Aleng, ta idulot mu la ya matunung na nonot, a attamam
hapa ya pagzigātām. A idulot mu la ya tarabaku na mangipadangag ta damag
ni Hesus, petta magdulot ya ngamin patarabaku na Namaratu teko. 6 Te
awanak na sangaw, te itta yak na de ta ngahab na avut, a magtugutak.
7 Ammi maski te nedulot kun ya ngamin kabalinan ku ta pakigubat ken,
a nadatang kun ya pagaddetan ken, a awek kad nawakay ya kurugan
tam. 8 A awan na mantu ta nonotan ku am bakkan la ta sagolyat ku nga
neparan na Namaratu teyak, petta megitta yak ta katunung na ewan. Te am
dumatang na sangaw i Afu Hesus a matunung sangaw ya pangitan na teyak,
a sagolyatan nak ta neparan na Namaratu teyak, a kumanen hapa sangaw
ta ngamin kiden magindag ta ange na tekitam.

Ya Adangan Ni Pablu Te Timotyo

9 A mappya hapa, Aleng, ta alistum ya ange teyak, 10 te nagtugutan nak ni
Demasen, a umange ta ili na Tesalonika, te intu la nonotan na ya kappya na
bari na en ta arawin yan. A awan hapa i Kresenti te immange ta iten Galasya,
a i Tito hapa ya immange ta lugar na Dalmasya. 11 I Lukas la ya nasirak
teyak. Alapam hapa i Markus ta kahulum, te mappya sangaw ya panguffun
na teyak ta tarabaku kin, 12 te dinob ku i Tikiku ta ili na Efeso. 13 A sangaw
am e kam sin a alapam hapa ya ulolat ken nga nesirak ku ta bali ni Karpo
ta ili na Troas. A alapam hapa ya surat ku kiden, aglalo ta papeles kiden, te
pake masapul ku kid.
14-15 A pake magpalan ka hapa am maitam sangaw ya agpaddayen Alehan-
dru, te masikan nakitapil ta idi gafu ta nepadangag tamen. Addu hapa ya
iningwa na teyak ta dulay, ammi Namaratu sangaw ya mangibalat tentu.
16 Ta damo na nepangidarum da teyak a awan ta nangipasikkal teyak, te sa
newagak nak na kahulun ku kiden, ammi maski kunna ten a mappya am
pakoman na kid na Namaratu. 17 A maski newagak dak a hinebing nak ni Afu
Hesus, a pinasikan nak nga pake mangipadangag ta uhohug na en ta Hentil
kiden nga nangibalud teyak, pettam madangag da hapa. A nelillik nak hapa
ta nangigakkad kiden ta dulay teyak, 18 a ikatalak ku ta sigida ikerutan nak
ta ngamin dulay addet ta alapan nak ta pagariyan na en ta langit. Mappya ta
intu ya pake madaydayawan addet ta addet.
19 A kumanen hapa pakikumustam ig Persila ikid ni Akila, a kumanen
hapa teg Onsiforu ikid nga mamattama. 20 Nasirak i Rastu ta ili na Korinto,
a nesirak ku hapa i Tropimo ta ili na Miletu te nagtakit. 21 Alistum mantu
ya ange sin ta kaatubangan na agiridin. A makikumusta hapa teko ig
Ubulo, ikid ni Pudente ikid ni Lino, ikid ni Klawdya, ikid na ngamin kiden
kahkahulun tam ta isin.
22 Ampade Namaratu ya makkamu teko, ikid na manguffun tekamuy
ngamin sina.

Ya Surat Ni Pablu Te Tito

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ta awena para la nekebalud ni Pablu ta ili na Roma a dana nagsurat te Tito, te intu ya takday pastor nga nanguffun te Pablu ta kuman ni Timotyo en. A nesurat na yan te Tito petta amu na am had kun na pagpastor na.

1-4 Anak ku, Tito.
Ampade ikallak na ka na Dama tamewan Namaratu ikid ni Afu Hesus, petta mappya ka la.
A iyak, Pablu, ya nagsurat teko, te kuman na anak ta ka ta kakurugan gafu ta naggitta kita nga mangurug te Afu Hesus.
A dana amum, Aleng, ta iyak ya daddoban na Namaratu ewan ikid na turin ni Hesus Kristu, te dinob dak nga ange mangipadangag ta tolay na kiden nga pinili na, petta mangurug kid, a petta pake itug da hapa ya kakurugan nga negitta ta Namaratu ewan. A yen ta ikakinan ku ya tarabakuk tekid te ikatalak ku ya Namaratu ewan nga awan magtulad ta isipat na kid ta magnayun na angat ta kuman na nekari na en ta pake nabayag na araw. A ta datang na arawen nga dana pinili na a pake madakar ya nekari na en gafu ta uhohug na en nga nepepadangag na teyak, te iyak hapa la ya pinatudunan na nga ange mangipasikkal ta pangikerutan na tekitam.

Ya Patarabaku Ni Pablu Te Tito

5 A ta nepangisirak ku teko ta fugu na Kareta a
"Magyan ka la sin, Aleng, petta uffunam ya mangurug kiden nga mangappiya ta paggagimung da, te mappya ta isaad mu ya kalalaklakayan kiden nga mangtaron tekid ta tagtakday na lugar," kunku.
6 A am itta mantu ya isaad mu a mappya ta mapili ya awan kiden ta pakehuyan da, ikid na tagtakday ta atawa. A dana itam hapa am mangurug ya ānāk da kiden, ikid na awan ta pakehuyan da gafu ta aweda manguuyoyung ikid na aweda masoysoy. 7 Te ya mangtaron ta tolay kiden na Namaratu a intu hala ya pinakabari na Namaratu, a mappya ta awena ipersa ya ikayat na en, ikid na awena malogon magporay, ikid na awena magillaw, ikid na awena hapa makitapil, ikid na awena maginggum ta pirak. 8 A mappya hapa ta malogon magpadulot ta ange magpasyar, ikid na malogon mangwa ta ngamin na pagkappyanan, ikid na makānnonot, ikid na matunung, ikid na mangiguwad ta nonot na ikid na bari na. 9 A mappya hapa ta pake itug na ikid na ipasikkal na ya kakuruganen nga negitta ta gagangayen ituldu tam, petta itta ya ibar na nga mappya ta ituldu na kiden, ikid na itabbag na ta masoysoy kiden tentu.
10 Te addu garay ya masoysoy ta taga Kareta kidina, ikid na maguhohug ta awan ta kapkappyan, ikid na mangayayyaw, aglalo ta Hudyo kidina nga mangpabanggit ta bagu kiden mangurug. 11 A mappya mantu ta gammam yen kid, te gafu ta ituldu da en a addu ya makikattway ta kakuruganen nga dadagkal kontodu anak da kiden. Ammi ya taga Kareta kidina a malogon kid la mangituldu ta tulad gafu ta tandanan na kid na mangidob tekid. 12 Ya bida na takday kagitta da nga nagtabarang tekid ta idi a
"Kanayun magtulad ya taga Kareta kidin, a kuman kid na maguyung na atu. Matalakag kid magtarabaku ammi madugal kid," kunna.
13 A kakurugan hapa ya uhohug na en, a yen ta pake ihuyam kid, sa ikid na mangituldu kiden kontodu ituldu da kiden, petta appiyan da mina ya

pangurug da, 14 petta awedan sangaw dangdangagan ya bida kiden nga
pinaratu na Hudyo kiden, a kumanen hapa ta ibar na makigungay kiden ta
kakurugan. 15 Te am mappya ya nonot na tolay a mappya hapa ya ngamin
gakkad na, ammi ya dulay kiden ta nonot ikid na awan mangurug a balitta-
gan da ya ngamin ta dulay, te ya nonot da hapa la ya magpadulay. 16 Ibar da
haman ta amu da ya Namaratu, ammi ya tarabaku da ya mangitalaba tekid,
te nagdupal kid, ikid na masoysoy kid, a awan ta makkwa da ta mappya.

2

Ya Petuldu Ni Pablu Te Tito

1 Ammi iko, Tito, a mappya ta ituldum ya negitta ta mappya en metuldu
nga kakurugan. 2 A pake ituldum hapa ya lala-laay kidina ta aweda mina
magillaw, te iguwad da mina ya nonot da ikid na bari da, petta mappya ya
pangurug da, a kumanen hapa ta pangidduk da, ikid na pagattam da ta zigat.

3 A ituldum hapa ya baba-baat kidina ta aweda mina mamadpadulay, ikid
na magillaw, petta mappya hapa ya paghehit da ta kuman na megitta ta
Namaratu. A mappya mina ya ngamin ipaita da ikid na ituldu da ta kaaas-
sangan da kiden nga babay, 4 petta parigan da kid hapa nga mangidduk ta
atawa da ikid na anak da kiden, 5 ikid na mangiguwad ta nonot da ikid na
bari da. Te aweda mina magpasyar ta babali ta kaddun na lalaki, te magintak
kid la mina ta bali da nga magtarabaku ta mappya na tarabaku, ikid na
timuluk kid ta atawa da. A mappya ta yen kid ya metuldu ta babay kiden,
pettam awan sangaw ta mamadpadulay ta uhohug na Namaratu gafu tekid.

6 A ituldum hapa ya māssikan kidina nga lālāki, petta iguwad da ya nonot
da ikid na bari da. 7 Te iko mina, Tito, ya mangipaita ta mappya tekid,
pettam yen sangaw ya parigan da. A am ituldum kid a pake ipaitam hapa
ta matunung ka na tolay nga makānnonot. 8 A appiyam hapa ya uhohugam,
petta awan sangaw ta pakehuyam, te am awan ta pangihuyan na makitapil
teko a mamatan hapa gafu ta pagsoysoy na teko.

9 A ya tagabu kidina hapa nga mangurug a ituldum kid hapa, petta timuluk
kid la ta dafu da kiden ta ngamin patarabaku da tekid. A aweda mina
masoysoy, te pagtalakan da mina ya dafu da kiden ta mappya na tarabaku.
10 A aweda kid mina pagtakawān, te ipaita da mina ta pake mekatalak
kid gafu ta aweda pulus magakut. Te am mappya ya ipaita da ta ngamin
paghehit da a yen sangaw ya pakaitan ta mappya hapa ya ituldu tam gafu
ta Dyos tam nga mangikerutan tekitam.

11 Te ya allak na Namaratu ewan nga mangikerutan ta ngamin tolay a
nepakamu nan tekitam, 12 petta metuldu kitam nga mangazi ta ngamin
kiden gagangay tam nga awan negitta tentu, ikid na ngamin kiden karagatan
tam ta paglelehutin yan, petta mappya ikid na matunung ya paghehit
tam ta katolay tamin para la. 13 A gafu ta allak na en nga nepakamu na
tekitam a indagan tam hapa ya ikatalak tamen na araw nga datang ni Hesus
Kristu nga seppakapangwa. Intu hapa la ya Dyos tam nga malalaki ikid na
Mangikerutan tekitam, 14 te nesagapil na ya angat na tekitam, petta sakān na
kitam ta mamagliwaten tekitam. Te baggawan na hapa ya nonot tam, petta
pagbalinan na kitam ta tolay na nga mangipasikkal ta mappya na tarabaku.

15 A yen kid mantu ya ituldum ta tolay kidina, Aleng, a awem ituluk
ta idadula da ka, te ipaitam mina ya turay mu ta pangituldum ikid na
pangtabarang mu tekid.

3

Ya Gagangay Mina Na Mangurug

1 A pagnonotam hapa ya mangurug kidina petta kurugan da ya magturay
kiden tekitam ikid na ngamin kiden lintig na gubyernu, te mappya ta dana
nakaparan kid nga magtarabaku ta kakurugan na tarabaku. 2 A ibar mu
hapa tekid ta aweda mina mamadpadulay ikid na makitapil ta ikattolay
da, te ipaita da mina ya kasippat da ikid na kaalinnak da ta ngamin tolay.
3 Te maski ikitamen ta idi a sa naggagitta kitam nga awan makkamu ta
kappyanan, te nasoysoy kitam, ikid na naayayyaw kitam hapa, te tinagabu
na kitam na ngamin kiden kinaragatan tam. A napannu hapa ya nonot tam
ta passil ikid na pangigakkad tam ta dulay, te ya nangikatupag tekitam a
nekatupag tam kid hapa. 4 Ammi ta pakkamu tamen ta allak na Namaratu
ewan ikid na idduk na tekitam a yen ya nekatalak tam petta ikerutan
na kitam. 5 A bakkan mantu ta tarabaku tam nga mappya ya gafu na
nangikerutan na tekitam am awa allak na la tekitam, te binaggawan na
kitam ta liwat tam kiden ta nepangzigut da tekitam ta danum, a nauli kitam
neanak. 6 A pinasinapan na kitam para ta pakapangwa na Kahalwa na en
gafu ta nedagga kitam te Hesusen nga mangikerutan tekitam. 7 Te ya allak
na Namaratu tekitam a nebar na ta matunung kitanan gafu te Hesusen, a
pinagbalin na kitam ta anak na kiden nga mang-alap ta iatad na tekitam,
petta itta ya ikatalak tam ta matolay kitam ta magnayun.

8 Kakurugan ya ngamin inuhohug ku ta isin, a ikayat ku ta pake ipasikkal
mu yan kid ta tolay kidina nga mangurug ta Namaratu, pettam ikakinan
da hapa ya magtarabaku ta kakurugan na tarabaku, te petta magserbi kid
hapa ta kappyanan na ngamin tolay. 9 Ammi am itta kam ta paggagimungan
a awem mina ituluk ta pagtatabbagan da ya awan ta kapkappyan, ikid na
pagkakahulun na palpalungu kiden tolay, ikid na lintig kiden nga nesirak ni
Moses ta dadagkal tam kiden, te awan haman ta iatad na inen kid na bida
am awa pagtatapilan hud la na tolay kiden. 10 A am itta ya mangpakāttway
ta maggagimung kiden a ihuyam. A am awena dangdangagan ta kabalinan
na takday ono duwa na pangihuyam a padayum la, 11 te amum na ta killu
ya nonot na, te gagangay na la ta magliwat. Ammi ya liwat na sangaw ya
mangitalaba tentu.

Ya Napozan Na Uhohug

12 A kumanen hapa am idob ku sangaw teko i Artemas ono Tikiku a alistum
ya ange mangdafung teyak ta ili na Nikopolis, te magyanak sangaw ta ten
abat ta kabalinan na agirid. 13 A alistum hapa uffunan ya kabagis tamin
Zenas nga abugadu, ikid ni Apolos ta ngamin masapul da, petta makadulot
kid ta eyan da. 14 Ammi bakkan mina ta iko la ya manguffun, te ituldum
hapa ya kabagis tam kidina petta malogon kid hapa manguffun ta masapul
na kadwan kiden, petta itta hapa ya pagserbi da ta kappyanan.

15 A ya ngamin kidin kahulun ku ta isin a makikumusta kid teko, a
pakikumustak hapa ya kofun ku kidina mangurug.

Namaratu ya makkamu tekamuy.

Ya Surat Ni Pablu Te Pilimon

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ya surat ni Pablu te Pilimon a intun yan, a nesurat na kan ta nekebalud na en ta ili na Roma. I Pilimon ya takday kofun ni Pablu ikid na kabagis na nga nagyan ta ili na Kolosas. A ya tagabu na en Onisimu a nagtakaw kan ta pirak ni Pilimon, kapye na netammang, a nakaadayu addet ta ili na Roma. Awena nebar am had kunna ammi nesimmu kan ni Onisimu i Pablu ta nakabaludan na en, a yen hapa ya nepakadangag na ta damag ni Hesus te Pablu, a kinurug na hapa. A gafu ta pagtolin ni Pablu i Onisimu te Pilimon a yen ta nesurat na ye-yan na surat te Pilimon petta pakoman na mina i Onisimu, te bakkan na la ta tagabu na am awa kabagis nan hapa gafu ta pangurug na te Afu Hesus.

Ya kallak ni Pablu te Onisimu ikid ni Pilimon a kumanen hapa ya kallak ni Afu Hesus tekitam gafu ta liwat tam kiden ta Namaratu ewan.

1-3 Kofun ku, Pilimon nga kahulun ku nga magtarabaku ta Namaratu ewan,

Ampade ikallak na ka na Dama tamewan Namaratu ikid ni Afu Hesus Kristu, petta mappya ka la. A kumanen hapa ta kabagis tamina Appya, ikid ni Arkipo nga kuman na sakā suddalu tam, ikid na ngamin kiden maggagimung ta balimina.

A ya nagsurat tekamuy a iyak, Pablu ikid na kabagis tamin Timotyo, ammi iyak ya nabalud ta ili na Roma in gafu ta pangipadangag ku te Hesus Kristu.

Ya Talak Ni Pablu Te Pilimon

4 Pake matalakak ta Namaratu, kabagis, am kada pakimallak ta ka, 5 te kanayun mepadamag teyak ya pangurug mu ikid na pangidduk mu te Afu Hesus, a kumanen hapa ta ngamin kiden tolay na Namaratu. 6 A yen ta pakimallak ta ka para, petta pake dumakal para ya pangurug mu ikid na pakkamum ta ngamin kiden bendisyon na Namaratu tekitam, pettam madayawan hapa i Hesus Kristu gafu ta panguffum ta kahulun tam kiden mangurug. 7 A gafu ta pangidduk mu ta idi, kabagis, a nabannayan hapa ya nonot na tolay kiden na Namaratu, a yen hapa ya pake mangpatalak ikid na mangpasikan ta nonot ku.

Ya Adangan Ni Pablu Te Pilimon

8-10 A yen ta itta hapa ya adangan ku teko, kabagis, te maski itta ya saad ku nga neatad ni Hesus a awek ibar ta doban ta ka, te makikekallakak la teko gafu ta pagkaid-idduk ta. A gafu ta laklakayak na hapa nga nabalud gafu te Hesus a adangan ku teko ta ikallak mu sangaw ya dinob ken teko ta ayanin, te nagbalin ta kuman na anak ku ta kabalud kin. Intu hala ya tagabumen Onisimu nga nagtammang teko ta idi.

11 A ta idi a kuman na awan ta serserbi na teko te madi ya tarabaku na, ammi ta ayanin a nangulin a makauffun na teko, a kumanen hapa teyak. 12 A ta ayanin a pagtolin ku teko, ammi pake madamdamak sangaw tentu, 13 te ikayat ku mina ta magyan la teyak, petta intu mina ya pinakabarim nga manguffun teyak ta kabalud kin. 14 Ammi awek la bit alapan am awek ibar teko, te awek ikayat ta mapersa ka manguffun am awa nonot mu hapa la. 15 Mabalin de ta nepalubus na Namaratu ya nepagtammang na teko ta mavit la, petta matabarangan ta uhohug na Namaratu, pettam kumanen a magdanang la sangaw magyan teko. 16 Ammi maski tagabum a awem mina

igitta ta kuman na tagabu am awa naturturay ammi ta tagabu, te iddukam mina gafu ta kabagis mun nga mangurug te Hesus Kristu. Gagangay ta kabagis kun nga iddukan ku, ammi dakdakal mina ya idduk mu tentu ta ayanin, te tagabum nga magkabagis gafu ta pangurug na te Afu Hesus.
17 A kumanen am ikwenta nak hapa ta kahulum a pagdulotam la i Onisimu
ta kuman na pagpadulot mu mina teyak. 18 A am itta ya liwat na ono gatut na
teko, a iyak sangaw ya singiram. 19 Itam, te iyak, Pablu, ya pake nagsurat ikid
na nagperma ta isin, a kustu ta iyak sangaw ya magpaga. Ammi awem de
naliwatan, kabagis, ta dakdakal para ya gatut mu teyak, te itta ya magnayun
na angat mu gafu ta nesipat ken teko. 20 A mappya mantu, kabagis, am
isubalit mu hapa teyak ya adangan kin teko gafu ta pagkahulun ta te Afu
Hesus. Nonotam mantu yan, petta mabannayan hapa ya nonot ku.
21 A yen ta nagsuratak teko, te itta ya ikatalak ku ta nasursurok sangaw ya
pangwam ta kuman na nebar kin teko.
22 A ya takday para manonot ku a mabalin de am iparanan nak ta
pagyanan ku ta balimina, te ikatalak ku ta makatoli yak sangaw tekamuy
gafu ta pakimallak muy teyak.
23 A itta hapa sin i Paparasen nga kahulun ku nabalud gafu ta damag
ni Hesus Kristu, a makikumusta kan tekamuy. 24 Magpakumusta hapa ya
kauffunan ku kiden, ig Markus, ikid ni Aristarku, ikid ni Demas, ikid ni
Lukas.
25 A mappya am ikallak na kam ngamin ni Afu Hesus petta mappya ya
kahalwa muy.

Ya Surat Ta Hebreyu Kiden

Ya Gafu Na Suratin Yan

Awan kan ta makkamu am inya ya nagsurat ta Hebreyu kiden, te awena haman netun na nagsuraten ya ngagan na. Ammi ta uray na kadwan a Pablu ya nagsurat, te ya suratin yan a gagangay na agsurat na. A ta uray na kadwan para a Apolos ya nagsurat, a ta kadwan para a Lukas. Ammi kompormi am inya na tolay ya nagsurat, te amu tam haman ta Kahalwa na Namaratu ya nangituldu ta nesurat na.

A ya nagsuratan na kiden a Hebreyu kid, te Hebreyu ya agsitang da, ammi Hudyo ya pangingaganan da tekid gafu ta relisyon da. Ammi ya kadwan kiden Hebreyu a nangurug kid hapa te Afu Hesus, te amu da ta intu hala ya Mangikerutan nga nekari na Namaratu ta dadagkal da kiden. Ammi gafu ta mangurug kid na te Hesus a nekatupag na kid na sakā Hudyo da kiden nga awan nangurug, a tinapil da kid. A pake nazigatan hapa ya kadwan, te nabalud kid, a nagubatan ya kwa na kadwan, a namatan ya kadwan. A gafu ta pake nazigatan kid a kuman na ikayat da magbabawi ta pangurug da te Hesus, petta magtoli kid ta relisyon na Hudyo kiden, te yen ya pake nepapilit na nakitapil kiden tekid. A yen ta nagsurat ya nagafun na suratin yan, te tabarangan na kid, ikid na paturadan na kid, petta idulot da mina ya pangurug da te Hesus, te am magsunsun kid kan a melogot kid. A ya ngamin nesurat na ta isin a yen ya ipasikkal na tekid petta amu da ta kakurugan ya kinurug da en.

Ya Pinaguhohug Na Namaratu Ta Tolay

1 A ta napopolu en araw am itta ya ibar na Namaratu ta dadagkal tam
kiden a ya aglavun kiden ya pinaguhohug na ta addu ikid na magdaduma
na bida. 2 Ammi ta arawin yan a ya Anak na en ya pinaguhohug na tekitam.
A intu hala ya pinagpadday na Namaratu ta ngamin paglelehutin, yaga intu
hapa ya nesaad na ta magturay sangaw ta ngamin kiden napadday. 3 A gafu
ta Anak na Namaratu a intu hapa ya pakaitan ta kalalaki na Namaratu ewan,
te ya kalalaki na Namaratu a kumanen hapa ta Anak na en. A tentu en
nabalin nangikaru ta liwat na tolay kiden a nagtoli hapa ta langitewan, a
nagtogkok na hapa ta kanawan na Namaratu, te makipagturay hapa tentu.
A ta ayanin a intu hapa ya magtaron ta ngaminin paglelehut kontodu langit
ta pakapangwa na uhohug na.

Naturturay I Hesus Ammi Ta Anghel Kiden

4 A maski am anghel kiden ya dinob na Namaratu nga mangidagut ta dana
en uhohug na a pake naturturay para ya Anak na en, te malmalalaki ya saad
na nga neatad na Namaratu ammi ta saad da. 5 Te ya uhohug na en tentu a
“**Ikon ya Anak ku, a ta arawin yan a ipasikkal ku ta iyak la ya damam,**”
kunna tentu.
Ammi awan pulus ta anghel kiden ta nangibaran na ta kumanin. A kumanen
hapa ta takday para na bida na:
“**Iyak ya dama na, a intu ya anak ku,**” kunna.
A bakkan haman ta anghel ya ikayat na en bidan.
6 A ta nepangilattog na Namaratu ta mementu en anak na ta lutakin a
“**Mappya ta intu ya dayawan na anghel kiden,**” kunna.
7 Ammi ya uhohug na suraten gafu ta anghel kiden a

“**Doban na Namaratu ya anghel na kiden ta kuman na masikan na paddad, a pagserbin na kid ta kuman na afuy,**” kunna.
8 Ammi takwan ya kasasaad na Anak na en, te ya uhohug na takday para surat tentu a intu yan:
“**Iko Afu Dyos ya magnayun magturay. A matunung hapa ya turay mu ta ngamin kiden iturayam,**
9 **te pake ikatalak mu ya mappya en, ammi ikatupag mu ya dulay.**
A ya Dyos mu Namaratu ya nangpili teko,
a pinasinapan na ka ta talak nga dakdakal ammi ta neatad na ta kahulum kiden,” kunna.
10 A mepasikkal para ta naturturay i Hesus ammi ta anghel kiden, te ya uhohug na takday para na surat a
“**Iko, Afu, ya namadday ta lutakin ta gafgafu na ngamin,**
a ya kamat mu kiden hapa la ya nangpadday ta langitewan.
11-12 **Ammi sa imawan kid hala sangaw, te sa magdan kid ta kuman na ga-gamit,**
a lukutam kid sangaw ta kuman na barawasi petta matalin kid.
Ammi teko a magnayun ka la, a awem sangaw manguli ikid na awem sangaw maglaklakay addet ta addet,” kunna.
13 A ya takday para uhohug na Namaratu nga mangipasikkal ta Anak na en a
“**E ka sin makipagtogkok ta kanawan kin, te abakan ta ya katapil mu kiden, petta iko sangaw ya magturay ta ngamin,**” kunna.
Ammi itta hud ya anghel nga nangibaran na ta kumanin? 14 Te ya anghel kiden a ispiritu kid nga daddoban na Namaratu, te doban na kid nga ange manguffun ta ikerutan na kiden.

2

Ya Metabarang Tekitam

1 A gafu ta naturturay ya Anak na Namaratu ewan ammi ta anghel kiden a mappya ta pake itug tam ya nadangag tamen nga nagafu tentu talo am maliwatan tam. 2-3 Ta idi a pina-gang na Namaratu ya awan kiden nangurug ta lintig na kiden nga nedagut na anghel kiden, a papa-nun tam mantu makalillik ta pangpa-gang na am awetam tagopan ya allak na Anak na en Hesus nga mangikerutan tekitam. Te pake mappya haman ya nepadangag ni Hesusen ammi ta nepadangag na anghel kiden. Te intu hapa la ya napolu nga nangipadangag ta pangikerutan na tekitam tolay, a ya nakadangag kiden tentu ya nangipasikkal hapa tekitam, 4 otturu Namaratu hapa ya nanguffun nga nangipasikkal ta nepadangag da en, te pinasinapan na kid ta pakapangwa na Kahalwa na en, petta ihuga da ya addu na pakaitan, ikid na magdaduma na pagpaka-latan, te magdaduma hapa ya kalalaki na Kahalwa na en nga nesaned na tekid ta kuman na ikayat na en tekid. 5 Te maski am anghel kiden ya dinob na nga mangidagut ta lintig na kiden a bakkan haman ta ikid ya pinili na nga magturay am mapabagu sangaw ya paglelehutin. Te ya kuman na inuhohug ku ta ayanen a tolay haman ya pinasinapan na ta kalalaki na ikid na pakapangwa na Kahalwa na en petta ikid ya magturay.
6 A yen hapa ya uhohug na suraten ta lebru na Namaratu;
“**Anu haman ta tolay ya nonotam, Afu? A anu haman ta simsima ni Adan ya pakapoyungam?**
7 **Te nepaakbam bit la ammi ta anghel kiden, ammi inatadam hapa ta kalalaki na ikid na pakadayawan na,**

te pinagturay mu ta ngamin kiden pinadday mu," kunna.
8 A gafu ta sa peturayan na Namaratu ya ngamin ta tolay, a awan mina ta
awan meturayān na. Ammi ta kuman na kakurugan a awan para ta maita
tam ta tolay nga magturay ta kuman na uhohug na suraten. 9 Ammi ya
maita tam nga magturay a intu hala i Hesus. Te dana naak-akban bit la hapa
ammi ta anghel kiden, a gafu ta allak na Namaratu tekitam a nazigatan i
Hesus nga nakisagapil tekitam tolay petta kakkapan na ya pasi tam, petta
matolay kitam. A gafu ta nazigatan i Hesus ta pakisagapil na tekitam a yen ta
sinagolyatan na Namaratu ta kalalaki na ikid na dayaw na nga magturay ta
ngamin. 10 Te ya uray na Namaratu ewan nga makkāmu ikid na mangpadulot
ta ngamin a masapul ta dana mesipat kitam te Hesus, petta sa peturayan
na ya ngamin tekitam ta kuman na kinan na suraten. A mappya mantu ta
dana mazigatan ya nesaad na en nga mangikerutan tekitam, petta kustu ya
pangikerutan na tekitam.

I Hesus Ya Kabagis Tam

11 A ya nangbaggawen tekitam kontodu sa ikitam nga binaggawan na
a tatakday la mantu ya dama tam. A yen ta awena mamat ni Hesus nga
mangibar ta kabagis na kitam, 12 te yen haman ya uhohug na ta lebru na
Namaratu;
"**Ipakamu ta ka, Afu, ta kabagis ku kiden, a dayawan ta ka hapa ta
kettayan na kahulun ku kiden nga maggagimung,**" kunna.
13 A ya takday para na uhohug na a
"**Nakigitta yak tekid nga mangikatalak ta Namaratu,**" kunna.
"**A itta kamin ikid na wā**gik **kiden nga neatad na Namaratu teyak,**"
kunna ha.

I Hesus Ya Nangikaru Ta Liwat Tam

14 A gafu ta sebilsag ikid na sedaga ya pakapadday na wāgi na kiden a yen
ta nakigitta hapa i Hesus ta kuman na katolay da, petta ikaru ya liwat da ta
pasi na en. Te ya pasi na en ya nepangabak na te Satanas nga mangapasi
tekid, 15 pettam kumanen a maubadan ya ngamin kiden pinagtagabu ni
Satanas, te pinersa na kid haman nga makitagabu tentu addet ta kaassang
da en gafu ta talaw da ta pasi da.
16 A amu tam haman ta bakkan ta anghel kiden ya pakapopoyungan ni
Hesus am awa simsima kiden ni mina Abraham. 17 A mappya mantu ta
negitta ta kabagis na kiden, pettam kumanen a magbalin hapa ta kadakalan
na padi da nga makipagrikna ikid na mangikallak tekid ta atubang na
Namaratu, te intu ya mangikaru ta liwat da kiden. 18 A gafu ta dadana
nagattam ta addu na pagzigātān ikid na pangayayyawan a malogon hapa
mangikallak tekitam am ikitam ya maayayyaw ikid na mazigatan.

3

Naturturay I Hesus Ammi Te Moses

1 A gafu ta kumanen a ikitam, kahkahulun, ya magkakabagis nga megitta
ta Namaratu ewan, te pinagbalin na kitam ta kabagis na Anak na en. A
mappya mantu ta pake nonotan tam i Hesusen, te intu hala ya turin na
Namaratu ewan. A gafu ta kinurug tamen a intu hapa ya pinakabari tam
ta atubang na Namaratu ewan.
2 Ta idi a i mina Mosesen ya nesaad na Namaratu ta magturay ta tolay
na kiden, a mekatalak hapa nga magtaron tekid ta kuman na magtaron ta
bali, te ya bali na Namaratu a intu hala ya tolay na kiden. A mekatalak hapa

i Hesus ta kuman ni mina Moses, te sa nedulot na ya ngamin patarabaku
na Namaratu tentu. 3-4 Ammi maski am had sin na bali a gagangay ta itta
ya namadday ta bali en, ammi ya namaddayen ta ngamin kiden napadday
a kagitta hala na Namaratu. A yen ta naturturay i Hesus ammi te mina
Mosesen, te intu haman ya namadday ta bali na Namaratu, ammi i Moses
ya takday la na tolay nga nagyan ta bali na.
5 Ya kasasaad mantu ni mina Moses a tagabu la na Namaratu nga
mekatalak magtaron ta bali na, te intu la nepasikkal na ta tolay kiden ya
mebida sangaw ta mabayag para na araw. 6 Ammi ta neange ni Hesusen
nga Mangikerutan tekitam a intu ya mekatalak nga magturay ta bali na
Namaratu gafu ta Anak na. A ikitam hapa ya bali na nga pagyanan na am
idulot tam la idulot ya pangikatalak tam ta nekari na en tekitam. 7 Te ya
uhohug na Kahalwa na Namaratu ta idi a

“**Am arawin yan ya pakadangag muy ta uhohugan na Namaratu teka-
muy**
8 **a awemuy pagbanadan ya nonot muy ta kuman na dadagkal
muy kiden ta idi tekiden nagsoysoy ikid na nangparuba teyak ta
agyan na kalafukanen.**
9 **Te maski am kanayun naita da ya kalalaki na pakapangwak ta las-ud
na appatafulu na darun
a parparuban dak la.**
10 **A yen ta nagporayak hapa tekid, a**
*‘Kuga pagtalekudan nak na tolay kidin yan, a gagangay ta aweyan da la
ya itulduk tekid,’* kunku.
11 “**A gafu ta pagporay ku tekid a**
*‘Bakkan na sangaw ta Namaratu ya ngagan ku am makipagtalak sangaw
ye-yen kid teyak,’* kunku.”

Ya Metabarang Ta Magbanad Ta Nonot

12 A mappya mantu, kahkahulun, ta imugudan muy, petta awan tekamuy
ta dulay na nonot nga awan mangurug, te yen sangaw ya mangiadayu teka-
muy ta siggatolay na Dyos. 13 A magkapatpaturad kam mina ta kinanghahaw
ta ketta para na araw muy, petta awan sangaw ta magbanad ta nonot na
gafu ta pakaayayyaw na ta pagliwatan na. 14 Te am awetam pake kengan
ya pangikatalak tamen te Hesus petta idulot tam la ta addet ta addet a awan
sangaw ta kesipatan tam tentu. 15 A yen ta nonotan tam mina ya ikayat na
uhohugan ta danen surat ta Bibliya;

“**Am arawin yan ya pakadangag muy ta uhohugan na Namaratu teka-
muy a awemuy pagbanadan ya nonot muy ta kuman na dadagkal
muy kiden ta idi tekiden nagsoysoy teyak,**” kunna.

16 A inya hud ya nakadangag ta uhohug na Namaratu otturu nagtalekud
tentu am bakkan ta dadagkal tam kiden nga pinagbakwit ni mina Moses
ta lugar na taga Egipto kiden? 17-18 A inya hud para ya nangipagasingan
na ta aweda sangaw makipagtalak tentu am bakkan ta ikid hapa la nga
nagtalekud tentu. A inya hud ya nagporayan na ta addet ta appatafulu na
darun am bakkan ta ikid hapa la, te gafu ta nagliwat kid a sa nagpasi kid ta
kalafukanen. 19 A yen mantu ya pakkamun tam ta aweda nakipagtalak ta
Namaratu gafu ta aweda nedulot ya pangurug da.

4

Ya Talak Na Nonot Na Namaratu

1 A gafu ta nelogot ya napopolu kiden dadagkal a pake magburung kitam
mina talo am itta hapa sangaw ya melogot tekitam, te indagan na para
la ya makipagtalak tentu. 2-4 A awan hapa ta pambar tam, te itta haman
ya nadangag tam nga mappya ta kuman na nadangag na popolu kiden
dadagkal. A ikitam nga nakadangag ikid na mangikatalak ta tinarabaku
ni Hesus a makipagtalak kitanan mantu ta Namaratu ewan. Ammi ya
napopolu kiden dadagkal nga nakadangag ta nebar na Namaratu tekid a
awan ta neuffun na nadangag da en tekid gafu ta aweda haman nekatalak.
A gafu ta pagporay na Namaratu tekid a nebar na te mina Moses ta
"**Bakkan na sangaw ta Namaratu ya ngagan ku am makipagtalak kid
sangaw teyak,**" kunna.
A yen ta negungay na Namaratu ya mekapitu en araw petta ngilinan na tolay
kiden, petta yen ya pagnonotan tam ta makipagtalak kitam mina tentu. Te
ya ikayat na uhohugan gafu ta mekapitu en araw a
"**Nagimmang ya Namaratu ta mekapitu en araw, te matalak na gafu ta
sa nabalin na ya ngamin kiden tinarabaku na,**" kunna.
A maski am sa nebalin na Namaratu ya ngamin a aweda haman kurugan ta
mesipat kid hapa ta ngamin kiden tinarabaku na. 5 A yen ta nebar na ta
"**Bakkan na sangaw ta Namaratu ya ngagan ku am makipagtalak kid
sangaw teyak,**" kunna.
6-7 A gafu ta nangilogot ya napopolu kiden nga nagsoysoy ta nadangag da
en a pinidwa ha na Namaratu ya nekari na en, petta mesipat ya mayaten
mesipat. Te tentu en nabayag addet ta nepasi na popolu kiden dadagkal a
nepeuhohug na te mina Dabiden ya ikari na en ta kuman na nebar kun ta
ayanen;
"**Am arawin yan ya pakadangag muy ta uhohugan na Namaratu teka-
muy a awemuy pagbanadan ya nonot muy,**" kunna.
A gafu ta nepeuhohug na te Dabiden a netunglak na ya takwan na araw,
petta makipagtalak kitam mina ta Namaratu ewan, te am arawin yan kan
ya pakadangag tam ta uhohugan na tekitam a yen kan mina ya pakesipat
tam ta talak na. 8 Te maski am nakadatang ya napopolu kiden ta lugar na
Kanaan nga nangituludan ni mina Hoswe tekid a bakkan haman ta iyen ya
pakesipat da ta talak na nonot na Namaratu, a yen ta nebar na Namaratu
ya takwan na araw tekitam, petta makipagtalak kitam mina tentu. 9 A yen
mina ya pake nonotan tam, te ya iatad na Namaratu nga talak na tolay na
kiden a megitta hala ta talak na en ta mekapitu en araw, te nagimmang na
gafu ta sa nabalin na ya nepangparatu na ta paglelehutin. 10 A am itta ya
makipagtalak ta Namaratu a pagkamagan na ya gagangayen tarabaku na
ta kuman na Namaratu ewan, te ikatalak na ta dana nabalin na ya ngamin
ikayat na Namaratu gafu ta uhohug na en.
11 A gafu ta kumanen a awetam mina pagbanadan ya nonot tam ikid
na magsoysoy ta uhohugan na Namaratu tekitam ta kuman na napopolu
kiden, te afuran tam la ya makipagtalak ta Namaratu, petta awetam sangaw
melogot. 12 Te ya gagangay na uhohug na Namaratu a sitatolay haman ikid
na seppakapangwa, te kuman na itta ya tadam na nga matmatadam ammi
ta magdwaakub na kampilan, yaga malogon suminap addet ta umag na
nonot tam ikid na kahalwa tam, ikid na umag na ngamin barbari tam ikid
na tulang tam kiden. A pasikkalan na hapa am anu ya nonotan tam ikid na
igakkad tam, 13 te awan ta melemad tam ta Namaratu am awa umapārān
ya ngamin kasasaad na pinaratu na kiden. A mappya ta intu sangaw ya
mangita tekitam am kustu ya tinarabaku tam.

Ya Kadakalan Na Padi Tam

14 A yen ta pake itug tam mina ya pangurug tam, te itta ya kadakalan na
padi tam nga nakasarok ta agyan na Namaratu ewan, a intu hala ya anak na
en Hesus. 15 A amu na hapa makipagrikna ta pagkafuy tam, te naparuba na
hapa ya kuman na ngamin kiden nangayayyaw tekitam, ammi inattaman
na la petta awena makaliwat. 16 A gafu ta intu ya padi tam nga sumagapil
tekitam ta atubang na Namaratu ewan a mappya ta iturad tam la ya simarok
ta bali na ewan petta makimallak kitam tentu ta pake atubang na ewan, te
intu hala ya Dyos nga makkamu ta ngamin, a malogon hapa mangikallak,
petta mauffunan kitam am itta ya zigat tam.

5

1 A ya netunglak ta kadakalan na padi ta idi a dana pinili na Namaratu,
kapye na nesaad, petta intu ya pinakabari na ikattolay na kiden ta atubang
na Namaratu, te intu ya nanggawat ta iatad da ikid na peatang da ta
Namaratu gafu ta liwat da kiden. 2 A gafu ta addu hapa ya pagkurangan na ta
kuman na ikattolay na kiden, a maalumemak hapa nga magtabarang tekid
am angarigan ta tumakwan kid gafu ta pakilavun da. 3 A gafu ta itta hapa ya
pagkurangan na a gagangay ta itta hapa ya iatang na gafu ta liwat na kiden
hapa la ta kuman na iatang na ta liwat na tolay kiden.

4 A maski am inya ya kadakalan na padi ta idi a awena haman naguray
nagpadi, te inindagan na ya pagpili na Namaratu tentu ta kuman na nepag-
pili na te mina Aronen. 5 A kumanen hapa te Hesusen, te bakkan ta intu ya
nangpātā-nāng ta bari na ta kadakalan na padi, te Namaratu ya nangpātā-
nāng tentu. Te ya napolu en uhohug na Namaratu tentu a

“**Ikon ya Anak ku, a iyak la ya damam,**” kunna,
6 kapye na hapa nebar ta

“**Ikon ya padi nga magnayun ta addet ta addet, te nesaad ta kan ta
kuman na pagpadi ni Melkisadeken ta idi,**” kunna.

7 A ta ketta para la ni Hesus ta lutakin a pake masikan makimallak
tentu en magge masi, te neayag na ya pakimallak na, yaga netangit na
para ta Namaratu ewan nga makkamu mangikerutan tentu. Ammi gafu ta
malologon hapa timuluk ta pasi na en a dinangag na hapa na Namaratu ya
pakimallak na en. 8 A maski am Anak na Namaratu a mappya ta pinaruba
na hapa ya magattam ta zigat na petta mapenam mangidulot ta pangurug
na. 9 A gafu ta awan pulus ta pagkurangan na a nagbalin hapa ta magnayun
na mangikerutan ta ngamin kiden mangurug tentu, 10 te pinagbalin na
Namaratu ta kadakalan na padi ta kuman na pagpadi ni Melkisadek ta idi.

Ya Metabarang Ta Awan Para Maketug

11 A addu para la mina ya ipasikkal ku tekamuy gafu te Melkisadeken,
ammi mazigat nga melawlawag tekamuy, te kuman na nagbangngag kanan.
12 Gagangay ta ikamuy na mina ya mangituldu ta kadwan, te nabayag kanan
haman nakadangag, ammi kuman na masapul muy para la ya mangituldu
ha tekamuy ta imunnanen metuldu ta uhohug na Namaratu, te kuman na
mapasusu kam para la, te awemuy para makan ya kuman na matuyag na
kanan. 13 A gafu ta kuman na gattaken la ya maattaman muy a awemuy
para la amu ya pagduman na matunung ikid na killu. 14 Ammi ya matuyagen
ta nonot, a masapul na ya matuyag na kanan, te napenam na magnonot, a
marikna na ya pagduman na matunung ikid na killu.

6

1 Ammi gafu ta nabayag kitanan mangurug a taliban tam la bit ya
mapopolu kiden metuldu ta bagu kiden mangurug, te mappya ta pagtuya-
gan tam ya pangurug tam ta kadwan kiden metuldu, te nabalin na haman
netunglak ya kuman na arigi na pangurugan tam, a yen ta awetanan mina
totolin bibidan ya napopolu kiden netuldu tekitam nga pagbabawi tam, ikid
na pamegafwanan na pangurug tam ta Namaratu, 2 ikid na pagzigut tam,
ikid na pangisi-ged tam ta bendisyon, ikid na pagtolay sangaw na nagpasi
kiden, ikid na pangpa-gang na Namaratu nga awan ta addet na. Taliban tam
bit la yen kid na metuldu, petta nonotan tam ya kadwan kiden para metuldu
nga mangpatuyag ta pangurug tam.

3 A am uray hapa na Namaratu a yen ya itulduk tekamuy, petta awemuy
sangaw magtalekud, 4 te am itta ya magtalekud ta pangurug na en a awena
mabalin ta magtoli ta nagtalekudan na en. Te dana naparuba nan haman ya
dakar na Namaratu ikid na bendisyon na en, ikid na naparuba nan hapa ya
panguffun na Kahalwa na Namaratu tentu, 5 ikid na kappyanan na uhohug
na Namaratu, yaga nakakkapan na para ya pakapangwa na Namaratu nga
nehulun te Hesus Kristu ta ange na en ta lutakin.

6 A am pagtalekudan na a awena mantu mabalin ta magtoli, te neamamat
nan haman ya Anak na Namaratu, te kuman na pinagappa na la ta krus. 7 Te
ya nonot na tolay a kuman na lutak. A am dana naaradun ya lutaken kapye
na mamulan, a bendisyonan na hapa na Namaratu ta udanen petta malapat.
A am lumattog hapa sangaw ya mayan na lutaken a ittan ya magserbi ta
makālutaken ta kanan na. 8 Ammi am angarigan ta intu la sangaw lumattog
ya sit ikid na kompormi na kadat, a awan ta serbi na lutaken, a igaged nan
mantu na makālutaken kapye na tungradan ya mayan na en. A kumanen
hapa ta tolay.

9 A maski am bidan ku yan tekamuy, kahkahulun, a awek ibar ta ikamuy
ya kuman na lutaken nga awan ta serbi na, te amuk ta ispot ya ipaita muy
gafu ta pangurug muy, a yen ya mangipasikkal ta mekerutan kam. 10 A
matunung hapa ya Namaratu, te awena kaliwatan ya tarabaku muy ikid na
pangidduk muy tentu, te maita na hala ya panguffun muy ta kahulun muy
kiden mangurug. 11 Ammi pake ikayat ku para ta iduldulot na tagtakday
tekamuy ya kuman na dana kalogon muyen addet ta addet, petta magdulot
hapa sangaw ya ngamin ikatalak muy ta iatad na Namaratu tekamuy. 12 A
nabidak yan tekamuy petta awemuy la matalakag, am awa parigan muy
mina ya imunnan kiden nangurug nga nakagamid ta nekari na Namaratu
gafu ta pangurug da ikid na nepagattam da ta zigat da en.

Ya Pagpagasingan Na Namaratu Ta Kari Na En

13-14 A intu mina nonotan muy i mina Abraham ta idi, te ya uhohug na
Namaratu tentu a
“**Pagasingan teyak am aweta ka sangaw bendisyonan, a pakaddun ku
hapa sangaw ya simsimam kiden,**” kunna.
A gafu ta awan ta atata-nang ammi ta Namaratu ewan, a yen ta ngagan
na en hapa la ya nepagasingan na ta idulot na la idulot ya nekari na en
te Abrahamen. 15 A gafu ta inattaman ni mina Abraham ya magindag a
nagamid na hapa ya nekari na Namaratu tentu.

16 A am angarigan ta tolay mina ya magpagasingan ta ipasikkal na en a
ingagan na ya ngagan na Namaratu ewan gafu ta atata-nang ammi tentu. A
maski am anu ya ipasikkal na, am ngagan na Namaratu ya ipagasingan na a
yen na hapa ya kurugan na kadwan kiden. 17 A kumanen hapa ta Namaratu,

te gafu ta itta ya nekari na a ikayat na ipasikkal ya nekari na en ta nangikarin na kiden, petta mangurug kid ta awena sangaw ibabawi ya nekari na en tekid. A yen ta ipagasingan na ya ngagan na en petta mepasikkal ya nekari na en.
18 A gafu ta awena magladdud na Namaratu, a awena mantu mabalin ta ibabawi na ya nekari na en ikid na nepagasingan na. A yen kid nga duwa ya mangpaturad ta nonot tam, te gafu ta umahat kitanan ta Namaratu ewan a paturadan na kitam, petta pake itug tam ikid na idulot tam ya pangikatalak tam tentu. 19 Te am ikatalak tam ya uhohug na Namaratu tekitam a yen ya kuman na kegalutan na kahalwa tam, petta awetam magattāt ta pake sodan tamen ta agyan na Namaratu ewan. 20 Te yen ya imeyan ni Hesusen nga mangiparan ta angen tam hapa, te nagbalin ta kadakalan na padi nga magnayun ta kuman na pagpadi ni Melkisadek ta idi.

7

Ya Pagpadi Ni Melkisadek

1-2 A ya kasasaad ni Melkisadek ta idi, a intu ya ari ta lugar na ili na Salem, yaga padi hapa na Namaratu ewan. A ya ikayat na uhohugan na ngagan na en Melkisadek a, "**Ari na Katunungan,**" kunna. Ammi "**Ari na Kappya**" ya takday para ngagan na gafu ta intu hala ya ari ta lugar na Salem.
3 Ammi awan ta makkamu am had sin ya nagafun na pagpadi na, te awena haman nesurat am inya ya dama na ikid na hina na ikid na dadagkal na kiden, kumanen hapa ta nekeanak na ikid na pasi na. A gafu ta kumanen a meangarig hapa ta Anak na Namaratu, te kuman na awan ta pagaddetan na pagpadi na.

4 * A nonotan muy mantu ya kadakal na turay ni Melkisadek, te intu hala ya inatadan ni Abrahamen ta pagkafulu na ngamin kiden nagubat na ta kwa na ari kiden, te enna dinafung i Abrahamen tentu en nagtoli nga ange namapasi ta ari kiden, a binendisyonan na hapa. 5 Dana amu na ngamin tolay ta naturturay ya mangbendisyon ammi ta bendisyonan na en, a yen ya mangipasikkal ta naturturay i Melkisadek ammi te mina Abraham, a naturturay hapa ya pagpadi na en ammi ta pagpadi na magLebi kiden ta ayanin, te ya magLebi kiden a simsima kid ni mina Abrahamen, te ya dadagkal da en Lebi a afuk ni Abraham ta tud.
6 A ya magLebi kiden a itta hapa ya turay da, te ya takday lintig na Namaratu ya mangibar ta ikid mina ya maatadan ta pagkafulu na bannag na sakā Hudyo da kiden gafu ta pagpadi da, ammi sa simsima kid hala ni mina Abrahamen nga binendisyonan ni Melkisadek ta idi.
7 Ammi naturturay para ya pagpadi ni Melkisadek, te takwan ya nagafun na pagpadi na ta idi, te awena negitta ta nagafun na pagpadi na magLebi kiden, te awan kid para la ten, a awan para la ya lintigen nga nangpapadi tekid. Ammi gafu ta padi i Melkisadek a intu ya inatadan ni Abrahamen ta pagkafulu na kwa na kiden. Ammi binendisyonan na hapa i Abrahamen, te intu ya nakitulagan na Namaratu ta palungu. 8 A maski am awan para la ya magLebi kiden nga simsima ni Abrahamen ta nepangdafung ni Melkisadek tentu a itta kid para la ta bari ni Abrahamen, a sakā nesipat kid hala ta pangatad na ta pagkafulu na nagbannagan na te Melkisadeken. 9 A maski

* **7:4** Ya katunud na bersikulo 4 addet ta 10 a medyo takwan ammi ta katunud da ta kadwan kiden Bibliya, te nauli ya katunud da ta isin petta matarus ya bida.

am ikid ya maatadan ta pagkafulu na nagbannagan na tolay kiden a dana
nangatad kid haman te Melkisadeken.
A yen ta naturturay ya pagpadi ni Melkisadek ammi ta pagpadi na ma-
gLebi kiden. 10 A pake maita para ta naturturay i Melkisadek, te ya magLebi
kiden a aweda haman magdanang, te nasi kid la. Ammi te Melkisadek a
nepasikkal ta matolay la.

Ya Pangtali Na Namaratu Ta Pagpadi Na MagLebi Kiden

11 A maski am nesaad ya magLebi kiden ta pagpadi da a awan haman ta
mabalinan da nga manguffun ta tolay kiden petta matunung kid mina ta
Namaratu. A yen ta inazi na ya pagpadi ni Aron ikid na kahulun na kiden
nga magLebi, a takwan na ya nesaad na nga magpadi ta kuman na pagpadi
ni Melkisadek ta idi. 12 A gafu ta natalin ya magpadi kiden a gagangay ta
matalin hapa ya lintigen nga nangpapadi tekid, te ya lintigen nga nedagut
ni mina Mosesen ta idi a yen ya nangatad ta pagpadi na magLebi kiden.
13-14 Ammi ya tali da en nga magpadi nga binida na Namaratu ta suraten a
bakkan haman ta tribu ni Lebi ya nagafun na, te amu tam haman ta tribu ni
mina Huda ya nagafun na Dafu tamen Hesus, a bakkan ta yen ya nagafun na
padi kiden ta idi. A gafu ta awan ta nabida ni Moses ta lintigen ta isin na tribu
tentu en nangipalawag ta tarabaku na padi, a yen ta nebar na Namaratu
ya bagu na lintig nga mangpapadi te Hesus. 15 A gafu ta ittan ya bagu na
padi nga negitta te Melkisadek, a yen para ya mangipasikkal ta pagkurang
na pagpadi na magLebi kiden. 16 Te bakkan ta lintig na magLebi kiden ya
nangpapadi te Hesus, te ya gafu na pagpadi na a ya pakapangwa na angat na
nga awan ta addet na, 17 te yen haman ya uhohug na Namaratu ta suraten;

"**Iko ya padi nga magnayun addet ta addet te mesaad ka ta kuman na
pagpadi ni Melkisadeken,**" kunna.

18 A naazi mantu ya danen lintig gafu ta itta ya kurang na, te awan ta
neatad na, 19 a awan ta pakauffun na ta tolay kiden petta umabikan kid
mina ta Namaratu. Ammi ta ayanin gafu ta damag ni Hesus a dakdakal ya
ikatalak tam ammi ta nekatalak na dadagkal kiden, a intu ya manguffun
tekitam petta makaabikan kitam ta Namaratu. 20-22 A pake mapmappya
mantu ya bagu en netulag na Namaratu tekitam ammi ta dana en netulag
na ta dadagkal tam kiden, te i Hesus ya makkamu mangidulot ta netulag na
en tekitam. A gafu ta intu ya kadakalan na padi tam a itta hapa ya nekari na
Namaratu tentu, te ya uhohug na Namaratu tentu a

"**Nepagasingan ku ta padi ka nga magnayun, a awek na sangaw
ibabawi,**" kunna tentu.

Ammi ta nekesaad na imunnan kiden nagpadi a awan haman ta nekari na
Namaratu tekid.
23 Ammi nakiduma para i Hesus ta imunnan kiden nagpadi, te aweda
haman nagdanang ta pagpadi da te nasi kid, a yen ta matubtubbat ya
magLebi kiden nga magpadi. 24 Ammi te Hesus a awena magimmang
magpadi te magnayun la addet ta addet. 25 A yen ta itta ya mabalinan
na nga mangikerutan ta mappya ta ngamin kiden umabikan ta Namaratu
gafu tentu, te magnayun sitatolay ta atubang na Namaratu ewan, petta
pakimallak na kitam.
26 A i Hesus mantu ya kadakalan na padi nga makauffun tekitam te kagitta
hala na Namaratu ewan, a awan ta liwat na ikid na pakehuyan na, te
awena mekabat ta magliwat kiden, a ta ayanin a neata-nang hapa addet
ta utun na ngamin kiden magyan ta langit. 27 A awena hapa masapul ta
kanayun mangatang ta kuman na imunnan kiden nga kadadagkalan na

padi. Te ye-yen kid a kanayun nangatang kid bit gafu ta liwat da kiden, kapye da nangatang gafu ta liwat na tolay kiden. Ammi tentu a mittan la ya nepangatang na tentu en nangiatang ta bari na ta pasi na en.
28 Ammi ta idi a ya lintigen ya nangpapadi ta tolay maski am itta ya pagkurangan na. Ammi ta ayanin a itta ya nekari na Namaratu a nepagasingan na para ta intu magpadi ya Anak na en nga magnayun magpadi, te awan pulus ta pakehuyan na.

8

I Hesus Ya Pinakabari Tam

1-3 A kumanin mantu ya pake ikayat ku uhohugan tekamuy: ittan ya kadakalan na padi tam ta kuman na nebar kun ta ayanin, a mappya ta neatang na ya bari na en ta Namaratu gafu ta liwat tam kiden, te maski am inya ya mesaad ta kadakalan na padi a gagangay ta itta ya iatang na. A ta ayanin a nesaad ya kadakalan na padi tam ta kanawan na dama na en nga magturay ta langitewan. A intu hapa ya pinakabari tam ta pake agyan na Namaratu ewan, te bakkan ta agyan na gagangay na kapilya nga paddayan na tolay ta lutakin.
4 A ta ketta para la ni Hesus ta lutakin a awena mabalin ta magpadi ta gagangayen kapilya, te ya magLebi kiden la ya magpadi ikid na mangatang ta kapilya in yen ta kuman na nebar na lintigen nga mangpapadi tekid.
5 Ammi ye-yen na kapilya nga nagtarabakun na padi kiden a bakkan ta yen ya kakurugan na agyan na Namaratu, te yen la ya neunnan na Namaratu ta kuman na keangarigan la na agyan na en ta langit. Te ya uhohug na Namaratu te mina Moses tentu en ange namadday ta gagangayen kapilya a
"**A pake itam, Moses, am paddayam ya kapilya en, te megitta mina ta nepaitaken teko ta utun na bagetayen,**" kunna.

Ya Bagu En Tulag Na Namaratu

6 A ya tarabaku ni Hesus ta ayanin ta pake agyan na Namaratu ewan a pake mapmappya ammi ta tarabaku na nagpadi kiden ta lutakin, te pake mapmappya hapa ya bagu en tulag nga idulot na ammi ta napolu en tulag nga nedulot na popolu kiden nagpadi. A kakurugan ta mapmappya ya bagu en tulag, te pake mapmappya hapa ya ikari na Namaratu nga mehulun tentu ammi ta napolu en tulag na. 7 Te am angarigan ta awan mina ta kurang na napolu en a awena mina netali ya mekaduwa en. 8 Ammi kuman na nehuya na ya napolu en tulag na gafu ta tolay kiden, te ya uhohug na en tekid a
"**Itta sangaw ya araw am mamaddayak ta bagu na tulag ku ta Istralita kiden ikid na taga Huda kiden.**
9 **Ammi bakkan sangaw ta kuman na dana en tulag ku ta dadagkal da kiden teyaken nangiuhet tekid ta lugar na Egipto,**
te aweda haman kinurug ya tulag ken tekid, a yen ta pinagorayan ku kid hapa," kunna.
10 "**A ya tulag ku sangaw ta tolay ku kiden a**
Iyak hapa la sangaw ya mangipasinap ta lintig ku kiden tekid,
te isurat ku ta nonot da, petta malogon kid sangaw mangurug.
A iyak sangaw ya Dyos da nga makkamu tekid,
a ikid sangaw ya tolay ku nga mangurug teyak.
11 **A awena sangaw masapul ta magintultuldu kid.**
A awan sangaw ta,
*'O, nonotam ya Namaratu,'***kumin,**

te amu nak sangaw na ngamin kiden tolay ku
nga abbing ikid na dadagkal, ikid na pobre ikid na naba-nang.
12 **A amu dak sangaw te ikallak ku kid sangaw ta pagliwat da,**
te awek na sangaw nonotan ya liwat da kiden teyak," kunna.
13 A gafu ta bidan na ya bagu na tulag, a ikwenta na ya napolu en ta dadan
na nga awan ta kapkappyan. A ya nagbalinen ta dan ikid na makafuy a
tanagay na imawan.

9

Ya Kasasaad Na Kapilya En Ta Lutak

1 A gafu ta napolu en tulag na Namaratu ta popolu kiden dadagkal a itta
ya kapilya da ta lutakin nga nepapadday na Namaratu tekid, a itta hapa ya
kuman na lintig na pangdayaw da. 2 Duwa hapa ya silid ta kapilya en, a
dana neparan da ya napolu en silid, te yen ya pagyanan na medyo ata-nang
na zilag nga pitu ya panga na, ikid na lamesa en nga tinunan da ta mafulu
duwa na pan. A ya nengagan da ta isin na silid a, "**Mangilin na Silid.**" 3 A ya
mekaduwa en silid, a itta ta lingad na zingzingen nga ga-gamit, ammi pake
makanag. A ye-yen na silid ya nengagan da ta "**Pake Mangilin na Silid**".
4 A itta hapa ya angiatangan na balituk nga pangapangan da ta hutaw
nga mabangog, ammi itta ta taakub na zingzingen. A ta umag na Pake
Mangilinen Silid a itta ya nengagan da en "**Lakasa na Tulag**" nga nahungun
ta balituk. A ta umag na lakasa en itta ya banga en nga balituk, ikid na
sarukud ni mina Aron nga nagsaringit ta idi, ikid na duwa na batu nga
dampig nga nasuratan ta lintig kiden na Namaratu. A ya "**mana en**" nga
kuman na pan a itta ta umag na banga en. 5 A ya kalab na lakasa en, a yen ya
nengagan da ta "**Pakapakoman na Liwat Kiden**". A itta hapa ya duwa na
sinang ayam nga balituk nga sepayak, a nagtayuk kid ta kalab na lakasa en
nga nagatubang. A yen kid ya nengagan da ta "**Kerubim na Kadakaran**", te
ya nagtangnganan da en ya pakaitan ta dakar na Namaratu. Ammi bakkan
ta ayanin ya pangipalawag ku ta isin kid.
6 A sangaw am sa neparan ya ngamin kiden masapul da ta umag na
kapilya en a simarok hapa ya padi kiden ta napolu en silid ta kinanghahaw,
petta idulot da ya gagangayen tarabaku da. 7 Ammi intu la makasarok ta
mekaduwa en silid ya kadakalan na padi, ammi mittan la ta kada darun. A
awena mabalin ta simarok am awan hapa ta ihulun na ta daga na pinarti da
en, petta iatang na ta Namaratu gafu ta liwat na ikid na liwat na tolay kiden
nga aweda negakkad. 8 Ammi gafu ta keangarigan la ya gagangayen kapilya
ta idi a itta ya ikayat na uhohugan na Kahalwa na Namaratu tekitam, te gafu
ta ketta para la na zingzingen nga ga-gamit ikid na napolu en silid, a ikayat
na uhohugan ta awena mabalin ta magdalikompormi ya ange maguhohug
ta Namaratu.
9 A ya kasasaad mantu na kapilya en ta idi a yen ya pakaitan tam ta itta
ya pagkurangan na dana en tulag na Namaratu tekid, te ya ngamin kiden
neatang da ikid na neatad da ta pangdayaw da ta idi a aweda nakabaggaw
ta nonot na tolay kiden, te narikna da para la ya liwat da. 10 A ya pangurug na
popolu kiden dadagkal ta dana en tulag a nagserbi la bit ta pagkappyanan na
bari da, te magdaduma ya pagbaggaw da, a nehangat kid mangan ta kadwan
kiden kanan ikid na inuman. Ammi yen kid ya nepakkwa na Namaratu tekid
addet ta pangatad na ta bagu na tulag.

Ya Sarok Ni Hesus Ta Kakuruganen Kapilya

11 A gafu ta lumattog na i Hesus Kristu a intun ya kadakalan na padi tam
nga nangihulun ta ngamin kiden naparuba tam nga mappya. Te awena
haman simarok ta gagangayen kapilya nga pinadday na tolay am awa
kadakalanen kapilya ta langit nga pake mapmappya ammi ta pinadday na
tolay. 12 A nagdulot na ta pake agyan na Namaratu ewan, ammi awena
magpatotoli simarok ta kuman na kadwan kiden ta gagangayen kapilya am
awa mittan la ya sarok na, te bakkan haman ta daga na kalding ikid na baka
ya neatang na ta kuman na imunnan kiden, am awa daga na en hapa la. A
ye-yen na daga ya pake nangikaru ta liwat tam kiden, petta mabalin na ya
pangikerutan na tekitam nga magnayun addet ta addet.

13 Ta idi a ya daga na kalding ikid na baka ya neatang da gafu ta liwat
na tolay kiden, a ya iningwa da hapa am itta ya kazigzigmanan na tolay a
dana nekihu da ya danum ta laffu na baka nga naapang kapye da iwarsi
ta tolayen. 14 A am yen kid na atang ya nakaazi ta kazigman na bari da ta
idi, a kontimas ta mapmappya ikid na masmasikan ya daga ni Hesusen. Te
gafu ta pangurug na ta Kahalwa na Namaratu nga nagyan tentu a neatang
na ya bari na en ta Namaratu nga awan ta pakehuyan na. A ya daga na en
mantu ya pake makabaggaw ta nonot tam ta tinarabaku tam kiden nga awan
ta kapkappyan, petta intun tarabakun tam ya pakkwa na Namaratu tekitam.

15 I Hesus mantu ya nangkustu ta bagu en tulag na Namaratu tekitam,
petta maatadan ya tolay na kiden ta magnayun na bendisyon ta kuman na
nekari na en tekid. Te gafu ta pasi na en a sinaka nan ya tolay na kiden nga
nakaliwat ta ketta para la na dana en tulag na.

Ya Mangkustu Ta Tulag Na Namaratu

16-17 A ta kuman na keangarigan, am itta ya mamadday ta papeles petta
ibar na ya ngagan na mangalap sangaw ta kwa na kiden a awan para la ta
kwenta na papelesen am matolay para la ya namaddayen. Ammi am nasin
a masapul ya papelesen, te yen ya mangibar ta ngagan na mangalap ta kwa
na kiden. 18 A kumanen hapa ta danen tulag na Namaratu, te awan para la
ta kwenta na am awan ta daga na nasi nga mehulun ta tulag na en. 19 A ya
iningwa mantu ni mina Moses en ta idi tentu en nabalin nangipadangag ta
ngamin kiden lintig na Namaratu ta tolay kiden, a nagpaparti hapa ta urbun
na baka ikid na kalding. A nekihu na hapa ya daga da kiden ta danum, te
nangalap hapa ta darag na du-dut na kalneru, kapye na igalut ta kulang na
hisop, kapye na isabbung ta daga kiden. A sangaw newarsi na hapa ya daga
kiden ta lebru na lintig kiden kontodu tolay kiden.

20 "**Ya daga in yan ya mangidulot ta nakitulagan na Namaratu tekitam,**"
kunna hapa tekid.

21 A sangaw winarsin na hapa ya kapilya en, kontodu ngamin kiden masapul
da ta pangdayaw da. 22 A gafu ta lintig na en ta idi a gagangay ta metun ya
daga na ayam ta kadwan kiden usaran da, a am awan ta nagarut ta daga a
awan hapa ta mapakoman ta liwat na.

23 Ammi ya gagangay na pangdayaw da ta idi, ikid na kapilya en, ikid
na ngamin kiden masapul da a bakkan ta yen kid ya lugar na kakurugan
na pangdayawan tam, te kuman kid la na keangarigan. A mabalin hapa
ta daga na ayam ya nangkustu ta keangariganen, ammi ya mangkustu ta
pangdayaw tam ta langit a awena mabalin ta daga na ayam, te masapul
ya daga na tolay nga awan pulus ta pakehuyan na. 24 Te bakkan haman ta
gagangay na kapilya nga pinadday na tolay ya simarokan ni Hesusen am
awa pake agyan na Namaratu ewan nga kakurugan. A ta ayanin a intu ya
pinakabari tam ta atubang na ewan.

25 A ya gagangay na kadakalan na padi ta idi a kada darun simarok ta Pake
Mangilinen Silid petta ipaita na ya daga en nga ape nangikaru ta liwat na
tolay kiden, ammi bakkan haman ta daga na, am awa daga na ayam. Ammi
te Hesusen a daga na en hapa la, a bakkan ta namengaddu ya pangiatang
na ta bari na, te mittan la. 26 Te am namengaddu mina a gagangay mantu ta
namengaddu nasi addet ta nekaparatu na paglelehutin. Ammi ta kakurugan
a negitta ta tolay ta mittan la ta pagaddetan na araw kidin, petta pake azin
na ya pagliwat tam gafu ta pangiatang na ta bari na en.
27-28 A gafu ta mittan la ya pasi na tolay kapye na imbestigaran na
Namaratu ewan, a gagangay ta mittan la hapa ya pangikaru ni Hesus ta liwat
tam kiden kapye na hala magtoli ta isin. Ammi bakkan ta intu sangaw iange
na ya mangikaru ha ta liwat, am awa alapan na ya tolay kiden nga matalak
magindag tentu.

10

Ya Kakurugan Na Bendisyon Na Namaratu

1 A ya ngamin kiden tinarabaku da ta idi gafu pangurug da ta lintig kiden
nga nesurat ni Moses a bakkan ta yen kid ya mangatad ta pagkappyanan da,
te kuman kid la na keangarigan nga neunnan na Namaratu ta dumatangen
sangaw ta maatubang para na araw. Te maski am namengpiga ya pan-
giatang da ta kuman na neatang da kiden ta kada darun, a awan haman
ta neatad da ta tolay kiden petta matunung kid mina ta Namaratu. 2 Te
am angarigan ta nagmappyan mina ya nonot da a neimmang da mina ya
neatang da kiden. A am kakurugan mina ta kustu ya nekabaggaw na nonot
da kiden a aweda mina nanonotan ya liwat da kiden. 3 Ammi gafu ta
kanayun kid nangatang ta kada darun a yen ya nakanonotan da ta itta para
la ya liwat da. 4 On, te awena mabalin ta daga na baka ikid na kalding ya
mangazi ta liwat da kiden.
5 A yen ta umange ya Anak na Namaratu ta lutakin, te ya nebar na ta dama
na en a
"**Yen ta dinob nak, te bakkan ta kuman na iatang da kiden ya ikayat
mu.**
A neatad mu teyak ya bari na tolay, petta yen ya meatang teko,
6 **te bakkan ta daga na ayam ikid na naapang na bilsag ya ikayat
mu.**
7 "**A ya inuhohug ken teko, Dyos ku, a**
'Itta yak mantu sin, te kompormi ya pakkwam teyak,
a malogonak la ta kuman na linavun da teyak ta surat kiden,'**kunku.**"
8 A ya napolu en uhohug na ta isin a bakkan kan ta magmagannud na
atang ya ikayat na Namaratu, te maski am yen kid ya neatang da gafu ta
lintig na kiden a awena kid nekatalak. 9 A ya mekaduwa en uhohug na
ta "**Itta yak mantu sin te kompormi la ya pakkwam teyak,**" kunna, a
yen ya pakkamun tam ta inawe na Namaratu ya pangatang da ta idi petta
intu metali ya pakeatang na Anak na en. 10 A gafu ta malogon i Hesusen ta
nepakkwa na Namaratu tentu a napakoma kitanan gafu ta nepangiatang na
ta bari na en, a maski am mittan la ya nepangiatang na.

Ya Neatang Ni Hesus

11 A ya kuman na tarabaku na padi kiden ta idi a kinanghahaw nangiatang
kid, te kanayun pidwan da la ya kuman na neatang da kiden. Ammi awan
haman ta naazi na neatang da kiden ta liwat na tolay kiden. 12 Ammi te
Hesusen a mittan la ya nepangiatang na ta bari na a kustun yen addet ta

addet. Te tentu en nabalin nangatang a nagtogkok na hapa ta kanawan na
Namaratu ewan, te makipagturay hapa tentu. 13 A itta la ten magaindag
addet ta sa naabak ya ngamin kiden katapil na.
14 A gafu ta tatakday la na atang a sa nekaru ni Hesus ya ngamin kiden
liwat na ngamin kiden mabaggawan, petta awan pulus ta pakehuyan da
addet ta addet. 15 A yen hapa ya dana nepasikkal na Kahalwa na Namaratu
gafu ta nepeuhohug na ta aglavunen, te ya uhohug na en a
16 "**Sangaw ta maatubang na araw a mamaddayak ta takwan na pakit-**
ulag ku ta tolay ku kiden,
a iyak hapa la sangaw ya mangipasinap ta lintig ku kiden tekid,
te isurat ku ta nonot da, petta malogon kid sangaw mangurug,"
kunna.
17 A ya uhohug na en para a
"**Awek na sangaw nonotan ya liwat da kiden,**" kunna ta suraten.
18 A gafu ta sa pinakoman na ya ngamin kiden liwat tam a awenan masapul
ta itta para ya meatang nga mangikaru ta liwat tam.

Umabikan Kitam Ta Namaratu

19 A gafu ta nagarut ya daga ni Hesus ta pasi na en a yen mina ya ikatalak
tam, kahkahulun, ta sa makasarok kitanan ta pake mangilin na silid nga
agyan na Namaratu ta langitewan. 20 Te ya zingzingen nga ga-gamit nga
nagsalin ta gagangayen kapilya, a napissang na, te yen ya keangarigan na
bari ni Hesusen nga napapasi gafu tekitam. Ammi gafu ta natolay hala a
nehukat na tekitam ya bagu na angen tam nga katolayan tam hapa.
21-22 A gafu ta intu hapa ya kadakalan na padi tam nga magturay ta bali na
Namaratu a pake umabikan kitam mantu la ta Namaratu ewan. A awetam
pagduwaduwan ya nonot tam, te pake itug tam hud la ya pangikatalak
tam tentu, te gafu ta daga na en a pake nabaggawan na ya nonot tam ta
tinarabaku tamen, a naulin hapa ya gagangay na bari tam ta nepagzigut
tamen. 23 A awetam hapa pagpopoyungan ya nonot tam, am awa pake idulot
tam hud la ya pangikatalak tamen nga nebosag tam ta pangurug tamen, te
mekatalak hapa ya mangidulot ta nekari na en tekitam.
24 A nonotan tam hapa am had kuntam magkapatpaturad, petta awetam
taliban ya magkaid-idduk ikid na mappya na tarabaku. 25 A awetam la
parigan ya gagangay na kadwan nga magabsen ta paggagimmung tam, te
mapmappya hud la ta magimpaspasikan kitam, aglalo te maita tam haman
ta abikan na ya araw na datang na Dafu tamen. 26 Te am naparuba tanan
ya kakurugan, otturu pagtalekudan tam a awan na sangaw ta takwan na
mangazi ta liwat tam. 27 A awan hapa sangaw ta takwan na pakesipatan
tam am bakkan la ta kattatalawanen na panglavvu na Namaratu nga man-
gapang ta katapil na kiden.

Mapa-gang Sangaw Ya Magsunsun

28 Intu mina nonotan muy ya nakkwa ta nakaliwat kiden ta idi, te am itta
ya awan nangurug ta lintig kiden nga ginawat ni Moses ta Namaratu, ikid
na itta hapa ya duwa ono tallu na nangipasikkal ta liwat na, a pinapasi da la,
aweda nekallak. 29 A kontimas mantu ta madmadammat sangaw ya pangpa-
gang na Namaratu ta magtalekuden ta Anak na en, te nedadula nan haman
ya daga na en nga nangbaggaw tekitam, yaga nagtalekudan na para ya allak
na Kahalwa na Namaratu tekitam. 30 Te amu tam haman ya nebar na en ta
"**Iyak sangaw ya mangibalat, a pa-gangan ku sangaw ya makaliwat,**"
kunna.
A kumanen hapa ya inuhohug na ta takday para na surat;

"**Pa-gangan sangaw na Namaratu ya tolay na kiden nga makaliwat,**"
kunna.
31 A kattatalawan mantu ya makasimmu ta pangpa-gang na sitatolay na
Dyos.

Ya Pagattam Na Mangurug

32-33 Mappya, kahkahulun, ta nonotan muy ya kasasaad muyen ta gafu
na pangurug muy, te tekamuyen nadakaran gafu ta uhohug na Namaratu
a nasimmu muy hapa ya addu na zigat. Te namatan kam ta atubang
na addu na tolay, a nedadula da kam, yaga tinapil da kam para, ammi
masikan kam la nagattam. A ta kadwan a nesipat muy hapa ya bari muy
ta kahulun muy kiden nazigatan, 34 te nakipagrikna kam hapa ta mangurug
kiden nga nabalud gafu ta pangurug da. A naattaman muy hapa setalak ya
nepakagubat na kwa muy kiden, te dana amu muy ta itta hala sangaw ya
magamid muy ta mapmappya na kwa muy nga awan mawakay.
35 A awemuy mantu iwarad ya turad muy, te yen sangaw ya pakasagoly-
atan muy ta dakal na sagolyat. 36 Te mappya ta magattam kitam la petta
idulot tam ya ikayat na Namaratu, a maatadan kitam hapa sangaw ta nekari
na en tekitam. 37 Te ya uhohug na en ta suraten a
"**Assang la na araw kapye na dumatang na ikatalak tamen nga du-
matang, te awan ta talantan na.**
38 **A yen sangaw ya matolay ya ikwentak ta matunung gafu ta
pangikatalak na teyak.**
**Ammi am itta ya magtalekud ta nekatalak na en a awek na sangaw
pakolangan,**" kunna hapa na Namaratu.
39 Ammi awek ibar, kahkahulun, ta itta tekitam ya magtalekud ikid na
melogot, te ikitam ya mangidulot ta pangikatalak tam petta mekerutan
kitam.

11

Ya Bida Na Malalaki Kiden Nangurug

1 Am kakurugan ta mangurug kitam a yen ya ikatalak tam ta maatadan
kitam hala sangaw ta ngamin kiden indagan tam, te ya pangurug tam ya
mangipasikkal ta itta ya awetamen maita. 2-3 A gafu ta mangurug kitam a
amu tam ta napadday ya ngamin paglelehutin gafu ta Uhohug na Namaratu,
te ya ngamin kiden maita a nagafu kid ta awan maita. A yen ta sinagappya
na Namaratu ya popolu kiden tolay gafu ta nangurug kid tentu.

Abel

4 Ta kuman ni mina Abel, a nepaita na ya pangurug na tentu en nangatang
ta Namaratu ewan, te mapmappya ya neatang na ammi ta neatang na kaka
na en Kain, a yen ta sinagappya na Namaratu, a nekwenta na ta matunung
i Abelen gafu ta pangurug na. A maski am nasin a itta la ya ipasikkal na
tekitam gafu ta pangurug na en.

Enok

5 A kumanen hapa te Enok, te gafu ta nangurug a awena nasi, te inalap na
Namaratu siggatolay. A aweda naapagan ya bari na en te inalap haman na
Namaratu. A maski ta awena en para la pakaalap a itta ya nangipasikkal ta
pake matalak ya Namaratu tentu. 6 A am awetam kurugan ya Namaratu a
yen ya pakkamun tam ta awena kitam hapa ikatalak, te maski am inya ya
mayat umabikan ta Namaratu a melogot hala sangaw am awena kurugan ta

intu ya kakurugan na Dyos nga mangikallak ta ngamin kiden makimallak ikid na mangdayaw tentu.

Nowe

7 A ta kuman ni mina Nowe en hapa a dana nebar na Namaratu tentu
ta itta sangaw ya dakal na layus ta lutakin. A maski awan ta pakaitan ta
maglayus a kinurug na hala ya uhohug na Namaratu tentu, te namadday
ta dakal na bapor ta kuman na nebar na Namaratu tentu, petta mekerutan
kid nga mamattama. A ya pangurug na en hapa ya mangipasikkal ta awan
ta pambar na awan kiden nangurug nga nalimat ta layusen. Ammi te Nowe
a nekwenta na Namaratu ta matunung na tolay gafu ta pangurug na.

Abraham

8 A kumanen hapa te mina Abraham, te pinatugut na Namaratu ta dana
en lugar na, petta ange ta takwan na lugar nga ikari na Namaratu ta kwa na.
A maski awena la amu am had sin ya eyan na a kinurug na la ya uhohug na
Namaratu tentu. 9 Ammi ta datang na ta lutaken nga nekari na Namaratu
tentu a dana itta ten ya makākwa. Ammi gafu ta idulot na ya pangurug na en
a nakipagyan la tekid ta kuman na magpasyar la, te nagyan la ta tolda na la-
las. A kumanen hapa ta anak na en Isak, ikid na afuk na en Hakob, te nesipat
kid hapa ta nekari na Namaratu tentu. 10 A naattaman na la ya kumanen na
bali na, te inindagan na ya takwan na ili nga magnayun nga pinadday na
Namaratu ewan.

11 A maski am pake bakbakat i mina Sara en nga atawa ni Abrahamen, a
naganak kid hala ta pake kabakbakat na en gafu ta pangurug ni Abraham,
te nekatalak na ya uhohug na Namaratu, te nekari na ta itta sangaw ya anak
da.

12 *“**Ya anak mina Isak ya nekariken teko nga mangidulot ta bendisyon
ku teko, petta pake umaddu sangaw ya simsimam kiden,**” kunna
na Namaratu tentu.

13 Ammi tentu en dimmakal na i Isaken a pinaruba na Namaratu i Abra-
hamen, te nebar na ta enna iatang ya anak na en tentu. A gafu ta mangurug
a enna papasin ya mementu en anak na nga neatad na Namaratu tentu, 14 te
nekwenta na ta itta ya pakapangwa na Namaratu nga mangtolay ta nasi. A
kuman na nasi hala i Isaken kapye na hala natolay, te pinapasi na mina na
dama na en am awena mina ginamman na Namaratu. 15 A kumanen maski
awan mina ta anak ni Abrahamen gafu ta kalaklakay na a intu hala tatakday
ya nagafun na addu na tolay ta kuman na kaddu na bitwan kiden ta langit
ikid na kaddu na ginat kiden ta pingit na bebay nga awan mabilang.

Isak

16 A kumanen hapa te mina Isak, te gafu ta kinurug na ya nekari na
Namaratu tentu a linavun na ta itta sangaw ya bendisyon na Namaratu ta
anak na kiden ni Hakob ikid ni Esaw.

Hakob

17 A kumanen hapa te mina Hakob, te gafu ta nangurug hapa a linavun
na ta itta hapa ya bendisyon na Namaratu ta duwa kiden afuk na nga anak
ni Hose. A tentu en masi a nagtahelig ta sagukud na en nga nangdayaw ta
Namaratu.

18 Ammi sa nagpasi ig Abraham ikid ni Isak ikid ni Hakob ta aweda para la
pakagamid ta nekari na Namaratu tekid, ammi nedulot da la ya pangurug da

* **11:12** Ta kadwan kiden Bibliya a takwan ya katunund na bersikulo 12 addet ta 21, te ya bersikulo 12 ta Agta a intu hala ya 17 ikid na 18 ta kadwan kiden Bibliya. A ya 13–17; 14–19; 16–20; 17–21; 18–13; 19–14; 20–15; 21–16.

addet ta pasi da, te kuman na naita da ya pakagamid da ta mabayag para na
araw, te nebosag da ta aweda magnayun ta lutaken nga nagyanan da am awa
magpasyar kid la. 19 A gafu ta kumanen ya ibosag da a ikayat da uhohugan ta
indagan da para ya takwan na pagyanan da nga kakurugan. 20 Ammi bakkan
ta intu kinaragatan da ya lutaken nga nagtugutan da ta idi, te am yen mina
ya itta ta nonot da a gagangay ta tinoli da mina. 21 Ammi ta kakurugan a intu
kinaragatan da ya mapmappya na pagyanan ammi ta nagtugutan da en, te
itta hala ta Namaratu ya ikayat da en. A yen ta ikatalak na kid hapa, a awena
mamat nga mangibar ta ikid ya tolay na kiden, a yen ta itta ya neparan na ta
kuman na ili da.

Hose

22 A kumanen hapa te mina Hose, te gafu ta kinurug na hapa ya uhohug na
Namaratu te mina Abrahamen a nanglavun hapa tentu en masi, te linavun
na ya pagtugut na sakā Istralita na kiden ta lugar na Egipto, a nebar na hapa
tekid ta ihulun da hapa sangaw ya tulang na kiden.

Moses

23 A kumanen hapa ta dadagkal kiden ni Mosesen, te gafu ta pangurug da
a aweda nagtalaw ta lintig na ari en, a yen ta aweda pinapasi ya asitay da en
Moses ta nekeanak na en, te netagu da hud la addet ta tallu hulan, te naita
da ta malalaki na abbing.

24-25 A gafu ta nangurug hapa i mina Moses tentu en dimmakal a inawe nan
ya makipagragsak ta dulay nga awan mabayag, a yen ta nagtalekudan na ya
anak na ari en nga nangamaw tentu, te ikaykayat na hud la ya makipagzigat
ta sakā tolay na kiden nga pinili na Namaratu. 26 A negakkad na mantu
ya makisagapil ta sakā tolay na kiden nga pagafun na sangaw ni Hesus
Kristu, te nekwenta na ta pake mapmappya sangaw ya iatad na Namaratu
tekid ammi ta ngamin kiden pagba-nangan ta lugar na Egipto, a yen ta
kanayun ninonot na hapa ya mesagolyat tentu. 27 A gafu ta pangurug na a
nagtalekudan na ya lugar na Egipto. A maski nagporay ya ari en a awena
nagtalaw, te neturad na la, te kuman na naita nan ya Namaratu nga awan
maita. 28 A gafu ta pangurug na a pinegafwanan na ya napopolu en Simana
na Istralita kiden, te nagparti kid ta kalneru kapye da newarsi ya daga na
en ta irwangan na bali da, petta awena kid si-gedan na anghelen nga medob
mamapasi, te papasin na ya kadakalan na anak ta tagtakday bali ta ngamin
lugar na Egipto.

Istralita Kiden

29 A gafu ta nangurug hapa ya Istralita kiden a sa dumakit kid ta Bebayen
Darag, te pinaggungay na Namaratu ya danum na en, petta angen da ya
mamaga na lutak. Ammi ta nepangdagdag na armado na Egiptano kiden
ta Istralita kiden a sa nagkalimat ya Egiptano kiden, te nagtoli ya danum na
bebayen.

30 A kumanen hapa ta pakigubat na Istralita kiden ta ili na Heriku, te gafu
ta pangurug da a linelehut da ya batu en alad nga makanag addet ta pitu
araw, a sa nakutkutet ya ngamin aladen, a simarok na ya tolay kiden petta
magubatan da ya ili en.

Rahab

31 A kumanen hapa te mina Rahab nga nakisweldu ta pakidallaw na, te
gafu ta pangurug na hapa a awena nekabat ta awan kiden nangurug nga
nagpasi ta ili na Heriku, te dana pinagdulot na ya umange kiden nagsisim ta
ili en ta idi.

Ya Kadwan Kiden

32 A mabalin ta addu para mina ya mabidak, ammi awek matagop ya
mangibida teg mina Gidyon, ikid ni mina Barak, ikid ni mina Samson, ikid
ni mina Hepta, ikid ni mina Dabid, a i mina Samwel, ikid na aglavun kiden
ta idi. 33 Te ya kadwan a naabak da ya nakigubat tekid gafu ta pangurug
da. A ya kadwan para a matunung hapa ya pagturay da, a ya kadwan a
nagamid da ya nekari na Namaratu tekid. A gafu ta nangurug hapa ya
kadwan a namunitan ya simuk na leon kiden nga mamapasi mina tekid.
34 A ya kadwan para nga nefukuk ta dakal na afuy a aweda naapang gafu
ta nangurug kid. A nakalillik ya kadwan ta mamapasi mina tekid, a ya
kadwan a gagangay ta makafuy kid, ammi simikan kid. A naatadan hapa ya
kadwan ta kalalaki da nga makigubat, a pinabilag da ya armado na katapil
da kiden. 35 A gafu ta nangurug hapa ya kadwan kiden babay a natolay hala
ya kahulun da kiden nasi.

Ammi ya kadwan kiden a nabalud kid gafu ta pangurug da, a napalpaluk
kid addet ta nasi kid. A naibbatan kid mina am nagtalekudan da mina
ya pangurug da, ammi inawe da te ikaykayat da hud la ya masi petta
mapmappya sangaw ya katolay da ta pagaddetan na arawin yan. 36 A gafu
ta nangurug ya kadwan a naattaman da la ya medadula, ikid na napalpaluk,
ikid na nakawadan, ikid na nabalud. 37 A ya kadwan a napapasi kid ta
warad, a naggadwa ya kadwan nga naragadi, a napapasi ya kadwan ta
kampilan. A pake kakallak para ya kadwan kiden nangurug, te awan ta
pagbarawasi da am awa la-las la na kalneru ikid na kalding, te napanglaw
kid. A nazigatan kid gafu ta nakitapil tekid, 38 te napersa kid la kumalkalasig
ta kompormi na lugar ikid na bagbagetay kiden nga awena pagyanan na
tolay. A nagyan kid la ta kweba kiden ikid na kompormi na avut ta lutak.
Ammi yen kid na tolay nga malalaki mangurug a awan ta megitta tekid ta
paglelehutin.

39 A sa madayawan mantu ye-yan kid na tolay gafu ta kalalaki na pangurug
da, ammi maski kunna ten a sa nagpasi kid hala. Ammi aweda para la
naalap ya nekari na Namaratu tekid gafu tekitam, 40 te mapmappya ta uray
na Namaratu ta aindagan da kitam nga mapozan, petta maggagindan kitam
sangaw maatadan ta ngamin kiden nekari na tekitam ngamin.

12

I Hesus Ya Parigan Tam

1 A gafu ta pake addu ya napopolu kiden tolay nga nangipasikkal ta
pangurug da, a mappya ta makigitta kitam hapa tekid, te girawan da kitam
ta kuman na magbabilag kitam ta adayu na pagbilagan. A azin tam mantu
ya ngamin pakasalinan tam, aglalo ya pagliwatan tam nga napenaman
tam, te idulot tam la idulot ya pangurug tam ta ngamin ibar na Namaratu
tekitam addet ta pagaddetan tam. 2 A gafu te Hesus ya mangiunnan ikid
na mangibalin ta pangurug tam a awetam mantu ilipay ya mata na nonot
tam ta takwan, te iita tam hud la tentu, petta intu hapa ya maparigan tam, te
malogon la nagattam ta zigat na krus, ikid na keamamat na ta pagpaappa da
en tentu, te itta ya nekatalak na ta matolay hala sangaw. A yen ta imatogkok
na ta kanawan na Namaratu ewan nga makipagturay tentu.

3 A yen mina ya pagnonotan muy, kahkahulun, petta awemuy sangaw
matampa ikid na magtabeng nga magattam ta zigat na pangurug muy. Te
ya Dafu tamewan nga awan pulus ta pakehuyan a pake mazmazigat ya
naattaman na gafu ta nangikatupag kiden tentu. 4 A maski am anu ya zigat
na pangurug tam a itta hud tekitam ya magarut ta daga na gafu ta awena
ikayat magliwat?

Ya Pangpatunung Na Namaratu Ta Anak Na Kiden

5 A am kuman na magtabeng ya nonot muy gafu ta zigat muy a naliwatan
muy de ya tabarang na Namaratu ta suraten nga mangibar ta anak na kam;
“**Anak ku,**” kunna, “**awem pahig ta awan ta gafu na am ihuya ta ka, a**
awem la magtabeng am pa-gangan ta ka,
6 **te ya ngamin kiden iddukan ku a patunungan ku kid hapa, a ya amuk**
ta anak ku a paligatan ku para,” kunna.
7 Awemuy mantu pagsunsunān ya zigat muy, petta metuldu kam, te am
ituldu na kitam na Namaratu a ikwenta na kitam ta anak na. A itta hud ya
abbing nga awena patunungan na dama na? 8 Te parefu haman ya ngamin
kiden anak ta pangituldu na dama da. A am awena kam mina ituldu na
Namaratu a bakkan kam mantu ta anak na, te kuman kam na lavwag.
9 A nonotan muy para ta itta ya gagangay kiden dama tam nga mangituldu
tekitam, a malogon kitam haman timuluk tekid. A mappya mantu ta pake
malogon mina ya ituluk tam ta Dama na kahalwa tam petta matolay kitam
sangaw. 10 Te ya gagangay kiden dama tam a ituldu da kitam abat ta assang
la na darun ta kuman na mappya ta uray da, ammi ya ituldu na dama tam
Namaratu a magserbi ta kappyanan na nonot tam ikid na kahalwa tam, petta
mesipat kitam hapa ta kappya na. 11 A am pa-gangan na kitam a kakurugan
ta awetam matalak, te madamdam kitam haman. Ammi sangaw am nabalin
na a matalak ya nonot tam gafu ta nagtunung na ya gagangay tam, te netuldu
kitam gafu ta pangpa-gang na tekitam.
12 Mappya mantu, kahkahulun, ta awemuy magtabeng, te pasikanan
muy ya pagkafuy muy. 13 A angen muy hapa ya katunungan na dalan,
petta awena sangaw magpanganāt na kuman na pilay kiden nga dumagdag
tekamuy, am awa magmappya kid mina.
14 A kumanen hapa afuran muy ya makikappya ta ngamin tolay, a pakap-
pyan muy ya nonot muy petta megitta ta nonot na Namaratu, te ya awan
megitta ta kuman na nonot na a awena sangaw mesipat tentu. 15 A mappya
hapa ta magintartaron kam, petta awena sangaw melogot na panguffun
na Namaratu tekamuy, petta awan hapa sangaw ta magtuhu ta agyan muy
ta magnonot ta dulay na nonot. Te am kumalasig sangaw ya kumanen a
umaddu hapa sangaw ya magtarabaku ta dulay. 16 A itan muy hapa ta
awan sangaw tekamuy ta mangadallaw, ikid na mangidadula ta bendisyon
na Namaratu ta kuman ni mina Esawen nga kaka ni mina Hakob. Te ya
bendisyon na Namaratu nga nekari na ta dama na en Isak a gagangay ta
Esaw mina ya mangalap, ammi netali na haman ta takday la na pamurab.
17 A sangaw ta kabalinan na a pake kinaragatan na ya iatad na dama en,
ammi awan ta meatad na tentu, te neatad nan ta wagi na en Hakob. A maski
tinangtangitan na para ya bendisyon na, ammi awena mabalin ta ibabawi
na dama na en ya nepangatad na te Hakob.

Ya Kasasaad Na Dimmatangan Tam

18 A yen mina ya pagnonotan muy, kahkahulun, petta awena melogot na
panguffun na Namaratu tekamuy, te ya dimmatangan muy a bakkan haman
ta kuman na Bagetayen Sinay nga dimmatangan na Istralita kiden ta idi
tekiden nakadangag ta ngahal na Namaratu, te itta ya kattatalawan na afuy
ikid na sugiram ikid na masikan na paddad. 19 A gafu ta nahighigalan kid
ta sitang na amaryung ikid na ngahal na Namaratu a aweda neattam ya
magdangag. A nebar da te Moses ta intu ya ange magdangag petta ibida na
sangaw ya uhohug na Namaratu tekid, 20 te kuga nagtalaw kid gafu ta nebar
na en ta

“**Maski am tolay ono ayam ya mangilubeg ta bagetayin a papasin muy sangaw ta warad,**” kunna.
21 A gafu ta pake kattatalawan ya naita da a nakatalaw hapa i Moses.
“**Kuga magapilpilpigak ta talaw ku,**” kunna.
22 Ammi tekamuy, kahkahulun, nga mangurug te Afu Hesus a bakkan
ta kumanen ya dimmatangan muy, te nakadatang kanan hud la ta pake
pagyanan na siggatolay na Dyos. Intu hala ya kinan da en ‘**Bagetayen
Ziyon,**’ ikid na bagu en ili na Herusalem ta langit. 23 A nesipat kanan hapa ta
rinibribu na anghel nga magkakampat magayayat ta atubang na Namaratu.
A intu hapa kahulun muy ya ngamin kiden anak na Namaratu nga nelista ta
langit, kontodu kahalwa na mangurug kiden nga awan na ta pagkurangan
da. 24 A nesipat kanan hapa ta Namaratu ewan nga kata-nangan na kwes nga
magimbestigar sangaw ta ngamin tolay. A nesipat kanan hapa te Hesusen
nga nangidulot ta bagu en tulag na Namaratu. A nabaggawan kanan ta daga
na en, te mapmappya ya ibar na daga na en ammi ta neatang ni mina Abelen.

Ya Iturayan Nga Awan Mawalwag

25 A mappya mantu ta pake dangagan muy ya uhohugan na Namaratu
tekamuy ta ayanin, te gafu ta pina-gang na ya dadagkal tam kiden nga
awan nangdangag ta tabarang ni mina Mosesen nga taga lutakin a talaga
ta pake pa-gangan na kitam para am angarigan ta awetam dangagan ya
mangtabarang tekitam nga nagafu ta langitewan. 26 A ta nepaguhohug na
Namaratu tekid ta agyan na Bagetayen Sinay a nawalwag hapa ya lutakin
gafu ta ngahal na en, ammi ta ayanin itta ya ibar na ta kumanin:
“**Sangaw am mittan,**” kunna “**a bakkan la ta lutakin ya walwagan ku am
awa langit hapa,**” kunna.
27 A ya ikayat na uhohugan ta isin a sa maazi sangaw ya ngamin kiden
pinadday na nga malogon mawalwag, petta intu la sangaw masirak ya
awanen mawalwag. 28 A gafu ta nesipat kitanan ta iturayan na Namaratu
nga awan mawalwag, a magserbi kitam mantu tentu setalak ta kuman na
ikayat na. A ipaita tam hapa ya amat tam ikid na pangdayaw tam tentu. 29 Te
ya poray na Dyos tam a kuman na afuy, te afutan na ya apangan na.

13

Ya Kadwan Para Na Tabarang

1 A kumanen hapa iduldulot muy la ya pagkaid-idduk muy ta kuman
na magkakabagis, 2 ikid na awemuy hapa taliban ya magpadulot ta ange
magpasyar tekamuy, te ya pinagdulot na kadwan ta bali da ta idi a aweda
naamu ta anghel kid. 3 A makipagrikna kam hapa ta kahulun muy kiden
nabalud, a uffunan muy kid ta kuman na ikayat muy am ikamuy ya nabalud.
A kumanen hapa ta nazigatan kiden a uffunan muy kid hapa ta kuman na
ikayat muy ta bari muy.
4 A ikamuy nga seaatawa a kengan muy ya pagatawa muy, petta awan
mina ta makaliwat ta atawa na, te Namaratu sangaw ya mangpa-gang ta
ngamin kiden mangadallaw ikid na makidorug ta aweda en atawa. 5 A
awemuy hapa maginggum ta pirak, te matalak kam hud la ta itta tekamuy,
te nonotan muy ya uhohug na Namaratu ta
“**Pulus ta aweta ka sangaw ilogot, anna pulus ta aweta ka sangaw
pagtalekudan,**” kunna.
6 A yen mina ya pagturadān na nonot na tagtakday tekitam, pettam kumanen
a

"Awek na sangaw magburung, te Namaratu haman ya manguffun teyak," kuntam.
A "Anun ku hud burungan ya kwan na tolay teyak?" kuntam hapa sangaw.
7 A kumanen hapa awemuy kaliwatan ya nangituldu kiden ta uhohug
na Namaratu tekamuy ta idi, a nonotan muy hapa ya agangwa da ikid na
pangurug da te Hesus Kristu, petta maparigan muy hapa. 8 Te awena haman
manguli i Hesus, te ya kasasaad na ta idi a kumanen hala ta ayanin, a
kumanen hala sangaw addet ta addet.
9 A kumanen hapa awemuy la dangdangagan ya magmagannud na
metuldu, aglalo am awena negitta ta nadangag muy te Hesus Kristu, petta
awemuy sangaw metawag. Te ya kuman na ituldu na kadwan a
"**Mappya ta kanan muy ya kumanin, te mehangat ya kadwan kiden kanan,**" kunda.
Ammi bakkan haman ta kanan ya mangpasikan ta nonot tam ikid na
pangurug tam am awa pakapangwa na Namaratu tekitam. Te ya kanan
na dumagdag kiden ta lintig kiden nga dan a awan haman ta iatad na ta
kappyanan na nonot da addet ta ayanin. 10 Ammi tekitam nga mangurug
te Afu Hesus a takwan na kanan ya ipakan na Namaratu tekitam, a awena
mesipat na dumagdag kiden para la ta dan kiden na lintig, te aweda
kurugan.

Gumungay Kitam Ta Dana En Lintig

11 A ya kuman na iningwa da ta idi ta ketta para la na napopolu en kapilya,
am nabalin na ya kadakalan na padi nga nangiatang ta daga na ayam kiden
ta umag na Pake Mangilinen Silid a inalap da ya bari na ayam kiden, a
neadayu da kid ta babali kiden, kapye da kid inapang. 12 A yen hapa ya
keangarigan na iningwa da te Hesus, te neange da hapa ta lawan na ili, petta
adayu ta simbaan da en, kapye da pinapasi. A gafu ta daga na en a nekaru
na ya liwat tam kiden. 13 A gafu ta nasi i Hesus ta adayu ta agyan na simbaan
da en a mappya ta dagdagan tam hapa, te gumungay kitam hapa ta dan
kiden na lintig, petta medagga kitam tentu, a mesipat kitam hapa ta kuman
na nekeamamat na en. 14 Te maski am pagzigātan da kitam ta isin a awan
bale, te bakkan haman ta lutakin yan ya pagyanan tam magnayun. A yen ta
indagan tam ya ili na Namaratu nga patayukan na sangaw tekitam.
15 A gafu ta itta ya kadakalan na padi tam ta agyan na Namaratu ewan a
itta mina ya iatang tam tentu nga magnayun, a intu hala ya pangdayaw tam
ikid na pangibosag na simuk tam ta ngagan na. 16 A awetam hapa taliban ya
mangwa ta mappya ikid na mangisipat ta awan kiden ta kwa, te yen kid hapa
na tarabaku ya ikwenta na Namaratu ta iatang tam tentu nga pake ikayat na.
17 A kumanen hapa timuluk kam ta pinakadakal muy kiden, a idulot muy
la ya ibar da tekamuy, te taronan da ya kahalwa muy ta kuman na pakkwa
na Namaratu tekid, te paruban na kid hapa sangaw am kustu ya pangtaron
da. A mappya mantu ta malogon kam mataronan, petta aweda magdamdam
am awa matalak kid mina, te am pagdamdaman muy kid a melogot kam
hapa sangaw.
18 A pakimallak dak hapa, te maski am kumanin ya nesurat ku tekamuy
awan ta amuk ta dulay ta nonot ku gafu tekamuy, te ikayat ku ta mappya ya
ngamin tarabakuk. 19 A pake karagatan ku ta pakimallak dak, petta awan
sangaw ta ketalantanan ku, te ikayat ku ta mavit ya pagtolik tekamuy.

Ya Mapozan Na Uhohug

20-21 Ya Namaratu ewan nga mangatad ta ngamin kappyanan tam, a
tinolay na ya Dafu tamewan Hesus gafu ta daga na en nga nangidulot ta bagu
en tulag na Namaratu tekitam. A gafu ta natolay a intun ya kadakalan na
mangpastor ta tolay na kiden. Ampade Namaratu mantu ya mangatad ta
ngamin masapul muy, ikid na mangpasikan tekamuy, petta makkwa muy
ya ngamin uray na ikid na ikayat na tekamuy gafu te Hesus Kristu. Ampade
intu hapa ya madaydayawan addet ta addet. Amen.
22 A yen ya ikayat ku, kahkahulun, ta attaman muy la ya netabarang kin
tekamuy ta suratin yan, te apisi haman la na surat. 23 A ya ibar ku para
tekamuy a nakauhet na i Timotyo ta agbaludanen, a am mavit dumatang
ta isin, a duwa kami sangaw maghulun ange magpasyar tekamuy.
24 Pakikumustan ta kam ngamin, ikamuy kadadagkalan kontodu kadwan
kiden mangurug. Makikumusta hapa tekamuy ya kahulun tam kiden taga
Itali.
25 Ampade Namaratu ya makkamu tekamuy. Onay!

Ya Surat Ni Santiago

Ya Gafu Na Suratin Yan

I Santiago ya takday wagi ni Hesus nga neanak ni Mariya, ammi takwan ya dama da, te Namaratu ya nangihuga ta paketarun ni Hesus, ammi te Santiago a putut ni Hose en.

A ta awena para la nepasi ni Hesus a awena bit kinurug ni Santiago ta intu hala ya Anak na Namaratu ewan, ammi ta nekatolay ni Hesus ta nepasi na en a yen ya nepangurug na tentu, te nakipaita i Hesus tentu ta nekatolay na en. A sangaw a nagbalin hapa i Santiago ta takday na pastor ta mangurug kiden ta ili na Herusalem. Am basam ya **Tarabaku na Turin Kiden** ta kapitulo 15 ikid na 21 a yen hapa ya pakabasam ta tarabaku ni Santiago.

A gafu ta pastor i Santiago a yen ta nagsurat ta mangurug kiden ta kadwan kiden lugar, aglalo ta Hudyo kiden nga nangurug, petta pake itug da mina ya pangurug da. A intu ipasikkal na ta surat na in ya kakurugan na mangurug, te maski am ibar tam ta mangurug kitam, awan kān ta kwenta na am awan ta tarabakun tam nga mangipasikkal ta pangurug tam. Ya itta mantu ta akban ya nesurat ni Santiago.

Ya Serbi Na Pagzigātān

1 Tekamuy nga tolay na Namaratu nga nesaned ta ngamin kiden lugar.
Ampade Namaratu ya makkamu tekamuy.
A ya nagsurat tekamuy a iyak, Santiago, nga takday daddoban na Namaratu ewan ikid ni Afu Hesus Kristu.
2 A am angarigan kahkahulun ku ta mesipat kam ta magdaduma na pagzigātān gafu ta pangurug muy a ikwenta muy la ta pagayayatan muy hala sangaw. 3 Te ya nonotan muy mina a am itta ya zigat muy nga mangankanna ta pangurug muy a padatangan na hapa ya pagattam muy. 4 A mappya ta idulot muy la ya pagattam muy, petta maazi ya ngamin na dulay ta nonot muy, pettam kumanen awan sangaw ta pagkurangan muy.
5 A am angarigan ta itta tekamuy ya mapopoyung gafu ta pagzigātān na a magadang mina ta katunungan na nonot ta Namaratu ewan, te awena haman ihuya, te malogon haman mangatad ta ngamin kiden makimallak tentu. 6 Ammi am magadang kam tentu a mappya ta awemuy pagduwan ya nonot muy, te mappya ta ikatalak muy hud la ta itta ya iatad na tekamuy, te ya magduwa ta nonot na a meangarig ta palung na bebay nga awan makaintak gafu ta paddaden. 7 A am kunna ten ya nonot na a awena mina pahig ta itta ya iatad na Namaratu tentu, 8 te magingaappya haman, te awena pagtatakdayan ya nonot na.
9 A kumanen hapa am mazigatan ya mangurug gafu ta pobre a matalak hala mina gafu ta dayawan na sangaw na Namaratu ewan. 10 Ammi ya maba-nangen a awan sangaw ta ikatalak na am bakkan la ta pangpaakban na Namaratu tentu, te gagangay ta imawan hala sangaw ya maba-nang kiden ta kuman na lappaw kiden. 11 Te am imata-nang na ya bilagen a yen ya mangkatang ta kadat kiden, a mahunnak na hapa ya lappaw kiden, a maperdi ya kappya da en. Kumanen hapa sangaw ya makkwa ta maba-nang kiden ta kasikan da para la nga maguknud.
12 Nagāsāt mantu ya magattam ta pagzigātān na, te sangaw am nepasikkal nan ya pakaattam na a masagolyatan sangaw ta magnayun na angat, te yen ya dana nekari na Namaratu ta ngamin kiden mangidduk tentu. 13 Ammi

am angarigan ta itta ya magliwat mina gafu ta pagzigātān na en a awena
mina ibar ta Namaratu ya mamagliwat tentu, te ikayat na hud ta magliwat ya
tolay? 14 A bakkan mantu ta Namaratu ya mamagliwat tentu, te ya tagtakday
tolay hapa la ya mamagliwat ta bari na gafu ta ikayat na haman ya dulay, te
ya ikayat na en ya mangagagay tentu ta kuman na makikadallaw, a kuman
na bengbengan na ya bari na ta agyan na pagliwatan na. 15 A sangaw am
natarun na ya ikayat na en a maganak na hapa sangaw ta liwat na, a am
dumakal sangaw ya liwat na en a yen ya mangapasi tentu.
16 Awemuy mantu paayayyaw ya bari muy, kahkahulun ku, 17 te awan
haman ta magafu ta Namaratu ewan am bakkan la ta mappya ikid na
mekustu tekitam. Te ya namaddayen ta bitwan kiden nga magdakar ta
langitewan a awena haman mauli, a awena mabalin ta ul-ulin na ya iatad
na tekitam. 18 A gafu ta kabukodan na en na nonot a pinagbalin na kitam
ta ānāk na kiden gafu ta uhohug na en nga mangipasikkal ta kakurugan,
pettam kumanen a ikitam mina ya kaispotan na ngamin kiden pinadday na.

Ya Gagangay Na Maningbangngag

19 A mappya hapa, kahkahulun ku ta kanayun nakaparan kam mina
nga magdangag, a dana nonotan muy hapa ya bidan muy petta awemuy
hama magporay. 20 Te bakkan haman ta pagporay muy ya mangidulot ta
patarabaku na Namaratu tekamuy. 21 Hantudan muy mantu ya ngamin
dulayen nga napenaman na bari muy, a timuluk kam la ta Namaratu, petta
metug muy ya uhohug na en nga nepemula na ta nonot muy, te yen sangaw
ya mangikerutan tekamuy.
22 A am kada magdangag kam ta uhohug na Namaratu, a mappya ta
kurugan muy ya madangag muy. Te am awemuy kurugan a awan mantu
ta serbi na pagdangag muy, te uyoyungan muy hud la ya bari muy. 23 Te
am itta ya maningbangngag ta uhohug na Namaratu a parigan na mantu
ya magispero en nga awan makanonot ta maita na en, 24 te pa itan na la
bit ya gagangay na mukat na en, kapye na magtugut nga ange ta eyan na, a
awenan manonot ya naita na. 25 Ammi ya magtalekkurug mangdangag ikid
na mangitug ta uhohug na Namaratu, petta awena sangaw kaliwatan, a yen
hala sangaw ya mapasinapan gafu ta pangurug na ta nadangag na en, te ya
uhohug na Namaratu ya kakurugan na lintig nga mang-ubad tentu.
26 A am pahig tam ta kustu ya pangurug tam ta Namaratu ta awetam
magafut ya hila tam, a uyoyungan tam la ya bari tam, te awan ta serbi
na pangurug tam am awetam hapa magafut ya hila tam. 27 Ammi ya
mangurugen nga awan pulus ta pangihuyan na Namaratu tentu a intu
hala ya kanayun mangikallak ta ulila kiden ikid na babay kiden nabalu ta
pagzigātān da, yaga awena hapa paalasigan ya bari na ta kadulay na kadwan
kiden tolay.

2

Ya Mangidaduma Ta Tolay

1 A ikitam, kahkahulun, nga mangurug ta pakedayawan na Dafu tamewan
Hesus Kristu a awetam mina mangidaduma ta tolay. 2 Te am itta ya ange
makigimung tekamuy nga napanglaw nga magbarawasi ta napispissang,
ikid na maba-nang nga magbarawasi ta mangina ikid na magsakalang ta
balituk, 3 a am ibar muy ta naba-nangen ta
"Ye Apo, magtuttud kan ta bangku in," kummuy,
ammi ibar muy hapa ta pobre en ta magtayuk la, ono magtogkok mina ta
lutak, 4 a dulay mantu ya itta ta nonot muy, te dulay ya pangidaduma muy ta

kahulun muy kidina. 5 Nonotan muy mina, kahkahulun ku, ta intu pinili na
Namaratu ya pobre kiden, te yen kid ya maba-nang ta pangurug da tentu. A
ikid hapa sangaw ya isipat na ta pagariyan na, te yen ya dana nekari na ta
ngamin kiden mangidduk tentu. 6 Ammi tekamuy a amāmatan muy haman
ya pobre en nga pinili na Namaratu, a dayawan muy hud la ya maba-nang
kiden nga mangpazigat tekamuy, ikid na mangidarum tekamuy. 7 A yen kid
para ya mamadpadulay ta ngagan ni Hesusen nga nesipatan muy.

8 Intu mina nonotan muy ya kadakalan na lintig ta Bibliya, te ya ibar na a
“**Iddukam mina ya kagittam tolay ta kuman na pangidduk mu hala ta barim,**” kunna.

A am pake kurugan muy mantu ye-yen na lintig a mappya hapa, 9 ammi
am idaduma muy ya tolay a dulay mantu ya tarabakun muy, a nakaliwat
kanan ta lintig na Namaratu. 10 Te maski am kurugan muy ya ngamin lintig
na kiden fwera ta takday la a mekwenta mantu ta nakaliwat kam ta ngamin
kiden lintig na. 11 Ta kuman na angarigan a “**Awemuy la mangadallaw,**”
kunna. A “**Awemuy hapa igakkad ya mamapasi ta tolay,**” kunna para.
A maski awem mangadallaw, am magpapasi ka a nakaliwat kan mantu ta
ngamin kiden lintig na Namaratu.

12 A mappya mantu ta pilin muy ya uhohugan muy ikid na tarabakun muy,
petta awemuy makaliwat, te paruban na kitam sangaw na Namaratu petta
maita na am kinurug tam ya lintig na kiden nga mang-ubad tekitam. 13 A am
ittan sangaw ya araw na pangparuba na tekitam a awan sangaw ta kallak na
ta awan kiden nangikallak, ammi ya pangikallak tam ta sakā tolay tam kiden
a yen ya mangsalin ta pangpa-gang na tekitam.

Ya Kakurugan Na Mangurug

14 A am mangurug kān ya tolay ta awan ta tarabakun na nga megitta ta
pangurug na en, a itta hud mantu ya kappyanan na pangurug na en? A
mabalin hud ta mekerutan gafu ta pangurug na? 15 Te am angarigan ta itta
ya takday kabagis muy nga makurang ta ulolat na ikid na kanan na, 16 a am
ibar muy ta

“Namaratu ya makkamu teko petta awem mala-bat ikid na mabisin,”
kummuy tentu,

a anu mantu ya serbi na inuhohug muyen am awan ta neatad muy ta
magserbi tentu? 17 Am awan mantu ta tarabakun tam nga megitta ta
pangurug tam a awan mantu ta serbi na pangurug tam, te nasin.

18 A angarigan la ta itta mina ya makitabbag teyak, te ibar na ta

“Bakkan ta kuman na inuhohug mina, te magduma haman ya gafu na
pangikerutan na Namaratu ta tagtakday tolay, te ya kadwan a mekerutan
kid gafu ta pangurug da, a ta kadwan a mekerutan kid gafu ta tarabakun
da nga mappya,” kunna mina.

Ammi ya tabbag ku hapa, a had kukunna mantu mepasikkal na pangurug
na kadwan am awan ta tarabakun da nga megitta ta pangurug da? Ammi
ya kadwan kiden nga mappya ya tarabaku da a malogon mepasikkal ya
pangurug da, te tarabakun da haman ya patarabaku na Namaratu tekid, a
yen ya mangipaita ta pangurug da. 19 Am mangurug ka ta itta ya takday la
na Dyos a mappya hapa yen, ammi am yen la ya abat na kurugam a awan
mantu ta pakidumam ta anitu kiden, te amu da hapa ta takday la ya Dyos,
ammi pa-gangan na kid hala sangaw, a yen hapa ya pagpapilpig da ta talaw
da tentu. 20 Awan mantu ta nonot mu am pahig mu ta mekerutan ka maski
am awan ta mangipasikkal ta pangurug mu.

21 Intu mina pagnonotam i mina Abrahamen, te nangurug kan hapa ta
Namaratu, ammi kinankanna na Namaratu ya pangurug na, te nebar na
haman ta iatang na mina ya anak na en Isak tentu. A gafu ta nangurug a enna
hala papasin ya anak na en, ammi ginamman na hapa na Namaratu. A gafu
ta iningwa na a nekwenta na Namaratu ta matunung la na tolay. 22 Yen mina
ya pakaitam ta naggagitta ya pangurug na ikid na tarabaku na, a nagdulot
ya pangurug na gafu ta tinarabaku na en. 23 A gafu ta tinarabaku na en hapa
a nagdulot hala ya uhohug na takdayen surat ta Bibliya, te
"**Kinurug ni Abraham ya uhohug na Namaratu tentu, a nekwenta na
Namaratu ta matunung gafu ta pangurug na en,**" kunna.
A yen ta nengagan da i Abrahamen ta Kofun na Namaratu.
24-25 A kumanen hapa ta babbayen mina Rehaben nga nagkakalamet
ta idi, te nekwenta na Namaratu ta matunung gafu ta pangurug na, te
inuffunan na hapa ya tolay kiden na Namaratu nga umange nagilalap ta
lugar na katapil da kiden, te pinagdulot na kid ta bali na petta magtagu
kid, otturu pinagtammang na kid ta takwan na dalan. Maamum mantu ta
matunung ya tolay gafu ta tarabaku na, te maski am mangurug kān, am
awan ta tarabaku na nga megitta ta pangurug na a awena mantu megitta ta
matunung. 26 Ta kuman na bari na tolay nga awan ta angat na a mekwenta
ta nasin, a kumanen hapa ta pangurug tam, te mekwenta ta nasin am awan
ta tarabakun tam.

3

Ya Kadulayan Na Simuk

1 Mappya hapa, kahkahulun, ta manmano la tekamuy ya magbalin ta man-
gituldu, te amu muy ta masmasikan sangaw ya pagimbestigar na Namaratu
ta mangituldu ammi ta ituldu na kiden. 2 Te gagangay ta sa magamamangaw
kitam ta kadwan uhohugan tam, ammi am itta ya awan magamamangaw
ta uhohugan na a yen ya pake matunung na tolay, te amu na gamman ya
ngamin bari na.
3 Ya kuman na panggamma da ta kabayu a itun da ya busāl ta simuk na
petta timuluk ta eyan da. 4 A nonotan muy para ya panggamma da ta bapor,
te maski am umanu ya kadappug na ikid na kasikan na paddad nga mangitu-
bang tentu a meturung hala ta ngamin ikayat na piloto na en gafu ta lapag
na en nga alaassang. 5 A kumanen hapa ya hila na tolay, te maski alaassang
a mapegafwanan na hala ya pake dakal na dulay gafu ta mauhohug na.
6 Nonotan muy hapa ya kalalaki na afuy, te maski am alaassang bit ya gatang
na a dumakal la dumakal abat ta maapang ya pake alawa na talun. A
kumanen hapa ya hila na tolay, te am pinagatangan ni Satanas, a sumaned
sangaw ya afuy na en ta ngamin tolay. A ya hila tam mantu ya kadakalan na
dulay ta bari tam, a mekabat hapa ya ngamin barbari tam ta kadulay na en.
7 A pake nonotan muy mina ya pagduman na hila tam ikid na simaron
kiden ta talun nga mamanuk, ikid na ulag, ikid na ikan kiden ta bebay, te
malmalogon magamma ya simaron kiden ammi ta hila tam kiden, te itta
haman ya makagamma tekid. 8 Ammi awan para la ta tolay nga nakagamma
ta simuk na, te kuman na simuk na madagat, a yen ta awena makaintak nga
maguhohug ta dulay.
9 A nonotan muy hapa ya pagimmamappya na simuk tam, te dayawan tam
bit ya Namaratu ewan, kapye tam padpadulayan ya pinaratu na kiden tolay
nga negitta tentu. 10 Itta hud mantu ya kapkappyan na simuk tam, kahkahu-
lun, am magserbi ta pangdayaw tam ta Namaratu kapye na magserbi ta

pamadakat tam ta tolay? 11 Te mabalin hud ta magdagga ya mamit ikid na
mapet ta takday la na huhun? 12 A magmayan hud ya agmayanan na dupat
ta apapet pase dupat? A naita muy hud para ya tabungaw nga magmayan ta
dupat pase tabungaw, awa awan haman. A kumanen mantu ta simuk tam,
te am gagangay ta mappya a awena mabalin ta azo imuhet ya mamit ikid na
mapet.

Ya Mappya Na Sistema

13 Am inya kān tekamuy ya makānnonot ikid na makkamu mangituldu a
mappya mantu ta ipasikkal na ya kappya na nonot na gafu ta mappya na
tarabaku, a awena mina magparayag am awa umalinnak hud la mina ta
kuman na gagangay na makānnonot. 14 Ammi am magkapaspassil kam ikid
na magkain-inābāk kam a awemuy mina iparayag ya sistema muy, te dupal
haman, 15 te bakkan ta Namaratu ya nagafun na sistema muy am awa bari
muy hapa la ikid ni Satanas, te negitta hala ya sistema muy ta awan kiden
makkamu ta Namaratu. 16 Te maski am had ya kettayan na magkapaspassil
ikid na magkain-inābāk a yen hapa ya agyan na awan maurnos ikid na
ngamin kadulayan.

17 Ammi am intu mina sistema na tolay ya kuman na sistema na Nama-
ratu a makillat mantu ya nonot na, a awena makitapil, a maalumemak,
a maketug ta mauhohug tentu, a makipagtakit, a mangikallak, a awena
mangidaduma ta tolay, a awena maglemad na nonot na. 18 A yen kid
ya gagangay na mangpakappya ta kahulun na kiden, petta awan mina ta
magtatapil, a umaddu hapa sangaw ya mayat pumarig ta kappyanan na.

4

Ya Tarabaku Na Mainggum

1 A nonotan muy para am anu ya gafu na pagtatapil muy ikid na paggagera
muy am bakkan ta paginggum na bari muy, te kuman na itta ya gera ta bari
muy kidina gafu ta ngamin kiden ikayat da. 2 Itta ya ikayat muy ta maalap
muy, ammi awemuy maalap. A gafu ta awemuy maalap ya passilan muy ikid
na ingguman muy a yen ta magingkatkatupag kam ikid na magtatapil kam,
a sangaw magimpappapasi kanan. Ammi awemuy haman maalap ya ikayat
muy te awemuy haman adangan ta Namaratu. 3 Ammi maski am adangan
muy a awena iatad, te dulay ya pagadang muy, te intu la adangan muy ya
magserbi ta pagayayat na bari muy.

4 Nagbalin kanan mantu ta kuman na mangadallaw, te kuman na newarad
muy ya Namaratu petta makidorug kam ta takwan. Awemuy hud amu ta
am passilan muy ya kuman na pakolangan na awan kiden mangidduk ta
Namaratu a nagbalin kanan hapa ta katupag na? 5 Ammi pahig muy de ta
awan ta kwenta na uhohug na en ta Bibliya ta

"**Iahugu na kitam na Kahalwa na en nga magyan tekitam,**" kunna.

6 Ammi maski iahugu na kitam na Kahalwa na Namaratu, a mappya ya iatad
na tekitam petta awetam mina nonotan ya dulay, te ya nebar na hapa ta
takday para na surat a

"**Uffunan na ya umalinnak, ammi salinan na ya mangpātā-nāng ta bari
na,**" kunna.

7 Kappyanan na mantu ta timuluk kam ta Namaratu, a atubangan muy
ya Satanas, te pagbilagān na kam. 8 Te am umabikan kam ta Namaratu a
abikanan na kam hapa.

A ikamuy magliwat a pagimmangan muy mantu ya pagliwat muy, a ikamuy magduwa ta nonot muy a pagtakdayan muy. 9 Awemuy mina magayayat ikid na magkakatawa ta ketta para la na liwat muy, te mapmappya hud la ta madamdam kam gafu ta liwat muy kidina. 10 Te am umalinnak kam ta atubang na Namaratu a pātā-nāngan na kam hapa sangaw.

Ya Mangsalnuk Ta Lintig Na Namaratu

11 A kumanen hapa awemuy mina magimpadpadulay, kahkahulun ku, te ya mamadpadulay ikid na mangpaliwat ta kahulun na en mangurug a makaliwat ta lintig na Namaratu, te ugtulān na haman ya lintig na en tekitam. A am ugtulān muy mantu ya lintig na Namaratu a awena mabalin ta kurugan muy, te ugtulān muy haman. 12 Ammi itta hud ya aamu muy petta mangpaliwat kam ta ikattolay muy, te Namaratu haman la ya makkamu mamadday ta lintig ikid na mangpaliwat ta awan mangurug, a intu hapa la sangaw ya mangnonot am inya ya pa-gangan na ono tolayan na.

Ya Pagparayag Na Awan Timuluk Ta Namaratu

13 A kumanen hapa dangagan muy ya ikayat ku uhohugan ta kadwan tekamuy, te ya uhohug na kadwan tekamuy a

> “Magtugut kami ta arawin ono lakwat, te e kami ta takday na lugar, te magyan kami ten abat ta takday darun petta magapag kami talo am addu sangaw ya maapagan mi,” kummuy.

14 Ammi awemuy haman amu am anu ya dumatang tekamuy ta lakwat. A awemuy hapa amu ta kuman na lappat la ya angat muy nga pāpāngam la limitap. 15 Mapmappya hud la ta kumanin ya uhohugan muy:

> “Am ipalubus na Namaratu a matolay kami sangaw, a mangwa kami sangaw ta kumanin,” kummuy mina.

16 Ammi ya kuman na uhohugan muyen, a pagparayag muy haman, a dulay ya magparayag. 17 Nebar kun mantu ya mappya tekamuy, petta amu muy, a am awemuy tarabakun ya amu muyen nga mappya a liwat muy mantu yen.

5

Ya Kelogot Na Magdarogas

1 A ikamuy maba-nang a dangagan muy ya ibar ku tekamuy, te pagka-ma muy sangaw ya pagtangit muy ikid na panalasigak muy ta pangpazigat na Namaratu tekamuy, 2 te sa mekutukutet sangaw ya ngamin kaba-nang muy, a afutan na ulolag ya ga-gamit muy kiden. 3 On, te dana nagatattay haman ya pirak muy ikid na balituk muy nga awemuy neuffun ta awan kiden ta kwa, a ya pagatattay da sangaw ya mangipasikkal ta kainggum muy ikid na kaituk muy, a magbalin hapa sangaw ta kuman na afuy petta kanan na ya bilsag muy. Maski am tanagay na ya pagaddetan na arawin yan a masikan kam para maguknud, ammi intu la uknudan muy ya liwat muy ikid na pakapagang muy.

4-6 Itan muy ya kaba-nang muy awa yen hala ya lugar na nesirak muy ta nagtarabaku kiden tekamuy, te dinarogas muy kid. A kuman kam na pagtolay na ari, te itta haman ya ngamin tekamuy nga pakolangan muy ikid na pagayayatan muy. A addu hapa ya nedarum muy ikid na pinapasi muy ta awan kiden ta liwat, maski aweda nakitapil tekamuy. Ammi Namaratu ewan hala ya nakadangag ta panalasigak da, a intu hala sangaw ya mangibalat, te kuman kanan na bahuy nga pake mataba, ammi awemuy amu ta pinagtaba muy ya bari muy ta pakaparti muy.

Ya Pagattam Na Mangurug

7 Ammi ikamuy, kahkahulun, nga mazigatan a awemuy hama ibalat ya
liwat na mangpazigat kiden tekamuy, te indagan muy la ya pagtoli na Dafu
tamewan, te intu sangaw ya mangibalat. Intu mina pagnonotan muy ya
pagattam na magtalun kiden, te attaman da la ya magindag ta araw na
paggapas da, ammi dana indagan da ya imunnan na udan ikid na mapozan
na udan. 8 A kumanen mina hapa tekamuy, te attamam muy la ya magindag
ta Dafu tamewan, a pake itunglak muy ya pangurug muy tentu, te tanagay
na ya pagtoli na.
9 A awemuy hapa magkamulmulmug gafu ta pagzigātān muy, kahkahulun
ku, petta awemuy sangaw mapaliwatan, te tanagay na ya iange na mag-
imbestigar tekitam. 10 Intu mina nonotan muy, kahkahulun, ya aglavun
kiden na Namaratu nga nangiuhohug ta ibar na en ta idi, te masikan kid
nagattam ta nangpazigat kiden tekid. A mappya ta parigan muy hapa ya
kuman na nepagattam da en, 11 te dana uray tam haman ta pake nagāsāt ya
nagattam kiden ta zigat. A dana amu muy ya pagattam na laklakayen Hob ta
palungu araw, te pake nazigatan hapa gafu ta pangikatalak na ta Namaratu.
Ammi maski netuluk na Namaratu ta nazigatan a amu tam ta mappya ya
uray na tentu, te kabalinan na zigat na en a pake pinasinapan na Namaratu,
te pake maidduk ya Namaratu a malogon hapa mangikallak.

Ya Gagangay Mina Na Magkari

12 A ya pake mesasita, kahkahulun ku, a awemuy mina magpagasingan,
te am itta ya ikari muy a awemuy mina ikabkabat ya Namaratu, a awemuy
mina ikabkabat ya kuman na ikabkabat na kadwan kiden tolay, te "**On,**"
kummuy la am onan muy, a "**Awek la O,**" kummuy am aweyan muy, petta
awan sangaw ta pangpaliwatan na Namaratu tekamuy.

Ya Kappyanan Na Pakimallak Tam

13 A kumanen hapa am itta ya mazigatan tekamuy a mappya ta makimal-
lak ta Namaratu ewan. A am itta ya matalak a magkansyon mina magdayaw
tentu. 14 A am itta ya magtakit a paayagan na mina ya kalalaklakayan kiden
ta iglesya, petta luggudan da mina ta denu kapye da sangaw pakimallak ta
Dafu tamewan. 15 Te am pake itug da hapa ya pangikatalak da ta pakimallak
da a yen sangaw ya pagmappya na magtakiten, te pagmappyan ni Afu Hesus,
yaga pakoman na hapa sangaw ta liwat na kiden am angarigan ta yen ya
nepagtakit na.
16 Mappya mantu ta tagtakday tekamuy ya mangibosag ta liwat muy kiden
ta kahulun muy kidina, a pakimallak muy hapa ya tagtakday tekamuy, petta
magmappya kam, te ya pakimallak na mappya na tolay a seppakapangwa
hapa. 17 Intu mina nonotan muy ya laklakayen mina Eliyas ta palungu araw,
te kagitta tam tolay hapa, ammi tinalekkurug na nakimallak ta awena mina
magudan, a awena kad nagudan abat ta tallu darun a annam na hulan.
18 A sangaw tentu ha nakimallak a nagudan ha ta masikan a limattog ha ya
nagtuhu kiden, a nagmayan kid.

Ya Mangpadatang Ta Metawag

19 A takday para la ya mabidak tekamuy, kahkahulun ku. Am angarigan ta
itta ya takday netawag ta kinurug tam a mappya sina ta itta ya ange mang-
padatang tentu, 20 te nonotan muy yan; am nedatang nan ya netawagen a
mekerutan hapa ya kahalwa na en gafu ta pakapakoma na ta kaddu na liwat
na kiden.
A yen la ya addet na.

Ya Napolu En Surat Ni Pedru

Ya Gafu Na Suratin Yan

Am nabasam ya Mappya en Damag ni Hesus Kristu nga nesurat ni Matyu, ikid ni Markus, a Lukas, anna Hwan, a dana amum am inya i Pedru, te intu ya takday na popolu kiden ituldu ni Hesus ta katolay na en para la addet ta pasi na en. I Pedru hapa ya nangilemad te Hesus ta nepanggafut na suddalu kiden tentu, ammi sangaw nagbabawi a nagtangit. A ta nepakipaita ni Hesus ta ituldu na kiden ta nekatolay na en, a yen hapa ya nepangibar na te Pedru ta parigan na hapa sangaw ya kuman na pasi hala ni Hesus am madatang na ya kala-laay na (Itam ya **Hwan 21**).

Am basam hapa ya **Tarabaku na Turin Kiden** nga nesurat ni Lukas ta kapitulo 1 addet ta 15, a yen hapa ya pakabasam ta tarabaku ni Pedru ta kabalinan na netattullu ni Hesus ta langit. I Pedru ya takday na pastor ta ili na Herusalem, a masikan hapa mangipadangag ta uhohug na Namaratu, a namidwa hapa nabalud gafu ta pangipadangag na.

A yen ta nesurat ni Pedru ya suratin yan, te paturadan na ya kadwan kiden mangurug nga mazigatan gafu ta pangurug da.

1-2 Tekamuy nga mangurug te Hesus Kristu, nga nesaned ta lugar kiden na Pontu, ikid na Galasya, ikid na Kapadosya, ikid na Asya, a Bitinya.

Ampade padakalan na Namaratu ewan ya allak na tekamuy, petta itta la itta ya ngamin mappya tekamuy.

A ya nagsurat tekamuy a iyak, Pedru, nga turin ni Hesus Kristu.

A nesansaned kam ta pagyanan muy kidina, te kuman na awemuy haman lugar, ammi maski te ikamuy ya pinili na Namaratu ewan ta awemuyen para la pakeanak, te dana negakkad na ta kwa na kam. A yen ta negungay na kam hapa na Kahalwa na en, petta mangurug kam te Hesus, pettam kumanen a mabaggawan kam ta liwat muy kiden gafu ta daga na en ta nepasi na en.

Ya Neparan Na Namaratu Ta Anak Na Kiden

3 Dayawan ku la ya Namaratu ewan nga Dama na Dafu tamewan Hesus, te gafu ta dakal ya allak na tekitam a nauli kitam neanak. A yen ta itta ya ikatalak tam ta magnayun kitam gafu ta natolay hapa i Hesus ta pasi na en. 4 A gafu ta ānāk kitanan na Namaratu ewan a atadan na kitam hapa sangaw ta lugar na kwa tam nga awan maperdi ikid na awan mawakay, te neappiya na la bit ta lugar na ewan. 5 A mappya hapa te pataronān na kitam ta pakapangwa na en gafu ta pangurug tam tentu, pettam awetam sangaw megungay tentu addet ta pagaddetan na arawin yan, te yen sangaw ya pangipaita na ta kustu en na pangikerutan na tekitam nga dana neparan na tekitam.

6 A yen mina ya nonotan muy ikid na ikatalak muy, te am uray na Namaratu ta dana mazigatan kam la bit ta kompormi na pagzigātān a attaman muy la, 7 petta mepasikkal hapa ya mekustu ta pangurug muy ta kuman na pake balituk. Te maski ya gagangayen na balituk a dana lutun da ta afuy petta maazi ya nekihu en nga duping. A am kunna ten ya pangpasikkal da ta pake balituken a kumanen hapa ta pangurug muy, te pake ad-addu ya iatad na pangurug muy ammi ta balituk, te maperdi hala sangaw ya balituken, ammi am mepasikkal ta kakurugan ya pangurug muy a yen sangaw ya mangatad ta pakedayawan muy ikid na kalalaki muy ta arawen nga datang ni Hesus tekitam.

8 A maski am awemuy para la naita i Hesusen addet ta ayanin a iddukan
muy hala, te intu ya kurugan muy. A pake dakal hapa ya talak muy tentu nga
nagafu ta Namaratu nga awemuy mebosag. 9 A gafu ta pangurug muy tentu
a melillik ya kahalwa muy ta mekaduwa en pasi.
10-11 A ya aglavun kiden na Namaratu ta palungu na araw a dana binida
da ya allak na Namaratu nga ipaita na tekitam, te itta tekid ya Kahalwa na
en nga nangpalavun ta pangikerutan na tekitam. Ammi maski kunna ten
a pake pakanonnonotan da ya linavun da en, te nekabalin da nanglavun ta
pasi na Mangikerutanen ikid na pangpata-nang na Namaratu tentu a pake
ikayat da para dangagan am kanu na araw ikid na had kunna. 12 Ammi
nepakamu na Namaratu tekid ta aweda la bit maita ya linavun da en, te
magdulot kan sangaw ta mabayag para na araw.
A ikitam mantu nga simsima da kiden ya nagdulotan na ta ayanin. Te
ya napolu kiden nangipadangag ta uhohug na Namaratu tekamuy a napasi-
napān kid ta Kahalwa na Namaratu nga nagafu ta langit, a intu nepadangag
da tekamuy ya ketta na mangikerutanen nga linavun na aglavun kiden ta
palungu na araw. Pake dakal mantu ya allak na Namaratu tekitam, te maski
ya anghel kiden a ikayat da hapa dangagan am anu ya itta ta nonot na
Namaratu gafu ta pangikallak na en tekitam nga tolay.

Ya Patarabaku Na Namaratu Tekitam

13 A mappya mantu ta iparan muy ya nonot muy, petta awemuy megitta
ta mellawen. A pake ikatalak muy la ya kallak na Namaratu nga ipaita na
sangaw ta ange ni Hesus tekitam. 14 A malologon kam mina ta Namaratu ta
kuman na ānāk, petta awemuy tolin ya kuman na kinaragatan muy ta idi ta
awemuyen para la pakkamu ta kustu. 15 Ya gagangay na Namaratu ewan nga
nangalap tekamuy a meduma, te awan ta karagatan na ta dulay, at kumanen
mina hapa tekamuy. 16 te ya nepesurat na en ta idi a
"**Mappya ta meduma kam, te meduma yak,**" kunna.
17 A gafu ta "**Amang,**" kummuy ta Namaratu ewan a mappya mantu ta
italaw muy ta katolay muyin para la ta lutakin, te am uknudan na kitam
sangaw ta atubang na ewan a awan sangaw ta idaduma na tekitam, te
atadan na sangaw ya tagtakday tekitam ta kuman na tinarabaku tam. 18-19 Te
dana amu muy, kahkahulun, ta yen ya nepangsaka ni Hesus tekitam petta
maubadan kitam mina ta dana en gagangay tam nga dulay nga pinarigan
tam ta dadagkal tam kiden. A bakkan ta intu nepangpaga na tekitam ya
kuman na pirak ikid na balituk nga kanayun maglaka, am awa daga na en
hapa la nga awan manguli. Te intu hala ya Kalneru na Namaratu nga negitta
ta kaispotan na kalneru nga awan pulus ta zinnay na nga neatang na popolu
kiden dadagkal petta mekaru ya liwat da kiden.
20 Ammi maski ta idi ta awena en para la pakapadday na paglelehutin a
dana uray na Namaratu ta Anak na en sangaw ya mangsaka tekitam, a yen
ta umangen hapa ta lutakin ta pagaddetan na araw kiden petta mekerutan
kitam hapa. 21 A gafu ta tinolay na Namaratu ya Anak na en nga pinata-
nang na ta hebing na ewan a itta ya ikatalak tam ta intu hapa sangaw ya
mangtolay tekitam gafu ta pangurug tam tentu.
22 A gafu ta kinurug muy ya kakurugan, kahkahulun, a nabaggawan na
hapa ya nonot muy, petta mangidduk kam hapa ta kakurugan na pangidduk.
A mappya mantu ta ikakinan muy ya magkaid-idduk ta kakurugan na idduk
nga nagafu ta nonot muy, 23 te bakkan kanan haman ta kuman na gagangay
na tolay. Te gafu ta uhohug na Namaratu ya nemula na ta nonot muy a nauli
kanan neanak, te bakkan haman ta kuman na gagangayen hukal nga masi,

te magnayun haman, a tolayan na kam. 24 Te ya uhohug na takday aglavun a
“**Kuman na kadat ya tolay kiden,**
a kuman na sabong ya kaispot da,
te imawan kid hala sangaw ta kuman na kadat kiden nga magkatang,
ikid na lappaw kiden nga magkahunnak,
25 **ammi ya uhohug na Namaratu a magnayun la,**” kunna.
A ye-yen na uhohug ya mappya en damag na Namaratu nga nepadangag da tekamuy.

2

1 A gafu ta nauli kanan neanak a mappya ta azin muy hapa ya ngamin kadulay muy, te awan mina ta magladdud, ikid na magimmamappya, ikid na pumassil, ikid na mamadpadulay. 2-3 Te am mappya ya nepakakakkap muy ta idduk na Namaratu ewan tekamuy a mappya ta sigida karagatan muy ya uhohug na en ta kuman na bagu en neanak nga kanayun magsusu. Te ya uhohug na en ya kuman na mappya na gattak nga awan ta kihu na. A yen sangaw ya mangpadakal ta pangurug muy petta megitta kam ta kadakalan na ānāk na Namaratu ewan.

Ya Batu Na Namaratu

4-5 *****Ya kuman na keangarigan ni Hesus a intu hala ya kuman na batu nga seangat nga pagpatayukān na Namaratu ta bali na, te maski am newarad na tolay kiden a intu hala ya negitta na Namaratu ta mapili ikid na kaispotan na batu. A gafu ta nedagga kanan tentu a negitta kam hapa ta kuman na batu kiden seangat, petta mapadday kam ta bali na Kahalwa na Namaratu. 6 Te ya uhohug na Namaratu nga nesurat ta Bibliya na dadagkal tam kiden a
“**Itta sangaw ya isaad ku ta mapili ikid na kaispotan na batu, petta megitta ta mayor na batu ta bali kin.**
A maski am inya sangaw ya mangurug tentu a mesipat hapa sangaw ta dayaw na en,” kunna.
7 A ikamuy mantu nga mangurug te Hesus a itta hapa ya dayaw muy, ammi ta awan kiden mangurug a nelogot kid, te ya nesurat na takday aglavun na Namaratu ta idi a
“**Ya batu en nga newarad na magbali kiden, a netoli hala na Namaratu,**
a nagbalin ta mayor na batu ta bali na en,
a intu hapa sangaw ya ketumpapan na awan mangurug,” kunna.
8 A gafu ta soysoyan da ya uhohug na Namaratu a nagdulot hapa ya nebar na en, te netumpap kid ta batu na en.

9 Ammi ikitam, kahkahulun, ya tolay kiden na Namaratu nga pinili na, a nesaad na kitam hapa ta padi na kiden nga makipagturay ikid na mangiatang ta pangdayaw tam tentu gafu ta pangurug tam te Afu Hesus, te yen kid na atang ya pake ikatalak na. A pinagbalin na kitam ta tolay na, petta ipadangag tam hapa ya kalalaki na en, te neuhet na kitam ta sugiramen, ikid na nealit na kitam ta dakar na en nga ispot. 10 Ta idi a kuman na awan ta kwenta muy ta Namaratu, a awemuy nesipat ta kallak na, te awemuy nesipat ta tolay na kiden. Ammi ta ayanin a nekallak na kanan, te tolay na kanan.

Ya Gagangay Mina Na Tolay Na Namaratu

11 A gafu ta tolay kitam na Namaratu, kahkahulun, a bakkan mantu ta lugar tam ya paglelehutin, te kuman na magpasyar kitam la ta isin. A yen ta itabarang ku tekamuy ta awemuy passilan ya itta ta paglelehutin nga karagatan na bari muy, te yen kid sangaw ya makigubat ta kahalwa muy

petta melogot kam ta Namaratu ewan. 12 A mappya ta ipaita muy hapa
ya ispot ta atubang na awan kiden mangurug, te maski am angarigan ta
padpadulayan da kam gafu ta awemuy megitta tekid a maita da hala ya
pagkappyanan na agangwa muy. A am kanu sangaw ya panghukāl na
Namaratu ta nonot da a mabalin ta magbabawi kid, petta mangurug kid
hapa tentu.
13 A gafu ta mangurug kanan te Afu Hesus a mappya hapa ta timuluk
kam la ta ngamin kiden magturay nga nepesaad na tekamuy, aglalo ta
kadakalan na magturay, 14 ammi kumanen hapa ta turin na kiden, te yen
kid ya daddoban na nga ange mangpa-gang ta makaliwat, a intu dayawan da
ya matunung. 15 A uray mantu na Namaratu ta mappya ya tarabakun tam,
petta awan ta kuttagu mabida na tinarabitab kiden nga manglibak tekitam.
16 Mappya te awan na ta kuman na galut muy gafu ta nepangubad ni Hesus
tekamuy, ammi bakkan mina ta yen ya pambar muy petta mangwa kam ta
dulay, te daddoban kam haman na Namaratu ewan. 17 A mappya mantu ta
ipaita muy ya amat muy ta atubang na ngamin tolay, ikid na iddukan muy
ya kabagis muy kiden mangurug, ikid na italaw muy ya Namaratu, ikid na
dayawan muy hapa ya kadakalanen magturay ta lugar muy.

Ya Gagangay Mina Na Magtagabu

18 A ikamuy hapa nga magtagabu ta tolay a malogon kam la ta dafu muy
kidina, a masippat kam la tekid. Ammi bakkan la ta maallak kiden ikid
na maidduk kiden tekamuy, te maski ya maporay kiden hapa. 19 Te maski
am awan ta liwat muy tekid, am attaman muy ya pangpazigat da tekamuy
gafu ta pangurug muy ta Namaratu a madayawan kam hapa. 20 Ammi am
itta ya liwat muy tekid a itta hud ya pakedayawan muy gafu ta attaman
muy ya pagpaluk da tekamuy? Ammi am angarigan ta mazigatan kam gafu
ta mappya a attaman muy hapa, a pake dakal hapa ya talak na Namaratu
tekamuy. 21 Te yen haman ya nepangalap na Namaratu tekitam petta
tarabakun tam mina ya mappya maski am pagzigātān tam, te nazigatan
hapa i Hesusen gafu tekitam.
A yen mina ya pangnonotān tam, petta parigan tam hapa, 22 te awan
haman ta iningwa na ta dulay, ikid na awan ta inuhohug na ta awan kustu.
23 A maski inamamat da a awena tinabbag. A tekid para la nangpazigat tentu
a awena nanatalaw awa Namaratu la ya nekatalak na, te intu sangaw ya
mangpa-gang tekid ta kuman na mekustu en tekid. 24 A ta nepagpaappa
da tentu ta kayu en a nesagapil na kitam gafu ta liwat tam kiden, petta
awetanan sangaw magliwat, am awa mangwa kitam hud la ta mappya gafu
ta pakesipat tam tentu, te ya bigad na kiden ya namagmappya tekitam. 25 Ta
idi a kuman kam na kalneru kiden nga netawag ta dafu da, ammi ta ayanin
a nagtoli kanan ta dafu muyen nga mangtaron ta kahalwa muy.

3

Ya Metabarang Ta Seatawa

1-2 A ikamuy hapa babay nga seatawa a timuluk kam hapa ta āttawa muy,
te maski am aweda para la mangurug ta uhohug na Namaratu a mabalin
ta mauli ya nonot da gafu ta kappya na tarabaku muy ikid na talaw muy ta
Namaratu, maski awan ta mauhohug muy tekid. 3 A bakkan mina ta kaispot
na huk muy ikid na barawasi muy ya pake pakolangan muy, te bakkan ta yen
ya kakurugan na ispot. 4 Mapmappya hud la ta nonotan muy ya masippat
ikid na magintak ta nonot muy, te ye-yen na ispot ya awan magdan, ikid

na dayawan na Namaratu ewan. 5 Kumanen ya kaispot na popolu kiden
babay nga nangikatalak ta Namaratu ta idi, te timuluk kid hapa ta āttawa
da. 6 Ta kuman ni mina Sara en a timuluk hala ta atawa na en Abraham,
te nekwenta na ta dafu na. A am mappya hapa ya tarabakun muy gafu ta
awan ta burungan muy ta dulay a negitta kam hapa te mina Sara en.

7 A ikamuy hapa nga lālāki a nonotan muy ta pake makāfuy ya bari na
āttawa muy ammi ta bari muy, a iddukan muy kid mantu, te mesipat kid
hapa tekamuy ta magnayun na angat nga neatad na Namaratu tekamuy. A
iddukan muy kid mina petta awan ta mangsalin ta pakimallak muy.

Ya Metabarang Ta Mazigatan

8 A ya mabidak hapa tekamuy ngamin a pagdadaggan muy ya nonot
muy, ikid na magkaid-idduk kam ta kuman na magkabagis, a makipagrikna
kam ta kahulun muy kidina, ikid na magkapaspasensa kam. 9 A awemuy
la ibalat ya dulayen, te atadan muy hud la ta mappya, te yen ya gafu na
nepangalap na Namaratu tekamuy petta maatadan kam hapa ta mappya.
10 Te ya uhohug na Namaratu ta lebru na en a

“**Ya mayat matolay ikid na makagamid ta mappya a mappya ta awena
maguhohug ta dulay ikid na awena magladdud,**
11 **am awa pagtalekudan na mina ya ngamin dulay, petta mangwa ta
mappya.**
**A pake apagan na mina ya pakikappya na ta sakā tolay na kiden, petta
yen la ya nonotan na,**
12 **te kumanen hapa ya taronan na Namaratu, a dangagan na hapa ya
pakimallak na.**
Ammi ta mangwa en ta dulay a pagporayān na hapa,” kunna.

13 A am malogon kam mantu nga mangwa ta mappya a itta hud sangaw
mangigakkad tekamuy? 14 Ammi maski am angarigan ta mazigatan kam
gafu ta mappya ya tarabakun muy a matalak kam mina, te pasinapān na
kam na Namaratu ewan. A awemuy mantu italaw ya makitapil tekamuy,
ikid na awemuy burungan ya kwan da tekamuy, 15 te mapmappya ta dana
itug muy ikid na bikulan muy ya talaw muy ta dafu muyewan Hesus. A dana
nakaparan kanan mina talo am itta sangaw ya mangibar ta gafu ta pangurug
muy tentu, petta itta ya tabbag muy. 16 Ammi itan muy ta awemuy pasinapān
ya dulay ta nonot muy, te malapat mina ya tabbag muy.

A isipat muy hapa ya alinnak na nonot, petta maski am padpadulayan
da kam a awemuy la pasinapān ta nonot muy, te mas bali mamatan kid
am maita da ya kappyanan na pangurug muy te Hesus. 17 A am uray na
Namaratu ta mazigatan kam gafu ta mappya ya tarabakun muy a matalak
kam la, te mapmappya haman yen ammi ta mazigatanen gafu ta tarabaku
na en nga dulay. 18 Te intu mina pagnonotan muy i Hesusen tentu en nasi
nga nangikaru ta liwat tam kiden. Te intu haman ya matunungen, ammi
nazigatan haman gafu ta kadulay na kadwan, petta ikitam nga dulay ya
padatangan na ta Namaratu ewan.

A ta nepangpapasi da tentu a nesipat hapa ya bari na en ta zigat ta kuman
na ikamuy, te kagitta tam tolay haman. Ammi ta kabalin na pasi na en a na-
tolay hala ta kuman na bari na en, ammi negitta ta Namaratu ewan. 19 A gafu
ta pangabak na ta pasi a enna hapa nepasikkal ta anitu kiden nga nabalud ta
agyan na sugiram. 20 A ya anitu kiden hapa a ikid hala ya anghel kiden nga
nagsoysoy ta Namaratu ewan ta araw ni mina Nowe en, te sa nagdadorug kid
na tolay kiden. A nabayag hapa ya nepagattam na Namaratu ta tolay kiden,

te awena kid bit pa-gangan talo am itta ya magbabawi tekid. Te indagan na hapa ya kabalin na baporen nga nepapadday na te Nowe petta ahatan da mina ta paglayus na danumen. Ammi pake assang la ya simarok ta baporen, te walwalu la ya natolay ta kabalin na layusen.

21 A ya pakalasat na walu kiden ta layusen a yen hapa ya keangarigan na
nepagzigut muy ta danum, te gafu ta pagzigut muyen a nesipat kam hapa ta
pasi ni Hesus ikid na katolay na en petta mekerutan kam. Te am nabalin na
nagzigut ya nedagga te Afu Hesus a bakkan ta bari na en ya nabaggawan am
awa nonot na en gafu ta kari na en ta Namaratu ewan. 22 A gafu ta natolay
hapa i Hesusen a ittan ta lugar na Namaratu ewan nga makipagturay hapa
tentu, a timuluk hapa tentu ya ngamin kiden anghel ikid na magturay nga
seppakapangwa.

4

Ya Kappyanan Na Pagzigātān

1 A gafu ta netuluk ni Hesus ya bari na en ta pagzigātān a mappya hapa,
kahkahulun ku, ta itug muy ya kuman na nonot na en. Te ya timuluk ta
pagzigātān na bari na ta kuman ni Hesusen a awenan sangaw nonotan
ya dulay, 2 petta maski am mabayag para la ya katolay muy a awemuy la
tarabakun ya kuman na ikayat na bari muy ta idi, te intu la tarabakun muy
ya ikayat na Namaratu ewan.

3 Pake nabayag kam garay ta idi nga namadday ta dulay ta kuman na
awan kiden mangurug, te intu la tinarabaku muy ya magalikkad ta awan
ta kapkappyan, ikid na magatattug, ikid na kanayun magilellaw, ikid na
magdugal, ikid na mefulot ta pagayayatan, ikid na makipagdayaw ta kom-
pormi na sinang dyos nga bakkan ta Namaratu. 4 Ammi gafu ta newasa
muy ya kumanen a pagpaka-lat na kanan na kahulun muy kiden ta idi gafu
ta awemuy na makihulun tekid nga ange magtabur ta katapangan na bari
da, a padpadulayan da kanan hapa. 5 Ammi maayagan kid hala sangaw
ta atubang na Namaratu ewan, te pagpagan na kid ta liwat da, te dana
negakkad na ta imbestigaran na ya ngamin tolay, kompormi am matolay
kid para la ono am dana nasi kid. 6 A yen ya gafu na ta nepadangag ya
pangikerutan na Namaratu ta nagpasi kiden ta katolay da en petta maski
am masi kid ta kuman na gagangay na tolay, a mabalin ta matolay kid hala
nga megitta ta Namaratu ewan.

7 A ta ayanin a tanagay na ya pagaddetan na arawin yan, a mappya
mantu ta appiyan muy ya nonot muy, a gamman muy ya bari muy, petta
makimallak kam. 8 A pake ipasikkal muy hapa ya pagkaid-idduk muy, te am
iddukan tam ya ikattolay tam a fuhidan tam ya liwat da tekitam maski am
addu. 9 A matalak kam la mina nga magkapadpadulot ta bali muy, 10 te maski
am anu ya neatad na Namaratu ta tagtakday tekitam nga makauffun hapa ta
kabagis tam kiden a mappya ta yen hapa ya iuffun tam tekid, petta mappya
kitam na magtaron ta magdaduma na peuffun na Namaratu tekitam. 11 Am
itta ya mangituldu a mappya ta uhohugan na ya megitta ta uhohug na
Namaratu. A am itta ya manguffun ta kadwan a mappya ta ikatalak na
ya pangpasikan na Namaratu tentu, pettam kumanen a Namaratu hapa
sangaw ya madayawan gafu ta ngamin tarabakun muy ta pangurug muy te
Hesus Kristu. Te gagangay ta intu ya madayawan ikid na magturay addet ta
addet. Onay!

12 Dana itug muy hapa ta nonot muy, kahkahulun, ta itta hala sangaw ya
madammat na pagzigātān muy. A awemuy mina pahig ta dana melillik kam

mina, te gagangay ta itta ya mangankanna ta pangurug tam. 13 Mapmappya
hud la ta matalak kam la, māsi mekabat kam hapa ta kuman na zigat ni Afu
Hesus, petta mefulot hapa sangaw ya talak muy ta pagtoli na tekitam, te
yen sangaw ya pakepaita na ngamin kalalaki na ikid na pakapangwa na ta
ngamin tolay.
14 A am padpadulayan na kam na awan kiden mangurug gafu ta pangurug
muy te Hesus a matalak kam mina, te yen ya pakaitan ta pasinapān na
kam na Kahalwa na Namaratu nga seppakapangwa. 15 Ammi awan mina
tekamuy ta mamapasi ikid na magtakaw ikid na kompormi na mamadday ta
dulay, petta bakkan ta yen kid ya gafu na pangikatupag da tekamuy. 16 Ammi
am pagzigātan da kam gafu ta pangurug muy te Hesus a awemuy ikamat, te
mas bali ibosag muy tekid ya pangdayaw muy ta Namaratu gafu ta mesipat
kam ta ngagan ni Hesus. 17 Te nonotan muy, kahkahulun, ta namegafun
ya araw na pangpa-gang na Namaratu ta itta kiden ta bali na, a am papa-
gang na apolu ya tolay na kiden nga nagliwat a anu sangaw ya pagbalinan
na awan kiden mangurug ta uhohug na. 18 Ta kuman na takday uhohug ta
lebru na Namaratu a
“**Gafu ta mazigat mekerutan ya mappya kiden na tolay a pake kakallak
sangaw ya dulay kiden tolay nga awan mangnonot ta Namaratu,**”
kunna.
19 A am uray mantu na Namaratu ta mazigatan ya kadwan kiden tekamuy
ta ayanin a mappya ta idulot da la ya mappya na tarabaku, a ipataron da ya
kahalwa da ta Namaratu ewan, te awena ilogot ya mangikatalak tentu.

5

Ya Metabarang Ta Manaron

1 A ikamuy hapa nga kalalaklakayan ta iglesya a itta hapa ya ibar ku
tekamuy, te kagitta dak hapa laklakay, a iyak hapa ya takday nakaita ta
pangpapasi da te Afu Hesus, a kahulun dak hapa sangaw nga mesipat ta
kalalaki na en am magtoli tekitam. 2 A ya ibar ku tekamuy, a taronan muy ya
mangurug kiden ta agyan muy, te kwa na kid na Namaratu ewan. A awemuy
mina madamdam magtaron gafu ta zigat na pagtaron muy, te matalak kam
mina gafu ta Namaratu ya manguffun tekamuy.
A awan mina ta magtaron gafu ta karagatan na ya tandan, te malogon la
mina magtaron gafu ta talak na. 3 A awemuy hapa igitta ya taronan muy
kidina ta kuman na daddoban muy kid, te mapmappya hud la ta maski am
anu ya ituldum tekid a mapolu kam hapa, petta parigan da kam. 4 A am
magtoli sangaw ya kadakalan na manaron tekitam a atadan na kam hapa
sangaw ta sagolyat muy nga ispot nga awan magdan.
5 A ikamuy hapa nga medyo aassang a kurugan muy ya ibar na laklakay
kidina, te taronan da kam hapa. A sa maggagitta kam hapa nga mangipaita
ta alinnak na nonot ta gintata-dayan tekamuy, te ya uhohug ta Bibliya a
“**Uffunan na Namaratu ya umalinnak, ammi ikatupag na ya mag-
parayag,**” kunna.
6 A am angarigan mantu ta kuman na madammat ya kamat na Namaratu
tekamuy a umalinnak kam la, te itta la sangaw ya pangpata-nang na teka-
muy. 7 A maski am anu ya kapopoyungan muy a ibar muy la ngamin tentu
te intu ya makkamu tekamuy.
8 A mappya hapa ta imugudan muy, talo am dukmaran na kam sangaw
ni Satanas, te intu hapa ya katapil tam nga makakalkalasig ta kuman na
maguyung na atu, te apagan na ya dukmaran na. 9 Mappya mantu ta pake

itug muy ya pangurug muy te Hesus, petta masikan kam nga mang-atubang te Satanas. A awemuy pahig ta ikamuy la ya pagzigātan na, te maski ya kagitta muy kiden mangurug ta ngamin paglelehutin a mazigatan kid hapa ta kuman na pagzigātān muy. 10 Ammi am attaman muy la ya zigat muy abat ta sang maba-bayag a paglampawan na kam na Namaratu ewan. Intu hala ya Dyos muy nga mangatad ta ngamin kappyanan. A yen ta inalap na kam petta mesipat kam hapa ta kalalaki na en nga magnayun gafu ta itta kam te Afu Hesus. A patuyagan na hapa ya pangurug muy, petta masikan kam mang-atubang ta ngamin kiden mangsalin tekamuy, 11 Mappya te magnayun la tentu ya ngamin kalalaki.

Ya Mapozan Na Uhohug Na

12 A nesurat kun ya apisi in surat tekamuy, te ye-yan ya itabarang ku ikid na ipasikkal ku tekamuy, petta amu muy ya panguffun na Namaratu nga kakurugan. A mappya ta pake itug muy ta nonot muy, petta ikatalak muy.

I Silas hapa ya mangitulud ta surat kin tekamuy, te intu hala ya kabagis ku nga awan mangilogot. 13 A makikumusta hapa tekamuy ya mangurug kiden ta isin nga kagitta na ili na Babilonya, te kahulun muy kid hapa nga pinili na Namaratu. A makikumusta hapa ya anak kin Markus.

14 A am kada maggagimung kam a magkaalimano kam ta talak muy. Namaratu ya makkamu tekamuy ngamin nga nedagga te Hesus Kristu. Yen la ya addet na mabidak tekamuy.

Ya Mekaduwa En Surat Ni Pedru

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ya mekaduwa in surat ni Pedru a nesurat na ta mangurug kiden ta lugar na Asya en Assang, te nadamag na ta tabtabangan na kid na mangituldu kiden ta awan kustu. A yen ta nagsurat tekid, petta amu da ya kustu ikid na awan kustu, petta awena mina maperdi na pangurug da. Pake nepasikkal na tekid ta itta sangaw ya mangidadula ta pangurug da, te yaga idadula da hapa sangaw ya pagtoli ni Afu Hesus. A yen kān ta magpalan kid mina, petta aweda maayayyaw nga mangurug ta takwan.

1-2 Tekamuy ngamin nga mangurug te Hesus Kristu,
Ampade dumakal ya kallak na Namaratu tekamuy, petta itta la itta ya ngamin mappya tekamuy gafu ta pakkamu muy tentu ikid ni Afu Hesus. A gafu ta matunung ya Dyos tamewan Hesus nga mangikerutan tekitam a awan ta idaduma na tekitam, te negitta na kam hapa tekami nga mesipat ta kallak na en, petta parefu kitam nga mangurug tentu.
A ya nagsurat tekamuy a iyak, Simon Pedru, nga daddoban ni Hesus Kristu, ikid na takday turin na nga mangipadangag ta uhohug na en.

Ya Panguffun Na Pakapangwa Na Namaratu

3 A gafu ta pakapangwa na Namaratu nga itta te Hesus ikid na pakkamu tam tentu a neatad na tekitam ya ngamin masapul tam petta makkwa tam ya megitta ta Namaratu ta katolay tamin para la, te yen ya nepangalap ni Hesus tekitam petta mesipat kitam hapa ta ngamin kalalaki na. 4 A gafu ta pangalap na en tekitam a itta hapa ya nekari na nga pake dakal ikid na mappya, a am yen kid ya kurugan muy a mesipat kam hapa ta kuman na nonot na Namaratu ewan, petta malillikan muy ya dulayen nga karagatan na awan kiden mangurug.
5 A yen ta pake ipasikkal muy mina ya pangurug muy ta mappya na tarabaku.
A am ikakinan muy ya mappya na tarabaku a nonotan muy hapa am anu ya mekustu.
6 A am manonot muy ya mekustu a ituldu muy hapa ya bari muy.
A am ituldu muy ya bari muy a maattaman muy hapa ya mazigat.
A am maattaman muy ya mazigat a idulot muy hapa ya megitta ta Namaratu ewan.
7 A am idulot muy ya megitta ta Namaratu a iddukan muy hapa ya kabagis muy kiden nga mangurug.
A am itta ya pangidduk muy ta kabagis muy kiden a daggan muy para ta kuman na pangidduk na Namaratu petta awan ta idaduma muy.
8 Am yen kid na kappyanan ya itug muy ta nonot muy ikid na kanayun idulot muy ta mappya a yen ya mangipasikkal ta awemuy makupat ta pakkamu muy ta Dafu tamewan Hesus Kristu. 9 Ammi am mangurug kān ya tolay ta awena ipaita ye-yen kid na kappyanan a negitta hapa ta kuman na daram, te kuman na intu la maita na ya pake abikan tentu, a naliwatan nan ya gafu na nekabaggaw na ta liwat na kiden.
10 A yen ya gafu na, kahkahulun, ta pake ikakinan muy mina ye-yen kid na tarabaku, petta awemuy sangaw melogot, te yen kid ya mangipasikkal ta nepangpili ikid na nepangalap na Namaratu tekamuy. 11 Te am idulot muy la ya kumanin a pagdulotan na kam hapa sangaw sedayaw ta magnayun na iturayan na Dafu tamewan Hesus nga mangikerutan tekitam.

12-13 A maski am dana amu muy ya kuman na nabidakin tekamuy ikid na
netug muy ya kakurugan nga netuldu tekamuy a mappya hala ta kanayun
itotolik ibida tekamuy ta katolay kin para la, 14 te amuk ta tanagay na ya
pagtugut ku tekamuy ta kuman na nebar ni Afu Hesus teyak ta idi. 15 A yen
ta nesurat ku yan, a isirak kun hapa tekamuy, pettam kumanen am awanak
sangaw a itta hala ya pangnonotan muy ta nabidak tekamuy.

Ya Mangipasikkal Ta Pagtoli Ni Hesus

16 A ya kuman na nepadangag mi en tekamuy ta idi a magtoli hala sangaw
sin i Afu Hesus nga seppakapangwa ta kuman na gagangay na ari. Ammi
bakkan ta intu binida mi tekamuy ya kampon la na bida nga pinaratu na
masistema na tolay, te ikami hapa la ya pake nakaita ta dakar na kalalaki
na en tentu en pa nanguli ta utun na bagetayen. 17-18 Te naghahulun kami
ta bagetayen, a pinagdakar na Namaratu ya bari na en ta kuman na bilag,
a dinayawan na hapa, te nadangag mi ya ngahal na Namaratu ewan nga
nagafu ta langit;

"**Ye-yan ya Anak ku nga matakit ta nonot ku, te pake matalakanak
tentu,**" kunna tekami.

19 A itta hapa ya pake mangipasikkal para ta pagtoli na sangaw tekitam,
te ya lavun na aglavun kiden na Namaratu nga nesurat da ta palungu
na araw a yen kid ya nangiunnan ta itta sangaw ya malalaki na ari nga
magafu ta Namaratu ewan. A ya uhohug da en mantu ya kuman na hilag
muy nga magpadakar ta sugiram, petta yen ya pake kurugan muy addet
ta magkarawan. Te am ittan sangaw ya araw na ange na a intu hapa la ya
mangpadakar ta nonot muy. 20 A mappya hapa ta dana nonotan muy ya
nagafun na linavun na aglavun kiden ta idi, te bakkan haman ta nonot da
hapa la ya nagafun na linavun da, 21 te aweda haman naguray nanglavun,
am awa pinaglavun na kid na Kahalwa na Namaratu, petta intu neuhohug
da ya nepeuhohug na Namaratu tekid.

2

Ya Mangituldu Kiden Ta Tulad

1 Ammi maski kunna ten itta hapa ya sinang aglavun ta idi nga naglavun
ta tulad. A kumanen hapa ta ayanin, te maguray hapa sangaw ya kadwan
kiden tekamuy nga mangituldu ta tulad, te isaned da hapa sangaw ya
takwan na bida ta tolay kidina, a yen sangaw ya mangperdi ta pangurug da,
te yaga ilemad da sangaw ya Dafu tamewan Hesus ta intu ya nangsaka tekid,
a yen ta alistu sangaw ya pangpa-gang na tekid. 2 Ammi intu dulay te addu
hapa sangaw ya dumagdag tekid, a paruban da ya ngamin magdaduma
na dulay. A medadula hapa sangaw ya pangurug tam gafu ta kahulun
tam kiden nga dumagdag tekid. 3 A gafu ta mainggum hapa ya sinang
mangituldu kiden a paruban da kam sangaw nga ayayyawan ta tulad na
bida, petta magamid da ya iuffun muy tekid.

Ammi pahig da ta awena magdulot na pangpa-gang na Namaratu tekid, te
masidug kan na. Ammi kuga makilavun kid, te aweda manonot ya iningwa
na Namaratu ta araw ni mina Nowe en. 4 Te awena haman tinaliban ya
anghel kiden nagliwat, awa pinatugut na kid ta agyan da en, a nefukuk na
kid ta lugar na pake masugiram addet ta araw na pake pangpa-gang na tekid.

5 A kumanen hapa ta napopolu kiden tolay nga awan nagtalaw ta Nama-
ratu ta araw ni mina Nowe en, te awena kid nekallak, awa pinaglayus na ya
ngamin paglelehut da, a sa nagkalimat kid fwera la teg mina Nowe en nga
nangipadangag ta katunungan, ikid na pitu kiden kahulun na. 6 Kumanen

hapa ta tolay kiden ta ili na Sodom ikid na Gomora ta araw ni mina
Abraham, te tinungradan na Namaratu ya ngamin ili da, a sa naapang kid,
pettam kumanen a ikid kān sangaw ya pagnonotan na tolay kiden nga awan
magtalaw ta Namaratu. 7-8 Ammi dana nelillik na ig Lot nga panganakan ni
Abrahamen, te mappya kān na tolay, a sigida matakit kān ya nonot na gafu
ta naita na ikid na nadangag na ta kailiyan na kiden, te intu la tarabakun da
ya awan ta kapkappyan, te sa magatattug kid ta kagitta da kiden lalaki ikid
na kagitta da kiden babay.

9 A yen kid na bida ya mangipasikkal ta pangpa-gang na Namaratu, te
amu na ikerutan ya mamat kiden tentu ta pagzigātān da, yaga amu na hapa
pagzigātan ya magtarabaku kiden ta dulay addet ta datang na araw na pake
pangpa-gang na tekid. 10 A pake mepallat hapa sangaw ya pangpa-gang na ta
sinang mangituldu kiden, te mafulotan kid magatattug ta ngamin karagatan
na bari da nga dulay.

"Annun mi hud mangurug ta magturay tekami," kunda,
te pake ipaita da para ya parayag da ikid na turad da, te padpadulayan da ya
seppakapangwa kiden, petta maita ta awan ta talaw da tekid. 11 Ammi maski
am pake naturturay para ya pakapangwa na anghel kiden na Namaratu
a aweda haman padpadulayan ya maski al-alinnak ammi tekid, am awa
gamman da kid la ta uhohug na Namaratu. 12 Ammi takwan ya nonot na
sinang mangituldu kiden, te padulayan da ya aweda maawatan. A kuman
kid mantu na ayam kiden nga awan makanonot, te intu la tarabakun da ya
gagangay na bari da. A awan mantu ta serbi na pakeanak da en am bakkan
la ta pasi da, te isipat na kid hala sangaw na Namaratu ta pangpa-gang na
ta seppakapangwa kiden, 13 petta maatadan kid hapa ta kuman na tarabaku
da en dulay.

A yen kid hapa ya mangpali-bag ta pangdayaw muy, te ikayat da
makigimung tekamuy, ammi tagasingatan da para la ya magalikkad ta dulay
maski ta araw. 14 A gafu ta aweda para la matappag ta pagliwatan da a intu
la itan da ya kadallawān da. A gafu ta malalaki kid hapa manggamid ta
ngamin ingguman da a sisteman da para ya makafuy mangurug. Pa-gangan
na kid malat na Namaratu, 15 te nagtalekudan da ya dalan na katunungan,
a netawag kid na. Intu parigan da i mina Balam nga anak ni Bosar, te ya
iningwa ni Balamen a kinaragatan na ya itandan na mamagliwat tentu,
16 ammi ya kabayu na en nga nagtakayan na a yen ya nangballaw tentu ta
pagliwat na en, te naguhohug ta kuman na tolay, a ginamman na ya dafu na
en ta pagguyung na en.

17 Awan mantu ta pagkappyanan na tolay kidin yen, te kuman kid na
huhun nga awan ta danum na, a kuman na mepayad kid la ta kuman na
kulam nga awan ta udan na. A kakurugan ta yen kid ya nangiparanan na
Namaratu ta lugar na pake masugiram, 18 te kuga maparayag ya agbibidan
da. A ipasikkal da hapa ya gagangayen dulay nga napenaman na tolay kiden,
petta maayayyaw da ya bagu kiden nagbabawi, petta masi-watan kid ha ta
nagtalekudan da en. Te ya ibar da tekid a

19 "Am kurugan muy ya ituldu mi tekamuy a malu-fut sangaw ya galut
na magturay kiden tekamuy," kunda tekid.

Ammi aweda garay marikna ta galutan na kid hapa na dulay na nonot,
te maski am anu ya kapenaman na tolay a kegalutan na hapa. 20 Te
am angarigan ta aweyan da ya dulayen nga napenaman da ta idi gafu ta
mangurug kid na te Afu Hesus a naubadan kid na. Ammi am tolin da ha ya
nagtalekudan da en a nasi-watan kid ha, a pake dulay na ya kegalut da ammi
ta aweda en para la pangurug. 21 Mapmappya mina para ta awan ta amu da,

te gafu ta kinurug da ya uhohug na Namaratu nga nepadangag tekid, kapye
da ha sangaw nagtalekudan, 22 a nagdulot hala tekid ya kuman na bida na
dadagkal kiden;
"Kinān na atu ya neadwa na en, a ya bahuyen nazigut a umange ha
nagtabur," kunda.

3

Ya Pagaddetan Na Arawin Yan

1 Ye-yan, kahkahulun, ya mekaduwa na surat ku tekamuy, te hukalan ku
ya nonot muy, petta pake nonotan muy ta mappya ya dana netuldu tekamuy;
kumanen hapa ta napolu en surat ku. 2 Ikayat ku ta awemuy kaliwatan ya
linavun na aglavun kiden na Namaratu ta idi, ikid na inuhohug ni Afu Hesus
nga nepadangag na turin na kiden tekamuy.

3 Ya pake mapopolu mina nga amu muy a am tanagay na ya pagaddetan
na arawin yan a itta sangaw ya ange tekamuy nga mangidadula ta kurugan
muy, te yeyan kid sangaw ya mafulotan magatattug ta ngamin karagatan na
bari da nga dulay. 4 Ya ibar da sangaw a
"Agu ta nekari ni Hesus ya pagtoli na ta isin, petta ulin na ya paglele-
hutin?" kunda sangaw.
"A had agyan na mantu? Te abat ta nekamulu na lutakin yan awan kad
para la ta nauli ta kasasaad na tolay. A itta para la ngamin ta kuman na idi
ta ketta na gingginafu tam kiden," kunda sangaw.
5 Ammi pamakukun da la, te aweda ikayat nonotan ya nakkwa ta lutakin yan
ta palungu araw. Te gafu ta inuhohug na Namaratu ta idi a ittan ya langit
ikid na lutak, ammi danum ya nagafun na lutakin, a sangaw danum hapa ya
nangtolay ta ngamin nagtuhu ta lutak. 6 Ammi danum ha ya nangperdi ta
lutakin kontodu tolay kiden gafu ta dakal na layus ta ngamin paglelehutin.
7 A gafu ta uhohug na Namaratu a nabayag ya lutakin ikid na langitewan
abat ta ayanin, te ibaybayag na kid addet ta araw na panguknud na ta awan
kiden nagtalaw tentu, te yen sangaw ya pangpa-gang na tekid, te tungradan
na sangaw ya ngamin lutakin kontodu langitewan.

8-9 A ta kuman na uray na kadwan a pahig da ta italantan na Dafu tamewan
ya pagtoli na en nga nekari na, ammi awan, te ya kuman na mavit tekitam a
mabayag ta Namaratu, a ya kuman na mabayag tekitam a mavit la tentu.
Awena mantu ta italantan ya ange na, te attaman na la ya kabayag na
gafu tekamuy, te pa-nagan na bit ya awan para la magbabawi ta pagliwat
da, te awena ikayat ta itta ya maperdi ta maski takday la tekid. 10 Ammi
sangaw ta datang na araw na pangpa-gang na Dafu tamewan a yen sangaw
ya pagka-ma na tolay kiden ta kuman na tulisan ta hiklam, te ka-ma la
magsitang ya "**Du du du du du,**" kumin ta pake masikan, te imawan sangaw
ya langitewan, a sa maapang ya ngamin kiden seppakapangwa nga dulay ta
langit kontodu lutakin ikid na ngamin kiden napadday ta lutak.

11 A gafu ta sa imawan sangaw ya ngamin paglelehutin a anu mantu ya
mappya tekitam petta awetam hapa sangaw melogot? Mappya, kahkahu-
lun, ta sigida idulot tam ya kuman na megitta ta Namaratu ewan, 12 a
ikakinan tam la ya patarabaku na tekitam ta pangipa-na tam tentu, a yen
sangaw ya pagalistu na ange tekitam. A maski am sa maapang sangaw ya
lutakin ikid na langitewan ta afuy, 13 a itta hala ya ikatalak tam ta bagu
na lutak ikid na bagu na langit nga nekari na tekitam, a yen sangaw ya
pagyanan na ngamin katunungan.

14 A gafu ta aindagan muy ya kuman na nekari na Namaratu tekitam,
mappya, kahkahulun, ta pake makikappya kam tentu, a appiyan muy ya
agangwa muy, petta awan sangaw ta pangihuyan na tekamuy ta ange na.
15 A ikwenta muy ya pagattam na Namaratu ta kuman na iatad na ta awan
kiden para la mangurug, petta mekerutan kid mina. Kumanin hapa ya
nesurat na kabagis tamen Pablu tekamuy ta kuman na netuldu na Namaratu
tentu, 16 te yen hapa ya bidan na ta ngamin kiden surat na. Ammi mazigat
maawatan ya kadwan kiden bida na. A gafu ta aweda maawatan na aging-
aamu kiden na tolay ikid na magbalabalittag ta nonot, a pagkilluyan da ya
bida na kiden, a kumanen hapa ta kadwan kiden surat na Namaratu, ammi
melogot kid hala sangaw te killu ya pangurug da.
17 Mappya, kahkahulun ku, te dana amu muy na ya dumatang sangaw
ta kumanin kid na tolay, a yen ta palanan muy kid mina, petta awemuy
hapa sangaw maayayyaw ta tulad da, talo am yen sangaw ya pakekulzatan
muy. 18 Mapmappya hud la ta ikatalak muy ya kallak ni Afu Hesus nga
mangikerutan tekitam, a padakalan muy ya amu muy tentu. Ampade intu
ya madaydayawan addet ta addet. Onay!

Ya Napolu En Surat Ni Hwan

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ya ngagan na nagsurat ta isin a Hwan, a intu hala ya takday ituldu ni Hesus ta pagyan na en para la ta lutakin. A ta paglaklakay ni Hwan a nesurat na ye-yan na surat, petta metuldu ya mangurug kiden ta kakurugan, te addu ya nangisaned ta pagkilluyan, a nangitawag kid. Dumagdag mantu sin ya nesurat ni Hwan.

Ya Uhohugen Nga Nagbalin Ta Tolay

1-4 Nagsuratak tekamuy, anak ku, gafu ta "**Uhohug na Namaratu**" nga nagbalin ta tolay, te nagpeta haman tekami, a naita mi ikid na nadangag mi, a pake binilbig mi ta mappya, yaga nasamgad mi para ya bari na en. Ammi ta awena para la nepagpeta tekami a dana ittan. Maski ta kāwān para la na nekahukal na paglelehutin a dana ittan te Dama na ewan Namaratu. Ammi tentu nagpeta tekami a pinasikkal mi ta mappya am anu ya katolay na, a amu min ta intu hala ya Uhohug na Namaratu nga mangatad ta magnayun na angat.

A yen ta nagsuratak tekamuy petta amu muy hapa ya naita mi ikid na nadangag mi, pettam kumanen a mesipat kam hapa tekami ta pakikahulun mi ta Namaratu ewan ikid na Anak na en Hesus Kristu, te am mesipat kam hapa a pake kustu ya talak mi.

Ya Gagangay Na Namaratu

5 A ya nadangag mi en te Hesus, a yen ya ipadangag ku tekamuy, te ya gagangay kan na Namaratu ewan a pake madakar kan, te awan kan pulus ta pagsugiram na. 6 A am ibar tam ta makikahulun kitam tentu ta magtugtugut kitam para la ta sugiram a nagtulad kitam mantu, te awetam haman tarabakun ya megitta ta inuhohug tam. 7 Ammi am intu angen tam ya dakaren nga dakar na Namaratu ewan a sa makikahulun kitam, a ya daga na anak na en Hesus ya mangbaggaw ta ngamin kadulay tam. 8 Am pahig tam ta awan ta dulay tekitam a kuman na pagladdudān tam mantu ya bari tam, te awetam haman amu ya kakurugan. 9 Ammi am ibosag tam hala ya liwat tam kiden ta Namaratu, a mekatalak hapa nga mangpakoma tekitam, a matunung hapa ta pangpakoma na tekitam, te baggawan na para ya ngamin kadulay tam. 10 Ammi am ilemad tam ta awan ta nagliwatan tam, a ikwenta tam mantu ya Namaratu ta magtulad, te awetam haman kurugan ya uhohug na en tekitam.

2

Ya Panguffun Ni Hesus

1 Yen ta nagsuratak tekamuy, ānāk ku, petta awemuy mina magliwat, ammi am itta tekitam ya magliwat a itta hala i Hesusen nga mangisagapil ta bari na en tekitam ta atubang na Dama na ewan Namaratu, petta pakoman na kitam. A mappya hapa, te awan pulus ta pagkilluyan ni Hesus, 2 a intu ya nangikaru ta liwat tam kiden, kontodu liwat na ngamin kiden tolay ta paglelehutin.

3 A am kurugan tam ya ngamin patarabaku na tekitam a yen ya pakkamu tam ta kofun na kitam na Namaratu. 4 Ammi am itta ya mangibar ta "**Magkofun kami na Namaratu,**" kunna, ta awena kurugan ya patarabaku na Namaratu tentu, a magtulad haman, te intu la uhohugan na ya awan

kustu. 5 Ammi am itug tam la ya uhohug na Namaratu a pake netug tanan
hapa ya pangidduk na Namaratu tekitam, a yen ya pakkamu tam ta itta
kitam tentu. 6 A am itta ya mangibar ta "**Itta yak na ta Namaratu,**" kunna,
a mappya mantu ta tarabakun na ya kuman na tinarabaku ni Hesusen.

Ya Bagu Na Bilin

7 Amu muy, kahkahulun, ya bilin ni Hesus nga nesirak na tekitam, te
"**Magkaid-idduk kam la ta kuman na pangidduk ku tekamuy,**" kunna.
A awan mantu ta takwan na isurat ku tekamuy am bakkan hala ta dana en
bilin ni Hesus nga nadangag muy ta gafu na nepangurug muy. 8 Ammi ibar
ku ta kuman na bagu ya bilin na en, te kuman na ayanen la ya pakkamu
tam ta ikayat na uhohugan na pangidduk na en tekitam, a ayanin la hapa
ya pakaparig tam ta kuman na pangidduk na en tekitam, te imawan na ya
sugiram na nonot tam a madakaran kitanan ta kakurugan na dakar.

9-11 Ammi am "**Madakar hala ya nonot ku,**" itta ya kumin, ta ikatupag
na para la ya sakā tolay na a kurug ta masugiram para la ya nonot na, te
dādagdagan na sugiramen, a awena amu ya dadayuman na, te kuman na
pinagdaram na sugiram na en. Ammi ya mangidduk ta sakā tolay na a yen
ya magyan ta dakar, a awena sangaw metumpap magliwat.

12-14 A ta ayanin a nagsuratak tekamuy ngamin mangurug, te pinakoman
na kam na Namaratu ta liwat muy kiden gafu te Hesus, a amu muy ya
Namaratu nga ikwenta muy ta Dama muy. A nagsuratak hapa tekamuy nga
kalalaklakayan, te amu muy hapa ya Anak na Namaratu nga dana itta addet
ta pake gafgafu na ngamin. A nagsuratak hapa tekamuy bābbāgu, te masikan
kam, a inabak muy ya Satanas nga mamagliwat mina tekamuy, gafu ta netug
muy ya uhohug na Namaratu ta nonot muy.

15 A ya ibar ku para tekamuy a awemuy la pakolangan ya gagangayen
ta paglelehutin yan, ikid na awemuy la pakolangan ya kuman na pakolan-
gan na tolay kiden nga mapenam ta paglelehutin, te maski am inya ya
mangpakolang ta isin kid a awena netug ya pangidduk na Dama na ewan.
16 Te ya pangpakolang na tolay kiden ta ngamin kiden karagatan da, ikid
na pangpakolang da ta ngamin kiden maita da, ikid na pagparayag da ta
kalalaki da a bakkan ta yen kid ya patarabaku na Namaratu, te nagafu
kid hala ta nonot na tolay, a yen kid ya tarabakun na mapenam kiden
ta paglelehutin yan. 17 Ammi imawan hala sangaw ya paglelehutin yan
kontodu ngamin kiden pakolangan na tolay kiden. Intu la magnayun ya
mangidulot ta ikayat na Namaratu ewan.

Ya Pumasil Te Hesus

18 Nadamag muy, kahkahulun, ta itta sangaw ya masikan nga pumasil te
Hesus am tanagay na ya pagaddetan na arawin yan. Ammi maski ta ayanin a
addun ya mangipopolu pumasil tentu, a yen ya pakkamu tam ta tanagay na
ya pagaddetan na arawin yan, te ikayat da ulin ya pangurug muy te Hesus.
19 Ikid paen ya nakikahulun tekitam ta idi, ammi nakigungay kid na. A yen
ta aweda nagdanang tekitam te aweda negitta tekitam. Te am kagitta tam
kid mina a nagyan kid mina tekitam, ammi gafu ta nakigungay kid na a
yen ya pakkamu tam ta awetam kid kahulun. 20 Ammi mappya tekamuy,
kahkahulun, te itta hala ya Kahalwa na Namaratu tekamuy, a pinasinapan
na kam petta amu muy ya ngamin kakurugan.

21 A bakkan mantu ta yen ya nepagsurat ku tekamuy gafu ta awemuy amu
ya kakurugan, te amu muy haman. Ammi nagsuratak hala tekamuy, petta
idulot muy la ya amu muy, te amu muy ta awan ta pagkilluyan na kinurug

tamen, te kakurugan la ngamin. 22 Inya hud ya mangisaned ta tulad am
bakkan ta awan kiden mangurug ta kadyos ni Hesusen, te
“Bakkan te Hesusen ya Mangikerutan am awa pa nagyan bit ta bari na en,”
kunda.
A yen kid mantu ya pumasil te Hesus, te azo aweyan da ya Namaratu ikid
na Anak na en. 23 Ammi ya awan mangurug te Hesus a adayu hapa ta Dama
na ewan Namaratu, ammi ya mangurugen te Hesus a yen hapa ya pagyanan
na Namaratu. 24 Mappya mantu, kahkahulun, ta pake itug muy ya nadangag
muy ta gafu na nepangurug muy, te am itug muy yen ta nonot muy a kahulun
na kam mantu na Namaratu ewan ikid na Anak na en Hesus, 25 a atadan na
kam sangaw ta magnayun na angat nga dana nebar na tekitam.

26 Nesurat kun ya kumanin na uhohug tekamuy gafu ta kadwan kiden nga
umange mangayayyaw tekamuy. 27 Ammi mappya te itta hala ya Kahalwa
na Namaratu nga makisagapil tekamuy, a maski am awan ta tolay nga
mangituldu tekamuy, te intu hala ya mangituldu tekamuy ta ngamin, a
awan ta pagkilluyan na ituldu na, te kakurugan haman ngamin. A mappya
mantu ta idulot muy la ya pangikatalak muy te Hesus ta kuman na netuldu
na Kahalwa na Namaratu tekamuy, 28 pettam kumanen am magpeta ha
sangaw i Hesus tekitam a awemuy sangaw mapalan tentu am awa matalak
kam tentu. 29 Amu muy ta matunung la ya ngamin gagangay ni Hesus, te
Anak haman na Namaratu ewan. A am matunung hapa ya gagangay tam a
yen ya mangipasikkal ta ānāk kitam hapa na Namaratu ewan.

3

Ya Anak Kiden Na Namaratu

1 Itan muy, kahkahulun, awa pake dakal ya pangidduk na Namaratu
tekitam, te ibar na haman ta ānāk na kitam, a kustu hapa ya ibar na te
kakurugan haman. Ammi ya awan kiden mangurug a aweda malasin ta
ānāk kitam na Namaratu gafu ta aweda garay malasin ya Dama tam. 2 Maski
ta ayanin, kahkahulun, a ānāk kitanan na Namaratu ewan, a awena para la
maita am anu sangaw ya pagbalinan tam. Ammi sangaw am maita tanan ya
panguli na bari tam kiden a yen ya pakkamu tam ta megitta kitanan hala ta
Namaratu ewan, te intu hapa la sangaw ya pake maita tam. 3 Gafu ta itta ya
ikatalak tam ta kumanin, a gagangay ta a azin tam la azin ya ngamin dulay
tekitam petta mappya kitam la ta kuman na kappya ni Hesusen.

4 A ya awan magimmang magliwat a makaliwat mantu ta lintig kiden na
Namaratu, te intu liwat na tolay ya awena en pangurug ta lintig na kiden.
5 Amu muy ta awena pulus nagliwat ni Hesus, te umange haman ta isin petta
ikaru na ya liwat tam kiden. 6 A am kurug ta itta kitam la te Hesus a awetanan
mantu magliwat. Ammi ya awan nagimmang magliwat a awena mantu amu
i Hesus, a awena para la amu ya gafu na neange na en ta lutakin.

7 Awemuy mantu paayayyaw, ānāk ku, te awan ta matunung ta kuman
na katunung ni Hesus am bakkan la ta pumarigen tentu nga mangidulot ta
mappya. 8 Ya maggakkad para la magliwat a kahulun mantu ni Satanas, te
kanayun nagliwat haman ya Satanasen maski abat ta gafu na en. Ammi yen
ta nagpeta ya Anak na Namaratu tekitam tolay, petta perdin na ya tarabaku
ni Satanas ta tolay kiden. 9 A am mauli meanak ya tolay petta magbalin ta
anak na Namaratu a aweyan na mantu ya magliwat, te itta haman ya nemula
na Namaratu tentu nga mangpasikan tentu. A awena mabalin ta magliwat,
te putut haman na Namaratu ewan. 10 Malasin tam mantu am inya ya ānāk
na Namaratu ikid na ānāk ni Satanas, te ya tarabaku da ya pangilasinan

tam tekid. Te ya awan mangidulot ta mappya ikid na awan mangidduk ta
sakā tolay na kiden a bakkan mantu ta anak na Namaratu am awa anak na
Satanas.

Ya Gagangay Na Awan Mangidduk

11 Mappya, kahkahulun, ta magkaid-idduk kitam, te yen haman ya
kanayun nepadangag ni Hesus ikid na ikami addet ta palungu. 12 Te awetam
mina parigan i mina Kainen nga dumagdag te Satanas, te pinapasi na haman
ya wagi na en Abel. Ammi anu kawagan na ta pinapasi na? A on te nekatalak
na Namaratu ya negawat na wagi na en Abel, ammi tentu a nagtalekudan
na Namaratu ya negawat na en te awena kustu. 13 A awemuy mantu
zigatan, kahkahulun, am ikatupag na kam hapa na awan kiden mangurug,
te naggagitta kid haman ni mina Kainen. 14 Ammi ikitam mangurug a
iddukan tam ya sakā tolay tam, a yen ya pakkamu tam ta nagtalekudan
tanan ya pasi tam ikid na simarok kitanan ta pagtolayan tam. Ammi ya
awan mangidduk a ittan para la ta agyan na pasi. 15 Te maski am inya
ya mangikatupag ta ikattolay na a mekwenta hala ta mamapasi, a yen ya
pakkamu tam ta awena mesipat na mangikatupag ta magnayun na angat, te
megitta haman ta mamapasi.

16 Ya pangidduk ni Hesus tekitam ya pakkamu tam ta gagangay na mangid-
duk, te nesagapil na ya angat na tekitam petta matolay kitam. A am kakuru-
gan ta mangidduk kitam a isagapil tam hapa ya angat tam ta kabagis tam
kiden, petta matolay kid hapa. 17 A am itta teko mantu ta maitam ta awan
ta kahulum mangurug, am pulus na la ta awem nonotan, a had kukunna
mantu magbalin na pangidduk na Namaratu teko, te gagangay haman ta
mangidduk. 18 Mappya mantu, ānāk ku, ta bakkan mina ta kamkampon la
ya pangidduk tam am awa kakurugan mina, pettam kumanen a megitta hala
ya tarabakun tam ta inuhohug tam. 19 Te am kunna ten ya pangidduk tam a
yen ya pakkamu tam ta matunung kitam, a matalak la sangaw ya nonot tam
ta pakimallak tam ta Namaratu ewan. 20 A maski am paliwatan na kitam
na nonot tam a dakdakal haman ya amu na Namaratu tekitam, a intu hala
sangaw ya makkamu tekitam.

21 A am awena kitam paliwatan na nonot tam a mappya, petta matalak
kitam la ta pakimallak tam tentu. 22 A maski am anu ya adangan tam tentu
a iatad na hala sangaw, gafu ta kurugan tam ya ngamin patarabaku na
tekitam, ikid na tarabakun tam ya makamamallak tentu. 23 A ya ikayat na
mantu ta tarabakun tam a mangurug kitam ta Anak na en Hesus Kristu ikid
na magkaid-idduk kitam, te yen ya nebilin na tekitam. 24 Ya ngamin kiden
mangurug ta bilin na kiden tekitam a yen kid mantu ya makikahulun tentu,
a makikahulun hapa ya Namaratu tekid. A amu tam ta makikahulun ya
Namaratu tekitam gafu ta Kahalwa na en nga magyan tekitam.

4

Ya Mangituldu Ta Tulad

1 Mappya, kahkahulun, ta awemuy hama kurugan ya ngamin kiden ange
mangituldu tekamuy, maski am Kahalwa kan na Namaratu ya magpauho-
hug tekid, te mappya ta pake pasikkalan muy bit am kurug ta Namaratu ya
nangidob tekid ono awan, te addun ya sumaned ta paglelehutin nga sinang
paguhohugan na Namaratu. 2 Pake dangagan muy bit am anu ya ibosag
da gafu te Hesus, te yen sangaw ya pangilasinan muy ta magpauhohug
tekid, te am Hesus kān ya Mangikerutan ikid na kagitta na Namaratu nga
negitta ta tolay, a yen ya pakkamu muy ta Namaratu ya magpauhohug

tekid. 3 Ammi am bakkan ta kunna ten ya ibosag da gafu Hesus a yen
kid hala ya paguhohugan na katapil ni Hesus nga pumasil mina tentu.
Nadangag muy haman ta itta sangaw ya masikan na pumasil te Hesus, ammi
dana ittan haman ya paguhohugan na kiden. 4 Ammi mappya, ānāk ku,
te ānāk kanan na Namaratu ewan, a naabak muy ya mangituldu kiden ta
tulad, te masmasikan ya Kahalwa na en nga manguffun tekamuy ammi ta
manguffunen ta awan kiden mangurug.

5 Ya awan kiden mangurug te Hesus a yen ya mangdangag ta mangituldu
kiden ta tulad, te sa ikid hala, a intu la ituldu da ya megitta ta nonot na awan
mangurug. 6 Ammi ikitam nga mangurug te Hesus ya ānāk na Namaratu
ewan, a dangagan na kitam hapa na ngamin kiden makkamu ta Namaratu.
Ammi ya awan kiden makkamu ta Namaratu a aweda ikayat mangdangag
tekitam. Yen mantu ya pakkamu tam ta napasinapan kiden ta kakurugan
ikid na napasinapan kiden ta tulad.

Ya Pangidduk Na Namaratu

7 Ya pake itabarang ku tekamuy, kahkahulun ku, a mappya ta sa magkaid-
idduk kitam, te Namaratu ya mamepegafu ta pangidduk. A ya ngamin
kiden pinagbalin na ta anak na a yen kid ya gagangay mangidduk ikid na
makkamu tentu. 8 Ya awanen mangidduk a awena mantu amu ya Namaratu,
te maidduk haman. 9 A pake nepasikkal na hapa ya pangidduk na tekitam, te
dinob na ya mementu en anak na ta agyan tamin lutak, pettam kumanen a
matolay kitam hapa gafu tentu. 10 A maski am iddukan tam ya Namaratu
a bakkan ta yen ya gafu na pangikerutan na tekitam am awa pangidduk
na en tekitam, te dinob na haman ya Anak na en, petta ikaru na ya liwat
tam kiden. 11 A gafu ta meribu ya pangidduk na Namaratu tekitam, ānāk
ku, a ittan mantu ya gatut tam ta mappya tentu, a yen ta magkaid-idduk
kitam mina. 12 Awan para la ta tolay nga nakaita ta Namaratu, ammi am
magkaid-idduk kitam a itta hala ya Namaratu tekitam, a magbalin hapa
ya pangidduk na gafu ta pagkaid-idduk tam. 13 A maski awetam maita a
amu tam ta magkakahulun kitam na Namaratu gafu ta Kahalwa na en nga
magyan tekitam.

14 Ta nepangidob na Namaratu ta Anak na en ta paglelehutin a ikami ikid
na sakā turin ku kiden ya nakaita tentu, a intu hala ya ipadangag mi ta
ngamin tolay, te intu hala tatakday ya makkamu mangikerutan tekitam. 15 A
maski am inya mantu ya mangibosag ta Anak na Namaratu i Hesusen a yen
mantu ya makikahulun ta Namaratu, a makikahulun hapa ya Namaratu
tentu. 16 A ikitam mantu nga mangurug te Hesus ya makkamu ta pangidduk
na Namaratu, te kinurug tam ya pangidduk na en nga nepaita na tekitam
gafu ta Anak na en.

Namaratu hapa la ya mamepegafu ta mangidduk. A am inya mantu ya
mangidduk ta ikattolay na kiden a yen ya makikahulun ta Namaratu, a
Namaratu hapa ya makikahulun tentu. 17 A gafu ta makikahulun kitam
ta Namaratu ewan a nagbalin na hapa ya pangidduk na tekitam, pettam
kumanen a awetam sangaw magtalaw ta araw na pangimbestigar na teki-
tam, te maski ta ketta tam para la ta lutakin a kagitta na kitam ni Hesus
ta pakikahulun na ta Dama na en. 18 Am nagbalin na ya pangidduk na
Namaratu tekitam a awetam sangaw magtalaw ta uray na tekitam, te ya
pangidduk na en ya mangazi ta talaw tam. Am itta ya magtalaw a awena
para la nagbalin na pangidduk na Namaratu tentu, te intu la nonotan na ya
pangpa-gang na Namaratu tentu.

19 A gafu ta Namaratu ya napolu nangidduk tekitam a gagangay mantu ta
iddukan tam hapa. 20 A am itta ya mangidduk kan ta Namaratu ta ikatupag
na para la ya ikattolay na a tulad mantu ya ibar na, te papa-nun na hud
iddukan ya Namaratu ewan nga awan mait-ita, am awena amu iddukan ya
mait-ita na? 21 Te itta haman ya bilin na Namaratu tekitam ta am iddukan
tam ya Namaratu a mappya ta isipat tam hapa ya kagitta tam tolay.

5

Ya Mangabak Ta Dulay

1 A ya ngamin kiden mangurug te Hesus ta intu hala ya Mangikerutan
nga dinob na Namaratu ewan a yen kid mantu ya putut na Namaratu. A
am kakurugan ta iddukan tam ya nagputut tekitam a gagangay ta isipat tam
hapa iddukan ya kadwan kiden putut na. 2 A amu tam sangaw am matunung
ya pangidduk tam tekid am pake iddukan tam hapa ya Namaratu, te ipaita
tam tekid ya kuman na nebilin na Namaratu tekitam. 3 Te awan ta takwan
na pakaitan na pangidduk tam ta Namaratu am bakkan ta pangurug tam
ta bilin na kiden. A bakkan haman ta pagzigātān tam ya bilin na kiden,
4 te ānāk na kitam haman, a itta ya mabalinan tam nga mangabak ta dulay
ta paglelehutin, te ya pangurug tam ya pangabak tam ta dulay. 5 Inya
hud mantu ya mangabak ta dulay ta paglelehutin am bakkan ta ikitam nga
mangurug te Hesus nga Anak na Namaratu ewan.

Ya Mangipasikkal Te Hesus

6 I Hesusen ya mepasikkal nga Mangikerutan tekitam gafu ta danum ikid
na daga, te nesagapil na ya bari na tekitam ta pagzigut na en ta danum,
a kumanen hapa ta nepagarut na daga na en. A bakkan mantu la ta
pagzigut na en ya nangipasikkal tentu am awa pasi na en hapa. 7 A ya
Kahalwa na Namaratu ya takday para mangipasikkal tentu, te ipasikkal na
ya kakurugan. 8 Tallu mantu ya mangipasikkal te Hesus, te ya nepagzigut
na en, ikid na nepasi na en, ikid na Kahalwa na Namaratu, a naggagitta hala
ya pangipasikkal da. 9 Am itta ya ipasikkal na tolay a kurugan tam haman,
a kontimas na ta am itta ya ipasikkal na Namaratu tekitam, te dakdakal
haman ya pangipasikkal na, a ya nepasikkal na te Hesus a Anak na kan.

10 A ya awan mangurug ta pasikkal na Namaratu a pinagbalin na mantu ya
Namaratu ta nagtulad, te awena haman kinurug ya nepasikkal na ta Anak
na en. Ammi ya mangurug ta pasikkal na en a itta hapa ta nonot na en ya
mangipasikkal ta kinurug na en. 11 A ya pasikkal na Namaratu tekitam a
iatad na kān ya magnayun angat, ammi mehulun kān ta Anak na en. 12 A
ya nagpadulot mantu ta Anak na en a kwa na hapa ya magnayun na angat.
Ammi ta awanen magpadulot tentu a awena mantu mesipat ta angat na en.

Ya Kappyanan Na Pangurug Tam

13 Nesurat ku ye-yen kid na uhohug tekamuy, ikamuy nga mangurug
ta Anak na Namaratu ewan, petta amu muy ta ittan ya angat muy nga
magnayun. 14 A am itta ya pakimallak tam ta Namaratu ewan a itta hapa
ya ikatalak tam ta dangagan na kitam, ammi mappya ta intu adangan tam
ya megitta ta ikayat na en hapa tekitam. 15 A am amu tam ta dangagan na
kitam ta pagadang tam tentu a amu tam hapa ta iatad na ya inadang tam.

16 A am angarigan ta itta ya makaita ta magliwat ya takday kabagis na a
pakimallak na mina, malaksid am liwat na ya pagtalekud na te Hesus, petta
magbabawi mina, te pakoman na hapa na Namaratu, petta awena sangaw
melogot. Ammi am angarigan ta intu liwat na ya pagtalekud na te Hesus

a awan ta serbi na pakimallak muy tentu, te awena haman mapakoma na
magtalekud te Hesus.
17 Gagangay ta makaliwat ya ngamin kiden mangwa ta dulay, ammi
mabalin ta mapakoma kitam ta liwat tam petta awetam mina masi, ammi
itta ya takday liwat nga awan mapakoma.
18 Amu tam haman ya putut kiden na Namaratu ta aweda magdulot
magliwat, te gafu ta putut kid na Namaratu a taronan da ya bari da petta
awena kid masi-ged ni Satanas. 19 A amu tam hapa ta ikitam mangurug ya
kahulun na Namaratu, a ya kadwan kiden tolay ya ibbalan ni Satanas. 20 A
amu tam para ta itta tekitam ya Anak na Namaratu, a pinagnonot na kitam
petta amu tam ya kakurugan na Dyos. A itta kitanan ta kakurugan na Dyos,
te itta kitanan ta Anak na en Hesus nga mangikerutan tekitam. A awan ta
takwan na Dyos nga makeatad ta magnayun na angat am bakkan tentu. 21 A
kappyanan na mantu, ānāk ku, ta lillikan muy ya magmagannud kiden nga
sinang dyos. Yen la ya addet na.

Ya Mekaduwa En Surat Ni Hwan

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ye-yan na surat ya nesurat na laklakayen Hwan ta takday na iglesya, a bidan na ta magkaid-idduk mina ya mangurug kiden, ammi aweda mina ipalubus ta mangituldu ya awan mangurug ta Anak na Namaratu i Hesus. Dumagdag mantu sin ya surat na in.

1 Ya nagsurat tekamuy, kahkahulun, a iyakin nga laklakay na pastor.
A nagsuratak tekamuy kontodu ānāk muy kidina nga iddukan ku ta kakurugan na idduk. Ammi bakkan la ta iyak ya mangidduk tekamuy, am awa ngamin kiden makkamu ta kakurugan nga nepadangag ni Hesus Kristu tekitam. 2 A gagangay ta mangidduk kitam gafu ta itta tekitam ya kakurugan nga netuldu ni Hesus, a yen ya netug tam petta itta la itta ta nonot tam addet ta addet.
3 A am idulot tam la ya mangurug ta kakurugan, ikid na magkaid-idduk a ya Dama tam Namaratu ikid na Anak na en Hesus ya manguffun ikid na mangikallak tekitam, ikid na mangatad ta pagintak na nonot tam.
4 Pake matalakak gafu ta nadamag ku ta kadwan kiden tekamuy, te dagdagan da la kan ya kakurugan nga nebilin na Namaratu tekitam. 5 A ta ayanin itta ya itabarang ku tekamuy, ammi bakkan ta bagu na bilin ya itabarang ku am awa dana en bilin nga nadangag tam addet ta gafgafu na pangurug tam. Mappya mantu ta magkaid-idduk kitam, te yen haman ya nadangag tam addet ta idi. 6 Te am iddukan tam ya kabagis tam kiden a ikayat na uhohugan ta kurugan tanan mantu ya ngamin kiden bilin na Namaratu, aglalo ta magkaid-idduk kitam, te yen haman ya nadangag tam addet ta palungu. 7 Te umaddun garay ya mangisaned ta tulad da ta ngamin paglelehutin, te aweda haman kurugan ta Hesus ya Mangikerutan ikid na kagittan na Namaratu nga negitta ta tolay. Ye-yen kid ya mangitawag ta tolay, a pumasil kid te Hesus.
8 Mappya mantu ta magpalan kam, petta awena sangaw makenga na ngamin banbannag mi ta pangituldu mi en tekamuy, ikid na maatadan kam hapa ta ngamin isagolyat na Namaratu tekamuy. 9 Ya kakurugan nga kurugan tam a i Hesus ya Mangikerutan nga kagitta na Namaratu ewan, a negitta ta tolay. A am itta ya awan mangpadanang ta kurugan tamen gafu ta maguray la dumagdag ta takwan na metuldu, a awan mantu ta kesipatan na Namaratu tentu. Ammi ya mangpadanang la ta kurugan tamen a yen mantu ya pagyanan na Namaratu ikid na Anak na en. 10 A am angarigan mantu ta itta ya dumatang tekamuy nga mangipadangag ta takwan na uhohug nga awan negitta ta kurugan muyen a awemuy mantu la pagdulotan ta bali muy, maski awemuy la baran, 11 te am baran muy a mekabat kanan hapa ta dulay gafu ta tarabaku na.
12 A addu para mina ya ibar ku tekamuy, ammi awek la isurat ta ayanin, te eyak sangaw tekamuy sina, a magbabida kitam sangaw magaatubang, petta kustu sangaw ya katalak tam.
13 Makikumusta hapa ya kagitta muy kidin mangurug ta isin. A yen la ya addet na.

Ya Mekatallu En Surat Ni Hwan

Ya Gafu Na Suratin Yan

Ye-yan na surat ya nesurat na laklakayen Hwan ta kofun na en Gayus, a dayawan na ya pangurug na ikid na panguffun na ta kadwan kiden mangipadangag, ammi tabarangan na hapa ta awena mina parigan ya kuman na pagparayag ni Dyotrepes.

1 Teko, Gayus,
A ya nagsurat teko a iyakin nga laklakay na pastor, te iddukan ta ka ta
kakurugan na idduk. 2 A pakimallak ta ka hapa, kofun, petta itta mina ya
ngamin kasapulam, anna mapmappya la mina ya barimina ta kuman na
kappya na kahalwam. 3 Te matalakak ta datang na kahulun tam kiden nga
nagafu teko, te binida da ya pangurug mu ta kakurugan nga nepadangag ni
Hesus tekitam, te neitan da kān ta ihulhulum la ya pangurug mu. 4 Awan
ta kadakalan na katalak ku am awa ya pakadangag ku ta ānāk ku kiden ta
ihulhulun da ya pangurug da.
5 Mappya hapa, kofun, ya panguffum ta kabagis tam kiden, aglalo ta awem
kiden amamu ta idi, 6 te binida da hapa ya pangidduk mu tekid ta iglesya in
ta isin. A am angarigan ta magsibal kid ha teko a mappya hapa am ikallak
mu kid ha. A uffunam kid ta eyan da ta kuman na megitta ta magtarabaku ta
uhohug na Namaratu, 7 te malagpat kid nga ange mangipadangag ta ngagan
ni Afu Hesus, a aweda ikayat ta pangalapan da ya awan kiden mangurug nga
pangipadangagan da. 8 A mappya mantu ta ikitam mangurug ya manguffun
ta kumanin kid na tolay, petta mesipat kitam hapa ta pangisaned da ta
uhohug na Namaratu.
9 Itta hapa ya nesurat ku ta iglesya ta agyamina, ammi pumasil garay
i Dyotrepes teyak, a awenak dangdangagan, te pagbalinan na ya bari na
ta pinakadakal muy. 10 Ammi am angarigan ta eyak sangaw tekamuy a
palattogan ku sangaw ya ngamin tarabakun na ikid na pamadpadulay na
teyak. Ammi awena para la matappag ta isina, te awena haman pagdulotan
ya kahulun tam kiden nga ange mangipadangag, yaga ihangat na para ya
mayat magpadulot tekid, a dugiman da kid nga makigimung. 11 Mappya
mantu, Kofun, ta awem parigan ya kumanin na tolay nga mangwa ta dulay,
te intu la parigam ya mappya. Te intu kahulun na Namaratu ya mangwa ta
mappya, ammi ya mangwa ta dulay ya awan makkamu ta Namaratu.
12 I Dimitriyu ya pake dayawan na ngamin tolay, te pake dagdagan na hapa
ya kakurugan nga kurugan tam. A maski iyak hapa ya mangipasikkal ta
kappya na nonot na, a amum ta awek mina bidan am awek amu ta kustu.
13 Addu para mina ya ibar ku teko, ammi awek kayat isurat ta ayanin,
14 ammi maski te magkaita kita ta mavit, a magbida kita sangaw maga-
tubang.
15 A mappya na nonot mina ya itta teko, a makikumusta hapa ya kofun ku
kidin ta isin, a kumanen pakikumustam hapa ya kofun ku kiden ta isina. Yen
la ya addet na.

Ya Surat Ni Hudas

Ya Gafu Na Suratin Yan

A ya nagsuraten ta suratin yan a kabagis ni Santiago, a ikid duwa ya wagi ni Hesus, te takday la ya hina da, ammi takwan ya dama da. Te ya dama na duwa kidin a Hose nga atawa ni Mariya, ammi bakkan ta tolay ya dama ni Hesus, te natarun i Mariya ta awena en para la nakidorug ta lalaki.

A ya nesurat ni Hudas ta isin a intu hala ya kuman na binida ni Pedru ta mekaduwa en surat na, ammi napnapolu kan ya surat ni Hudas ammi ta surat ni Pedru. A mappya ta pake nonotan tam ya nesurat na, te kakurugan ta addu ya mangisaned ta takwan na uhohug nga magpabbag ta uhohug na Namaratu. A ta kuman na uhohug ni Hudas ta isin na surat a pake isarangit tam kan mina ya kakurugan nga nadangag tam gafu te Hesus, te addu garay ya itta ta paglelehutin nga mangitawag. A ya nesurat ni Hudas a intu yan:

1-2 Tekamuy ngamin mangurug nga iddukan na Namaratu ewan ikid na
taronan na addet ta dumatang na sangaw i Afu Hesusen.
Ampade padakalan na para ya allak na ikid na idduk na tekamuy petta
mappya kam la.
A ya nagsurat tekamuy a iyak, Hudas, nga daddoban ni Hesus Kristu ikid
na wagi ni Santiago.
3 A teyaken nakanonot nga magsurat tekamuy, kahkahulun, a dana uray
ku ta pake ipalawag ku mina ya pangikerutan na Namaratu tekitam. Ammi
ya nariknak ta ayanin a mappya ta isurat ku ya pangpaturad ku tekamuy,
petta isarangit muy ya pangurugan tam nga nesirak ni Hesus ikid na turin
na kiden tekitam tolay na Namaratu, te dulay am talin tam ya nesirak da
tekitam. 4 A mappya ta isarangit tam, te itta garay ya simarok tekitam nga
ape mangurug nga awan magtalaw ta Namaratu ewan. A balittagan da ya
allak na en nga netuldu tekitam, petta sumi-gat, te petta yen hala idulot da
ya dulayen nga karagatan na bari da. A aweda mantu pake mangurug te Afu
Hesus ta intu la tatakday ya dafu tam. Ammi addet ta pake nabayag a dana
nesurat ya pama-gang na Namaratu ta isin kid na tolay.
5 A yen ta pake pagnonotan ta kam, te maski dana amu muy ya mabidak
ta ayanin a ikayat ku ta dangagan muy ha petta nonotan muy. Te ya
popolu kiden dadagkal nga nekerutan na Namaratu nga pinohet na ta
lugar na Egipto a pinapasi na ya kadwan kiden gafu ta aweda nekatalak
ya nangikerutan tekid. 6 A kumanen hapa ta anghel kiden nga nagliwat ta
pake idi para, te nagtugutan da ya lugar na pagturayan da nga neatad na
Namaratu tekid, petta mangatawa kid ta babbay na tolay. Ammi ta ayanin
a nefukuk na kid ta lugar na pake masugiram petta indagan da ya pama-
gang na tekid. 7 A kumanen hapa ta tolay kiden taga ili na Sodom ikid na
Gomora ikid na kahebing da kiden nga ili ta araw ni mina Abrahamen, te
nangadallaw kid, a nagatattug kid ta sakā lalaki da ikid na sakā babay da, a
yen ta pina-gang na kid na Namaratu ta afuy na en nga awan maazap, petta
itta ya pagnonotan tam gafu tekid.
8 Ammi ya sakā ange kiden makigimung tekitam a intu hala parigan da
ya nagatattug kiden nga pina-gang na Namaratu ta idi, te intu la dagdagan
da ya tarinap da kiden, a pagzigmanan da mantu ya bari da hapa la gafu ta
pagattug da ta sakā tolay da. A aweyan da hapa ya pagturay ni Afu Hesus
tekid, yaga idadula da para ya anghel kiden nga malmalalaki ammi tekid.
9 Ammi ya anghel kiden nga idadula da a pake dakdakal ya amat da ammi

tekid, te intu nonotan muy i Migelen nga kadakalan na anghel kiden, te duwa kid ni Satanas, a nagkagubatan da ya bari ni mina Mosesen ta nepasi na en. A gafu ta mamat i Migelen nga mamadpadulay a awena nehuya i Satanas ta dulay na uhohug am awa "**Namaratu sangaw ya mangpa-gang teko,**" kunna hud la tentu.

10 Ammi ya ape kiden mangurug nga sakā makigimung tekitam a idadula da ya aweda maawatan. A kuman na intu la amu da ya gagangay na ayam kiden nga awan magnonot. Ammi yen hala ya nangatad ta kadulayan da ikid na perdisyon da. 11 A kakallak sangaw yen kid na tolay, te parigan da para i mina Kain nga anak ni mina Adan nga timakwan ta netuldu na Namaratu. A gafu ta ingguman da hapa ya pagba-nang da a parigan da hapa ya liwat ni mina Balam. A yen ta mekabat kid hapa sangaw ta kuman na pama-gang na Namaratu teg mina Kora en nga nagsunsun ta nepagturay ni mina Mosesen tekid.

12 Ammi ya kadulay da para a li-bagan da ya pagdayaw muy ta Namaratu ewan, te makisipat kid tekamuy ta pangan muy ta panadamdaman tam te Hesus, ammi tagasingatan da para la ya magalikkad ta dulay. Ape magtaron kid hapa ta mangurug kiden, ammi intu la taronan da ya bari da kiden hapa la. A awan mantu ta kapkappyan da, te kuman kid na kulam kiden nga ape mangatad ta udan ammi mepayad haman. A mamidwa kid masi, te kuman kid na kayu kiden nga nahantud gafu ta aweda nagmayan ta araw na pagmayan da mina. 13 A meangarig kid hapa ta palung kiden ta bebay nga awan makaintak, a lumattog hapa ya tapang na agangwa da ta kuman na lukbak na palung kiden. A tumaktakwan kid hapa ta kuman na bitwan kiden nga magal-alit ta pagyanan da. A yen ta magnayun kid sangaw ta lugar na pake masugiram nga neparan na Namaratu tekid.

14 A ye-yan kid na tolay ya binida hapa ni Enoken nga mekānnamen simsima ni Adan, te ya uhohug na ta nepanglavun na ta pama-gang na Namaratu tekid a

"**Dangagan muy, ange sangaw ya Dafu tam,**
a mehulun hapa tentu ya awan bababang na anghel,
15 **te paruban na sangaw ya ngamin tolay,**
a ipasikkal na ya liwat na ngamin kiden nakaliwat nga iningwa da ta nepagsoysoy da ikid na nepanglibak da tentu," kun ni Enoken.
16 A kustu hapa ya nebar na en, te kanayun maglibak haman ya tolay kidin yan nga sakā makigimung tekitam, te paliwatan da para ya Namaratu gafu ta zigat da, a dagdagan da ya ngamin kiden dulay nga karagatan da. A pake mefulot ya parayag da, a agagayan da hapa ya kadwan tolay petta makkwa da ya ikayat da tekid.

17 Ammi mappya, kahkahulun, ta nonotan muy ya linavun na turin kiden ni Afu Hesus Kristu, 18 te ya nebar da a

"**Am tanagay na ya pagaddetan na arawin yan a itta sangaw ya mangi-dadula tekamuy gafu ta kurugan muy, te ikayat da dagdagan ya dulayen nga karagatan na bari da,**" kunda.
19 A ye-yen kid hapa na tolay ya mangpakāttway ta mangurug kiden, te idaduma da ya kadwan, ammi ikid haman ya meduma, te awan ya Kahalwa na Namaratu tekid, a yen la nonotan da ya pagkatolay da ta lutakin.

20 Ammi tekamuy, kahkahulun, a mappya ta magkauf-uffun kam mina nga mangpasikan ta pangurug muy ta Namaratu ewan, a kanayun makimal-lak kam ta kuman na ituldu na Kahalwa na en tekamuy. 21 A awemuy hapa umadayu ta pangidduk na Namaratu tekamuy, te mappya ta attaman muy

ya magindag ta pagtoli ni Afu Hesus, te yen sangaw ya pangidulot na ta allak
na en tekamuy, petta itta ya pagtolay muy nga magnayun.
22-23 A am itta ya mapopoyung gafu ta aweda amu am anu mina ya
kurugan da a pake ituldu muy kid ta mappya, petta mekerutan kid nga
meadayu ta afuy na pangtaguhali na Namaratu ewan. A ya kadwan kiden
nga kuman na napafuyak ta pagliwatan da a uffunan muy kid hapa petta
magbabawi kid, ammi imugudan muy hapa talo am mapafuyak kam hapa
ta fuyak da en.
24 A Namaratu ewan ya makkamu manguffun tekamuy petta awemuy
magamamangaw magliwat. A intu hapa ya makkamu nga mangazi ta
ngamin mansa muy, petta igihawa muy ya talak muy am iatubang na kam
ta dakar na en. 25 Ampade madaydayawan ya mementu en na Dyos nga
mangikerutan tekitam gafu ta Dafu tamewan Hesus Kristu. Intu la tatakday
ya atata-nang na Dyos nga magturay ikid na makapangwa ta ngamin addet
ta idi addet ta sangawin addet ta addet. Amen.

Ya Nagmatakar Te Hwan Gafu Te Hesus Kristu

Ya Gafu Na Suratin Yan

A ya nagsuraten ta isin na surat a intu hala ya Hwan nga nagsurat ta damagen gafu te Hesus Kristu, ikid na tallu kiden surat nga apisi. Ammi ta nepagsurat na ta suratin yan a pake laklakay, a nafukuk ta Fugu na Patmos gafu ta pangipadangag na ta damag ni Hesus. Te ya pinakadakal na gubyernu na Roma a aweda nangurug ta Namaratu, te takwan ya dyos da, a aweda ikayat ta itta ya mangipadangag ta takwan na dyos. A yen ta nefukuk da i Hwan.

Ammi kallak na Namaratu te Hwan, te maski nafukuk a addu ya nepaita ni Afu Hesus tentu, petta amu na ikid na isurat na ya dumatang ta lutakin ta pagaddetan na arawin yan. A ya nesurat ni Hwan a intu yan:

Ya Nagafun Na Suratin Yan

1 Ye-yan ya bida na pinagmatakar ni Hesus Kristu teyak, te dana nebar
na Namaratu tentu, petta yen ya pakkamun na tolay na kiden ta dumatang
sangaw ta paglelehutin, te mappya ta mavit ya datang na. A dinob ni
Hesus ya anghel na en teyak, petta ipakamu na ya pinagmatakar ni Hesus
teyak. 2 A iyak mantu ya mangipasikkal ta Uhohug na Namaratu ikid na
ngamin nepakamu ni Hesus teyak nga naitak ikid na nadangag ku gafu
ta nagmatakar teyak. 3 A itta hapa sangaw ya bendisyon na Namaratu
ta ngamin kiden mangbasa ta ngamin nalavun ta isin, kumanen hapa ta
ngamin kiden mangdangag ikid na mangitug ta ngamin nesurat ta isin, te
tanagay na ya araw na datang na.

Ya Uhohug Na Nagsuraten

4-6 A iyak i Hwan, a ye-yan mantu ya surat ku tekamuy ngamin nga
maggagimung ta pitu kiden kapilya ta lugar na Asya.

Ampade kanayun pasinapān na kam na Namaratu ewan ikid na Kahalwa
na en ikid ni Hesus Kristu. Te ya Namaratu ta idi a intu hala ta ayanin, a
intu hala sangaw ya umange. A ya Kahalwa na en hapa ya kahulun na nga
makapangwa ta ngamin. A i Hesus hapa ya mekatalak nga nangipasikkal
ta kakurugan, ikid na napopolu en natolay ta pasi, ikid na kata-nangan ta
ngamin kiden magturay ta paglelehutin.

Ampade intu ya madaydayawan ikid na masikan magturay addet ta addet,
te gafu ta pangidduk na tekitam ikid na daga na en a naubadan kitam ta liwat
tam kiden. A pinagbalin na kitam hapa ta kuman na padi na kiden, petta
magserbi kitam nga makipagturay tentu, ikid na mangiatang ta pangdayaw
tam ta Dama na ewan Namaratu. Onay!

7 A pake nonotan muy yan! Te dumatang na sangaw i Hesus, a hulunan
na kulam kiden na Namaratu, a sa maita da sangaw na ngamin tolay ta utun
na lutak, kontodu namapasi kiden tentu. A magagayoy sangaw ya ngamin
tolay ta ngamin paglelehutin gafu ta ange na, te ihulun na ya pangpa-gang
na ta lutakin. A kurug ta dumatang sangaw yan. Onay!

8 A ya uhohug na Namaratu nga Dafu tamewan a
“**Iyak ya mangigafu ikid na mangibalin ta ngamin,**” kunna.
Te intu hala ya itta ta idi, a intu hala ta ayanin, a intu hala sangaw ya umange
nga seppakapangwa ta ngamin.

Ya Bida Ni Hwan Ta Naita Na En

9 A iyak, Hwan, ya takday kabagis muy nga nedagga te Afu Hesus, a
kahulun dak hapa nga mesipat ta iturayan na kiden, ikid na magattam ta
pagzigātān gafu ta pangurug tam. A ta kuman na iyak ta idi a nafukukak ta
fugu na Patmos gafu ta pangipadangag ken ta uhohug na Namaratu ikid na
nepakamu ni Hesus teyak. 10 A ta araw na Liggu, nga araw na Dafu tamen,
a napasinapānak ta Kahalwa na Namaratu, a itta ya nagmatakar teyak, te
nadangag ku ya masikan na ngahal ta talekud ken ta kuman na kasikan na
amaryung. 11 A ya uhohug na teyak a

"Isurat mun ya maitam," kunna. "A petulud mu sangaw ya surat mu ta
mangurug kiden ta pitu kiden iglesya nga itta ta iten Efeso, ikid na Ismirna,
ikid na Pergamo, anna Tiyatira, ikid na Sardis, ikid na Piladelipya, ikid na
Laodisya," kunna.

12 A naglipayak hapa, petta itan ku am inya ya maguhohug teyak, a naitak
ya pitu na hilag nga balituk. 13 A ta naghahatan na hilag kiden a itta hapa ya
kuman na tolay nga nagbarawasi ta adadanuk na barawasi addet ta takki
na kiden, a nagbanda hapa ta ga-gamit ta kuman na balituk ta radang na
en. 14 Pake furaw ya huk na ta kuman na kafuraw na dagwak, a kuman na
bagkang na afuy ya mata na kiden. 15 A ya takki na kiden hapa a kuman na
baronsi kid nga gumatang ta kuman na bagkang. A ya ngahal na en hapa ya
kuman na adug na dakal na tapaw. 16 A ya ibbalan na hapa ta ziwanan na en
a pitu na bitwan, a tentu naguhohug a intu imuhet ta simuk na ya kampilan
nga maggwaakub ya tadam na, a pake makillat hapa ya mukat na ta kuman
na kasikan na bilag.

17 A ta nepakaitak tentu a napaidda yak na ta kuman na nasi ta takki na
kiden. Ammi nepotun na ya ziwanan na en teyak, a

"Awem la magtalaw, iyak ya nangigafu ta ngamin, a iyak hala sangaw ya
mangibalin, 18 a iyak ya matolay nga magnayun, te nasi yak ta idi, ammi
itam, matolayak hala, a awek na sangaw masi, a itta teyak ya tulbik na
pasi ikid na pagyanan na nagpasi kiden. 19 Isurat mu mantu ya ngamin
maitam, te yen kid ya mangibar ta itta, ikid na dumatang sangaw," kunna.

20 "A ya pitu kiden bitwan nga naitam ta ziwanan kin a yen kid ya
keangarigan na daddoban kiden na Namaratu ta pitu kiden iglesya. A
ya pitu kiden hilag nga balituk a yen kid ya keangarigan na tarabaku na
daddoban na kiden nga mesaned ta tagtakday iglesya," kunna.

2

Ya Nepesurat Ta Iglesya Ta Ili Na Efeso

1 A ya uhohug na en para teyak a

"Isurat mu yan ta daddoban kiden na Namaratu nga maggagimung ta ili
na Efeso:

'Iyak ya mangsaned mangita ta pitu kiden hilag ikid na mangibbal
ta pitu kiden bitwan. 2 Amuk mantu ya tarabaku muy ikid na pagban-
bannag muy ikid na pagattam muy. A amuk hapa ta aweyan muy ya
mangwa kiden ta dulay, te pinaruba muy ya ape turin kiden ni Hesus
a amu muy ta nagtulad kid. 3 A amuk hapa ta awemuy mahulat, te
naturad kam la nga magattam ta zigat gafu ta pangurug muy teyak.
4 Ammi itta hapa ya pangihuyan ku tekamuy, te awemuy na mangidduk
ta kuman na ikamuyen ta palungu. 5 Mappya mantu ta magbabawi
kanan, te nonotan muy mina ya gagangay muyen ta awemuyen para la
pakaliwat, a yen mina ya idulot muy. Te am awan a eyak sangaw sina,
a pa-gangan ta kam petta awemuy sangaw magserbi ta kuman na hilag

ta agyan muy. 6 Ammi itta ya mappya tekamuy, te naggagitta kitam nga
mangikatupag ta tarabaku na Nikoleta kiden.
7 ‘A am kakurugan hala ta itta ya bangbang muy a mappya mantu
ta dangagan muy ye-yen kid na uhohug na Kahalwa na Namaratu ta
iglesya kiden. A ya ngamin kiden mangabak ta dulay a yen kid sangaw
ya pakanan ku ta mayan na kayu en mangtolay nga itta ta lugar na
Namaratu,’ ” kunna.

Ya Nepesurat Ta Iglesya Ta Ili Na Ismirna

8 A ya nepesurat na hapa ta daddoban kiden na Namaratu nga maggag-
imung ta ili na Ismirna, a intu yan:
“Iyak ya nangigafu ikid na mangibalin ta ngamin, te nasi yak ta idi,
ammi natolayak hala. 9 A amuk ta mazigatan kanan ikid na pobre kam,
ammi ta kakurugan a maba-nang kam gafu ta pangurug muy teyak. A
kumanen hapa a amuk ta padpadulayan na kam na Hudyo kiden gafu
ta pangurug muy teyak, ammi tulad kid na Hudyo, te itta kid haman
ta kapilya ni Satanas. 10 Ammi pake nonotan muy yan, te itta sangaw
ya pebalud ni Satanas ta kadwan tekamuy. A uray na Namaratu ta
mazigatan kid abat ta mafulu araw, petta maparuba kid, ammi awemuy
sangaw burungan ya zigaten nga magge ittan tekamuy, te idulot muy la
ya pangurug muy maski addet ta pasi muy, a atadan ta kam sangaw ta
magnayun angat ta sagolyat muy.
11 “A am kakurugan hala ta itta ya bangbang muy a mappya mantu ta
dangagan muy ye-yen kid na uhohug na Kahalwa na Namaratu ta iglesya
kiden. A ya ngamin kiden mangabak ta dulay a aweda sangaw mekabat
ta mekaduwa na pasi,” kunna.

Ya Nepesurat Ta Iglesya Ta Ili Na Pergamo

12 A ya nepesurat na hapa ta daddoban kiden na Namaratu nga maggag-
imung ta ili na Pergamo, a intu yan:
“Iyak ya seuhohug nga kuman na kampilan nga maggwaakub ya tadam
na, 13 a dana amuk ta addu ya dumagdag te Satanas ta agyan muy, te
pinapasi da ya kahulun muyen Antipas nga mekatalak nangipasikkal
teyak. Ammi mappya te awemuy newagak ya pangurug muy teyak maski
ta pangpapasi da en ta kagitta muyen nangurug. 14 Ammi itta hapa ya
pangihuyan ku tekamuy, te ya kadwan kidina tekamuy a dagdagan da ya
dulay ta kuman na netuldu ni mina Balamen. Te ya tarabaku ni Balam
a netuldu na ya Ari en Balak ta pangayayyaw na ta Istralita kiden, petta
mangan kid ta neatang ikid na mangadallaw kid. 15 A palpalugudan
muy para ya kadwan kidina nga dumagdag ta ituldu na Nikoleta kiden.
16 Mappya ta ulin muy ya nonot muy, petta maazi ya mangatad ta kadu-
layan muy, te am awan a alistu yak sangaw umange tekamuy, a pa-gangan
ku sangaw ya makaliwat kidina ta matadam na kampilan nga magafu ta
simuk kin.
17 “A am kakurugan hala ta itta ya bangbang muy a mappya mantu ta
dangagan muy ye-yen kid na uhohug na Kahalwa na Namaratu ta iglesya
kiden. A ya ngamin kiden mangabak ta dulay a pakanan ku kid sangaw
ta kanan nga awan maita nga magafu ta langit, yaga atadan ku hapa ya
tagtakday tekid ta furaw na batu nga nasuratan ta bagu na ngagan da, a
awan sangaw ta makkamu ta ngagan da fwera la ta makāngaganen,” kunna.

Ya Nepesurat Ta Iglesya Ta Ili Na Tiyatira

18 A ya nepesurat na hapa ta daddoban kiden na Namaratu nga maggag-
imung ta ili na Tiyatira, a intu yan:

“Iyak ya Anak na Namaratu nga nagmata ta kuman na bagkang, ikid
na nagtakki ta kuman na baronsi. 19 A amuk ya ngamin tarabaku muy
gafu ta pangidduk muy ikid na pangurug muy teyak, ikid na panguffun
muy ta ikattolay muy kiden, ikid na pagattam muy ta ngamin pagzigātān
muy. A amuk hapa ta dakdakal ya tarabaku muy ta ayanin ammi ta
idi. 20 Ammi itta hapa ya pangihuyan ku tekamuy, te pagurayan muy
haman ya mangituldu ta dulay nga negitta ta babbayen mina Dyezabel
ta idi. Te igitta na ya bari na ta paguhohugan na Namaratu, ammi
ayayyawan na haman ya tolay ku kidina, petta mangadallaw kid ikid
na mangan kid ta neatang. 21 Pinagurayan ku la ya babbayina addet ta
ayanin talo am magbabawi mina ta pakikadallaw na, ammi awena ikayat.
22 Pagbalinan ku mantu ya dapan na en ta kuman na dapan na magtakit, a
sa mazigatan hapa sangaw ya kadallaw na kidina gafu ta pagkakadallaw
da. Te am angarigan ta aweda magbabawi ta patarabaku na babbayina,
23 a sa papasin ku sangaw ya dumagdag kidina tentu, petta yen sangaw ya
pagnonotan na iglesya kiden ta iyak ya makaita ta nonot na tolay, a iyak
hapa sangaw ya mangatad ta tagtakday tekamuy ta kagitta na tarabaku
muy.

24 “Ammi ta kadwan kidina tekamuy ta ili na Tiyatira nga awan du-
magdag ta ituldu na babbayina, ikid na awan makkamu ta kinan da en
‘mazigat’ nga nagafu te Satanas, a awek daggan ya tarabaku muy, 25 te
ikayat ku ta itug muy la ya amu muy nga mappya addet ta datang ku
tekamuy.

26 “A ya ngamin kiden mangabak ta dulay ikid na mangidulot ta uray
ku tekid addet ta masi kid a atadan ku kid sangaw ta turay da ta kuman
na turay kin nga neatad ni Damakewan teyak, petta ikid hapa sangaw
ya makkamu ta ngamin kiden tolay ta paglelehutin. 27 A masikan hapa
sangaw ya pangpa-gang da ta katapil da kiden, te pa-gangan da kid sangaw
ta kuman na magtappok ta barreta ta kalamba. 28 A atadan ku kid hapa
sangaw ta kalalaki da ta kuman na kalalaki na darammagan.

29 “A am kakurugan hala ta itta ya bangbang muy a mappya mantu ta
dangagan muy ye-yen kid na uhohug na Kahalwa na Namaratu ta iglesya
kiden,” kunna.

3

Ya Nepesurat Ta Iglesya Ta Ili Na Sardis

1 A ya nepesurat na hapa ta daddoban kiden na Namaratu nga maggag-
imung ta ili na Sardis a intu yan:

“Iyak ya mangibbal ta pitu kidin bitwan ta ziwanan kin, a itta teyak ya
Kahalwa na Namaratu nga makapangwa ta ngamin. A dana amuk hapa
ya gagangay na tarabaku muy, te maski am ibar da ta magatotolay ya
pangurug muy a masin haman. 2 A mahukal kanan mantu, a pasikanan
muy ya itta in para la tekamuy petta awena hapa mekavut, te ya kuman
na pangitan mi ikid na Namaratu ewan ta tarabaku muy a addu para la ya
pagkurangan na. 3 Magbabawi kanan mantu ta katalakag na nonot muy,
a nonotan muy ya nepadangag da tekamuy ta idi nga kinurug muy, te yen
mina ya itug muy. Te am awemuy mahukal a pagka-ma muy sangaw ya
iangek tekamuy ta kuman na tulisan, te awemuy sangaw amu ya araw na
datang ku tekamuy.

4 “Ammi matalakak ta kadwan kidina tekamuy, te aweda tinapangan ya
bari da ikid na nonot da ta dulay, a yen kid sangaw ya mehulun teyak nga
magbarawasi ta furaw, te megitta kid. 5 Te ya ngamin kiden mangabak ta

dulay a magbarawasi kid hapa sangaw ta furaw, a awek sangaw azin ya ngagan da ta lebru na matolay kiden am awa dayawan ku kid hud la ta atubang ni Damakewan ikid na anghel na kiden.

6 “A am kakurugan ta itta ya bangbang muy a mappya mantu ta dangagan muy ye-yen kid na uhohug na Kahalwa na Namaratu ta iglesya kiden,” kunna.

Ya Nepesurat Ta Iglesya Ta Ili Na Piladelipya

7 A sangaw nebar na hapa ya isurat ku ta daddoban kiden na Namaratu nga maggagimung ta ili na Piladelipya, a intu yan:

“Iyak ya kagitta na Namaratu ewan nga awan mangilogot, a iyak ya mangibbal ta tulbik na pangikerutan na Namaratu nga dana nebar na te mina Ari en Dabid. Am itta ya pasarokan ku ta pangikerutan na Namaratu a awena mabalin ta madugiman, a am itta ya dugiman ku a awena mantu mabalin ta simarok. 8 A dana amuk hapa ya tarabaku muy, a nonotan muy ta itta ya hinukatan ku ta sarokan muy nga awena melitup. A maski am assang la ya mabalinan muy a mappya te kinurug muy ya uhohug ku, te awedak nelemad. 9 Ammi ya Hudyo kiden nga mangipapilit ta ikid ya tolay na Namaratu a matulad kid, te nedagga kid haman ta kapilya ni Satanas. Ammi pake ipasikkal ku sangaw ta ikamuy ya pake matakit ta nonot ku, petta magamid kid sangaw nga ange mamalentud ta atubang muy.

10 “A gafu ta kinurug muy ya uhohug ku tekamuy nga magattam ta zigat na pangurug muy a ililik ta kam hapa sangaw ta kadakalan na zigat nga dumatang ta ngamin paglelehutin, te yen sangaw ya pangparubak ta ngamin kiden awan mangurug. 11 Tanagay na ya angek tekamuy, a pake itug muy mantu ya pangurug muy, a awemuy hapa paayayyaw petta awemuy sangaw melogot ta isagolyat ku tekamuy. 12 A ya ngamin kiden mangabak ta dulay a pake itunglak ku kid sangaw ta kuman na arigi ta bali na Namaratu ewan, petta aweda sangaw maazi addet ta addet. A imarkak hapa sangaw ya bagu en na ngagan ku ta tagtakday tekid, kumanen hapa ta ngagan na Namaratu ewan, ikid na ngagan na ili na Namaratu nga umakban sangaw magafu ta langit. Yen sangaw ya Bagu na Ili na Herusalem.

13 “A am kakurugan ta itta ya bangbang muy a mappya mantu ta dangagan muy ye-yen kid na uhohug na Kahalwa na Namaratu ta iglesya kiden,” kunna.

Ya Nepesurat Ta Iglesya Ta Ili Na Laodisya

14 A ya nepesurat na hapa ta daddoban kiden na Namaratu nga maggagimung ta ili na Laodisya a intu yan:

“Iyak ya awan magtulad, te iyak ya mekatalak nga mangipasikkal ta kustu, ikid na nangigafu ta ngamin kiden pinaratu na Namaratu ewan. 15 A ya amuk hapa tekamuy gafu ta tarabaku muy a kuman na matabeng kam teyak. A mapmappya ta awemuy mangurug ammi ta ape mangurug kam. 16 Ammi gafu ta matabeng kam a ilutab ta kam. 17 A ibar muy haman ta maba-nang kam, ikid na mappya la ngamin kasasaad muy gafu ta awan pulus ta pagkurangan muy. Ammi ta kakurugan a awemuy haman amu ta kakallak kam ta kuman na nadisgrasya en, te kuman kam na pobre, ikid na daram, ikid na nauhagan. 18 Ya tabarang ku mantu tekamuy a e kam mina teyak nga gumatang ta kakurugan na balituk, ikid na furaw na ga-gamit, ikid na uru na mata muy, petta maba-nang ya kahalwa muy, a matappanan ya liwat na bari muy, a makaita kam hapa.

19 “Ibar ku yen tekamuy, te ya ngamin kiden iddukan ku a ihuyak kid,
ikid na tabarangan ku kid, a mappya mantu ta afuran muy ya magbabawi.
20 A pake nonotan muy yan! te itta yak na ta irwangan muy nga mangbar
tekamuy. Am itta ya makadangag ta ngahal ku ikid na magpadulot
teyak a magdulotak hapa, a makiatubangak tentu. 21 A ya ngamin kiden
mangabak ta dulay a isipat ku kid nga makipagturay teyak, petta parigan
dak hapa ta pakipagturay ku te Damaken gafu ta pangabak ken.
22 “A am kakurugan hala ta itta ya bangbang muy a mappya mantu ta
dangagan muy ye-yen kid na uhohug na Kahalwa na Namaratu ta iglesya
kiden,” kunna.

4

Ya Naita Ni Hwan Ta Langit

1 A ta kabalinan na a naglipayak, a itta ya kuman na irwangan nga
sehahukat ta langit, a nadangag ku ha ya ngahal na nagbida en teyak ta
damo, a kuman na amaryung ya ngahal na.
“Gimon kan ta isin, te ipaitak hapa teko ya dumatang para,” kunna.
2 A ka-ma la napasinapānak ta Kahalwa na Namaratu, a kuman na itta yak na
ta langit, a naitak ya imatuttud ta agtuttudan na ari. 3 A pake makillat ya bari
na en ta kuman na ispot kiden batu nga madakar ikid na darag. A itta hapa ya
hunglun ta lehut na agtuttudan na en, ammi medyo azul ta kuman na batu
na esmeralda. 4 A itta hapa ya dwafulu appat na lala-laay nga gituttudan,
te linehut da ya ari en, a tagtakday kid hapa ta kuman na agtuttudan na
ari. Sa magbarawasi kid ta dipuru furaw, a nagsangngat kid hapa ta balituk.
5 A sangaw magaldug hapa ya kilat ikid na masikan na dalak ta agyan na
agtuttudan na ari en, a itta hapa ya pitu na hilag ta atubang na nga umal-
alzub, te yen kid ya pakaitan ta Kahalwa na Namaratu nga makapangwa ta
ngamin.
6 A ta atubang na ari en a itta hapa ya bebay nga kuman na sarming,
te pake mali-mang. A ta bikat na en hapa itta ya imatayuk ta appat na
kuman na ayam nga seangat ta kada suli na agtuttudan na ari en. A addu
hapa ya mata da ta ngamin atubang da ikid na addag da. 7 A ya takday
ayam a kuman na bari na tigre, a kuman na baka ya mekaduwa en, a ta
mekatallu en itta ya kuman na mukat na tolay, a ya mekappaten a kuman
na hukkawen nga imubbar. 8 Ammi sepayak kid ngamin, te tagannam kid
hapa ta payak. A addu hapa ya mata da maski ta sirat na payak da. A aweda
haman magimmang magkakansyon ta araw pase hiklam;
“Mappya la mappya ya Dafu tamin Namaratu nga makapangwa ta ngamin.
Intu la ya Dyos ta idi,
a intu hala ta ayanin,
a intu hala sangaw ya umange,” kunna kansyon da.
9 A am kada dayawan da ya itta ta agtuttudan na ari nga matolay la
magnayun, 10 a sa maggagindan hapa magtumag ya dwafulu kiden appat
nga lala-laay ta atubang na en, a azin da hapa ya sangngat da kapye da
itabnak ta atubang na en, a magkakansyon kid na hapa:
11 “O, Afu Dyos mi, awan ta meatad mi nga megitta teko
am bakkan la ta pangdayaw mi ta kalalakim ikid na pakapangwam.
Te iko haman ya gafu na ngamin,
a iko ya makāuray ta pakapadday da ikid na katolay da,” kun na kansyon da.

5

Ya Kalneru En Nga Nakaukad Ta Papel

1 A ta kabalinan na kumanen a naitak hapa ya papelen nga nalukut nga
inibbalan na ari en, a nasuratan hapa ya nagdwaakub, ammi nalehutan ta
pitu na dirkat petta awena maukadan. 2 A sangaw naitak hapa ya masikan
na anghel nga nagayag ta masikan:
"Inya ya itta turay na nga mangazi ta dirkat kiden, petta maukadan ya
papelin," kunna,
3 ammi awan haman ta makkamu ta ngamin langit ikid na lutak, ikid na
umag na lutak nga mang-ukad ta papelen. 4 A nakatangtangitak na hapa te
awan ta naapagan da ta mang-ukad ikid na mangbasa ta papelen. 5 Ammi
tinabtabang nak hapa na takdayen la-laay.
"Awem na la magtangit, te itam, itta ya Akkimohayan na Tribu na Huda
nga simsima ni mina Ari en Dabid. Intu ya makkamu mangazi ta dirkat
kiden ikid na mang-ukad ta papelen, te intu ya nangabak ta pasi na,"
kunna teyak.
6 A itan ku ya netuldu na en a kalneru haman nga imatayuk ta nagtatangn-
ganan na ari en ikid na appat kiden ayam ikid na lala-laay kiden, ammi itta
hapa ya bigad na ta kuman na bigad na atangen nga pinarti da. A pitu ya
tarkud na kiden, kumanen hapa ta mata na kiden. Ammi ya mata na kiden
ya pakaitan ta Kahalwa na Namaratu nga makapangwa ta ngamin, ikid na
makkamu ta ngamin makmakkwa ta ngamin paglelehutin. 7 A imabikan
ya Kalneru en ta ari en, a ginawat na ya papelen ta kamat na en. 8 A ta
nepanggawat na ta papelen a nagtatumag na hapa ya appat kiden ayam ta
atubang na Kalneru en, a dinayawan da. Kumanen hapa ta dwafulu kiden
appat nga lala-laay, ammi tagtakday kid ta kuman na gitara ikid na diyug
nga balituk, a napannu ya diyug da kiden ta kuman na hutaw nga naapang,
a magasok. A ya asok na hutawen ya keangarigan na pakimallak na tolay na
kiden na Namaratu. 9 A sa nagkakansyon hapa ya lala-laay kiden ta bagu na
kansyon ta Kalneru en:
"Iko la, Afu, ya amu mi ta makaalap ta papelen nga nalukut,
ikid na mangazi ta dirkat na kiden.
Te iko ya nasi,
a ya dagam ya nepangsakam ta tolay kiden na Namaratu
ta ngamin kiden nasyon ikid na lugar ikid na ngamin kiden agsitang.
10 A pinagbalim kid ta padi na Namaratu,
petta makipagturay kid hapa tentu
ta ngamin paglelehutin," kunda.
11 A sangaw naglipayak, te nadangag ku ya ngaral na adaddu na anghel.
Aweda haman mabilang, te nasurok ta rinibribu kid. A kinalihung da ya ari
en, ikid na appat kiden ayam, ikid na lala-laay kiden. 12 A nagkakansyon kid
hapa ta masikan:
"Malalaki ya Kalneru en nga pinapasi da.
Intu la ya amu mi nga dayawan mi ta ngamin pangdayaw,
te itta ya ngamin tentu nga pakapangwa, ikid na pagba-nang,
ikid na kalalaki, ikid na kasikan, ikid na bendisyon" kun na kansyon da.
13 A sangaw tumubbat hapa ya ngamin kiden seangat ta langit, ikid na
lutak, ikid na umag na lutak, ikid na umag na bebay, te sa magkakansyon
na ya ngamin kiden pinaratu na Namaratu:
"Madaydayawan ya itta ta agtuttudan na ari,
ikid na Kalneru en ta ngamin pangdayaw.

“Ikamuy la, Afu, ya malalaki magturay ikid na dayawan mi addet ta addet,”
kunda.
14 A sangaw tumubbat hapa magdayaw ya appat kiden ayam. “**On ay!**”
kunda. A nagtatumag hapa ya lala-laay kiden nga magdayaw.

6

Ya Pangazi Na Ta Dirkat Kiden

1 Itan ku ha ya Kalneru en a azin na ya napolu en dirkat ta papelen nalukut,
a nagayag na hapa ya takday ayam ta kuman na adug na dalak. “**E kan,**”
kunna. 2 A nepagka-mak la ya nagtakay ta furaw na kabayu nga sehutug,
a inatadan da hapa ta sangngat na, te yen ya pakaitan ta pangabak na, a
umange makigubat ikid na mangabak ta katapil na kiden.
3 A tentu en ha nangazi ta mekaduwa en dirkat ta papelen a dadangagan
ku hapa ya ngaral na mekaduwa en ayam, te “**E kan,**” kunna. 4 A limattog
ha ya nagtakay ta kabayu nga pake darag. A inatadan da hapa ta dakal
na kampilan, kapye na nedob nga ange mamadday ta gubat ta ngamin
paglelehutin, petta magimpappapasi ya tolay kiden.
5 A tentu en ha nangazi ta mekatallu en dirkat a “**E kan,**” kunna ha
na mekatallu en ayam. A limattog ha ya nagtakay ta ngisit na kabayu, a
nagibbal hapa ta agkilun. 6 A ka-ma la itta ya nagayag ta agyan na appat
kiden ayam:
“Ya itandam ta tangagaw a tākaltek na baggat, ammi am mait a tallu
kaltek, ammi awem ulin ya paga na mantika ikid na binarayang,” kunna
ta magtakayen.
7 A tentu en ha nangazi ta mekappaten dirkat a nadangag ku hapa ya nebar
na mekappaten ayam, te “**E kan,**” kunna hapa. 8 A limattog ya nagtakay ta
kabayu nga medyo ngila. A ya ngagan kan na nagtakayen a Pasi, a dumagdag
hapa tentu ya magngaganen ta Tanam. A itta ya turay na duwa kiden, petta
papasin da ya pagkappat na ngamin kiden tolay ta paglelehutin gafu ta
gubat, ikid na agbabisin, ikid na takit, ikid na kadwan kiden simaron ta lutak
nga magkan ta tolay.
9 A tentu en ha nangazi ta mekalima en dirkat a naitak ya angiatangan.
A ta addun na angiatanganen a naitak hapa ya kahalwa na mangurug
kiden nga pinapasi da gafu ta pangurug da ta uhohug na Namaratu ikid na
pangipadangag da te Hesus, 10 a magayayag kid hapa ta masikan:
“Ay Afu Dyos mi, iko ya matunung na Dyos nga awan mangilogot. A anu
mabayag ka, Afu, nga mangpa-gang ta mamadday kiden ta dulay, petta
mebalat mina ya pangpapasi da tekami?” kunda.
11 A ya nebar na Namaratu tekid a
“Magimmang kam la bit addet ta sa nedagga tekamuy ya kadwan para
na kahkahulun muy nga mapapasi sangaw ta kuman na ikamuy,” kunna
tekid,
yaga inatadan na ya tagtakday tekid ta furaw na ga-gamit.
12 A tentu en ha nangazi ta mekānnamen dirkat, a ka-ma la naglunig ta
masikan, a pake nagsugiram na ya bilagen, yaga nagdarag ya hulan ta ku-
man na daga. 13 A negindan hapa ya bitwan kiden nga nagkahunnak ta lutak
ta kuman na kahunnak na mayan na kayu nga nakawanan. 14 A sangaw
lumitap hapa ya langit ta kuman na pakalukut na papel, a nawawalwag
hapa ya bagetay kiden ikid na fugfugu kiden ta bebay addet ta naazi kid
ta agyan da. 15 A ya akkimohayan kiden ta paglelehutin, ikid na magturay
kiden ta suddalu, ikid na maturad, ikid na maba-nang, ikid na ngamin kiden

magtagabu pase awan kiden magtagabu, a sa magtatagu kid ngamin ta
kweba kiden ikid na hahat na batu kiden ta bagetay kiden. 16-17 A nagayayag
kid hapa ta talaw da, a binaran da ya bagetay kiden ikid na batu kiden,
"Igsilan da kami, petta awena kami maita na imatuttuden. A tappanan
da kami, petta awemi mekabat ta pagporay na Kalneru en," kun na ayag
da,
A kunna ten ya iayag da, te ye-yen ya kadakalan na pangpa-gang na Nama-
ratu ikid na Kalneru en. A itta hud ya maketurad ta pagporay da.

7

Ya Tolay Kiden Nga Minarkan Na Anghel Kiden

1 A ta kabalinan na kumanen a naitak hapa ya appat na anghel nga
gitayukan ta kadadugu na paglelehutin, te gamman da ya paddad kiden ta
amyanan, ikid na abagatan, ikid na lalassangan, ikid na lalammadan, petta
awan pulus ta paddad ta ngamin na lutak ikid na talun, ikid na bebay. 2 A
sangaw itta ya takday para na anghel nga nagafu ta lalassangan, a inibbalan
na ya pagmarka na ta tolay na kiden na Dyosewan nga awan masi. A
pake magayag na hapa ya anghelen ta appat kiden anghel nga nedob nga
mangperdi ta lutakin ikid na bebay.
3 "Awemuy bit perdin ya lutakina ikid na talun kiden, ikid na bebay
kiden, te dana markan mi bit ya mukat na tolay na kiden na Namaratu
ewan," kunna.
4 A nadangag ku hapa ya bilang na minarkan da, a tagmafulu duwa ribu kid
ta tagtakday na mafulu duwa kiden tribu na Istralita kiden, petta 144,000 kid
ngamin (mamemfulu duwa ya mafulu duwa ribu), 5 te 12,000 ya minarkan
da ta tribu ni Huda, a 12,000 ta tribu ni Ruben, a 12,000 ta tribu ni Gad,
6 a 12,000 ta tribu ni Aser, a 12,000 ta tribu ni Naptali, a 12,000 ta tribu ni
Manasa, 7 a 12,000 ta tribu ni Simyon, a 12,000 ta tribu ni Lebi, a 12,000 ta
tribu ni Isakar, 8 a 12,000 ta tribu ni Zabulon, a 12,000 ta tribu ni Hose, a
12,000 ta tribu ni Bendyamin.

Ya Tolay Kiden Taga Ngamin Kiden Nasyon

9 A ta kabalinan na kumanen naglipayak a '**Adadi'!** ta kaddu na totolay
kiden; aweda mabilbilang. Bababang kid taga ngamin kiden lugar ikid na
nasyon, ikid na agsitang, a gitayukan kid ta atubang na ari en ikid na Kalneru
en. Sa nagbarawasi kid hapa ta dipuru furaw, a tagtakday kid hapa ta kuman
na don na anaw. 10 A gisaayag kid ta masikan:
"Madaydayawan ya Dyos tam nga makkamu ta ngamin, ikid na Kalneru
en, te malalaki kid nga mangikerutan," kunda.
11 A tumubbat hapa mangdayaw ya anghel kiden nga nangkalihung ta
ari en ikid na lala-laay kiden ikid na appat kiden ayam, te gisatumag kid ta
atubang na ari en a dinayawan da ya Namaratu:
12 "Dayawan mi ka, Afu, te malalaki ka na Dyos nga seppakapangwa.
Mappya hapa yen, Afu, te iko ya mangatad ta ngamin bendisyon. Maday-
dayawan ka, Afu, addet ta addet," kunda.
13 A ya uhohug hapa na takday la-laay teyak a
"Amum de am inya ya tolay kiden nga magbarawasi ta furaw, ikid na
had sin ya nagafun da?" kunna.
14 "Ay, awek amu, Ser. Iko de ya makkamu," kunku hapa.
A ya nebar na teyak a
"Yan kid ya nagafu ta lutak nga nakaattam ta kadakalan na pagzigātān.
A nagfuraw ya barawasi da kiden, te binaggawan da kid ta daga na

Kalneru en. 15 A yen ta itta kid sin ta atubang na Namaratu, a kanayun
kid magserbi tentu ta bali na in ta araw pase hiklam, a intu ya kanayun
pagsigongan da. 16 A awedan sangaw mazigatan ta bisin ikid na kawan
na inuman da, ikid na patu na bilag, 17 te itta ya Kalneru en ta atubang
na agtuttudan na Namaratu a intu ya mangtaron tekid, a itulud na
kid sangaw ta huhunen nga mangtolay tekid, a Namaratu sangaw ya
mangfurid ta zigu na mata da." kunna.

8

Ya Mekapitu En Dirkat

1 A ta nepangazi na Kalneru en ta mekapitu en dirkat a nagimmang ya
ngamin magsitang ta langit, a awan pulus ta nagsitang addet ta gadwa na
oras. 2 A sangaw naitak hapa ya pitu na anghel nga imatayuk ta atubang
na Namaratu, a inatadan na ya tagtakday tekid ta kuman na amaryung.
3 A ya mekawalu en nga anghel a nagibbal hapa ta kuman na palapala nga
balituk, a neatad na tentu ya addu na hutaw nga mabangog am maapang,
petta ikihu na ya asok na hutaw kiden ta pakimallak na ngamin kiden tolay
na Namaratu ta agyan na angiatangan na balituk nga itta ta atubang na
Namaratu. 4 A tentu en nangiburud ta hutaw kiden ta afuyen a timullu ya
asok na en nga nehulun ta pakimallak na mangurug kiden ta atubang na
Namaratu. 5 A sangaw pinannu na anghelen ya palapala na en ta bagkang
na afuy nga inalap na ta angiatanganen, kapye na nepurwak ya afuy kiden
ta lutak. A kima-ma la hapa ya dalak ikid na magaldug ikid na kilat ikid na
lunig.

Ya Pagsitang Na Amaryung Kiden

6 A ta kabalinan na kumanen a neparan na pitu kiden anghel ya amaryung
da kiden, te pagsitangan da kid. 7 A ta pagpasitang na mapolu en a namegafu
nagudan ta araru nga nakihun ta afuy ikid na daga, a naapang ya pagkatallu
na lutaken kontodu kayu kiden ikid na kadat kiden. 8 A ta pagpasitang
hapa na mekaduwa en anghel ta amaryung na en a ka-ma la imalzub ya
kuman na dappug na bagetay, kapye na newasik ta bebay, a nagbalin hapa
ya pagkatallu na bebay ta daga, 9 a nagpasi ya pagkatallu na ayam kiden ta
bebay, a naperdi ngamin ya pagkatallu na bapor kiden.

10 A ta pagpasitang na mekatallu en anghel ta amaryung na en a ka-ma
la imalzub hapa ya dakal na bitwan ta langit ta kuman na hilag, kapye na
nahunnak ta lutak ta agyan na pagkatallu na karayan kiden ikid na huhun
kiden. 11 A ya ngagan na bitwanen a '**Mapet,**' kunna, a nagpet hapa ya
pagkatallu na danum kiden ta lutakin, a nagpasi hapa ya addu na tolay nga
uminum ta danum kiden.

12 A ta pagpasitang na mekappaten anghel ta amaryung na en a nagdullam
ya pagkatallu na bilag ikid na hulan ikid na bitwan kiden, a nagkafuy ya
pagdakar da petta aweda magdakar ta pagka-lu na araw ikid na pagka-lu
na hiklam.

13 A teyaken hapa naglipay a naitak ya hukkaw nga umuubar ta tangngan
na langit a namillu nagsitang ta masikan:

"Kakallak, kakallak, kakallak sangaw ya awan kiden mangurug nga
magyan ta lutak. Te sangaw am magsitang ya tallu kiden amaryung nga
tanagay pasitangan na anghel kiden a pake kakallak kid," kunna.

9

1 A ta pagpasitang na mekalima en anghel ta amaryung na en a naitak ya
takday anghel nga nagafu ta langit, ammi nagsunak ta kuman na alislisang
na bitwan. A tentu en nagtabnak ta lutak, a itta hapa ya tulbik na ta kalab
na pake adadalamen avut. 2 A tentu en nanghukat ta kalab na avuten a
tumurayuk na ya napuskul na asok nga nagafu ta avuten, a nagsugiram ya
bilag ikid na langit gafu ta asoken. 3 A sangaw itta hapa ya adaddu na dudun
nga nagafu ta asoken, a tekiden nagtatabnak ta lutak a itta ya dagat da ta
kuman na dagat na manggagama. 4 Ammi nebar na Namaratu ta aweda
si-gedan ya kadat kiden ikid na kayu kiden ikid na mula kiden, te intu la
kagatan da ya tolay kiden nga awan ta marka na Namaratu ta mukat da.
5 Ammi awena mepalubus ta papasin da ya tolay kiden, te pagzigātan da kid
la abat ta lima hulan gafu ta dagat da en ta kuman na dagat na manggagama.
6 A am dumatang sangaw ye-yan na zigat a ikakayat na tolay kiden ya masi
ammi aweda haman masi.

7 A ya pakaitan na dudun kiden a kuman kid na kabayu kiden nga
pagtakayan na ange kiden makigubat, te itta ya kuman na sangngat na
balituk ta ulu da, ammi ya mukat da ya kuman na mukat na tolay. 8 A itta
hapa ya huk da ta kuman na huk na babbay, a adanuk hapa ya ngipan da ta
kuman na tong na tigre. 9 A ta radang da hapa itta ya siksik da ta kuman na
balayang, a am imubar kid a pake magsitang ya payak da kiden ta kuman
na pagsitang na adaddu na kalesa na gubat nga gergeran na kabayu kiden.
10 Itta hapa ya iffut da ta kuman na iffut na manggagama, a yen ya agkagat
da petta taltalamanan da ya tolay kiden abat ta lima hulan. 11 Itta hapa ya ari
da nga magturay tekid, a intu ya anitu nga mangtaron ta adadalamen avut.
Abadon ya ngagan na ta agsitang na Hebreyu, ammi Apalyon ya ngagan na
ta agsitang na Giregu, (a ya ikayat na uhohugan tekitam a Angapasi).

12 A yen ya addet na mapolu en akattatalawan na pagzigātān, ammi itta
para duwa nga dumagdag.

13 A ta pagpasitang na mekānnamen anghel ta amaryung na en a nadangag
ku ya maguhohug ta agyan na appat kiden tarkud ta kadadugu na angiatan-
ganen nga itta ta atubang na Namaratu, 14 a ya ibar na ta mekānnamen anghel
nga nagpasitang ta amaryung a
"Ubadam ya appat kiden anitu nga negalut ta dakalen karayan nga
Karayan na Yufurates," kunna.
15 A naubadan hapa ya appat kiden anitu, te dana negalut kid addet ta isin
na oras, ikid na araw, ikid na hulan, ikid na darun, kapye da naubadan petta
ange kid mamapasi ta pagkatallu na tolay kiden. 16 A nadangag ku hapa ya
mangibar ta kaddu na suddalu da nga nagtakay ta kabayu, te dwagatut a
milyon* ya bilang da.

17 A ya pakaitan na kabayu kiden ikid na magtakay kiden nga nagmatakar
teyak a itta ya netappan na magtakay kiden ta balayang ta radang da nga
pake darag ikid na ngisit ikid na ngila. A ya ulu na kabayu da kiden a kuman
na ulu na leon, a neaswang da ya afuy ikid na asok ikid na asok na burbura.
18 A nasi hapa ya pagkatallu na tolay kiden gafu ta afuyen ikid na asoken ikid
na burbura en nga neaswang da. 19 Te ya simuk da ya agyan na angapasi da
yaga iffut da hapa, te kuman na ulag seulu ya iffut da kiden, a yen hapa ya
agkagat da ta tolay kiden.

* **9:16** A ya takday milyon a intu hala ya mafulu na maribu

20 Ammi ya kadwan kiden tolay nga awan nasi ta isin kid na pagzigātān
a aweda haman nanonot ya magbabawi ta tarabaku da en nga dulay, te
nedulot da la ya makimallak ikid na mangdayaw ta anitu kiden ikid na
sinang dyos da kiden, ammi intu dinayawan da ya awan makaita ikid na
awan makadangag ikid na awan makahehit, te pinadday da kid haman ta
balituk ikid na pirak ikid na baronsi, ikid na batu, ikid na kayu. 21 A aweda
hapa nagbabawi ta pamapasi da ikid na paganitu da ikid na pagdalluk da
ikid na pangadallaw da ikid na pagtakaw da.

10

Ya Anghelen Nga Nangibbal Ta Lalalebru

1 A ta kabalinan na kumanen a naitak ya takday ha na anghel nga
seppakapangwa nga nagafu ta langit. Itta ya hunglun ta utun na ulu na en,
a nahungun ya bari na ta kulam. Nagdakar hapa ya mukat na ta kuman
na bilag, a ya takki na kiden ya kuman na duwa na arigi nga umagātang.
2 Itta hapa ya lalalebru sehahukat ta kamat na en. A nesabbung na ya
takday takki na ta bebay, a ya takdayen takki na ya nelubeg na ta lutak. 3 A
sangaw pake nagsitang ta masikan ta kuman na pagsitang na leon. A tentu
en nagsitang a namempitu hapa nagdalak. 4 A ta pagsitang na dalak kiden
a magge isurat kun mina ya nebar na dalak kiden, ammi ginamman nak na
takday maguhohug ta agyan na langit.

"Awem la isurat ya nebar na dalak kiden, te melemad," kunna.

5 A ya anghelen nga naitak nga imatayuk ta bebay ikid na lutak, a inuyad
na ya kamat na ta langit, 6 kapye na nagayag:

"Pagasingan ta Namaratu ewan nga awan masi ikid na namadday ta
lutak ikid na bebay ikid na langit kontodu ngamin kiden magyan tekid ta
awan na sangaw ta talantan. 7 Te am kanu sangaw na araw ya pagsitang
na mekapitu en amaryung a yen kid na araw ya pangibalin na Namaratu
ta ngamin gakkad na en nga nelemad na ta idi, ammi dana nepakamu na
ta pinaguhohug na kiden," kunna.

8 A sangaw naguhohug ha teyak ya nagsitangen ta langit ta idi:

"Em alapan ya lalalebru en ta kamat na anghelen nga imatayuk ta lutak
ikid na bebay," kunna teyak.

9 A umange yak mantu ta anghelen, a inadang ku ya lebru en. A ya uhohug
na hapa teyak a

"Alapam na ay, a kanam. Mamit sangaw ta simuk mu ta kuman na tahu,
ammi am nalintuk mun a matakit sangaw ya sirat mu," kunna.

10 A ginawat ku mantu ya lebru en ta kamat na en, a kinān ku, a mamit kad
ta kuman na tahu, ammi ta nepaglintuk ken a matakit haman ya sirat kin.
11 A sangaw nadangag ku ya maguhohug teyak:

"Mappya ta manglavun ka hapa sangaw, te intu lavunam ya dumatang
nga dulay ta addu na tolay ikid na dafu da kiden," kunna.

11

Ya Duwa Na Mangipasikkal

1 A ta kabalinan na kumanen a itta ya nangatad ta sarukud teyak, petta
pagrukud ku.

"Em rukudan ya simbaan na Namaratu ikid na angiatangan na en,
a bilangam hapa ya ngamin maggagimung, 2 ammi awem rukudan ya
bagawen ta lehut na simbaanen, te yen ya meatad ta tolay kiden nga
awan makkamu ta Namaratu, a gubatan da sangaw ya ili na Namaratu,

te pagyanan da sangaw abat ta tallu darun annam na hulan. 3 A doban ku
sangaw ya duwa na mangipasikkal nga magbarawasi ta kustal, a ipasikkal
da sangaw ya peuhohug ku tekid addet ta maribu dwagatut annamafulu
araw (1260)*," kunna.
4 A ya duwa kiden mangipasikkal nga nebar na teyak, a intu hala ya duwa
kiden kayu ikid na duwa kiden hilag nga magindag ta atubang na Dafu na
paglelehutin nga binida na aglavunen Zikaraya ta palungu na araw. 5 A
am itta sangaw ya mangigakkad ta dulay tekid a apangan da kid sangaw ta
afuyen nga iaswang da, te kunna ten sangaw ya pangpapasi da ta makitapil
tekid. 6 A gafu ta pakapangwa da en a ilitup da sangaw ya langit petta awena
sangaw magudan ta araw na pangipasikkal da, a pagbalinan da hapa ya
danum kiden ta daga. A am kanu ya ikayat da a padatangan da hapa ya
kompormi na zigat ta lutakin.
7 A am mabalin kid sangaw mangipasikkal a itta sangaw ya pake maporay
na simaron nga imuhet ta adadalamen avut, a ange sangaw makitapil ta
duwa kiden, a am naabak na kid a papasin na kid hapa. 8 A magyan la
sangaw ya bari da kiden ta kalsada ta dakalen ili nga nangpapasin da ta
Dafu da en Hesus ta idi, ammi meangarig hapa ye-yen na ili ta kuman na
lugar na Sodom ikid na Egipto gafu ta kaddu na liwat na tolay na kiden. 9 A
magyan la sangaw ya bari na duwa kiden ta kalsada abat ta tallu araw a
gadwa, te awena sangaw ituluk na tolay kiden ta metanam ya bari da, petta
itta ya pakaitan na ngamin kiden tolay ta paglelehutin. 10 A pake matalakan
sangaw ya awan kiden mangurug nga magyan ta lutak gafu ta pasi na duwa
kiden, a ging-at-atad kid sangaw gafu ta pagayayat da ta pasi na duwa kiden
nga nangpakakallak tekid ta idi.
11 Ammi am nagpasan sangaw ya talluhaw a gadwa a tolayan na kid ha
na Namaratu, a magtayuk kid, a pake italaw na kid sangaw na ngamin
makaita tekid. 12 A itta sangaw ya magayag tekid ta langit, "**Gimon kanan
ta isin,**" kunna sangaw, a timullu kid sangaw ta langit ta umag na kulam,
a tatangadan na kid sangaw na katapil da kiden. 13 Kabalinan na igon da a
itta sangaw ya pake masikan na lunig, a maperdi sangaw ya pagkafulu na
ili in yen, a magpasi sangaw ya pitu ribu na tolay ta lunigen. A ya awan
kiden nasi ta lunigen a pake makatalaw kid sangaw, a ibar da sangaw ta pake
masikan ya Dyos ta langit. 14 Yen ya addet na mekaduwa en akattatalawan
na pagzigātān, ammi alistu sangaw dumagdag ya mekatallu.

Ya Mekapitu En Amaryung

15 A ta kabalinan na kumanen a pinagsitang na mekapitu en anghel ya
amaryung na en, a dadangagan ku ya addu na magsitang ta masikan ta
langit:
"Nangabak na ya Dafu tamin Namaratu ikid na pinili na en magturay.
A ta ayanin na i Hesus Kristu ya makākwa ta ngamin kiden iturayan ta
paglelehutin,
a intu la ya magnayun magturay," kunda.
16 A ya dwafulu en appat na lala-laay nga sakā makipagari ta Namaratu a
nagtatumag kid hapa ta atubang na en mangdayaw tentu.
17 "Mappya hapa yen teko, Afu Dyos, te iko ya makapangwa ta ngamin.
Iko ya Dyos ta idi, a iko hala ta ayanin.
A matalak kamin teko, te nepaitam ya kadakal na pakapangwam,
a mamegafun ya pagturay mu ta ngamin paglelehutin.

* **11:3** Intu hala ya tallu darun a annam na hulan.

18 “Kakurugan ta nakaporay ya awan kiden mangurug teko,
ammi nepaitam hapa ya pagporay mu tekid.
A ittan ya araw na pangimbestigar mu ta nagpasi kiden,
ikid na pangsagolyat mu ta ngamin kiden pinaguhohug mu,
ikid na tolay mu kiden nga magtalaw teko nga pobre ikid na naba-nang.
A ayanin hapa ya araw na pangpa-gang mu ta ngamin kiden nagperdi ta
lutakin,” kunda ta pangdayaw da tentu.
19 A ta kabalinan na kumanen a nahukatan ya simbaan na Namaratu ta
langit, a maaita ya lakasa en nga netaratu na Namaratu ta tolay na kiden.
A ta nekahukat na simbaan na en a nakakilkilat, ikid na nakadaldalak, a
naglunig hapa ikid na nagararu ta masikan.

12

Ya Pagmatakar Na Babbay Ikid Na Lamag

1 A ta kabalinan na kumanen a nakipaita hapa teyak ya pakaitan ta langit.
Itta ya babbay nga pake makatulang ya barawasi na ta kuman na bilag,
a kuman na imatayuk ta hulan. A ta ulu na en a itta ya sangngat na nga
sebitwan ta mafulu duwa na bitwan, 2 ammi tanagay na maganak, a “**Agi,
agi,**” kunna ta takit na paganak na.
3 A sangaw takwan ha ya nakipaita ta langit, te itta ya pake dappug na
lamag nga darag, ammi pitu ya ulu na ikid na mafulu ya tarkud na, a
itta hapa ya kuman na sangngat na ari ta tagtakday ulu na. 4 Nesi-bat
na ya iffut na en a netapal na ya pagkatallu na bitwan kiden ta langit, a
nagkahunnak kid ta lutak. A sangaw nagtayuk ya lamagen ta atubang na
babbayen maganak, te kanan na mina ya anak na en am imuhet. 5 A naganak
ya babbayen ta lalaki nga mekari magturay ta ngamin kiden nasyon ikid
na tolay ta lutakin ta masikan na turay. Ammi nelogot ya lamagen, te
napatullu ya anak na babbayen ta Namaratu ta agyan na agtuttudan na en.
6 A nakabilag hapa ya babbayen addet ta lugar nga kawanan na totolay, te
magtagu ta lugaren nga dana neparan na Namaratu tentu, petta mataronan
addet ta maribu dwagatut annamafulu araw.*
7 A sangaw nagbattak hapa ya gubat ta langit, te sa nagtatapil ig Migel ikid
na sakā anghel na kiden ta lamagen. Tumubbat hapa nagtapil ya lamagen
ikid na anitu na kiden teg Migel, 8 ammi naabak kid hala, a awan na ta lugar
da ta langit, 9 a yen ta naazi kid, a nehunnak kid ta lutak. Ya nagngagan ta
lamag a intu hala ya ulagen ta palungu araw nga nagngagan hapa ta Dyablo
ikid na Satanas, te intu ya mangayayyaw ta ngamin tolay ta paglelehutin.
A yen ta sa nehunnak kid ta lutak, sa ikid na anitu na kiden. 10 A sangaw
nadangag ku hapa ya masikan maguhohug ta langit:
“Nangabak na ya pakapangwa na Namaratu ewan,
a magturay naman na ya pinili na en Hesus Kristu,
te naabak na ya nangidardarum ta kabagis tam kiden, a nehunnak na ta
lutak,
te kanayun nedardarum na kid ta atubang na Namaratu ta araw pase
hiklam.
11 Ammi ikid ya nangabak tentu gafu ta daga na Kalneru en ikid na pangi-
bosag da ta uhohug na en.
A aweda kinenga ya angat da ta pangibosag da tentu,
te nesagapil da la tentu maski addet ta pasi da.
12 “Magayayat kanan mantu, ikamuy nga magyan ta langit.

* **12:6** Intu hala ya tallu darun a annam na hulan.

Ammi kakallak kanan nga magyan ta lutak ikid na bebay,
te dumagut na tekamuy ya Dyablo Satanas, a mefulot ya poray na,
te amu na ta assang na ya araw na," kunna.

13-16 A gafu ta nehunnak ya lamagen ta lutak a dinagdag na ya babbayen naganak ta lalaki, a nangipurdad hapa ya lamagen ta danum ta kuman na karayan, petta mealud mina malimat ya babbayen ta danumen. Ammi inuffunan na lutak ya babbayen, te nagbangrak, a lumitap ya danumen ta umag na lutak. A inatadan na Namaratu ya babbayen ta payak na ta kuman na dappug na hukkaw, petta makaubar addet ta takday lugar nga kawanan na totolay nga neparan na Namaratu tentu, petta awena masi-ged na lamagen, a yen ya nangtaronan na Namaratu tentu abat ta tallu darun a gadwa. 17 A gafu ta pake nagporay ya lamagen ta babbayen, a nangunungan na ya kadwan kiden anak na petta makitapil tekid, te ikid ya mangurug ta ibar na Namaratu ikid na mangipasikkal ta damag ni Hesus. 18 A nagtayuk ya lamagen ta pingit na bebay.

13

Ya Simaron Nagafu Ta Bebay

1 A sangaw naitak ya pake kahighigalan na simaron nga imuhet ta bebayen. Pitu ya ulu na ikid na mafulu ya tarkud na, a itta hapa ya sangngat na ari ta tagtakday tarkud na. A nasuratan hapa ya tagtakday ulu na ta kuman na ngagan na Dyos, te pasilan na ya kasasaad na Namaratu. 2 A kuman na dappug na atu ya simaronen nga naitak, ammi takwan ya takki na kiden te kuman na takki na mungaw, ammi dadappug hapa, a adanuk hapa ya lu na kiden. A ya simuk na en hapa a kuman na simuk na leon. A ya simaronin yan ya inatadan na lamagen ta kalalaki na ikid na pakapangwa na, petta intu ya magturay ta ngamin iturayan na lamagen. 3 A ta kuman na naitak a itta ya dakal na bigad ta takdayen ulu na simaronen, a yen ya pakalasinan ta nasi ta idi, ammi gafu ta nagmappyan ya bigad na en a natolay hala. A gafu ta kumanen a dumagdag ya ngamin tolay ta simaronen ta pagpaka-lat da tentu. 4 A daydayawan da hapa ya lamagen gafu ta pakapangwa na en nga neatad na ta simaronen, yaga dayawan da hapa ya simaronen.

"Inya hud ya megitta ta simaronen, itta hud ya makabalin nga mangabak tentu," kunda.

5 A pinagsikan hapa na lamagen ya simuk na simaronen petta maguhohug ta maparayag ikid na dulay na uhohug, a nepalubus hapa magturay ta lutak addet ta tallu darun a gadwa. 6 A awena nagimmang mamadpadulay ta Namaratu, te pinadpadulay na ya ngagan na kontodu tolay na kiden nga pagyanan na ta langit. 7 A nepalubus hapa na Namaratu ta pa magturay la bit ya simaronen ta ngamin kiden tolay ta ngamin kiden lugar ikid na agsitang, petta pakākāllakan na hapa ya tolay kiden na Namaratu. 8 A gafu ta kumanen a sa magdayaw ya ngamin kiden tolay ta simaronen, fwera ta tolay kiden nga dana nelista ta lebru na Kalneru en nga napapasi, te ta awena para la nekapadday na paglelehutin a dana nesurat ya ngagan da ta lebru na en petta maatadan kid ta magnayun na angat.

9 A am kakurugan hala ta itta ya bangbang muy a mappya mantu ta dangagan muy yan:

10 Am inya sangaw ya mebalud gafu ta awena makidafu ta simaronen a
timuluk la mebalud.
A am inya sangaw ya mapapasi gafu ta awena makidafu ta simaronen a
timuluk la mapapasi.

A yen ta pake maturad mina ya tolay kiden na Namaratu, petta idulot da la ya pangurug da.

Ya Simaronen Nga Nagafu Ta Lutak

11 A sangaw naitak ya takwan na kahighigalan na simaron nga imuhet ta
lutak. Duwa ya tarkud na ta kuman na tarkud na kalneru, ammi magsitang
ta kuman na agsitang na lamag. 12 A ye-yen hapa ya pinatudunan na napolu
en simaron nga sebigad ta idi ammi nagmappyan, te neatad na ya turay na
en tentu, petta intu ya kuman na pinakabari na. A persan na ya ngamin
tolay, petta dayawan da ya napolu en simaron. 13 A itta hapa ya paka-
pangwa na napozanen simaron petta palattogan na ya addu na pakaitan
nga masikan nga pagpaka-latan na tolay kiden, te maski paghunnakan na
ya afuy ta lutak nga magafu ta langit petta maita na ngamin tolay. 14 A
gafu ta palattogan na kiden nga pakaitan a maayayyaw na hapa ya ngamin
kiden tolay nga magyan ta lutak nga awan mangurug, petta mamadday kid
ta sinang simaron ta kuman na kagitta na napolu en simaron nga sebigad.
15 A gafu ta pakapangwa na en hapa a ihuga na ya angat na sinang simaro-
nen petta matolay ikid na makauhohug ikid na makapapasi ta ngamin kiden
tolay nga awan mangdayaw tentu. 16 A ya ngamin kiden tolay nga ata-nang
ikid na alinnak, ikid na maba-nang ikid na pobre, ikid na magturay ikid na
magtagabu a sa persan na kid sangaw nga mamarkan ta ziwanan na kamat
da ono mukat da, 17 pettam kumanen awan sangaw ta makalaku ikid na
makagatang am awan tentu ya marka na ngagan na simaronen ono bilang
na ngagan na.
18 A ya malalaki en magnonot a mappya ta pake lavunan na mina am anu
ya ikayat na uhohugan na numero na ngagan na, te ngagan hala na tolay, a
666 ya numero na.

14

Ya Kalneru en Ikid Na 144,000

1 A sangaw tumangadak a naitak ha ya Kalneru en nga imatayuk ta
kinan da en Bagetay Zayon, a nehulun hapa tentu ya 144,000 kiden tolay,
a nasuratan hapa ya tagtakday mukat da ta ngagan na Kalneru en ikid na
ngagan na Dama na en. 2 A dadangagan ku hapa ya masikan na adug ta
kuman na dakal na tapaw ikid na dalak, ammi pake dangagan ku a adaddu
kid na magkansyon ikid na maggitara. 3 A gisakansyon kid hapa ta bagu
na kansyon ta atubang na Namaratu, ikid na appat kiden ayam, ikid na
lala-laay kiden. A awan ta makkamu ta kansyon da en fwera la ta 144,000
kiden, te nekaru na Kalneru en ya liwat da kiden. 4 Ye-yen kid na tolay ya
awan nakaliwat ta Kalneru en ta kuman na mangadallaw, te aweda ikayat
medagga ta takwan, am awa dagdagan da la ya Kalneru en ta maski had ya
eyan na. Yen kid ya sinaka na Kalneru en, a neatad da ya bari da ta Namaratu
ikid na Kalneru en. 5 A awan pulus ta uhohugan da ta awan kustu, te pake
matunung kid la.

Ya Damag Na Tallu Kiden Anghel

6 A sangaw naitak ya takday anghel nga umuubar ta utun, a ipadangag na
ya Damag ni Hesus nga awan mauli ta awan kiden mangurug nga magyan
ta lutakin, petta maski am anu ya katolay da ikid na agsitang da, ikid na
gubyernu da a pake madangag da. 7 A masikan hapa ya pangbar na tekid,

"Magbabawi kanan, a mangurug kanan ta Namaratu, te tanagay na ya
araw na pangpa-gang na ta makaliwat. A mappya ta dayawan muy, te

intu ya namadday ta langit ikid na lutak ikid na bebay pase ngamin kiden
pagafun na danum," kunna.
8 A tumubbat hapa magsitang ya mekaduwa na anghel,
"Naperdin ya ili na Babilonya, pinerdin na Namaratu ya kadakalanen
na ili, te ya umili kiden ya nangayayyaw ta kadwan kiden tolay ta kuman
na nangpagilellaw, petta mekabkabat ya tolay kiden ta pakikadallaw da ta
takwan na dyos," kunna.
9 A sangaw tumubbat hapa ya mekatallu na anghel,
"Am itta sangaw ya makidafu ikid na mangdayaw ta maporayen
simaron ikid na sinang simaronen, ikid na magpamarka ta mukat na ono
kamat na, 10 a Namaratu hapa sangaw ya magporay tentu, a penuman
na hapa sangaw ta kuman na binarayangen nga mangpa-gang tentu, te
kuman na iburud na sangaw tentu ya pagporay na nga awan pulus ta laok,
te pake masikan la.
"A pake kakallak kid hapa sangaw gafu ta afuy ikid na burbura, a buyan
na kid hapa na Kalneru en ikid na anghel kiden. 11 Te maski araw ikid na
hiklam aweda mabannayan ta pagzigātān da, gafu ta pangdayaw da en ta
simaronen ikid na sinang simaronen, ikid na pagpamarka da en ta ngagan
na en tekid. A awena sangaw magimmang na afuyen nga mangpagattam
tekid addet ta addet," kunna.
12 A yen mina ya pangnonotan na tolay na kiden na Namaratu, te am idulot
tam ya pangurug tam ta uhohug na Namaratu ikid ni Afu Hesus a attaman
tam la bit ya dumatang tekitam gafu ta awetam pakidafu ta simaronen.
13 A ta kabalinan na kumanen a nadangag ku ya maguhohug teyak ta
langit:
"Isurat mun yan. Mamegafu ta ayanin a nagāsāt ya ngamin kiden masi
nga mangurug te Afu Hesus," kunna.
"On, kustu," kunna hapa na Kahalwa na Namaratu teyak, "Nagāsāt kid
te magimmang kid na ta ngamin banbannag da, te yaga masagolyatan kid
hapa sangaw ta tinarabaku da," kunna.

Ya Pakauknud Na Itta Kiden Ta Lutakin

14 A sangaw itan ku a itta ya furaw na kulam, a pagtuttudan na Tolayen
Taga Langit, a nagsangngat hapa ta balituk, yaga nagibbal hapa ta matadam
na kumpay. 15 A sangaw limattog ya takday anghel nga nagafu ta umag na
simbaan na Namaratu, a binaran na ya imatuttuden ta kulamen,
"Aran, maggapas kan, te dumatang na ya araw na aggapas, te nalutun
ya ammay kiden ta lutakewan," kunna.
16 A newaradiwad na ya kumpay na en ta lutaken, a nabalin na nagapas ya
mayan na lutakin.
17 A sangaw imuhet ya takday para na anghel ta simbaanen ta langit, a
nagibbal hapa ta matadam na palataw. 18 A dumagdag para ya takday anghel
nga nagafu ta agyan na angiatanganen. Yen hapa ya makkamu ta afuy, a
binaran na hapa ya anghelen nga nagibbal ta palataw,
"Aran, e kan magpa-pat ta unas kiden ta lutak, te mabalin kid na
malutu," kunna.
19 A newaradiwad na ya palataw na en ta unas kiden, te kuman na unas
ya tolay kiden nga awan mangurug, a sa inuknud na kid petta iange na kid
ta kuman na agdapilan na Namaratu, petta mapa-gang kid. 20 A sa napapasi
kid ta lawan na ili ta agdapilan na Namaratu, a nagarut ya daga da kiden ta
kuman na karayan addet ta 320 na kilumetru, a adalam hapa addet ta awang
na kabayu.

15

Ya Pagpazigat Na Anghel Kiden

1 A ta kabalinan na kumanen a nakipaita teyak ya takwan na pakaitan
ta langit nga pake pagpaka-latan, te itta ya pitu na anghel, a ikid hapa ya
makkamu mangiburud ta pitu na pagzigātān ta tolay kiden ta lutak. A
am nabalin na sangaw ye-yen kid na pagzigātān a yen sangaw ya addet
na pangpa-gang na Namaratu. 2 A itta hapa ya naitak ta kuman na bebay
nga kuman na nekihu ya sarming ikid na afuy. A ta pingit na bebayen a
gitayukan hapa ya ngamin kiden tolay nga nangabak ta simaronen ikid na
sinang simaronen, te aweda nagpamarka ta numero na ngagan na en. A
tagtakday kid hapa ta kuman na gitara nga neatad na Namaratu tekid. 3 A
gisakansyon kid hapa ta kansyon ni Mosesen nga tagabu na Namaratu ta idi
ikid na kansyon na Kalneru en. A kunna sin ya uhohug na kinansyon da en:
"O Afu Dyos nga makapangwa ta ngamin, a dakal ikid na malalaki, Afu, ya
ngamin tarabakum.
Iko la, Afu, ya Kadakalan na Ari nga magturay ta ngamin,
a mappya ikid na kustu ya ngamin iningwam.
4 "A inya hud para ya awan magtalaw ikid na magdayaw teko, Afu,
bakawa iko la ya mappya.
A sa ange sangaw teko ya ngamin tolay, petta dayawan da ka, Afu,
te naita da ya kappya na ngamin kiden tinarabakum," kun na kansyon
da.
5 A ta kabalinan na kumanen a naitak ta naukadan ya mayor na silid na
Namaratu ta simbaan na en ta langitewan. 6 A limattog na hapa ya pitu kiden
anghel nga mangiburud ta pagzigātān ta lutakin. Sa nagbarawasi kid ta pake
furaw, a nagbanda kid ta ga-gamit nga pake makillat ta kuman na balituk. 7 A
ya mekappaten ta ayam kiden nga itta ta bikat na ari en a enna nesaned ya
diyug nga balituk ta tagtakday ta pitu kiden anghel. A ya tagtakday diyug da
a napannu ta pagporay na Namaratu ewan nga awan masi. 8 A magananwan
la a napannu hapa ya simbaanen ta asok gafu ta kalalaki na Namaratu ikid
na pakapangwa na en, a awan ta makasarok ta simbaanen addet ta kabalin
na pitu kiden pagzigātān nga iburud na pitu kiden anghel.

16

Ya Diyug Na Pagporay Na Namaratu

1 A sangaw nadangag ku hapa ya masikan magayag ta umag na simbaa-
nen, te doban na ya pitu kiden anghel.
"E kanan, te emmuy iburud ya pagporay na Namaratu ta lutakewan nga
itta ta diyug kidina," kunna.
2 A umangen ya takday anghel, a neburud na ya mayan na diyug na en
ta lutak, a sa naggagurid na ya tolay kiden nga namarkan ya mukat da
ta numero na simaronen ikid na nagdayaw ta sinang bari na en. A pake
matakit ikid na mahuyuk ya gurid da kiden.
3 A sangaw enna neburud na mekaduwa en anghel ya mayan na diyug na
en ta bebay. A nagbalin ya bebayen ta daga, ta kuman na daga na nasi. A sa
nagpasi ya ngamin kiden ikan ikid na ayam ta bebay.
4 A sangaw enna neburud na mekatallu en anghel ya mayan na diyug na en
ta ngamin kiden karayan ikid na wer ikid na ubbug, a sa nagbalin ya ngamin
danum da kiden ta daga. 5 A nadangag ku hapa ya uhohug na anghelen nga
manaron ta danum kiden:
"Matunung ka hala, Afu Dyos, te iko ya Dyos ta idi,

a iko hala ta ayanin.
A kustu hapa ya pangpa-gang mu ta isin kid na tolay,
6 te yen kid ya nangpagarut ta daga na tolay mu kiden ikid na pinaguho-
hug mu kiden ta idi.
A ta ayanin a pinenum mu kid hapa ta daga.
A yen ya mappya na balat," kunna.

7 A itta hapa ya tumabbag ta agyan na angiatanganen:
"On, Afu Dyos, iko ya makapangwa ta ngamin, a mappya ikid na kustu
ya ngamin pangpa-gang mu," kunna.

8 A sangaw enna neburud na mekappaten anghel ya mayan na diyug na en
ta bilag, a pake nadaggan ya patu na en addet ta naapang ya tolay kiden ta
patu na en. 9 Ammi maski naap-apang kid ta patu na bilagen aweda haman
nagbabawi, ikid na aweda nebosag ya kalalaki na Namaratu nga makkamu
ta isin kid na pagzigātān awa pinaliwatan da hud la.

10 A sangaw enna neburud na mekalima en anghel ya mayan na diyug
na en ta agtuttudan na simaronen, a nagsugiram na ya ngamin kiden lugar
ta pagturayan na simaronen, a nginalngal na tolay kiden ya hila da kiden
gafu ta zigat da. 11 Ammi aweda haman nagbabawi ta liwat da kiden, te
pinadpadulay da la ya Dyos ta langitewan gafu ta gurid da kiden ikid na takit
da kiden.

12 A sangaw enna neburud na mekānnamen anghel ya mayan na diyug
na en ta karayan na Yufurates, a nabbasan na petta makadakit ya ngamin
armado na ari kiden nga magafu sangaw ta lalassangan. 13 A sangaw
naitak ha ya lamagen, ikid na simaronen nga imuhet ta bebay ta idi, ikid
na simaronen nga imuhet ta lutak ikid na mangisaned ta laddud ni Satanas.
A imuhet hapa ya matapang na anitu ta simuk na tagtakday tekid ta kuman
na bulprag. 14 A itta hapa ya pakapangwa da, petta ihuga da ya pagpaka-
latan. A enda hapa agagayan ya ngamin kiden ari ta paglelehutin, petta sa
magkakampat ya ngamin kiden suddalu da ta takday lugar, petta ange kid
makigubat ta Namaratu. 15-16 A ya ngagan na lugaren nga pagkakampatan
da sangaw a 'Armagidon,' kunna ta agsitang na Hebreyu. A yen sangaw ya
lugar na pakilabanan da ta Namaratu ewan, te yen sangaw ya kadakalan na
araw na pakilaban na Namaratu tekid. A ya uhohug hapa ni Hesus a
"Dangagan muy, te pagka-ma muy sangaw ya datang ku ta kuman
na ange na tulisan. A pake nagasgāsāt sangaw ya sehahukal ikid na
sebarawasi nga mangipa-na teyak ammi ta masidugen ikid na awan
nagbarawasi," kunna.

17 A sangaw ta pangipurwak na mekapitu en anghel ta mayan na diyug
na en a pehulun na ta paddad, a itta ya masikan nagsitang ta simbaanen
ta agtuttudan na Namaratu. "**Nabalin na,**" kunna. 18 A ka-ma la nagsitang
hapa ya kilat kiden ikid na dalak kiden, a naglunig hapa ta pake masikan.
A yen sangaw ya kadakalan na lunig addet ta nekaparatu na tolay kiden,
19 te naggungay ya lutak ta ili na Babilonya nga kadakalan na ili addet ta
nagtallu ya nagyanan na ili en. A negindan hapa naperdi ya ngamin kiden ili
ta paglelehutin, te yen ya balat na Namaratu ta ili na Babilonya, a sa ipenum
na ya ngamin pagporay na tekid. 20 A sa lumitap hapa ya fugfugu kiden
ta bebay, ikid na bagetay kiden ta lutak. 21 A naggagindan nagkahunnak
ya dadappug kiden araru ta tolay kiden, taglimafulu kilu ya kadammat da,
ammi pinadpadulay da la ya Namaratu gafu ta araru kiden, te akattatalawan
ye-yen na zigat.

17

Ya Babbayen Nga Nagtakay Ta simaron

1 A sangaw umange hapa teyak ya takdayen anghel nga nagibbal ta diyug,
a ya nebar na teyak a
"E ka sin, te ipaitak teko ya babbayen nga makikadallaw ikid na pangpa-
gang na Namaratu tentu, ammi intu hala ya kadakalan na ili nga nesaad
ta nagminangan na addu na karayan," kunna.
2-3 A inalap na anghelen ya kahalwak ta pake adayu na lugar nga adayu ta
tolay, a yen ya nagyanan ku teyaken nakaita ta babbayen, a nagtakay hapa
ta pake darag na simaron nga maporay. A ya uhohug para na anghelen teyak
a
"Ya babbayewan ya pangadallawan na ari kiden ta paglelehutin, a
kuman na nellaw hapa ya ngamin tolay ta binarayang na pakikadallaw
na en tekid," kunna.
A ya simaronen nga nagtakayan na babbayen a pitu ya ulu na ikid na
mafulu ya tarkud na, a napannu hapa ya bari na en ta addu na ngagan
na Dyosewan, te ikayat na gubatan ya kasasaad na Namaratu. 4 A ya
babbayen hapa a nagbarawasi ta kuman na burik na ubi ikid na pake darag.
A napannu hapa ya barawasi na en ta magdaduma na magadildilab ta
kuman na balituk ikid na ispot kiden batu. A kuman na mangigawat hapa
ya babbayen ta paginuman na balituk, ammi napannu haman ta ngamin
kadulayan, te intu ipenum na ya pakikadallaw na. 5 A nesurat hapa ya
ngagan na babbayen ta mukat na en:

BABILONYA KADAKALAN HINA NA NGAMIN MAKIKADALLAW IKID NA
MAMADDAY TA NGAMIN DULAY

Ammi melemad ya ikayat na uhohugan na ngagan na kiden. 6 A kuman na
nellaw hapa ya babbayen, te pake nagragsak gafu ta pagarut na daga na
pinapasi na kiden, te bababang ya pinapasi na ta mangurug kiden te Hesus.
A ta nepakaitak ta babbayen ikid na nagtakayan na en nga pitu ya ulu na
ikid na mafulu ya tarkud na a "**Ahu, anu panaw yewan,**" kunku. 7 Ammi ya
anghelen nga naguhohug teyak a pake nepasikkal na ya babbayen teyak:
"Awem pahig am anu yewan kid, te pake ipadangag ku teko, petta
amum," kunna.
8 "A ya simaronina nga nagtakayan na babbayina a itta ta idi, te awan
haman ta ayanin, ammi tanagay na ha magtoli, te magafu sangaw ta
avuten ta pake umag na lutakin. A sangaw am lumattog na a intu sangaw
ya dayawan na tolay kiden nga awan nelista ta nakelistan na matolay
kiden ta awena para pakapadday na paglelehutin. Te am maita da ta
limattog na a
'Imawan haman ta idi a anu kawagan na ta itta ha,' kunda.
"Ammi awena sangaw mabayag, te mewarad hala sangaw ta pangpa-gang
na Namaratu tentu.
9-10 "A am itta ya mayat makkamu ta kebalinan na simaronen nga
pagtakayan na babbayen a mappya ta pake malalaki ya nonot na, te ya
pitu kiden ulu na a yen kid ya keangarigan na pitu kiden bagetay nga
pagyanan na babbayen, ammi keangarigan kid hapa na pitu na ari. Ammi
awan na ya lima kiden, te dana naazi kid na, a magturturay para la ya
mekānnamen. A awan para la ya mekapitu en, ammi sangaw am ittan a
awena mabayag.
11 "A ya bari na simaronen nga pagtakayan na babbayen a intu hala ya
keangarigan na mekawalu na ari, ammi ta idi a intu hala ya mekapitu ta

pitu kiden. A awan na yen ta ayanin, ammi ta idi itta. A lumattog hala
sangaw kapye na mewarad ta pangpa-gang na Namaratu tentu.
12 “A ya mafulu kiden tarkud nga naitam ta simaronen a yen kid ya
pakaitan ta itta sangaw ya mafulu na ari nga awan para la mesaad ta
iturayan da, ammi makipagturay kid sangaw ta simaronen abat ta takday
la na oras. 13 A tatakday la sangaw ya nonot da, te idagga da sangaw
ya turay da ikid na kalalaki da ta pagturay na simaronen. 14 A yen kid
sangaw ya maghahulun makilaban ta Kalneru en, ammi intu hala sangaw
ya mangabak tekid, te intu ya pake masmasikan ammi ta ngamin kiden
ari ikid na ngamin kiden magturay. A ya ngamin kiden tolay nga pinili
na ikid na inalap na a mesipat kid hapa ta pangabak na gafu ta aweda
mangilogot,” kun na anghelen teyak.
15 A ya binida na en para teyak
“A ya karayan kiden nga naitam nga magar-arut ta pagyanan na bab-
bayen makikadallaw a yen kid ya keangarigan na tolay kiden ta addu na
lugar ikid na maguhohug ta addu na agsitang. 16 Ammi ya mafulu kiden
ari nga meangarig ta tarkud ta simaronen, a maghahulun kid sangaw
na simaronen, te ikatupag da sangaw ya babbayen nga makikadallaw,
a sa perdin da sangaw ya ngamin kwa na, petta magbalin sangaw ta
kuman na nauhagan, yaga afutan da sangaw ya bilsag na kapye da sangaw
apangan ta afuy. 17 Kumanen sangaw ya tarabakun da, te Namaratu ya
mangpatakday ta nonot da, te petta maggagitta kid mangatad ta pagturay
da ta simaronen, pettam kumanen a sa dumatang sangaw ya ngamin
gakkad na Namaratu addet ta sa mebalin ya inuhohug na en.
18 “A ya babbayen hapa nga naitam ta naperdi a yen ya keangarigan na
kadakalanen na ili nga nakitagabun na ari kiden ta paglelehutin,” kunna.

18

Ya Kaperdi Na Ili Na Babilonya

1 A ta kabalinan na kumanen a naitak ya takwan na anghel nga umakban
ta lutak, te nagafu ta langit. A pake dakal hapa ya turay na te nadakaran ya
lutaken gafu ta kalalaki na bari na en. 2 A sangaw a nagayag ta masikan:
“Awan na, awan na ya Ili na Babilonya nga kadakalan na ili.
Te nagbalin na ta pagyanan na anitu kiden,
ikid na ngamin kiden espiritu nga dulay, ikid na mamanuk nga magkan
ta bilsag na nasi.
3 Pina-gang na Namaratu ya ili in
gafu ta sa pinagillaw na ya ngamin tolay
ta binarayang na pakikadallaw na en tekid,
a gafu ta pinagliwat na hapa ya magturay kiden ta pakikadallaw na tekid,
te pinagba-nang na hapa ya maglaku kiden gafu ta pagkaragāt na tolay
kiden ta pakikadallaw na en tekid,”
kun na anghelen teyak.
4 A sangaw nadangag ku hapa ya takwan na maguhohug ta langitewan:
“Ikamuy nga tolay ku, umadayu kanan ta makikadallawina,
petta awemuy mekabkabat ta liwat na kidina ikid na pangpa-gang ku
tentu,
5 te nahuttul na ya liwat na kiden abat ta langit,
a iparan na Namaratu ya pangpa-gang na tentu.
6 “Aran, ibalat muy na ya liwat na ili ina,
te atadan muy ta kuman na neatad na ta kadwan,
ammi doblen muy ya pangpa-gang muy tentu,

te ya dulayen nga nepenum na ta kadwan a masmasikan ya ipenum
muy tentu.
7 Am anu ya kasikan na pagparayag na ikid na pagragsak na ta idi
a kuman en hapa ya iatad muy ta zigat na ikid na damdam na,
te kuga maparayag ya nonot na.
'Anu hud ya burungan ku bakawa ari yak haman na babbay, a awek
haman nabalu, te addu ya lālākik kiden," kunna.
8 "A yen ta gulpe sangaw ya ngamin kiden zigat na,
te sa maggagindan ya bisin, ikid na pasi, ikid na damdam ta takday la na
araw.
A maapang sangaw ta afuy, te masikan ya Namaratu nga mangpa-gang
tentu," kun na anghelen teyak.
9 A pake madamdam mantu sangaw ya ari kiden nga nangkadallaw tentu
ikid na nakipagragsak tentu, te am maita da sangaw ya asok na ili en a
pake makatangtangit kid na. 10 A umadayu kid hapa sangaw tentu nga
makatangtangit, te yaga magburung kid sangaw ta mekabkabat kid hapa ta
pangpa-gang na Namaratu ta ili en.
"Agayoy, agayoy, ta ili tamewan nga Babilonya. Piga la ya pangpa-gang
na Namaratu tentu, pade awa malalaki na ili," kunda sangaw.
11-13 A makatangtangit hapa sangaw ya maglaku kiden, te awan na sangaw
ta gumātāng ta ilaku da nga balituk, ikid na pirak, ispot na batu, perlas, ga-
gamit, bangog, kayu, tulang, baronsi, landuk, kanela, rikado, binarayang,
denu, arena, baggat, baka, kalding, kabayu, lugan, yaga tolay para nga
pagtagabun da. 14 (-) 15 * Ta idi a nagba-nang kid ta ngamin kiden nelaku
da ta tolay kiden ta ili na Babilonya, ammi sangaw gafu ta naperdin ya ili en
a magyan kid la ta adayu nga makatangtangit, te yaga magburung kid hapa,
te mekabkabat kid hapa ta pangpa-gang na Namaratu.
16 "Agayoy, agayoy, ta ili tamewan,
pade awa ispot paen ya pagbarawasi na tolay na kiden ta darag ikid na asul.
A ispot paen ya nesigal da kiden, ikid na aritut da kiden nga balituk ikid na
perlas, ikid na mangina na batu.
17 A piga la ya kaperdi na ngamin pagba-nang na ikid na kalalaki na," kunda
sangaw.
A kumanen hapa sangaw ya damdam na itta kiden ta bapor da kiden ta be-
bay, ya kapitan da ikid na magtarabaku kiden kontodu ngamin makilugan,
18-19 te am maita da hapa sangaw ya asok na ili en ta adayu, a makatangtangit
kid hapa sangaw gafu ta damdam da ta ili en.
"Agayoy, agayoy, ta ili tamewan.
Itta hud ya takwan na ili nga malalaki ta kumanewan?
Te intu paen ya nangalapan tam ta pagba-nang tam gafu ta karga na
bapor tam kiden nga ginatang da.
A piga la ya kaperdi na in," kunda sangaw.
20 Ammi ikamuy nga magyan ta langit a magayayat kanan, te pina-gang na
Namaratu ya nakaliwat. Sa magayayat kanan, ikamuy tolay na Namaratu,
ikid na ikamuy turin na ikid na paguhohugan na, te pina-gang nan ya
dulayen babbay gafu ta iningwa na en tekamuy.
21 A sangaw itta ya masikan na anghel, a inakkat na ya dakal na batu ta
kuman na kadakal na aggilingan, kapye na newarad ta bebay. A ya nebar na
en hapa a
"Kumanin sangaw ya pa-gang na ili na Babilonya,

* **18:15** Ya bersikulo 14 a yan ya tulfu na uhohug na anghelen, a nehahat mantu ta bersikulo 21 ikid na 22 petta nagdadagga ya ngamin bida na anghelen.

te medangkak sangaw ta lutak, a awan na sangaw.
(v 14) A awan na sangaw ya ngamin kiden karagatan na tolay na kiden,
te imawan na sangaw ya ngamin pagba-nang na ili in ikid na kalalaki na, a aweda sangaw metoli tentu.
22 Awan na sangaw ta sitang na gitara, ikid na tokar,
ikid na kansyon ta agyan na kalsada na kiden ikid na babali.
A awan na sangaw ta magtarabaku tentu,
ikid na mamadday ta gagangayen paddayan na tolay, a awan na sangaw ta magbayu.
23 A awan na sangaw ta hilag nga magpadakar tentu,
te awan na sangaw ta sitang na magayayat ta kuman na magboda.
Kumanin sangaw ya dumatang ta ili in, te ya maglaklaku kiden tentu ya nagbalin ta kuman na ari kiden ta paglelehutin,
a inayayyaw da ya tolay kiden gafu ta sistema na paglaku da.
24 A intu para liwat na ya pasi na tolay kiden na Namaratu,
ikid na aglavun na kiden, pase ngamin kiden napapasi ta lutakin," kunna.

19

Ya Magayayat Ta Kaperdi Na Babilonya

1 A ta kabalinan na kumanen a nadangag ku ya kuman na agsitang na adaddu na tolay ta langit, a gisakansyon kid:
"Haleluya! Malalaki ya Namaratu ewan,
te intu ya mangikerutan nga seppakapangwa.
2 A matunung kad ya pangpa-gang na,
te pina-gang nan ya makikadallawen nga nangpadakat ta ngamin paglelehutin
ta pakikadallaw na ta tolay kiden.
A nebalat nan hapa ya nepamapasi na ta tolay na kiden," kunda.
3 "Haleluya! Te magnayun la magasok ya nagdakaten ili addet ta addet," kunda ha.
4 A ya dwafulu kiden appat na lalaklakay ikid na appat kiden ayam ta bikat na agtuttudan na Namaratu a gitumagan kid ta atubang na en, a dinayawan da.
"Kakurugan, madaydayawan ya Namaratu," kunda.
5 A sangaw itta ha ya takday magsitang ta bikat na agtuttudan na Namaratu,
"Ikamuy ngamin nga daddoban na Namaratu a dayawan muy.
"Kumanen hapa tekamuy nga magtalaw tentu nga magturay pase awan magturay.
"Sa dayawan muy ya Dyos tam," kunna.
6 A sangaw nadangag ku hapa ya awan bababang na tolay, te gisasitang kid ta kuman na adug na dakal na tapaw ikid na masikan na dalak:
"Haleluya! Madaydayawan ya Dyos nga makapangwa ta ngamin,
te magturay na ta ngamin.
7 "Magayayat kitanan! A dayawan tam ya Dafu tam,
te dumatang na ya araw na boda na Kalneru en, a neparan ya atawa na en.
8 "Te pinagbarawasi na Dyos ta furaw ikid na magadildilab na ga-gamit," kunda.
(Ya furaw na ga-gamit ya keangarigan na mappya kiden tinarabaku na tolay kiden nga mangurug ta Namaratu ikid ni Afu Hesus.)
9 A sangaw itta ya anghel nga naguhohug teyak,

"Isurat mun yan:
'Nagāsāt ya ngamin kiden magawi ta boda na Kalneru en, te mesipat kid na ta pagpamakan na,' " kunna.
"Te kakurugan yan kid na uhohug na Namaratu," kunna ha.
10 A nagtumagak na ta atubang na anghelen, te dayawan ku mina, ammi ginamman nak,
"Bakkan mina ta iyak ya dayawam, te Namaratu la mina, te daddoban nak la na Namaratu ta kuman na iko ikid na kagittam kiden aglavun nga mangipasikkal te Hesus, a yen ta paglavunan nak na Kahalwa na Namaratu, petta iyak ya mangipasikkal te Hesus," kunna.

Ya Nagtakay Ta Furaw Ta Kabayu

11-16 A ta kabalinan na kumanen a naitak ta kuman na nahukatan ya langit, a "**Hu, hu**", itta ya dumagut nga magtakay ta pake furaw na kabayu, a natultulfu hapa ya addu na sangngat na ari ta ulu na en, te ya duwa na ngagan na nga nesurat ta salnuk na en ikid na uffu na en a

KATA-NANGAN NA ARI IKID NA KADAKALAN NA MAGTURAY

A kuman na bagkang na afuy ya mata na kiden, te awan ta melemad tentu. A awan pulus ta pagkilluyān na, te kustu ya ngamin ibar na, a matunung hapa am ange makilaban ta katapil na kiden. A itta hapa ya ngagan na nga nesurat ta bari na, ammi intu hapa la ya makkamu am anu ya ikayat na uhohugan. Ammi amu na ngamin tolay ta intu ya Kakurugan nga mekatalak. A ya pangingaganan da tentu a '**Uhohug na Namaratu**', kunda, te itta ya matadam na kampilan nga imuhet ta simuk na en, te yen ya pangkattab na ta tolay kiden ta ngamin kiden lugar, a pa-gangan na kid hapa ta kuman na magpaluk ta landuk.

A timunud hapa tentu ya armado kiden nga nagafu ta langit, a ginsātakay kid hapa ta furaw kid na kabayu, ikid na nagbarawasi kid hapa ta dipuru furaw na ga-gamit. A gidaddagan hapa ya barawasi na ari en, te ilublubeg na ya katapil na kiden ta kuman na mangpalsok ta darag na ubas, te intu ya mangidatang ta pangpa-gang na Namaratu ewan nga seppakapangwa ta ngamin gafu ta pagporay na.

17 A naitak hapa ya takday anghel nga umatayuk ta bilagen, a pake nagayayag ta mamanuk kiden umuubar ta langit:
"E kanan sin te magkakampat kanan, te magpamakan ya Namaratu ewan.
18 "E kanan sin te mangigup kanan ta bilsag na ari kiden ikid na suddalu kiden pase kumander da kiden, ikid na bilsag na kabayu pase magtakay kiden.
"Kakkapan muy ya bilsag na ngamin tolay nga tagabu pase awan nagtagabu, ikid na alinnak pase ata-nang," kunna.

Ya Kaabak Na Simaronen

19 A sangaw naitak ha ya simaronen ikid na magturay kiden ta lutak ikid na suddalu da kiden, te sa nagkakampat kid petta makilaban kid na ta nagtakayen ta furaw na kabayu ikid na suddalu na kiden. 20 Ammi naabak ya simaronen ikid na kahulun na en nga mangisaned ta laddud ni Satanas.
(Ya nagladduden a intu hala ya namadday ta pagpaka-latan ta idi, petta ayayyawan na ya tolay kiden nga nagpamarka ta ngagan na simaronen, ikid na nagdayaw hapa ta sinang simaronen.)
A ginafut da ya simaronen ikid na kahulun na en nagladdud, a azo newarad da kid seangat ta alugen nga seafuy ikid na seburbura. 21 A ya kadwan kiden kahulun na simaronen a sa pinapasi na kid na nagtakayen ta

furaw na kabayu ta kampilanen nga imuhet ta simuk na en. A nagbasubasug ya mamanuk kiden nga magkakan ta bilsag da.

20

Ya Maribu Na Darun

1 A ta kabalinan na kumanen a naitak ya takday para na anghel nga
dumagut ta lutak, te nagafu ta langit. A nagibbal hapa ta dakal na kawad
ikid na tulbik na Adadalamen Avut. 2 A ginafut na ya lamagen, ya kinan
da en ulag nga nangayayyaw ta tolay kiden addet ta palungu araw, intu
hala ya Satanas ikid na Dyablo. 3 A kinawadan na anghelen, kapye na
nehunnak ta Avuten, kapye na hapa tinulbikan petta awena makalattog,
te mappya ta mabalud abat ta maribu na darun petta awenan sangaw
maayayyaw ya tolay kiden. Ammi sangaw am nagpasan ya maribu na darun
a mapalubusan nga lumattog, ammi mavit la.

4 A sangaw naitak hapa ya addu na tolay nga imatuttud ta agtuttudan na
ari, a inatadan na kid na Namaratu ta turay da, petta ikid na ya kahulun
na kiden nga magturay ta ngamin paglelehutin. A naitak hapa tekid ya
kahalwa na tolay kiden nga naputulan gafu ta pangipasikkal da te Hesus ikid
na uhohug na Namaratu, te yen kid ya awan nangdayaw ta simaronen ikid
na sinang simaronen ikid na awan nagpamarka ta ngagan na ta mukat da
ono kamat da. Ammi sa natolay kid hala petta makipagturay kid te Hesus
Kristu addet ta maribu na darun.

5 A yen kid ya napolu nga tolayan na Namaratu ta pasi da, ammi ya kadwan
kiden tolay nga nagpasi a aweda sangaw matolay addet ta maribu na darun.
6 Ammi mapmappya ya mesipat kiden ta apolu en pangtolay na Namaratu,
a pake matalakan kid sangaw, te awena kid sangaw masi-ged na mekaduwa
na pasi, a magserbi kid la ta Namaratu ikid ni Hesus Kristu, te magbalin kid
ta padi na, a makipagturay kid tentu abat ta maribu na darun.

Ya Kewarad Ni Satanas Ta Afuyen

7 A sangaw am nagpasan ya maribu na darun a ipalubus na Namaratu
ta lumattog ya Satanas ta nakebaludan na en. 8 A kuga ange ha sangaw
mangayayyaw ta tolay kiden ta ngamin kiden lugar ta ngamin paglelehutin.
A sansanatan na sangaw ya tolay kiden nga taga Gog ikid na Magog, petta
magkakampat kid nga mangiparan ta gubat. Pake adaddu kid sangaw
ta kuman na kaddu na ginat kiden ta bebay. 9 A sumaned kid sangaw
manglehut ta ngamin na lutakin, a sa lehutan da sangaw ya kampo na
tolay kiden na Namaratu ikid na ili en nga iddukan na. Ammi maudanan
kid sangaw ta afuy a sa maapang kid. 10 A ya Dyablo nga nangayayyaw
tekid, a mewarad hapa sangaw ta alugen nga seafuy ikid na seburbura nga
newaradan na simaronen ta idi ikid na turin na en nga nangisaned ta laddud
ni Satanas. A pake kākāllak kid ta araw pase hiklam addet ta addet.

11 A ta kabalinan na kumanen a naitak ya imatuttud ta pake dakal ikid na
furaw na agtuttudan na ari, a ka-ma la imawan ya lutaken pase langitewan
gafu ta ketta na imatuttuden ta furaw na agtuttudan. 12-13 A sangaw naitak
hapa ya nagpasi kiden, ngamin ata-nang pase alinnak, a gitayukan kid
ta atubang na imatuttuden ta furaw na agtuttudan, te ya ngamin kiden
nagpasi ta bebay ikid na lutak a sa imuhet kid ta tanam da kiden. A sangaw
naukadan hapa ya lebru kiden nga nakesuratan ta ngamin kiden tinarabaku
na nagpasi kiden ta katolay da en. A naukadan hapa ya takday para na lebru
nga nakelistan na matolay kiden. A gafu ta lebru kiden a yen ya pakaitan

ta tinarabaku na tagtakday, petta amu na Namaratu am anu sangaw ya pangpa-gang na tekid.

14-15 A ya ngamin kiden nga awan ta ngagan ta nakelistan na matolay kiden a sa mewarad kid ta alugen nga seafuy. Ya alugen nga seafuy a yen ya mekaduwa na pasi, te yen sangaw ya kewaradan na nagpasi kiden nga magafu ta tanam kiden.

21

Ya Bagu Na Lutak Ikid Na Langit

1 A ta kabalinan na kumanen a naitak ya bagu na langit, ikid na bagu na lutak, te imawan ya dana en langit ikid na lutak, a awan na hapa ya bebayen.
2 A naitak hapa ya ili na Namaratu, ya nengagan na en ta Bagu na Herusalem, a umak-akban ta lutak, te nagafu ta langit ta kuman na ispot na nobya nga umange mangdafung ta atawa na en. 3 A sangaw nadangag ku hapa ya maguhohug ta masikan ta bikat na agtuttudan na Namaratu,

"Itan muy awa magdadaggan ya Namaratu ikid na tolay, te makipagyan na ya Namaratu tekid ta takday lugar, te sa tolay na kid. 4 A intu hapa la sangaw ya mangpurid ta zigu na mata da kiden, te awan na sangaw ta masi ikid na madamdam ikid na magtangit, ikid na magtakit, te awan na ya danen kasasaad na paglelehutin," kunna.

5 A sangaw naguhohug hapa ya imatuttuden ta agtuttudan na ari,

"Itan muy awa sa inulik ya ngamin petta bagu," kunna.

A ya nebar na teyak a

"Isurat mun ya nadangag mu, te kakurugan na uhohug," kunna.

6 A sangaw naguhohug ha teyak,

"Nabalin na. Iyak ya nangigafu ikid na nangibalin. A ya ngamin kiden makainum a atadan ku kid ta inuman nga awan mapagan nga magafu ta huhunen mangtolay, 7 te gagangay ta yen ya kwa na ngamin kiden nangabak, a iyak sangaw ya Dyos da, a ikid sangaw ya ānāk ku.

8 "Ammi ya ngamin kiden magtalaw, ikid na mahigal nga mangatubang, ikid na mangilogot, ikid na natapangan ta dulay, ikid na mamapasi, ikid na mangadallaw, ikid na maganitu, ikid na makimallak ta sinang dyos, ikid na ngamin magladdud, a sa mewarad kid sangaw ta alugen nga seafuy ikid na seburbura, a yen ya mekaduwa na pasi," kunna.

9 A sangaw umange ha teyak ya takday ta anghel kiden nga nagibbal ta diyug, a ya uhohug na teyak a

"E ka sin, te ipaitak la teko ya Nobya en nga makiatawa ta Kalneru en," kunna.

10 A inalap na ya kahalwaken ta utun na dakal na bagetay nga ata-nang. A sangaw netuldu na teyak ya Bagu en Herusalem nga ili na Namaratu, a imak-akban, te nagafu ta langit. 11 A pake madakar ya ili en gafu ta kalalaki na Namaratu tentu, te magadildilab ta kuman na batu en sarming nga makillat.
12 A nagibawān hapa ya ili en ta makanag ikid na ata-nang na gibaw, a mafulu duwa ya sasarokan na kiden, a tagtakday kid hapa ta anghel nga maggwardya. A nasuratan hapa ya tagtakday sasarokan ta takday ngagan, te itta ngamin ten ya ngagan na mafulu duwa kiden tribu na tolay kiden nga Istralita. 13 Itta ya tallu na sasarokan ta daya, tallu ta amyanan, tallu ta abagatan, a tallu ta laud. 14 A ya kuman na kepundasyon na gibawen a mafulu duwa na batu, a nasuratan hapa ya tagtakday batu ta takday ngagan na mafulu duwa kiden turin na Kalneru en.

15 A ya anghelen nga naguhohug teyak a nagibbal hapa ta pagrukud na
nga balituk, te rukudan na ya ili en kontodu gibaw na en ikid na sasarokan
na kiden. 16 A kalpig ya kasasaad na ili en a naggagitta ya kadanuk na ikid
na kalawa na. A tentu en nagrukud ta ili en a 12,000 (mafulu duwa ribu)
na hekterya ya kadanuk na, kumanen hapa ya kalawa na pase kata-nang
na. 17 A tentu en nagrukud ta gibaw na ili en a inalap na ya kuman na
pagrukud na tolay. A 144 (magatut appatafulu appat) na metru ya kātā-nāng
na gibawen. 18 A ya batu na gibawen a kuman na batu nga darag nga mali-
mang. A dipuru balituk hapa ya bali kiden ta ili en, ammi magalinu kid ta
kuman na sarming. 19 A ya mafulu duwa kiden pundasyon nga pagtayukan
na gibawen a naispotan kid hapa ta magdaduma na batu nga ispot, te itta ya
darag, ikid na asul, ikid na ngila, ikid na māta, ikid na ngisit. 20 A itta hapa
ya nagkakihu ta burik na. 21 A ya mafulu duwa kiden sasarokan a perlas
ya tagtakday tekid, te ya takday perlas ya takday na sasarokan. A dipuru
balituk hapa ya kalsada na ili en a magalinu ta kuman na sarming.
22 A ta kuman na naitak a awan ta simbaan ikid na kapilya ta ili in yen, te
agyan na Namaratu ikid na Kalneru en a aweda masapul ya simbaan. 23 A
aweda masapul ya bilag ikid na hulan, te ya Kalneru en ya kuman na hilag
da, a ya kalalaki na Namaratu ya magpadakar ta ngamin na ili en. 24 A ya
dakar na en ya angen na ngamin tolay, a ya ari da kiden hapa a idagga da
ya lugar na pagturay da ta ili na Namaratu. 25 A awena sangaw maserran
ya sasarokan kiden, te awan na sangaw ta hiklam ten, 26 a iange da hapa ya
ngamin kaba-nang da ikid na kappya da ta ili en.
27 Ammi mehangat sangaw simarok ya awan mappya ta Namaratu, ikid
na mangwa ta kaamamatan ikid na magladdud, te intu la mapasarok ya
nesurat ta ngagan na ta lebru na Kalneru en nga mangatad ta magnayun
na angat.

22

Ya Karayan Nga Mangtolay

1 A sangaw nepaita na anghelen teyak ya karayan nga mangtolay nga
nagafu ta agyan na agtuttudan na Namaratu ikid na Kalneru en, te kuman
na laswadan, a pake mali-mang ta kuman na sarming, a nagarut hapa ta
tangngan na kalsada na ili en. 2 A ta magdwaakub na karayanen a itta ya
kayu nga mangtolay, a magmayan kid ta kada hulan. A ya don da kiden
ya mangatad ta sikan na tolay kiden ta ngamin kiden lugar, 3 te ya ngamin
dulay ta idi a awan na. Namaratu ikid na Kalneru en ya magturay ta ili en,
a kanayun daydayawan na kid na tolay da kiden, 4 te aitan da sangaw ya
mukat na Namaratu, a mesurat hapa ya ngagan na en ta mukat da kiden.
5 Awan sangaw ta hiklam, a aweda sangaw masapul ya hilag ikid na bilag, te
ya Dafu da Namaratu ya mangdakar tekid, a makipagturay kid hapa tentu
addet ta addet.
6 A sangaw nebar na teyak,
“Kakurugan yan kid na uhohug, te ya Namaratu nga nangpalavun ta
aglavun na kiden a dinob na ya anghel na en teko petta ipaita na am anu
sangaw ya dumatang ta mavit, petta mepadangag hapa ta tolay na kiden,”
kunna.
7 A ya uhohug hapa ni Hesus a
“Itan muy awa tanagay na ya datang ku tekamuy, a pake matalakan
sangaw ya ngamin kiden mangitug ta uhohug kiden nebida ta lebru in
yan,” kunna.

8 A iyak, Hwan, ya nakadangag ikid na nakaita ta ngamin nabidak ta isin. A
teyaken nakadangag ikid na nakaita a nagtumagak ta atubang na anghelen
nga nangipaita tekid teyak, te dayawan ku mina. 9 Ammi ya uhohug na teyak
a
“Bakkan mina ta iyak ya dayawam, te Namaratu la mina, te daddoban
nak la na Namaratu ta kuman na iko ikid na kagittam kiden aglavun ikid
na ngamin kiden mangitug ta uhohug na lebru in yan,” kunna.
10 A sangaw nebar na anghelen teyak,
“Awem sangaw ilemad ya bida kiden nga nesurat mu ta lebru in yan, te
yen kid ya nepalavun na Namaratu teko, a awena la mabayag a magdulot.
11 Te ya mangigakkad nga mangwa ta dulay, ikid na nagdupal ta nonot a
idulot da la ya kuman na gagangay da en, a ya mangigakkad nga mangwa
ta mappya, ikid na mangnonot ta mappya na nonot a idulot da la idulot ya
mappya,” kunna.
12 A ya uhohug hapa ni Hesus teyak,
“Dangagam, te tanagay na ya datang ku, a ihulun ku hapa ya is-
agolyat ku, te atadan ku sangaw ya ngamin tolay ta kuman na megitta ta
tinarabaku da. 13 Iyak ya mapolu ikid na mapozan, te iyak ya nangigafu ta
ngamin ikid na mangibalin. 14 Mapasinapān ya ngamin kiden nangazi ta
duping ta ga-gamit da kiden, te mabalin da simarok ta ili en ikid na man-
gan ta mayan na kayu en nga mangtolay tekid. 15 Ammi mehangat simarok
ya kuman na atu kiden ikid na maganitu, ikid na mangadallaw ikid na
mamapasi, ikid na makimallak ta takwan na dyos, ikid na magladdud, ikid
na ngamin kiden mangayayyaw.
16 “Iyak, Hesus, a dinob ku ya anghel ken teko, petta ibar mu sangaw ya
ngamin naitam ikid na nadangag mu ta iglesya kiden ta tagtakday lugar.
Iyak ya simsima ni mina Ari en Dabid, a iyak ya nengagan da en Darāmagan
nga magdakar ta magkarawan,” kunna.
17 “E kanan sin,” kun na Kahalwa na Namaratu,
“E kanan sin,” kunna hapa na atawa na Kalneru en,
“E kanan sin,” kunna hapa na ngamin nakadangag.
Te maski am inya ya makainum, ikid na kompormi ya mayat, a ange mina
uminum ta danumen mangtolay te awan ta paga na.
18 A pake tabarangan ku ya ngamin makadangag ta uhohug kiden nga
nesurat ta lebru in yan, te am itta ya mangidagga ta nesurat ta isin a
Namaratu sangaw ya mangidagga ta zigat na kiden ta kuman na nesurat ta
isin. 19 A am itta ya mangazi ta nesurat ta lebru in yan a Namaratu hapa
sangaw ya mangazi ta billay na, petta awena mesipat ta kayu en mangtolay
ikid na ili na Namaratu nga nabida ta lebru in yan.
20 I Hesus ya mangipasikkal ta ngamin nesurat ku ta isin,
“Kakurugan ta dumatangak na ta mavit,” kunna.
Kustu Afu, dumatang kan mina.
21 Ampade i Afu Hesus ya manguffun ikid na mangikallak tekamuy
ngamin. Awan na.